

ประสิทธิภาพระบบการจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยว
เชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง
จังหวัดลำปาง

พิรณันท์ จันทาพูน

ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาพัฒนาการท่องเที่ยว
มหาวิทยาลัยแม่โจ้
พ.ศ. 2565

ประสิทธิผลระบบการจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยว
เชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง
จังหวัดลำปาง

พิรณันท์ จันทาพูน

ดุษฎีนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์ของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาพัฒนาการท่องเที่ยว

สำนักบริหารและพัฒนาวิชาการ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

พ.ศ. 2565

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้

ประสิทธิผลระบบการจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยว
เชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง
จังหวัดลำปาง

พิรณันท์ จันทาพูน

คุุณิพนธ์นี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์ของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาพัฒนาการท่องเที่ยว

พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

(อาจารย์ ดร.ปานแพร เขาวนประยูร อุดมรักษาทรัพย์)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(รองศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมชัย ปัญญาดี)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(อาจารย์ ดร.กวินรัตน์ อัฐวงศ์ชยากร)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ประธานอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

(อาจารย์ ดร.กิริติ ตระการศิริวานิช)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

สำนักบริหารและพัฒนาวิชาการรับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์ ดร.ญาณิน โอภาสพัฒนกิจ)

รองอธิการบดี

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ชื่อเรื่อง	ประสิทธิผลระบบการจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรมใน เขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง
ชื่อผู้เขียน	นางสาวพิรณันท์ จันทาพูน
ชื่อปริญญา	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาการท่องเที่ยว
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	อาจารย์ ดร.ปานแพร เขาวนัประยูร อุดมรักษาททรัพย์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง 2) เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของประสิทธิผล การจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง 3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง และ 4) เพื่อสังเคราะห์และออกแบบระบบการ จัดการโลจิสติกส์เพื่อเพิ่มประสิทธิผลการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัด ลำปาง โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน ครอบคลุมทั้งการวิจัยเชิงสำรวจ การวิจัยเชิงเอกสาร และ การประชุมกลุ่มย่อย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 400 คน ซึ่งทำการสุ่มตัวอย่าง แบบบังเอิญ วิเคราะห์ข้อมูลในโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติสำหรับสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้เป็นสถิติ พรรณนาและสถิติอนุมาน ได้แก่ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันและการวิเคราะห์การถดถอย พหุคูณ ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

ผลการศึกษาการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคิดเห็นต่อการจัดการโลจิสติกส์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และการศึกษา ผลการดำเนินการที่ผ่านมาจากการประยุกต์ใช้ระบบการจัดการด้วยวงจรเดมมิง พบว่า การ วางแผน ได้ยึดหลักการปฏิบัติจากแผนพัฒนาจังหวัดลำปาง (พ.ศ. 2561-2564) ที่มีการให้ความสำคัญ กับยุทธศาสตร์ประเด็นการพัฒนาเศรษฐกิจด้วยการท่องเที่ยวบริการ การปฏิบัติ มีการขับเคลื่อนตาม นโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองและนโยบายการท่องเที่ยวในระดับประเทศ การตรวจสอบ ยังขาดการบูรณาการทำงานร่วมกันและการประเมินภาพรวมของหน่วยงานและกลุ่มคนที่มีส่วนได้ ส่วนเสียกับการท่องเที่ยวเพื่อจะนำไปสู่เป้าหมายของจังหวัดที่ตั้งไว้ร่วมกัน และ การปรับปรุง ในการ จัดทำโครงการระหว่างหน่วยงานยังมีการบูรณาการกับภาคส่วนสำคัญที่เกี่ยวข้องในระดับที่น้อยส่งผล

ให้เกิดความซับซ้อนในการออกแบบกิจกรรมและโอกาสของการรับฟังความคิดเห็นในการบริหารจัดการท่องเที่ยวของกลุ่มคนรุ่นใหม่ยังเข้าถึงได้น้อย

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของประสิทธิผลการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ใช้เทคนิควิธีวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน เนื่องจากประสิทธิผลการจัดการโลจิสติกส์เป็นมโนทัศน์ที่เป็นปัจจัยที่ไม่สามารถวัดได้โดยตรงกล่าวคือเป็นตัวแปรแฝง ซึ่งสามารถประเมินหรือวัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ พบว่า องค์ประกอบทั้ง 3 ร่วมกันอธิบายประสิทธิผลการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ได้แก่ 1) ด้านความตั้งใจในการมาเที่ยวชม มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.71 2) ด้านความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการจัดการโลจิสติกส์เพื่อท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.70 และ 3) ด้านความเต็มใจที่นักท่องเที่ยวจะจ่ายเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.56

ผลการศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ พบว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยว มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง ในระดับมากที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เช่นเดียวกับผลการวิเคราะห์ด้านความถี่ในการเดินทาง และระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทาง มีอิทธิพลในระดับรองลงมา

ผลการสังเคราะห์และออกแบบระบบการจัดการโลจิสติกส์เพื่อเพิ่มประสิทธิผลการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง พบว่า ในเขตเทศบาลนครลำปางมีความจำเป็นต้องมีการสนับสนุนการพัฒนาระบบการจัดการที่เชื่อมต่อระหว่างผู้ให้บริการในพื้นที่และผู้รับบริการ โดยเฉพาะการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในด้านการเดินทางและขนส่ง ต้องมีการออกแบบวิธีการเดินทางและเส้นทางเพื่อการท่องเที่ยวที่ใช้เรือหางยาว เป็นจุดดึงดูดใจและสร้างความเชื่อมั่นแก่แหล่งท่องเที่ยว และด้านสารสนเทศ จำเป็นต้องพัฒนาข้อมูลการท่องเที่ยวและโปรแกรมที่อำนวยความสะดวกในการเดินทาง เพิ่มโอกาสในการเข้าถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายขึ้น

คำสำคัญ : ประสิทธิภาพ, การจัดการระบบโลจิสติกส์, การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม, เทศบาลนครลำปาง

Title	THE EFFECTIVENESS OF LOGISTIC MANAGEMENT SYSTEM ON CULTURAL TOURISM IN LAMPANG CITY MUNICIPALITY LAMPANG PROVINCE
Author	Miss Piranun Juntapoon
Degree	Doctor of Philosophy in Tourism Development
Advisory Committee Chairperson	Dr. Parnprae Chaoprayoon Udomraksasup

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study the logistics management system for cultural based-tourism in Lampang Municipality 2) to analyze the components of the effectiveness of logistics management system for cultural based-tourism in Lampang Municipality 3) to study factors related to the effectiveness of logistics management system for cultural based-tourism in Lampang Municipality, and 4) to synthesize and design a logistics management system to increase the effectiveness of cultural based-tourism in Lampang Municipality, Lampang Province. This research was done using Mixed Method, which covered surveys, documentary research, and small group meetings. This research sample consisted of 400 Thai tourists and was randomly sampled. The Data were analyzed with statistical package for social sciences. The statistics used were descriptive and inferential statistical analysis, such as Confirmatory Factor Analysis and Multiple Regression Analysis. The results of this research are as follows.

The study results on the logistics management system for cultural based-tourism found out that Thai tourists had a high opinion on the logistics management system. In terms of the previous study of performance results from the application of Deming Circle management system (PDCA). It covers four steps; This research shows that Planning (Plan) was based on the practical principles from Lampang Provincial Development Plan (B.E. (2018-2021) with an emphasis on strategic issues of economic development through service tourism. Practice (Do) is driven by the secondary city tourism promotion policy and the national tourism policy under the agency's tasks.

(Check) still lacks integration and collaboration, including assessing agencies and stakeholder groups. Also, the overall assessment of tourism will lead to the goals of the provinces that were set together beforehand. (Act) in the preparation of inter-agency projects, there is some integration with key sectors involved to a lesser extent, resulting in complexity in the implementation of the projects design activities, including the opportunity to receive opinions on tourism management of the new generation accessible.

The results of the component analysis of the effectiveness of the logistics management system for cultural based-tourism. The confirmatory Factor Analysis technique is used because logistics management is a concept that is not directly measurable, i.e., a latent variable, which can be assessed or measured from observed variables. The result found that three components together explain the effectiveness of the logistics management system for cultural tourism, such as 1) Intention for a repeat visit, the weight of this component was 0.71, 2) satisfaction of Thai tourists towards the logistics management system for cultural tourism in Lampang Municipality was 0.70, and 3) the willingness of tourists to pay for cultural based-tourism in Lampang Municipality was at 0.56.

The study results on factors related to the effectiveness of the logistics management system for cultural based-tourism were carried out using multiple regression analysis. It found that the opinions of Thai tourists towards tourism logistics management influenced the effectiveness of the logistics management system for cultural based-tourism in Lampang Municipality at most statistically significant level of 0.01. However, the results on the analysis of travel and travel time had a secondary influence.

The synthesis and design of logistics management systems results aim to increase the effectiveness of cultural based-tourism in Lampang Municipality. It was founded that, in Lampang Municipality, there is a need to support the development of management processes that connect between service providers in the area (Supply Side) and service recipients (Demand Side). Especially the logistics management system

for cultural based-tourism in the field of travel and transportation must design travel methods and routes for tourism that use (Story Telling) has a selling spot or point of attraction and builds confidence in tourist attractions. It is necessary to develop tourism information and programs that facilitate travel in terms of communication. (Application) increases the opportunity to reach a more diverse group of tourists.

Keywords : Effectiveness, Logistic Tourism Management System, Cultural-based Tourism, Lampang city municipality

กิตติกรรมประกาศ

ดุชนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจากอาจารย์ ดร.ปานแพร เชาวนัประยูร อุดมรักษาทรัพย์ อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมชัย ปัญญาดี และอาจารย์ ดร.กวีรัตน์ อัฐวงศ์ขยากร อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้ทุ่มเทให้ความรู้และคำปรึกษา ให้ความช่วยเหลือในการแก้ไข ปัญหาและให้กำลังใจอย่างสม่ำเสมอ การให้โอกาสในการทำงานวิจัยซึ่งเป็นประสบการณ์ที่เป็น ประโยชน์ต่อวิชาชีพ รวมถึงคำแนะนำต่อการพัฒนาดุชนิพนธ์ให้เกิดความสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. วารินทร์ มัธยมบุรุษ ประธานกรรมการสอบป้องกันดุชนิพนธ์ และอาจารย์ ดร. กิรติ ตระการศิริวานิช กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายในที่เสียสละเวลาในการให้ข้อเสนอแนะ อันเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงดุชนิพนธ์ให้มีคุณภาพอย่างยิ่ง ทั้งนี้ขอขอบพระคุณท่านคณบดี คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ประสานงานของคณะพัฒนาการท่องเที่ยว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้ มหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ ที่มีส่วนสนับสนุนให้ความช่วยเหลือ ติดตามและอำนวยความสะดวกในการติดต่อและการจัดทำเอกสารสำคัญจากทุกท่านตลอดช่วงระยะเวลาที่ศึกษาและดำเนินการ วิจัยตลอดมา

ดุชนิพนธ์ฉบับนี้ได้รับการสนับสนุนการวิจัยแผนงานพัฒนาบัณฑิตศึกษา จากสำนักงานการ วิจัยแห่งชาติ (วช.) ประจำปีงบประมาณ 2563 ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างยิ่งในการสนับสนุนทุนวิจัย เพื่อใช้สำหรับดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยและข้อเสนอแนะจากท่านผู้ทรงคุณวุฒิในการปรับปรุง งานวิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ตัวแทนจาก หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนในเขตเทศบาลนครลำปาง ที่ให้การต้อนรับและอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการลงพื้นที่ด้วยความกระตือรือร้นด้วยความไมตรีที่มอบให้ จากใจ

สุดท้ายนี้ขอขอบคุณการสนับสนุนการศึกษาครั้งสำคัญจากคุณพ่อคุณแม่ นางสาว ที่คอยส่ง กำลังใจด้วยความรักในช่วงเวลาที่อยู่ในสถานะเครียดและกดดัน รวมถึงกัลยาณมิตร ทั้งญาติพี่น้อง พี่ๆ น้องๆ เพื่อน และทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องในชีวิตร่วมผลักดันให้การทำดุชนิพนธ์ฉบับนี้

พิรณันท์ จันทาพูน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ซ
สารบัญ.....	ณ
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญภาพ	ท
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความสำคัญของปัญหา.....	3
คำถามการวิจัย	6
วัตถุประสงค์การวิจัย	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
ขอบเขตของการทำวิจัย.....	8
บทที่ 2 ทฤษฎีและการตรวจสอบเอกสาร.....	12
ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับจังหวัดลำปาง.....	13
แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว	29
แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม.....	39
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานคุณภาพด้วยวงจรเดมมิง	42
แนวคิดเกี่ยวกับโลจิสติกส์	46
แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผล	61
ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล	65
แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ	68

แนวคิดเกี่ยวกับความเต็มใจที่จะจ่าย.....	72
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	77
กรอบแนวคิดในการวิจัย	91
บทที่ 3 วิธีการวิจัย.....	100
ตอนที่ 1 การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)	101
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์รูปแบบระบบการจัดการโลจิสติกส์เพื่อเพิ่มประสิทธิผลการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง ใช้วิธีการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group Discussion)	113
บทที่ 4 ผลการวิจัย	115
ตอนที่ 1 บริบททั่วไปทางสังคม เศรษฐกิจ และประชากรของเทศบาลนครลำปาง	116
ตอนที่ 2 ผลการศึกษาการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาล นครลำปาง จังหวัดลำปาง.....	143
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของประสิทธิผลการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง	200
ตอนที่ 4 รูปแบบของปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง	211
ตอนที่ 5 ผลการสังเคราะห์และออกแบบระบบการจัดการโลจิสติกส์เพื่อเพิ่มประสิทธิผลการ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง	213
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	238
สรุป238	
อภิปรายผล.....	246
ข้อเสนอแนะ	253
บรรณานุกรม.....	257
ภาคผนวก.....	267
ภาคผนวก ก เส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	268

ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	272
ภาคผนวก ค ภาพการลงพื้นที่เก็บข้อมูล	287
ประวัติผู้วิจัย	292

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 รายละเอียดวัฒนธรรมประเพณีของจังหวัดลำปาง	18
ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวโดย นักวิชาการในประเทศไทยที่ศึกษา	92
ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวโดย นักวิชาการในต่างประเทศที่ศึกษา	94
ตารางที่ 4 แบบการวิจัย	114
ตารางที่ 5 ข้อมูลสรุปแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดดเด่นที่อยู่ในเขตเทศบาลนครลำปาง	132
ตารางที่ 6 ตัวอย่างกิจกรรมและแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง	134
ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละลักษณะทั่วไปของนักท่องเที่ยวชาวไทย	139
ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย	141
ตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปางในภาพรวม	149
ตารางที่ 11 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการจัดการโลจิสติกส์ด้านกายภาพ	160
ตารางที่ 12 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการจัดการโลจิสติกส์ด้านสารสนเทศ	171
ตารางที่ 13 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการจัดการโลจิสติกส์ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	179
ตารางที่ 14 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการจัดการโลจิสติกส์ด้านการเดินทางและขนส่ง	192
ตารางที่ 15 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการจัดการโลจิสติกส์ด้านความยั่งยืน	199

ตารางที่ 16 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการจัดการโลจิสติกส์เพื่อท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนคร ลำปาง.....	201
ตารางที่ 17 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความตั้งใจในการกลับมา เที่ยวซ้ำของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตเทศบาลนครลำปาง.....	204
ตารางที่ 18 จำนวนและร้อยละของความเต็มใจที่นักท่องเที่ยวจะจ่ายเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง	207
ตารางที่ 19 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของประสิทธิผลการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง.....	210
ตารางที่ 20 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง	212
ตารางที่ 21 ผลการเปรียบเทียบประเด็นการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขต เทศบาลนครลำปางที่นำไปสู่แนวทางในการนำไปพัฒนาการท่องเที่ยว	229

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 พื้นที่ของจังหวัดลำปาง	14
ภาพที่ 2 องค์ประกอบของการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	32
ภาพที่ 3 Ronald Moen (2009: 3-7)	43
ภาพที่ 4 The Logistics Process Adapted	47
ภาพที่ 5 ความสัมพันธ์ของโลจิสติกส์และการจัดการห่วงโซ่อุปทาน	50
ภาพที่ 6 Example of a Supply Chain for an Airline Operator	54
ภาพที่ 7 A Typical Supply Chain in Travel Operations	55
ภาพที่ 8 The Value Chain Adapted from Porter (1990)	56
ภาพที่ 9 โลจิสติกส์การท่องเที่ยว	57
ภาพที่ 10 กรอบแนวคิดความสัมพันธ์ระหว่างคุณค่าที่ได้รับจากสิ่งดึงดูดในด้านการท่องเที่ยวและการจัดการโลจิสติกส์ด้านการท่องเที่ยวกับความจงรักภักดีต่อแหล่งหรือสถานที่ท่องเที่ยว	58
ภาพที่ 11 การวิเคราะห์องค์ประกอบการจัดการโลจิสติกส์ PIFFS Index	60
ภาพที่ 12 Classification Framework for Methods to Measure Willingness-To-Pay	75
ภาพที่ 13 กรอบแนวคิดการวิจัย	98
ภาพที่ 14 รูปแบบแสดงแบบจำลองการวัด (Measurement Method) ของประสิทธิผล การจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง	104
ภาพที่ 15 ตัวแปรต้นและตัวแปรตามกรอบแนวคิดการวิจัย	105
ภาพที่ 16 พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ในช่วงเวลาที่ปรากฏหลักฐานเกี่ยวกับการก่อตั้งเมือง	118
ภาพที่ 17 พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ในช่วงเวลาที่ปรากฏหลักฐานเกี่ยวกับการปกครอง	119
ภาพที่ 18 แผนที่ท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปางตามการแบ่งเป็นยุคสมัย (ดัดแปลงจากแผนที่ท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปางของเทศบาลนครลำปาง)	120
ภาพที่ 19 วัดปงสนุก	121

ภาพที่ 20 วัดพระแก้วดอนเต้า	122
ภาพที่ 21 วัดเชียงราย.....	122
ภาพที่ 22 วัดศรีรองเมือง	123
ภาพที่ 23 วัดประตูป่อง.....	123
ภาพที่ 24 วัดบุญวาทย์วิหาร	124
ภาพที่ 25 วัดไชยมงคล (จงคา).....	124
ภาพที่ 26 สถานปฏิบัติธรรมและสุสานไตรลักษณ์	125
ภาพที่ 27 ชุมชนท่ามะโอ	126
ภาพที่ 28 กาดกองต้า	127
ภาพที่ 29 ถนนวัฒนธรรม	127
ภาพที่ 30 ตลาดรัตน	128
ภาพที่ 31 บ้านเสานัก	129
ภาพที่ 32 บ้านหลุยส์ ที เลียวโนเวนส์	129
ภาพที่ 33 สะพานรัฐภูมิเสก.....	130
ภาพที่ 34 สะพานดำ.....	131
ภาพที่ 35 แผนที่ทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวและขอบเขตจำลองพื้นที่รับผิดชอบในเขตเทศบาลนครลำปาง (ดัดแปลงจากแผนที่ท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปางของเทศบาลนครลำปาง).....	137
ภาพที่ 36 ตัวอย่างโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดลำปาง	146
ภาพที่ 37 ระบบการจัดการด้วยวงจรเดมมิง (Deming Circle) ในการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในภาพรวม.....	153
ภาพที่ 38 โครงการตามยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคเหนือในจังหวัดลำปางด้านการท่องเที่ยว.....	155
ภาพที่ 39 ระบบการจัดการด้วยวงจรเดมมิง (Deming Circle) ในการจัดการโลจิสติกส์ด้านกายภาพ	159
ภาพที่ 40 ป้ายบอกทาง	162
ภาพที่ 41 ป้ายประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว	162

ภาพที่ 42 ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานลำปาง.....	163
ภาพที่ 43 เทศบาลนครลำปาง (งานส่งเสริมการท่องเที่ยว)	164
ภาพที่ 44 ที่ทำการชุมชนท่ามะโอ-ประตูป่อง.....	164
ภาพที่ 45 เอกสารเผยแพร่.....	165
ภาพที่ 46 ระบบการจัดการด้วยวงจรเดมมิ่ง (Deming Circle) ในการจัดการโลจิสติกส์ด้าน สารสนเทศ	170
ภาพที่ 47 สถานที่พัก	173
ภาพที่ 48 ร้านอาหาร.....	174
ภาพที่ 49 ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก	174
ภาพที่ 50 สถานที่จอดรถ.....	175
ภาพที่ 51 ระบบการจัดการด้วยวงจรเดมมิ่ง (Deming Circle) ในการจัดการโลจิสติกส์ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก.....	178
ภาพที่ 52 การเดินทางโดยรถยนต์.....	181
ภาพที่ 53 การเดินทางรถโดยสารประจำทาง.....	181
ภาพที่ 54 การเดินทางโดยเครื่องบิน	182
ภาพที่ 55 การเดินทางโดยรถไฟ.....	183
ภาพที่ 56 การเดินทางโดยรถม้า.....	184
ภาพที่ 57 การเดินทางโดยรถสองแถว.....	184
ภาพที่ 58 การเดินทางโดยรถราง	185
ภาพที่ 59 เส้นทางถนน	187
ภาพที่ 60 เส้นทางถนนสำหรับรถยนต์วิ่งทางเดียวและวิ่งได้สองทาง	187
ภาพที่ 61 เส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง.....	188
ภาพที่ 62 ระบบการจัดการด้วยวงจรเดมมิ่ง (Deming Circle) ในการจัดการโลจิสติกส์ด้านการ เดินทางและการขนส่ง	191

ภาพที่ 63 ระบบการจัดการด้วยวงจรเดมมิ่ง (Deming Circle) ในการจัดการโลจิสติกส์ ด้านความ ยั่งยืน.....	198
ภาพที่ 64 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของประสิทธิผลการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง	209
ภาพที่ 65 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง	213
ภาพที่ 66 ผลการสังเคราะห์ระบบการจัดการโลจิสติกส์เพื่อเพิ่มประสิทธิผลการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง	215
ภาพที่ 67 กระบวนการสังเคราะห์ระบบการจัดการโลจิสติกส์เพื่อเพิ่มประสิทธิผลการท่องเที่ยว ...	221
ภาพที่ 68 The Model's Effectiveness of Logistics System Management for Cultural Tourism in Lampang Municipality	227

บทที่ 1

บทนำ

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่มีส่วนสำคัญให้เศรษฐกิจเจริญเติบโตก่อให้เกิด การจ้างงาน การสร้างรายได้อย่างมั่นคง ตลอดจนการป้องกันสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์วัฒนธรรมและ การลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2564: 11) แต่เนื่องจากจำนวน นักท่องเที่ยวที่เดินทางทั่วโลกมีแนวโน้มสูงขึ้นในแต่ละปี ซึ่งมีผลต่อขีดความสามารถในการรองรับได้ ของทรัพยากรและแหล่งท่องเที่ยวตามการคาดการณ์ของหน่วยงานสำคัญ คือ The World Tourism Organization (UNWTO) และ The United Nations Development Programme (UNDP) จึง นำมาสู่การประชุมเกี่ยวกับ 2030 Agenda ที่มีเป้าหมายในการพัฒนาอย่างยั่งยืน ครั้งที่ 22 ณ เมือง เฉินตู ประเทศจีน ในส่วนของการท่องเที่ยวมีการยกประเด็นในการลดผลกระทบจากการ ท่องเที่ยวทางลบดังกล่าวด้วยการสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศทั้งในภาคส่วนของนโยบายรัฐ ภาครัฐกิจ และภาคของชุมชน ในการจัดการทรัพยากรที่ถูกนำมาใช้ในการท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติ และวัฒนธรรมให้เกิดความสมดุลระหว่างเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม อันส่งผลให้บรรลุการ ท่องเที่ยวได้อย่างยั่งยืน (UNWTO, 2018: 4-5)

การท่องเที่ยวจึงเป็นกลไกทางหนึ่งในการส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน (สำนักงานกองทุน สนับสนุนการวิจัย, 2556, p. 2) ภายใต้รูปแบบของการท่องเที่ยวที่หลากหลายทั้งการท่องเที่ยวเชิง นิเวศและการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่มีรากฐานในการตอบสนองเศรษฐกิจในขณะเดียวกันยังมีการ อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมให้เกิดความยั่งยืนต่อไป สำหรับแนวโน้มการ ท่องเที่ยวทั่วโลกในช่วงปีพ.ศ. 2557-2561 มีการขยายตลาดโดยใช้ช่องทางออนไลน์ในการวางแผน และจัดการด้านการท่องเที่ยวด้วยตนเองมากขึ้น ร้อยละ 10.68 ทำให้รายได้จากการใช้ช่องทาง ดังกล่าวเพิ่มขึ้น นักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวซ้ำ ร้อยละ 13.23 (สำนักงานปลัดกระทรวงการ ท่องเที่ยวและกีฬา, 2560, p. 20) ซึ่งแตกต่างกับข้อมูลในช่วงปีพ.ศ. 2562-2564 เป็นต้นมา เนื่อง ด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา-19 (COVID-19) ส่งผลให้จำนวนนักท่องเที่ยวทั่ว โลกลดลง ทั้งนี้จากข้อมูลสรุปตัวเลขเชิงเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในช่วงแรกยังมีส่วน สำคัญที่แสดงให้เห็นว่าหน่วยงานในหลายประเทศได้ให้ความสำคัญของการพัฒนาอุตสาหกรรม ท่องเที่ยวให้เกิดความสามารถในการแข่งขันและยังมุ่งใช้การท่องเที่ยวเป็นนโยบายขับเคลื่อน เศรษฐกิจให้เติบโตยิ่งขึ้น ซึ่งการกระตุ้นการท่องเที่ยวภายหลังวิกฤติสามารถพิจารณาจากพฤติกรรมที่ มีการปรับตัวของนักท่องเที่ยวทั้งการท่องเที่ยวในประเทศได้กลายเป็นประเด็นที่นักท่องเที่ยวให้ ความสำคัญเป็นอันดับแรก เส้นทางการท่องเที่ยวใกล้ๆ สั้นๆ ใช้ระยะเวลาไม่เกิน 4 ชั่วโมง การเลือก

สถานที่ท่องเที่ยวทางประเพณีวัฒนธรรม วิถีชีวิต สิ่งศักดิ์สิทธิ์ และการเลือกใช้บริการธุรกิจท่องเที่ยวที่ได้รับมาตรฐานความปลอดภัย สุขอนามัยเพื่อนักท่องเที่ยว (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2021: ออนไลน์)

การขับเคลื่อนด้านการท่องเที่ยวในอีกภาคส่วนสำคัญขององค์การพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) ได้จัดเวทีเสวนา “DASTA Forum 2018” เมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 ในหัวข้อการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวไทยในยุค 4.0 สืบเนื่องจากสถิติของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ในปีพ.ศ. 2560 พบว่า รายได้ของการท่องเที่ยวยังกระจุกตัวอยู่ในเมืองหลัก เฉพาะกรุงเทพฯ รองลงมา คือ ภูเก็ต ชลบุรี เชียงใหม่ และกระบี่ จากประเด็นดังกล่าวมี สรรพ ขาวสะอาด ได้ให้ความเห็นว่า “การกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวนั้นต้องมีการปฏิรูปขีดความสามารถในการแข่งขันให้ลงถึงระดับจังหวัดเพื่อรองรับความต้องการซื้อในทุกมิติ โดยเฉพาะเมืองรอง ตามนโยบายของรัฐในการใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการกระจายรายได้ต้องเร่งพัฒนาในส่วนของความต้องการขายให้มีความพร้อมในหลายด้าน เพราะในปัจจุบันส่วน ของจำนวนผู้ประกอบการท่องเที่ยว เช่น บริษัทนำเที่ยว โรงแรม ร้านอาหาร ยังมีอยู่น้อยราย รวมถึงระบบโลจิสติกส์รองรับการเดินทางของนักท่องเที่ยวและการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวที่ดีขึ้นด้วย” สอดคล้องกับแนวโน้มพฤติกรรมนักท่องเที่ยวโลกจากรายงานทางวิชาการหลายฉบับซึ่งมีความคิดเห็นในทิศทางตรงกันว่า นักท่องเที่ยวทั่วโลกจะให้ความสำคัญกับความพึงพอใจในประสบการณ์ที่ได้จากการท่องเที่ยวมากกว่าที่จะให้ความสำคัญกับความพึงพอใจจากวัตถุ ประกอบกับการเน้นการท่องเที่ยวที่สามารถนำเสนอประสบการณ์ที่น่าสนใจและแปลกใหม่มากขึ้นแทนการให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวแบบหรรษาและการจับจ่ายซื้อของระหว่างการท่องเที่ยว ดังนั้นในการเลือกจุดหมายปลายทาง นักท่องเที่ยวจะให้ความสำคัญกับข้อเสนอหรือสิทธิพิเศษที่ผู้ประกอบการมอบให้ประกอบการตัดสินใจทางหนึ่ง

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีความอ่อนไหวต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม การจะรับมือกับเหตุการณ์ดังกล่าวจึงต้องมีการจัดการที่เหมาะสมควบคู่ไปกับการสร้างข้อได้เปรียบทางการแข่งขันจึงต้องมีการบูรณาการศาสตร์สำหรับใช้ประโยชน์ร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ย้อนไปช่วงที่ประเทศไทยประสบภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ก่อนจะมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 ทำให้หลายองค์กรทางด้านธุรกิจการค้า การขนส่ง สินค้า ธนาคาร ภัตตาคาร และหน่วยงานทางการแพทย์ เริ่มนำโลจิสติกส์ (Logistic) ซึ่งเปรียบเสมือนการคิดเชิงระบบซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมที่ส่งเสริมการเคลื่อนไหวของสินค้าและบริการจากจุดต้นทางไปยังปลายทาง ในการช่วยปรับปรุงระบบต่างๆ มาใช้ในการลดต้นทุนการดำเนินงาน การจัดการทรัพยากรในอุตสาหกรรม การเคลื่อนย้ายสินค้าและบริการ และการตอบสนองที่ไม่คงที่ของลูกค้า ภายใต้หลักในการออกแบบและจัดหาทรัพยากรให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของแผนเพื่อสร้างข้อ

ได้เปรียบทางการแข่งขันให้สูงขึ้น (ทวีศักดิ์ เทพพิทักษ์, 2551: 7; สลิลาทิพย์ ทิพย์ไกรสร, 2553: 218) (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559: 29) สำหรับการท่องเที่ยวมีสินค้าและบริการที่แตกต่างจากสินค้าในอุตสาหกรรมทั่วไป ทำให้โลจิสติกส์การท่องเที่ยวจึงเป็นเรื่องเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายนักท่องเที่ยวจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่งภายใต้เงื่อนไขที่มุ่งให้เกิดความสะดวกสบาย สามารถเข้าถึงการใช้ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวได้ ซึ่งผลจากการยกระดับโลจิสติกส์กับการท่องเที่ยวมีเป้าหมายในการเพิ่มเสถียรภาพทางการแข่งขันโดยใช้ฐานทรัพยากรที่มีอยู่ในประเทศพัฒนาและต่อยอดด้วยนวัตกรรมมุ่งสู่การพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

การเสริมสร้างความแข็งแกร่งของการท่องเที่ยวไทยต้องสามารถสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวทุกกลุ่ม (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2558: 53) ทำให้ประเทศไทยต้องตระหนักถึงความพร้อมของสิ่งรองรับการเดินทางด้วยการใช้ระบบโลจิสติกส์การท่องเที่ยวออกแบบการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งจะมีบทบาทสำคัญในการช่วยเพิ่มโปรแกรมกิจกรรมการท่องเที่ยวและช่วยให้นักท่องเที่ยวพำนักอยู่ยาวนานยิ่งขึ้น (สุทธาภา อมรวิวัฒน์ และคณะ, 2561: 46) สำหรับการท่องเที่ยวเมืองหลัก เช่น กรุงเทพฯ ได้มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก ระบบการขนส่ง โครงสร้างพื้นฐาน ธุรกิจสนับสนุนการท่องเที่ยว รองรับการเดินทางของนักท่องเที่ยวเชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่กระจายอยู่ในเมืองและตามภูมิภาคต่างๆ ของประเทศไทย หรือจังหวัดเชียงใหม่ โดยเฉพาะในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ที่นักท่องเที่ยวและประชาชนทั่วไปสามารถใช้ระบบขนส่งสาธารณะตั้งแต่เดินทางมาถึงสนามบินหรือสถานีขนส่ง ในการเดินทางต่อไปยังที่พัก ร้านอาหาร แหล่งท่องเที่ยว ได้อย่างสะดวกสบาย ในทางกลับกันของการส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรอง โดยไม่ได้คำนึงถึงความพร้อมของสิ่งรองรับดังที่กล่าวมาข้างต้นจึงส่งผลให้การส่งเสริมการท่องเที่ยวต้องประสบกับปัญหานักท่องเที่ยวกระจุกตัวอยู่ตามเมืองหลักดังปีที่ผ่านมา ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวหนาแน่น สำหรับนักท่องเที่ยวบางส่วนที่เดินทางมายังเมืองรองไม่สามารถเข้าถึงการใช้บริการได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ และยังคงขัดแย้งกับนโยบายของรัฐที่มุ่งพยายามส่งเสริมให้เกิดการกระจายรายได้ในเมืองรองอย่างสิ้นเชิง

ความสำคัญของปัญหา

จังหวัดลำปาง ตั้งอยู่ทางภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย มีตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายด้วยเส้นทางเชื่อมต่อทางบก ซึ่งมีอาณาเขตติดต่อถึง 7 จังหวัด คือ เชียงใหม่ เชียงราย พะเยา ลำพูน แพร่ ตาก และสุโขทัย จึงทำให้จังหวัดลำปางมีความพยายามในการผลักดันให้เป็นศูนย์กลางในด้านเศรษฐกิจโลจิสติกส์ทางบกของภาคเหนือตอนบน สืบเนื่องมาตั้งแต่ในสมัยรัชกาลที่ 5 ที่มีการจัดระเบียบการปกครอง การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจและการแลกเปลี่ยน

ของสังคมสมัยใหม่ (เทศบาลนครลำปาง ศูนย์วิทยพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ลำปาง และกลุ่มลูกหลานสืบสายสกุลเจ้าเจ็ดตน, 2551: 69-73) (สำนักงานจังหวัดลำปาง, 2560: 145) และได้มีการก่อสร้างเส้นทางคมนาคมโดยรถไฟและเส้นทางถนนขยายสู่พื้นที่เขตภาคเหนือสำหรับใช้ลำเลียงและเป็นจุดพักในการรวบรวมทรัพยากรที่มีมูลค่าเชิงเศรษฐกิจ ได้แก่ ไม้สัก ถ่านหิน ปูนซีเมนต์และแร่ดินขาว เพื่อสร้างเสถียรภาพทางการเมืองโดยมีศูนย์รวมอำนาจอยู่ที่สยาม ซึ่งผลกระทบจากการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าดังกล่าวก่อให้เกิดการนำมาซึ่งความเจริญของสังคม วิธีการดำรงชีพ สิ่งอำนวยความสะดวก โครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค รวมถึงเทคโนโลยีและสารสนเทศที่รองรับกับการขยายตัวของสังคมสู่ความเป็นเมืองที่ทันสมัยภายใต้กระแสของการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน

จังหวัดลำปางมีทรัพยากรที่หลากหลายและแตกต่างกันไปตามลักษณะทางภูมิศาสตร์สามารถจำแนกแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยวได้เป็น 2 ลักษณะ คือ 1) แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น อุทยานแห่งชาติแจ้ซ้อน ที่มีชื่อเสียงจนได้รับรางวัลอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ปีพ.ศ. 2543 ประเภทแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติยอดเยี่ยม บ่อน้ำร้อนแจ้ซ้อน หล่มภูเขียว อุทยานแห่งชาติแม่ว๊ะ ที่มีสภาพป่าสมบูรณ์เป็นแหล่งต้นน้ำและเป็นแหล่งศึกษาสมุนไพรธรรมชาติ กลุ่มน้ำแม่วังที่สร้างความสมดุลแก่ระบบนิเวศ และ 2) แหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น ย่านชุมชน อาคารบ้านเรือนสถาปัตยกรรมทั้งแบบไทยภาคกลาง ล้านนา พม่า จีน และแบบอารยธรรมตะวันตก กาดกองต้า บ้านโบราณที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ บ้านหลุยส์ ที่ เลียวโนเวนส์ หออะม็อก ซึ่งเป็นป้อมปืนโบราณพิพิธภัณฑ์หอปุมละคอน พิพิธภัณฑ์เซรามิคธนบดี แหล่งเรียนรู้การผลิตและจำหน่ายสินค้าเซรามิคที่มีเอกลักษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นจนได้รับการจดทะเบียนให้เป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ จากกรมทรัพย์สินทางปัญญา สวนสาธารณะห้าแยกหอนาฬิกา สะพานรัษฎาภิเศก วัดพระธาตุลำปางหลวง คูเมือง วัดปงสนุก ที่ได้รับรางวัลสถาปัตยกรรมเก่าแก่จาก UNESCO ในปีพ.ศ. 2551 (ศรีสุวรรณ์ นิลกรรม, 2558: 55) รวมถึงจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่ามะโอ ถนนสายวัฒนธรรมโดยเน้นการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนและมุ่งให้เกิดความตระหนักของทรัพยากรในชุมชนที่ถูกนำมาใช้เพื่อการท่องเที่ยวเชิงชุมชนให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาในจังหวัดลำปางยิ่งขึ้น

การพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดลำปางสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560-2564 ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยการต่อยอดสิ่งที่มีอยู่บนรากฐานทางวัฒนธรรมสู่เป้าหมายในการกระจายรายได้สู่ชุมชนท้องถิ่น ซึ่งปรากฏแผนพัฒนาจังหวัดลำปาง พ.ศ. 2560-2564 ในการปรับปรุงโครงสร้างทางกายภาพ ทั้งระบบขนส่ง สาธารณูปโภค สิ่งอำนวยความสะดวก ซึ่งแต่เดิมเพียงแค่รองรับวิถีชีวิตของผู้คนเท่านั้นให้สามารถเอื้อประโยชน์ต่อแนวโน้มของการขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในอนาคต การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมลึกซึ้งด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่นราย

ล้อมและแฝงลึกในปรัชญาของการดำรงชีพ จึงทำให้กลายเป็นสิ่งดึงดูดใจภายใต้แนวคิดของเมืองที่ไม่หยุดหมุนตามกาลเวลา ผ่านการส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรอง ภายใต้โครงการ 12 เมืองต้องห้าม...พลาด และ 12 เมืองต้องห้าม...พลาด พลัส ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 รวมถึงการพัฒนาต้นแบบเส้นทางการท่องเที่ยวสุดยอดเยี่ยมตามลัทธิฐานในการส่งเสริมการท่องเที่ยวและรองรับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ (มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2560: 24-41) (ศักดิ์ รัตนชัย, 2534: 88) ที่มีการส่งเสริมและจัดทำกิจกรรมท่องเที่ยวตามเส้นทางสัมผัสวิถีชีวิตและชุมชนเก่า การนั่งรถม้า ชมเมือง การนั่งรถรางเรียนรู้วิถีชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผ่านแหล่งท่องเที่ยวสำคัญที่กระจุกตัวอยู่บริเวณใจกลางของตัวเมือง มุ่งสร้างรายได้ที่หมุนเวียนอยู่ในเมืองรอง นับเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวโดยใช้ทรัพยากรที่แตกต่างกันในแต่ละภูมิภาคเพิ่มมูลค่าให้เกิดความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวตลอดถึงการพัฒนาพื้นที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพอย่างยั่งยืน

การท่องเที่ยวในเขตเมือง (City Destination) จังหวัดลำปาง ได้มีส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ตลอดจนชุมชนที่มีความพยายามในการปรับตัวต่อการจัดการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน), 2561: 4) (วรารุณ เรือนคำ และฉัตรฤดี จงสุริยภาส, 2559: 89) (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2556: 7) ซึ่งแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรม สินค้า งานเทศกาล ประเพณีทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในเขตเทศบาลนครลำปางมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจจังหวัดลำปาง แต่ก็ไม่ได้รับความนิยมจากการเช็คอินของนักท่องเที่ยวเท่าที่ควร ประกอบกับข้อมูลของกรมการขนส่งทางบก มีสถิติผู้ใช้บริการเพิ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2557 คิดเป็น 54.81% ในปีพ.ศ. 2558 คิดเป็น 116.92% และปีพ.ศ. 2559 คิดเป็น 11.09% แต่ในปีพ.ศ. 2560 มีผู้ใช้บริการลดลงคิดเป็น -3.57% สำหรับจำนวนนักท่องเที่ยวที่มาจากการส่งเสริมท่องเที่ยวพบว่ามียอดนักท่องเที่ยวที่ลดลงในช่วงที่ผ่านมาสะท้อนให้เห็นถึงความแข็งแกร่งของการท่องเที่ยวในช่วงแรก และเมื่อวิเคราะห์หลังถึงปัญหาจากที่ได้กล่าวพบว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปางมีศักยภาพสูงและถูกใช้ในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของจังหวัดลำปาง แต่ยังขาดทางด้านระบบที่เชื่อมต่อระหว่างการท่องเที่ยวกับการเดินทางของนักท่องเที่ยวอันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดยิ่งขึ้น สำหรับปัญหาที่เกิดขึ้นจากที่ได้กล่าวมาข้างต้นของจังหวัดลำปาง คือ การขาดระบบการจัดการด้านโลจิสติกส์ (Logistic Management System) ในมิติของการจัดการทรัพยากรพื้นฐาน กระบวนการดำเนินงานต่างๆ ที่ช่วยในการสนับสนุนให้การเคลื่อนไหวหรือการไหลของสินค้าและบริการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงต้องมีการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ โดยเน้นการใช้ระบบการจัดการโลจิสติกส์กับการจัดการท่องเที่ยว ซึ่งจะช่วยในการอำนวยความสะดวกของสินค้าและนักท่องเที่ยวจากต้นทาง ไปยังปลายทางผ่านกระบวนการต่างๆอย่างเป็นระบบ ซึ่งมีบทบาทในการสร้างข้อได้เปรียบทางการแข่งขันสู่การยกระดับให้กลายเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง เนื่องด้วยพฤติกรรมนักท่องเที่ยวและการ

เปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ทำให้สามารถค้นหาข้อมูลเพื่อวางแผนก่อนการตัดสินใจเดินทางและความคุ้มค่าในการใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวจนได้รับความพึงพอใจสูงสุด

การจัดการระบบโลจิสติกส์การท่องเที่ยวจึงต้องคำนึงถึงเป้าหมายในการสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวเป็นสำคัญ อันจะนำมาสู่ความตั้งใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวซ้ำ รวมถึงความเต็มใจที่จะจ่ายที่มีความสำคัญต่อการเติบโตของสภาพเศรษฐกิจจังหวัดลำปาง ดังนั้น จากการทบทวนทฤษฎีแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าองค์ประกอบของโลจิสติกส์ที่ดีจะช่วยให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวจังหวัดลำปางยิ่งขึ้น ซึ่งครอบคลุมตามองค์ประกอบใน 5 ประเด็น คือ ทางด้านกายภาพ ด้านสารสนเทศ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการเดินทางและการขนส่ง และด้านความยั่งยืน ด้วยที่กล่าวมาทั้งหมดจึงนำมาสู่การศึกษาการจัดการเคลื่อนย้ายของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตามองค์ประกอบของประสิทธิผลการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง และมีความมุ่งหมายในการศึกษาความสัมพันธ์ของประสิทธิผลการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในการสังเคราะห์และออกแบบระบบดังกล่าวเชื่อมโยงระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวให้เป็นไปอย่างสะดวกสบาย โดยมุ่งให้เกิดประโยชน์ต่อหน่วยงาน ชุมชน และธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่สามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว อาทิ แหล่งท่องเที่ยว โรงแรม ร้านอาหาร การขนส่งในเมือง บริษัทนำเที่ยว สามารถสร้างมูลค่าเชิงเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการลดความสูญเสียโอกาสในการได้รับรายได้จากการท่องเที่ยว มุ่งส่งเสริมปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ในการบูรณาการการดำเนินงานร่วมกันทุกภาคส่วนสำคัญในการร่วมวางแผน จัดการและควบคุมทรัพยากรจากภาคชุมชน ภาคธุรกิจ ภาคหน่วยงานรัฐ ขับเคลื่อนสู่เป้าหมายตามยุทธศาสตร์ในการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันอย่างมีประสิทธิภาพ สนับสนุนการสร้างคุณค่าเพิ่มให้สินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวและลดการกระจุกตัวของนักท่องเที่ยวในพื้นที่ที่มีการท่องเที่ยวหนาแน่นเพื่อให้เกิดความยั่งยืนของทรัพยากรและการพัฒนาการท่องเที่ยวต่อไป

คำถามการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ได้มีการรวบรวมประเด็นและความสำคัญของปัญหาสามารถสรุปเป็นข้อคำถามที่จะเชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์ มีรายละเอียด ดังนี้

1. การจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง เป็นอย่างไร
2. องค์ประกอบของประสิทธิผลการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง เป็นอย่างไร

3. ปัจจัยใดที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ของประสิทธิผลการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง

4. ระบบการจัดการโลจิสติกส์ที่มีประสิทธิผลต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง ควรเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง

2. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของประสิทธิผลการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง

3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง

4. เพื่อสังเคราะห์และออกแบบระบบการจัดการโลจิสติกส์เพื่อเพิ่มประสิทธิผลการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาในครั้งนี้มุ่งให้เกิดประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับในการสร้างองค์ความรู้ในเชิงวิชาการ และสำหรับการประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติหรือการถูกใช้เป็นข้อมูลเสริมสำหรับผู้ได้รับประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งสามารถแบ่งระดับตามลักษณะการใช้ประโยชน์ออกเป็น 2 ระดับ มีรายละเอียด ดังนี้

ระดับนโยบาย

การศึกษาที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของโลจิสติกส์การท่องเที่ยว องค์ประกอบ ตัวชี้วัดจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารในหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชน ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมและประชาชนในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในการเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจ วางแผนนโยบาย กำหนดทิศทางและพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ให้ครอบคลุมยิ่งขึ้น

หน่วยงานภาครัฐที่มีบทบาทในการพัฒนาการดำเนินงานด้านโลจิสติกส์และด้านการท่องเที่ยวสามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจวางแผนหรือกำหนดมาตรการ การปรับปรุงข้อกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาแบบองค์รวมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จังหวัดลำปางสามารถใช้ข้อมูลจากผลการวิจัยเสริมสร้างการพัฒนาในภาคของโลจิสติกส์และการท่องเที่ยว รวมถึงการใช้ข้อมูลที่ได้เป็นข้อเสนอเชิงนโยบายในการมุ่งแสวงหาวิธีทางในการยกระดับให้จังหวัดมีศักยภาพในการท่องเที่ยวและโลจิสติกส์ให้สูงขึ้น

ระดับปฏิบัติการ

ผู้ประกอบการธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวสามารถใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบของโลจิสติกส์ในการท่องเที่ยวร่วมกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเพื่อที่จะตอบสนองความต้องการให้เกิดความพึงพอใจต่อสินค้าและบริการนั้นตลอดถึงความสอดคล้องในประเด็นยุทธศาสตร์ของจังหวัดลำปางที่มุ่งส่งเสริมและยกระดับการพัฒนาการท่องเที่ยวให้สามารถแข่งขันได้

หน่วยงานทางสถาบันการศึกษาสามารถใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนการเรียน การสอน ตลอดจนนักวิชาการและนักวิจัยสามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้กับองค์ความรู้หลากหลายสาขาวิชาให้เกิดการบูรณาการร่วมกันในส่วนของการพัฒนาความรู้จนถึงการพัฒนาการดำเนินงานที่ขยายผลสู่พื้นที่อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประชาชนในพื้นที่เกิดความตระหนักและห่วงหาพันธุภัยากรที่มีอยู่ สามารถใช้ประโยชน์จากการศึกษากับการจัดการทรัพยากรที่ถูกนำมาใช้ในการท่องเที่ยวได้อย่างสูงสุด และให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวได้อย่างเป็นระบบมากยิ่งขึ้น

ผู้ได้รับประโยชน์ที่สนใจเกี่ยวกับการศึกษาระบบการจัดการโลจิสติกส์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการท่องเที่ยวสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาองค์ความรู้ที่สอดคล้องกับพื้นที่อื่นและสอดคล้องกับสถานการณ์ในขณะที่มีการใช้ประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาหรือจัดทำข้อเสนอแนะจากเรื่องดังกล่าวให้เกิดความครอบคลุมชัดเจนยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการทำวิจัย

ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้วิจัยเลือกศึกษาเฉพาะพื้นที่ ในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง ครอบคลุมใน 8 ตำบล (ประกาศในราชกิจจานุเบกษา) ได้แก่ ตำบลสวนดอก ตำบลเวียงเหนือ ตำบลหัวเวียง ตำบลสบตุ๋ย ตำบลบ่อแก้ว ตำบลชมพู ตำบลพระบาท และตำบลพิชัย เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่มีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ที่กระจุกตัวอยู่ เช่น กาดกองต้า กาดเก๊าจาว บ้านหลุยส์ ที เลียวโนเวน วัดปงสนุก วัดศรีรองเมือง เส้นทางปั่นจักรยานในชุมชน การนั่งรถม้าชมเมืองเก่า สถาปัตยกรรมที่ได้รับรางวัลจากองค์การระดับสากล สินค้าของที่ระลึกที่มีชื่อเสียง การร้อยเรียงแหล่งท่องเที่ยวกับเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ มีการอนุรักษ์และฟื้นฟูอาหารการกินแบบโบราณ

วิถีชีวิตของชุมชนท่องเที่ยว นับเป็นสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวภายใต้การส่งเสริมการท่องเที่ยวตามแนวคิดเมืองที่ไม่หยุดหมุนตามกาลเวลา ซึ่งหากได้มีการออกแบบระบบการจัดการโลจิสติกส์ที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่นำไปสู่การสร้างข้อได้เปรียบทางการแข่งขัน ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดมุมมองสู่การยกระดับให้จังหวัดลำปางเปลี่ยนจากการเป็นเมืองผ่านให้มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักและถูกเลือกโดยนักท่องเที่ยวให้เป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวในวงกว้างยิ่งขึ้น

ขอบเขตด้านประชากร

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ คนในชุมชน ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว นักเทศก์ นักวิชาการ กลุ่มผู้นำชุมชน ตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนด้านการท่องเที่ยว กลุ่มเครือข่ายการท่องเที่ยว และกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปาง

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง จากนั้นวิเคราะห์องค์ประกอบของประสิทธิภาพการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยว ครอบคลุมถึงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทย ความตั้งใจในการกลับมาเที่ยวซ้ำ และความเต็มใจที่จะจ่ายที่มีต่อองค์ประกอบโลจิสติกส์การท่องเที่ยวในด้านกายภาพ ด้านสารสนเทศ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการเดินทางและการขนส่ง และด้านความยั่งยืน โดยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ทั้งนี้จะพิสูจน์สมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิภาพการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งจะใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ และสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อออกแบบระบบการจัดการโลจิสติกส์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง

ขอบเขตด้านเวลา

การดำเนินงานวิจัยใช้เวลาดำเนินงานตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2561 จนถึงเดือนสิงหาคม 2564

นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หมายถึง การเดินทางไปยังจุดท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อทำกิจกรรมชื่นชมสิ่งที่มีคุณค่าทางจิตใจและเป็นตัวแทนของความภาคภูมิใจของชุมชนท้องถิ่น เช่น สถาปัตยกรรม วัด บ้านโบราณ ชุมชน สินค้าท้องถิ่น เป็นต้น

นักท่องเที่ยวชาวไทย หมายถึง บุคคลที่มีสัญชาติไทย ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดต่างๆ และเดินทางท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปาง ทั้งแบบไม่มีการพักค้างคืน โดยใช้ระยะเวลาท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปาง ไม่น้อยกว่า 5 ชั่วโมง และแบบที่มีการหยุดพักค้างคืน โดยใช้ระยะเวลาท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปาง มากกว่า 24 ชั่วโมง

องค์ประกอบของโลจิสติกส์การท่องเที่ยว หมายถึง การแสดงออกทางความคิดของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการจัดการองค์ประกอบตามโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่เขตเทศบาลนครลำปาง โดยครอบคลุมองค์ประกอบของโลจิสติกส์ในด้านกายภาพ ด้านสารสนเทศ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการเดินทางและขนส่ง และด้านความยั่งยืน

องค์ประกอบของโลจิสติกส์ในด้านกายภาพ หมายถึง การเคลื่อนไหวของจุดท่องเที่ยวและกิจกรรมในเขตเทศบาลนครลำปางที่อำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว

องค์ประกอบของโลจิสติกส์ในด้านสารสนเทศ หมายถึง การเคลื่อนไหวของข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวและข้อมูลการเดินทางที่อยู่ในเขตเทศบาลนครลำปางที่อำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว

องค์ประกอบของโลจิสติกส์ในด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง การเคลื่อนไหวของสิ่งสนับสนุนการท่องเที่ยวที่มีให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปาง

องค์ประกอบของโลจิสติกส์ในการเดินทางและการขนส่ง หมายถึง การเคลื่อนไหวของเส้นทางการท่องเที่ยวและพาหนะที่อำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปาง

องค์ประกอบของโลจิสติกส์ในด้านความยั่งยืน หมายถึง การเคลื่อนไหวของการจัดการสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่อำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปาง

การจัดการโลจิสติกส์ หมายถึง กระบวนการในการเคลื่อนย้ายทรัพยากรซึ่งเป็นสินค้าและบริการอย่างมีระบบจากจุดต้นทางไปยังจุดหมายปลายทาง ตามองค์ประกอบของโลจิสติกส์

โลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยว หมายถึง การจัดการการเคลื่อนย้ายตามองค์ประกอบของโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวที่อำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว

ระบบการจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยว หมายถึง กระบวนการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการท่องเที่ยวในด้านกายภาพ ด้านสารสนเทศ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการ

เดินทางและการขนส่ง และด้านความยั่งยืนสำหรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง

ประสิทธิผลโลจิสติกส์การท่องเที่ยว หมายถึง ผลของการจัดการโลจิสติกส์ในด้านกายภาพ ด้านสารสนเทศ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการเดินทางและการขนส่ง และด้านความยั่งยืนที่ก่อให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง โดยประเมินจากองค์ประกอบหลัก 3 ด้าน คือ 1) ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อองค์ประกอบของโลจิสติกส์การท่องเที่ยว 2) ความตั้งใจในการกลับมาเที่ยวซ้ำ และ 3) ความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในเขตเทศบาลนครลำปาง

บทที่ 2

ทฤษฎีและการตรวจเอกสาร

การตรวจเอกสารสำหรับใช้ในการศึกษา เรื่อง ประสิทธิภาพการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง ครั้งนี้ ได้มีการรวบรวมเนื้อหาสาระสำคัญจากหนังสือ ตำรา งานวิจัย ผลงานเชิงวิชาการ รวมถึงแหล่งข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้อง ทั้งในประเทศและต่างประเทศเพื่อให้เกิดความกระจ่างชัดถึงหลักการ แนวคิด และทฤษฎีสำหรับใช้เป็นแนวทางในการศึกษา แยกเป็นรายหัวข้อมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับจังหวัดลำปาง
2. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
 - องค์ประกอบของการท่องเที่ยว
 - ปัจจัยสำคัญทางการท่องเที่ยว
 - ข้อมูลสถิติสำคัญทางการท่องเที่ยว
 - การจัดการแหล่งท่องเที่ยว
3. แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
4. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานคุณภาพด้วยวงจรเดมมิง
5. แนวคิดเกี่ยวกับโลจิสติกส์
 - แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการโลจิสติกส์
 - แนวคิดเกี่ยวกับโลจิสติกส์การท่องเที่ยว
6. แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพ
 - ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล
 - แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ
 - แนวคิดเกี่ยวกับความเต็มใจที่จะจ่าย
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
8. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับจังหวัดลำปาง

จังหวัดลำปาง หรือเมืองเขลางค์ ปรากฏหลักฐานสำคัญทางประวัติศาสตร์ว่ามีความเก่าแก่ อายุไม่น้อยกว่า 1,335 ปี ทั้งจากตำนาน ศิลาจารึก พงศาวดาร และจากคำที่นิยมเรียกกันโดยทั่วไป อย่างแพร่หลาย สำหรับการใช้คำอื่นที่หมายถึง จังหวัดลำปาง ว่า "ละกอน" หรือ "ละคร" (นคร) เป็นชื่อสามัญของเมืองเขลางค์ที่นิยมเรียกกัน จังหวัดใกล้เคียง เช่น แพร่ น่าน เชียงราย ลำพูน เชียงใหม่ มักจะเรียก ขาวลำปางว่า "ขาวละกอน" ซึ่งหมายถึง ขาวนคร ส่วนคำว่า ละกอน มีชื่อทางภาษาบาลี เรียกว่า "เขลางค์" ดังนั้น เมืองละกอน จึงหมายถึง บริเวณอันเป็นที่ตั้งของเมืองเขลางค์ คือ เมืองโบราณรูปหอยสังข์ ซึ่งตั้งอยู่บริเวณฝั่งตะวันตกของแม่น้ำวัง (ตำบลเวียงเหนือ อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง) ส่วนคำว่า "ลำปาง" เป็นชื่อที่ปรากฏหลักฐานอย่างชัดเจนในตำนานพระธาตุลำปางหลวง ซึ่งมีชื่อเรียกเป็นภาษาบาลีว่า "ลัมภักปนคร"

การสำรวจและค้นคว้าหาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ของลักษณะเมืองลำปางมีค้นคุลล้อมรอบ 3 ชั้น (แต่ปัจจุบันเหลือเพียงบางส่วนเท่านั้น) จากการสำรวจภาพถ่ายทางอากาศและการเดินสำรวจภาคพื้นดินพบเศษกระเบื้อง ภาชนะดินเผา เศียรพระพุทธรูปดินเผา สมัยทวารวดีและสุโขทัย สมัยทวารวดี สันนิษฐานว่า เมืองลัมภักปะ น่าจะเป็นเมืองกัลปนาสงฆ์ (เมืองทางศาสนา) มากกว่าจะเป็นเมืองทางอาณาจักรที่มีอำนาจทางการเมืองอย่างเป็นระเบียบแบบแผน กระทั่งต่อมาเมื่อมีการปฏิรูปบ้านเมืองจากมณฑลเทศาภิบาลเป็นจังหวัดตามคำสั่งของกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 19 พฤษภาคม พ.ศ. 2459 ปรากฏว่าชื่อของเมืองนครลำปางได้กลายมาเป็นจังหวัดลำปางมาจนกระทั่งทุกวันนี้ จังหวัดลำปาง มีที่ตั้งอยู่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย ห่างจากกรุงเทพฯ ตามทางหลวงแผ่นดินสายพหลโยธิน ประมาณ 602 กม. ตามทางรถไฟประมาณ 625 กม. มีเนื้อที่ประมาณ 12,533.961 ตร.กม. ซึ่งมีพื้นที่ใหญ่เป็นอันดับ 5 ของภาคเหนือ รองจากเชียงใหม่ ตาก แม่ฮ่องสอน และเพชรบูรณ์ มีอาณาเขตติดต่อกับ จังหวัดข้างเคียงถึง 7 จังหวัด ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย และพะเยา

ทิศใต้ ติดต่อกับ จังหวัดตาก

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ จังหวัดแพร่ และสุโขทัย

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ จังหวัดลำพูน

พื้นที่มีลักษณะเป็นรูปยวรีภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นที่ราบสูง มีภูเขาสูงอยู่ทั่วไปทอดตัวยาวตามแนวทิศเหนือไปทางทิศใต้ของจังหวัด และในบริเวณตอนกลางของจังหวัดบางส่วนมีที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำและตามลักษณะทางกายภาพทางด้านธรณีสัณฐานวิทยาจังหวัดลำปางมีพื้นที่เป็นที่ราบล้อมรอบด้วยภูเขา มีลักษณะเป็นแอ่งแผ่นดินที่ยาวและกว้างที่สุดในภาคเหนือ เรียกว่า “อ่างลำปาง”

ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาดังกล่าวทำให้นครลำปางมีกลุ่มทุนจากเครือข่ายค้าขายของชาวจีน (ส่วนใหญ่เป็นแรงงานก่อสร้างรถไฟในช่วงแรกและชาวจีนดั้งเดิมที่อาศัยอยู่ในเมืองนครลำปาง) ประกอบกับนโยบายทางการเมืองที่พยายามเชื่อมโยงดินแดนชนบท เมืองต่างๆ เข้าด้วยกัน จึงกล่าวได้ว่ารถไฟมีบทบาทต่อการเปลี่ยนแปลงเมืองนครลำปางทุกด้านดังบริบทและนับเป็นวันประวัติศาสตร์รถไฟที่ทำให้เกิดผลต่อเนื่องตามมา ดังที่ ศักดิ์ รัตนชัย (2534: 88) บรรยายถึงการรับรู้จากความทรงจำของผู้คนในอดีตเกี่ยวกับเมืองนครลำปางว่า “สถานีรถไฟนครลำปาง 2458 อยู่ระหว่างการก่อสร้างเปิดเดินรถเป็นทางการ พ.ศ. 2459 เพราะมีรถไฟจึงมีถนน มีสะพานรัฐสภาและมีรถม้าคู่บ้านคู่เมืองลำปางถึงปัจจุบัน เพราะถนนสาย 3 สายแรก คู่ประวัติศาสตร์รถไฟ จึงมีถนนฉัตรไชย” และเที่ยวลำปางต้องมารถไฟ ถึงจะใช้...ว่าไปลำปาง (เทศบาลนครลำปาง ศูนย์วิทย์พัฒนามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ลำปาง และกลุ่มลูกหลานสืบสายสกุลเจ้าเจ็ดตน, 2551: 75)

พาหนะที่ถูกแลกด้วยม้าหรือรถม้า มีการใช้งานในประเทศไทยอย่างแพร่หลาย ตั้งแต่ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) หลังจากได้สร้างถนน แบบอารยธรรมสมัยขึ้นในสมัยนั้น รถม้าได้กลายเป็นสัญลักษณ์ของบรรดาพระบรมวงศานุวงศ์ กลุ่มมหาเศรษฐี ใช้เป็นพาหนะส่วนตัวที่แสดงถึงฐานะเนื่องจากการอำนวยความสะดวกสบายแก่ผู้โดยสารมีราคาแพงและดูแลรักษาที่เป็นภาระสิ้นเปลืองมาก ต่อมาได้มีการปรับการให้บริการสำหรับใช้ในการขนส่งผู้คนจนกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีดำรงชีพประจำวันของคนเมืองนครลำปาง ภายหลังสงครามโลก ครั้งที่ 2 และสืบต่อมาภายหลังแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2504-2509) ความเจริญทุกรูปแบบเข้ามาสู่เมืองนครลำปาง สภาวะเศรษฐกิจ ค่าครองชีพสูงขึ้น กอปรกับสิ่งประดิษฐ์อำนวยความสะดวกที่ทันสมัย รวดเร็วขึ้น อาทิ รถจักรยาน รถจักรยานยนต์ รถยนต์ เข้ามาจำนวนมากขึ้น ส่งผลให้ความนิยมของรถม้าลดลงจนต้องปรับเปลี่ยนบทบาทกลายเป็นรถม้าบริการนักท่องเที่ยว และสามารถสร้างรายได้เสริมบางช่วงฤดูกาลหรืองานเทศกาลที่สำคัญของท้องถิ่น (เทศบาลนครลำปาง ศูนย์วิทย์พัฒนามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ลำปาง และกลุ่มลูกหลานสืบสายสกุลเจ้าเจ็ดตน, 2551: 72-82) รวมถึงการอนุรักษ์เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่มียาวนานเกือบ 10 ปี ที่ได้รับความร่วมมือจากพหุภาคีให้รถม้าคู่บ้านคู่เมืองนครลำปางสืบเนื่องจนถึงปัจจุบัน

การปกครองและการรองรับการค้าขายเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น เมื่อความสะดวกและความเจริญเชื่อมเป็นหนึ่งที่เมืองนครลำปางจึงปรากฏการสร้างสะพานข้ามแม่น้ำวังขึ้น(เทศบาลนครลำปาง ศูนย์วิทย์พัฒนามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ลำปาง และกลุ่มลูกหลานสืบสายสกุลเจ้าเจ็ดตน, 2551: 85) ตั้งชื่อว่า สะพานรัฐภาคี มีความเป็นมาในการสร้างหลายรุ่น ตั้งแต่ครั้งยังเป็นสะพานไม้ สะพานไม้เสริมเหล็ก จนถึงสะพานแบริคอนกรีต (บริเวณสะพานในอดีตเป็นศูนย์กลางการทำไม้ของเมืองและศูนย์รวมทางด้านการค้าขาย) จึงมีความผูกพันทางด้านการค้าและวิถีการดำรงชีพของผู้คนหลากหลายชนเชื้อชาติ

สถานที่อันเป็นจุดนัดพบสำคัญเมื่อเดินทางมาถึงลำปาง เสมือนตัวแทนของเอกลักษณ์แห่งเมืองนครลำปาง เป็นสถานที่ตั้งของหอนาฬิกาห้าแยก (บ้านเชียงราย) หรือที่นิยมเรียกว่า ห้าแยกหอนาฬิกา อยู่ท่ามกลางทัศนียภาพที่สวยงาม ปรากฏการก่อสร้างถาวรวัตถุตามแบบอย่างอารยธรรมตะวันตก ครั้งในสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม (นายกรัฐมนตรี ปีพ.ศ. 2490-2500) ได้มีการจัดให้สร้างขึ้น ช่วงพ.ศ. 2497-2498 จนแล้วเสร็จที่มีการใช้งานนับแต่นั้นมาจนถึงปัจจุบันได้กลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวและจุดนัดพบสำคัญที่นักท่องเที่ยวนิยมมาถ่ายรูป โดยเฉพาะช่วงที่พระอาทิตย์กำลังลับแสงไปจะสามารถสัมผัสทัศนียภาพความสวยงามท่ามกลางสภาพแวดล้อมของเมืองที่มีชีวิตควรค่าแก่การอนุรักษ์ไว้เป็นอย่างยิ่ง

การดำเนินการอนุรักษ์สิ่งที่เป็นเอกลักษณ์ทางประวัติศาสตร์ นั่นคือ รถไฟ รถม้า สะพาน รัชฎาภิเศก และหอนาฬิกา อันเป็นความภาคภูมิใจของชาวเมืองนครลำปาง ยังเป็นสิ่งดึงดูดการท่องเที่ยวที่โยงถึงความสัมพันธ์ตั้งแต่ในอดีตดำเนินมาสู่ปัจจุบันได้อย่างน่าประทับใจ ตลอดถึงการจัดกิจกรรมสำคัญในการสืบสานวัฒนธรรมให้คงอยู่อย่างต่อเนื่อง สามารถส่งเสริมให้เกิดความสำนึกรักในท้องถิ่นของชาวเมืองและชนรุ่นหลังได้ตระหนักถึงความสำคัญถึงสิ่งที่ยังคงหลงเหลืออยู่ในท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งมีความแตกต่างจากท้องถิ่นอื่นๆ กระทั่งนำมาต่อยอดและพัฒนาจากทุนที่มีอยู่ให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายสืบต่อไป

การคมนาคมและการเดินทางของจังหวัดลำปาง มีให้บริการทั้งการขนส่งทางถนนหรือทางรถยนต์ จากกรุงเทพฯ เข้าสู่จังหวัดลำปาง รวมระยะทางทั้งสิ้น 599 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ 7 ชั่วโมง หรือจะใช้เส้นทางสายใหม่จากพิษณุโลกเข้าเด่นชัยและลำปางได้ การให้บริการของรถโดยสารประจำทาง บริษัท ขนส่ง จำกัด จัดบริการรถโดยสารธรรมดา และปรับอากาศ ไปกลับลำปางทุกวัน ตามตารางเดินรถ การขนส่งทางรางหรือทางรถไฟ โดยบริษัท การรถไฟแห่งประเทศไทย จัดบริการรถด่วน รถเร็วและรถธรรมดาจากกรุงเทพฯ ไปลำปางทุกวัน ตามตารางเดินรถ และการขนส่งทางอากาศหรือทางเครื่องบิน มีเที่ยวบินเปิดให้บริการระหว่างลำปางกับกรุงเทพฯ ทุกวัน จำนวน 2 สายการบิน ได้แก่ นกแอร์ จำนวน 4 เที่ยวบินต่อวัน และบางกอกแอร์เวย์ จำนวน 3 เที่ยวบินต่อวัน การขนส่งทางอากาศหรือด้วยเครื่องบิน มีท่าอากาศยานจังหวัดลำปางเปิดให้บริการ เที่ยวบินสำหรับผู้โดยสารในเส้นทางระหว่างจังหวัดลำปางกับท่าอากาศยานดอนเมือง (สายการบินนกแอร์) และท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ (สายการบินบางกอกแอร์เวย์) โดยมีสถิติผู้ใช้บริการเพิ่มขึ้นตั้งแต่ปีพ.ศ. 2555 จำนวนผู้ใช้บริการ 55,958 คน มีจำนวน 1,214 เที่ยวบิน ในปีพ.ศ. 2556 จำนวนผู้ใช้บริการ 77,848 คน มีจำนวน 1,612 เที่ยวบิน ในปีพ.ศ. 2557 จำนวนผู้ใช้บริการ 120,520 คน มีจำนวน 2,515 เที่ยวบิน และในปีพ.ศ. 2558 จำนวนผู้ใช้บริการ 261,428 คน มีจำนวน 4,602 เที่ยวบิน จากข้อมูลดังกล่าวปรากฏความต่อเนื่องในการให้บริการในด้านการอำนวยความสะดวกและการเข้าถึงจังหวัดลำปาง ที่มีความสะดวกสบายแก่นักท่องเที่ยวภายในประเทศยิ่งขึ้น

การปกครองของจังหวัดลำปาง แบ่งออกเป็น 13 อำเภอ ประกอบด้วย เมืองลำปาง แม่เกาะเกศา เสริมงาม งาว แจ่ม วังเหนือ เถิน แม่พริก แม่ทะ สบปราบ ห้างฉัตร และเมืองปาน ข้อมูลในปี พ.ศ. 2559 จังหวัดลำปาง มีประชากร จำนวน 751,320 คน เป็นชาย 368,498 คน หญิง 382,822 คน อำเภอที่มีประชากรมากที่สุด ได้แก่ อำเภอเมืองลำปาง รองลงมา คือ อำเภอเกาะเกศา อำเภอเถิน และอำเภอแม่ทะ ตามลำดับ (ข้อมูล ณ ปีพ.ศ. 2559)

เศรษฐกิจโดยรวมของจังหวัดลำปางในปีพ.ศ. 2558 ขยายตัวจากภาคเกษตรกรรม (34.1%) และภาคบริการ (23.4%) ขยายตัว ขณะที่ภาคอุตสาหกรรม (-7.4%) หดตัว โดยวัดจากเครื่องชี้ด้านอุปทาน (สัดส่วน Supply Side ต่อ GDP) ภาคเกษตรกรรมขยายตัว พิจารณาจากดัชนีผลผลิตภาคเกษตรกรรมขยายตัวร้อยละ 34.1 จากปริมาณผลผลิตที่เพิ่มขึ้นของสับปะรด ข้าวเหนียวนาปี ข้าวเหนียวนาปรัง มันสำปะหลัง และการเพิ่มขึ้นของจำนวนอาชญาบัตรโคและกระบือเพื่อรองรับความต้องการของผู้บริโภค ภาคบริการขยายตัว พิจารณาจากดัชนีผลผลิตภาคบริการขยายตัวร้อยละ 23.4 จากรายได้สนามบินที่มีจำนวนผู้โดยสารมากขึ้นตามการเพิ่มปริมาณเที่ยวบินและตามนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวภายใต้โครงการ “เมืองต้องห้าม...พลาด” ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ที่ส่งผลโดยรวมให้จังหวัดลำปางดีขึ้นตามลำดับ ทั้งนี้ การจัดงานเทศกาล กิจกรรม ด้านวัฒนธรรม วิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่น ประเพณี ของจังหวัดลำปาง ยังคงมีการส่งเสริมและอนุรักษ์ สืบทอดให้ดำรงต่อไป จากความร่วมมือของทุกภาคส่วนทั้งภายในและภายนอกจังหวัด ทั้งนี้ยังช่วยให้เกิดกิจกรรมดึงดูดและสนับสนุนด้านการท่องเที่ยวในการเชิญชวนให้ผู้สนใจเดินทางเข้ามาร่วมงานกิจกรรมท่องเที่ยวและเกิดการใช้จ่ายใช้สอยกระจายรายได้สู่ธุรกิจสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกและธุรกิจรองรับการเดินทาง จนก่อให้เกิดการหมุนเวียนรายได้ รายละเอียด ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 รายละเอียดวัฒนธรรมประเพณีของจังหวัดลำปาง

กิจกรรม	ช่วงเวলাกำหนดจัดงาน	สถานที่จัดงาน
งานแห่สลุงหลวงและ สงกรานต์	12-14 เมษายน ของทุกปี	รอบเมืองลำปาง
งานหลวงเวียงละกอน	ก่อนลอยกระทงของทุกปี	วัดพระแก้วดอนเต้าสุชาดารามและ วันพระธาตุลำปางหลวง
งานขันโตกช้าง	ทุกวันศุกร์-เสาร์แรก ของเดือนกุมภาพันธ์	ศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย อ.ห้างฉัตร
งานเชรามิกแฟร์	ทุกวันศุกร์แรกของเดือน ธันวาคม (10 วัน)	บริเวณตัวเมืองจังหวัดลำปาง
งานพิธีบวงสรวงเสาหลัก เมืองและสืบชะตาเมือง	เดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี	หน้าศาลากลางจังหวัดเดิม
งานเทศกาลกินปลา	ต้นเดือนมีนาคม	บริเวณตัวเมืองจังหวัดลำปาง
งานวันรถไฟรถม้าลำปาง	ต้นเดือนเมษายนของทุกปี	บริเวณสถานีรถไฟนครลำปาง
งานวันสับปะรด	เดือนมิถุนายน	บริเวณตัวเมืองจังหวัดลำปาง
งานเดิน-วิ่งมินิมาร์ธ	เดือนสิงหาคม	เหมืองลิคไนต์ อ.แม่เมาะ
มาราธอน แม่เมาะ		
งานประเพณีล่องสะเปาจาว เวียงละกอน	เดือนพฤศจิกายน	วัดพระธาตุลำปางหลวง อ.เกาะคา
งานฤดูหนาวและงานกาชาด	เดือนธันวาคม	สวนสาธารณะหนองกระทิง อ.เมืองลำปาง
งานวันดอกไม้บาน	เดือนธันวาคม	สวนป่าทุ่งเกวียน อ.ห้างฉัตร

การพัฒนาเมืองลำปางสู่การเป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์ภาคเหนือ

สำนักงานโยธาธิการและผังเมือง จังหวัดลำปาง และสำนักงานธนารักษ์พื้นที่ลำปางมีความต้องการที่จะพัฒนาจังหวัดลำปาง ให้เป็นศูนย์กลางการเชื่อมโยงสินค้าและการบริการทางบกของภาคเหนือจึงได้วางศูนย์ความเป็นเลิศด้านการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นที่ปรึกษาโครงการ ในการจัดวางระบบเพื่อจังหวัดลำปาง โดยมี

การศึกษา 5 พื้นที่ในอ.ห้างฉัตร, อ.แม่ทะ, ต.พิชัย อ.เมือง, อ.เกาะคา และบ้านผาสด อ.แม่เมาะ เพื่อคัดเลือกพื้นที่ตั้ง Lampang Logistics Park พบว่ามีความเหมาะสมทั้งด้านวิศวกรรม เศรษฐศาสตร์ สิ่งแวดล้อม สังคม และยังสามารถคล้องกับผังเมืองของจังหวัดลำปางอีกด้วย ทางสำนักงานจังหวัดลำปาง จึงร่วมกับสำนักงานโยธาธิการและผังเมือง จัดทำโครงการศึกษาและออกแบบระบบโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค ลักษณะองค์ประกอบของพื้นที่โครงการ ออกแบบการใช้ประโยชน์ที่ดิน กิจกรรมต่างๆ ซึ่งขณะนี้อยู่ในระหว่างการเตรียมการรองรับในพื้นที่ดังกล่าว สำหรับอนุมัติโครงการจัดตั้งศูนย์กลาง ด้านโลจิสติกส์ (สำนักงานจังหวัดลำปาง, 2560) สำหรับทางหลวงได้ปรับปรุงถนนบริเวณด้านหน้า บางส่วนแล้ว และเตรียมปรับปรุงถนนตลอดสายเพื่อเชื่อมโยงเส้นทางการค้า การขนส่ง ตั้งแต่ท่าเรือ อ.เชียงของ จ.เชียงราย ซึ่งจะผ่านเส้นทางของ จ.เชียงราย-พะเยา เข้ามาทางด้าน อ.งาว จนถึงพื้นที่ จัดตั้ง Lampang Logistics Park ที่ อ.เกาะคา ขณะเดียวกันได้มีการประชาสัมพันธ์ ทำความเข้าใจกับ คนในพื้นที่รับทราบแล้ว และจะดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อผลักดันให้มีการจัดตั้งศูนย์โลจิสติกส์ขึ้น ในอนาคตต่อไป

การดำเนินการพัฒนาด้านต่างๆ ตามอำนาจหน้าที่และภารกิจรับผิดชอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ จากการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรเพิ่มมูลค่าในเชิงของเศรษฐกิจของจังหวัด รวมถึง การใช้การท่องเที่ยวเป็นส่วนเสริมให้เกิดความเจริญเติบโตดังกล่าว โดยมีจุดเน้นสำคัญในการรักษา สมดุลระหว่าง 4 ด้าน ได้แก่ เศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สามารถสรุปรายละเอียดผลการดำเนินงานได้ (สำนักงานจังหวัดลำปาง, 2560) รายละเอียดดังนี้

- เศรษฐกิจสร้างสรรค์ คือ แนวคิดการขับเคลื่อนเศรษฐกิจบนพื้นฐานของการใช้องค์ความรู้ การศึกษาการสร้างสรรค์งาน และการใช้ทรัพยากรสินทางปัญญาที่เชื่อมโยงกับรากฐานทางวัฒนธรรมการสั่งสมความรู้ของสังคมและเทคโนโลยี/นวัตกรรมสมัยใหม่เพื่อผลิตสินค้าและบริการที่สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจและคุณค่าทางสังคม ซึ่งตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคในตลาดโลกได้ หรือการสร้างมูลค่าที่เกิดจากความคิดเพื่อเป็นการนำแนวคิดดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติ จังหวัดลำปางจึงได้ขับเคลื่อนการพัฒนาโดยองค์กรในพื้นที่
- การพัฒนาผลิตภัณฑ์เชรามิก จังหวัดลำปางได้ให้ความสำคัญกับอุตสาหกรรมเชรามิก ซึ่งถือเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจของจังหวัดและของประเทศ เพราะมีโรงงานเชรามิกที่ประกอบกิจการอยู่ทั้งสิ้นมากกว่า 200 โรงงานทำการผลิต เพื่อการบริโภคภายในประเทศและเพื่อการส่งออก ทั้งยังเป็นแหล่งจ้างงานจำนวนกว่า 10,000 คน และยังเป็นอุตสาหกรรมที่สร้างมูลค่าเพิ่มเพราะมีการใช้วัตถุดิบ เช่น ดินขาวลำปาง และหินพอกเทอรี ในท้องถิ่น เป็นวัตถุดิบหลักในการผลิต ในฐานะผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรมที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาค สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดลำปาง และศูนย์

พัฒนาอุตสาหกรรมเซรามิก จึงได้นำแนวคิดการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ด้วยการขับเคลื่อนเศรษฐกิจบนพื้นฐานของการใช้องค์ความรู้ การสร้างสรรค์งาน ที่เชื่อมโยงกับรากฐานทางวัฒนธรรม การสั่งสมความรู้ของสังคม การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ มาใช้พัฒนาและยกระดับให้กับอุตสาหกรรมเซรามิก ตั้งแต่ ดินน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ด้วยการจัดทำโครงการต่างๆ ตลอดถึงการพัฒนาเป็นสินค้าที่ระลึกเพื่อการท่องเที่ยวและช่วยเสริมอัตลักษณ์ให้จังหวัดมีชื่อเสียง

- เกษตรปลอดภัย จังหวัดลำปางได้มีการส่งเสริมและพัฒนาให้จังหวัดเป็นแหล่งผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์สินค้าการเกษตรให้ได้มาตรฐานปลอดภัยและมีคุณภาพที่โดดเด่นของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจให้กับจังหวัดลำปาง
- การท่องเที่ยวได้มีการดำเนินโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน หมู่บ้านท่องเที่ยวเซรามิก อำเภอเกาะคา “เซรามิก” ถือได้ว่าเป็นของดีคู่เมืองลำปาง โดยเฉพาะหมู่บ้านศาลาเม็ง และหมู่บ้านศาลาบัวบก ตำบลท่าผา อำเภอเกาะคา ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพผลิตเครื่องปั้นดินเผา หรือ เซรามิกมานานกว่า 20 ปี สร้างอาชีพและรายได้ให้แก่ชุมชนมาอย่างต่อเนื่อง จนกลายเป็นเอกลักษณ์ทางภูมิปัญญาและมีความหลากหลายทางวิถีชุมชนเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดลำปางที่มีความโดดเด่นทางภูมิปัญญาและวัฒนธรรมและเชื่อมโยงตลาดการท่องเที่ยว จังหวัดลำปางจึงจัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนขึ้นเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ภายใต้แนวทางการพัฒนาบนฐานรากภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีอยู่ให้เกิดรูปแบบการท่องเที่ยวใหม่โดยยึดความยั่งยืนของชุมชนและความสุขเป็นที่ตั้งสอดคล้องกับวิถีชุมชนที่มีเอกลักษณ์อันโดดเด่น ซึ่งเป็นการสร้างกระบวนการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมเรียนรู้ มีโอกาสสัมผัสความเป็นชุมชน วิถีชีวิตความเป็นอยู่อย่างแท้จริง ไม่ว่าจะเป็นศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นที่สืบทอดต่อเนื่องกันมาอย่างยาวนาน ซึ่งจะนำมาสู่ภาพของการท่องเที่ยวในรูปแบบใหม่ที่เป็นประโยชน์อย่างแท้จริงทั้งกับนักท่องเที่ยวและชุมชน

การพัฒนาด้านเศรษฐกิจของจังหวัดลำปางได้ใช้ทรัพยากรท้องถิ่นหรือสิ่งที่มีอยู่ในการสร้างสรรค์เป็นสินค้าและบริการส่งเสริมให้เกิดอาชีพใหม่ การจ้างแรงงานจำนวนมาก และการสร้างรายได้จากระดับท้องถิ่นสู่เศรษฐกิจในระดับจังหวัด โดยมีการท่องเที่ยวหรือกิจกรรมที่จัดให้มีขึ้นเป็นทางเลือกในการขับเคลื่อน จังหวัดลำปาง ให้กลายเป็นเมืองเศรษฐกิจอย่างเป็นระบบ เริ่มตั้งแต่การเป็นแหล่งผลิต ผ่านกระบวนการเชิงสร้างสรรค์จากการใช้องค์ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นนำเสนอสินค้าและบริการที่มีอัตลักษณ์ และสอดคล้องกับการสนับสนุนนโยบายของหน่วยงานภาครัฐในการกระตุ้นให้เกิดการกระจายได้ในระดับท้องถิ่นยิ่งขึ้น

ผลจากการดำเนินงานเชิงเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดลำปาง พบว่า จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทย ในปีพ.ศ. 2558 มีจำนวน 466,040 คน แยกเป็นนักท่องเที่ยวต่างชาติ มีจำนวน 47,739 คน และจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 314,119 คน และชาวต่างชาติ 31,185 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 1,125,463 คน ที่เดินทางเข้ามาในจังหวัดลำปาง ซึ่งมีข้อมูลจากนโยบายส่งเสริมการเป็น 12 เมืองต้องห้าม...พลาด ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ที่จัดให้จังหวัดลำปาง เป็นหนึ่งใน 12 เมืองทางเลือกจาก 5 ภูมิภาคทั่วประเทศ และการค้นพบแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ที่ได้ประชาสัมพันธ์ให้คนทั่วไปได้รับทราบรายได้จากการท่องเที่ยวรวมในปีพ.ศ. 2558 มีจำนวน 2,805.14 บาท เพิ่มขึ้นจากปีพ.ศ. 2557 ร้อยละ 11.99 เป็นผลมาจากจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย และชาวต่างชาติเพิ่มสูงขึ้น ประกอบกับนโยบาย ส่งเสริมการท่องเที่ยวในหลากหลายรูปแบบ อาทิ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม วิถีชีวิตและภูมิปัญญาท้องถิ่น ท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นต้น ที่สอดคล้องกับศักยภาพและบริบทของพื้นที่

ค่าใช้จ่ายของผู้มาเยือน นักท่องเที่ยว นักทัศนอาจร ในปีพ.ศ. 2558 เมื่อสรุปตามรายการค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของผู้มาเยือนของชาวไทย จำนวน 1,739.78 บาทต่อคนต่อวัน และชาวต่างชาติ จำนวน 2,307.91 บาทต่อคนต่อวัน ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 1,938.97 บาทต่อคนต่อวัน และชาวต่างชาติ จำนวน 2,482.88 บาทต่อคนต่อวัน และค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักทัศนอาจรชาวไทย จำนวน 1,051.23 บาทต่อคนต่อวัน และชาวต่างชาติ จำนวน 1,584.74 บาทต่อคนต่อวัน

ศักยภาพการเติบโตของภาคส่วนทางเศรษฐกิจ

จังหวัดลำปาง ตั้งอยู่ในภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย ได้มีการพัฒนาและขับเคลื่อนไปสู่จุดเปลี่ยนถ่ายในหลายช่วงเวลาครั้งสำคัญในการเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจและการปกครอง เนื่องในสมัยรัชกาลที่ 5 ได้รับแรงกดดันจากประเทศมหาอำนาจจึงได้มีการรวมศูนย์อำนาจเข้าสู่สยาม เพื่อสร้างเสถียรภาพทางการเมืองและการปกครอง ทำให้เมืองที่อุดมด้วยทรัพยากรอันจะส่งเสริมให้การขยายสังคมและอำนาจได้เปลี่ยนวิถีชีวิตผู้คนจากสังคมเกษตรกรรมก้าวเข้าสู่ระบบอุตสาหกรรมในการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและเป็นจุดเริ่มต้นของการเข้าสู่สังคมสมัยใหม่อย่างสิ้นเชิง จากนโยบายของรัฐบาลอนุญาตให้ชาวต่างชาติเข้ามาลงทุนและสัมปทานป่าไม้สักในภาคเหนือ มีศูนย์กลางการทำไม้อยู่ที่บริเวณชุมชนแม่น้ำวัง ซึ่งเป็นที่ตั้งของสะพานรัชฎาภิเศก จึงส่งผลให้บริเวณนั้นมีการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกรองรับกับความเจริญทางด้านการทำไม้และด้านการค้า เช่น อาคารสำนักงาน โกดังสินค้า ที่พักชั่วคราว เป็นต้น สำหรับพ่อค้า แม่ค้าและผู้คนหลากหลายเชื้อชาติ ทั้งชาวจีน ชาวพม่า ชาวตะวันตก ที่ดำเนินชีวิตอยู่ในช่วงเวลานั้น ยังปรากฏจากหลักฐานทาง

สถาปัตยกรรม สิ่งก่อสร้าง วัด โบราณสถาน โบราณวัตถุ ที่พักอาศัย ตลอดจนวิถีชีวิตที่ยังคงมีการสืบทอดและอนุรักษ์เอกลักษณ์ท้องถิ่น ณ ถนนคนเดินกาตองต้า (ในปัจจุบัน)

การเดินทางในการทำการค้าเส้นทางน้ำในสมัยนั้นทำให้เกิดต้นทุนสินค้าจากกรุงเทพฯ มาถึงนครลำปางยังคงสูงและระยะทางยังพบอุปสรรคด้านเวลาในการขนส่ง ประกอบกับนโยบายที่ต้องการเชื่อมดินแดนเข้าด้วยกันจึงได้มีการสร้างถนนสำหรับการสัญจรในตัวเมืองกับการเดินทางไปยังเมืองต่างๆ ซึ่งมีพาหนะที่นิยม คือ รถม้า จนกลายเป็นส่วนหนึ่งของการดำรงชีวิตของผู้คนเมืองลำปางที่สะดวกสบายยิ่งขึ้น กระทั่งเมื่อเส้นทางรถไฟสายเหนือ แล้วเสร็จเมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2459 ทำให้เส้นทางการค้าได้ย้ายไปอยู่บริเวณสถานีรถไฟเรียกว่าความเจริญทุกรูปแบบได้เข้ามาสู่เมืองนครลำปางทุกด้าน (เทศบาลนครลำปาง ศูนย์วิทย์พัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ลำปาง และกลุ่มลูกหลานสืบสายสกุลเจ้าเจ็ดตน, 2551: 75) ก่อนที่จะมีการขยายเส้นทางรถไฟเชื่อมต่อไปยังจังหวัดเชียงใหม่ กระทั่งแล้วเสร็จเมื่อปีพ.ศ. 2564 ส่งผลให้บริบทของเมืองลำปางที่เคยรุ่งเรืองในด้านการค้าและการคมนาคมกลับเจือจางจนกลายเป็นเพียงเมืองผ่านที่ถูกกลบขบหาบทความสำคัญในการพัฒนา

การเสริมสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจในช่วงระยะเวลาต่อมาสำหรับดำรงชีวิตของชาวเมืองนครลำปางหลังจากเหตุการณ์สัมปทานป่าไม้สักสิ้นสุดลง ได้มีการเน้นใช้ทรัพยากรที่มีอยู่โดยเฉพาะทางธรรมชาติในการทำเหมืองถ่านหิน (ลิกไนต์) การทำหินปูน การทำแร่ดินขาว และภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมในการทำเครื่องเคลือบดินเผา (เซรามิก) การทำผลิตภัณฑ์จากไม้ การแปรรูปจากผักและผลไม้ทางการเกษตรสำหรับส่งออกในเชิงอุตสาหกรรมเท่านั้น แต่ท่ามกลางสภาพแวดล้อมของเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน การเพิ่มมูลค่าเชิงเศรษฐกิจแก่ประเทศได้ใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมเรื่องดังกล่าวเห็นได้จากนโยบายการส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่สามารถสร้างรายได้ให้แก่ประเทศตลอดมาตั้งแต่ในระดับประเทศมาสู่ระดับท้องถิ่นในการใช้ทรัพยากรมาบูรณาการการดำเนินงานให้เกิดความหลากหลายและพัฒนาสินค้าโดยเฉพาะเซรามิกที่มีการประยุกต์ลวดลายและรูปทรงที่ทันสมัยเชื่อมโยงเรื่องราวความเป็นของวิถีชีวิตชาวลำปางที่ผูกพันมาอย่างยาวนานสำหรับเป็นของที่ระลึกทางการท่องเที่ยวโดยมีเป้าหมายในการสร้างรายได้ของประชาชนและการเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ของจังหวัดให้เติบโตยิ่งขึ้น

การท่องเที่ยว เมื่อพิจารณาจากลักษณะทางภูมิศาสตร์ จังหวัดลำปางมีที่ตั้งอยู่ตรงกลางของภาคเหนือตอนบน เป็นเส้นทางเชื่อมต่อระหว่างจังหวัด ประกอบกับสภาพภูมิประเทศ ภูมิอากาศ วิถีชีวิต และวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของคนพื้นถิ่น ทำให้ภาคเหนือเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่คนทั่วไปนิยมเดินทางมาสัมผัส และต้องผ่านจังหวัดลำปางเป็นหลัก ทำให้มีแนวโน้มที่คนมาเยือนจะแวะท่องเที่ยวในช่วงระหว่างเส้นทางได้ หากแต่ต้องอาศัยปัจจัยสนับสนุนจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวทั้งในด้านโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับเชื่อมโยงไปยังสถานที่

ท่องเที่ยวต่างๆ กิจกรรมการท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ภายใต้บริบททางวัฒนธรรมประเพณีที่หลากหลายของแต่ละพื้นที่ เพื่อดึงดูดความสนใจให้ผู้มาเยือนเกิดความหลงใหลและรู้สึกประทับใจ โดยภาคส่วนเศรษฐกิจการท่องเที่ยวอาจถือเป็นที่มาของรายได้หลักของจังหวัดในอนาคต ซึ่งขณะนี้สำนักงานการท่องเที่ยวได้การท่องเที่ยวมีแนวโน้มที่สูงขึ้นจากผู้มาเยือนทั้งชาวไทยและต่างชาติ หากแต่ต้องวางแผนการส่งเสริมให้ครบวงจรแบบบูรณาการจากทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชนที่มีศักยภาพในการบริหารจัดการโดยเชื่อมโยงคุณค่าของรูปแบบงานบริการไปสู่ความเป็นมาตรฐานสากลต่อไป

การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาไปสู่การเป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์ทางบกของภาคเหนือตอนบน ทั้งถนนและราง ด้วยลักษณะที่ตั้งอยู่กึ่งกลางของภูมิภาค ประกอบกับผลการศึกษาวิจัยได้แสดงให้เห็นถึงความเหมาะสมของตำแหน่งที่กำหนด ถือว่าลำปางมีความพร้อมในด้านความเหมาะสมของพื้นที่ โดยที่ผ่านมาได้ออกแบบแผนผังแสดงพิกัดการแบ่งโซนและระบุจุดก่อสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ อาทิ ลานจอดรถบรรทุกสินค้า อาคารขนถ่ายสินค้า อาคารพาณิชย์ การดำเนินการดังกล่าวจะประสบผลอย่างเป็นรูปธรรม ต้องอาศัยการประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐในฐานะหน่วยกำหนดนโยบายและวางแผนกับภาคเอกชนในฐานะผู้สนับสนุนการลงทุน เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนไปสู่การเป็นศูนย์กลางดังกล่าวได้อย่างแท้จริง ซึ่งเมื่อมีการดำเนินการพัฒนาแล้วเสร็จจะช่วยอำนวยความสะดวกให้อุตสาหกรรมอื่น โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่จะช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันตามองค์ประกอบที่รองรับในแหล่งท่องเที่ยวในเรื่องการเข้าถึง สิ่งอำนวยความสะดวกตลอดถึงกิจกรรมให้ในระดับจังหวัดเพิ่มขึ้น

การพัฒนาด้านอุตสาหกรรมเชรามีการแข่งขันสร้างสรรค์ การเป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์ การส่งเสริมการท่องเที่ยวรูปแบบต่างๆ และการเกษตรปลอดภัย มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงต่อกัน เนื่องจากการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เหล่านี้ ล้วนมีผลต่อการเพิ่มค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด ซึ่งสะท้อนถึงอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจในภาพรวม และเป็นการเสริมสร้างรายได้ให้แก่ผู้ผลิต ผู้ประกอบการเกษตรกร และผู้เกี่ยวข้องให้เพียงพอต่อการดำรงชีพ อันส่งผลต่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของประชาชน (สำนักงานจังหวัดลำปาง, 2560: 69)

ทุนทางธรรมชาติ ที่หลากหลาย ด้วยลักษณะภูมิศาสตร์ของจังหวัดลำปางซึ่งเป็นพื้นที่ที่รายล้อมรอบด้วยภูเขา มีลักษณะเป็นแอ่งแผ่นดินที่ยาวและกว้างที่สุดในภาคเหนือ โดยบริเวณตอนบนของจังหวัด เป็นที่ราบสูง ภูเขา และเป็นป่าค่อนข้างดิบ อุดมสมบูรณ์ด้วยพรรณไม้มีค่า บริเวณตอนกลางของจังหวัดเป็นที่ราบและที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำซึ่งเป็นแหล่งเกษตรกรรมที่สำคัญของจังหวัด และบริเวณตอนใต้ของจังหวัด เป็นป่าไม้ร้าง บางส่วนเป็นทุ่งหญ้า โดยพื้นที่แนวเหนือใต้ตลอดทั้งจังหวัดตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ลุ่มน้ำแม่วัง ลุ่มน้ำสายสำคัญที่ช่วยหล่อเลี้ยงความสมดุลทางนิเวศธรรมชาติ และการเจริญเติบโตเศรษฐกิจและสังคมวัฒนธรรมของจังหวัดลำปาง อาทิ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดอยผาเมือง อุทยานแห่งชาติดอยขุนตาล อุทยานแห่งชาติแม่ปิง อุทยานแห่งชาติแม่วะ อุทยานแห่งชาติ

แจ้ซ้อ อุทยานแห่งชาติดอยหลวง อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย อุทยานแห่งชาติถ้ำผาไท และน้ำตกธรรมชาติต่างๆ อีกมากมาย

ทุนทางวัฒนธรรม ซึ่งมีประวัติศาสตร์ยาวนานไม่น้อยกว่า 1,300 ปี ตั้งแต่สมัยทวารวดี (พระนางจามเทวี) เป็นต้นมา คือ ราวพุทธศตวรรษที่ 13 โดยแบ่งออกเป็นยุคสมัยต่างๆ ตามการเจริญเติบโตทางอาณาเขต และสังคมวัฒนธรรมของเมือง ก่อเกิดเป็นความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่มีความงดงามในเชิงประจักษ์ ด้วยความโดดเด่นทางศิลปะ และความน่าสนใจในขนบธรรมเนียม ประเพณี รวมถึงเรื่องราวทางวิถีชีวิตต่างๆ อันเป็นต้นทุนสำคัญในการสร้างสรรค์และจัดตั้งดูตงทางการท่องเที่ยวของจังหวัดลำปาง โดยหลักฐานเชิงประจักษ์ที่พบ และแสดงให้เห็นถึงต้นทุนทางวัฒนธรรมดังกล่าว อาทิ สัญลักษณ์เชิงอัตลักษณ์ ย่านชุมชนและวิถีชีวิต และโบราณสถานต่างๆ ซึ่งมีประวัติความเป็นมาที่สามารถบอกเล่าหรือสะท้อนเรื่องราวในยุคสมัยนั้นๆ ได้เป็นอย่างดี เช่น ภาพเขียนสีก่อนประวัติศาสตร์ประติมากรรม ภาพเขียนสีโบราณซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมทำหน้าที่เป็นหนึ่งผู้บอกเล่าเรื่องราวในอดีตให้กับคนรุ่นหลังได้เข้าใจถึงสภาพสังคม ความเป็นอยู่ รวมถึงประเพณีวัฒนธรรมต่างๆ วัดพระธาตุลำปางหลวง วัดพระธาตุคูบ้านคูเมืองของชาวจังหวัดลำปางซึ่งสะท้อนคุณค่าทางเชิงวัฒนธรรมในหลากหลายมิติสำคัญ

ด้านประวัติศาสตร์ ศิลปกรรม คติธรรม และการทำนุบำรุงพุทธศาสนาของชาวลำปาง วัดศรีเมือง ศิลปกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นมาทางสังคมวัฒนธรรมภายใต้อิทธิพลของพม่าที่มีต่อจังหวัดลำปางในอดีตจนสืบเนื่องมาถึงปัจจุบัน ชุมชนตลาดจีน หรือกาดกองต้า (หมายถึง ตลาดตรอกท่าม้า) ซึ่งหลอมรวมความหลากหลายทางเชื้อชาติและวัฒนธรรม สะท้อนผ่านสถาปัตยกรรม สิ่งก่อสร้าง และอาคารบ้านเรือนต่างๆ ที่หลากหลาย ทั้งเรือนแบบไทยภาคกลาง เรือนล้านนา เรือนพม่า เรือนแบบจีน เรือนขนมปังขิงแบบฝรั่งเศสตะวันตก และรถม้าลำปาง พาหนะที่นิยมใช้อยู่ในหมู่ของเจ้าขุนมูลนาย และใช้เป็นรถประจำตำแหน่งของข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ในราชสำนักในกรุงเทพฯ สมัยรัชกาลที่ 5 ซึ่งมีการกระจายของอิทธิพลทางค่านิยมไปสู่เมืองหลักของภาคต่างๆ รวมถึงจังหวัดลำปาง เช่นเดียวกัน กระทั่งในปัจจุบันจังหวัดลำปางเป็นเพียงจังหวัดเดียวที่มีประวัติความเป็นมาที่ชัดเจนเกี่ยวกับการก่อสร้างกิจการรถม้า รวมถึงเป็นจังหวัดเดียวในประเทศไทยที่ยังคงนิยมใช้รถม้าเป็นพาหนะเดินทางระยะใกล้ๆ ภายในตัวเมืองจึงเป็นสิ่งที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยว

การส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยว

จังหวัดลำปาง ในหลายชุมชนยังคงมีวิถีชีวิตในรูปแบบชนบทที่เปี่ยมด้วยอัตลักษณ์ในการสามารถใช้เป็นสิ่งที่ดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยว ลักษณะความเป็นอยู่มีการพึ่งพาอาศัยธรรมชาติเพื่อการดำรงอยู่เป็นหลัก มีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย แต่ละเอียดลึกซึ้งด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ร่ำลือและแฝงลึกในปรัชญาของการดำรงชีพ ถ่ายทอดร้อยเรียงผ่านคติ ความเชื่อ ค่านิยมแนวคิด และปราชญ์ชาวบ้าน หรือปราชญ์ชุมชน ซึ่งเป็นครูผู้ถ่ายทอดที่คงแก่วิชาและความรอบรู้ในหลากหลายมิติ ทั้งมิติเชิงธรรมชาติ มิติเชิงวัฒนธรรม และมิติเชิงประวัติศาสตร์ โดยองค์ความรู้จากปราชญ์ชาวบ้านดังกล่าว นับเป็นองค์ความรู้และฐานข้อมูลสำคัญในการเชื่อมโยงเรื่องราวเพื่อดึงดูดทางการท่องเที่ยว อีกทั้งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สามารถนำมาพัฒนาต่อยอด และผลิตเป็นสินค้าพื้นเมืองเพื่อสร้างอาชีพเสริมให้แก่ประชาชนในชุมชนได้มากมายหลายประเภท อาทิ ไม้แกะสลัก (หมู่บ้านแกะสลักบ้านหลุก) กระดาษสา (หมู่บ้านกระดาษสา) เครื่องปั้นดินเผา ผ้าฝ้ายย้อมสี ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก ที่ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวได้อีกทางหนึ่ง นอกจากนี้ จังหวัดลำปางยังเป็นจังหวัดที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ และวัฒนธรรมดังมีการผสมผสานทางเชื้อชาติต่างๆ ที่มีรากเหง้าผูกโยงกับประวัติศาสตร์ของเมืองลำปางแต่อดีต อันเป็นเสน่ห์ที่มีการเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไป แต่ยังคงไว้บนพื้นฐานของอัตลักษณ์เมืองที่ยังคงสามารถค้นหาและสัมผัสได้ ตามแนวคิดทางการท่องเที่ยวที่ว่า “ลำปาง เมืองที่ไม่หมุนไปตามกาลเวลา”

โครงการ 12 เมืองต้องห้าม...พลาด และ 12 เมืองต้องห้าม...พลาด พลัส ที่มีการส่งเสริมจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 และศูนย์บริการการท่องเที่ยว เทศบาลนครลำปาง มีการแนะนำ 12 อย่างที่ต้องห้ามพลาด @ ลำปาง และเส้นทางท่องเที่ยวต้องห้าม...พลาดที่สามารถเที่ยวได้ทั้งรถม้า รถไฟ จักรยาน เดิน มีรายละเอียด ดังนี้

1) กาดกองต้า เป็นถนนตลาดเก่าหรือถนนตลาดจีน ที่มีความสำคัญสืบจากการเป็นศูนย์กลางการค้าขายทางน้ำในอดีต ตั้งอยู่บริเวณตรอกท่าน้ำวังมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 ปัจจุบันมีร้านค้าที่ตั้งเรียงรายอยู่ทั้งสองฝั่งแบบคลาสสิก เพราะมีสถาปัตยกรรมผสมผสานกันระหว่างยุโรป จีน ทำให้อาคารไม้และเครื่องตึกเครื่องไม้ที่มีความโดดเด่น สามารถชม ชิม ช้อป แชะ ในทุกวันเสาร์-วันอาทิตย์ ตั้งแต่เวลา 17.00-22.00 น.

2) วัดปงสนุก เป็นวัดโบราณที่อยู่คู่กับจังหวัดมาเนิ่นนาน ภายในวัดมีการผสมผสานศิลปกรรมล้านนา พม่า และจีน จากฝีมือช่างเชียงแสนมีเพียงแห่งเดียวในประเทศไทย จนได้รับรางวัลด้านการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก หรือรางวัล Award of merit ในปีค.ศ. 2008 จากองค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO)

3) วัดพระธาตุลำปางหลวง เป็นวัดไม้ที่สมบูรณ์ที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศไทยและยังเป็นพระธาตุประจำปีเกิดของปีฉลู (วัว) สิ่งมหัศจรรย์ที่นักท่องเที่ยวห้ามพลาด คือ พระธาตุหัวกลับ เงามจากล่องรูเข็ม หนึ่งในความมหัศจรรย์ของช่างล้านนา ที่เป็น Unseen in Thailand

4) อาหารพื้นเมืองเด่น ที่ต้องลองลิ้มรส ได้แก่ ใส่อั่ว แกงฮังเล น้ำพริกหนุ่ม แกงผักหวาน แกงแคไก่ น้ำพริกน้ำปู และข้าวแต่น้ำแดงโม (ได้รับการรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไทย จากกรมทรัพย์สินทางปัญญา)

5) บ้านโบราณ เพราะความหลากหลายของชาติพันธุ์ที่อพยพโยกย้ายบ้านเข้ามาทำการค้าและทำไม้ ทำให้บ้านเรือนและที่อยู่อาศัยของชาวลำปางแตกต่างกันไปตามวัฒนธรรมของชุมชนนั้น ประกอบด้วย ชุมชนตลาดจีน ชุมชนสถานีรถไฟ ชุมชนท่ามะโอ และบ้านป่องนก

6) ตำนานกำไ่ เซรามิคลำปาง เป็นสัญลักษณ์อันดับต้นๆ ของเมืองที่มีการสืบทอดงานฝีมือมานานนับร้อยปี และกลายเป็นกิจกรรมลำปางเซรามิคแฟร์ที่จัดให้มีขึ้นในเดือนธันวาคม ของทุกปี ทั้งนี้สามารถอุดหนุนสินค้าจากโรงงานธนบดี-พิพิธภัณฑ์ธนบดี และอินทราเอทเลท

7) เส้นทางจักรยาน เพื่อสัมผัสวิถีชีวิตและชุมชนเก่าที่ยังคงรักษาไว้ด้วยสถาปัตยกรรมที่แตกต่างและกลมกลืนด้วยความงามตามแบบชาติพันธุ์ ประกอบด้วย เส้นทางศิลปะท้องถิ่น เส้นทางเรียนรู้ ชื่นชมธรรมชาติ และเส้นทางสายเศรษฐกิจนครลำปาง

8) นักรมม้า ชมเมือง ให้บริการตั้งแต่เวลา 06.00-16.00 น. ประกอบด้วย เส้นทางรอบเมืองเล็ก เส้นทางรอบเมืองใหญ่และเส้นทางชมย่านตลาดจีน

9) เรียนรู้วิถีชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้รับการอนุรักษ์และสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน ประกอบด้วย โคมนครล้านนา ชุมชนกาดกองต้า ชุมชนท่ามะโอ

10) วิถีช้าง วิถีป่า วิถีธรรมชาติ ที่ศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย ได้รับรางวัลอุตสาหกรรมท่องเที่ยว (tourism awards) ประเภทรางวัลดีเด่น แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และยังมีบริการที่พักแรมแบบโฮมสเตย์เพื่อสัมผัสบรรยากาศธรรมชาติเรียนรู้วิถีชีวิตที่ผูกพันระหว่างช้างกับคนเลี้ยงช้างอย่างใกล้ชิด

11) วัดเฉลิมพระเกียรติ พระจอมเกล้าราชานุสรณ์ เป็น Unseen in Thailand ด้วยเปรียบเสมือนทะเลเจดีย์สีทองบนยอดเขา สร้างจากแรงศรัทธาของสาธุชนเพื่อเป็นเกียรติเนื่องในรัชกาลที่ 4 พระราชสมภพครบ 200 ปี และน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณอันใหญ่หลวงที่มีต่อประชาชนชาวไทย

12) อุทยานแห่งชาติแจ้ซ้อน เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่อุดมด้วยแหล่งต้นน้ำลำธาร น้ำตกและบ่อน้ำพุร้อน ที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก และยังมีเส้นทางศึกษาธรรมชาติต้อนรับนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะช่วงเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ ของทุกปี

การดำเนินงานในทำนองเดียวกันกับโครงการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวสุดยอดเยี่ยมอารยธรรมล้านนาเพื่อคัดเลือกศักยภาพเส้นทางต้นแบบ “The Ultimate Lanna Experience Campaign”

เพื่อเป็นการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวสินค้าและบริการสู่ความเป็นสุดยอดอารยธรรมล้านนาต้นแบบใน 5 จังหวัดเป้าหมาย ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวและรองรับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่จะเข้ามาท่องเที่ยวตลอดถึงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว (มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2560: 35-41) การสำรวจและจัดทำฐานข้อมูลทางภูมิศาสตร์สารสนเทศด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวสุดยอดอารยธรรมล้านนาจังหวัดลำปาง ดังแผนที่การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวด้านต่างๆในเขตอำเภอเมืองลำปาง จะเห็นได้ว่าบริเวณใจกลางเมืองอุดมไปด้วยทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยวหลากหลายประเภท ทำให้กิจกรรมการท่องเที่ยวส่วนมากกระจุกตัวอยู่ในเฉพาะบริเวณใจเมืองเป็นส่วนใหญ่ เช่นแหล่งท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวด้านหัตถกรรม (Handicraft) แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Eco Tourism) และแหล่งท่องเที่ยวด้านร้านอาหาร เป็นต้น (มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2560: 24)

แหล่งท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรม บนพื้นที่อำเภอเมืองลำปางที่มีชื่อเสียง ได้แก่ วัดปงสนุก วัดพระแก้วดอนเต้า วัดศรีชุม วัดเชียงราย วัดเจดีย์ขาวหลัง บ้านแสนรัก พิพิธภัณฑ์มณฑลที่ 32 (บ้านปองนัก) สะพานรัชฎาภิเศก ส่วนอำเภอห้างฉัตร ได้แก่ วัดปงยางคก และแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่สำคัญของจังหวัดลำปางที่ตั้งอยู่บน อำเภอเกาะคา ได้แก่ วัดพระธาตุลำปางหลวง และวัดไหล่หิน

แหล่งท่องเที่ยวด้านหัตถกรรม เช่น อินทราเอาท์เลท จัดเป็นสถานที่ท่องเที่ยว ศูนย์ทัศนศึกษา และเป็นศูนย์จำหน่ายเซรามิกใหญ่ที่สุดของจังหวัดลำปาง หมู่บ้านแกะสลัก (บ้านหลุก) มีความโดดเด่นด้านแกะสลักไม้เป็นรูปสัตว์ต่างๆ แบบสามมิติที่มีขนาดเล็กจนถึงขนาดใหญ่เท่าของจริง โดยผลงานไม้แกะสลักของบ้านหลุกนั้นได้รับการยอมรับและเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไปทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ นอกจากนี้ยังได้รับเลือกให้เป็นสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ จึงทำให้หมู่บ้านหลุกมีชื่อเสียงในการแกะสลักไม้ที่เป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือน และยังเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าที่สำคัญของลำปางในด้านการแกะสลักไม้ กาดทุ่งเกวียน เป็นแหล่งรวมของฝากจากจังหวัดลำปาง และสินค้าทางภาคเหนือไม่ว่าจะเป็นสินค้าพื้นบ้าน สินค้าหัตถกรรม อาหารขึ้นชื่อ ของภาคเหนือ ทำให้บรรดานักท่องเที่ยวเส้นทางลำปาง-เชียงใหม่ นิยมจอดแวะซื้อของฝากกันเป็นจำนวนมาก แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เช่น ศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย ตั้งอยู่ที่บ้านทุ่งเกวียน ตำบลเวียงตาล เป็นสถานที่เลี้ยงและฝึกลูกช้างเพื่อให้เชื่องฟังคำสั่งและมีความชำนาญในการทำไม้ขณะที่แม่ช้างไปทำงานในป่า และเนื่องจากมีนโยบายปิดป่าซึ่งทำให้ช้างต้องว่างงาน ศูนย์ฝึกลูกช้างจึงถูกปรับมาเป็นสถานที่ดูแลช้างแก่และเจ็บป่วย และที่นี่ยังเป็นสถานที่ตั้งของโรงพยาบาลช้างด้วย รวมไปถึงมีการจัดการแสดงของช้าง ซึ่งยังคงอนุรักษ์ศิลปะการทำไม้ซึ่งใช้ช้างเป็นพาหนะ และแรงงานที่สำคัญในการชักลากไม้ที่ได้จัดแสดงให้นักท่องเที่ยวทั้งคนไทยและต่างประเทศได้ชม

แหล่งท่องเที่ยวด้านร้านอาหาร ส่วนมากร้านอาหารที่ขึ้นชื่อของจังหวัดลำปางจะกระจุกตัวอยู่บริเวณอำเภอเมืองลำปาง ย่านใจกลางเมือง ได้แก่ ร้านป่อกล้วยจับ ร้านเซเนตาไฟ ร้าน NAKAMA ร้านอาหารออลมังก์ เดอะริเวอร์ และร้านฮิมวัง คอฟฟี่ สำหรับการสำรวจภาคสนามเพื่อเก็บข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว สามารถสรุปแหล่งท่องเที่ยวแยกตามประเภทแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดลำปาง ออกเป็น 5 ประเภท มีแหล่งท่องเที่ยวที่ได้นักท่องเที่ยวนิยมเดินทางตามรายละเอียด (มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2560: 146-150) ดังนี้

- แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural Tourism) รวมทั้งหมด 18 แห่ง ประกอบด้วย วัดปงสนุก วัดพระแก้วดอนเต้า บ้านแสนัก วัดเจดีย์ขาวหลัง หลวงพ่อเกษมเขมโก วัดศรีชุม วัดเชียงราย พิพิธภัณฑ์มณฑลที่ 32 (บ้านป่องนั้ก) สะพานสั้ม สะพานรัชฎาภิเศก วัดปงยางคค กาดทุ่งเกวียน วัดไหล่หิน วัดพระธาตุลำปางหลวง วัดพระธาตุดอยพระผามณ หมู่บ้านแกะสลัก (บ้านหลุก) กาดกองต้า และถนนสายวัฒนธรรม ท่ามะโอ
- แหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community Based Tourism) และแหล่งท่องเที่ยวชุมชน รวมทั้งหมด 2 แห่ง ประกอบด้วย หมู่บ้านแกะสลัก (บ้านหลุก) และตลาดทุ่งเกวียน
- แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Eco Tourism) รวมทั้งหมด 1 แห่ง ประกอบด้วย ศูนย์อนุรักษ์ช้าง
- แหล่งท่องเที่ยวด้านหัตถกรรม (Handicraft) รวมทั้งหมด 6 แห่ง ประกอบด้วย อินทราเอาท์เลท กะลาเอาท์เลท กาดทุ่งเกวียน หมู่บ้านแกะสลัก (บ้านหลุก) กาดกองต้า และถนนสายวัฒนธรรม ท่ามะโอ
- แหล่งจำหน่ายสินค้าที่ระลึก (Souvenir) รวมทั้งหมด 7 แห่ง ประกอบด้วย อินทราเอาท์เลท กะลาเอาท์เลท กาดทุ่งเกวียน หมู่บ้านแกะสลัก (บ้านหลุก) กาดกองต้า ตลาดทุ่งเกวียน และถนนสายวัฒนธรรม ท่ามะโอ

เส้นทางท่องเที่ยวจังหวัดลำปาง 4 เส้นทาง ได้แก่ เส้นทางที่ 1 ประกอบด้วย ศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย กาดทุ่งเกวียน ครั้วรันเวย์ วัดไหล่หิน และวัดพระธาตุลำปางหลวง เส้นทางที่ 2 ประกอบด้วย วัดพระแก้วดอนเต้า บ้านแสนัก วัดศรีชุม ครั้วมุกดา นั่งรถม้าชมเมือง และกาดกองต้า เส้นทางที่ 3 ประกอบด้วย วัดปงสนุก บ้านแสนัก บ้านป่องนั้ก ครั้วรันเวย์และอินทราเอาท์เลท และเส้นทางที่ 4 ประกอบด้วย วัดพระธาตุดอยพระผามณ นั่งรถม้าชมเมือง ป่อกล้วยจับ และอินทราเอาท์เลท

จังหวัดลำปางนับได้ว่าได้มีการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวตลอดมาโดยเฉพาะด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่เขตเทศบาลนครลำปางที่จากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนเนื่องจากความโดดเด่นทั้งด้านกายภาพ ในเรื่องที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ มีโครงข่ายทางถนนที่เชื่อมโยงระหว่างจังหวัด ระบบขนส่ง สาธารณูปโภค สิ่งอำนวยความสะดวก การท่องเที่ยวและการบริการ และด้านทรัพยากรทางธรรมชาติและวัฒนธรรม ตลอดจนแผนการดำเนินงานในอนาคตที่ทุกภาคส่วนร่วมกัน

ขับเคลื่อนจนกลายเป็นข้อได้เปรียบกว่าจังหวัดอื่น จากที่ได้กล่าวทรัพยากรวัฒนธรรมและเส้นทางท่องเที่ยวมีศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวสูงแต่ยังขาดระบบที่ช่วยอำนวยความสะดวกนักท่องเที่ยว ในการศึกษาครั้งนี้จึงมุ่งศึกษาในส่วนของประสิทธิผลการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง สำหรับใช้เป็นข้อเสนอของการส่งเสริมด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวให้ดำเนินการตามเป้าหมายสู่การเติบโตทางเศรษฐกิจยิ่งขึ้น

แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวเป็นลักษณะของกิจกรรมหนึ่งที่มีการเคลื่อนย้ายนักท่องเที่ยวจากสถานที่ต้นทางไปยังจุดหมายปลายทางโดยมีเงื่อนไขว่าต้องไม่เดินทางเพื่อประกอบอาชีพแต่ได้ทำให้อัตถุประสงค์ในทางอื่นบรรลุผลสำเร็จ อาทิ การพักผ่อนหย่อนใจ การหลีกเลี่ยงจากความจำเจหรือความเครียด การแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมใหม่ การทำกิจกรรมสร้างความบันเทิงโดยที่มีรูปแบบของการเดินทางที่แตกต่างไปตามความสนใจเฉพาะหรืออีกทางเลือกหนึ่งของการเดินทางสามารถขึ้นอยู่กับลักษณะทางภูมิศาสตร์หรือการจัดกิจกรรมให้มีขึ้นตามลักษณะของชุมชนท้องถิ่นหรือสถานที่ท่องเที่ยวได้ ซึ่งการท่องเที่ยวสำหรับ วรรณนา วงษ์วานิช (2539: 7) หมายถึง การเดินทางเพื่อพักผ่อนหย่อนใจหรือเพื่อความสนุกสนานเท่านั้น แต่ยังหมายถึงการเคลื่อนย้ายของประชากรจากแหล่งหนึ่งไปสู่อีกแหล่งหนึ่งรวมทั้งการเดินทางภายในประเทศและการเดินทางระหว่างประเทศ การท่องเที่ยวเป็นกระบวนการที่มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ได้รับความรู้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน

การท่องเที่ยวมีความหมายเกี่ยวข้องกับสังคมวิทยาซึ่ง ศิริ ฮามสุโพธิ์ (2543: 10) ให้ความเป็นผลรวมของปรากฏการณ์และความสัมพันธ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นมาจากการปฏิสัมพันธ์หรือการกระทำต่อกันและกันของนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ รัฐบาลและชุมชนผู้เป็นเจ้าของบ้านในกระบวนการดึงดูดใจและต้อนรับขับสู้นักท่องเที่ยวและผู้มาเยือนอื่นๆ ทั้งนี้ ชูสิทธิ ชูชาติ และคณะ (2547: 23) ให้ความหมายของการท่องเที่ยวว่า การกระทำหรือกิจกรรมที่บุคคลเดินทางไปยังสถานที่แห่งหนึ่งหรือสถานที่นอกบ้าน โดยมีวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งอย่างใดยกเว้นการแลกเปลี่ยนประจำวันหรือการเดินทางจากที่ทำงาน

การแสดงทรรศนะของศรัณยา วรากุลวิทย์ (2558: 1-2) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับมนุษย์ที่ควรได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมจากคนทุกคนและรัฐบาลอันเป็นการส่งเสริมให้มนุษย์ในโลกได้เดินทางติดต่อระหว่างกันและกัน ในประเทศและระหว่างประเทศที่ก่อให้เกิดมิตรสัมพันธ์ภาพที่ดี มีการแลกเปลี่ยนจนนำไปสู่การเคลื่อนไหวทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ทั้งนี้ องค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization: WTO) แห่งองค์การ

สหประชาชาติ ได้กำหนดความหมายของการท่องเที่ยวว่า เดินทางใดๆก็ตามที่เป็นการเดินทางตามเงื่อนไขสากล 3 ประการ คือ

- การเดินทางจากสถานที่อยู่อาศัยเป็นประจำไปยังสถานที่อื่นๆ เป็นการชั่วคราว
- การเดินทางนั้นผู้เดินทาง เดินทางด้วยความสมัครใจ ไม่ใช่เป็นการถูกบังคับ
- การเดินทางเพื่อวัตถุประสงค์ใดๆก็ตามที่ไม่ใช่เดินทางเพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้

การประชุมด้วยเรื่องการเดินทางและการท่องเที่ยวได้ถูกกำหนด ในปี ค.ศ. 1963 เป็นต้นมา จากความหมายดังกล่าวเกิดเป็นแนวทางให้เกิดความเข้าใจร่วมกัน มีมาตรฐานเดียวกันสำหรับประโยชน์ในการใช้เป็นข้อมูลทางการบริหารและจัดการการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพ รวมถึงสามารถกำหนดขอบเขตการจัดทำโครงการและการทำงานที่เกี่ยวข้องในด้านการท่องเที่ยว ดังการมีหน้าที่ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ข้อมูลประกอบการตัดสินใจ โครงการจัดสร้างสถานบริการด้านที่พัก ร้านอาหารและเครื่องดื่ม สถานที่จำหน่ายสินค้าที่ระลึกที่จะช่วยในการสนับสนุนการท่องเที่ยว สอดคล้องกับ Goeldner (2012: 7) ได้กล่าวถึงการท่องเที่ยวว่าเป็นกระบวนการ กิจกรรมและผลที่ได้จากความสัมพันธ์และปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยว ผู้ให้บริการการท่องเที่ยว เจ้าของบ้าน ชุมชน รัฐบาลและสิ่งแวดล้อม

กิจกรรมการท่องเที่ยวมีส่วนในการส่งเสริมธุรกิจการท่องเที่ยว (Tourism Business) ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของอุตสาหกรรมบริการซึ่งเป็นหลักเกื้อหนุนโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศ สำหรับ นิศดา ศิลปเสฐ (2560: 4-5) ได้ให้ความหมายของธุรกิจท่องเที่ยวว่าเป็นการดำเนินกิจกรรมบริการด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ บริการด้านการเดินทาง บริการด้านอาหารและการพักผ่อน และบริการด้านการนำเที่ยวซึ่งเป็นการดำเนินการโดยหวังผลกำไร คล้ายคลึงกันกับคำอธิบายของ Gee C. Y., Dexter J. L., Choy J., and C. (1984: 14) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวกับธุรกิจต่างๆ เป็น 3 กลุ่มใหญ่ มีรายละเอียดดังนี้

- ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยว เช่น สายการบิน โรงแรมและที่พัก การขนส่งภาคพื้นดิน บริษัทนำเที่ยว ภัตตาคารและร้านค้าปลีกต่างๆ
- ธุรกิจสนับสนุนการท่องเที่ยว หรือมีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาการต่างๆ เช่น บริษัทจัดนำเที่ยว หรือผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับการนำเที่ยว บุคลากร ฝ่ายบริหารในธุรกิจโรงแรม และบริษัทที่ทำการศึกษาวิจัยหรือวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว สถาบันการเงิน บริษัทก่อสร้าง สถาบันการศึกษาและฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องกับวิชาการท่องเที่ยวอื่นๆ
- หน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ ของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือเอกชน ซึ่งมีหน้าที่ในการวางแผนอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว สถาบันการเงิน บริษัทก่อสร้าง สถาบันการศึกษาและฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องกับวิชาการท่องเที่ยวอื่นๆ

การท่องเที่ยวมีการเชื่อมต่อความสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบทั้งคน เวลา เงินทุน สถานที่ท่องเที่ยว ทรัพยากรทางธรรมชาติและวัฒนธรรม และยังเป็นกิจกรรมที่มนุษย์เดินทางจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งเพื่อตอบสนองความต้องการด้วยความสมัครใจ มีจุดประสงค์เพื่อให้เกิดความเพลิดเพลิน การพักผ่อนหรือหลีกเลี่ยงจากสภาพแวดล้อมเดิมที่มีความแตกต่างไปจากชีวิตประจำวัน แต่ไม่ใช่เพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้ ซึ่งยังมีความเชื่อมโยงในเชิงธุรกิจภายใต้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวตามที่ วินิจ วีรยางกุล (2532: 3) อธิบายต่อว่าอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมบริการ ซึ่งประกอบด้วยธุรกิจหลายประเภท ธุรกิจที่เกี่ยวข้องโดยตรง ได้แก่ ธุรกิจการขนส่ง ธุรกิจด้านที่พักและโรงแรม ธุรกิจร้านอาหารและภัตตาคาร และธุรกิจนำเที่ยว บริการธุรกิจที่เกี่ยวข้องทางอ้อม ได้แก่ การผลิตสินค้าเกษตรกรรม สินค้าอุตสาหกรรมและสินค้าหัตถกรรมต่างๆ เป็นต้น

ทั้งนี้ ศรีญา วรากุลวิทย์ (2558: 1-2) ได้อธิบายเสริมว่าอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีผลผลิตที่เป็นลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากผลิตภัณฑ์อื่น รวมทั้งยังแตกต่างจากประเทศอื่นๆ หรือภูมิภาคอื่นๆ และเป็นสิ่งจูงใจในการดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาซื้อผลิตภัณฑ์เหล่านี้ในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ทำให้เกิดผลดีต่อเศรษฐกิจของประเทศ มีการกระจายรายได้ไปสู่ประชากรทุกระดับชั้นของประเทศก่อให้เกิดการพัฒนาท้องถิ่น ชุมชนให้เจริญเติบโต สอดคล้องกับ นิศศา ศิลปเศรษฐ (2560: 6) กล่าวว่าเนื่องจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่อาศัยแรงงานและการลงทุนสูง มีการใช้เทคนิควิชาการเฉพาะ มีการวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การควบคุม (Controlling) และการตลาด (Marketing) โดยมีการครอบคลุมธุรกิจหลายประเภททั้งที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยตรงและโดยอ้อมจึงจำเป็นต้องมีการใช้องค์ประกอบของการจัดการในอุตสาหกรรมใกล้เคียงกับภาพองค์ประกอบของการจัดการในอุตสาหกรรม ที่ประยุกต์กับการท่องเที่ยว รายละเอียดดังภาพที่ 2

ภาพลักษณ์ของประเทศ

- เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ
และคุ้มค่าต่อการมาเยือน

นักท่องเที่ยว/ผู้ซื้อบริการ

ประโยชน์ต่อเศรษฐกิจของประเทศ

- สร้างรายได้เข้าประเทศ
- กระจายรายได้ไปสู่ภูมิภาค
- ส่งเสริมการจ้างงานสร้างอาชีพ

ภาพที่ 2 องค์ประกอบของการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

ที่มา : นิศศา ศิลปเสฐ (2560: 7)

องค์ประกอบของการท่องเที่ยว

การเดินทางของผู้คนไปยังสถานที่ต่างๆ ซึ่งเป็นจุดหมายปลายทางในด้านการท่องเที่ยว จำเป็นต้องมีการพัฒนาและการคำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งที่ถูกนำมาใช้เพื่อการท่องเที่ยวด้วย ตามที่ Australia (2008) ได้เสนอเกี่ยวกับองค์ประกอบของการท่องเที่ยว แบบ 5 As จนเป็นต้นแบบสำหรับการศึกษาต่อมา ดังจาก Pike Steven (2008) และ Sunetra, Archana, and and Vandana (2009: 15-17) ได้ให้ความสำคัญของ 5As พื้นฐานและจากการศึกษาพัฒนาตัวแปรสามารถสรุปตัวแปรอีกหนึ่ง เป็น 6As มีรายละเอียด ดังนี้

1) Accessibility หรือการเข้าถึง คือ การที่มีระบบโครงข่ายการขนส่งและโครงสร้างพื้นฐานในแหล่งที่เป็นจุดหมายปลายทาง รองรับนักท่องเที่ยวให้เกิดความสะดวกสบายในสถานที่นั้นและช่วยอำนวยความสะดวกให้การเดินทางเป็นไปอย่างราบรื่นในเรื่องของต้นทุน เวลา และความปลอดภัย นับเป็นปัจจัยสำคัญที่มุ่งส่งผลให้เกิดการตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยว

2) Accommodation หรือที่พัก คือ สิ่งสนับสนุนด้านการท่องเที่ยวในการให้ความสะดวกในการพักผ่อน ค้างคืนของนักท่องเที่ยว ภายในจุดหมายปลายทาง

3) Amenities หรือสิ่งอำนวยความสะดวก คือ สิ่งสนับสนุนที่มีให้บริการตามความต้องการของนักท่องเที่ยวในจุดหมายปลายทาง ซึ่งหมายรวมถึงการให้บริการอาหาร เครื่องดื่ม สินค้า ของที่ระลึก ระบบขนส่งท้องถิ่น ตู้ ATM การประชาสัมพันธ์ ยารักษาโรค และสาธารณูปโภค

4) Attractions หรือจุดท่องเที่ยว คือ สิ่งดึงดูดใจในจุดหมายปลายทางสามารถแบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ สิ่งดึงดูดใจทางธรรมชาติ (เช่น ชายหาด น้ำตก ทิวทัศน์ ภูเขา เป็นต้น) สิ่งดึงดูดใจที่มนุษย์สร้างขึ้น (เช่น สวนสาธารณะ สวนสนุก สวนน้ำ เป็นต้น) สิ่งดึงดูดใจทางวัฒนธรรม (เช่น เทศกาล งานประเพณี งานเฉลิมฉลอง งานรำลึกประวัติศาสตร์ เป็นต้น) และสิ่งดึงดูดใจทางสังคม (เช่น สถานที่นัดพบในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกับชุมชนท้องถิ่น สถานที่นัดพบปะเพื่อนฝูง เป็นต้น)

5) Activities หรือกิจกรรม คือ การผ่อนคลายหรือการเข้าร่วมได้รับประสบการณ์ที่ต่างไปจากเดิม เช่น การพาครอบครัวไปเล่นน้ำที่สวนน้ำ การตกปลา การพายเรือ เป็นต้น ซึ่งลักษณะของกิจกรรมจะมีลักษณะที่แตกต่างกันตามที่ตั้งทางภูมิศาสตร์และสังคมที่อยู่ในจุดหมายปลายทาง

6) Affordability หรือความสามารถในการจ่าย คือ การวางแผนก่อนการเดินทางของนักท่องเที่ยวในจุดหมายปลายทาง เช่น ต้นทุนการขนส่ง ราคาค่าที่พัก ค่าธรรมเนียมในแหล่งท่องเที่ยว จำนวนวันที่ใช้ในการเดินทางและพักค้างคืน เป็นต้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์สำหรับนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมากเมื่อเดินทางมาถึง

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับผู้คนหรือนักท่องเที่ยวมากมายส่งผลให้เกิดรายได้ การจ้างงาน และการเคลื่อนย้ายบุคคลทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังนั้น ในอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวจึงประกอบด้วยอุตสาหกรรมบริการ อุตสาหกรรมขนส่ง และภาคธุรกิจในการช่วย สนับสนุนให้กิจการของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเติบโตตามไปด้วย เช่นเดียวกับการส่งเสริมการ ท่องเที่ยวในด้านของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2558: 12-13) โดยเฉพาะในจุดหมายปลายทาง ได้มีการบริหารจัดการและพัฒนาที่พัก สิ่งอำนวยความสะดวก จุดท่องเที่ยว และขนส่งให้ดีขึ้น ตลอด ถึงการก่อสร้างสถานที่ให้ความบันเทิงเสริมทางเลือกในการท่องเที่ยว เช่น ธนาคาร ร้านขายของที่ ระลึก รวมถึงกิจกรรมที่จัดให้มีไว้ดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยว คล้ายคลึงกับ พยอม ธรรมบุตร (2559: 1-3) ได้ใช้องค์ประกอบของการท่องเที่ยวในการศึกษา การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว การมีที่พักแรมเพื่อรองรับ นักท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยว และกิจกรรมการท่องเที่ยว และบริการเบ็ดเตล็ดทั้งหมดที่มีให้ นักท่องเที่ยว (Ancillary) นับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในยุคปัจจุบัน

การพัฒนาตัวแปรเกี่ยวกับองค์ประกอบของการท่องเที่ยวจาก 5As เป็น 6As เป็น 3 As ล้วน ขึ้นอยู่กับลักษณะการนำตัวแปรไปใช้และการนิยามในผลงานของแต่ละบุคคล ซึ่งจากการวิเคราะห์ตัว แปรที่ได้จากการตรวจสอบเอกสารสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ใช้องค์ประกอบของการท่องเที่ยว แบบ 5 As คือ จุดท่องเที่ยว กิจกรรม การเข้าถึง สิ่งอำนวยความสะดวก และที่พัก เท่านั้น สำหรับใช้เป็นตัวแปร สำคัญในการศึกษาประเด็นเรื่องการจัดการท่องเที่ยวควบคู่กับองค์ประกอบของการจัดการโลจิสติกส์ ในการนำไปสู่การวิเคราะห์และสังเคราะห์ให้ได้มาซึ่งระบบการจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง โดยใช้ข้อมูลจากแหล่งปลายทางซึ่งเป็นมุมมอง เกี่ยวกับการให้บริการของพื้นที่ประกอบกับทัศนคติของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวในเขต เทศบาลนครลำปาง ในเรื่องของความพึงพอใจ ความตั้งใจในการมาเที่ยวซ้ำและความเต็มใจที่จะจ่าย สำหรับเป็นข้อมูลยกระดับการท่องเที่ยวจังหวัดลำปางได้ทางหนึ่ง

ปัจจัยสำคัญทางการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวมีความเกี่ยวข้องกับปัจจัยหลายด้านทั้งในเชิงของปัจจัยที่ทำให้เกิดการเดินทาง ปัจจัยที่สนับสนุนงานด้านการท่องเที่ยว หรือปัจจัยที่ทำให้เกิดความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว สำหรับ Holloway (1991) อ้างถึงใน ศรีธัญญา วรากุลวิทย์ (2558: 130-292) มีรายละเอียด ดังนี้

- การคมนาคมขนส่ง สะดวกสบายและปลอดภัย
- การพักผ่อน
- ร้านอาหารและภัตตาคาร
- ธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์

- แหล่งท่องเที่ยวหรือทรัพยากรทางการท่องเที่ยว
- สินค้าของที่ระลึก
- ความปลอดภัย
- การอำนวยความสะดวกในการเข้า-ออกเมือง
- กระบวนการจัดบริการอื่นๆ

สิ่งดึงดูดใจหรือปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวสามารถส่งผลให้เกิดแรงจูงใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวได้ ประกอบกับสิ่งจูงใจอื่นที่ช่วยสนับสนุนในกิจกรรมทางการท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อมมีความสัมพันธ์ในการร่วมรับผลประโยชน์ร่วมกันในรูปแบบของการดำเนินธุรกิจ เช่น ธุรกิจที่พัก เมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวในระยะทางที่ไกลยิ่งขึ้นจนจำเป็นต้องมีการหยุดพักระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว ควบคู่กับธุรกิจร้านอาหาร ภัตตาคารและเครื่องดื่ม ที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีพและยังเป็นลักษณะการท่องเที่ยวทางเลือกที่ได้รับการส่งเสริมอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน เป็นต้น จึงกล่าวได้ว่าปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการท่องเที่ยวสามารถใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ร่วมกับองค์ประกอบโลจิสติกส์และการท่องเที่ยวเกี่ยวกับปัจจัยที่สามารถส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจสำหรับการศึกษาในครั้งนี้

ข้อมูลสถิติสำคัญทางการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวได้มีการพัฒนาและส่งเสริมให้การดำเนินงานเก็บข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพ ตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบันผ่านกระบวนการทางสถิติที่มีความน่าเชื่อถือโดยเน้นให้เกิดประโยชน์เชิงเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมได้อย่างรอบด้านสำหรับการวางแผนพัฒนาทางด้านการท่องเที่ยวยิ่งขึ้น ซึ่งข้อมูลสำคัญทางการท่องเที่ยว มีเนื้อหาโดยสรุปจากนิศสา ศิลปเสรรฐ (2560: 431-442) รายละเอียดมีดังนี้

1) ประเทศต้นกำเนิดของผู้เดินทาง (Country of Origin of Traveler) เป็นสถิติที่สำคัญที่สุดในการวางแผนการท่องเที่ยว คือ การเดินทางเข้ามาของนักท่องเที่ยวจากประเทศต้นกำเนิดของนักท่องเที่ยวที่สามารถระบุสัญชาติ ประเทศ และภูมิภาค รวมถึงขอบเขตความต้องการของนักท่องเที่ยวจนสามารถแยกเป็นประเภทของนักท่องเที่ยว (Inbound, Outbound, Domestic) หรือเป็นนักเดินทาง (Traveler) นักทัศนาจร (Excursionist) ผู้เยี่ยมเยือน (Visitor) หรือนักท่องเที่ยว (Tourist)

2) จำนวนของผู้เยี่ยมเยือน (Number of Visitors) เป็นข้อมูลเชิงปริมาณของนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาในแหล่งท่องเที่ยวในจุดหมายปลายทางนั้น ถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของความต้องการที่จะเดินทางท่องเที่ยวและยังสามารถเป็นองค์ประกอบด้านการแข่งขันที่ทำให้ความต้องการนั้นมี

แนวโน้มลดลงด้วยเช่นกัน ซึ่งส่วนหนึ่งได้รับอิทธิพลจากพื้นฐานทางเศรษฐกิจ จิตวิทยาและบุคลิกภาพของบุคคล ส่วนองค์ประกอบด้านการแข่งขันเพื่อลดความต้องการเดินทางท่องเที่ยวขึ้นได้แก่ เวลา (Time) ค่าใช้จ่าย (Cost) ที่จะใช้ในการเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยว ความแตกต่างด้านวัฒนธรรมระหว่างประเทศของนักท่องเที่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว เช่น จุดหมายปลายทางของแหล่งท่องเที่ยวยิ่งไกลมากเท่าใด การเดินทางเพื่อไปยังจุดหมายปลายทางนั้นยิ่งยาวนานขึ้น ค่าใช้จ่ายจะยิ่งเพิ่มขึ้นไปด้วย เป็นต้น

3) ระยะเวลาที่พำนัก (Length of Stay) คือ ระยะเวลาที่นักท่องเที่ยวใช้พำนักอยู่ในประเทศที่เดินทางเข้าไปท่องเที่ยวหรือสถานที่ท่องเที่ยว

4) จำนวนวันที่ท่องเที่ยว (Visitor Days) การเดินทางเข้ามาถึงของนักท่องเที่ยวจะเป็นเครื่องมืออย่างกว้างๆ ที่ใช้วัดว่าจำนวนของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวมักเลือกแต่สิ่งที่มีคุณค่ามากกว่า ซึ่งสามารถช่วยในการกำหนดความต้องการของนักท่องเที่ยวต่ออุปกรณ์เครื่องใช้ต่างๆ ที่จอดรถ สวนสาธารณะ ชายหาด หรือแหล่งพักผ่อนต่างๆ

5) ค่าใช้จ่ายต่อบุคคล (Per-Capita Spending) มีความเกี่ยวข้องกันกับการบริโภคของผู้เดินทางเนื่องจากมีประโยชน์ในด้านการเปรียบเทียบทางสถิติของการท่องเที่ยว สำหรับหมวดค่าใช้จ่ายหลักตามการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2558) ออกเป็นหมวดค่าที่พัก หมวดค่าอาหาร/เครื่องดื่ม หมวดค่าบริการท่องเที่ยวในพื้นที่ หมวดค่าพาหนะเดินทางในพื้นที่ หมวดค่าซื้อสินค้าและของที่ระลึก หมวดค่าใช้จ่ายทางด้านความบันเทิง และหมวดค่าใช้จ่ายอื่นๆ

6) เหตุผลที่มาท่องเที่ยว (Reason for Visits) มีสิ่งที่แสดงถึงความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดระหว่างวัตถุประสงค์ของการมาท่องเที่ยวกับความต้องการที่นักท่องเที่ยวคาดหวังจากบริการต่างๆทางการท่องเที่ยว ดังที่การแบ่งแยกนักท่องเที่ยวที่ไม่พักค้างคืน (Excursionist) กับนักท่องเที่ยวที่พักค้างคืน (Tourist) ย่อมมีความต้องการที่จะได้รับบริการแตกต่างกัน

7) ประเภทของสถานที่พักที่ต้องการ (Type of Accommodation Required) มีความสัมพันธ์เหมือนกันระหว่างประเภทของนักท่องเที่ยวกับประเภทของสถานที่พักที่ต้องการ เช่น นักเดินทางที่เดินทางไปเยี่ยมญาติ หรือเพื่อนอาจต้องการสถานที่พักค้างคืนบ้างในระหว่างการเดินทาง ซึ่งปกติราคาจะถูกแต่บริการสิ่งอำนวยความสะดวกน้อย เป็นต้น

8) ประเภทของยานพาหนะที่ใช้ (Type of Transportation Used) วิธีการที่นักท่องเที่ยวใช้สามารถให้เห็นถึงประเภทของโครงสร้างพื้นฐานและโครงสร้างด้านการบริการทางการท่องเที่ยวระดับสูง ซึ่งเป็นที่ต้องการของนักท่องเที่ยวด้วย ทั้งนี้อาจมีการเชื่อมโยงการเลือกยานพาหนะหลายประเภทในการเดินทางท่องเที่ยวในแต่ละครั้ง

9) ช่วงระยะเวลาการเดินทางเข้ามาถึง (Time Period of Tourist Arrivals) การกำหนดช่วงสูงสุดและช่วงต่ำสุด ในรอบหนึ่งปีที่นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาและเดินทางกลับออกไปเป็น

ประโยชน์ต่ออุตสาหกรรมและธุรกิจการท่องเที่ยว เช่น การเตรียมพนักงานเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรที่เหมาะสมไว้ให้พร้อมที่ท่าอากาศยาน พรอมแดนเข้า-ออก สถานที่พักต่างๆ ภัตตาคารและร้านอาหาร และแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ เป็นต้น

10) ข้อมูลทางเศรษฐกิจของนักท่องเที่ยว (Socioeconomic Profiles) เป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการกำหนดแผนโฆษณา ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับข่าวสารการให้ความรู้เบื้องต้นแก่ผู้ที่จะเป็นนักท่องเที่ยวในอนาคต เช่น อายุ สถานภาพการสมรส ขนาดของครอบครัว อาชีพ และระดับรายได้

11) ค่าใช้จ่ายต่อบุคคล (Per-Capita Spending) มีความเกี่ยวข้องกันกับการบริโภคของผู้เดินทางเนื่องจากมีประโยชน์ในด้านการเปรียบเทียบทางสถิติของการท่องเที่ยว สำหรับหมวดค่าใช้จ่ายหลักตามที่มีการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2558) ได้ออกเป็นหมวดค่าที่พัก หมวดค่าอาหาร/เครื่องดื่ม หมวดค่าบริการท่องเที่ยวในพื้นที่ หมวดค่าพาหนะเดินทางในพื้นที่ หมวดค่าซื้อสินค้าและของที่ระลึก หมวดค่าใช้จ่ายทางด้านความบันเทิง และหมวดค่าใช้จ่ายอื่นๆ เหตุผลที่มาท่องเที่ยว (Reason for Visits) มีสิ่งที่แสดงถึงความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดระหว่างวัตถุประสงค์ของการมาท่องเที่ยวกับความต้องการที่นักท่องเที่ยวคาดหวังจากบริการต่างๆทางการท่องเที่ยว ดังที่การแบ่งแยกนักท่องเที่ยวที่ไม่พักค้างคืนกับนักท่องเที่ยวที่พักค้างคืนย่อมมีความต้องการที่จะได้รับบริการแตกต่างกัน

การจัดการแหล่งท่องเที่ยว

การจัดการการท่องเที่ยว (Tourism Management) สำหรับ มนัส สุวรรณ และคณะ (2541: 37-38) ได้กล่าวถึงการจัดการท่องเที่ยว เป็นการกระทำอย่างมีเป้าหมายที่สอดคล้องกับหลักการ ทฤษฎี และแนวคิดที่เหมาะสม ยิ่งไปกว่านี้ยังต้องคำนึงถึงสภาพที่แท้จริง รวมทั้งข้อจำกัดต่างๆ ของสังคมและสภาพแวดล้อม การกำหนดแนวทาง มาตรการ และแผนปฏิบัติการที่ดีต้องคำนึงถึงกรอบความคิดที่ได้กำหนดไว้ มิฉะนั้นแล้วการจัดการท่องเที่ยวจะดำเนินไปอย่างไรทิศทางและประสบความสำเร็จล้มเหลว ทั้งนี้ ยังได้เสนอแนวทางการบริหารและจัดการการท่องเที่ยวสามารถนำมาวิเคราะห์การจัดการท่องเที่ยวได้อันประกอบไปด้วยแนวทางการบริหารและจัดการ แนวทางการจัดการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว แนวทางการบริหารและจัดการด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัย แนวทางการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น และแนวทางการให้ประชาชนกลุ่มและองค์กรอื่นๆ มีส่วนร่วม

การจัดการท่องเที่ยวตามที่ บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548: 22) ให้ความหมายว่าเป็นการวางแผนการท่องเที่ยวและดำเนินการให้เป็นไปตามแผน โดยมีการจัดองค์การการบริหารงานบุคคล การ

อำนวยการ และการควบคุมอย่างเหมาะสม เพื่อให้เป็นไปตามแผนที่ได้วางไว้พร้อมทั้งมีการประเมินผลการท่องเที่ยวด้วย คล้ายกันกับอารีย์ นัยพินิจ และฐิรชญา มณีเนตร (2551) ได้ให้ความหมายของการจัดการการท่องเที่ยว หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในด้านการวางแผนด้านการจัดการผู้รับผิดชอบ การควบคุม การจัดสรรงบประมาณ การประเมินผลและรายงานผล เกี่ยวข้องกับทางการท่องเที่ยว

การขับเคลื่อนอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทยส่งผลให้หน่วยงานภาครัฐมีบทบาทในการกำหนดนโยบายกำกับ ควบคุม ดูแลส่งเสริม สนับสนุนอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ในขณะที่ ภาคเอกชนเป็นฟันเฟืองสำคัญในการดำเนินการและพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว อย่างไรก็ตาม การดำเนินการแบบแยกส่วนของภาครัฐและภาคเอกชนที่ผ่านมา ทำให้ขาดการบูรณาการการทำงานร่วมกัน เกิดช่องว่างหรือมีทิศทางการทำงานที่ไม่สอดคล้องกัน ส่งผลให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวของไทยไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ทั้งนี้การบริหารจัดการและการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวสู่ความยั่งยืนต้องคำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม ศิลปและวัฒนธรรม โดยอาศัยความร่วมมือกันของชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจากหลายภาคส่วน ซึ่งคณะบริหารแหล่งท่องเที่ยว (Destination Management Organization: DMO) จะมีบทบาทสำคัญทั้งในด้านการนำและประสานการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชนในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง ในการบริหารจัดการและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้สำเร็จลุล่วงไปตามเป้าหมายที่ได้ร่วมกันกำหนดไว้ จึงมีประเด็นสำคัญที่กรมการท่องเที่ยวได้พัฒนาร่วมกับคณะบริหารแหล่งท่องเที่ยว (DMO) ควรให้ความสนใจและร่วมกันบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านการรักษาความปลอดภัย ด้านการตลาด และด้านการบริหารนักท่องเที่ยว

การประยุกต์ใช้องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวกับกิจกรรมทางด้านโลจิสติกส์ ตลอดถึงการวิเคราะห์และปรับปรุงพัฒนารูปแบบที่เกิดขึ้นให้สามารถปรับใช้ในพื้นที่อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป สามารถสรุปจากข้างต้นได้ว่าการร่วมมือทำงานกันระหว่างบุคคลต้องอาศัยการจัดการในการดำเนินงานที่มีเป้าหมายหรือทิศทางเดียวกัน เมื่อประยุกต์ใช้กับการท่องเที่ยวจึงควรคำนึงถึงการนำทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนมาใช้ประโยชน์ โดยการสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานองค์กร หรือชุมชนประชุมสรุปการจัดการที่เหมาะสมในพื้นที่ท่ามกลางทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดและเกิดผลกระทบได้น้อยที่สุด องค์ประกอบพื้นฐานของการท่องเที่ยวและการจัดการโลจิสติกส์จะเป็นข้อมูลประกอบที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ให้ได้มาซึ่งองค์ประกอบของโลจิสติกส์การท่องเที่ยวในการออกแบบระบบการจัดการโลจิสติกส์เพื่อเพิ่มประสิทธิผลการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง

แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

การท่องเที่ยวสามารถสร้างขึ้นเพื่อสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวหรือแหล่งท่องเที่ยว นั้นสามารถกำหนดกิจกรรมหรือลักษณะเด่นของแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสอดคล้องกับบริบทของ พื้นที่และการผสมผสานผลิตภัณฑ์ภายในพื้นที่กับเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นสามารถเพิ่มมูลค่า และดึงดูดใจ นักท่องเที่ยวให้เลือกเดินทางมาเยือนแหล่งท่องเที่ยวสำหรับ บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) กล่าวว่า แนวคิดของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมก็เหมือนแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยได้รับการ ตอบสนองเป็นอย่างดีทั้งภาครัฐและเอกชนในการตระหนักถึงการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม จึง ก่อให้เกิดกระแสเรียกร้องหลัก 3 ประการ ดังต่อไปนี้

1. ความต้องการของชาวโลกให้เกิดจิตสำนึกการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว เป็น กระแสความต้องการของประชาชนทั่วโลกให้เกิดการสร้างจิตสำนึกในแง่การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมระดับ ท้องถิ่นจนถึงขอบข่ายกว้างขวางไปทั่วโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอนุรักษ์ระบบนิเวศเพื่อคงความ หลากหลายทางชีวภาพไว้
2. ความต้องการของนักท่องเที่ยวให้เกิดการเรียนรู้ในแหล่งท่องเที่ยว เป็นกระแสความ ต้องการที่มีมากขึ้นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ต้องการได้รับความรู้ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวมากกว่า ความสนุกเพลิดเพลินเพียงอย่างเดียว เพื่อสร้างความพึงพอใจให้แก่นักท่องเที่ยวในรูปแบบใหม่
3. ความต้องการของชุมชนท้องถิ่นในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นกระแส ความต้องการของชุมชนท้องถิ่นที่จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อเป็นหลักประกันให้การ พัฒนาการท่องเที่ยวเป็นไปในทิศทางที่ถูกต้อง และชุมชนท้องถิ่นยอมรับในผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ที่จะได้รับ เพื่อให้เกิดการกระจายรายได้ที่เหมาะสม

กระแสความต้องการจากการท่องเที่ยวดังกล่าวก่อให้เกิดการตื่นตัวในการพัฒนาการ ท่องเที่ยวทางเลือกใหม่ขึ้น เพื่อมาทดแทนหรือแข่งขันกับการท่องเที่ยวแบบประเพณีนิยม จึงเป็น สาเหตุสำคัญให้เกิดการประชุมนานาชาติด้านสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาอย่างยั่งยืนขึ้น ณ เมืองแวนคู เวอร์ ประเทศแคนาดา เมื่อเดือนมีนาคม ปี ค.ศ. 1990 (พ.ศ. 2535) จากผลของการประชุมครั้งนี้ได้ ให้ความหมายของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนไว้ว่า เป็นการพัฒนาที่สามารถตอบสนองความ ต้องการของนักท่องเที่ยวและเจ้าของท้องถิ่น ในขณะเดียวกันก็ปกป้องและสงวนรักษาโอกาสต่าง ๆ ของอนุชนรุ่นหลัง ซึ่งความหมายรวมถึงการจัดการทรัพยากรเพื่อสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม และสุนทรียภาพ พร้อมกับรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม และระบบนิเวศได้ด้วย จากหมาย ดังกล่าวสามารถนำมาแปลเป็นหลักการเบื้องต้น และสร้างกรอบนโยบายและแนวทางปฏิบัติของการ ท่องเที่ยวแบบยั่งยืน จึงทำให้ประเทศต่างคิดหารูปแบบการท่องเที่ยวใหม่ เพื่อไปสู่การพัฒนาการ ท่องเที่ยวแบบยั่งยืน เป็นเหตุให้มีการประชุม Earth Summit ขึ้นที่กรุงริโอเดอจาเนโร ประเทศ

บราซิล เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน ค.ศ. 1992 (พ.ศ. 2535) ในที่ประชุมมุ่งเน้นความสนใจทั่วโลกสู่ประเด็นเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และสรุปบทเรียนเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ผ่านมาเพื่อมุ่งสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนและได้มีการลงนาม จนนำมาสู่การเกิดแนวคิดของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและเชิงวัฒนธรรม ซึ่งมีหลักของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ดังนี้

- เป็นการท่องเที่ยวที่มีการศึกษารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญ คุณค่าประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของทรัพยากรวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยวนั้น เพื่อเป็นข้อมูลให้นักท่องเที่ยวในการเพิ่มคุณค่าของประสบการณ์ในการเข้าชม ในขณะเดียวกันก็จะก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น
- เป็นการท่องเที่ยวที่มีการปลูกฝังสร้างจิตสำนึกของคนในชุมชนท้องถิ่นให้เกิดความรัก ห่วงแหน รักษา และดึงชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรของตนด้วย และได้รับประโยชน์ตอบแทนจากการท่องเที่ยวในรูปแบบต่างๆ เช่น การจ้างงาน การบริการนำเที่ยว การให้บริการขนส่ง การให้บริการที่พัก การขายสินค้าที่ระลึก เป็นต้น
- เป็นการท่องเที่ยวที่มีการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดความเข้าใจในวัฒนธรรม และได้รับความเพลิดเพลิน พร้อมทั้งสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม
- เป็นการท่องเที่ยวที่มีการเคารพวัฒนธรรมของเพื่อนบ้าน หรือของชุมชนอื่นรวมทั้งเคารพในวัฒนธรรม ศักดิ์ศรี และผู้คนของตนเองด้วย

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้ถูกกำหนดขึ้นอย่างชัดเจนในการประชุมสภาการโบราณสถานระหว่างประเทศ (International Council on Monuments and Sites: ICOMOS) ที่เมืองออกซ์ฟอร์ด ค.ศ. 1969 ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา นุชนารถ รัตนสูงส์ชัย (2554: 32) จากการที่นักท่องเที่ยวเดินทางไปยังจุดหมายปลายทางเพื่อเรียนรู้วัฒนธรรมของชุมชน จึงมีผลให้มรดกทางวัฒนธรรมทั้งหมดของชุมชนใดชุมชนหนึ่งกลายเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว ซึ่งมีความหลากหลายเป็นสิ่งที่จับต้องได้ เช่น สถานที่สำคัญทางศาสนาและประวัติศาสตร์ ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น และสิ่งที่จับต้องไม่ได้ เช่น ค่านิยม วิธีการดำเนินชีวิต นอกจากนี้ เป็นทั้งของดั้งเดิม เช่น งานแสดงพื้นบ้านอาหารท้องถิ่น หรือของร่วมสมัยอย่างเช่น ศิลปะร่วมสมัย อาหารผสมผสาน วัฒนธรรมจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการขยายตัวของการท่องเที่ยวนานาชาติหรือจากภูมิภาคหนึ่งไปยังภูมิภาคอื่นๆ ทั่วโลกอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง สำหรับการท่องเที่ยวที่ใช้ทรัพยากรทางวัฒนธรรมเป็นต้นทุนในการสร้างรายได้ทางหนึ่ง มีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นและยังมีการสืบทอดอย่างต่อเนื่องตามที่ได้กล่าวมาข้างต้น ยังมีลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่สำคัญอยู่ 9 ประการ มีรายละเอียด คือ

1. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้ความสำคัญกับประวัติศาสตร์ โบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรมและประเพณี โดยยึดหลักที่ว่าต้องอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไว้ให้ดีที่สุด เพื่อสามารถสืบทอดถึงอนุชนรุ่นหลัง
2. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่มีการจัดการอย่างยั่งยืนทั้งเชิงเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยยึดหลักที่ว่าด้วยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือกระทบน้อยที่สุด
3. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้คงไว้ซึ่งวิถีชีวิตของท้องถิ่นในแง่สังคมและวัฒนธรรม โดยยึดหลักที่ว่าต้องให้เป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวที่ต้องการศึกษาความแตกต่างทางด้านสังคมและวัฒนธรรมอันหลากหลาย
4. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้ความรู้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทั้งนักท่องเที่ยว ผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยว ผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่น โดยยึดหลักที่ว่าต้องให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้รับความรู้และประสบการณ์จากการท่องเที่ยว พร้อมทั้งมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม
5. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมและได้รับผลประโยชน์ โดยยึดหลักที่ว่าต้องให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวและได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว อันจะเป็นการกระจายรายได้สู่ชุมชนท้องถิ่น
6. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่มีการตลาดของการบริการท่องเที่ยวครบตามเกณฑ์แห่งการอนุรักษ์อย่างแท้จริง โดยยึดหลักที่ว่าต้องให้ธุรกิจท่องเที่ยวเน้นในเรื่องอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม
7. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจ เพิ่มคุณค่าของประสบการณ์ที่ได้รับ ทำให้ต้องการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำอีก โดยยึดหลักที่ว่าต้องมีกิจกรรมท่องเที่ยวตรงตามความคาดหวังของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
8. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่คำนึงถึงขีดความสามารถรองรับของพื้นที่ และความสะดวกของพื้นที่ โดยยึดหลักที่ว่าต้องไม่เกินขีดความสามารถรองรับของพื้นที่ในทุกๆด้าน และต้องดูแลรักษาความสะดวกของแหล่งท่องเที่ยวอยู่เสมอ
9. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่คำนึงถึงความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว โดยยึดหลักที่ว่าต้องป้องกันรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวอย่างเข้มงวด เพื่อให้นักท่องเที่ยวอบอุ่นใจ

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในทฤษฎีของ บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) ยังมีข้อสำคัญในการศึกษาความเชื่อ พิธีกรรมต่างๆ ในขณะเดียวกันก็มีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรม โดยให้ชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยวด้วย สามารถจัดประเภทใน

อีกหลายลักษณะ อาทิ การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ การท่องเที่ยวงานวัฒนธรรมและประเพณี การท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตชนบท การท่องเที่ยวเชิงกีฬา หรือการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพทางวัฒนธรรม

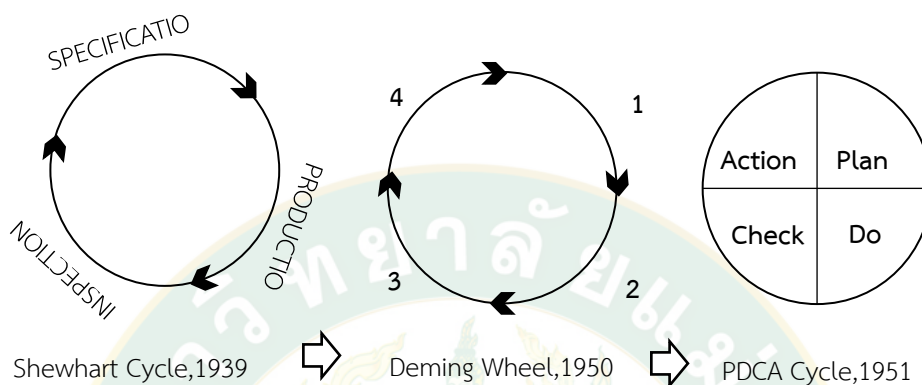
การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดลำปางสามารถกล่าวโดยสรุปว่า ได้ใช้ทรัพยากรที่กระจายอยู่ในแต่ละพื้นที่ที่มีความโดดเด่นแตกต่างกันท่ามกลางสังคมที่มีการยึดถือแบบแผนหรือเงื่อนไขที่มีการสืบทอดต่อกันมาในการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกัน ซึ่งเรียกว่า วัฒนธรรม ยังหมายรวมถึงสิ่งที่ไม่สามารถจับต้องได้ เช่น วิถีชีวิต พิธีกรรม ความเชื่อ ประเพณี องค์กรความรู้เฉพาะภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น จนกระทั่งมีการนำเสนอในรูปแบบของสิ่งที่สามารถจับต้องได้ เช่น การนั่งรถม้าชมย่านเมืองเก่านครลำปาง พิพิธภัณฑ์เซรามิคธนบดี บ้านแสนัก บ้านหูลุส ที่ เลี้ยวโนเวนส์ กาดเวียงเหนือ ถนนสายวัฒนธรรม ถนนคนเดินกาดกองต้า พิพิธภัณฑ์หอยปุมละกอน ช่วงนครห้าแยกหอนาฬิกา สถานีรถไฟนครลำปาง สะพานรัชฎาภิเศก กาดมั่วล้านนา อนุสาวรีย์พ่อเจ้าทิพย์ช้าง (พระยาสุวโลไชยสงคราม) วัดศรีชุม วัดพระแก้วดอนเต้า วัดเจดีย์ขาวหลัง วัดปงสนุก วัดศรีรองเมือง การทานอาหารในท้องถิ่น สถาปัตยกรรม ผลิตภัณฑ์ชุมชน ทั้งนี้ วัฒนธรรม จึงได้กลายเป็นผลิตภัณฑ์สำคัญในการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวให้กับประเทศจนส่งผลให้เกิดบทบาทของการพัฒนาต่อยอดจากสิ่งที่มีอยู่เพิ่มมูลค่าให้แก่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก ดังจากนโยบายของหน่วยงานภาครัฐ เอกชน รวมถึงชุมชนที่ได้ร่วมใช้ประโยชน์จากทรัพยากรดังกล่าวควบคู่ไปกับการอนุรักษ์และกระตุ้นให้เกิดความตระหนักในการบริหารจัดการสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวต่อไป

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานคุณภาพด้วยวงจรเดมมิง

การบริหารงานอย่างมีคุณภาพด้วยวงจรเดมมิง (Deming cycle) เป็นกระบวนการที่มุ่งพัฒนางานให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วย การวางแผน (Plan) การดำเนินงาน (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุงแก้ไข (Act) (Deming, 1986) หรือที่นิยมเรียกโดยย่อว่า PDCA ซึ่งถูกคิดค้นโดยเอ็ดเวิร์ด เดมมิง (W. Edwards Deming) ชาวอเมริกา ซึ่งได้พัฒนากระบวนการดำเนินงานจากวงจรของชีวฮาร์ต (Shewhart cycle) ซึ่งเป็นนักสถิติในอุตสาหกรรม มีชื่อเต็มว่า วอลเทอร์ ชิวฮาร์ต (Walter Chewhart) ต่อมาได้รับการพัฒนาและสนับสนุนกระบวนการในชื่อของวงจรเดมมิง เมื่อครั้งเดินทางไปประเทศญี่ปุ่นได้มีส่วนสร้างความสำเร็จในการควบคุมคุณภาพการผลิต และสามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตให้กับบริษัทสำคัญหลายแห่ง เมื่อปีพ.ศ. 2491 ทำให้แนวคิดดังกล่าวได้รับความนิยมในการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศญี่ปุ่น ตั้งแต่ในช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง จนกระทั่งต่อมาผลงานของเดมมิงได้กลับมาเผยแพร่และเริ่มมีชื่อเสียงในสหรัฐอเมริกา และยังได้รับการยกย่องให้เป็นบิดาแห่งคลื่นลูกที่สามของการปฏิวัติอุตสาหกรรมและได้รับการแต่งตั้งให้เป็นศาสตราจารย์เกียรติคุณของมหาวิทยาลัยนิวยอร์ก ดังปรากฏในหนังสือบทความ และงานสัมมนา ที่ได้

นำแนวคิดดังกล่าว ไปประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงานและผลงานทางวิชาการตลอดมา (Sarah Isniah, Humiras Hardi Purba, & Debora, 2020: 72-81) ซึ่งมีพัฒนาการของการพัฒนางจรเดมมิ่งดังภาพ

3

ภาพที่ 3 Ronald Moen (2009: 3-7)

วงจรการบริหารงานอย่างมีคุณภาพของ Ishikawa (1985: 56-61) เริ่มตั้งแต่การวางแผนการกำหนดเป้าหมาย วิธีการ ขั้นตอนในการขับเคลื่อนไปสู่ผลสำเร็จ การฝึกฝนทักษะการดำเนินงานและการปรับปรุงให้เป็นไปตามมาตรฐานที่ดี เพื่อควบคุมมาตรฐานการทำงานดังกล่าวให้ดีขึ้นสามารถตอบสนองผู้บริโภคและลดข้อร้องเรียนที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินงาน สำหรับหลักการของวงจรคุณภาพตามแนวคิดของเดมมิ่ง ซึ่งเป็นกระบวนการที่เน้นให้การดำเนินงานมีความต่อเนื่อง ที่ส่งผลต่อการสร้างผลผลิตและบริการที่มีคุณภาพ จึงเป็นเครื่องมือที่ถูกนำมาใช้ ในการควบคุมการดำเนินงาน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน (วีระพล บติรัฐ, 2543: 14) รายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนการวางแผน (Plan) คือ กำหนดสาเหตุของปัญหา จากนั้นวางแผนเพื่อการเปลี่ยนแปลงหรือทดสอบเพื่อการปรับปรุงให้ดีขึ้น ซึ่งรวมถึงการกำหนดวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานให้ชัดเจน วิธีการ ขั้นตอนที่เป็นในการบรรลุเป้าหมาย จะต้องสอดคล้องกับนโยบาย อันก่อให้เกิดการพัฒนา ที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ดังนั้นการวางแผนในบางด้านจำเป็นต้องกำหนดเป็นมาตรฐานของวิธีการดำเนินงานหรือการกำหนดเกณฑ์ มาตรฐานต่างๆ พร้อมกับข้อกำหนดที่เป็นมาตรฐาน ในการวางแผนให้เกิดความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งสามารถพิจารณา ได้จาก วัตถุประสงค์ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับแผน/พันธกิจ มีการกำหนดผู้รับผิดชอบ (รายบุคคล/คณะบุคคล) ระยะเวลาดำเนินงานที่กำหนดไว้มีความเหมาะสม งบประมาณที่กำหนดมีความเหมาะสม มีการเสนอเพื่อขออนุมัติก่อนดำเนินงาน

ขั้นตอนการดำเนินงาน (Do) คือ การปฏิบัติตามแผนหรือทดลองปฏิบัติเป็นการนำร่องใน ส่วนย่อย รวมถึงการศึกษาข้อมูล การฝึกอบรมและเงื่อนไขต่างๆ ของการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง ใน กรณีที่เป็นงานประจำที่เคยปฏิบัติก่อน สามารถใช้วิธีการเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง แต่หากเป็น งานใหม่ที่ไม่เคยทำมาก่อนหรือเป็นงานใหญ่ จำเป็นต้องใช้บุคลากรจำนวนมาก ต้องมีการจัดการ ฝึกอบรมให้พนักงาน และการสร้างความเข้าใจ ก่อนที่จะปฏิบัติงานจริง สำหรับแผน วิธีการและ ขั้นตอน ที่ได้กำหนดไว้จะต้องมีการเก็บรวบรวมและทำการบันทึกข้อมูล ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน ด้วย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานขั้นต่อไป ซึ่งสามารถพิจารณาได้จาก การกำหนดขั้นตอน หรือวิธีการดำเนินงาน ผู้รับผิดชอบดำเนินการได้ตามที่กำหนด มีการประสานงานเกี่ยวกับผู้เกี่ยวข้อง สามารถดำเนินการตามระยะเวลาที่กำหนด สามารถดำเนินการได้ตามงบประมาณที่ได้กำหนดไว้

ขั้นตอนการตรวจสอบ (Check) คือ การประเมินผลเพื่อให้ทราบถึงการบรรลุผลตามแผนที่ได้ กำหนดไว้หรือข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้น ในระหว่างการทำงาน ซึ่งสามารถเกิดปัญหาแทรกซ้อนได้ ทำให้การดำเนินงาน อาจไม่สามารถบรรลุตามแผนงาน ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อประสิทธิภาพและคุณภาพ ของการทำงาน การติดตามการตรวจสอบ และการประเมินเกี่ยวกับปัญหา จึงเป็นวิธีการที่เป็น ประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพของการประเมินผลการดำเนินงานได้ ซึ่งสามารถพิจารณาได้จาก การ กำหนดวิธีการ รูปแบบการประเมินที่มีความเหมาะสม ผลของการประเมินจริงตรงกับวัตถุประสงค์ที่ วางไว้ ปัญหาหรือจุดอ่อนที่พบในการดำเนินงาน ข้อดีหรือจุดแข็งที่พบ และเป็นประโยชน์ในการ ดำเนินงาน

ขั้นตอนการการปรับปรุง (Act) คือ การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายหลังการตรวจสอบ หรือการ ค้นหาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหา เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาเดิม การปรับปรุงนี้ สามารถนำไปสู่การ กำหนดมาตรฐาน ขอบวิธีการทำงานที่แตกต่างไปจากเดิม หากบรรลุผลเป็นที่น่าพอใจหรือหากผลการ ปฏิบัติไม่เป็นไปตามแผน ให้ทำซ้ำวงจรโดยใช้การเรียนรู้จากการกระทำในวงจรที่ได้ปฏิบัติไปแล้ว ซึ่ง สามารถพิจารณาได้จาก การระดมสมองเพื่อหาทางแก้ไขปัญหาหรือจุดอ่อนที่ค้นพบ การระดมสมอง เพื่อหาทางเสริมข้อดีหรือจุดแข็งที่เพิ่มขึ้น มีการนำผลที่ได้จากการระดมสมองเสนอคณะกรรมการ ดำเนินงานเพื่อพิจารณาสำหรับใช้วางแผนในครั้งต่อไป การกำหนดกลยุทธ์ในการจัดทำแผนครั้งต่อไป การกำหนดผู้รับผิดชอบในการดำเนินการจัดทำแผนในครั้งต่อไป

การบริหารจัดการงานตั้งแต่ระดับเล็กจนถึงระดับใหญ่ สามารถประยุกต์ใช้วงจรของเดมมิงใน การปรับปรุงกิจกรรมให้มีประสิทธิภาพและมีความสอดคล้องกับลักษณะงาน และสภาพแวดล้อมใน การทำงาน ซึ่งในแต่ละองค์กร อาจมีวงจร PDCA อยู่หลายวง ที่นำไปสู่ การปรับปรุงงานและการ ควบคุมอย่างเป็นระบบ เมื่อคุณภาพมวนซ้ำไปเรื่อยๆ ก็สามารถทำให้เกิดการปรับปรุงงาน ซึ่งส่งผลให้ ระดับผลลัพธ์ มีแนวโน้มที่สูงขึ้น ดังนั้น การกระทำตามวงจรคุณภาพของเดมมิง จึงเป็นเครื่องมือที่มี

ความน่าเชื่อถือ เช่นเดียวกันกับ วิฑูรย์ สิมะโชติ (2542) ได้อธิบายการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ รายละเอียดดังนี้

ขั้นการวางแผน ถือเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นขั้นตอนแรกหากแผนไม่มีความเหมาะสมจะส่งผล ให้กิจกรรมอื่นไร้ประสิทธิภาพตามไปด้วย ทำให้การกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และพันธกิจ ต้องมีความชัดเจน คุณลักษณะที่ใช้ควบคุม ตลอดจนการพิจารณาถึงตัวแปรที่เกิดขึ้นได้อย่างชัดเจน เป้าหมายที่กำหนดไว้สามารถบรรลุได้จริง วิธีการที่จะปฏิบัติมีความสอดคล้องกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ มีการกำหนดวิธีการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผน การระบุข้อจำกัดของทรัพยากรที่มีต่อแผนเช่น ทรัพยากรมนุษย์ เงินทุน ระยะเวลา เครื่องมือ และอื่นๆ

ขั้นการนำแผนไปปฏิบัติให้เกิดผล ต้องสร้างความมั่นใจ ให้กับฝ่ายที่รับผิดชอบในการนำแผนไปปฏิบัติ และเน้นย้ำความสำคัญ และความจำเป็นในการบรรลุตามแผนนั้นจะต้องมีการติดต่อสื่อสารไปยังฝ่ายที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติอย่างเหมาะสม มีการจัดการศึกษาและอบรม เพื่อนำไปสู่การบรรลุแผนนั้นโดยใช้ทรัพยากรที่จำเป็นและเกิดประโยชน์สูงสุด ต้องมีการศึกษาขั้นตอนการปฏิบัติงานและวิธีการตามแผนงานที่กำหนด ตลอดจนการฝึกอบรมให้บุคลากรเข้าใจวิธีการทำงานก่อนลงมือปฏิบัติจริง จากนั้นจึงลงมือปฏิบัติ ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้และเก็บรวบรวมข้อมูลตามวิธีการที่ได้กำหนดเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจ

ขั้นการตรวจสอบ เป็นการประเมินผลลัพธ์ของการปฏิบัติตามแผน สามารถพิจารณาได้ว่าการปฏิบัติตามแผนหรือไม่ หรือแผนที่ออกแบบมามีความเหมาะสมหรือไม่ ซึ่งจำเป็นต้องค้นหาสาเหตุสำหรับการไม่ประสบความสำเร็จตามที่ตั้งเป้าหมายเป็นเพราะไม่ปฏิบัติตามแผนการ หรือความไม่เหมาะสมของแผนการ ทั้งนี้ เนื่องจากการนำไปปฏิบัติการปรับปรุงแก้ไขจะมีความแตกต่างกันออกไป ถ้าความล้มเหลวมาจากแผนที่สร้างขึ้นไม่เหมาะสมสามารถพิจารณาสาเหตุจากความผิดพลาดในการทำความเข้าใจกับสถานการณ์ที่เป็นอยู่ การเลือกใช้เทคนิคที่ผิด เนื่องจากมีข้อมูลคลาดเคลื่อนเพียงพอมือมีความรู้ในขั้นตอนการวางแผนไม่เพียงพอ การประเมินผลกระทบจากการปฏิบัติตามแผนผิดพลาด การประเมินความสามารถของบุคลากรที่ต้องนำแผนมาใช้เกิดความผิดพลาดบางประการ แต่หากความล้มเหลวจากการไม่ปฏิบัติตามแผน ส่วนหนึ่งเกิดจากสาเหตุสำคัญของการขาดความตระหนักถึงความจำเป็นในการปรับปรุง การติดต่อสื่อสารไม่มีความเหมาะสม และยังขาดกันสร้างความเข้าใจในแผนที่มีการให้การศึกษาและการฝึกอบรมยังไม่เพียงพอ ปัญหาเกี่ยวกับตัวผู้นำและการประสานงานระหว่างปฏิบัติ และการประเมินทรัพยากรที่ต้องใช้น้อยเกินไป

ขั้นการปรับปรุงแก้ไข ต้องมีการทบทวนแผนการที่เพียงพอและเหมาะสมต่อการนำไปใช้ มีการค้นหาปัจจัยที่ไม่เหมาะสมและส่งผลกระทบต่อความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานในครั้งถัดไปทำให้การทบทวนแผนต้องมีการบ่งชี้ถึงสาเหตุของความล้มเหลวได้อย่างถูกต้องและมีการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้

สามารถดำเนินกิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สำหรับการวางแผนปรับปรุงคุณภาพควรเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีการทบทวนเป็นประจำทุกปีเพื่อให้มั่นใจว่าแผนการดังกล่าวมีความน่าเชื่อถือและมีความเหมาะสม มีการนำวงจรคุณภาพไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเห็นผลลัพธ์ที่ชัดเจน

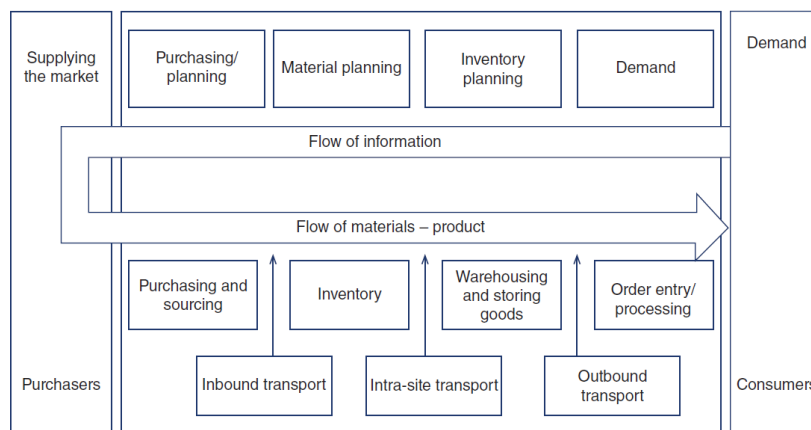
แนวคิดเกี่ยวกับโลจิสติกส์

โลจิสติกส์ (Logistics) มาจากรากศัพท์ของภาษาฝรั่งเศส คำว่า Logistique ริเริ่มใช้ตั้งแต่ศตวรรษที่ 19 ในทางการทหารสำหรับเคลื่อนย้ายอาวุธจากฐานทัพไปยังสถานที่ทำสงคราม ต่อมาได้มีการพัฒนาการจัดการวัสดุเกิดเป็นระบบโลจิสติกส์ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในหลายสาขาให้เกิดขีดความสามารถในการแข่งขันในระบบเศรษฐกิจ ดังที่ สมาคมโลจิสติกส์ระหว่างประเทศ (Logistics, 1974) กล่าวถึงโลจิสติกส์ว่าเป็นศาสตร์ และศิลป์ของการจัดการ สามารถสนองกิจกรรมให้ตรงตามความต้องการด้วยการออกแบบและจัดหาทรัพยากรให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของแผน สำหรับความเป็นมาของโลจิสติกส์สำหรับ ไพรัช พิบูลย์รุ่งโรจน์ (2557) ให้ทรรศนะเรื่องโลจิสติกส์ว่ามีประวัติที่มาจากทหาร คือ การส่งกำลังบำรุง เช่น สมัยสงครามโลกครั้งที่สอง สมัยพระนเรศวรฯ สมัยของ Alexander the Great เป็นต้น ซึ่งโลจิสติกส์ได้นำมาประยุกต์ใช้ในธุรกิจมากขึ้น ทั้งในด้านสายการขนส่ง การจัดซื้อ วิศวกรรม มีการพัฒนาสู่การจัดการห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain Management: SCM) หรือนอกจากนี้ ยังเชื่อมโยงได้หลากหลายสาขา เช่น บริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์ วิศวกรรม กฎหมาย ผังเมือง สิ่งแวดล้อม เป็นต้น

สภาการจัดการโลจิสติกส์ (The Council of Logistics Management: CLM) ในปีค.ศ. 1991 ได้ให้คำนิยามการจัดการด้านโลจิสติกส์ ไว้ว่าเป็นกระบวนการในการวางแผน ดำเนินการและควบคุมประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการไหลการจัดเก็บวัตถุดิบ สินค้าคงคลังในกระบวนการสินค้าสำเร็จรูปและสารสนเทศที่เกี่ยวข้องจากจุดเริ่มต้นไปยังจุดที่มีการใช้งาน โดยมีเป้าหมายเพื่อสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค ซึ่ง Donald Waters (2013: 5) ได้ให้ความหมายของโลจิสติกส์เป็นกระบวนการในการวางแผน ประเมินและควบคุมการไหลของสินค้าและบริการจากจุดต้นทางไปยังปลายทางได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2560) ได้อธิบายโลจิสติกส์โดยทั่วไปที่มีวิวัฒนาการมาจากทางการทหาร ต่อมาภายหลังได้มีการนำโลจิสติกส์มาประยุกต์ใช้ในระดับธุรกิจซึ่งเน้นความหมายของคำว่า การบริหารจัดการโลจิสติกส์ หรือการบริหารการรับส่งและดูแลสินค้าและบริการเป็นสำคัญ

โลจิสติกส์เปรียบเสมือนการจัดการเชิงระบบซึ่งประกอบไปด้วยกิจกรรมที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเคลื่อนไหวผลประโยชน์ (Benefit) จากจุดต้นทางการผลิตไปยังผู้บริโภค อย่างไรก็ตาม เพื่อให้เกิดความได้เปรียบทางการแข่งขันและอุปสงค์ที่เพิ่มขึ้นท่ามกลางทรัพยากรที่มีอยู่ องค์กรจึงได้

ใช้กระบวนการด้านโลจิสติกส์ในการจัดการเกี่ยวกับทรัพยากรด้านกายภาพและด้านสารสนเทศ โดยมีเส้นทางการเคลื่อนตามภาพที่ 4 ซึ่งมีนักวิชาการได้ประยุกต์กระบวนการของ Page (1999) เพื่อแสดงกิจกรรมของโลจิสติกส์จากจุดต้นทางไปถึงปลายทาง ดังนี้

ภาพที่ 4 The Logistics Process Adapted
ที่มา : Page (1999) and Oriade and Cameron (2016: 2)

โลจิสติกส์มีวิวัฒนาการและความเป็นมาจากการลำเลียง การเคลื่อนย้ายสินค้าและการดูแลไม่ให้เกิดความเสียหายก่อนถึงมือผู้รับต่อเนื่องมาจนถึงยุคสมัยที่มีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีดังที่ผู้ให้บริการและผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจจากความสะดวกรวดเร็ว ประหยัดเรื่องเวลาและการสามารถลดต้นทุนการดำเนินงานเหล่านั้นทำให้กิจกรรมด้านโลจิสติกส์เป็นเรื่องของกระบวนการจัดการเป็นหลักและสามารถเชื่อมโยงกับศาสตร์อื่นในการช่วยส่งเสริมให้เกิดข้อได้เปรียบทางการแข่งขันขณะเดียวกันผู้บริการก็ได้รับการตอบสนองความต้องการสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันที่เริ่มมีการเพิ่มมูลค่าให้กับบริการ เช่น การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีกับการดำเนินงานโลจิสติกส์ การบูรณาการหลายสาขาวิชาเพื่อให้ผลลัพธ์สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้หลายทาง เป็นต้น

การพัฒนากระบวนการโลจิสติกส์ของประเทศไทยในช่วง 5 ปี (พ.ศ. 2560-2564) ภายใต้แผนพัฒนาฯ มุ่งเน้นการยกระดับมาตรฐานระบบการบริหารจัดการโลจิสติกส์ของประเทศ ทั้งภาคเกษตร อุตสาหกรรมและบริการโลจิสติกส์ โดยสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยบริหารจัดการด้านโลจิสติกส์ ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานด้านโลจิสติกส์การเกษตร สนับสนุนผู้ให้บริการโลจิสติกส์ไทยไปลงทุนและสร้างเครือข่ายธุรกิจในอนุภูมิภาค พัฒนาและยกระดับมาตรฐานการอำนวยความสะดวกทางการค้าระดับสากลปฏิบัติโดยยกระดับศักยภาพการขนส่งสินค้าทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ ส่งเสริมการพัฒนาระบบโครงข่ายทางหลักเชื่อมต่อประตูการค้าสำคัญให้สามารถขนส่งสินค้าผ่านเข้าออกได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถลดต้นทุนของการขนส่งลดต่ำลงทำให้เมื่อ

ต้นทุนการขนส่งลดต่ำลงก็จะทำให้ราคาสินค้าที่จำหน่ายลดลงตามไปด้วย ตัวชี้วัดประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์ สำหรับกาญจน์วชิ ธนโชติ รุ่งสาทิสม (2557: 321) ได้วัดผลการดำเนินงานใน 3 มิติ ประกอบด้วย 1) ด้านต้นทุนการขนส่ง (Cost) เป็นดัชนีที่แสดงถึงสัดส่วนต้นทุนของกิจกรรมโลจิสติกส์เปรียบเทียบกับยอดขายประจำปีทั้งหมดของกิจการ 2) ด้านเวลาในการขนส่ง (Lead Time) เป็นดัชนีที่ใช้ข้อมูลระยะเวลาของการเคลื่อนย้ายสินค้าและข้อมูลที่เกิดขึ้นในแต่ละกิจกรรมโลจิสติกส์และ 3) ด้านความน่าเชื่อถือในการขนส่ง (Reliability) เป็นดัชนีที่ใช้วัดความน่าเชื่อถือเกี่ยวกับการส่งมอบสินค้าและการตอบสนองความต้องการของลูกค้า

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการโลจิสติกส์

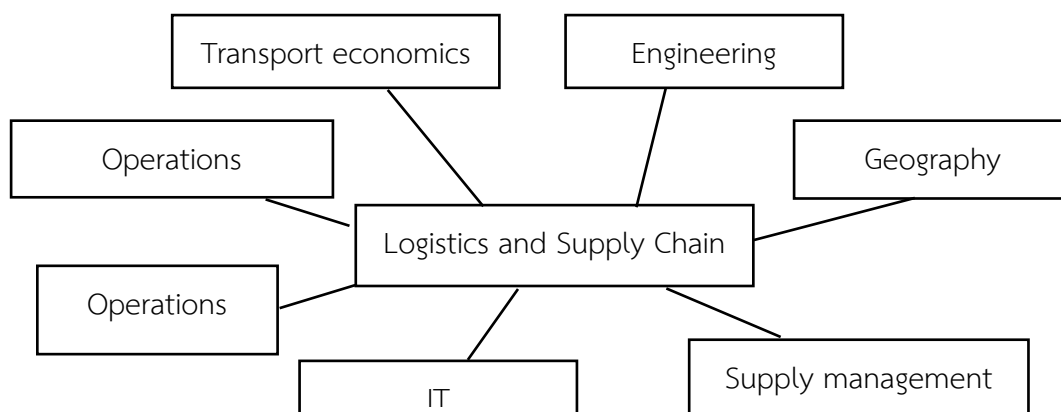
โลจิสติกส์เป็นกิจกรรมหนึ่งของโซ่อุปทานที่มุ่งให้การดำเนินกิจกรรมมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เกี่ยวกับการไหลของสินค้าย้อนกลับ คลังสินค้า การบริการ และความเชื่อมโยงของการใช้สารสนเทศตั้งแต่ต้นทางจนถึงมือผู้รับ โดยนักจัดการโลจิสติกส์สามารถพิจารณาจากการจัดการวัตถุดิบ การจัดการช่องทางจำหน่าย การกระจาย และการจัดการโซ่อุปทาน จากการตรวจสอบเอกสารในต่างประเทศได้มีการให้ความหมายไว้ในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน สำหรับ Cooper, D. M. Lambert, and Pagh (1997: 1-14) ว่าเป็นการบูรณาการกระบวนการที่สำคัญของธุรกิจจากผู้ขายรายสุดท้ายไปจนถึงจุดที่รับสินค้าจากผู้จัดส่งวัตถุดิบ เพื่อเพิ่มคุณค่าให้แก่ลูกค้าและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้ได้มากที่สุด โดยที่ Lambert, Stock, and M. (1998: 15) อธิบายเสริมว่าการจัดการโลจิสติกส์ว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการห่วงโซ่อุปทาน เพื่อช่วยในการวางแผน การดำเนินงาน การสนับสนุน การควบคุม การไหลอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตลอดถึงการเก็บรักษาสินค้าและบริการสารสนเทศที่เกี่ยวข้องจากจุดเริ่มต้นไปสู่จุดสุดท้ายเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค สอดคล้องกับ Paulraj A. and J. (2007: 2-14) ระบุว่าการจัดการโลจิสติกส์เป็นกระบวนการที่มีประสิทธิภาพทั้งการไหลไปข้างหน้าและย้อนกลับ ตลอดถึงการเก็บรักษาสินค้า บริการและข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องระหว่างจุดที่มีการผลิตจนถึงจุดที่มีการบริโภค เพื่อที่จะตอบสนองความต้องการของลูกค้า

การจัดการโลจิสติกส์ตามที่ วิทยา สุหฤทธดำรง (2546) หมายถึงการเคลื่อนย้ายสินค้าตั้งแต่กระบวนการจัดหาวัตถุดิบไปจนถึงจุดที่เกิดการบริโภค ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดต้นทุนโดยรวมต่ำที่สุด กระบวนการจะเริ่มตั้งแต่ผู้จัดส่งวัตถุดิบ การผลิตไปยังผู้กระจายสินค้าและสิ้นสุดที่ผู้บริโภคจากกระบวนการขั้นตอนต่างๆ จึงกล่าวได้ว่าโลจิสติกส์จะเกี่ยวข้องกับการเคลื่อนที่ของวัตถุและการเพิ่มมูลค่าเข้าไปในวัตถุในขณะที่มีการเคลื่อนที่ในระบบด้วย สำหรับ รวิพร คุเจริญไพศาล (2549: 278) ได้มีการนำโลจิสติกส์มาใช้ในเชิงธุรกิจจึงเป็นกระบวนการวางแผน การลงมือทำ และการควบคุมที่มีประสิทธิผล และมีประสิทธิภาพ ตลอดจนประหยัดต้นทุน ในทุกขั้นตอนของการผลิต จนถึงส่งมอบ

สินค้า ตั้งแต่การได้มา การเก็บรักษาซึ่งวัตถุดิบ วัตถุดิบสำเร็จรูป และสินค้าที่ผลิตเสร็จแล้ว รวมไปถึง การกระจายสินค้า การจัดการขนส่ง การจัดการคลังสินค้า การส่งมอบสินค้าถึงมือผู้บริโภค หรือลูกค้า ทั้งนี้ จุดมุ่งหมายสูงสุดก็คือเพื่อตอบสนองให้ลูกค้าพอใจสูงสุด และมีต้นทุนต่ำสุด

การจัดการโลจิสติกส์ (Logistics Management) ในนิยามของสภาวิชาชีพชั้นสูงด้านการจัดการโซ่อุปทาน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550) และ คำนาย อภิปรัชญาสกุล (2550: 12) ได้ให้ความหมายของการจัดการโลจิสติกส์ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของระบบโซ่อุปทานและกระบวนการซัพพลายเชน เพื่อช่วยในการวางแผนการสนับสนุนการควบคุมการทำงานขององค์กรให้มีการไหลอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลและเก็บรักษาสินค้า และบริการกับสารสนเทศที่เกี่ยวข้องจากจุดเริ่มต้นไปสู่จุดสุดท้าย ในการตอบสนองความต้องการของลูกค้า โดยที่เน้นการไหลของวัตถุดิบผ่านการผลิตจนถึงการกระจายสินค้าผ่านไปยังผู้บริโภคอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว โดยมีการนำสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในทุกกิจกรรมทั้งภายในองค์กรและบริษัทภายนอกเพื่อสร้างความถูกต้องและรวดเร็ว รวมถึงการดำเนินธุรกรรมทางการเงินที่เกี่ยวข้องให้เกิดการเคลื่อนย้ายการจัดเก็บ การรวบรวม การกระจายสินค้าวัตถุดิบ ชิ้นส่วนประกอบ และการบริการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดโดยคำนึงถึงความต้องการ และความพึงพอใจของลูกค้าเป็นสำคัญ

การบริหารจัดการโลจิสติกส์ (Logistics Management) สำหรับ ไพรัช พิบูลย์รุ่งโรจน์ (2557) นั้นเกี่ยวข้องกับการวางแผน การดำเนินการ และการควบคุม เพื่อให้เกิดการไหลไปข้างหน้า และย้อนกลับ รวมทั้งการจัดเก็บสินค้า การบริการและข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากจุดกำเนิดของสินค้าไปยังจุดที่มีการ บริโภคเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุด มีวัตถุประสงค์หลัก 2 ประการ มีรายละเอียด คือ การลดต้นทุนรวม โดยการควบคุมการดำเนินงานในส่วนต่างๆ และการตอบสนองความต้องการที่ไม่คงที่ของลูกค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ John Mangan and Chandra Lalwani (2016: 16-17) ยังได้กล่าวเพิ่มเติมว่าโลจิสติกส์และการจัดการห่วงโซ่อุปทานมีความเชื่อมโยงกันในมิติการจัดการหรือการไหลของวัตถุดิบ (Material) สารสนเทศ (Information) และทรัพยากร (Resource) ตลอดขั้นตอนการให้บริการอย่างใกล้ชิด ตั้งแต่เริ่มต้นจนครบกระบวนการตลอดถึงการย้อนกลับเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงกระบวนการที่อำนวยความสะดวกแก่ผู้มารับบริการ ดังภาพที่ 5

ภาพที่ 5 ความสัมพันธ์ของโลจิสติกส์และการจัดการห่วงโซ่อุปทาน

ที่มา : John Mangan and Chandra Lalwani (2016: 17)

โลจิสติกส์เป็นกระบวนการในการเคลื่อนย้ายสินค้าหรืออีกทางหนึ่งสามารถเป็นกิจกรรมหลักขององค์กร (Megha Aggarwal, 2013: 33) มีรายละเอียด ดังนี้

1) การดำเนินการตามคำสั่งซื้อของลูกค้า (Order Processing) เป็นกิจกรรมแรกทางกายภาพที่จะต้องพยายามดำเนินการให้รวดเร็วที่สุดเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้า ในปัจจุบันองค์กรส่วนใหญ่มักนำระบบคอมพิวเตอร์และการจัดการธุรกิจเชิงอิเล็กทรอนิกส์เข้ามาช่วย เพื่อความสะดวกและรวดเร็ว สามารถพิจารณาจาก

- การดำเนินการตามคำสั่งซื้อที่ถูกต้องหรือสามารถรองรับได้
- ราคา การชำระเงินและการจัดส่ง
- ตรวจสอบสินค้าในคลังที่คงเหลือ
- สินค้าสำเร็จรูปและวัตถุดิบสำหรับจัดส่งให้คลังสินค้า
- ตรวจสอบสินค้าให้ตรงกับคำสั่งซื้อ

2) การจัดการสินค้าคงคลัง (Inventory Management) เป็นกิจกรรมที่สำคัญอย่างหนึ่งในการตัดสินใจระหว่างคลังสินค้าและการจัดเก็บสินค้า เนื่องจากปริมาณสินค้าคงคลังที่มีอยู่ย่อมเกี่ยวข้องกับเงินทุน องค์กรที่มีระดับปริมาณสินค้าคงคลังที่สูงย่อมสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ดี แต่ในขณะเดียวกันปริมาณสินค้าที่มาก ก็ส่งผลให้องค์กรเกิดค่าเสียโอกาสด้านการนำเงินทุนไปหมุนเวียน เสียค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาสินค้า ดังนั้นองค์กรจะต้องคำนึงถึงระดับของสินค้าคงคลังที่เหมาะสมที่จะสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้เพื่อที่จะสามารถลดต้นทุนต่างๆ

3) การบริหารคลังสินค้า (Warehousing) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการคลังสินค้า อาทิ การจัดเก็บสินค้า การจัดการพื้นที่ในคลังสินค้า อุปกรณ์เครื่องใช้ต่างๆ ที่จำเป็นในการ

ดำเนินกิจกรรมภายในคลังสินค้า ซึ่งในปัจจุบันกิจกรรมการบริหารคลังสินค้านับเป็นกิจกรรมที่สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับตัวสินค้าอีกทางหนึ่ง สามารถพิจารณาจาก

- สถานที่ตั้งของคลังสินค้า
- จำนวนของคลังสินค้า
- ขนาดของคลังสินค้า
- การออกแบบการสร้าง
- เจ้าของคลังสินค้า

4) กิจกรรมการขนส่ง (Transportation) ครอบคลุมถึงทุกกิจกรรมที่เป็นการเคลื่อนย้ายสินค้าจากจุดต้นทางไปยังจุดที่มีการบริโภคให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด โดยจะต้องจัดส่งสินค้าถูกต้องครบจำนวนในสภาพที่สมบูรณ์ และตรงเวลาที่กำหนด อาจกล่าวได้ว่าการขนส่งเป็นกิจกรรมโลจิสติกส์ที่มีบทบาทชัดเจนที่สุดในเชิงเศรษฐกิจเนื่องจากเกี่ยวข้องกับเงินทุนและผลประโยชน์ที่ควรจะได้รับ

5) การบริการลูกค้า (Customer Service) เป็นกิจกรรมที่องค์กรพยายามตอบสนองความต้องการของลูกค้า ซึ่งจะทำให้ดีได้แต่เพียงใดต้องขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของกิจกรรมโลจิสติกส์อื่นๆ เข้ามาประกอบ โดยเฉพาะการส่งมอบสินค้าที่ตรงเวลาและครบตามจำนวน

6) การคาดการณ์ความต้องการของลูกค้า (Demand Forecasting) เป็นการคาดการณ์ความต้องการในตัวสินค้าหรือการบริการลูกค้าในอนาคต ซึ่งนับเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญในการที่จะสร้างผลกำไรหรือทำให้บริษัทขาดทุนในการดำเนินการ การคาดการณ์ความต้องการของลูกค้าล่วงหน้าจะช่วยให้บริษัทสามารถกำหนดทิศทางในการดำเนินงานว่าจะผลิตสินค้าจำนวนเท่าไร หรือเตรียมบุคลากรและอุปกรณ์มากน้อยเพียงใด หากการคาดการณ์ความต้องการของลูกค้าผิดพลาด ก็จะทำให้ส่งผลกระทบต่อต้นทุนและผลประโยชน์ของบริษัทจากการที่ไม่มีสินค้าให้ลูกค้าหรือในทางตรงกันข้ามอาจมีสินค้าในคลังสินค้ามากเกินไป

7) การเคลื่อนย้าย วัตถุดิบ และสินค้าคงคลังในระหว่างการผลิต (Material Handling) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับ รวมถึงการขนย้ายตัวสินค้าที่ผลิตเสร็จแล้ว ภายในโรงงานหรือคลังสินค้า วัตถุประสงค์ของการจัดการด้านนี้ คือ เพื่อลดระยะทางการเคลื่อนย้ายให้ได้มากที่สุดลดจำนวนแก้ไขกระบวนการที่เป็นคอขวดให้มีการไหลได้ดีขึ้นลดการขนถ่ายให้มากที่สุดเพื่อการประหยัดแรงงานและค่าใช้จ่ายเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวองค์กรต้องการพยายามลดจำนวนการเคลื่อนย้ายวัตถุดิบต่างๆ ให้มากที่สุด เนื่องจากทุกครั้งที่มีการเคลื่อนย้าย จะมีต้นทุนที่เกิดขึ้นจากการเคลื่อนย้ายวัตถุดิบต่างๆ ดังนั้นหากสามารถลดค่าใช้จ่ายในด้านนี้ก็จะส่งผลให้ต้นทุนการผลิตต่อชิ้นลดลงด้วย

8) บรรจุภัณฑ์ (Packaging) ในด้านการตลาดนั้น บรรจุภัณฑ์ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงถึงลักษณะภายนอกของสินค้า ซึ่งจะต้องสามารถดึงดูดผู้บริโภคให้สนใจในตัวสินค้าแต่ทางด้านโลจิสติกส์บรรจุภัณฑ์จะมีบทบาทสำคัญต่างออกไปจากด้านการตลาด โดยประการแรกบรรจุภัณฑ์จะเป็นสิ่งที่ปกป้องตัว

ผลิตภัณฑ์ไม่ให้เกิดความเสียหายในขณะที่มีการเคลื่อนย้าย ประการที่สอง บรรลุภัณฑ์ที่ดีจะช่วยให้กระบวนการเคลื่อนย้ายและเก็บรักษาสินค้ามีความสะดวกมากขึ้น

9) การไหลของสารสนเทศ (Information Flow) เป็นกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับกิจกรรมการขนส่ง การจัดเก็บสินค้า และคลังสินค้า อาทิ การตรวจสอบหรือการเก็บข้อมูล ณ ปัจจุบัน การคำนวณหรือการจัดเก็บสินค้าเพิ่มในคลังสินค้า ซึ่งจะมีส่วนสำคัญในการคำนวณเงินทุน พื้นที่และวิธีการจัดการในอนาคตได้

10) กระบวนการจัดการสินค้าที่ถูกส่งกลับคืน (Reverse Logistics) คือ ไม่ว่าจะเป็นสินค้าที่เสียหาย หมดอายุการใช้งาน เป็นต้น

11) การจัดซื้อ (Purchasing) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อ จัดหาวัตถุดิบและบริการ ทั้งในส่วนของการเลือกผู้จำหน่ายวัตถุดิบ กำหนดช่วงเวลาและปริมาณในการสั่งซื้อ และสร้างความสัมพันธ์กับผู้จำหน่ายวัตถุดิบ (วิชญ์ศุทธิ์ เมาระพงษ์, 2561)

12) การจัดเตรียมอะไหล่และชิ้นส่วนต่างๆ (Part and Service Support) นับเป็นความรับผิดชอบต่อสินค้าหลังการขาย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของบริการหลังการขายที่บริษัทให้กับลูกค้า โดยการจัดหาชิ้นส่วน อะไหล่ และเครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการให้บริการที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพแก่ลูกค้าในกรณีที่สินค้าเกิดความชำรุด ความรับผิดชอบต่อสินค้าหลังการขายเป็นการสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้า ซึ่งจะส่งผลกระทบยาวต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าในอนาคต เกิดความรู้สึกที่ดีกับยี่ห้อสินค้า ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่ากิจกรรมนี้มีส่วนช่วยให้บริษัทสามารถดำรงความสัมพันธ์ระยะยาวกับลูกค้าไว้ได้ (วิชญ์ศุทธิ์ เมาระพงษ์, 2561)

13) การติดต่อสื่อสารทางด้านโลจิสติกส์ (Logistics Communications) การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพภายในองค์กร ถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งที่มีผลต่อความสำเร็จขององค์กร การแลกเปลี่ยนข้อมูล และการตัดสินใจต่างๆ สามารถทำได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น การสื่อสารที่ประสิทธิภาพขององค์กรควรมีลักษณะดังนี้

- มีการสื่อสารระหว่างองค์กร ซัพพลายเออร์ และลูกค้า
- มีการสื่อสารระหว่างหน่วยงานภายในองค์กรโดยเฉพาะฝ่ายการบัญชี การตลาด ฝ่ายผลิต
- มีการสื่อสารระหว่างกิจกรรมโลจิสติกส์ทั้ง 14 กิจกรรม
- มีการสื่อสารกันภายในหน่วยงานย่อย เช่น ฝ่ายขายกับฝ่ายบริการลูกค้าในฝ่ายการตลาด
- มีการสื่อสารระหว่างสมาชิกในระบบโซ่อุปทานที่ไม่ได้มีการติดต่อกับองค์กรโดยตรง เช่น ซัพพลายเออร์รายแรกสุดในโซ่อุปทาน (วิชญ์ศุทธิ์ เมาระพงษ์, 2561)

การจัดการโลจิสติกส์จำเป็นต้องมีระบบตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำในการวางรากฐานในการปฏิบัติงานจึงเกี่ยวข้องกับกิจกรรมหลักในด้านโลจิสติกส์ให้เกิดความแข็งแกร่งสอดคล้องกับธุรกิจสามารถจัดการในระดับสูงขึ้นไปสามารถบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์และกลยุทธ์ขององค์กร

ตามที่ คำนาย อภิปรัชญาสกุล (2550: 12) ได้จำแนกกิจกรรมของการจัดการโลจิสติกส์ครอบคลุมถึง การให้บริการลูกค้า การขนส่งและการจราจร การควบคุมสินค้าคงคลัง การดำเนินการคำสั่งซื้อ การสื่อสารในการกระจายสินค้า การพยากรณ์ความต้องการของลูกค้า คลังสินค้าและการจัดเก็บ การเลือกสถานที่ก่อสร้างคลังสินค้าและโรงงาน การเคลื่อนย้ายสินค้า การจัดซื้อ การสนับสนุนอะไหล่และบริการ การเคลื่อนย้ายสินค้าที่ส่งคืน

การจัดการโลจิสติกส์สามารถสรุปได้ว่าเป็นกระบวนการจัดการการเคลื่อนย้ายสินค้าและบริการจากผู้ขายไปยังผู้บริโภคปลายทางอย่างเป็นระบบจึงครอบคลุมถึงการเลือกวิธีการขนส่ง การกระจายสินค้า การจัดเก็บ การควบคุม การบริการลูกค้าโดยที่มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและเชื่อมต่อระหว่างกระบวนการอย่างเป็นระบบ นับว่าการจัดการโลจิสติกส์เป็นกระบวนการที่สำคัญตลอดกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดและสอดคล้องกับความต้องการของภาคดำเนินธุรกิจและผู้มารับบริการ

แนวคิดเกี่ยวกับโลจิสติกส์การท่องเที่ยว

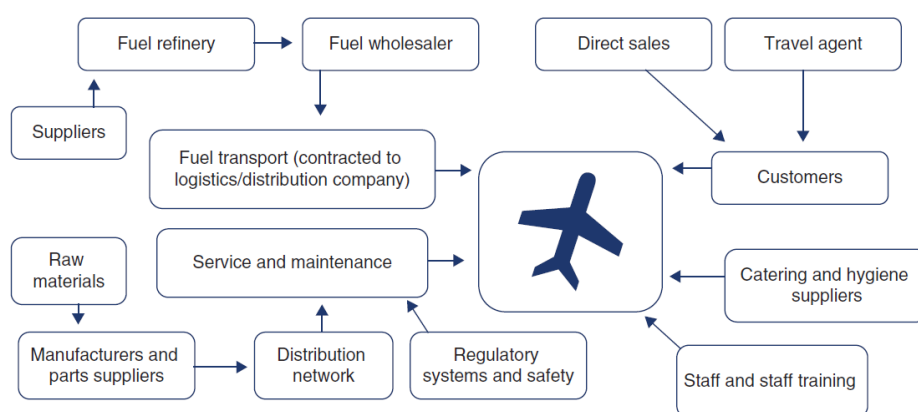
การศึกษาเกี่ยวกับโลจิสติกส์กับการท่องเที่ยวของนักวิชาการในต่างประเทศในส่วนของ Mill and Morrison (1992: 506) ได้ศึกษาเรื่องการไหล (Flow) ของข้อมูลข่าวสารและการไหลของนักท่องเที่ยวระหว่างถิ่นที่อยู่กับเมืองท่องเที่ยวใกล้เคียงกับโลจิสติกส์สำหรับการท่องเที่ยว ใจความสำคัญของการศึกษานี้มีอยู่ว่าองค์ประกอบของการท่องเที่ยวมีอยู่ 4 ประการ คือ กิจกรรมการท่องเที่ยว ตลาดนักท่องเที่ยว เมืองท่องเที่ยว และกลไกตลาด สิ่งที่เชื่อมโยงองค์ประกอบเหล่านี้คือ กระบวนการการไหล โดยข้อมูลข่าวสารเรื่องกิจกรรมการท่องเที่ยวจะไหลไปหาตลาดนักท่องเที่ยว ก่อนเป็นอันดับแรก จากนั้นจะตามด้วยการไหลของนักท่องเที่ยวยังเมืองท่องเที่ยว และกลไกที่มีส่วนสำคัญที่ทำให้กระบวนการนี้เกิดขึ้นได้คือตัวแทนการท่องเที่ยว

โลจิสติกส์การท่องเที่ยว (Tourism Logistic) ในส่วนของคมสัน สุริยะ และมิ่งสรรพ ขาวสะอาด (2561) นั้นมีความคล้ายคลึงกับการขนส่งการท่องเที่ยว (Tourism and Transport) แต่ครอบคลุมกว้างกว่า โดยครอบคลุมถึง 3 เรื่องใหญ่คือ การไหลทางกายภาพ (Physical Flow) การไหลของข้อมูลข่าวสาร (Information Flow) และการไหลของเงิน (Financial Flow) ในขณะที่การขนส่งการท่องเที่ยวจะครอบคลุมเฉพาะการขนส่งนักท่องเที่ยวและวัตถุสิ่งของเท่านั้น เพราะการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวนั้นเป็นงานที่ละเอียดอ่อนเนื่องจากนักท่องเที่ยวมีชีวิตจิตใจไม่ใช่สิ่งของ แต่สิ่งที่คล้ายคลึงกันระหว่างโลจิสติกส์การท่องเที่ยวและการขนส่งการท่องเที่ยวคือการทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจสูงสุด

การจัดการโลจิสติกส์ด้านการท่องเที่ยวเป็นการบูรณาการแนวคิดการจัดการโลจิสติกส์กับแนวคิดการจัดการการท่องเที่ยวด้วยกัน ทั้งนี้ในการพิจารณารูปแบบการจัดการโลจิสติกส์ด้านการท่องเที่ยวมีความจำเป็นต้องเข้าใจถึงห่วงโซ่อุปทานของการท่องเที่ยว เนื่องด้วยแนวคิดเรื่องการจัดการโลจิสติกส์เป็นการบริหารจัดการการไหลเวียนภายในห่วงโซ่อุปทานที่ประกอบด้วย การไหลเวียนทางด้านกายภาพ การเงิน และสารสนเทศ เพื่อให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ทั้งนี้สำหรับ Oriade and Cameron (2016: 3) ได้กล่าวถึงอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ที่ใช้การจัดการบริการที่ไม่สามารถทำได้เหมือนกับองค์กร นั่นคือ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวการท่องเที่ยว ทำให้โลจิสติกส์การท่องเที่ยวจึงเป็นการเคลื่อนย้ายผู้คนจาก จุดท่องเที่ยวทั่วไป (The Movement of People from the Tourism Generating Zone to the Tourism Destination Zone) ไปยังจุดท่องเที่ยวที่อยู่ปลายทางตลอดถึงการจัดการทางธุรกิจอย่างเป็นระบบ จึงต้องใช้วิธีการบริการที่สามารถตอบสนองความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยว โดยพิจารณาจากประเด็น ดังนี้

- ผลการดำเนินงานหรือกิจกรรม
- การบำรุงรักษาทรัพยากรและความสัมพันธ์กับผู้จัดส่งวัตถุดิบ
- การตระหนักถึงจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริโภค
- การจัดการอย่างมีคุณภาพ

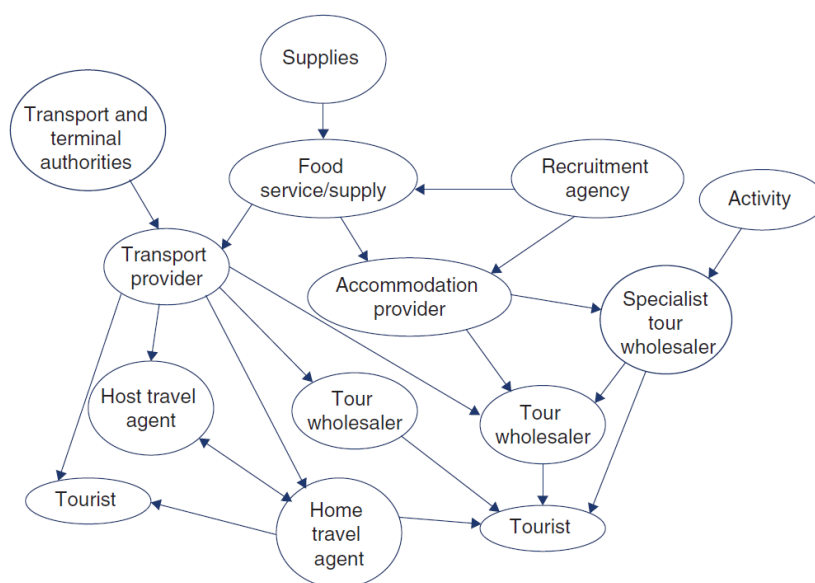
จึงกล่าวได้ว่าห่วงโซ่อุปทานและโลจิสติกส์เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางและการท่องเที่ยวในเชิงของการขนส่งสินค้าและบริการ การจัดการสารสนเทศอย่างเป็นระบบ และสุขอนามัย จึงต้องมีระบบการจัดการโลจิสติกส์ที่มีประสิทธิภาพ

ภาพที่ 6 Example of a Supply Chain for an Airline Operator

ที่มา : Oriade and Cameron (2016: 3)

ท่ามกลางสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่สูงขึ้น อุตสาหกรรมการเดินทางและการท่องเที่ยวได้ถูกหลอมรวมให้กลายเป็นผลิตภัณฑ์ (Production) ขึ้นหนึ่ง เพื่อความอยู่รอดท่ามกลางกาลเวลาที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งหมายถึงการบูรณาการการทำงานร่วมกันให้เป็นหนึ่งเดียวกัน เช่น ธุรกิจโรงแรม ธุรกิจนำเที่ยว และธุรกิจการบินต้องมีการจับมือทางการค้าร่วมกัน เป็นต้น

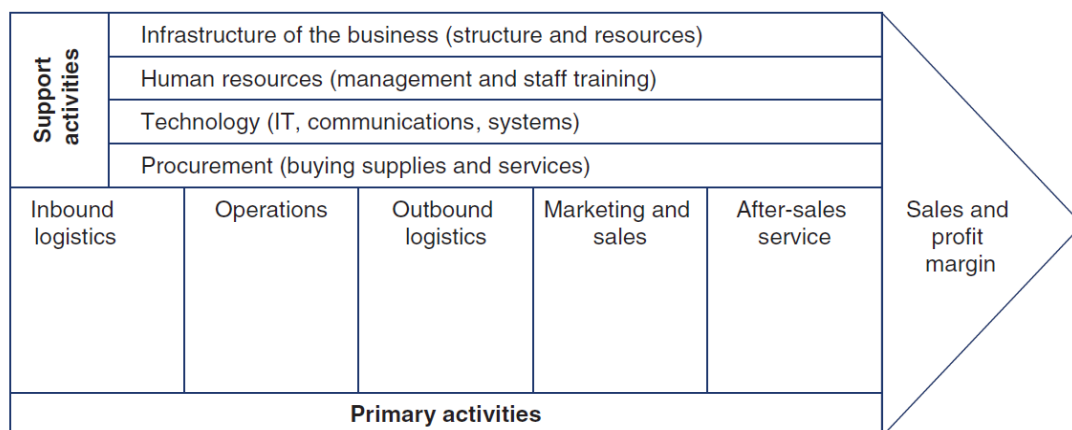
ภาพที่ 7 A Typical Supply Chain in Travel Operations

ที่มา : Oriade and Cameron (2016: 3)

แนวคิดของโลจิสติกส์และการจัดการห่วงโซ่อุปทานได้ถูกนำมาศึกษาและเป็นข้อมูลสำหรับจัดทำแผนในการเพิ่มมูลค่าและการสร้างข้อได้เปรียบทางการแข่งขันสำหรับผู้บริโภคทั้งนี้เพื่อให้เกิดการเพิ่มมูลค่าได้อย่างเด่นชัดจึงได้มีการประยุกต์ใช้แนวคิดของ Porter's (1990) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงหน้าที่ในการดำเนินกิจกรรมใน 2 ลักษณะ มีรายละเอียด (Oriade & Cameron, 2016: 6) ดังนี้

- 1) กิจกรรมในการจัดส่งสินค้าและบริการ
- 2) กิจกรรมที่สนับสนุนให้กิจกรรมแรกเกิดประสิทธิผล

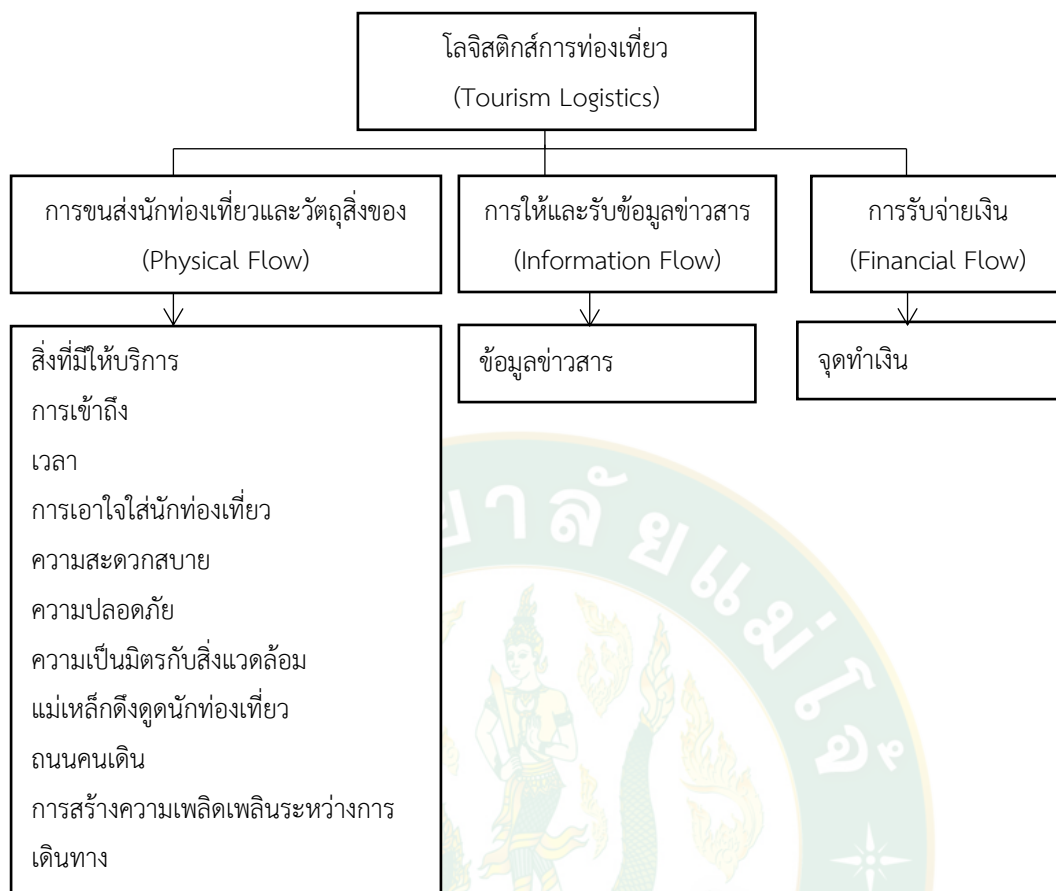
กิจกรรมเริ่มตั้งแต่เมื่อเกิดผลประโยชน์จากผู้บริโภคหรือในที่นี้ คือ เงินทุน ผ่านการจัดการภายในห่วงโซ่อุปทานที่มีกิจกรรมย่อยในเรื่องของโครงสร้างพื้นฐาน ทรัพยากรมนุษย์ เทคโนโลยีสารสนเทศ และการบริการการชำระเงินไหลอยู่ภายใน ดังภาพที่ 8

ภาพที่ 8 The Value Chain Adapted from Porter (1990)

ที่มา : (Oriade & Cameron, 2016: 6)

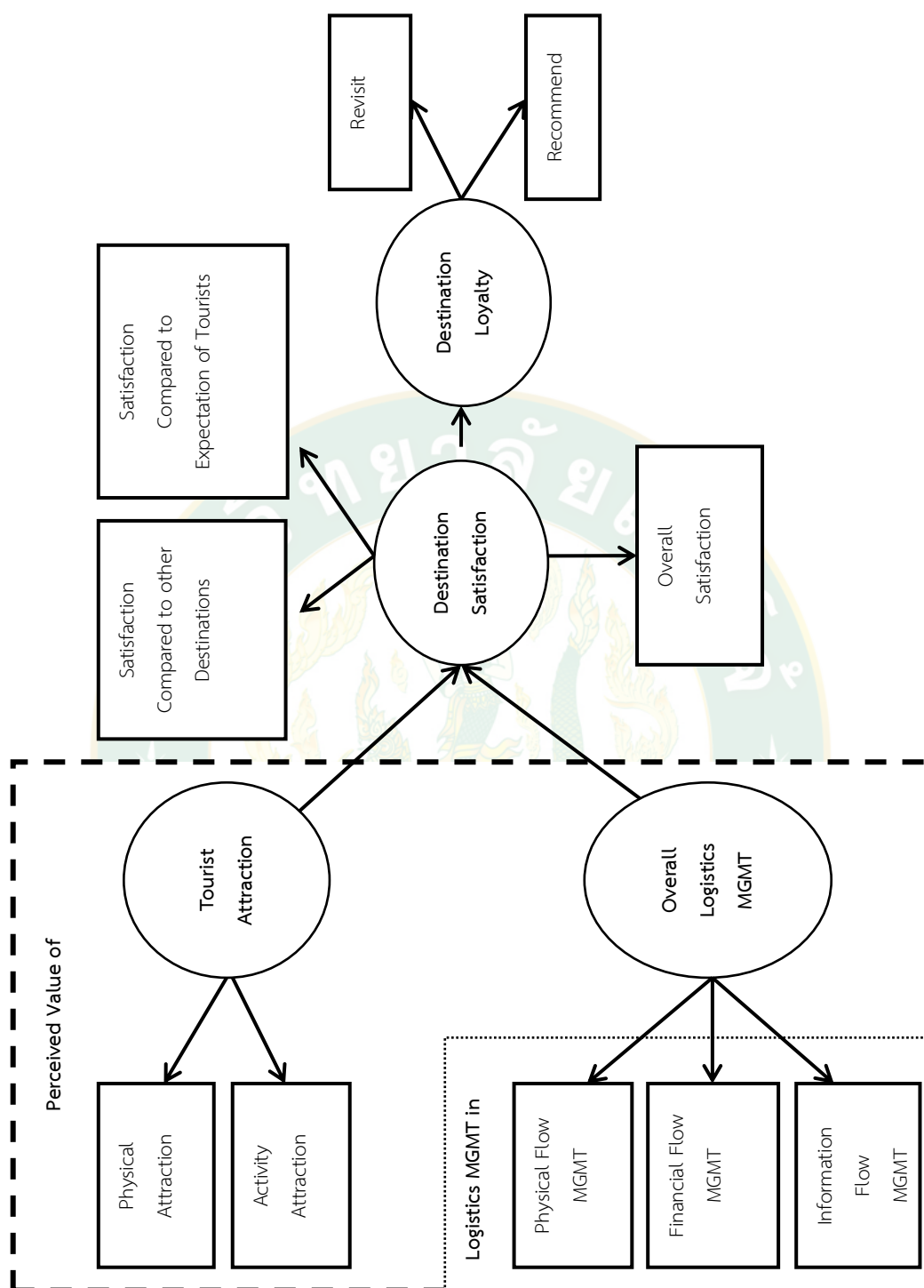
ในปี ค.ศ. 2002 สถาบัน Instiugues de Ecologia (INPECO) ได้เสนอ The Tourism Sustainability Supply Chain Model (European Parliament, Luxembourg, 2002) ที่แสดงถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและส่วนประกอบในห่วงโซ่อุปทานของการเสนอสินค้าและบริการแก่นักท่องเที่ยว เมื่อนำแนวคิดในเรื่องของการจัดการโลจิสติกส์มาประยุกต์ใช้กับ The Tourism Sustainability Supply Chain Model ดังกล่าว ทำให้ได้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการโลจิสติกส์ด้านการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนซึ่งมีประเด็นเกี่ยวกับการจัดการการไหลเวียนทางด้านกายภาพ การเงินและสารสนเทศ จากแหล่งกำเนิดไปสู่นักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ดีที่สุด กระบวนการดังกล่าวเริ่มตั้งแต่การผสมผสานวัตถุดิบด้านการท่องเที่ยวที่เป็นเรื่องของการจัดการแหล่งปลายทาง (Destination Management) และผู้จัดส่งวัตถุดิบ (Product Supplier) โดยการผสมผสานดังกล่าวถูกจัดการโดยตัวบุคคลหรือองค์กรก็ได้แล้วผลิตออกมาเป็นสินค้าท่องเที่ยวที่เสนอแก่นักท่องเที่ยว

ภาพที่ 9 โลจิสติกส์การท่องเที่ยว
ที่มา : ไพรัช พิบุลย์รุ่งโรจน์ (2557)

การไหลเวียนในการท่องเที่ยว ประกอบด้วย การขนส่งนักท่องเที่ยวและวัตถุสิ่งของ เช่น การส่งมอบสินค้าที่มีผลต่อลูกค้าโดยตรง ตัวอย่างเช่น อาหารที่มาทันเวลา การให้และการรับข้อมูลข่าวสาร เช่น การจองโรงแรมหรือทัวร์ และการรับจ่ายเงิน เช่น การชำระเงินตอนที่จองทัวร์ จากผลการวิจัยสำรวจจากนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวไทย พบว่า สิ่งในเมืองไทยยังมีปัญหาการจัดการที่ติดขัด ไม่ต่อเนื่องในการเดินทางของนักท่องเที่ยวต้องจัดการให้มีการไหลเวียนสะดวกขึ้น

โลจิสติกส์การท่องเที่ยวจะเกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยวมีเป้าหมาย คือ การทำให้นักท่องเที่ยวพึงพอใจมีหน้าที่ คือ การออกแบบเส้นทาง การท่องเที่ยวและอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวเที่ยวตามเส้นทางซึ่งเป็นการทำตามสัญญาให้ตรงที่ ตรงเวลา ตรงสเปค ตรงตามราคาที่ตั้งไว้

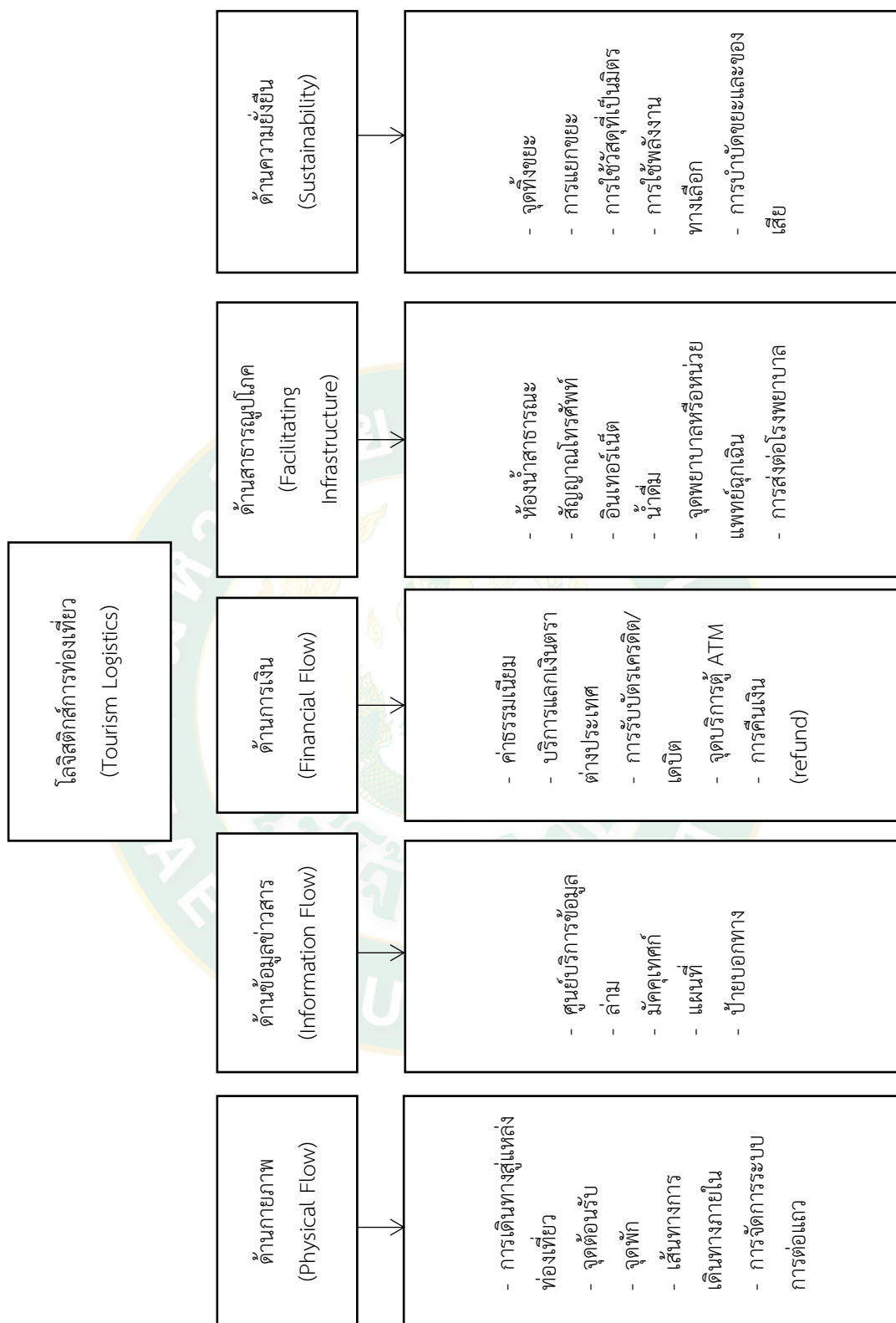

ภาพที่ 10 กรอบแนวคิดความสัมพันธ์ระหว่างคุณค่าที่ได้รับจากสิ่งดึงดูดในด้านการท่องเที่ยวและการจัดการโลจิสติกส์ด้านการท่องเที่ยวกับความจงรักภักดีต่อแหล่งหรือสถานที่ท่องเที่ยว

ที่มา : วาสนา จรูญศรีโชติกำจร และคณะ (2560: 217)

การศึกษาของวาสนา จรูญศรีโชติกำจร และคณะ (2560: 217) ภาพกรอบแนวคิดความสัมพันธ์ระหว่างคุณค่าที่ได้รับจากสิ่งดึงดูดในด้านการท่องเที่ยวและการจัดการโลจิสติกส์ด้านการท่องเที่ยวกับความจงรักภักดีต่อแหล่งหรือสถานที่ท่องเที่ยวได้ประยุกต์ใช้จากศูนย์เพื่อการวางแผนการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ปีพ.ศ. 2549 แสดงถึงรูปแบบการวิเคราะห์ข้อมูลเริ่มตั้งแต่ต้นทาง มีมุมมองใน 2 ลักษณะ คือ ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเมื่อต้องการสินค้าหรือบริการ และภาพรวมของการจัดการโลจิสติกส์ ต่อมายังกลางทางคือช่วงที่เกิดความพึงพอใจเมื่อสิ่งที่ถูกสนองความต้องการนั้นเป็นไปอย่างรวดเร็วและสะดวกสบาย จนกระทั่งสิ้นสุดที่ปลายทาง ซึ่งในขณะที่สินค้าหรือบริการถูกส่งไปอย่างรวดเร็วบรรเทาความคิดเห็นที่เกิดขึ้นทั้งต่อสินค้าหรือบริการ หรือกระบวนการที่สามารถสนองความต้องการเหล่านั้นจนเกิดความพึงพอใจสูงสุดจะส่งผลให้เกิดการมาท่องเที่ยวซ้ำในทางกลับกัน หากสิ่งที่ตอบสนองนั้นขัดแย้งกับความคิดเห็นหรือความรู้สึกของผู้รับอาจส่งผลลัพท์ในเชิงลบที่สามารถกระทบต่อภาพลักษณ์หรือผลการดำเนินงานที่ไม่สามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้ ทั้งนี้นักวิชาการหลายท่านได้มีการประยุกต์ใช้รูปแบบดังกล่าวในการวิเคราะห์โลจิสติกส์ด้านการท่องเที่ยวตลอดถึงการปรับปรุงและพัฒนารูปแบบให้เกิดความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

ทั้งนี้จากการศึกษา ปรับปรุงและพัฒนาในเรื่องโลจิสติกส์การท่องเที่ยวของ ไพรัช พิบูลย์รุ่งโรจน์ (2556) ได้เสนอมุมมองไว้ว่า โลจิสติกส์ในการท่องเที่ยว สามารถแบ่งได้เป็นสองด้าน คือ 1) โลจิสติกส์ของการเดินทางของนักท่องเที่ยว และ 2) โลจิสติกส์ในการลำเลียงสินค้าและบริการของธุรกิจผู้ให้บริการ และนอกจากกิจกรรมการขนส่งแล้ว ยังพิจารณากิจกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกันอย่างบูรณาการ โดยได้เสนอแนวคิดในการประยุกต์ใช้ SCAAN Model สำหรับการศึกษาโลจิสติกส์และซัพพลายเชนการท่องเที่ยว ซึ่งมีการผนวกเอา PIFFS Index ซึ่งเป็นดัชนีชี้วัดการจัดการโลจิสติกส์และซัพพลายเชนการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวมาประกอบด้วย โดยเมื่อพิจารณาแนวคิดของไพรัช พิบูลย์รุ่งโรจน์ สามารถวิเคราะห์องค์ประกอบของการจัดการโลจิสติกส์ ดังภาพ 11

ภาพที่ 11 การวิเคราะห์องค์ประกอบการจัดการโลจิสติกส์ PIFFS Index
ของไพรัช พิบูลย์รุ่งโรจน์ (2556)

กิจกรรมของโลจิสติกส์ที่มีความโดดเด่นทางการท่องเที่ยวในการเชื่อมต่อระหว่างนักท่องเที่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวคือกิจกรรมการขนส่งผู้โดยสาร ซึ่งถือได้ว่าเป็นกิจการสาธารณูปโภคที่สำคัญประเภทหนึ่ง สำหรับบุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) กล่าวว่าในทางการท่องเที่ยวจะมองในมิติของการขนส่งเพื่อการท่องเที่ยวทางถนนหรือด้วยรถยนต์ การขนส่งเพื่อการท่องเที่ยวทางน้ำหรือด้วยเรือ และการขนส่งเพื่อการท่องเที่ยวทางอากาศหรือด้วยเครื่องบิน คล้ายคลึงกันกับคัมสัน สุริยะ และ มิ่งสรรพ ขาวสะอาด (2561) ที่กล่าวถึง โลจิสติกส์การท่องเที่ยว มีความคล้ายคลึงกับการขนส่งการท่องเที่ยว แต่ครอบคลุมกว้างกว่า โดยครอบคลุมถึง 3 เรื่องใหญ่ คือ การไหลทางกายภาพ การไหลของข้อมูลข่าวสาร และการไหลของเงิน ทั้งนี้การบูรณาการแนวคิดเรื่องโลจิสติกส์กับแนวคิดเรื่องการท่องเที่ยวเนื่องด้วยการท่องเที่ยวไม่ได้มีเพียงสินค้าตามความหมายในด้านของโลจิสติกส์แต่ยังหมายรวมถึงสินค้าและบริการที่มุ่งสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวในขณะเดียวกันกับการจัดการโลจิสติกส์เป็นการบริหารจัดการการไหลเวียนทรัพยากรการท่องเที่ยวในห่วงโซ่อุปทานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด สามารถกล่าวโดยสรุปว่าการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวในการศึกษารัชนีนี้ให้ความสำคัญถึงประเด็นของการเคลื่อนย้ายนักท่องเที่ยวจากจุดต้นทางไปยังจุดหมายปลายทางอย่างเป็นระบบ โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบของโลจิสติกส์การท่องเที่ยวที่มีการไหลเวียนในด้านกายภาพ ด้านสารสนเทศ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านวิธีการเดินทางและขนส่ง และด้านความยั่งยืน ที่เป็นตัวแปรสำคัญสำหรับการจัดการทรัพยากรให้มีความต่อเนื่องและเพิ่มความชัดเจนของข้อมูลในการประกอบการตัดสินใจสำหรับถูกใช้ในเชิงนโยบายและการดำเนินธุรกิจเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง

แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผล

การให้ความหมายของประสิทธิผลในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมประเด็นทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ สรุปความได้จาก Steers and Richard (1997: 46-56) ได้ให้ความหมายของประสิทธิผลว่าการที่ผู้นำสามารถใช้การบริหารจัดการ การใช้ทรัพยากรให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้โดยมีตัวบ่งชี้ถึงความสำเร็จขององค์กร 5 ประการคือ ความสามารถในการผลิต ขวัญกำลังใจ การปฏิบัติตามแบบอย่าง การปรับตัว และความเป็นปึกแผ่นขององค์กร ทั้งนี้ ราชบัณฑิตยสถาน (2546) ได้ให้ความหมายของคำว่า ประสิทธิผล หมายถึง ความสำเร็จหรือผลที่เกิดขึ้นขณะเดียวกันได้ให้ความหมายเสริมไว้ว่า ประสิทธิผล หมายถึงความสามารถในการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนงานหรือโครงการที่วางไว้ และการให้ความหมายของนักวิชาการของ วิเชียร วิทยอุดม (2547: 18) เกี่ยวกับความมีประสิทธิภาพขององค์กร ประกอบด้วยความมีประสิทธิภาพของบุคคล และของกลุ่มร่วมกัน มุมมองความมีประสิทธิภาพขององค์กรก็โดยพิจารณาว่าความมีประสิทธิภาพของ

องค์การนั้นมีมากกว่าผลบวกของควมมีประสิทธิผลของบุคคลและของกลุ่มร่วมกันองค์การก็จะมีผลการดำเนินงานที่ดี

การนิยามความหมายคำว่าประสิทธิผล สำหรับ พิกพ วังเงิน (2547: 10) อธิบายถึงการวัดหรือประเมินควมมีประสิทธิผลขององค์การว่าการวัดควมมีประสิทธิผลไม่ควรวัดเพียงเฉพาะปริมาณผลผลิตที่ได้ออกมาหรือผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ต้องวัดขนาดความสำเร็จด้วยว่าบรรลุผลสำเร็จดีขนาดไหน ซึ่งมีวิธี 2 ทาง 1) วัดผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจผลผลิตที่ทำได้ถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ 2) วัดความสามารถขององค์การว่าช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของสมาชิกทุกตำแหน่งหน้าที่ระดับชั้นให้ดีขึ้น และช่วยตอบสนองความต้องการได้เพียงใด และในทรรศนะของ จินดาลักษณ์ วัฒนสินธุ์ (2550: 52) ที่ได้กล่าวถึง ประสิทธิผลที่มีการบรรลุเป้าหมายแล้วการประเมินประสิทธิผลอาจพิจารณาได้จากคุณภาพของผลผลิตหรือบริการพื้นฐานขององค์การหรือความสามารถในการผลิตสินค้าหรือบริการขององค์การ ความพร้อม หรือความเป็นไปได้ในการปฏิบัติงานที่เฉพาะเจาะจงเมื่อถูกขอร้องให้ทำผลตอบแทน หรือผลกำไรที่ได้รับจากการผลิตสินค้าและบริการ เป็นต้น ดังนั้นกิจกรรมขององค์การที่เป็นเครื่องตัดสินการปฏิบัติงานขององค์การว่ามีประสิทธิผลหรือไม่จึงประกอบไปด้วยกิจกรรมต่อไปนี้คือ การได้มาซึ่งทรัพยากรที่ต้องใช้ในการปฏิบัติงาน การใช้ปัจจัยนำเข้าอย่างมีประสิทธิภาพเมื่อเทียบกับผลผลิต ความสามารถในการผลิตสินค้าหรือบริการขององค์การ การปฏิบัติงานด้านเทคนิควิชาการและด้านการบริหารอย่างมีเหตุผล การลงทุนในองค์การ การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์กับพฤติกรรมในองค์การ และการตอบสนองความต้องการและความสนใจที่แตกต่างกันของบุคคลและของกลุ่ม

ฉลองศรี พิมลสมพงศ์ และเรณูมาศ มาอ่อน (2553: 7) ให้ทรรศนะเรื่องการวัด และประเมินประสิทธิภาพประสิทธิผล มีเกณฑ์ระดับ มิติของการวัด และดัชนีชี้วัดที่หลากหลาย เพื่อนำไปสู่การรับรองมาตรฐานคุณภาพ และจำเป็นต้องมีหน่วยงานรับรองมาตรฐานคุณภาพนั้น การประเมินประสิทธิผลของการบริการนิยมประเมินจากความพึงพอใจ การยอมรับของผู้รับบริการซึ่งเป็นมิติทางอุปสงค์และคุณภาพของผลผลิตประสิทธิผลโดยรวม ซึ่งเป็นมิติทางอุปทานจนสามารถแสดงออกเป็นรูปธรรมผ่านข้อมูลการติดต่อสื่อสารการใช้บริการนั้นๆ ได้ดังนั้นการรับรองคุณภาพของสินค้าและการบริการการท่องเที่ยว/แหล่งท่องเที่ยว จึงสามารถกำหนดกรอบ และมีมิติของมาตรฐานได้ทั้งโดยผู้ประกอบการ หน่วยงานที่ดำเนินงาน และหน่วยงานที่ให้การรับรอง

ประสิทธิผลสำหรับ อรุณ รักธรรม (2525: 12) ให้ทรรศนะหมายถึง ความสามารถขององค์การที่จะดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย 4 ประการ คือ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในองค์การ (Integration) การปรับตัวของ องค์การให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม (Adaptability) การปรับตัวขององค์การให้สอดคล้องกับสังคม (Social Relevance) และผลผลิตขององค์การ (Productivity)

เปรมสุริย์ เชื้อมทอง (2536: 9) ให้ความหมายของประสิทธิผลว่า ผลงานของกลุ่มซึ่งเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ ดังนั้นประสิทธิผลคือ ความสำเร็จที่สามารถทำหน้าที่ให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งเอาไว้ ทั้งนี้เกิดจากประสิทธิภาพของผู้บริหารองค์การที่สามารถใช้ความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการบริหารงานเพื่อโน้มน้าวให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานให้เกิดผลตามเป้าหมายที่ตั้งเอาไว้ คล้ายกับประสิทธิผลขององค์การสำหรับ ธงชัย สันติวงษ์ (2537: 314) จะมีขึ้นได้ย่อมขึ้นอยู่กับเงื่อนไขที่ว่า องค์การสามารถทำประโยชน์จากสภาพแวดล้อมจนบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งใจไว้แต่สิ่งที่สำคัญที่สุดอยู่เบื้องหลังควบคู่กับประสิทธิผลก็คือ ความมีประสิทธิภาพ (Efficiency) ซึ่งหมายถึง การมีสมรรถนะสูง สามารถมีระบบการทำงานที่ก่อให้เกิดผลได้สูงโดยได้ผลผลิตที่มีมูลค่าสูงกว่ามูลค่าของทรัพยากรที่ใช้ไป

การประเมินประสิทธิผลองค์การเชิงบูรณาการของ Quinn and Rohrbaugh (1983: 363-365) ซึ่งมีแนวคิดที่ว่า ประสิทธิผลองค์การ ไม่ได้ขึ้นอยู่กับสิ่งหนึ่งสิ่งใดหรือเกณฑ์วัดใดเพียงเกณฑ์วัดเดียวโดยเฉพาะแต่เป็นสิ่งที่ประกอบสร้างขึ้นมาจากค่านิยม จึงได้พยายามนำ เกณฑ์ที่ใช้ชี้วัดประสิทธิผลองค์การหลายๆ เกณฑ์ มาบูรณาการรวมกันและได้ศึกษาประสิทธิผลองค์การโดยการจัดระบบเกณฑ์วัดประสิทธิผลองค์การอย่างเป็นรูปธรรมจนได้ตัวแบบเชิงบูรณาการที่เข้มแข็ง เรียกว่า แนวคิดการแข่งขันของค่านิยม (The Competing Values Approach) ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) ด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human Relations) 2) ด้านระบบเปิด (Open System) 3) ด้านเป้าหมายเชิงเหตุผล (Rational Goal) และ 4) ด้านกระบวนการภายใน (Internal Process)

กล่าวโดยสรุปว่า ประสิทธิผลนั้นเป็นการดำเนินงานให้การบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่ได้หรือเป็นการวัดความสำเร็จทางหนึ่งที่จะเป็นประโยชน์ในเชิงของเศรษฐกิจหรือผลประโยชน์ที่ควรจะได้รับซึ่งการจะวัดว่าการดำเนินงานนั้นเกิดประสิทธิผลนั้นจำเป็นต้องมีมาตรฐานหรือเกณฑ์ในการบ่งชี้ว่าผลที่ได้ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้วนั้นเกิดประสิทธิผล ซึ่งองค์ประกอบของความมีประสิทธิภาพขององค์กรได้ถูกนำมาใช้ในการวัดหรือการประเมินซึ่งมีอยู่ 8 ประการ ตามที่ พิภพ วังเงิน (2547: 45) แสดงรายละเอียด ดังนี้

- 1) มีการจัดโครงสร้างอย่างเหมาะสมชัดเจน
- 2) มีบรรยากาศในทางสร้างสรรค์เอื้ออำนวยต่อการทำงานมุ่งเน้นการบริการ การตลาด
- 3) พัฒนานักบริหารอย่างต่อเนื่องให้มีคุณภาพดีเยี่ยม ฝึกอบรม สร้างคนขึ้นมารับผิดชอบงานได้ครบทุกระยะทุกระดับ ยึดโยงให้ผู้บริหารยึดมั่น ผูกพันกับเป้าหมายและวิธีการต่างๆ ขององค์การ
- 4) คอยสำรวจทัศนคติ ติดตามดูแลความเป็นอยู่ของพนักงานให้ความสำคัญและปรับปรุงการติดต่อสื่อสารกับพนักงานให้ตลอดเวลา
- 5) สร้างแรงจูงใจในการทำงานและร่วมแก้ไขปัญห อุปสรรคต่างๆ ให้ลุล่วงไป

- 6) มีแผนงานที่ดี
- 7) มีหน่วยธุรกิจกลยุทธ์ ผนวกกับการพัฒนากระบวนการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ
- 8) มีความพร้อม ความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของข้อมูล

การพัฒนาหลักคิดและองค์ประกอบสำหรับการวัดให้สอดคล้องกับการนำไปใช้สำหรับ พจนาดวงชาทม (2548: 26-27) ได้ศึกษาแนวความคิดและการวิเคราะห์วิจัยของนักคิดและนักทฤษฎีตลอดจนการสร้างแบบจำลองในเรื่องการประเมินประสิทธิผลขององค์การ ซึ่งอาจแยกเป็นแนวทางในการวัดประสิทธิผลได้ 3 แนวทาง ดังนี้

1) การประเมินประสิทธิผลขององค์การในแง่เป้าหมาย เป็นการใช่วิธีวัดที่ตั้งอยู่บนวิธีการและเป้าหมายขององค์การ โดยพบว่าความสามารถในการผลิต ความยืดหยุ่นคล่องตัว และปราศจากซึ่งความกดดัน และข้อขัดแย้ง มีความสัมพันธ์ต่อกันอย่างใกล้ชิดกับเป้าหมายขององค์การ ปัญหาสำคัญประการหนึ่งเกี่ยวกับการใช้ความสามารถในการผลิตเป็นเครื่องบ่งชี้ความมีประสิทธิภาพที่สำคัญนั้น ในกรณีที่องค์การนั้นเป็นองค์การที่ทำหน้าที่หรือมีเป้าหมายในการให้บริการ และองค์การที่มีหน้าที่ในการผลิตเองหลายองค์การที่อาจไม่สามารถวัดประสิทธิผลขององค์การได้จากความสามารถในการผลิตอย่างเต็มที่

2) การประเมินประสิทธิผลขององค์การในแง่ของระบบทรัพยากร เป็นการพยายามหลีกเลี่ยงจุดอ่อน และข้อบกพร่องบางประการของการประเมินประสิทธิผลในแง่ของเป้าหมาย โดยไม่พิจารณาถึงเป้าหมายขององค์การเสียเลย เพราะเห็นว่าเป็นไปได้ยากที่จะใช้ในการบรรลุเป้าหมายเป็นเครื่องวัดประสิทธิผลขององค์การ จึงมีการใช้แบบจำลองของระบบทรัพยากรแทนแบบจำลองนี้ ตั้งอยู่บนแนวความคิดว่าองค์การเป็นระบบเปิด ซึ่งมีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมในการแลกเปลี่ยน และการแข่งขัน ดังนั้น ประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถขององค์การในการแสวงหาผลประโยชน์จากสภาพแวดล้อม เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากร ซึ่งหายากและมีคุณค่าองค์การจะมีประสิทธิภาพสูงสุดก็เมื่อองค์การสามารถแสวงหาประโยชน์สูงสุดได้จากตำแหน่งที่ทำการต่อรองและใช้ประโยชน์ได้มากที่สุดในการได้มาซึ่งทรัพยากร

3) การประเมินประสิทธิผลโดยใช้หลายเกณฑ์ วิธีนี้ความเหมาะสมเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวาง ทั้งในแง่ของนักวิชาการและเมื่อนำมาใช้ในการวัดประสิทธิผลขององค์การ ในทางปฏิบัติใช้ประเมินหน่วยงานต่างๆ ได้ดี กล่าวคือ

- ความสามารถในการผลิตและประสิทธิภาพโดยวัดจากผลผลิต
- ลักษณะขององค์การ เช่น บรรยากาศขององค์การ รูปแบบการอำนวยการ และสมรรถนะขององค์การในการปฏิบัติงาน
- พฤติกรรมในการผลิต เช่น การร่วมมือร่วมใจในการพัฒนาการปฏิบัติงานที่เชื่อถือได้

กล่าวโดยสรุปแนวทางในการวัดประสิทธิผลของการศึกษาในครั้งนี้ไม่สามารถวัดได้โดยตรงจึงต้องวัดจากตัวแปรสังเกตซึ่งคือองค์ประกอบของประสิทธิผลของการจัดการระบบโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดลำปาง ตามโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวที่ได้จากการรวบรวมทฤษฎีหลักการ ที่เกี่ยวข้องสร้างเป็นตัวชี้วัดในการสำรวจพื้นที่จริงจากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้มาพิจารณาและวิเคราะห์องค์ประกอบของระบบการจัดการโลจิสติกส์เพื่อเพิ่มประสิทธิผลการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเปรียบเทียบข้อมูลในการที่จะอธิบายวิธีการหรือระบบการจัดการโลจิสติกส์ที่สามารถเพิ่มประสิทธิผลให้กับการท่องเที่ยวในจังหวัดลำปาง โดยวัดจากความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ที่เกิดทัศนคติจนมีผลที่นำไปสู่การตั้งใจกลับมาเที่ยวซ้ำ ตลอดถึงความเต็มใจที่จะจ่ายของนักท่องเที่ยวเมื่อเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดลำปาง

ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล

ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (Theory of Reasoned Action: TRA) ได้ถูกเสนอโดยนักจิตวิทยาสังคม 2 ท่าน คือ Martin Fishbein และ Icek Ajzen เป็นการศึกษาเกี่ยวกับมนุษย์ที่ว่า การที่มนุษย์จะแสดงพฤติกรรมใดๆจะต้องมีความตั้งใจหรือเจตนาอย่างเป็นระบบในการบรรลุให้เกิดผลสำเร็จจากการตัดสินใจกระทำพฤติกรรมของตน ซึ่งเป็นความเชื่อมโยงระหว่างทัศนคติ กับพฤติกรรม (Fishbein & Ajzen, 1975) ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล โดยเชื่อว่าทัศนคติเป็นปัจจัยหนึ่งที่นำไปสู่การก่อเกิดพฤติกรรมได้ (จำรอง เงินดี, 2552: 84) และยังได้ระบุถึงปัจจัยที่กำหนดความสอดคล้อง ของทัศนคติกับพฤติกรรมโดยเชื่อว่า บุคคลมีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับเจตนาหรือความตั้งใจ (Intention) ดังที่ (สุปรียา ดันสกุล, 2550: 5-6) สามารถมาจาก 2 ปัจจัย คือ

1) ทัศนคติต่อพฤติกรรมนั้น (Attitude Toward the Behavior) เป็นปัจจัยความเชื่อของบุคคลเกี่ยวกับผลการกระทำและการประเมินคุณค่าที่เกิดขึ้น ซึ่งการกระทำดังกล่าวจะนำไปสู่พฤติกรรมทางบวก บุคคลก็จะมีทัศนคติในทางที่เห็นด้วยต่อพฤติกรรมนั้น และในทางตรงข้าม ถ้าบุคคลเชื่อว่าทำพฤติกรรมแล้วจะได้รับผลกระทบทางลบ บุคคลก็จะมีทัศนคติที่ไม่เห็นด้วย หรือต่อต้านพฤติกรรมนั้น

ทัศนคติที่มีต่อพฤติกรรมยังขึ้นอยู่กับความเชื่อ (Beliefs) เกี่ยวกับผลของพฤติกรรม ซึ่งหากว่าบุคคลมีความเชื่อว่าการกระทำนั้นจะนำไปสู่ผลบวก ก็จะส่งผลให้เกิดพฤติกรรมนั้นและจะกระทำพฤติกรรมในทางตรงข้ามกันหากบุคคลมีความเชื่อในทางลบต่อพฤติกรรมนั้น จนอาจทำให้มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อพฤติกรรมนั้นและจะไม่ทำพฤติกรรมดังกล่าว ทั้งนี้ทัศนคติที่มีต่อพฤติกรรมยังขึ้นอยู่กับการประเมินผลของพฤติกรรมซึ่งเป็นการประเมินว่าหากบุคคลทำพฤติกรรมนั้น ผลของการกระทำจะ

ออกมาดีหรือไม่ดี ผลเป็นบวกหรือเป็นลบ ซึ่งทัศนคติของแต่ละบุคคลที่มีต่อพฤติกรรมจะแตกต่างกันไป มีสมการตามที่ (Ajzen Icek & Martin Fishbein, 1980: 7) ดังนี้

$$AB = \sum_{i=1}^n b_i e_i$$

เมื่อ AB แทน ทัศนคติที่มีต่อพฤติกรรม

b_i แทน ความเชื่อเกี่ยวกับผลของพฤติกรรม

e_i แทน การประเมินผลของพฤติกรรม

n แทน จำนวนความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม

2) อิทธิพลทางสังคม (Social Influence) ของกลุ่มอ้างอิงต่อการปฏิบัติพฤติกรรม (Subjective Norms) ซึ่งเป็นปัจจัยทางสังคมจากความเชื่อของบุคคล เกี่ยวกับตัวบุคคล และหรือกลุ่มที่มีความสำคัญต่อบุคคลนั้น ว่าสมควรจะปฏิบัติพฤติกรรมนั้นหรือไม่ สำหรับ สุวรรณ จันทร์ ประเสริฐ (2538: 32-35) ได้กล่าวถึง บรรทัดฐานกลุ่มอ้างอิง ที่มีความสำคัญได้แก่กลุ่ม เช่น กลุ่มเพื่อน ครูพี่ก ครอบครัว อาชีพ ศาสนา สถานภาพ การศึกษา เป็นต้น

การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเป็นผลมาจากความเชื่อเกี่ยวกับทัศนคติของกลุ่มอ้างอิง (Normative Belief) เป็นความเชื่อของบุคคลรอบข้างที่มีความสำคัญต่อเขา มีความประสงค์ให้การเกิดพฤติกรรมนั้น และยังขึ้นอยู่กับแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Motivation to Comply) ซึ่งเป็นการรับรู้ของบุคคลว่าต้องทำตามความประสงค์ของกลุ่มอ้างอิงนั้นมากน้อยเพียงใด มีสมการตามที่ Ajzen Icek and Martin Fishbein (1980: 6-7) ดังนี้

$$SN = \sum_{i=1}^n NB_i MC_i$$

เมื่อ SN แทน การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง

NB_i แทน ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง

MC_i แทน แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง

n แทน จำนวนกลุ่มอ้างอิง

ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลที่พัฒนามาจากหลักคิดของ Icek Ajzen and Fishbein (1980) มีข้อจำกัดในการทำนายพฤติกรรมทางสังคมอื่นๆซึ่งบุคคล ไม่สามารถควบคุมพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากเจตนาในการทำพฤติกรรมของตนได้อย่างสมบูรณ์ (Incomplete Volitional Control) เจตนาในการกระทำได้รับการสันนิษฐานว่าเป็นปัจจัยด้านแรงจูงใจที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล (ฐิติพัฒน์

พิชญาดาพงศ์, 2549: 86) นอกจากนี้ น้ำหนักความสำคัญของทัศนคติที่มีต่อพฤติกรรม (W1) และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (W2) เป็นค่าน้ำหนักของพฤติกรรมที่ได้จากการคำนวณสมการถดถอยพหุคูณ เมื่อพิจารณาจากกรณีตัวอย่างบุคคล 2 คน ต่างมีทัศนคติต่างกัน ภายใต้สถานการณ์ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นจึงต้องทราบน้ำหนักความสัมพันธ์ของทัศนคติที่มีต่อพฤติกรรมและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงซึ่งเป็นตัวกำหนดทัศนคติเชิงพฤติกรรม สามารถเขียนเป็นสมการทำนายเชิงพฤติกรรมและการประมาณค่ากับพฤติกรรม ดังนี้

$$B \sim I = (AB)W1 + (SN)W2$$

เมื่อ B แทน พฤติกรรม I แทน ทัศนคติเชิงพฤติกรรม
 AB แทน ทัศนคติที่มีต่อพฤติกรรม SN แทน การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง
 W1 แทน ค่าน้ำหนักความสำคัญของ AB ที่มี I
 W2 แทน ค่าน้ำหนักความสำคัญของ SN ที่มี I

ทั้งนี้ยังมีตัวแปรภายนอกต่างๆ (External Variables) เช่น ตัวแปรบุคลิกภาพ (Personality) ตัวแปรด้านประชากร (Demographic Variables) และทัศนคติที่มีต่อที่หมายอื่น (Attitude Toward Targets) ซึ่งจะส่งผลทางอ้อมให้เกิดพฤติกรรม ตัวแปรดังกล่าวมีความสัมพันธ์เฉพาะกับตัวแปรอื่นๆ หรือมากกว่าหนึ่งตัวแปร ซึ่งสามารถพิจารณาร่วมกับองค์ประกอบ 4 ด้าน ดังที่ อีระพร อูวรรณโณ (2535: 146) สรุปตัวแปร ได้แก่ การกระทำ (Action) เป้าหมาย (Target) เวลา (Time) และบริบท (Context) เป็นต้น จนกระทั่งการพัฒนาทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (TRA) ในลำดับต่อมาสามารถอธิบายพฤติกรรมที่ไม่ได้ถูกควบคุมของบุคคลอย่างเต็มที่ กล่าวได้ว่า เป็นพฤติกรรมที่บุคคลประสบปัญหาในการควบคุมทำให้ไม่สามารถตัดสินใจได้แน่นอนว่าจะทำหรือไม่ทำ ต้องมีการใช้โอกาสหรือทรัพยากรอื่นๆ เช่น เงิน เวลา ทักษะ เป็นต้น โดยเรียกทฤษฎีนี้ว่า ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior: TPB)

กล่าวโดยสรุปในการใช้ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลซึ่งเป็นตัวแปรสังเกตซึ่งเป็นองค์ประกอบของประสิทธิผลโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง และได้ใช้ในการอธิบายทัศนคติซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยส่วนบุคคลหรือปัจจัยทางสังคมที่ส่งผลให้เกิดความตั้งใจในการเดินทางซึ่งแสดงออกเป็นพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว และช่วยในการทำนายทัศนคติเกี่ยวกับเหตุหรือปัจจัยใดทั้งจากปัจจัยส่วนบุคคลหรือปัจจัยทางสังคมที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมทางบวกในการตั้งใจกลับมาเที่ยวซ้ำในเขตเทศบาลนครลำปางและนำไปสู่ข้อค้นพบใหม่ในการวิจัยในครั้งนี้

แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ

การทบทวนวรรณกรรมของนักวิชาการทางด้านความพึงพอใจพบว่าแนวคิดนี้ยังหาข้อยุติและยังคงไม่สามารถหาความหมายได้อย่างชัดเจนสำหรับเลิศพร ภาระสกุล (2556: 482) มีความพยายามในการให้คำจำกัดความของความพึงพอใจออกเป็นกลุ่ม จากนักวิชาการหลายท่าน อาทิ Pearce (1980, 1984) Mayo and Javis (1981) Lewis and Pizam (1982) เนื่องจากแนวคิดของความพึงพอใจประกอบด้วยหลายมิติ อาทิ ความพึงพอใจต่อสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ (ที่พัก ร้านอาหาร การคมนาคม และอื่นๆ) ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ (ทิวทัศน์ ความเป็นธรรมชาติ ความสวยงาม ความสะอาดบริสุทธิ์ และอื่นๆ) หรือความพึงพอใจต่อการบริการต่างๆ ซึ่งสามารถวิเคราะห์แยกเป็นประเด็นในแต่ละด้านเกี่ยวกับความรู้สึกของนักท่องเที่ยวที่มีความพึงพอใจต่อด้านใดหรือเรื่องใดได้ ตามการวัดความพึงพอใจในมิติของประกอบด้วยมิติทางด้านกายภาพ หมายถึง ความพึงพอใจต่อผลการกระทำทางด้านกายภาพ เช่น ความใส ความสะอาด ความหลากหลาย มิติทางด้านความรู้สึก หมายถึง ความพึงพอใจต่อผลการกระทำทางด้านจิตวิทยา เช่น ความสะดวก ความสบาย เป็นต้น

พจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2530 กล่าวไว้ว่า “พึง” เป็น คำช่วยกริยาอื่น หมายความว่า “ควร” เช่น พึงใจ หมายความว่า พอใจ ชอบใจ และคำว่า “พอ” หมายความว่า เท่าที่ ต้องการ เต็มความต้องการ ถูก ชอบ เมื่อนำคำสองคำมาผสมกัน “พึงพอใจ” จะหมายถึง ชอบใจ ถูกใจตามที่ต้องการ สำหรับ ธนียา ปัญญาแก้ว (2541: 12) ได้ให้ความหมายว่าเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความพึงพอใจที่เกี่ยวกับลักษณะของงาน ปัจจัยเหล่านี้นำไปสู่ความพอใจในงานที่ทำ ได้แก่ ความสำเร็จ การยกย่อง ลักษณะงาน ความรับผิดชอบ และความก้าวหน้า เมื่อปัจจัยเหล่านี้อยู่ต่ำกว่าจะทำให้เกิดความไม่พอใจงานที่ทำ ถ้าหากงานให้ความก้าวหน้า ความท้าทาย ความรับผิดชอบ ความสำเร็จและการยกย่องแก่ผู้ปฏิบัติงานแล้ว พวกเขาจะพอใจและมีแรงจูงใจในการทำงานเป็นอย่างมาก คล้ายกันกับ วิรุฬ พรรณเทวี (2542) อธิบายเพิ่มว่าเป็นความรู้สึกภายในจิตใจของมนุษย์ที่ไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคลว่าจะคาดหวังกับสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างไร ถ้าคาดหวัง หรือมีความตั้งใจมากและได้รับการตอบสนองด้วยดี จะมีความพึงพอใจมาก แต่ในทางตรงกันข้าม อาจผิดหวังหรือไม่พึงพอใจเป็นอย่างยิ่ง เมื่อไม่ได้รับการตอบสนองตามที่คาดหวังไว้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสิ่งที่ตั้งใจไว้ว่าจะมีมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่แต่ละบุคคลได้ เกณฑ์ (Criteria) ที่แต่ละบุคคลตั้งไว้ รวมทั้งการตัดสินใจ (Judgment) ของบุคคลนั้นด้วย โดยการประเมินผล สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ด้าน คือ

1. ด้านอัตวิสัย (Subjective) ซึ่งเกิดจากการได้รับรู้ถึงการส่งมอบการบริการ
2. ด้านวัตถุวิสัย (Objective) ซึ่งเกิดจากการได้รับปริมาณและคุณภาพของการบริการ

การใช้แนวคิดความพึงพอใจได้ถูกนำไปประยุกต์ในหลายแบบดั่งการศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจในงานบริการ เช่นเดียวกับ Short (1995: 397-400) ให้ทรรศนะว่าเป้าหมายสำคัญของการบริการ คือ การสร้างความพึงพอใจในการให้บริการประชาชนโดยมีหลักหรือแนวทาง ตามรายละเอียดดังนี้

- การให้บริการอย่างเสมอภาค (Equitable Service) หมายถึง ความยุติธรรมในการบริหารงานภาครัฐที่มีฐานะคนที่ว่าคนทุกคนเท่าเทียมกัน ดังนั้น ประชาชนทุกคนควรจะได้รับปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันในแง่ของกฎหมายไม่มีการแบ่งแยกกีดกันในการให้บริการ ประชาชนจะได้รับการปฏิบัติในฐานะที่เป็นปัจเจกบุคคลที่ใช้มาตรฐานการบริการเดียวกัน
- การให้บริการที่ตรงเวลา (Timely Service) หมายถึง ในการบริการจะต้องมองว่าการให้บริการสาธารณะจะต้องตรงเวลา ผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐจะถือว่าไม่มีประสิทธิผลเลย ถ้าไม่มีการตรงเวลาซึ่งจะสร้างความไม่พร้อมให้แก่ประชาชน
- การให้บริการอย่างเพียงพอ (Ample Service) หมายถึง การให้บริการสาธารณะต้องมีลักษณะมีจำนวนการให้บริการและสถานที่ให้บริการอย่างเหมาะสม ทั้งนี้ยังมีประเด็นเรื่อง ความเสมอภาค หรือการตรงเวลาจะมีความหมายเลย ถ้ามีจำนวนการให้บริการที่ไม่เพียงพอ และสถานที่ตั้งให้บริการสร้างความไม่ยุติธรรมให้เกิดขึ้นแก่ผู้รับบริการ
- การให้บริการอย่างต่อเนื่อง (Continuous Service) หมายถึง การให้บริการสาธารณะที่เป็นอย่างสม่ำเสมอ โดยยึดประโยชน์ของสาธารณะเป็นหลัก ไม่ใช่ยึดความพอใจของหน่วยงานที่ให้บริการว่าจะให้หรือหยุดบริการเมื่อใดก็ได้
- การให้บริการอย่างก้าวหน้า (Progressive Service) หมายถึง การให้บริการสาธารณะที่มีการปรับปรุงคุณภาพและผลการปฏิบัติงาน กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ การเพิ่มประสิทธิภาพหรือความสามารถที่จะทำหน้าที่ได้มากขึ้นโดยใช้ทรัพยากรเท่าเดิม

ทั้งนี้ จิตตินันท์ นันทไพบุลย์ (2551: 71-72) ได้กล่าวถึง ภูเขาสำคัญสู่ความสำเร็จในงานบริการ คือ ความพึงพอใจที่ลูกค้ามีต่อบริการนั้น คือการที่ลูกค้าได้รับสิ่งที่คาดหวังไว้ในการที่ลูกค้าจะได้รับสิ่งที่คาดหวังย่อมเกี่ยวกับการปฏิสัมพันธ์กับผู้ให้บริการซึ่งจะมีบทบาทสำคัญในการรับรู้ความต้องการของลูกค้าได้และสนองต่อบริการตามความต้องการของลูกค้า ทั้งนี้ ความพึงพอใจของลูกค้าจึงเป็นการแสดงออกถึงความรู้สึกในทางบวกของลูกค้าที่มีต่อการบริการอันเป็นผลมาจากการประเมินเปรียบเทียบสิ่งที่ลูกค้าได้รับในการบริการกับสิ่งที่ลูกค้าคาดหวังว่าจะได้รับการบริการในแต่ละสถานการณ์ของบริการที่เกิดขึ้น การแสดงออกของความรู้สึกที่มีต่อการบริการนั้น สามารถแบ่งระดับความพึงพอใจของลูกค้าออกเป็น 2 ระดับ คือ

- ความพึงพอใจที่ตรงกับความคาดหวัง เป็นการแสดงความรู้สึกยินดีมีความสุขของลูกค้าเมื่อได้รับการบริการที่ตรงกับความคาดหวังที่มีอยู่ เช่น ลูกค้าไปรับประทานอาหารที่ร้านอาหารมีชื่อแห่งหนึ่งและไม่ผิดหวังที่อาหารมีรสชาติอร่อยและมีการบริการที่รวดเร็วหรือลูกค้าที่เดินทางด้วยรถไฟถึงจุดหมายปลายทางได้อย่างปลอดภัยตรงตามเวลา กำหนด เป็นต้น
- ความพึงพอใจที่เกินความคาดหวัง เป็นการแสดงความรู้สึกปลาบปลื้มหรือประทับใจของลูกค้าเมื่อได้รับการบริการที่เกินความคาดหวังที่มีอยู่ เช่น ลูกค้าเติมน้ำมันรถที่สถานีบริการน้ำมันแห่งหนึ่งพร้อมกับได้รับการตรวจเครื่องยนต์และเติมลมฟรีหรือลูกค้าไปซื้อของที่ห้างสรรพสินค้าแห่งหนึ่งและได้รับรางวัลพิเศษโดยไม่ได้คาดคิดมาก่อนเพราะเป็นลูกค้ารายที่กำหนดให้รับรางวัล เป็นต้น

ความพึงพอใจของลูกค้ามีความสำคัญต่อความสำเร็จของการดำเนินงานดังนั้นในการสร้างความพึงพอใจที่มีต่อการบริการซึ่งจำเป็นต้องมีการดำเนินงานที่ควบคู่กัน ทั้งลูกค้าและผู้ให้บริการตามที่ จิตตินันท์ นันทไพบุลย์ (2551: 74-75) มีรายละเอียดดังนี้

- การตรวจสอบความคาดหวังและความพึงพอใจของลูกค้าและผู้ให้บริการอย่างสม่ำเสมออาจมีการใช้เครื่องมือต่าง ๆ มีการสำรวจความต้องการค่านิยมและความคาดหวังของลูกค้าที่มีต่อการบริการสามารถทำได้โดยการวิจัยการตลาดการสำรวจและเจาะกลุ่มเป้าหมายการสัมภาษณ์กลุ่มลูกค้าตลอดจนการรับฟังความคิดเห็นเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความครบถ้วนทั้งภายนอกและภายในขององค์กรในการสะท้อนประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงานจนสามารถชี้ข้อบกพร่องและทราบถึงข้อได้เปรียบขององค์กรในการนำมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาคุณภาพของการบริการให้สอดคล้องกับความคาดหวังของลูกค้า อันจะนำมาซึ่งความพึงพอใจต่อการบริการ
- การกำหนดเป้าหมายและทิศทางขององค์กรให้ชัดเจนผู้บริหารจำเป็นต้องนำข้อมูลที่เกี่ยวข้องถึงความต้องการและความคาดหวังของลูกค้าข้อบกพร่องข้อได้เปรียบต้นทุนของการดำเนินการแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้บริโภคและข้อมูลอื่นที่เป็นประโยชน์มาประกอบการกำหนดนโยบายเป้าหมายและทิศทางขององค์กรโดยคำนึงถึงความชัดเจนและผลในทางปฏิบัติของนโยบายดังกล่าวให้สอดคล้องกับความต้องการความสามารถและความพร้อมขององค์กรจนนำไปสู่การยอมรับและรับรู้ถึงการปฏิบัติที่เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมองค์กรซึ่งจะส่งผลต่อลักษณะของการให้บริการและคุณภาพของการบริการต่อลูกค้า
- การกำหนดกลยุทธ์การบริการที่มีประสิทธิภาพผู้บริหารจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนการบริการที่มีอยู่ให้สอดคล้องกับเป้าหมายและทิศทางขององค์กรโดยใช้กลยุทธ์ที่มีความทันสมัยทั้ง

ในด้านการบริการการตลาดและการควบคุมคุณภาพการบริการรวมถึงการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้ในการอำนวยความสะดวกในการบริการด้านต่างๆเช่นการจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับลูกค้าด้วยระบบฐานข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์การใช้ระบบโทรศัพท์อัตโนมัติในการต่อสายเชื่อมโยงการติดต่อกับหน่วยงานในองค์กรหรือการจัดส่งข้อมูลข่าวสารให้กับลูกค้าผ่านเครือข่ายข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น ปัจจุบันยังมีแนวคิดการบริหารเชิงกลยุทธ์ซึ่งเป็นแนวคิดสมัยใหม่ที่คำนึงถึงความสำคัญกับบรรยากาศการทำงานระหว่างพนักงานรวมถึงการสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้า และการสื่อสารที่มุ่งสร้างความคาดหวังในการบริการให้กับลูกค้าในระดับที่พอเหมาะและตรงกับความเป็นจริง

- การพัฒนาคุณภาพและความสัมพันธ์ในกลุ่มพนักงาน เป็นการพัฒนาศักยภาพในองค์กรให้มีคุณภาพและมีจิตสำนึกของการบริการเพื่อสร้างความพึงพอใจต่อการบริการให้เกิดขึ้นอย่างแท้จริงโดยเน้นในส่วนของการมีความรับผิดชอบต่องานและผลตอบแทนที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถการพัฒนาให้มีความรู้ความเข้าใจในความสำคัญของลูกค้าและมุ่งตอบสนองความต้องการของลูกค้าให้ได้รับความพึงพอใจสูงสุด
- การนำกลยุทธ์การสร้าง ความพึงพอใจต่อลูกค้าไปปฏิบัติและประเมินผลเป็นการเน้นให้เกิดความพึงพอใจของลูกค้าในทุกขั้นตอนเริ่มตั้งแต่การวางแผนวิธีการบริการในการมุ่งไปสู่เป้าหมายของการสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้าอย่างแท้จริงหลังจากที่มีการบริการเสร็จสิ้น จำเป็นต้องมีการรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินผลกิจกรรมการให้บริการอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องเพราะข้อมูลดังกล่าวสามารถนำมาใช้ในการปรับปรุงกลยุทธ์

การวัดความพึงพอใจเกี่ยวกับองค์ประกอบของการท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง สำหรับ เลิศพร ภาระสกุล (2556: 506-507) อธิบายเสริมว่าการวัดที่มีผลกระทบต่อความพึงพอใจโดยรวมเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวทั้งหมด หากไม่มีการจำแนกองค์ประกอบออกเป็นต่างๆ แล้ววัดเพียงแต่ความพึงพอใจโดยรวมจะทำให้เกิดสิ่งที่ เรียกว่า การหกหล่น (Spill Over Effect) เกิดขึ้น หมายความว่าความไม่พึงพอใจต่อองค์ประกอบอย่างหนึ่งอาจนำไปสู่ความไม่พึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์ทั้งหมด ดังตัวอย่างของ Moutinho (1987: 5-44) ได้มีการศึกษาและรวบรวมประเด็นเกี่ยวกับความไม่พึงพอใจของนักท่องเที่ยวเมื่อผลที่ตามมาไม่เป็นอย่างไรอย่างหนึ่ง โดยมีรายละเอียดคือ นักท่องเที่ยวสามารถเปลี่ยนแหล่งท่องเที่ยวโดยไปที่อื่นหรืออาจยังคงกลับมาเที่ยวที่แหล่งท่องเที่ยวเดิมโดยที่ยังคงมีหรือไม่มีการติดต่อกับเจ้าบ้าน ในกรณีที่นักท่องเที่ยวไม่พอใจอย่างยิ่งอาจจะส่งผลให้มีการเปลี่ยนแหล่งท่องเที่ยวเป็นแหล่งใหม่เลยกรณีนี้นักท่องเที่ยวไม่พึงพอใจในระดับปานกลาง นักท่องเที่ยวอาจจะเปลี่ยนแหล่งท่องเที่ยวเป็นใหม่ที่ใหม่หรืออาจยังคงกลับมาเที่ยวแหล่งเดิมแต่จะไม่มีปฏิสัมพันธ์กับเจ้าบ้าน นักท่องเที่ยวที่มีความพึงพอใจปานกลางถึงมีความพึงพอใจเป็นอย่างยิ่งอาจจะกลับมาเที่ยวที่เดิมและเต็มใจที่จะมีการปฏิสัมพันธ์กับเจ้าบ้านต่อไปหรืออาจมีการ

เปลี่ยนแปลงแหล่งท่องเที่ยวโดยไปเที่ยวที่ใหม่เลย สามารถสรุปประเด็นได้มีการศึกษาที่เน้นเรื่องการกลับมาเยือนแหล่งท่องเที่ยวเดิมซ้ำก็ไม่ได้หมายความว่านักท่องเที่ยวจะได้รับความพึงพอใจเสมอไป และการที่นักท่องเที่ยวไม่กลับมาท่องเที่ยวซ้ำก็ไม่ได้หมายความว่านักท่องเที่ยวไม่พึงพอใจ

ความพึงพอใจจากการสรุปประเด็นจากนักวิชาการที่ให้มุมมองไว้อย่างหลากหลายเป็นลักษณะที่เกิดขึ้นตามสิ่งที่ต้องการศึกษาเนื่องจากความพึงพอใจเป็นเรื่องของความรู้สึกที่อยู่ภายในจิตใจของมนุษย์ที่ไม่เหมือนกันแต่จะให้น้ำหนักไปในทิศทางบวกมากกว่าความรู้สึกไม่ชอบหรือไม่เพิ่ลิตเพลีน ทั้งนี้ การวัดความพึงพอใจจึงมักถูกใช้ในการวิเคราะห์ความคิดเห็นของลูกค้าในการแสวงหาวิธีการตอบสนองความต้องการเหล่านั้นได้อย่างดีอย่างเหมาะสม โดยการศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิผลของโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งมุ่งค้นหาปัจจัยใดที่จะส่งผลให้เกิดการดำเนินงานด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว จังหวัดลำปาง ให้เกิดประสิทธิผลและเหมาะสมกับพื้นที่สามารถตอบสนองความต้องการต่อลูกค้า ซึ่งคือนักท่องเที่ยวชาวไทยจนเกิดความพึงพอใจต่อการบริการที่มีการจัดการจากแหล่งปลายทางหรือแหล่งท่องเที่ยวตามองค์ประกอบของโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวประกอบกับการเสนอแนะเพิ่มเติม โดยที่ข้อมูลจากการศึกษาสามารถใช้ในการประกอบการตัดสินใจแก่ผู้ให้บริการด้านการท่องเที่ยว (ชุมชน สถานที่ท่องเที่ยว หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานเอกชน หรือผู้ประกอบการธุรกิจต่างๆ) จังหวัดลำปาง ในการกำหนดนโยบาย วางแผน ส่งเสริมหรือแก้ไขปัญหาให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

แนวคิดเกี่ยวกับความเต็มใจที่จะจ่าย

ความเต็มใจที่จะจ่าย (Willingness to Pay: WTP) เป็นแนวคิดส่วนหนึ่งจากทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ เรื่องส่วนเกินของผู้บริโภค (Consumer's Surplus) ที่อธิบายเกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงออกของผู้บริโภคภายใต้ข้อเสนอก็คือผู้บริโภคแต่ละคนมีเหตุผลในการเลือกบริโภค (Rationality) คือ การที่ผู้บริโภคได้รับความพอใจหรืออรรถประโยชน์สูงสุดภายใต้งบประมาณของผู้บริโภคแต่ละคนซึ่งยังหมายรวมถึงทรัพยากรที่ผู้บริโภคยินดีที่จะแลกเปลี่ยนหรือทำให้เกิดการจ่ายที่มีอยู่อย่างจำกัด

ความเต็มใจที่จะจ่ายของภราดร ปริดาศักดิ์ (2549: 322) หมายถึง ความยินดีหรือความเต็มใจของผู้บริโภคที่พร้อมจะจ่ายสำหรับค่าสินค้าหรือบริการชนิดใดชนิดหนึ่ง ซึ่งการจะจ่ายของผู้บริโภคยังขึ้นอยู่กับราคาที่มีการประเมินมูลค่าว่ามีความสามารถที่จ่ายเพียงใดตามที่ผู้บริโภคยินดีที่จะจ่ายต่อสินค้าและบริการนั้นๆ และอรรถพันธ์ สารวงศ์ (2555) ได้กล่าวถึงวิธีการสำรวจความเต็มใจที่จะจ่าย (Willingness to Pay Survey) ว่าเป็นวิธีหนึ่งทางเศรษฐศาสตร์เพื่อการหาความต้องการสินค้าหรือบริการโดยที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงราคาจริงในตลาด กล่าวคือ วิธีที่จะช่วยให้ทราบได้ว่าประชาชนมี

ความสามารถในการจ่ายร่วมในสินค้าหรือบริการได้อย่างไร ผลที่ได้นอกจากสามารถประเมินอุปสงค์ของบริการแล้วการที่ประชาชนมีส่วนร่วมจ่ายยังส่งผลให้ประชาชนใช้สินค้าหรือบริการอย่างเหมาะสมไม่ฟุ่มเฟือย

ความเต็มใจที่จะจ่ายของแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกันซึ่งเป็นการแสดงออกถึงมูลค่าสูงสุดที่ผู้ให้บริการมีความยินดีที่จะจ่าย โดยการประเมินเป็นตัวเงินที่ยอมสละในการแลกกับผลประโยชน์จากการจ่ายด้วยความสมัครใจหรือความเต็มใจเพื่อให้เกิดความพึงพอใจสูงสุด โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อ ได้แก่ ระดับรายได้ของผู้ให้บริการ ราคาสินค้าและบริการ ผู้บริโภคจะต้องมีเงินเพียงพอและต้องมีความเต็มใจที่จะจ่ายซื้อสินค้าและบริการนั้นๆ ได้ด้วยสำหรับ กนกวรรณ โสภักดี (2558: 13) ได้ใช้แนวคิดความเต็มใจจ่ายในสร้างแบบสอบถามส่วนที่ 3 เกี่ยวกับสอบถามเกี่ยวกับความเต็มใจจ่ายในการจองห้องพักออนไลน์ในประเทศไทย โดยการสร้างเหตุการณ์สมมติขึ้นเพื่อประเมินถึงความสามารถในการซื้อหรือความเต็มใจจ่ายสูงสุดของผู้ใช้บริการด้านราคา ซึ่งสามารถคำนวณได้โดยวิธีการประเมินความเต็มใจจ่ายของแต่ละบุคคล สำหรับวิธีการประเมินความเต็มใจจ่ายของ Breidert, Hahsler, and Reutter (2006: 3) มีบทบาทต่อการจัดการตลาดที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจด้านราคา การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ซึ่งมีการวัดความเต็มใจจ่ายด้วยแนวคิดและระเบียบวิธีที่หลากหลายทั้งนี้จึงได้อธิบายจุดแข็งและข้อจำกัดของแต่ละเทคนิคตามกรอบการจำแนกวิธีการวัดความเต็มใจจ่ายได้ 2 วิธีการ รายละเอียดดังนี้

1. การวัดความเต็มใจจ่ายแบบเปิดเผย (Revealed Preference)

1.1 ข้อมูลความเต็มใจจ่ายที่มีในตลาด (Market Data) นิยมใช้ในการวิเคราะห์ราคาที่มีอยู่ในตลาดซึ่งสามารถใช้ประวัติข้อมูลที่เคยเก็บรวบรวมไว้ประกอบการพิจารณาคะเนราคาที่เหมาะสมในครั้งถัดไป

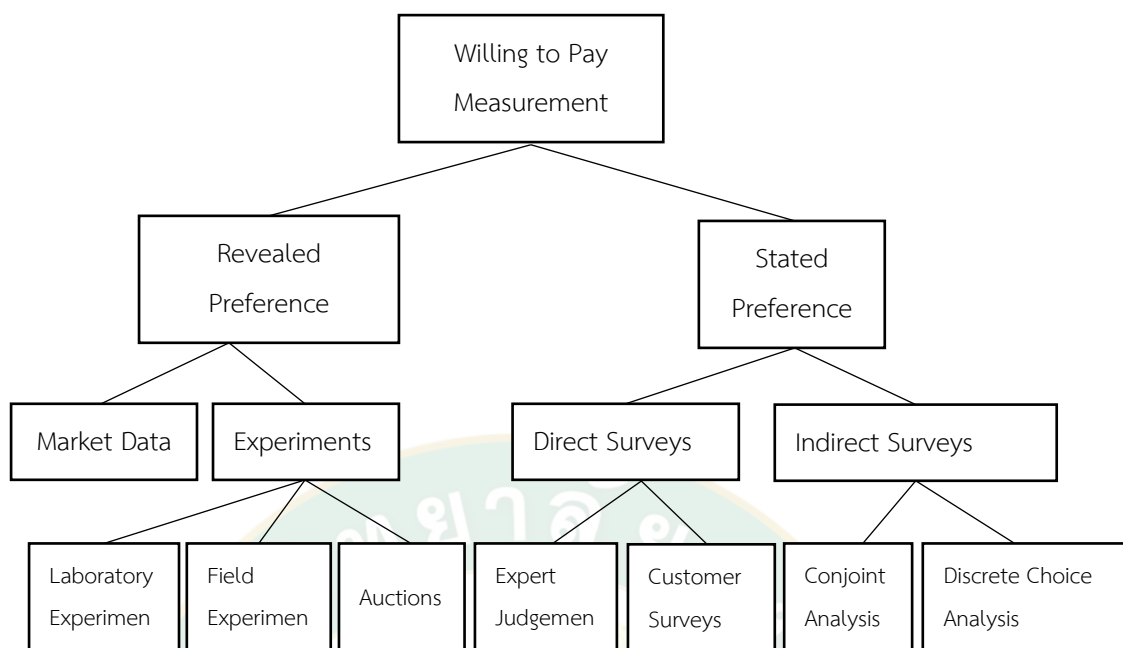
1.2 การทดลองความเต็มใจจ่าย (Experiments) สามารถแยกประเภทย่อยได้ 2 แบบ คือ การทดลองในห้องปฏิบัติการ (Laboratory Experiments) ด้วยการทดลองให้จำนวนเงินแก่อาสาสมัครและให้บอกราคาที่เหมาะสมกับสินค้าแต่ละชนิด และการทดลองในสถานที่จริง (Field Experiments) ด้วยการให้อาสาสมัครทดสอบการซื้อ-ขายสินค้าในสถานที่จริงที่มีขนาดเล็ก

1.3 การประมูลความเต็มใจจ่าย (Auctions) นิยมใช้ในการทดลองให้ผู้ประมูลกำหนดราคาสูงสุดและเพิ่มราคาขึ้นตามความเต็มใจจ่าย (Bidding Strategy) ซึ่งสามารถทำให้ผู้ประมูลรับรู้ราคาของสินค้าก่อนเพื่อที่จะขายสินค้าจริงในราคาที่ได้ผ่านการประมูลมาแล้ว

2. การวัดความเต็มใจจ่ายแบบถามตรง (Stated Preference)

2.1 การสำรวจความเต็มใจจ่ายโดยตรง (Direct Surveys) อยู่บนฐานของการตั้งราคาแบบเปิดเผยในตลาดแต่ไม่ได้รับความนิยมในการวิเคราะห์ราคาตลาดสำหรับสินค้าและอาสาศักดิ์จำนวนมากเนื่องจากการมีงบประมาณและเวลาในการสำรวจที่จำกัด สามารถจำแนกได้ 2 วิธี คือ 1) ผู้เชี่ยวชาญ (Expert Judgements) นิยมให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการตลาดประเมินราคาที่ลูกค้ามีความเต็มใจจ่ายประกอบกับการสัมภาษณ์จากลูกค้าเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับราคาของสินค้านั้น และ 2) การสำรวจจากลูกค้า (Customer Surveys) นิยมใช้ข้อมูลที่ได้จากการสอบถามลูกค้าจึงทำให้เกิดความแตกต่างของราคาซึ่งการพิจารณาการนำราคาที่ได้ไปใช้จึงมักใช้ความเต็มใจจ่ายในจำนวนที่สูงสุด

2.2 การสำรวจความเต็มใจจ่ายโดยอ้อม (Indirect Surveys) นิยมใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลความเต็มใจจ่ายเนื่องจากอาสาศักดิ์สามารถตัดสินใจได้ง่ายกว่าการกำหนดราคาโดยตรงโดยให้มีการเลือกราคาตามลำดับความชอบจากนั้นจึงสุ่มราคาจากกลุ่มของอาสาศักดิ์นั้น ซึ่งสามารถจำแนกได้ 2 วิธี คือ 1) การวิเคราะห์ทางการตลาดตามความชอบ (Conjoint Analysis) เป็นเทคนิคการวิเคราะห์ร่วมซึ่งวัดจากความชอบของแต่ละบุคคลจากนั้นจึงนำข้อมูลเข้าสู่สมการวิเคราะห์เพื่อให้ทราบถึงราคาที่เหมาะสม และ 2) การวิเคราะห์ข้อจำกัด (Discrete Choice Analysis) นิยมใช้ในการวิเคราะห์การประมาณค่าตามแบบจำลองเศรษฐมิติเพื่อแสดงถึงข้อจำกัดของตัวแปร รายละเอียดดังภาพ

ภาพที่ 12 Classification Framework for Methods to Measure Willingness-To-Pay

ที่มา: Breidert et al. (2006: 3)

การเลือกใช้วิธีในการประเมินพฤติกรรมของผู้บริโภคได้มีนักเศรษฐศาสตร์พัฒนาวิธีการในการประเมินมูลค่าสินค้าและบริการที่ไม่ผ่านตลาดขึ้น โดยที่นิยมใช้ คือ การประเมินค่าของสินค้าและบริการสาธารณะ (Public Goods) ด้วยวิธีการสมมติเหตุการณ์ให้ประเมินค่าสินค้าที่ไม่ผ่านตลาด (Contingent Valuation Method: CVM) สามารถใช้ในการสอบถามกลุ่มที่ใช้มูลค่าความเต็มใจจ่าย (Willingness to Pay: WTP) เกี่ยวกับทัศนคติ ความพึงพอใจ รวมไปถึงความเต็มใจที่จะจ่ายจากผู้ให้ข้อมูลต่อการได้มาซึ่งสินค้าและบริการนั้น มีรายละเอียดเกี่ยวกับการพัฒนาเทคนิคดังกล่าวอยู่ 5 เทคนิค ดังนี้

- Close-Ended Single Bid เป็นเทคนิคในการเสนอเพียงราคาเดียวให้ผู้ตอบแบบสอบถามว่ายินดีที่จะจ่ายในราคาที่กำหนดไว้หรือไม่ ซึ่งการคำนวณค่าเฉลี่ยหรือมัธยฐานของ WTP ในลักษณะ Stated preference method นั้นทำได้ยาก
- Double Bounded Close-Ended เป็นเทคนิคในการเสนอราคาเดียวให้ผู้ตอบแบบสอบถามว่ายินดีที่จะจ่ายในราคาที่กำหนดไว้หรือไม่
- Contingent Ranking Approach เป็นการประเมินมูลค่าในหลายๆ โครงการเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามจัดลำดับความสำคัญและความคุ้มค่าของโครงการ

- Contingent Activity Question เป็นเทคนิคที่ถามถึงการเปลี่ยนแปลงระดับกิจกรรมจากการที่สิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไป โดยสามารถแสดงให้เห็นให้เห็นทางแบบจำลองทางพฤติกรรมได้ เช่น แบบจำลองพฤติกรรมในการป้องกัน เป็นต้น
- Bidding Game Question เป็นเทคนิคในการเสนอราคาเดียวให้ผู้ตอบแบบสอบถามว่ายินดีที่จะจ่ายในราคาที่กำหนดไว้หรือไม่ ซึ่งหากตอบว่ายินดีที่จะจ่ายในราคาดังกล่าวให้ถามซ้ำโดยเพิ่มราคาจากราคาเดิมไปเรื่อยๆ จนกว่าจะตอบว่าไม่พอใจ ในทางกลับกัน หากตอบว่าไม่ยินดีที่จะจ่ายให้ทำการลดราคาลงมาแล้ว ถามซ้ำจนกว่าจะได้ระดับราคาที่ผู้ตอบแบบสอบถามยินดีที่จะจ่าย ซึ่งเทคนิคนี้เป็นเทคนิคที่สามารถให้ความยินดีที่จะจ่ายสูงที่สุดได้เหมือนกับเทคนิคคำถามแบบปลายเปิดและเทคนิคบัตรจ่ายเงินเช่นกัน

เทคนิคการสอบถามหรือสัมภาษณ์เพื่อตอบสนองความเต็มใจที่จะจ่ายมีเทคนิคในการสำรวจตามที่ กนกวรรณ โสภักดี (2558: 24) ได้ยกตัวอย่างการถามคำถามจากการสำรวจเพื่อให้เห็นถึงความพึงพอใจของผู้ใช้บริการหรือความเต็มใจที่จะจ่ายส่วนใหญ่ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามแบบเสนอราคาแบบปิดสองราคา (Double Bounded Close-Ended) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือก ตอบโดยที่คำถามจะมีการระบุหรือกำหนดราคาขั้นต่ำไว้ ถ้าผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่า "ไม่เต็มใจจ่าย" จะมีราคาที่ลดลงมาเป็นลำดับขั้นจนกว่าจะตอบว่า "เต็มใจจ่าย" นอกจากนี้ยังมีแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open Ended Question) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถที่จะแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับมูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายได้ ซึ่งสามารถสรุปเทคนิคได้ดังนี้

- The Payment Card เป็นการใช้อีการ์ดประกอบการสัมภาษณ์ความเต็มใจที่จะจ่าย ซึ่งในแต่ละการ์ดจะระบุช่วงจำนวนเงินปกติ ตั้งแต่ 0 จนถึงจำนวนหนึ่งตามความเหมาะสมกับสินค้าหรือบริการโดยคำถามที่ใช้ว่าจำนวนเงินเท่าใดบนการ์ดนี้ที่คุณยินดีที่จะจ่ายมากที่สุดสำหรับสินค้าหรือบริการนี้
- Dichotomous/ Take it or leave it offers เป็นการถามผู้ให้สัมภาษณ์ว่าจำนวนเงินที่เต็มใจที่จะจ่ายสำหรับสินค้าหรือบริการนั้น โดยให้ตอบว่ายอมรับหรือปฏิเสธโดยคำถามที่ใช้ว่าคุณยินดีที่จะจ่ายจำนวนเงิน....บาท สำหรับสินค้าหรือบริการนี้หรือไม่
- Trade-Off Game เป็นการเสนอทางเลือกผู้ให้สัมภาษณ์ตัดสินใจโดยการเลือกทางเลือกระหว่างคุณภาพสินค้าหรือบริการกับจำนวนเงินที่ยินดีที่จะจ่าย โดยผู้ให้สัมภาษณ์จะเลือกทางเลือกเหล่านั้นจนรู้สึกว่ามีทางเลือกอื่นที่ดีกว่าทางที่เลือกแล้ว
- Delphi Technique เป็นการถามผู้เชี่ยวชาญโดยตรงว่ามูลค่าของสินค้าหรือบริการจะเป็นเท่าใด โดยการถามทีละคนและไม่ให้ผู้เชี่ยวชาญทราบตัวเลขที่ท่านอื่นระบุเพื่อหลีกเลี่ยงการมีอิทธิพลต่อกัน

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาความเต็มใจที่จะจ่าย (Willingness To Pay: WTP) เพื่อให้ทราบถึงความเต็มใจจ่ายและมูลค่าส่วนเกิน (Surplus Value) ของนักท่องเที่ยว หากนักท่องเที่ยวมีความเต็มใจจ่ายมากกว่าค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ย แสดงให้เห็นว่าแหล่งท่องเที่ยวและผู้ให้บริการยังสามารถเพิ่มราคาได้อีก โดยอาจจะสามารถสร้างคุณค่า (Create Value) หรือเพิ่มมูลค่า (Value Added) สินค้าทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่เขตเทศบาลนครลำปางได้อีก

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพระบบการจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง จากการรวบรวมทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ครอบคลุมถึงเนื้อหาและวิธีการที่ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ จึงได้เรียบเรียงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องให้เห็นถึงพัฒนาการขององค์ความรู้ในแต่ละปี และทำการจัดกลุ่มเป็นหมวดหมู่ตามการศึกษา คือ 1) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศไทย และ 2) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ ดังนี้

1) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศไทย

คมสัน สุริยะ (2548) ได้ศึกษาระบบโลจิสติกส์สำหรับการขนส่งผู้โดยสารในจังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย รถโดยสารประจำทางระหว่างจังหวัด (ระยะไกล) รถโดยสารประจำทางระหว่างจังหวัด (ระยะไกล) บริการท่าอากาศยาน การขนส่งผู้โดยสารโดยทางรถไฟ รถขนส่งมวลชนท้องถิ่น รถตุ๊กตุ๊ก ลีมูซีน รถแท็กซี่ป้ายดำ รถเช่า มอเตอร์ไซด์ให้เช่า รถเช่าเหมาคัน รถตู้พร้อมคนขับ บริการอื่นๆ ด้านการขนส่ง (ปั้มน้ำมัน) และการให้เช่าอุปกรณ์การขนส่งทางอากาศ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาพรวมของอุตสาหกรรมขนส่งผู้โดยสารในจังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาโดยสรุปพบประเด็นปัญหาที่สำคัญของอุตสาหกรรมขนส่งผู้โดยสารคือ จังหวัดเชียงใหม่ยังไม่มีระบบขนส่งมวลชนของรัฐ รถสองแถวแดงที่ให้บริการอยู่ในปัจจุบันยังมีความแตกต่างกันในด้านมาตรฐานการบริการ ความสะอาดและความปลอดภัย จึงควรจัดให้มีระบบขนส่งมวลชนในเชียงใหม่ที่ให้บริการอย่างมีคุณภาพ ได้มาตรฐาน และเป็นเวลา แต่การจัดระบบขนส่งมวลชนในจังหวัดเชียงใหม่ยังควรต้องพิจารณาทางด้านอุปสงค์และอุปทานโดยละเอียดอีกครั้ง เนื่องจากมีแนวโน้มที่จะเกิดภาวะอุปทานส่วนเกินในภาคธุรกิจรถขนส่งมวลชนในท้องถิ่นโดยเฉพาะนอกฤดูการท่องเที่ยว เนื่องจากระบบขนส่งมวลชนการจัดระบบขนส่งมวลชนจะเข้ามาชิงส่วนแบ่งตลาดคนท้องถิ่น จึงอาจทำให้เกิดผลกระทบต่อผู้ขับ

ชัยรัช ทองอินทร์ (2549) ได้ศึกษากระบวนการทัศน์ของการจัดการโลจิสติกส์สำหรับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทย สรุปว่า โลจิสติกส์ มีความสำคัญต่อโครงสร้างเศรษฐกิจ และการลงทุนของประเทศ โดยรัฐบาลได้บรรจุแผนการจัดการโลจิสติกส์ไว้ในวาระแห่งชาติ ทั้งนี้เพื่อพัฒนาขีดความสามารถแห่งชาติในการสร้างความเข้มแข็ง และศักยภาพในการแข่งขันในระดับมหภาค ในขณะที่

ที่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เป็นฟันเฟืองสำคัญที่มีต่อระบบเศรษฐกิจประเทศเช่นกัน โดยถูกจัดให้เป็นหนึ่งในห้าของคลัสเตอร์หลักในการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันของประเทศ ด้วยเหตุที่แนวทางการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ สามารถประยุกต์ใช้ได้กับทุกอุตสาหกรรม กระบวนทัศน์ของโลจิสติกส์สำหรับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว จะเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ควบคู่ไปกับการดำเนินงานด้านโลจิสติกส์ ซึ่งมีส่วนสำคัญในการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน สร้างความมั่งคั่งให้กับประเทศได้ในที่สุด ดังนั้นจะเห็นได้ว่า บูรณาการของโลจิสติกส์และการท่องเที่ยว เป็นแนวทางในการยกระดับการบริการด้านการท่องเที่ยว ตลอดจนเป็นแนวทางสำคัญที่จะช่วยผลักดันการท่องเที่ยวไทย ให้เกิดบูรณาการอย่างเป็นระบบ สร้างรายได้จากการท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรม เพิ่มรายได้ประชาชาติ ลดต้นทุน และค่าใช้จ่ายด้านพลังงาน อันเป็นกระบวนทัศน์ในการสร้างความเข้มแข็งให้กับประเทศชาติอย่างแท้จริง

เจริญชัย โขมพัตรภรณ์ และคณะ (2551) สรุปผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาเพื่อพัฒนาระบบโลจิสติกส์ของการค้าไทย-จีน เพื่อรองรับข้อตกลงการค้าเสรีอาเซียน-จีน กรณีศึกษา สินค้าส่งออกไปยังจีน ซึ่งเป็นคู่ค้าที่สำคัญของไทย จึงได้เน้นการศึกษาระบบโลจิสติกส์ของไทยและเส้นทางการส่งสินค้าจากไทยสู่ท่าเรือจีน โดยใช้สินค้าตัวอย่าง 4 รายการ คือ ยางพารา ผลไม้สด มันสำปะหลัง และชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ ในการเป็นเครื่องมือในการศึกษาซึ่งผ่านเกณฑ์ในการคัดเลือก ได้แก่ รูปแบบการขนส่ง เป็นสินค้าที่มีการขนส่งด้วยตู้คอนเทนเนอร์หรือเทกอง เป็นสินค้าเน่าเสียง่ายหรือไม่เน่าเสียง่าย เป็นสินค้าที่ใช้เป็นวัตถุดิบหรือมีมูลค่าเพิ่มสูง และมูลค่าส่งออกของสินค้าเทียบกับยอดการส่งออกไปยังจีนทั้งหมด มีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน การเยี่ยมชมจากสถานที่จริงและการสืบค้นจากข้อมูลทุติยภูมิต่างๆ เพื่อประเมินสถานการณ์ของระบบโลจิสติกส์ภายในประเทศในปัจจุบัน ผลการศึกษาปรากฏ สินค้าที่มีมูลค่าสูงแต่มีน้ำหนักเบา มักใช้รถบรรทุกในการขนส่งในประเทศ จากนั้นจะถูกส่งออกโดยทางเรือหรือทางอากาศ ส่วนสินค้าที่มีน้ำหนักมากแต่มีมูลค่าต่ำ เช่น ยางพาราและมันสำปะหลัง จะมีการขนส่งทางรถไฟหรือทางลำนํ้า

ทั้งนี้ ข้อเสนอแนะได้มีการแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มเชิงยุทธศาสตร์ เป็นกลุ่มที่มีความสำคัญมากเนื่องจากมีผลกระทบต่อระบบโลจิสติกส์และผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นวงกว้าง แต่อาจใช้เวลานานและงบประมาณสูงเพื่อให้ได้ผลสำเร็จ 2) กลุ่มที่ต้องอาศัยระยะเวลาในการดำเนินการระยะหนึ่ง เป็นข้อเสนอแนะเชิงกลยุทธ์ (ระยะกลาง) และ 3) กลุ่มนโยบายเชิงปฏิบัติการที่สามารถดำเนินการได้ทันทีในระยะสั้นหรือเกี่ยวข้องกับหน่วยงานไม่มากนัก นอกจากนี้ยังได้สรุปประเด็นปัญหาสำคัญที่มีผลต่อขีดความสามารถทางการแข่งขันของไทยจากการศึกษาสินค้าตัวอย่างและระบบโครงข่ายโลจิสติกส์ คือ การขาดการพัฒนามูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์ การขาดการพัฒนาการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ การศึกษาการใช้นโยบายโต้ตอบข้อกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี และการพัฒนาบุคลากรเพื่อความรู้ความสามารถทางโลจิสติกส์

มิ่งสรรพ ขาวสะอาด และคณะ (2551) ได้ศึกษาระบบโลจิสติกส์ของเมืองเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า เชียงใหม่มีระบบคมนาคมต่อเชื่อมกันค่อนข้างสมบูรณ์ และเชียงใหม่ยังไม่มีปัญหาโลจิสติกส์ สำหรับนักท่องเที่ยวในเวลาปกติ ในกรณีของการท่องเที่ยวแบบมวลชน (Mass Tourism) สามารถจัดการการท่องเที่ยวที่มีระบุนิยมการเดินทางต่างกันได้ดี สำหรับการวิเคราะห์การจัดการพบว่า ยังไม่มีปัญหามากนักเมื่อเทียบกับกรุงเทพฯ เวลารถติดในเชียงใหม่คิดเป็นร้อยละ 20-30 ของเวลาปฏิบัติงานของยานยนต์ และจะมีปัญหาเฉพาะในช่วงงานประเพณี เช่น สงกรานต์ และลอยกระทง ซึ่งจะทำให้มียานพาหนะเพิ่มขึ้นร้อยละ 60 และ 20 ตามลำดับ นอกจากนี้ได้ศึกษาด้านโลจิสติกส์เชิงพื้นที่ในระดับชุมชนห้าแห่ง คือ บ้านแม่กำปอง บ้านผานกกก บ้านกาหลวง บ้านห้วยฮี้ และบ้านปลายโพงพาง พบว่า จุดอ่อนของการท่องเที่ยวชุมชนอยู่ที่ข้อมูลที่จะช่วยทำให้การท่องเที่ยวชุมชนเป็นไปด้วยความสะดวกและสบาย ฯลฯ และการที่ชุมชนไม่มีกระบวนการที่จะเอานักท่องเที่ยวออกมาอย่างรวดเร็วในกรณีฉุกเฉิน และในประเด็นของความพึงพอใจต่อระบบโลจิสติกส์ ในเมืองท่องเที่ยวหลัก ได้แก่ พนมเปญ เสียมเรียบ เชียงใหม่ ย่างกุ้ง เวียงจันทน์ และหลวงพระบาง เป็นการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวต่างชาติในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง 3,841 ตัวอย่าง ตามเกณฑ์สมรรถนะที่กำหนด ทุกเมืองมีปัญหาโลจิสติกส์ในกรณีฉุกเฉิน เช่น รถเสีย อุบัติเหตุ เมืองที่มีปัญหาจราจรน้อยที่สุดคือ หลวงพระบาง เมืองที่ขาดแคลนบริการโลจิสติกส์ที่สุดคือ ย่างกุ้ง เมืองที่มีค่าคะแนน โลจิสติกส์ที่ดีที่สุดคือ เชียงใหม่ นอกจากนี้ยังพบประเด็นเสริมด้านเครือข่ายและระบบข้อมูลโลจิสติกส์รวมถึงการจัดการบริหารโลจิสติกส์ในระดับชาติ เช่น การจัดทำ Visa online ใน 5 ภาษา หรือการศึกษาระบบโลจิสติกส์เฉพาะกลุ่มตลาด เป็นต้น

ทวีศักดิ์ เทพพิทักษ์ (2551) ได้ประยุกต์ใช้หลักการจัดการโลจิสติกส์กับการท่องเที่ยวภายใต้สมมติฐานที่ว่าถ้ามีการเคลื่อนย้ายหรือการขนส่งนักท่องเที่ยวจากเมืองพัทยายังเกาะล้าน รวมทั้งการมีระบบเครือข่ายการขนส่งภายในเกาะที่ดีและมีประสิทธิภาพก็จะช่วยส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวบนเกาะล้านได้อย่างยั่งยืน ตลอดจนการพยากรณ์จำนวนนักท่องเที่ยวที่ถูกต้องจะสามารถช่วยในการปรับปรุงระบบโครงข่ายคมนาคมและระบบสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ให้เหมาะสมเพื่อรองรับความต้องการและการขยายตัวเพิ่มมากขึ้นของนักท่องเที่ยว ผลสำรวจพบว่า อนุกรมเวลาแบบจำลองแนวโน้ม (Quadratic and Exponential Smoothing) เป็นรูปแบบการพยากรณ์ที่เหมาะสมโดยพบว่าอีก 10 ปีข้างหน้า จำนวนนักท่องเที่ยวจะขยายตัวเพิ่มประมาณเกือบ 2 ล้านคน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อกรอบระบบการขนส่งจากเมืองพัทยาไปเกาะล้านซึ่งปัจจุบันต้องใช้เรือยนต์มากกว่า 1,500 เที่ยวต่อวัน ทั้งนี้การวางแผนระบบสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกบนเกาะล้านยังขาดความพร้อมและการวางแผนเชิงรุกเพื่อให้เกาะล้านเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน สุดท้ายยังพบประเด็นของการวางแผนการบริหารจัดการขยะ (Reverse Logistics) ที่เกิดขึ้นจากการขยายตัวของนักท่องเที่ยวชุมชนบนเกาะและประชากรแฝงเกี่ยวกับปัญหา

ด้านสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่งซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามของ เกาะล้าน

กรวรรณ สังขกร (2551) ทำการวิจัยเรื่องกลยุทธ์การแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของไทยและ GMS ซึ่งปรากฏประเด็นเกี่ยวกับคุณค่าที่นักท่องเที่ยวได้รับจากการจัดการโลจิสติกส์ด้านต่างๆ ของ ประเทศไทย มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาถึงกลยุทธ์ และความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทยและประเทศอื่นๆ ในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง 2) เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของประเทศไทยและประเทศอื่นๆ ในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขงเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวจีน และ 3) เพื่อนำเสนอข้อเสนอแนะเชิงกลยุทธ์สำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยวของ ไทย ภายใต้การขยายตัวของตลาดท่องเที่ยวจีน ได้มีการประเมินระดับคุณค่าที่กลุ่มตัวอย่าง นักท่องเที่ยวชาวจีนได้รับจากการจัดการโลจิสติกส์ด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ได้แก่ การจัดการด้านกายภาพ การจัดการด้านการเงิน และการจัดการด้านสารสนเทศ ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา จะช่วยให้เข้าใจถึงประสิทธิภาพการจัดการโลจิสติกส์ในด้านต่างๆ ของไทย และคุณค่าที่เกิดขึ้นกับ นักท่องเที่ยวอย่างแท้จริง ซึ่งจะช่วยให้สามารถนำไปใช้ประกอบการวางแผนกลยุทธ์และกำหนด แนวทางในการพัฒนาการจัดการโลจิสติกส์ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของประเทศไทยให้มีศักยภาพ เพิ่มขึ้น

กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวจีนได้รับคุณค่าจากการจัดการโลจิสติกส์ แยกเป็นด้านกายภาพ ของประเทศไทยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 6.66) และเมื่อพิจารณาในแต่ละรายการ พบว่า นักท่องเที่ยวได้รับคุณค่าจากการจัดการดังกล่าวในระดับน้อยถึงระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.05-6.72) โดยเมื่อเปรียบเทียบแต่ละรายการ พบว่า นักท่องเที่ยวได้รับคุณค่าด้านการจัดการความปลอดภัย ณ สนามบิน มากที่สุด เมื่อเทียบกับการจัดการโลจิสติกส์ด้านกายภาพอื่นๆ (ค่าเฉลี่ย 6.72) รองลงมา คือ คุณค่าจากการจัดการด้านความปลอดภัยในที่พักรวม คุณค่าจากการจัดการด้านความปลอดภัย ณ สถานที่ท่องเที่ยว คุณค่าจากการจัดการด้านการเข้าถึงแหล่งอาหารและเครื่องดื่ม (ค่าเฉลี่ย 6.52, 6.36 และ 5.94) ส่วนคุณค่าจากการจัดการเรื่องการเดินทางในกรณีฉุกเฉิน เช่น อุบัติเหตุ และคุณค่าจากการจัดการเรื่องการเดินทางท่องเที่ยวในชนบทโดยรถทัวร์ (ค่าเฉลี่ย 3.05 และ 3.53 ตามลำดับ) นั้น นักท่องเที่ยวชาวจีนได้รับคุณค่าในระดับน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับคุณค่าที่ได้รับจากการจัดการโลจิสติกส์ด้านกายภาพอื่นๆ ทั้งนี้มีนักท่องเที่ยวบางคนได้แสดงความคิดเห็นขณะ ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการด้านการขนส่งของไทย โดยเฉพาะในเรื่องการให้บริการของรถที่ สร้างความไม่พอใจให้กับนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก

กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวจีนได้รับคุณค่าจากการจัดการโลจิสติกส์ แยกเป็นด้านการเงิน ของประเทศไทยโดยภาพรวมในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 6.45) และเมื่อพิจารณาการจัดการโลจิสติกส์ด้านการเงินแต่ละรายการ พบว่า นักท่องเที่ยวได้รับคุณค่าในระดับน้อยถึงปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.54-5.30)

โดยนักท่องเที่ยวได้รับคุณค่าในเรื่องระบบการชำระเงินเพื่อซื้อสินค้าและบริการมากที่สุดเมื่อเทียบกับการจัดการโลจิสติกส์ด้านการเงินอื่นๆ (ค่าเฉลี่ย 5.30) รองลงมาคือความสะดวกในการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ และความสะดวกในการใช้บัตรเครดิต/เดบิต (ค่าเฉลี่ย 5.15 และ 4.70 ตามลำดับ) ส่วนความสะดวกในการใช้เช็คเดินทางและความสะดวกในการทำธุรกรรมระหว่างประเทศนักท่องเที่ยวได้รับคุณค่าในระดับน้อยที่สุด ผลการศึกษาคุณค่าที่นักท่องเที่ยวได้รับจากการจัดการโลจิสติกส์ด้านการเงินของประเทศไทย แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวชาวจีนได้รับคุณค่าจากการจัดการโลจิสติกส์ด้านการเงินของประเทศไทยในระดับที่ค่อนข้างน้อย โดยเฉพาะความสะดวกในการใช้เช็คเดินทางและความสะดวกในการทำธุรกรรมระหว่างประเทศ

กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวจีนได้รับคุณค่าจากการจัดการโลจิสติกส์ด้านสารสนเทศของประเทศไทยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 6.42) และเมื่อพิจารณาการจัดการโลจิสติกส์ด้านสารสนเทศแต่ละรายการพบว่า นักท่องเที่ยวได้รับคุณค่าอยู่ในระดับน้อยถึงมาก (ค่าเฉลี่ย 2.73-4.85) โดยนักท่องเที่ยวได้รับคุณค่าจากข้อมูลด้านสถานที่ท่องเที่ยวมากที่สุดเมื่อเทียบกับการจัดการโลจิสติกส์ด้านสารสนเทศอื่นๆ (ค่าเฉลี่ย 4.85) รองลงมาคือ ข้อมูลด้านอาหารและเครื่องดื่ม และข้อมูลด้านที่พัก (ค่าเฉลี่ย 4.84 และ 4.63 ตามลำดับ) ส่วนข้อมูลจากเว็บไซต์อย่างเป็นทางการ (<http://www.tat.or.th>/<http://www.tourismthailand.org>) และข้อมูล ณ สำนักงานการท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 2.73 และ 2.98 ตามลำดับ) นั้น นักท่องเที่ยวได้รับคุณค่าในระดับน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับการจัดการโลจิสติกส์ด้านสารสนเทศอื่นๆ และแสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวไทย ซึ่งเป็นผู้มีความรู้และสามารถใช้อินเทอร์เน็ตได้ยังมีน้อย ส่วนมากมากับบริษัททัวร์

พรเทพ ผดุงถิ่น (2552) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์แนวทางพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านโลจิสติกส์และโซ่อุปทานสำหรับผู้ประกอบการ SMEs ในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านโลจิสติกส์และโซ่อุปทานต้องพัฒนาอยู่ 8 ด้านได้แก่ การขนส่งสินค้าเที่ยวไปและเที่ยวกลับ การขนส่งเต็มคันรถ ต้นทุนขนส่งต่อรายได้ อัตราการเติบโตของกำไร อัตราการเติบโตของส่วนแบ่งตลาด แนวโน้มของจำนวนลูกค้าที่เพิ่มขึ้น ต้นทุนสินค้าคงคลังต่อรายได้ และต้นทุนการบริหารต่อรายได้ จากการทดสอบความสัมพันธ์ทางสถิติ เพื่อสร้างแบบประเมินและสร้างความเข้าใจเบื้องต้นจากการจัดสัมมนา การสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องจากนั้นนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาแยกเป็นประเด็นในการเสวนาเพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านโลจิสติกส์และโซ่อุปทานจากนั้นวิเคราะห์แนวทางการปรับปรุงดังกล่าวให้เกิดประสิทธิภาพโดยรวมดีที่สุด

สุบรรณ ศรีจันทร์รัตน์ (2555) ศึกษาเรื่องปัจจัยทางด้านโลจิสติกส์ที่มีอิทธิพลต่อจำนวนนักท่องเที่ยวในจังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติโดยการวิเคราะห์ความถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression Analysis) พบว่า ปัจจัยทางด้านโลจิสติกส์

ที่มีอิทธิพลต่อจำนวนนักท่องเที่ยวในจังหวัดอุบลราชธานี คือ จำนวนเที่ยวบิน สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของจำนวนนักท่องเที่ยวได้ ร้อยละ 21.47 เนื่องจากการเดินทางทางเครื่องบินมีความสะดวกสบาย ใช้ระยะเวลารวดเร็วในการเดินทาง จำนวนห้องพัก สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของจำนวนนักท่องเที่ยวได้ ร้อยละ 14.11 ซึ่งต้องมีการแข่งขันทั้งด้านบริการและราคา และผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของจำนวนนักท่องเที่ยวได้ ร้อยละ 16.20 ในภาพรวมหากประชาชนมีรายได้มากขึ้น และควรมีการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจในต่างจังหวัดอย่างจริงจังจะทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจอันจะส่งผลให้เกิดการเดินทางมาท่องเที่ยวเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศยิ่งขึ้น

ณัฏฐิกา โตจินดา (2553) มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ เพื่อถอดแบบจำลองการถ่ายทอดความรู้ทางสิ่งแวดล้อมของชุมชน ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพของการถ่ายทอดความรู้ทางสิ่งแวดล้อมของชุมชน โดยใช้หลักการของโลจิสติกส์และแบบจำลองสกออร์ (แบบจำลองอ้างอิงการดำเนินงานโซ่อุปทาน) ซึ่งถูกนำมาประยุกต์ใช้ในการถอดแบบกระบวนการถ่ายทอดความรู้ทางสิ่งแวดล้อมและกำหนดปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ให้เห็นถึงเส้นทางการไหลของความรู้ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องและปัจจัยสนับสนุน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพของการถ่ายทอดความรู้ทางสิ่งแวดล้อมของชุมชน ได้แก่ 1) ผู้ถ่ายทอดความรู้ 2) ผู้รับการถ่ายทอดความรู้ 3) ทรัพยากรความรู้ และ 4) กิจกรรมชุมชน ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 4.09 ทั้งนี้ แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการถ่ายทอดความรู้ทางสิ่งแวดล้อมของชุมชน ควรมีการจัดการความรู้ทางสิ่งแวดล้อมด้วยภูมิปัญญาของตนเอง

กาญจน์วิจิ ฐนโชติ รุ่งสาทิส (2557) ทำการวิจัยเรื่องประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโลจิสติกส์ขนส่งข้าวไทยในเส้นทางขนส่งจากจังหวัดนครสวรรค์-ส่งออกต่างประเทศ มีวิธีการศึกษาจากกลุ่มประชากรคือกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับผู้ส่งออกและผู้ประกอบการเกี่ยวกับการขนส่งสินค้าใน 15 อำเภอของจังหวัดนครสวรรค์ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์โดยผ่านการตรวจสอบความแม่นยำจากผู้ทรงคุณวุฒิ จากนั้นได้นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและสถิติอนุมานโดยการวิเคราะห์สหสัมพันธ์คาโนนิคอล (Canonical Correlation Analysis) พบว่ารูปแบบโลจิสติกส์ขนส่งทางน้ำและโลจิสติกส์ขนส่งทางถนนมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลางและส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโลจิสติกส์ขนส่งข้าวไทยในด้านต้นทุนในการขนส่งเวลาในการขนส่งและความน่าเชื่อถือในการขนส่ง (Canonical Correlation=0.645) และแสดงให้เห็นตัวแบบเส้นทาง (Path Diagram) พบว่าประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโลจิสติกส์ขนส่งข้าวไทยในเส้นทางขนส่งจากนครสวรรค์-ส่งออกต่างประเทศนั้น รูปแบบโลจิสติกส์ขนส่งทางน้ำในด้านโครงข่ายการขนส่งทางน้ำ ด้านจุดเชื่อมโยงกับการขนส่งรูปแบบอื่นทางน้ำ และด้านประตูการค้า (Gateway) ทางน้ำกับรูปแบบโลจิสติกส์ขนส่งทางถนนในด้านพาหนะที่ใช้ในการขนส่งทางถนน ด้านจุดเชื่อมโยง

กับการขนส่งรูปแบบอื่น ด้านประตุการค่า ทางถนน และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศขนส่งทางถนน ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโลจิสติกส์ขนส่งข้าวไทยในต้นทุนการเดินทาง พิจารณาจากต้นทุนในการจัดเก็บและต้นทุนในการขนส่ง ด้านเวลาในการขนส่งพิจารณาจับเวลาในการยกขน และด้านความน่าเชื่อถือในการขนส่งพิจารณาจากการตอบสนองความต้องการของลูกค้า

มะลิวัลย์ ปินนะ (2558) ศึกษาเรื่องผลกระทบของโลจิสติกส์การท่องเที่ยวต่อความภักดีของนักท่องเที่ยวในจังหวัดแพร่ ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดแพร่ และยังได้วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อองค์ประกอบโลจิสติกส์การท่องเที่ยวของจังหวัดแพร่ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจกลับไปท่องเที่ยวแพร่ซ้ำอีกครั้งด้วยแบบจำลองสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model: SEM) ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุไม่เกิน 30 ปี สถานภาพโสด การศึกษาในระดับปริญญาตรี ทำงานเป็นพนักงานบริษัท ข้าราชการและมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 15,000 บาท ซึ่งมีพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวไปยังจังหวัดแพร่น้อยกว่า 3 ครั้ง รับทราบข้อมูลจากเพื่อนหรือคนรู้จัก และมักเดินทางท่องเที่ยวเอง (รถส่วนตัว) ทั้งนี้ผู้ตอบแบบสอบถามยังไม่สามารถตัดสินใจได้ว่า จะกลับมาเที่ยวหรือแนะนำผู้อื่นมาท่องเที่ยวจังหวัดแพร่

ณภัทร ทิพย์ศรี ขจีโณม เจียรตระกูล และคณะ (2558) ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวของธุรกิจนำเที่ยวในจังหวัดเชียงราย โดยระบุว่าจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวของธุรกิจนำเที่ยวเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับองค์กรธุรกิจนำเที่ยวที่เริ่มตั้งแต่การวางแผนการเคลื่อนย้ายนักท่องเที่ยวจากต้นทางไปยังปลายทางตามความต้องการของลูกค้าได้อย่างถูกต้องทั้งนี้ยังมีการคำนึงถึงสิ่งที่ให้บริการ การให้บริการข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึง ความเอาใจใส่ การอำนวยความสะดวก และระบบการดูแลรักษาความปลอดภัยเพื่อให้นักท่องเที่ยวมีความเชื่อมั่นจากการท่องเที่ยวตลอดถึงความประทับใจในการมาเยือนตั้งแต่ครั้งแรกที่จะนำมาสู่การกลับมาเที่ยวซ้ำอีกครั้ง มีผลการวิจัย พบว่าการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวของธุรกิจนำเที่ยวในจังหวัดเชียงราย โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ค่าคะแนนสูงสุด คือ ด้านการเอาใจใส่ผู้ให้บริการ รองลงมาคือด้านการให้บริการการรับจ่ายเงิน และต่ำที่สุดคือ ด้านการสร้างความปลอดภัยระหว่างการเดินทาง สำหรับผลการเปรียบเทียบการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวของบริษัทนำเที่ยวในจังหวัดเชียงราย จำแนกตามลักษณะของธุรกิจ ทุนในการดำเนินงาน ระยะเวลาในการดำเนินงาน และจำนวนพนักงานในธุรกิจ พบว่า ธุรกิจนำเที่ยวที่มีลักษณะของธุรกิจ ทุนในการดำเนินงาน ระยะเวลาในการดำเนินงาน และจำนวนพนักงานในธุรกิจต่างกัน

ชัยฤทธิ์ ทองรอด (2559) การจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมจังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางมานครปฐมส่วนใหญ่อยู่ในเขตกรุงเทพฯ เคยมานครปฐมแล้ว 2-3 ครั้ง มากับครอบครัว ด้วยรถยนต์ส่วนตัว เลือกพักอาศัยที่โรงแรม คั่นคว่ำ

ข้อมูลจากเว็บไซต์/ Social Media วัตถุประสงค์หลักในการท่องเที่ยวคือทำบุญไหว้พระเหตุที่มานครปฐมเพราะว่ามีแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่น่าสนใจค่าใช้จ่ายต่อครั้ง 1,000 -2,000 บาทสถานที่ที่เคยไปมาแล้วคือพุทธมณฑล พระปฐมเจดีย์ และพิพิธภัณฑ์หุ่นขี้ผึ้งไทยในอนาคตนักท่องเที่ยวจะกลับมาเที่ยวจังหวัดนครปฐมอีกและจะแนะนำผู้อื่นให้มาท่องเที่ยวด้วย และผลของความพึงพอใจต่อการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐมภาพรวมนักท่องเที่ยวพึงพอใจในระดับมาก ส่วนด้านที่นักท่องเที่ยวพึงพอใจมากที่สุด ได้แก่ การเคลื่อนไหวด้านสารสนเทศความสะดวกสบายที่ได้รับจากการท่องเที่ยว การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ส่วนด้านที่นักท่องเที่ยวพึงพอใจมาก ได้แก่ สิ่งดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว การไหลเวียนทางด้านการเงินและการไหลเวียนทางกายภาพตามลำดับ

พัทธวรรณ เลิศสุชาตวนิช (2559) ได้มีการพัฒนาแบบจำลองสำหรับการประเมินความวิกฤตจากการท่องเที่ยวประเภทภูเขาสูงโดด : กรณีศึกษาเขากระโจม อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี จากการเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคสนาม ห้องปฏิบัติการ และแบบสอบถาม เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจของผู้เชี่ยวชาญในการประเมินความวิกฤตจากการท่องเที่ยวด้วยกระบวนการลำดับชั้นเชิงวิเคราะห์ (Analytic Hierarchy Process: AHP) และนำค่าน้ำหนักความสำคัญมาพัฒนาแบบจำลองผลการวิจัยพบว่า การท่องเที่ยวเขากระโจมในปัจจุบันส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและเศรษฐกิจ เช่น สัตว์ป่าหลีกเลี่ยงเส้นทางที่มีกิจกรรมออฟโรด (Off Road) เสี่ยงรบกวนมีค่าสูงเกินค่ามาตรฐาน การขาดแคลนน้ำใช้ การตกค้างของขยะจำนวนมาก ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวในระดับน้อย ทั้งนี้การประเมินความวิกฤตจากการท่องเที่ยวด้วยกระบวนการลำดับชั้นเชิงวิเคราะห์พบว่า ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญเป็นอันดับที่ 1 จากนั้นจึงได้ดัชนีความวิกฤตจากการท่องเที่ยว รวมทั้งสิ้น 16 ปัจจัย ผลการทดสอบแบบจำลองพบว่า การท่องเที่ยวเขากระโจมอยู่ในสภาวะวิกฤตจึงได้มีการนำหลักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาปรับใช้ในการบริหารจัดการท่องเที่ยวเพื่อลดระดับความวิกฤตและผลกระทบต่อระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม

ณัฐชัย บุรณะวิมลวรรณ และเกศรา สุกเพชร (2561) ศึกษาเรื่อง บริบทโลจิสติกส์การท่องเที่ยว : การไหลทางกายภาพบนเส้นทางตาก-แม่สออด เก็บรวบรวมข้อมูลจากข้อมูลทุติยภูมิจากหนังสือ บทความ เอกสารทางราชการ และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง แล้วจึงนำข้อมูลปฐมภูมิโดยใช้การสำรวจบริบทโลจิสติกส์การท่องเที่ยวด้านการไหลทางกายภาพของเส้นทางตาก-แม่สออด ประกอบด้วย 9 แหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ศาลเจ้าพ่อพะวอ ศาลเจ้าพ่อขุนสามชน วัดโพธิ์คุณ ศาลสมเด็จพระนเรศวรมหาราช วัดไทยพัฒนาราม อุทยานแห่งชาติลานสาง อุทยานแห่งชาติตากสินมหาราช ตลาดชาวเขาดอยมูเซอ และตลาดริมเมย พบว่า ต้นทุนการเดินทางในเส้นทางตาก-แม่สออด มีต้นทุนทั้งหมด 174.45 บาท ใช้น้ำมันเบนซิน ทั้งหมด 7.02 ลิตร เวลาแวะชมแหล่งท่องเที่ยวทุกที่รวม 12 ชั่วโมง

สุนิดา พิริยะภาดา และอุดมศักดิ์ ศิลประชาวงศ์ (2561) ได้มูลค่าความเต็มใจจะจ่ายของนักท่องเที่ยวเพื่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำ: กรณีศึกษาเกาะล้าน จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์ความเต็มใจจะจ่ายค่าธรรมเนียมการเข้าชมของนักท่องเที่ยว เพื่อใช้ในการสนับสนุนการจัดการแหล่งท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำ ในพื้นที่เกาะล้านจังหวัดชลบุรี โดยการใช้แบบสอบถามสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาพักผ่อนที่เกาะล้าน จำนวน 400 คน และ การใช้เทคนิคสมมติเหตุการณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลทางเศรษฐมิติ ในงานชิ้นนี้ได้เลือกใช้แบบจำลองโลจิต ผลการศึกษาพบว่า มูลค่าความเต็มใจจะจ่ายค่าธรรมเนียมของนักท่องเที่ยวเฉลี่ย 102.13 บาทต่อคนต่อครั้ง ซึ่งคิดเป็นมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์จากการใช้ประโยชน์เท่ากับ 199,927,951.80 บาทต่อปี สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจในความสวยงามของชายหาด น้ำทะเลและสิ่งแวดล้อมรอบๆมากที่สุด ในภาพรวม ทั้งนี้สามารถระบุตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความเต็มใจจะจ่าย ได้แก่ ราคาที่เสนอ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ความตั้งใจที่กลับมาเที่ยวที่เกาะล้านในอนาคต และการรับรู้กิจกรรมการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำ

สุบัญญัติ ศรีสง่า (2561) ศึกษาเรื่องโมเดลเชิงสาเหตุของความตั้งใจกลับมาท่องเที่ยวแบบเนิบช้า โดยมียุทธศาสตร์เป็นตัวแปรส่งผ่าน มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการท่องเที่ยวแบบเนิบช้าของนักท่องเที่ยวชาวไทย จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล 2) เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยด้านแรงจูงใจในการท่องเที่ยวแบบเนิบช้าที่มีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวแบบเนิบช้า 3) เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยด้านการรับรู้ความพร้อมในการท่องเที่ยวแบบเนิบช้า ที่มีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวแบบเนิบช้า และ 4) เพื่อศึกษาอิทธิพลของพฤติกรรมการท่องเที่ยวแบบเนิบช้าที่มีต่อการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำ โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เคยไปท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวแบบเนิบช้าในประเทศไทย จำนวน 440 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ด้วยสถิติการทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีแรงจูงใจในการท่องเที่ยวแบบเนิบช้าและมีความตั้งใจกลับมาท่องเที่ยวแบบเนิบช้า ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนการรับรู้ความพร้อมในการท่องเที่ยวแบบช้า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก การทดสอบสมมติฐานพบว่า สมมติฐานที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคล อายุ อาชีพ และรายได้ต่างกัน มีพฤติกรรมการท่องเที่ยวแบบเนิบช้าด้านระยะเวลา การท่องเที่ยวและด้านค่าใช้จ่ายแตกต่างกัน สมมติฐานที่ 2 กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวแบบเนิบช้า ด้านค่าใช้จ่ายแตกต่างกัน และ สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการท่องเที่ยวแบบเนิบช้ามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวแบบเนิบช้าของกลุ่มตัวอย่าง อย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ

สุธิชา เชญชาญ สุมาลี สว่าง และอัมพล ชูสนุก (2563) ดำเนินการวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความตั้งใจมาเที่ยวซ้ำ และความยินดีแนะนำของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวมรดกทางประวัติศาสตร์ในจังหวัดลพบุรี มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาแบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ อิทธิพลของคุณค่าที่รับรู้ด้านสุนทรียรส คุณค่าที่รับรู้เชิงประวัติศาสตร์ คุณค่าที่รับรู้ด้านสื่อบันเทิง และภาพลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยว ต่อการสร้างการจดจำ ความพึงพอใจ ของตั้งใจมาเที่ยวซ้ำ และความยินดีแนะนำของนักท่องเที่ยวที่มาแหล่งท่องเที่ยวมรดกทางประวัติศาสตร์ในจังหวัดลพบุรี ซึ่งได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยว จำนวน 610 คน โดยการเลือกตัวอย่างแบบโควตา สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้าง ผลการวิเคราะห์พบว่า แบบจำลองมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ทั้งนี้ค่า $\text{Chi-square} = 491.658$, $\text{df} = 453$, $\text{p-value} = 0.102$, $\text{GFI} = 0.956$, $\text{AGFI} = 0.939$ และ $\text{RMSEA} = 0.012$ และในด้าน 1) คุณค่าที่รับรู้ด้านสุนทรียรสคุณค่าที่รับรู้เชิงประวัติศาสตร์คุณค่าที่รับรู้ด้านสื่อบันเทิงและภาพลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการสร้างการจดจำ 2) คุณค่าที่รับรู้ด้านสุนทรียรสคุณค่าที่รับรู้เชิงประวัติศาสตร์คุณค่าที่รับรู้ด้านสื่อบันเทิงภาพลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวและการสร้างการจดจำมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว 3) การสร้างการจดจำและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความตั้งใจมาเที่ยวซ้ำและ 4) การสร้างการจดจำและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความยินดีแนะนำ

พงศ์ศิริ คำขันแก้ว พัทธราภรณ์ ลิ้มปိုင်คนันต์ ธรรมบุญ พ่อคำทอง และสุกฤษฎ์ ลิ้มโพธิ์ทอง (2563) ดำเนินการวิจัยเรื่องอิทธิพลของภาพลักษณ์การท่องเที่ยว และการรับรู้ความปลอดภัยแหล่งท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อความตั้งใจกลับมาเที่ยวซ้ำของนักท่องเที่ยว ในจังหวัดเมืองรองกลุ่มภาคเหนือตอนบน การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถาม ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เคยมาเยือนจังหวัดเมืองรองกลุ่มภาคเหนือตอนบน จำนวน 600 คน (จังหวัดลำพูน ลำปาง พะเยา แพร่ แม่ฮ่องสอน และน่าน) การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์โมเดลโครงสร้างในการทดสอบสมมติฐาน ผลการวิจัยพบว่า ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวและการรับรู้ความปลอดภัยแหล่งท่องเที่ยวที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจกลับมาเที่ยวซ้ำ ของนักท่องเที่ยวในจังหวัดเมืองรองกลุ่มภาคเหนือตอนบน แบบจำลองมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาจากค่า $\text{Chi-square} = 44.549$, $\text{df} = 41$, $\text{p-value} = 0.325$, $\text{RMSEA} = 0.015$, $\text{RMR} = 0.019$, $\text{GFI} = 0.982$, $\text{AGFI} = 0.966$, $\text{CFI} = 0.996$ ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า ผลการวิจัย ได้สร้างความเข้าใจต่อบทบาทของภาพลักษณ์การท่องเที่ยวและการรับรู้ความปลอดภัย แหล่งท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อความตั้งใจกลับมาเที่ยวซ้ำของนักท่องเที่ยว

2) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ

Mrnjavac. Edna and Sasa (2007) ได้สรุปผลของโลจิสติกส์ว่าเป็นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่มีพลวัตร ได้ถูกนำมาประยุกต์ใช้ในเชิงเศรษฐศาสตร์และทางสังคมโดยมุ่งให้การผลิตสินค้าด้วยต้นทุนกลางแต่เกิดคุณภาพที่สูง ในทำนองเดียวกันปรากฏการณ์ทางการท่องเที่ยวมีความพิเศษซึ่งเป็นเรื่องของกิจกรรมของมนุษย์จึงต้องใช้การวิเคราะห์ที่มีความพิเศษ นั่นคือ การใช้โลจิสติกส์ในการออกแบบการไหลของสินค้า คน สารสนเทศ พลังงาน สิ่งสูญหายไป (เน้นในประเด็นของสิ่งแวดล้อม) ธุรกิจสนับสนุนการท่องเที่ยวทั้งที่พัก ร้านอาหาร บริษัทนำเที่ยว แหล่งท่องเที่ยว เงินทุน และความรู้ รวมถึงโครงสร้างพื้นฐานซึ่งอยู่ภายในจุดหมายปลายทางอย่างมีระบบ โดยให้โลจิสติกส์ท่องเที่ยวเป็นประเด็นหลัก จากนั้นแยกประเด็นย่อยออกเป็นโลจิสติกส์บริการโลจิสติกส์ตัวแทนโลจิสติกส์ระบบขนส่งและนักท่องเที่ยว ทั้งนี้ในกระบวนการจัดการโลจิสติกส์จำเป็นต้องมีการจำกัดพื้นที่ของการศึกษา เช่น หากจะศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวสามารถแบ่งออกได้เป็นระดับมหภาคและจุลภาคตามหลักของเศรษฐศาสตร์ซึ่งจะทำให้วิธีในการศึกษามีความแตกต่างกัน ผลที่ได้ก็จะมีผลแตกต่างกันตามไปด้วย เป็นต้น

Branka and Lorena (2007) ศึกษาเรื่องโลจิสติกส์สำหรับการขายผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวในจุดหมายปลายทาง มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์และออกแบบการตลาดการท่องเที่ยวสำหรับจุดหมายปลายทาง มีตัวแปรในการศึกษาคือกิจกรรมทางการตลาด การส่งเสริมผลิตภัณฑ์ การขายผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ของธุรกิจบริการในจุดหมายปลายทาง และวงจรผลิตภัณฑ์ในจุดหมายปลายทาง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือนักท่องเที่ยวที่เดินทางเป็นกลุ่มและนักท่องเที่ยวที่เดินทางคนเดียว ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ว่า ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวทั้งสินค้าและบริการมีความหลากหลายด้านผู้ผลิต (Supplier) มีการทำการตลาดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง และสรุปประเด็นสำคัญในด้านการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและระบบการขายผ่านช่องทางออนไลน์ที่มีความจำเป็นต้องนำมาใช้ในการอำนวยความสะดวกในการให้บริการของพื้นที่และสนับสนุนการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเนื่องจากส่งผลโดยตรงในการเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวจากการนำเสนอข้อมูลการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว

Lee, Yoo, and U. (2007) ดำเนินการวิจัยเรื่องประสิทธิภาพของศูนย์บริการข้อมูลชุมชน ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายการใช้บริการศูนย์ให้บริการทางหลวง (Highway) กับศูนย์บริการข้อมูลประจำชุมชน ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 705 คน ที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ภูมิภาคตะวันตกเฉียงเหนือของสหรัฐอเมริกา ผลการวิจัยพบว่า ผู้ที่มาเยี่ยมชมนิยมนำข้อมูลที่ได้รับจากศูนย์ บริการข้อมูลชุมชนมากกว่า ซึ่งสามารถทำให้นักท่องเที่ยววางแผนการเดินทางท่องเที่ยวได้สะดวกขึ้น ทั้งข้อมูลด้านที่พักและข้อมูลกิจกรรมในช่วงเวลาพิเศษ สำหรับ

ผลการวิจัยดังกล่าว มีความสำคัญต่อการสนับสนุนให้เกิดศูนย์บริการข้อมูลชุมชนเพื่อรองรับกับนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาเพิ่มมากขึ้น

García Márquez, Fausto Pedro, García-Pardo, Isidro, and Nieto (2013) การศึกษาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของระบบโลจิสติกส์สำหรับใช้จัดทำกลยุทธ์สร้างข้อได้เปรียบและเพิ่มผลกำไรสำหรับผลิตภัณฑ์ทางธุรกิจ ได้มีการศึกษาและพัฒนาารูปแบบ (Model) จากปัญหาที่พบในธุรกิจอาหารแช่แข็ง เมื่อมีการใช้การจัดการโลจิสติกส์กับธุรกิจดังกล่าวสามารถลดต้นทุนการดำเนินงานจาก 60% และเพิ่มกำไรถึง 75% จากตัวแปรการลดต้นทุนการขนส่ง (Transport Cost) ต้นทุนการจำหน่าย (Commercial Cost) ต้นทุนการบรรจุภัณฑ์ (Packing Cost) และต้นทุนทางการบริหาร (Administration Cost)

Quinton (2013) ศึกษาเรื่องอิทธิพลของโลจิสติกส์ขาเข้าและขาออกที่มีต่อการความสามารถทางการแข่งขันในอุตสาหกรรมยานยนต์ในแอฟริกาใต้ สำหรับประโยชน์ในการออกแบบทักษะและพัฒนาแรงงานที่สอดคล้องกับความต้องการของอุตสาหกรรมยานยนต์ในระดับประเทศและในระดับนานาชาติ ซึ่งได้เน้นการศึกษาในส่วนของผู้ผลิต (Supply Side) ด้วยวิธีวิจัยแบบปฏิฐานนิยมและปรากฏการณ์นิยม มีกลุ่มตัวอย่างคือผู้ผลิตส่วนประกอบและผู้ประกอบรถยนต์ในแอฟริกาใต้ซึ่งเป็นตัวแทนจากบริษัทยานยนต์ จำนวน 243 คน เก็บรวบรวมข้อมูลเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า โครงสร้างพื้นฐานในแอฟริกาใต้สามารถรองรับกับโลจิสติกส์ได้ดี การขนส่งทางถนนมีความพร้อมในการขนส่งสินค้ามากกว่าการขนส่งด้วยระบบรถไฟ ทางด้านต้นทุนในการขนส่งทั้งโลจิสติกส์ขาเข้าและขาออกอยู่ในระดับสูง และทักษะของแรงงานจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาหลายด้านโดยเฉพาะในด้านโลจิสติกส์ที่ต้องใช้ทักษะวิชาชีพเฉพาะ

Dong Kai-ling (2017) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโลจิสติกส์การท่องเที่ยวและทัวร์ขับรถเที่ยวด้วยตนเองในประเทศ เพื่อพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวในประเทศจีนให้หลากหลายและเกิดการเชื่อมโยงระหว่างระบบโลจิสติกส์การท่องเที่ยวกับทัวร์ขับรถเที่ยวด้วยตนเอง ซึ่งใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวนมาก ผลการวิจัยพบว่า ประเทศจีนนิยมขับรถยนต์ท่องเที่ยวด้วยตนเองเพื่อสร้างประสบการณ์ที่ดีจากการท่องเที่ยวในสถานที่แตกต่างจากเดิม คิดเป็นร้อยละ 66 โดยใช้ระยะทางในการเดินทาง 300 กิโลเมตร สำหรับการเดินทางวันเดียว สำหรับความต้องการสิ่งสนับสนุนการเดินทางจากนักท่องเที่ยวกลุ่มจำเป็นต้องมีความพร้อมในส่วนของการบริการฉุกเฉิน การบริการรถเช่า การบริการซ่อมและบำรุงรถยนต์ในเส้นทาง ธุรกิจบริการนันทนาการ ที่พัก ระหว่างทาง ร้านอาหารและเครื่องดื่ม ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก ข้อมูลสำหรับการท่องเที่ยวด้วยตนเองแบบกะทัดรัด สำหรับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวและธุรกิจสนับสนุนการท่องเที่ยวจำเป็นต้องสอดคล้องกับความจำเป็นในด้านของการอำนวยความสะดวกในการเดินทางทั้งเส้นทางที่ใช้สำหรับการท่องเที่ยวให้สามารถเดินทางได้ตรงกับกับการวางแผนก่อนการเดินทาง การพัฒนา

ระบบเทคโนโลยีสำหรับการเดินทางและขนส่งผ่านระบบออนไลน์และระบบดาวเทียม (GPS GIS & IT System)

Zhiyang Jin, Kunhao Dai, Guohua Fu, and Yang Li (2017) ได้อธิบายเรื่องการอธิบายโลจิสติกส์การท่องเที่ยวบนฐานของการรวมและการแยกของนักท่องเที่ยวตามทฤษฎีรายการ (Items Theory) ซึ่งปรากฏมุมมองในภาพรวมของกิจกรรมการท่องเที่ยวและโลจิสติกส์การท่องเที่ยวในการจัดการการเคลื่อนย้ายนักท่องเที่ยวให้เกิดความสะดวกสบายในช่วงเวลาที่มีการท่องเที่ยวเกิดขึ้น โดยมีกุญแจของความสำเร็จที่ขึ้นอยู่กับกระบวนการแยกและการรวมนักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยว จุดหมายปลายทาง และข้อมูลด้านการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ และสามารถเปรียบเทียบหมวดหมู่ของรายการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในการอธิบายปรากฏการณ์ภายใต้ทฤษฎีรายการ สามารถสรุปได้ 2 รายการใหญ่ คือ 1) A Items ประกอบด้วยรายการย่อย อาหาร บ้าน แหล่งช้อปปิ้ง และ 2) B Items ประกอบด้วยรายการย่อย อุปกรณ์กีฬา และนำผลการคัดแยกรายการเข้าสู่การวิเคราะห์แผนภาพ (Diagram) ซึ่งสามารถสรุปข้อค้นพบได้ว่า นักท่องเที่ยวมีส่วนในการสร้างมุมมองในการพัฒนาการท่องเที่ยวทั้งในภาพรวมและกิจกรรมย่อยของโลจิสติกส์การท่องเที่ยวและการให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานกิจกรรมการท่องเที่ยว จุดหมายปลายทาง และข้อมูลด้านการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบและมีความจำเป็นต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในภายหน้าเช่นกัน

Carlos and Marcelino (2019) ได้ศึกษาเรื่อง ความเต็มใจที่จะจ่ายสำหรับความยั่งยืนในการท่องเที่ยวพื้นที่มรดกโลก กรณีศึกษาเมืองกาเซเรส (Caceres) ประเทศสเปน ซึ่งการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เป็นองค์ประกอบสำคัญ ที่ส่งผลต่อภาพลักษณ์ของจุดหมายปลายทาง ของการท่องเที่ยว ซึ่งรวมถึง การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในแหล่งพื้นที่มรดกโลก การมีส่วนร่วม และพื้นที่ถูกประกาศ ให้เป็นพื้นที่มรดกโลก ในการวิจัยครั้งนี้ มีจุดหมาย ในการทราบถึงความเต็มใจที่จะจ่ายสูงสุดสำหรับสินค้าและบริการของการท่องเที่ยวที่นำไปสู่ความยั่งยืน โดยใช้เทคนิควิธีจำลองสมมุติเหตุการณ์ (Contingent Valuation Method) กับการให้ราคาเฉลี่ยที่สูงขึ้น ในธุรกิจที่พัก ธุรกิจร้านอาหาร พิพิธภัณฑ์ การใช้บริการแท็กซี่ และการจ่ายเพื่อบริการที่ยั่งยืน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักท่องเที่ยว จำนวน 435 คน ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยว มีความตระหนักและยินดีที่จะจ่ายสำหรับความยั่งยืนทางวัฒนธรรม 45.3% และนักท่องเที่ยว ยังมีความ ยินดีที่จะจ่าย จำนวน 1 ยูโร (1.09) ให้กับธุรกิจบริการ ซึ่งจะนำไปส่งเสริมให้เกิดความยั่งยืน

Jamie M. Chen, Jesper de Groote, James F. Petrick, Tracy Lu, and Peter Nijkamp (2020) ธุรกิจแบ่งปันรถยนต์ (Ride-sharing) ในประเทศจีน ได้รับความนิยมที่เพิ่มขึ้นจากผู้เดินทาง จึงทำให้การดำเนินธุรกิจควรให้ความสำคัญกับนักเดินทางที่ได้ใช้บริการ และค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น จึงควร มีความเหมาะสมกับประสบการณ์ที่ได้รับ ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้ดำเนินการศึกษาจากผู้ตอบ

แบบสอบถาม จำนวน 532 คน โดยใช้แอปพลิเคชันบนสมาร์ตโฟน และการสำรวจความพึงพอใจโดยวิธีการสำรวจความเห็นผ่านสถานการณ์สมมติ (Stated Preference Survey) ที่อยู่ในประเทศจีน จำนวน 2128 คน ซึ่งได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ทฤษฎีความคาดหวัง (Prospect Theory) กับแบบจำลองโลจิต ในการทดลองใช้นโยบายการให้รางวัลคู่ปองสำหรับการใช้แพลตฟอร์มกับความต้องการที่จะจ่ายของนักเดินทางและนักท่องเที่ยว ผลการวิจัยพบว่า ทั้งนักท่องเที่ยวและนักเดินทางยินดีที่จะจ่ายในราคาที่สูงขึ้นกับการรอที่ลดลง และพบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เต็มใจที่จะจ่ายในราคาสูงมากกับการได้รับลำดับการรอก่อนอย่างมีนัยยะสำคัญ

Tairova Farmon Shukrullaevich, Asadov Farmon Shukrullaevich, and Aminova Niginabonu Bakhridinovna (2021) ได้อธิบายแนวทางการใช้โลจิสติกส์เพื่อจัดการธุรกิจการท่องเที่ยวจากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารในการวิเคราะห์ธุรกิจที่ได้มีการประยุกต์ใช้โลจิสติกส์กับการท่องเที่ยว และข้อมูลย้อนกลับจากผู้ที่เคยมาใช้บริการ ซึ่งได้ส่งผลกระทบต่อการวางแผนเชิงนโยบายในการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศครอบคลุมถึงการเมือง การลงทุน การเงิน แรงงาน เศรษฐกิจ เทคโนโลยี สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งนับเป็นทรัพยากรสำคัญในการพัฒนาประเทศจึงทำให้มีความจำเป็นในการใช้ระบบจัดการทรัพยากรและการประยุกต์ใช้ระบบการจัดการโลจิสติกส์ โดยเฉพาะการจัดการเคลื่อนไหวของเงินและสารสนเทศในการใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนและตัดสินใจในการพัฒนาธุรกิจการท่องเที่ยวสมัยใหม่จนเกิดข้อได้เปรียบทางการแข่งขันและเป็นแนวทางในบรรลุผลสำเร็จขององค์กร

Zheng, Luo, and Ritchie (2021) ได้ศึกษาเรื่องความวิตกกังวลต่อการเดินทางหลังจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 การป้องกัน และการรับมือกับความกลัวของนักเดินทาง (Travel Fear) ซึ่งได้ดำเนินการสำรวจปัจจัยที่ส่งผลต่อความกลัวในการเดินทางของประชาชน ซึ่งใช้ทฤษฎีแรงจูงใจและทฤษฎีการเผชิญปัญหาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยการใช้การสุ่มตัวอย่างแบบโควตา จำนวน 1,208 คน จากการใช้แบบสอบถามแบบออนไลน์ (ระยะเวลา 1 ปี) ในประเทศจีน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ สถิติเชิงพรรณนากับการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (ANOVA) และการวิเคราะห์สมการเชิงโครงสร้าง (Partial Least Squares Structural Equation Modelling (PLS-SEM) ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ซึ่งอยู่ในช่วงวัยรุ่น ที่มีอายุน้อยกว่า 34 ปี ซึ่งส่วนใหญ่ สำเร็จการศึกษาในระดับวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัย มีรายได้ต่อเดือน ระหว่าง 500-30,000 หยวน อาศัยอยู่ในทางภาคกลางของประเทศจีน (เช่น เมืองหูเป่ย์ กวางโจว เจ้อเจียง ฮูหนาน เฮ้อหนาน เป็นต้น) และผลการวิจัยชี้ชัดเจนว่าลักษณะส่วนบุคคลมีผลต่อการแก้ไขปัญหาที่เผชิญ ซึ่งรวมถึงอารมณ์ที่ต้องเผชิญปัญหาด้วยตนเอง อารมณ์ที่ต้องเผชิญปัญหากับสังคม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมสำคัญที่มีบทบาททางเศรษฐกิจในการสร้างรายได้ให้แก่ประเทศจากการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยที่มีการขับเคลื่อนในระดับนโยบายจนถึงระดับท้องถิ่นซึ่งเกิดความสำเร็จในการพัฒนาด้านการตลาดการท่องเที่ยว ทำให้แหล่งท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรมที่ได้รับการส่งเสริมหลายแห่งที่กระจายอยู่ตามภูมิภาคมีจำนวนนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาในประเทศเพิ่มมากขึ้นในแต่ละปี ประกอบกับปัจจัยที่อำนวยความสะดวกต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทย อาทิ การใช้เทคโนโลยีกับการท่องเที่ยว การเติบโตของสายการบิน โครงสร้างพื้นฐานภายในประเทศ การส่งเสริมการขายของภาครัฐกิจที่สนับสนุนการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวซึ่งมุ่งตอบสนองความต้องการและการสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวเป็นสำคัญสู่การยกระดับประเทศไทยให้กลายเป็นจุดหมายปลายทางที่มีชื่อเสียงและได้รับการเลือกเดินทางเป็นอันดับต้นๆของนักท่องเที่ยวทั่วโลก

การใช้ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวยังคงอยู่ภายใต้แนวคิดการท่องเที่ยวทางเลือก ที่มุ่งลดความสูญเสียที่จะเกิดขึ้นอันเนื่องมาจากผลกระทบทางลบจากการท่องเที่ยว การกระจายนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่นที่นอกจากเมืองที่มีศักยภาพในการท่องเที่ยวสูงจึงกลายเป็นประเด็นสำคัญในการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนภายในประเทศขึ้นเนื่องด้วยสามารถช่วยลดการกระจุกตัวของนักท่องเที่ยวที่มีผลโดยตรงต่อการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสิ่งแวดล้อม ดังที่มีนโยบายการคัดเลือกเมืองรองในการมุ่งกระจายรายได้และจำนวนนักท่องเที่ยวสู่ท้องถิ่นและภูมิภาคตลอดมา สำหรับการท่องเที่ยวเมืองรอง จังหวัดลำปาง ที่มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวมากมายแต่ยังขาดความตระหนักถึงความพร้อมของสิ่งสนับสนุนในการให้บริการสำหรับการท่องเที่ยว ประกอบกับขาดการเชื่อมโยงด้วยระบบการจัดการโลจิสติกส์รองรับการเดินทางของนักท่องเที่ยว การให้บริการของสิ่งอำนวยความสะดวกยังขาดความหลากหลายและไม่เพียงพอต่อนักท่องเที่ยวบางกลุ่ม การมีที่ตั้งอยู่บนเส้นทางเชื่อมต่อระหว่างจังหวัดทำให้กลายเป็นทางผ่านไปยังจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดเชียงรายที่มีศักยภาพในการท่องเที่ยวสูงแทน ซึ่งจากที่ได้กล่าวมานั้น จังหวัดลำปางยังมุ่งตอบสนองนโยบายของรัฐและได้ใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการสร้างมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐกิจจึงไม่อาจหลีกเลี่ยงปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการท่องเที่ยวได้

การศึกษาในครั้งนี้ได้เน้นถึงประสิทธิผลของการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นปัจจัยในการสร้างข้อได้เปรียบทางการแข่งขันสู่การยกระดับให้กลายเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง ภายใต้ความสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ศึกษาจึงกำหนดเฉพาะการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง ครอบคลุม 8 ตำบล คือ ตำบลสวนดอก ตำบลเวียงเหนือ ตำบลหัวเวียง ตำบลสบตุ๋ย ตำบลบ่อแฮ้ว ตำบลชมพู ตำบลพระบาท และตำบลพิชัย เนื่องจากลักษณะที่

ปรากฏเป็นแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมที่มีการเน้นการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมเสนอขายแก่นักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดความครอบคลุมในประเด็นเนื้อหาเกี่ยวกับสภาพปัญหาดังที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้สร้างกรอบแนวคิดการวิจัยสำหรับใช้เป็นประเด็นสำคัญในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการสังเคราะห์และออกแบบระบบการจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง สำหรับการวิจัยเกี่ยวกับการจัดการโลจิสติกส์กับการท่องเที่ยว ได้มีนักวิชาการหลายท่านศึกษาและประยุกต์ใช้ตัวแปรจากการทบทวนแนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องหลายชิ้น รวมถึงการพัฒนาเป็นตัวแปรสำหรับใช้เป็นกรอบในการศึกษา ซึ่งจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยทางด้านการใช้การจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยว ผู้วิจัยได้สร้างตารางเปรียบเทียบตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวทั้งในประเทศไทยและในต่างประเทศเพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยประสิทธิผลการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง รายละเอียดดังตาราง 2-3

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวโดยนักวิชาการในประเทศไทยที่ศึกษา

การจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยว	นักวิชาการในประเทศไทยที่ศึกษา					
	ทวิศักดิ์ เทพพิทักษ์	ไพรัช พิบูลย์รุ่งโรจน์	กรวรรณ สังขกร	มิ่งสรรพ์ ขาวสะอาด	คมสัน สุริยะ	ชัยวัช ทองอินทร์
ด้านกายภาพ						
แหล่งท่องเที่ยว	✓	✓	✓	✓	✓	✓
กิจกรรม	✓	✓	✓	✓	✓	✓
สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ระบบการเดินทางและขนส่ง	✓	✓	✓	✓	✓	✓
การบริหารจัดการนักท่องเที่ยว	✓	✓		✓	✓	
มาตรการความปลอดภัยในกรณีฉุกเฉิน	✓	✓	✓	✓		
ด้านสารสนเทศ						
ศูนย์บริการข้อมูล		✓	✓	✓	✓	✓
ป้ายแสดงข้อมูล	✓		✓			

การจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยว	นักวิชาการในประเทศไทยที่ศึกษา					
	สวิตต์ เทพพิทักษ์	ไพรัช พิบูลย์รุ่งโรจน์	กรวรรณ สังขกร	มิ่งสรรพ ขาวสะอาด	คมสัน สุริยะ	ชัยวัช ทองอินทร์
ป้ายบอกทาง	✓	✓	✓	✓	✓	
แผนที่		✓		✓	✓	
มัคคุเทศก์		✓		✓	✓	
เว็บไซต์อย่างเป็นทางการ	✓		✓			✓
เอกสารเผยแพร่	✓					✓
เครือข่ายสังคมออนไลน์	✓		✓			✓
สำนักงานการท่องเที่ยว		✓	✓			✓
ล่าม		✓				
ด้านการเงิน						
ระบบการชำระเงินซื้อสินค้าและบริการ			✓			✓
การรับบัตรเครดิต-เดบิต		✓	✓	✓	✓	✓
ตู้ ATM		✓		✓	✓	
ค่าธรรมเนียม		✓		✓	✓	✓
บริการแลกเงินตราต่างประเทศ		✓	✓	✓	✓	✓
ภาษีมูลค่าเพิ่ม			✓			
การคืนเงิน		✓	✓	✓	✓	
การใช้เช็คในการเดินทาง			✓			
ด้านการบริการ						
กิจกรรมการพาหนะในการให้บริการ	✓					
การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า	✓					
ด้านความยั่งยืน						
การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยว	✓					
การใช้วัสดุที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม		✓				
การใช้พลังงานทางเลือก	✓	✓		✓	✓	

การจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยว	นักวิชาการในต่างประเทศที่ศึกษา					
	Mill and Morison	Oriade and Cameron	Dong Kai-Ling	Edna and Ivanovic	Radisic and Basan	Jin, Dai, Fu, and Li
ระบบการชำระเงินซื้อสินค้าและบริการ		✓				
ด้านทรัพยากรมนุษย์						
มีคุเทศก์		✓				
พนักงานด้านการท่องเที่ยว		✓				
เทคโนโลยีสนับสนุนการท่องเที่ยว		✓	✓		✓	
ระบบสนับสนุนการเดินทางผ่านระบบออนไลน์และดาวเทียม			✓			

การบรรลุวัตถุประสงค์เกี่ยวกับองค์ประกอบของประสิทธิภาพการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม มีตัวแปรสำคัญที่จะนำมาประยุกต์ใช้ในการศึกษาซึ่งผ่านการวิเคราะห์จากมุมมองของนักวิชาการหลายท่านทั้งในประเทศไทยและในต่างประเทศที่ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการโลจิสติกส์ซึ่งเป็นเรื่องของการเคลื่อนไหวสินค้าและบริการอย่างเป็นระบบ มีการจัดการทรัพยากรตลอดขั้นตอนตั้งแต่จุดเริ่มต้นไปยังจุดสุดท้ายที่ครอบคลุมให้สินค้าและบริการปลอดภัย สะดวก รวดเร็ว และสามารถลดต้นทุนของการดำเนินงานได้ เมื่อได้นำแนวคิดของโลจิสติกส์มาใช้ในการจัดการกับการท่องเที่ยวที่เป็นเรื่องของการจัดการการเคลื่อนไหวนักท่องเที่ยวตามการประยุกต์ใช้ องค์ประกอบของการท่องเที่ยวให้เกิดความพึงพอใจจนนำมาสู่ความตั้งใจในการมาเที่ยวซ้ำ และความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ดังนั้น ผู้วิจัยได้วิเคราะห์จากการเปรียบเทียบตัวแปรจากตาราง 2-3 และจัดหมวดหมู่ตัวแปรจนสามารถสรุปตัวแปรสังเกตจากการตรวจสอบเอกสารที่จะใช้กับงานนี้ใน 5 ด้าน คือ ด้านกายภาพ ด้านสารสนเทศ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการเดินทางและการขนส่ง และด้านความยั่งยืน (จากตารางวิเคราะห์ตัวแปรในด้านการเงิน ด้านการบริการและด้านทรัพยากรมนุษย์สามารถแทรกอยู่ในกระบวนการเคลื่อนไหวในแต่ละด้านได้ ซึ่งหมายรวมอยู่ในเทคนิคเฉพาะของนักจัดการโลจิสติกส์และผู้ให้บริการ ผู้วิจัยจึงไม่ได้นำมาใช้เป็นตัวแปรในการศึกษาครั้งนี้) โดยตัวชี้วัดของแต่ละตัวแปรเนื่องจากมีความซ้ำซ้อนของรายการย่อย ผู้วิจัยได้พิจารณาและคัดเลือกรายการย่อยสำหรับใช้ในการศึกษา ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. ด้านกายภาพ หมายถึง การเคลื่อนไหวของจุดท่องเที่ยวและกิจกรรมในเขตเทศบาลนครลำปางที่อำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว
2. ด้านสารสนเทศ (Information Flow) หมายถึง การเคลื่อนไหวของข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวและข้อมูลการเดินทางที่อยู่ในเขตเทศบาลนครลำปางที่อำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities Flow) หมายถึง การเคลื่อนไหวของสิ่งสนับสนุนการท่องเที่ยวที่มีให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปาง
4. ด้านการเดินทางและการขนส่ง (Travel and Transport Flow) หมายถึง การเคลื่อนไหวของเส้นทางการท่องเที่ยวและพาหนะที่อำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปาง
5. ด้านความยั่งยืน (Sustainable Flow) หมายถึง การเคลื่อนไหวของการจัดการสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่อำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปาง

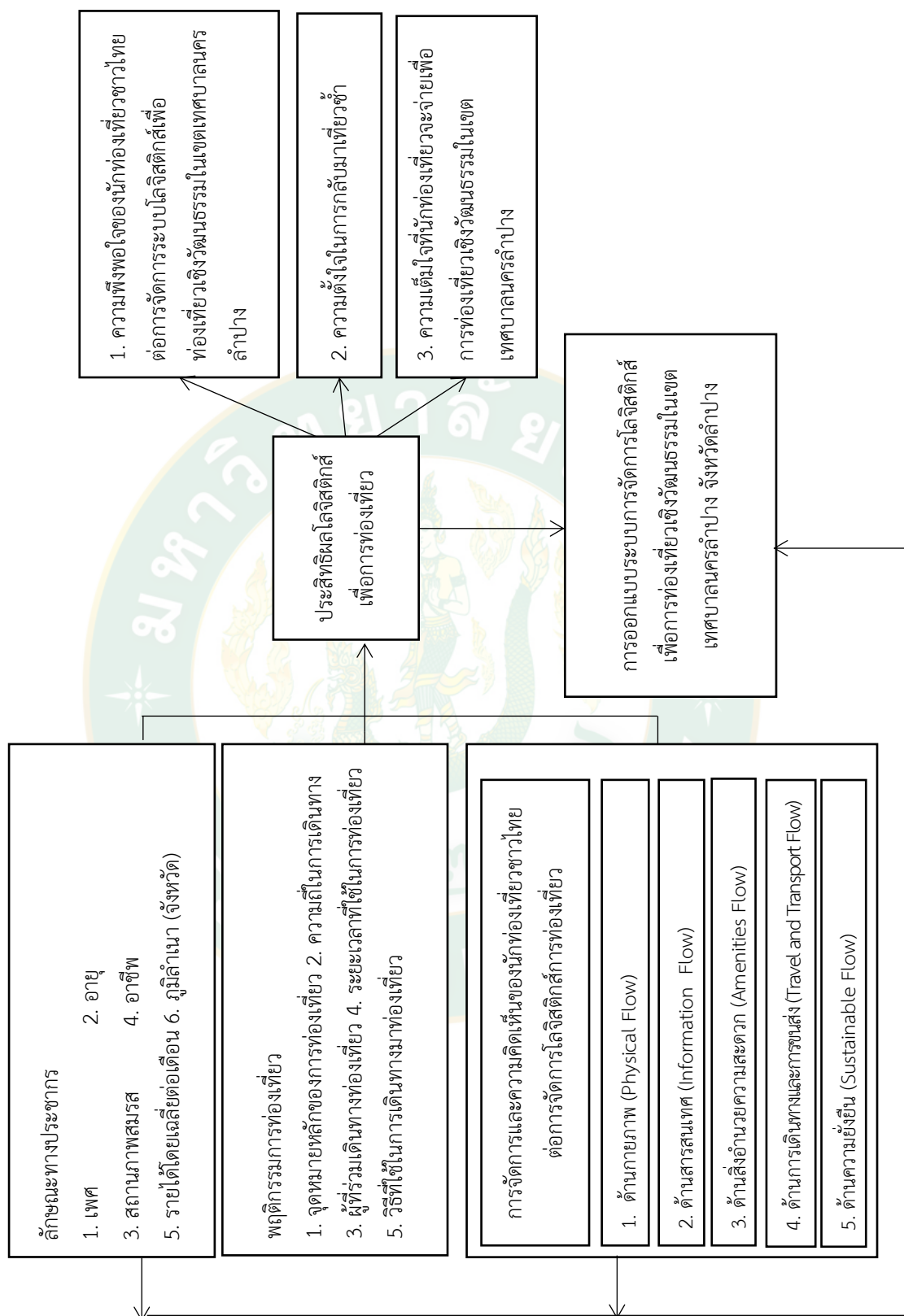
การวัดประสิทธิภาพโลจิสติกส์การท่องเที่ยวโดยวัดจากตัวแปรแฝงซึ่งเกิดจากภาวะสันนิษฐานและพฤติกรรมที่เกิดขึ้น โดยการวัดทัศนคติจากความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทย พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่มีความตั้งใจในการกลับมาเที่ยวซ้ำ และความเต็มใจที่นักท่องเที่ยวจะจ่ายเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จนนำมาสู่การสรุปเนื้อหาจากประเด็นดังกล่าวเป็นระบบการจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดวิธีการในการจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย การออกแบบกระบวนการดำเนินงานต่างๆ และการจัดการวัตถุดิบหรือทรัพยากรที่ช่วยในการสนับสนุนให้การเคลื่อนไหวหรือการไหลของสินค้าและบริการเมื่อถูกนำมาใช้กับการท่องเที่ยวจึงเป็นการอำนวยความสะดวกของสินค้าและนักท่องเที่ยวจากต้นทาง ไปยังปลายทางผ่านกระบวนการต่างๆอย่างเป็นระบบ เช่น นักท่องเที่ยว (เปรียบเสมือนสินค้า) ที่มีการเคลื่อนย้ายไปมา โรงแรม (เปรียบเสมือนคลังสินค้าหรือจุดกระจายสินค้า) โดยมีการใช้สิ่งอำนวยความสะดวกที่มีให้บริการในพื้นที่ในช่วงที่มีการท่องเที่ยวหรือการค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวเพิ่มเติม ผ่านการใช้การคมนาคมและขนส่งในการเดินทางไปยังสถานที่ต่างๆ

ข้อมูลจากการวิเคราะห์เกี่ยวกับองค์ประกอบของประสิทธิภาพการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ได้นำมาทำการพิสูจน์สมมติฐานในการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพื่อให้ได้มาซึ่งตัวแปรที่จะใช้ในการอธิบายถึงปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิภาพการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้อย่างครอบคลุมยิ่งขึ้น จนนำไปสู่การสร้างข้อเสนอในการส่งเสริมหรือแก้ไขได้อย่างตรงจุด จากนั้นจะนำข้อมูลมาสังเคราะห์ร่วมกับผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการสนับสนุนของภาครัฐ ทั้งในเชิงนโยบายและแผนปฏิบัติการ ความคิดเห็นของผู้ประกอบการ ผู้นำชุมชนและกลุ่มคนในพื้นที่ (ผู้ให้บริการ) ตลอดจนความพึงพอใจในภาพรวมของนักท่องเที่ยว เพื่อนำมาสู่การออกแบบระบบการจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนคร

ลำปาง จังหวัดลำปาง ตามกรอบขององค์ประกอบโลจิสติกส์ใน 5 ด้าน ให้สอดคล้องกับลักษณะของพื้นที่ (แหล่งท่องเที่ยว) ที่สามารถตอบสนองความต้องการแก่นักท่องเที่ยวให้เกิดความพึงพอใจต่อไป

นอกจากนี้ ในการพัฒนาการท่องเที่ยวตั้งแต่ระดับนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผน แผนงานลงสู่การปฏิบัติจะต้องมีการวางแผนการดำเนินงานให้เกิดทิศทางเดียวกันร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้านการท่องเที่ยวจะทำให้ผลลัพธ์เกิดประสิทธิผลของการทำงานทุกฝ่ายและสามารถใช้ข้อมูลผลจากการศึกษาประกอบการจัดทำแผนกลยุทธ์ในการดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวและยังได้รับความคุ้มค่าจากการได้รับปัจจัยใดปัจจัยหนึ่ง อาทิ สิ่งอำนวยความสะดวก การคมนาคมขนส่ง สถานที่ท่องเที่ยวดึงดูดใจ ความปลอดภัย หรืออื่นๆ จนเกิดความประทับใจและการต่อยอดการพัฒนาหลากหลายด้านต่อไป

ภาพที่ 13 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

การตรวจสอบเอกสารปรากฏประเด็นเกี่ยวกับการใช้ระบบการจัดการโลจิสติกส์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง สำหรับเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวในรายละเอียดแยกเป็นรายประเด็นครอบคลุมถึงองค์ประกอบโลจิสติกส์การท่องเที่ยวที่ดำเนินการศึกษาในครั้งนี้ และการพัฒนาการท่องเที่ยวในภาพรวมของจังหวัดลำปาง จนนำมาสู่การตั้งสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ความพึงพอใจ ความตั้งใจในการมาเที่ยวซ้ำ และความเต็มใจที่จะจ่าย เป็นองค์ประกอบร่วมในการอธิบายประสิทธิภาพการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านพฤติกรรมการท่องเที่ยวและความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาการท่องเที่ยว จังหวัดลำปาง โดยมี การใช้เทคนิควิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบของโลจิสติกส์ในการท่องเที่ยวและแนวคิดของโลจิสติกส์ในการจัดการทรัพยากรที่ช่วยสนับสนุนให้เกิดการเคลื่อนไหวได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดจากจุดต้นทางไปยังปลายทาง จนนำมาสู่การออกแบบการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบที่มุ่งให้การท่องเที่ยวเกิดข้อได้เปรียบทางการแข่งขันทั้งในส่วนของการจัดการแหล่งท่องเที่ยวและมีความสอดคล้องกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาในจังหวัดอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้ใช้การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ในการดำเนินการวิจัยให้ครอบคลุมประเด็นเนื้อหา โดยแบ่งวิธีวิจัยออกเป็น 2 ตอน มีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งมีวิธีการในการบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ 1) เพื่อศึกษาระบบโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง 2) เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบและประสิทธิผลโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง และ 3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง แยกเป็นประเด็นต่างๆ คือ

- สถานที่ดำเนินการวิจัย
- วิธีการศึกษาและขั้นตอนการศึกษา
- ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
- วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
- การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์รูปแบบระบบการจัดการโลจิสติกส์เพื่อเพิ่มประสิทธิผลการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง ใช้วิธีการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) ในการบรรลุวัตถุประสงค์ที่ 4) สังเคราะห์และออกแบบระบบการจัดการโลจิสติกส์เพื่อเพิ่มประสิทธิผลการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง

ตอนที่ 1 การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

ในการบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ 1-3 คือ 1) เพื่อศึกษาการจัดการระบบโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง 2) เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของประสิทธิผลโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง และ 3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง มีรายละเอียดและขั้นตอนตามวิธีการ ดังนี้

1.1 สถานที่ดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยเลือกศึกษาเฉพาะพื้นที่ในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง เพราะมีทรัพยากรที่มีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ทั้งแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรม รถม้า ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี สถาปัตยกรรม วิถีชีวิต ประกอบกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่จากหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชน เช่น พิพิธภัณฑ์ วัด ถนนสายวัฒนธรรม ถนนคนเดิน ในการสร้างรายได้ให้กับครัวเรือนรวมถึงการสร้างรายได้มวลรวมให้แก่จังหวัด ซึ่งเป็นข้อได้เปรียบทางการแข่งขันสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้หลายกลุ่ม ลดการกระจุกตัวเฉพาะแหล่ง เชื่อมโยงกิจกรรมกับการเดินทางให้เกิดการใช้จ่ายและมีเวลาพำนักภายในจังหวัดเพิ่มขึ้น มุ่งสู่การยกระดับให้จังหวัดลำปางเปลี่ยนจากการเป็นเมืองผ่านให้มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักและถูกเลือกโดยนักท่องเที่ยวให้เป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวในวงกว้างยิ่งขึ้น ครอบคลุมพื้นที่การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จำนวน 8 ตำบล ได้แก่ ตำบลสวนดอก ตำบลเวียงเหนือ ตำบลหัวเวียง ตำบลสบตุ๋ย ตำบลบ่อแฮ้ว ตำบลชมพู ตำบลพระบาท และตำบลพิชัย

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดจากสถานที่ที่มีชื่อเสียงและได้รับการคัดเลือกในการส่งเสริมการตลาดด้านการท่องเที่ยว ซึ่งส่วนใหญ่แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมกระจุกตัวอยู่ในเขตเทศบาลนครลำปาง โดยได้แบ่งออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ มีรายละเอียด ดังนี้

1) สถานที่ทางศาสนา

- วัดปงสนุก ตำบลเวียงเหนือ
- วัดพระแก้วดอนเต้า ตำบลเวียงเหนือ
- วัดประตูป่อง ตำบลเวียงเหนือ
- สถานปฏิบัติธรรมและสุสานไตรลักษณ์ ตำบลเวียงเหนือ
- วัดเชียงราย ตำบลสวนดอก
- วัดศรีรองเมือง ตำบล สบตุ๋ย
- วัดบุญวาทย์ ตำบลหัวเวียง
- วัดไชยมงคล (จองคา) ตำบลหัวเวียง

2) ชุมชนท้องถิ่น

- ชุมชนท่องเที่ยวบ้านท่ามะโอ ตำบลเวียงเหนือ
- ถนนสายวัฒนธรรม ตำบลเวียงเหนือ
- กาดกองต้า ชุมชนตลาดท่าจีน ตำบลสวนดอก
- ตลาดรัตน ตำบลสบตุ๋ย

3) บ้านเรือนโบราณและสถานที่ทางประวัติศาสตร์

- บ้านแสนัก ตำบลเวียงเหนือ
- บ้านหลุยส์ ที่ เลียวโนเวนส์ ตำบลเวียงเหนือ
- สะพานรัชฎาภิเศก ตำบลเวียงเหนือ
- สะพานดำ ตำบลสบตุ๋ย

แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตามที่ได้กล่าวมาข้างต้นจะดำเนินการเก็บรวบรวมแยกเป็นตำบล คือ ตำบลสวนดอก จำนวน 2 แห่ง ตำบลเวียงเหนือ จำนวน 9 แห่ง ตำบลสบตุ๋ย จำนวน 3 แห่ง ตำบลหัวเวียง จำนวน 2 แห่ง ส่วนตำบลพระบาท ตำบลพิชัย ตำบลบ่อแฮ้วและตำบลชมพู ยังไม่ปรากฏแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่โดดเด่นจึงไม่ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลให้ครอบคลุมถึงพื้นที่ส่วนรับผิดชอบในเขตเทศบาลนครลำปางทั้งหมด

1.2 วิธีการและขั้นตอนการศึกษา

วิธีวิจัยในการบรรลุวัตถุประสงค์ที่ 1 ได้ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในการดำเนินการและอธิบายชุดข้อมูล ตามรายละเอียดดังนี้

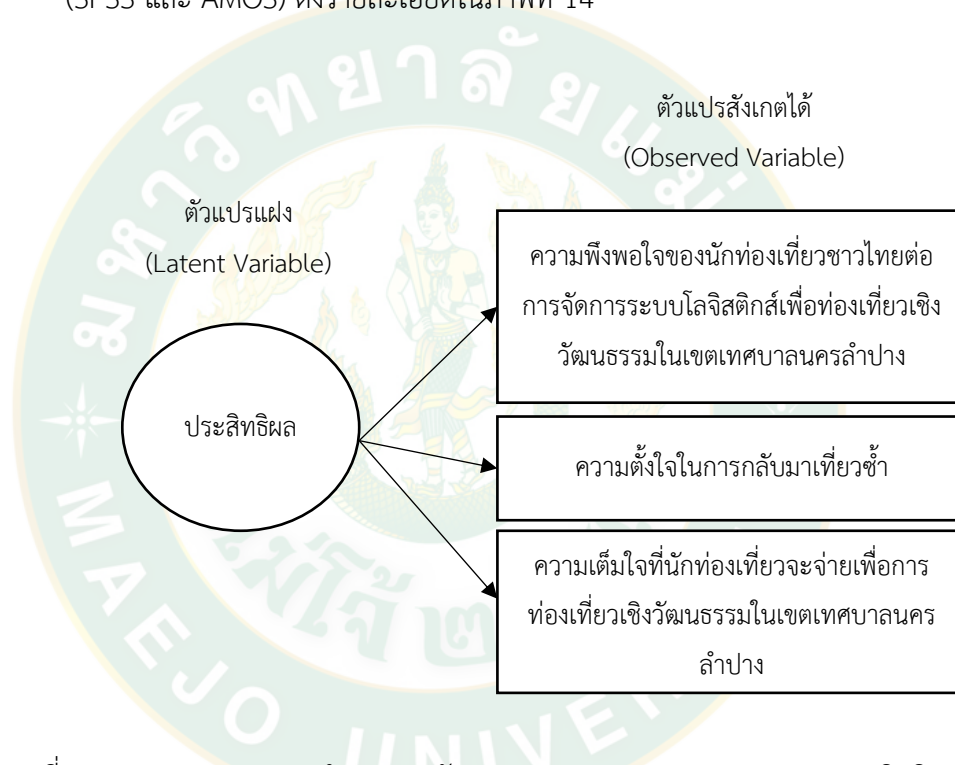
ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้าเอกสารจากแหล่งต่างๆ ได้แก่ เอกสารทางวิชาการ บทความ วารสาร หนังสือ หนังสือพิมพ์ สิ่งพิมพ์ เว็บไซต์จากระบบออนไลน์ ข้อมูลจากตัวแทนของหน่วยงานราชการและเอกชน กลุ่มคนในชุมชนที่ทำการท่องเที่ยว รายงานการประชุม แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แผนพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับจังหวัดและระดับประเทศ ข้อมูลสถิติและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะช่วยให้ผู้วิจัยรวบรวมประเด็นที่จะใช้ในการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการระบบโลจิสติกส์การท่องเที่ยว และข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษาสำหรับใช้เป็นกรอบแนวทางการในการสร้างแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมเนื้อหาที่จะศึกษาร่วมกับการสังเกตแบบมีส่วนร่วมกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ในการบรรยายสถานการณ์ ปัญหา และปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นของการจัดการระบบโลจิสติกส์การท่องเที่ยว

วิธีวิจัยในการบรรลุวัตถุประสงค์ที่ 2-3 ได้ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจและเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ในการดำเนินการและอธิบายชุดข้อมูล ตามรายละเอียดดังนี้

ผู้วิจัยสรุปตัวแปรที่จะใช้ด้วยการศึกษาจากการบรรลุวัตถุประสงค์ที่ 1 จากการตรวจเอกสาร และการสำรวจภาคสนามในเขตเทศบาลนครลำปาง จากนั้นนำเสนอให้ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาตัวแปรให้ข้อมูลครอบคลุมถึงเนื้อหาที่จะศึกษาตามขั้นตอน

- ศึกษาทฤษฎี แนวคิด และตรวจเอกสารจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ร่างตัวแปรที่ได้จากการตรวจเอกสารในเรื่ององค์ประกอบของโลจิสติกส์และการท่องเที่ยว
- พิจารณาข้อคำถามองค์ประกอบและตัวชี้วัดร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาหลักและอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
- ร่างแบบสอบถามจากการตรวจสอบเอกสารและทบทวนองค์ประกอบจากทฤษฎีสำหรับเป็นแนวทางในการสังเคราะห์ตัวแปรที่นำมาศึกษาในกรอบแนวคิดการวิจัย
- ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือให้เกิดความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) และมีความเชื่อมั่น (Reliability) ร่วมกับการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) เพื่อให้เกิดความตรงเชิงเนื้อหา
- ออกแบบเครื่องมือที่ใช้สำหรับการวิจัยโดยพิจารณาประกอบกับผลที่ได้จากการวิเคราะห์ ค่าทางสถิติและข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อนำไปสู่การเก็บรวบรวมข้อมูล จากนั้น นำแบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักท่องเที่ยวชาวไทย ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่กำหนดจนครบจำนวนของกลุ่มตัวอย่าง พร้อมการสังเกตและสอบถามเพิ่มเติมเกี่ยวกับความคิดเห็นตามประเด็นที่ศึกษา
- เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างได้ดำเนินการสำรวจความคิดเห็นที่มีต่อระบบการจัดการด้านโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง มีทั้งหมดจำนวน 400 ชุด ประกอบด้วยข้อมูลสำคัญ 7 ส่วน และมีข้อคำถาม 75 คำถาม
- วิเคราะห์ข้อมูลและการทดสอบสมมติฐานสำหรับใช้ในการอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น
- การทบทวนแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องแสดงให้เห็นว่าประสิทธิภาพการจัดการโลจิสติกส์ การท่องเที่ยวเป็นผลการวัดโลจิสติกส์ในด้านกายภาพ ด้านสารสนเทศ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการเดินทางและขนส่ง และด้านความยั่งยืน ที่ก่อให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง อย่างไรก็ตาม ประสิทธิภาพการจัดการโลจิสติกส์เป็นมโนทัศน์ (Concept) ที่เป็นปัจจัยที่ไม่สามารถวัดได้โดยตรงเป็นตัวแปรแฝง (Latent Variable) ซึ่งสามารถประเมินหรือวัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ (Observed Variable) รวม 3 องค์ประกอบ ประกอบด้วย 1) ด้านความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการจัดการโลจิสติกส์เพื่อท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง 2) ด้านความ

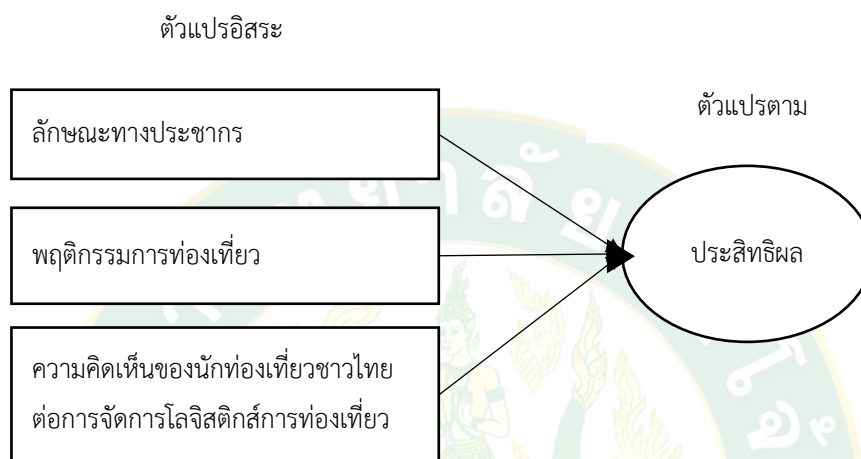
ตั้งใจในการมาเที่ยวซ้ำ และ 3) ด้านความเต็มใจที่นักท่องเที่ยวจะจ่ายเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง โดยมีข้อสมมติเบื้องต้น (Basic Assumption) ว่าองค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน คือ ความพึงพอใจฯ ความตั้งใจฯ ความเต็มใจฯ ร่วมกันอธิบายหรือเป็นองค์ประกอบที่สะท้อนถึงระดับประสิทธิผลของการจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง ทั้งนี้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบใช้เทคนิควิธีวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) ในการตรวจสอบและยืนยันความสัมพันธ์ของตัวแปร ในโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ (SPSS และ AMOS) ดังรายละเอียดในภาพที่ 14

ภาพที่ 14 รูปแบบแสดงแบบจำลองการวัด (Measurement Method) ของประสิทธิผล
การจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง

- การทดสอบค่าความเชื่อมั่นแยกเป็นรายด้านสำหรับนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบ 1) ด้านความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการจัดการโลจิสติกส์เพื่อท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง เท่ากับ 0.91 2) ด้านความตั้งใจในการมาเที่ยวซ้ำ เท่ากับ 0.91 และ 3) ด้านความเต็มใจที่นักท่องเที่ยวจะจ่ายเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง เท่ากับ 0.96 ซึ่งสามารถนำไปวิเคราะห์ต่อได้
- การอธิบายรูปแบบของปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง ได้ใช้การวิเคราะห์การถดถอย

พหุคูณ (Multiple Regression Analysis: MRA) ในการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ที่มีมากกว่า 1 ตัว กับตัวแปรตาม (Dependent Variable) จำนวน 1 ตัว ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัยและสร้างเป็นสมการโดยใช้โปรแกรม AMOS (Analysis of Moment Structures) ตามกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพ 15

ภาพที่ 15 ตัวแปรต้นและตัวแปรตามกรอบแนวคิดการวิจัย

- ร่างสรุปประเด็นสำหรับแลกเปลี่ยนในการจัดประชุมกลุ่มย่อยร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปางและเขียนรายงานผลการวิจัย

1.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้สำหรับการศึกษาในครั้งนี้ มีการคัดเลือกส่วนหนึ่งให้เป็นตัวแทนของประชากรสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลให้บรรลุตามรายวัตถุประสงค์ ซึ่งมีวิธีการในการกำหนดและแบ่งการเก็บข้อมูลออกเป็น 2 กลุ่ม รายละเอียดดังนี้

- การเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ครอบคลุมประเด็นของระบบการจัดการด้านโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง มีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Non-Probability Sampling) ด้วยการใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ประกอบด้วย กลุ่มผู้ประกอบการ ในส่วนของโรงแรม ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายของที่ระลึก ประธานชมรมรถม้า ตัวแทนจากธุรกิจบริการรถสาธารณะ กลุ่มเครือข่ายการท่องเที่ยวชุมชน ตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนด้านการท่องเที่ยว และประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ซึ่งนับเป็นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียจากการท่องเที่ยว

- การเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ครอบคลุมประเด็นของการศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิผลการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ได้กำหนดเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมายังจังหวัดลำปาง จำนวน 822,534 คน (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ข้อมูลปีพ.ศ. 2559) ทั้งนี้ได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการเปิดตารางการสุ่มสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970: 607-610) ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 384 คน โดยลักษณะพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่มีการเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา ซึ่งไม่สามารถใช้กระบวนการหากลุ่มตัวอย่างแบบอาศัยความน่าจะเป็นได้ (Probability Sampling) จึงใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling) ด้วยการกำหนดสัดส่วนจำนวนของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสารสนเทศและสถานที่ที่นักท่องเที่ยวไทยนิยมเดินทางไปเยี่ยมเยือน สถานีรถไฟ สถานีขนส่งทางบก และสนามบิน และการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Convenience Sampling) จนครบจำนวนที่ได้จากการสุ่มตัวอย่าง

1.4 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์ (Interview Form) ร่วมกับการสังเกตพฤติกรรมของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ในเขตเทศบาลนครลำปาง ซึ่งประกอบด้วย กลุ่มผู้ประกอบการภาคเอกชน ในส่วนของโรงแรม ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายของที่ระลึก ประธานชมรมรถม้า ตัวแทนจากธุรกิจบริการรถสาธารณะ กลุ่มเครือข่ายการท่องเที่ยวชุมชน และตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนด้านการท่องเที่ยว โดยการสร้างข้อคำถามแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structural Interview) ประกอบกับการจัดบันทึกและใช้การบันทึกเสียงในบางสถานการณ์ เพื่อให้ได้มาซึ่งการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง

แบบสอบถาม (Questionnaires) รวบรวมข้อมูลลักษณะทางประชากรของนักท่องเที่ยวชาวไทย ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส อาชีพ รายได้ต่อเดือน และภูมิลำเนา (จังหวัด) ข้อมูลพฤติกรรมการท่องเที่ยว ได้แก่ จุดมุ่งหมายหลักของการท่องเที่ยว ความถี่ในการเดินทาง ผู้ที่ร่วมเดินทางท่องเที่ยว ระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยว และวิธีการเดินทางมาท่องเที่ยว ข้อมูลความคิดเห็นต่อองค์ประกอบของโลจิสติกส์การท่องเที่ยว และข้อมูลประสิทธิผลโลจิสติกส์การท่องเที่ยว ครอบคลุมถึงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวความตั้งใจในการมาเที่ยวซ้ำ โดยกำหนดให้เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ ความพึงพอใจมากที่สุด (5 คะแนน) ความพึงพอใจมาก (4 คะแนน) ความพึงพอใจปานกลาง (3 คะแนน) ความพึงพอใจน้อย (2 คะแนน) และความพึงพอใจน้อยที่สุด (1 คะแนน) และได้ใช้วิธีการสำรวจความเต็มใจที่นักท่องเที่ยวจะจ่าย (Willingness To Pay: WTP) โดยใช้เทคนิคการสมมติเหตุการณ์ (Contingent Valuation

Method: CVM) มีรูปแบบคำถามเป็นคำถามปลายเปิด (Open-Ended Question) เพื่อสอบถามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับจำนวนเงินที่นักท่องเที่ยวเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยการสอบถามผู้ตอบด้วยคำถามปลายเปิดว่านักท่องเที่ยวมีความเต็มใจจะจ่ายเงินเท่าใดเพื่อเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ (Maximum Willingness To Pay) โดยการศึกษาครั้งนี้ได้ออกแบบข้อคำถามโดยให้ข้อมูลรายจ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวและตั้งคำถามถึงความเต็มใจที่นักท่องเที่ยวจะจ่ายเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปางเป็นจำนวนเงินเท่าไร

การทดสอบเครื่องมือวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูลมีเครื่องมือที่จะนำไปใช้สำหรับในการศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์ จึงกำหนดการทดสอบความตรง (Validity) โดยพิจารณาข้อคำถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการระบบโลจิสติกส์การท่องเที่ยวด้วยการตรวจสอบเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง ในการสรุปข้อคำถามครอบคลุมประเด็นเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการศึกษา

เครื่องมือในรายวัตถุประสงค์ที่ 2-3 เป็นแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยร่างแบบสอบถามเสนอต่อประธานกรรมการที่ปรึกษา คณะกรรมการที่ปรึกษาร่วม ผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาแบบสอบถามให้เกิดความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากนั้นจึงนำไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะให้ถูกต้อง และใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ในศรีสะอาด (2545: 64) มีสูตรในการคำนวณ ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC คือ ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับแบบทดสอบ

$\sum R$ คือ ผลรวมของคะแนนจากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ในการลดความคลาดเคลื่อนให้น้อยที่สุด ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากคณะกรรมการพิจารณาเรียบร้อยแล้ว จึงนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มทดลองซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีของ Cronbach (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540: 115-125) ในการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Coefficient of Alpha) เมื่อปรากฏผลการทดสอบต้องมีค่าไม่น้อยกว่า 0.70 ซึ่ง

จากการคำนวณในครั้งนี้ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา เท่ากับ 0.924 จึงสามารถนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลจริง

ตัวแปรและการวัดตัวแปร

ลักษณะทางประชากร

1. อายุ หมายถึง จำนวนปีตั้งแต่เกิดจนถึงวันที่ให้ข้อมูล หากเกิน 6 เดือนให้นับเป็น 1 ปี
2. สถานภาพสมรส หมายถึง ลักษณะการครองเรือนโดยแบ่งเป็นโสด สมรส และหม้าย/หย่าร้าง
3. อาชีพ หมายถึง งานที่ก่อให้เกิดรายได้ในการเลี้ยงชีพและทำอยู่เป็นประจำ
4. รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน หมายถึง จำนวนเงินที่ได้รับจากการประกอบอาชีพก่อนหัก

ค่าใช้จ่ายส่วนตัวในชีวิตประจำวันโดยประมาณคิดเป็นต่อเดือน

5. ภูมิลำเนา (จังหวัด) หมายถึง จังหวัดที่อยู่อาศัยในปัจจุบันของบุคคล

พฤติกรรมการท่องเที่ยว

1. จุดมุ่งหมายหลักของการท่องเที่ยว หมายถึง ลักษณะของกิจกรรมที่ตั้งใจจะทำเมื่อเดินทางมาท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปาง
2. ความถี่ในการเดินทาง หมายถึง จำนวนครั้งที่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปาง ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา
3. ผู้ที่ร่วมเดินทางท่องเที่ยว หมายถึง บุคคลที่ร่วมเดินทางท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปางในครั้งนี้
4. ระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยว หมายถึง จำนวนวันที่ใช้ในการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปาง
5. วิธีการเดินทางมาท่องเที่ยว หมายถึง ลักษณะของการใช้พาหนะในการเดินทางมายังเขตเทศบาลนครลำปาง

ความคิดเห็นที่มีต่อองค์ประกอบของโลจิสติกส์การท่องเที่ยว

องค์ประกอบของโลจิสติกส์การท่องเที่ยวมีเนื้อหาครอบคลุมถึงการแสดงออกทางความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการองค์ประกอบตามโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่เขตเทศบาลนครลำปาง โดยครอบคลุมองค์ประกอบของโลจิสติกส์ในด้านกายภาพ ด้านสารสนเทศ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการเดินทางและขนส่ง และด้านความยั่งยืนของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการจัดการองค์ประกอบตามโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่เขตเทศบาลนครลำปาง ลักษณะของ

แบบวัดเป็นแบบประเมินค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) ซึ่งระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม สามารถแบ่งคะแนน 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 108-118) รายละเอียดดังนี้

เมื่อเห็นด้วยมากที่สุด ให้ 5 คะแนน

เมื่อเห็นด้วยมาก ให้ 4 คะแนน

เมื่อเห็นด้วยปานกลาง ให้ 3 คะแนน

เมื่อเห็นด้วยน้อย ให้ 2 คะแนน

เมื่อเห็นด้วยน้อยที่สุด ให้ 1 คะแนน

การแปลความหมายจากคะแนนเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม รายละเอียดดังนี้

4.21 - 5.00 หมายถึง นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคิดเห็นต่อการจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในระดับมากที่สุด

3.41 - 4.20 หมายถึง นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคิดเห็นต่อการจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในระดับมาก

2.61 - 3.40 หมายถึง นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคิดเห็นต่อการจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในระดับปานกลาง

1.81 - 2.60 หมายถึง นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคิดเห็นต่อการจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในระดับน้อย

1.00 - 1.80 หมายถึง นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคิดเห็นต่อการจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในระดับน้อยที่สุด

ประสิทธิภาพโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยว

ประสิทธิภาพโลจิสติกส์การท่องเที่ยวมีเนื้อหาครอบคลุมถึงผลของการจัดการโลจิสติกส์ในด้านกายภาพ ด้านสารสนเทศ ด้านการเดินทางและขนส่ง ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านความยั่งยืน ซึ่งประสิทธิภาพเป็นตัวแปรแฝง (Latent Variable) วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ (Observed Variable) จำนวน 3 ตัวแปร ประกอบด้วย ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ความตั้งใจในการมาเที่ยวซ้ำ และความเต็มใจที่จะจ่าย รายละเอียดมีดังนี้

1. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อองค์ประกอบของโลจิสติกส์การท่องเที่ยว หมายถึง ความรู้สึกทางบวกที่มีต่อระบบการจัดการองค์ประกอบของโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง โดยเนื้อหาครอบคลุมภาพรวมของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ในด้านสิ่งดึงดูดใจ แหล่งท่องเที่ยว กิจกรรม สิ่งอำนวยความสะดวกรองรับ การบริการ การเดินทาง และขนส่ง ความยั่งยืนของการรักษาสีแวดล้อมและการอนุรักษ์วัฒนธรรมสำหรับการท่องเที่ยว ลักษณะของแบบวัดเป็นแบบประเมินค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) ซึ่งระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง สามารถแบ่งคะแนน 5 ระดับ รายละเอียดดังนี้

เมื่อพึงพอใจมากที่สุด ให้ 5 คะแนน

เมื่อพึงพอใจมาก ให้ 4 คะแนน

เมื่อพึงพอใจปานกลาง ให้ 3 คะแนน

เมื่อพึงพอใจน้อย ให้ 2 คะแนน

เมื่อพึงพอใจน้อยที่สุด ให้ 1 คะแนน

การแปลความหมายจากคะแนนเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง รายละเอียดดังนี้

4.21 - 5.00 หมายถึง นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจต่อการจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในระดับมากที่สุด

3.41 - 4.20 หมายถึง นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจต่อการจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในระดับมาก

2.61 - 3.40 หมายถึง นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจต่อการจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในระดับปานกลาง

1.81 - 2.60 หมายถึง นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจต่อการจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในระดับน้อย

1.00 - 1.80 หมายถึง นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจต่อการจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในระดับน้อยที่สุด

2. ความตั้งใจในการกลับมาเที่ยวซ้ำ หมายถึง ลักษณะของความคิดที่มีความมุ่งมั่นจะกระทำของนักท่องเที่ยวต่อการกลับไปเที่ยวอีกครั้งในเขตเทศบาลนครลำปาง โดยเนื้อหาครอบคลุมตั้งแต่ความสนใจในการค้นหาข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว วิธีการและพาหนะในการเดินทาง ที่พัก ร้านอาหาร สินค้าของที่ระลึก การอ่านบทวิจารณ์จากเอกสารและสื่อสังคมออนไลน์ การเปรียบเทียบข้อมูลสำหรับวางแผนท่องเที่ยว และการตัดสินใจที่จะเดินทางท่องเที่ยว ลักษณะของแบบวัดเป็นแบบประเมินค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) ซึ่งระดับความตั้งใจในการกลับมาเที่ยวซ้ำของนักท่องเที่ยวชาวไทย สามารถแบ่งคะแนน 5 ระดับ รายละเอียดดังนี้

เมื่อตั้งใจมากที่สุด ให้ 5 คะแนน

เมื่อตั้งใจมาก ให้ 4 คะแนน

เมื่อตั้งใจปานกลาง ให้ 3 คะแนน

เมื่อตั้งใจน้อย ให้ 2 คะแนน

เมื่อตั้งใจน้อยที่สุด ให้ 1 คะแนน

การแปลความหมายจากคะแนนเฉลี่ยของระดับความตั้งใจในการกลับมาเที่ยวซ้ำ รายละเอียดดังนี้

4.21 - 5.00 หมายถึง นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความตั้งใจในการกลับมาเที่ยวซ้ำในระดับมากที่สุด

3.41 - 4.20 หมายถึง นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความตั้งใจในการกลับมาเที่ยวซ้ำในระดับมาก

2.61 - 3.40 หมายถึง นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความตั้งใจในการกลับมาเที่ยวซ้ำในระดับปานกลาง

1.81 - 2.60 หมายถึง นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความตั้งใจในการกลับมาเที่ยวซ้ำในระดับน้อย

1.00 - 1.80 หมายถึง นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความตั้งใจในการกลับมาเที่ยวซ้ำในระดับน้อยที่สุด

3. ความเต็มใจที่นักท่องเที่ยวจะจ่ายเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หมายถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับมูลค่าสูงสุดของราคาที่นักท่องเที่ยวไทยยินดีและพร้อมที่จะจ่ายเป็นจำนวนเงินสำหรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง โดยเนื้อหาครอบคลุมถึงจำนวนเงินที่คาดว่าจะสามารถจ่ายได้สูงสุดสำหรับแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรม พาหนะขนส่ง ที่พัก อาหารและเครื่องดื่ม สินค้าที่ระลึก และค่าบำรุงสถานที่ต่างๆในการรักษาความสะอาดและความสวยงามในแหล่งท่องเที่ยว ลักษณะของแบบวัดเป็นแบบให้นักท่องเที่ยวไทยกรอกจำนวนมูลค่าสูงสุดของราคาที่ยินดีและพร้อมที่จะจ่าย โดยใช้เทคนิคการสมมติเหตุการณ์ ได้ใช้แบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open-Ended Question) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถที่จะแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับจำนวนเงินสูงสุดที่นักท่องเที่ยวเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง

1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลหลังจากที่ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว เป็นขั้นตอนที่ต้องมีกระบวนการที่มีระบบสามารถตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูล ด้วยการถอดรหัส จัดหมวดหมู่ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ เพื่อนำไปใช้สรุปผลการวิจัย ข้อมูลได้เก็บรวบรวมจากการสำรวจ การสัมภาษณ์ และการสอบถาม สามารถแบ่งออกเป็น 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 เมื่อรวบรวมข้อมูลสภาพบริบทของพื้นที่ในการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง เอกสารข้อมูลและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ จึงนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) เพื่อ

จัดกระทำข้อมูล จำแนกหมวดหมู่ของข้อมูลให้เป็นระบบ ซึ่งมีการจัดลำดับความสำคัญตลอดถึงความสัมพันธ์ของข้อมูลเชื่อมโยงกับปรากฏการณ์ในพื้นที่ให้เกิดความเข้าใจในความหมาย

ส่วนที่ 2 ผู้วิจัยร่างประเด็นเนื้อหาในแบบสอบถามร่วมกับประธานกรรมการที่ปรึกษา หลังจากผ่านการพิจารณาเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญได้นำมาสรุปข้อคิดเห็นและตรวจสอบความเรียบร้อยก่อนจะนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติบรรยาย (Descriptive Statistic) ในการบรรยายคุณลักษณะจากข้อมูลตัวเลขในรูปแบบร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง สำหรับระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง ระดับความตั้งใจในการกลับมาเที่ยวซ้ำ ที่มีการวัดแบบประเมินค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert) และความเต็มใจที่นักท่องเที่ยวจะจ่าย ที่ให้กรอกเป็นจำนวนเงินสูงสุดโดยเฉลี่ย

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) ในการวิเคราะห์องค์ประกอบของประสิทธิภาพการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง เนื่องจากเป็นตัวแปรแฝงซึ่งไม่สามารถวัดได้โดยตรง จากการตรวจเอกสารในบทที่ 2 จึงวัดจากตัวแปรสังเกตได้ คือ ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ความตั้งใจในการมาเที่ยวซ้ำ และความเต็มใจที่จะจ่ายด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับประมวลผลด้วยวิธีทางสถิติ SPSS for Windows (Statistical Package for the Social Science for Windows) และโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับประมวลผลด้วยวิธีทางสถิติ AMOS (Analysis of Moment Structures) ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) ตามที่ เสรี ชัดเข้ม (2547: 15-55) ที่มีความสามารถในการลดปริมาณข้อมูลหรือลดจำนวนตัวแปรในการวิจัย โดยการรวมตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันมาสร้างเป็นองค์ประกอบ สำหรับการทดสอบสมมติฐานใช้วิธีวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis: MRA) ตามกรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์รูปแบบระบบการจัดการโลจิสติกส์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง ใช้วิธีการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group Discussion)

สำหรับการบรรลุวัตถุประสงค์ที่ 4) สังเคราะห์และออกแบบระบบการจัดการโลจิสติกส์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง ในการสังเคราะห์ข้อมูลได้ใช้ผลจากวัตถุประสงค์ที่ 1 วัตถุประสงค์ที่ 2 และวัตถุประสงค์ที่ 3 จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจ การสัมภาษณ์ การสังเกตการณ์ การแจกแบบสอบถามจะถูกนำมาตรวจสอบความเรียบร้อย และใช้วิธีการวิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) ในการอธิบายโดยใช้วิธีการเปรียบเทียบและสรุปข้อมูลที่มีการจัดเป็นหมวดหมู่ให้เป็นระบบ โดยจัดลำดับความสำคัญให้เกิดความเข้าใจในความหมาย ตรวจสอบเนื้อหา เพื่อให้ครอบคลุมประเด็นที่เกี่ยวข้องในการศึกษา จากนั้นจึงสรุปประเด็นและยืนยันข้อมูลโดยข้อสรุปแบบอุปนัย (Inductive Method) ให้ได้มาซึ่งร่างการออกแบบระบบการจัดการโลจิสติกส์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง

ผู้วิจัยจัดประชุมกลุ่มย่อยกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย ตัวแทนจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลนครลำปาง ผู้ประกอบการภาคเอกชน ในส่วนของโรงแรม ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายของที่ระลึก ประธานชมรมรถม้า ตัวแทนจากธุรกิจบริการรถสาธารณะ กลุ่มเครือข่ายการท่องเที่ยวชุมชน นักวิชาการทางด้านการท่องเที่ยว ตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนด้านการท่องเที่ยว ตัวแทนจากสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดลำปาง

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการลงพื้นที่สำรวจ สังเกต การค้นคว้าเอกสาร การสัมภาษณ์ความคิดเห็นจากผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้านการท่องเที่ยว ตามประเด็นวัตถุประสงค์และวิเคราะห์สรุปผลและจัดการข้อมูลสำหรับการนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบของตารางและภาพประกอบคำบรรยายและความเรียงเพื่อสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของระบบโลจิสติกส์ที่ช่วยในการเพิ่มประสิทธิภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง ซึ่งรายละเอียดการนำเสนอสามารถแบ่งออกเป็น 5 ตอน ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

ตอนที่ 1 บริบททั่วไปทางสังคม เศรษฐกิจ และประชากรของเทศบาลนครลำปาง

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของประสิทธิภาพการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง

ตอนที่ 4 รูปแบบของปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิภาพการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง

ตอนที่ 5 ผลการสังเคราะห์และออกแบบระบบการจัดการโลจิสติกส์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง

ตอนที่ 1 บริบททั่วไปทางสังคม เศรษฐกิจ และประชากรของเทศบาลลำปาง

จังหวัดลำปางตั้งอยู่ทางภาคเหนือตอนบนของประเทศไทยจึงทำให้ภาพลักษณ์ของการท่องเที่ยวมีลักษณะที่คล้ายกับการท่องเที่ยวใน 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน (จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดลำปาง จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดพะเยา จังหวัดลำพูน จังหวัดน่านและจังหวัดแพร่) โดยเฉพาะช่วงฤดูหนาวตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงเดือนธันวาคมที่มีอากาศหนาวเย็นและพืชพรรณดอกไม้เมืองหนาวเริ่มผลิบนับเป็นช่วงที่ทำให้นักท่องเที่ยวต่างถิ่นเดินทางมาสัมผัสอากาศหนาวเย็นและเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยว จากสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดลำปางพบว่าช่วงเดือนธันวาคมเป็นฤดูกาลท่องเที่ยวเนื่องจากมีวันหยุดยาวจำนวนมาก (High Season) ที่ไม่ใช่ช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว (Low Season) และในช่วงฤดูฝนมีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างถิ่นเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดลำปางค่อนข้างน้อย ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวสอดคล้องกับนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐบาลที่มุ่งกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับท้องถิ่นที่เชื่อมโยงภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการต่อยอดด้วยความคิดสร้างสรรค์ในการดึงดูดนักท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวและการบริการของจังหวัดลำปางในภาพรวม ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาได้มีการตระหนักถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวที่ส่งผลกระทบในทุกด้านแก่ประเทศ ไม่ว่าจะเป็นผลกระทบด้านบวกและด้านลบที่ส่งผลต่อด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งแรกเริ่มนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเน้นเชิงปริมาณเพื่อมุ่งให้เกิดนักท่องเที่ยวเดินทางมาในจำนวนมากเพื่อเกิดการเติบโตของมูลค่าเชิงเศรษฐกิจ กระทั่งเมื่อรัฐบาลและส่วนงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวมีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว ในปีพ.ศ. 2520 หน่วยงานภาครัฐได้บรรจุแผนพัฒนาการท่องเที่ยวในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ.2520-2524) ต่อมาได้มีการประกาศให้เป็นปีของการท่องเที่ยวประเทศไทยสำหรับตลาดต่างประเทศด้วยแนวคิด “Visit Thailand” ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2530 จนกระทั่งที่รัฐบาลไทยได้ใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการฟื้นฟูเศรษฐกิจด้วยการสนับสนุนและเชิญชวนชาวต่างประเทศเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยภายใต้แนวคิด “Amazing Thailand” พร้อมกับแนวคิดส่งเสริมการท่องเที่ยวสำหรับตลาดในประเทศภายใต้แนวคิด “เที่ยวเมืองไทย ไม่ไปไม่รู้” ในปี พ.ศ. 2541-2542 เป็นต้นมา นับว่าความสำคัญของการท่องเที่ยวมีการขับเคลื่อนในเชิงนโยบายจากการจัดตั้งหน่วยงานที่มีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง กระทั่งการใช้ทรัพยากรทั้งธรรมชาติและวัฒนธรรมเป็นสินค้าเพื่อการท่องเที่ยวและกระจายรายได้เฉพาะบางกลุ่ม

นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวจากกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาและหน่วยงานภาครัฐในท้องถิ่นใช้อัตลักษณ์ของเมืองลำปางในอดีตภายใต้แนวคิดลำปาง เมืองที่ไม่หมุนไปตามกาลเวลา ซึ่งเป็นการตอบรับนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรอง ที่มุ่งกระจายรายได้สู่จังหวัดต่างๆในประเทศไทย ซึ่งหมายรวมถึงจังหวัดลำปางเช่นกัน ที่ได้มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆภายใต้แนวคิดดังกล่าว โดยที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ใช้เวลาสำหรับการท่องเที่ยวในช่วงวันธรรมดาในวัดปงสนุก วัด

พระธาตุลำปางหลวง บ้านโบราณ นักรมม้าชมเมือง วัดเฉลิมพระเกียรติ อุทยานแห่งชาติแจ้ซ้อน ถนนสายวัฒนธรรม และนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่ใช้เวลาสำหรับการท่องเที่ยวในช่วงวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ ในภาคกลาง และวัดที่อยู่ในเขตอำเภอเมือง นอกจากนั้นนักท่องเที่ยวสามารถเข้าร่วมกิจกรรมที่ถูกจัดขึ้นตามโอกาสพิเศษหรืองานเทศกาลในแหล่งท่องเที่ยว สรุปได้ว่าแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดลำปางส่วนใหญ่มีความโดดเด่นทางวัฒนธรรม ในส่วนของระยะเวลาที่ใช้สำหรับเดินทางมาท่องเที่ยวและ กิจกรรมการท่องเที่ยวมีผลต่อปริมาณนักท่องเที่ยวที่ทำให้เกิดการเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดลำปางเพิ่มมากขึ้น

จังหวัดลำปาง พึ่งพาเศรษฐกิจจากภาคเกษตรกรรม ภาคบริการ และภาคอุตสาหกรรม โดยที่ปัจจัยสนับสนุนให้ภาคบริการมีแนวโน้มเติบโตส่วนหนึ่งมาจากการเข้าถึงจังหวัดลำปางที่สะดวกสบายยิ่งขึ้น นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และการใช้ระบบสาธารณูปโภค (น้ำและไฟฟ้า) ของภาคบริการแสดงให้เห็นถึงการขยายตัวของภาคธุรกิจที่สนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว เช่น ที่พัก ร้านอาหาร ร้านกาแฟ เป็นต้น การขนส่งทางอากาศที่มีอัตราการให้บริการเติบโตขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับช่วงระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา และแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่กระจายอยู่ในตัวเมืองและชุมชนเชื่อมโยงนอกเขตเมืองล้วนถูกนำมาใช้ในการประชาสัมพันธ์ให้จังหวัดลำปางเป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น ซึ่งจากจำนวนนักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 เป็นต้นมา ส่งผลให้พื้นที่ที่มีการตื่นตัวในการส่งเสริมการท่องเที่ยวรองรับกับการมาเยือนและการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง

เขตเทศบาลนครลำปาง เป็นพื้นที่ตั้งอยู่ในบริเวณอำเภอเมืองลำปาง ได้กำหนดขอบเขตตามการแบ่งเขตการปกครองตามประกาศในพระราชกฤษฎีกา ให้จัดตั้งเขตเทศบาลนครลำปาง ครอบคลุมพื้นที่รับผิดชอบ จำนวน 8 ตำบล คือ 1) ตำบลสวนดอก 2) ตำบลเวียงเหนือ 3) ตำบลหัวเวียง 4) ตำบลสบตุ๋ย 5) ตำบลบ่อแฮ้ว 6) ตำบลชมพู 7) ตำบลพระบาท และ 8) ตำบลพิชัย ประกอบด้วย 41 ชุมชน ซึ่งมีที่ตั้งอยู่บริเวณ 2 ฝั่งของแม่น้ำวัง อันมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์มาตั้งแต่ยุคแรกเริ่มที่มีการค้นพบบันทึกที่ยอมรับกันโดยทั่วไปเกี่ยวกับเรื่องราวของเมืองโบราณครั้งเมื่อ 1,000 ปี (แหล่งข้อมูลจากพิพิธภัณฑ์หอยมูสะกอน ปีพ.ศ. 2562) ที่มีการค้นพบหลักฐานทางโบราณคดีเครื่องปั้นดินเผาในราวพุทธศตวรรษที่ 13 ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการตั้งถิ่นฐานของผู้คนตั้งแต่ในอดีตต่อมาเมื่อได้มีการเปลี่ยนแปลงระบบการเมืองการปกครองเรื่อยมาจวบจนถึงปัจจุบัน ดังภาพที่ 1-2 จากภาพดังกล่าวทำให้เห็นถึงพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ที่สะท้อนให้เห็นถึงการตั้งชุมชนในเขตเมืองลำปาง และนำมาสู่การพัฒนาเมืองสู่การท่องเที่ยวในปัจจุบัน ทำให้เห็นความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ วัฒนธรรมของผู้คนในจังหวัดลำปาง โดยที่การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้นำมาสู่การปรับตัวที่ได้มีการหยิบยกประวัติศาสตร์และต้นตอของตนสู่สัญญาณทางการท่องเที่ยวซึ่งจะได้กล่าวต่อไป

สัญลักษณ์สำคัญของจังหวัดลำปางสำหรับหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ที่ปรากฏในเขตเทศบาลนครลำปาง ใช้ตราสัญลักษณ์เป็นไก่ขาวตามตำนานเมืองที่มีการตั้งชื่อว่าเมืองกุฎฏะนคร แปลว่าเมืองไก่ขาว เมื่อสมัยพุทธกาลครั้งที่พระอินทร์ทราบข่าวถึงการเสด็จมาประทับของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ณ เมืองลำปาง จึงแปลงกายเป็นไก่ขาวเพื่อขับปลุกพระองค์และชาวเมืองให้ทันกับช่วงเวลาใส่บาตร จากเหตุการณ์ดังกล่าวนี้ว่าวิถีชีวิตของชาวลำปางผูกพันกับไก่ขาวมาอย่างยาวนาน ทำให้สถานที่สำคัญ แหล่งท่องเที่ยว และตราสินค้าหลายแห่ง ใช้เป็นสัญลักษณ์ทางการค้ารวมถึงการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวเช่นเดียวกันประกอบกับประชากรที่อาศัยอยู่ภายในเขตเทศบาลนครลำปางมีการเกราะกลุ่มจึงส่งผลต่อการพัฒนาพื้นที่ในอีกหลายด้านกลายเป็นศูนย์กลางบริหารราชการ พาณิชยกรรม การท่องเที่ยว แหล่งอุตสาหกรรม ย่านธุรกิจเกี่ยวกับสินค้าทางการเกษตรและยาน การค้าเก่า และเนื่องจากความหลากหลายของผู้คนต่างถิ่นที่เข้ามาทำการค้าในอดีตยังปรากฏสถานที่ทางวัฒนธรรมที่ถูกนำมาใช้เป็นสินค้าและบริการท่องเที่ยวในปัจจุบันโดยมีพัฒนาการเปลี่ยนแปลงของช่วงเวลาดังภาพ 16-17

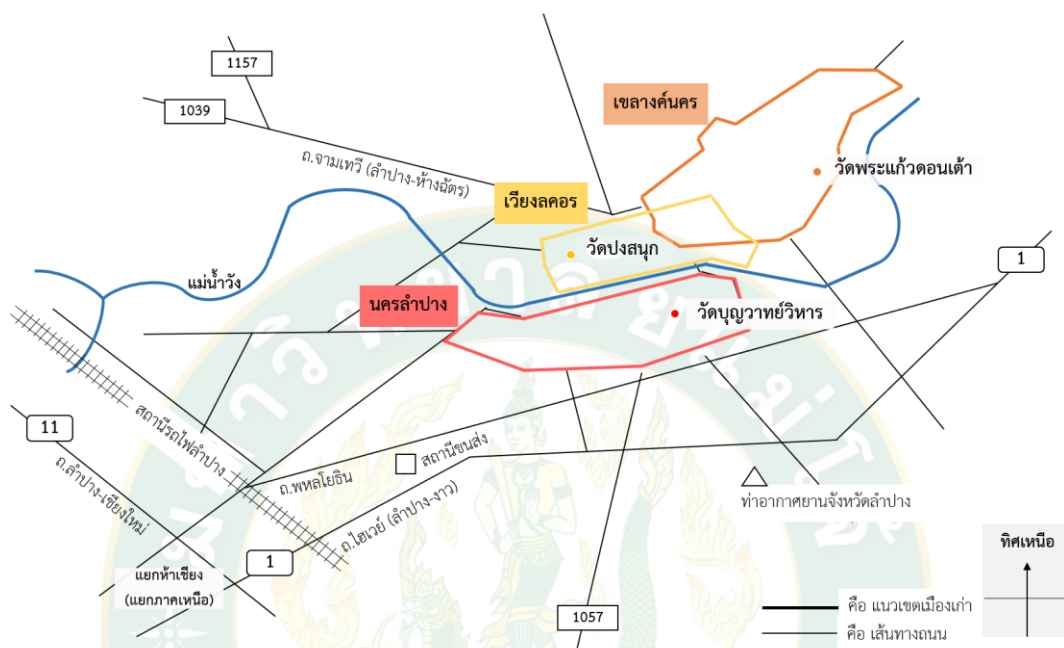
ภาพที่ 16 พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ในช่วงเวลาที่ปรากฏหลักฐานเกี่ยวกับการก่อตั้งเมือง และผู้คนที่ย้ายมาอยู่ในจังหวัดลำปาง

ภาพที่ 17 พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ในช่วงเวลาที่ปรากฏหลักฐานเกี่ยวกับการปกครองและการพัฒนาด้านเศรษฐกิจลำปาง (ต่อ)

สถานที่ท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลนครลำปางมีความเก่าแก่ทางประวัติศาสตร์และคงความเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมสำคัญ จากพัฒนาการทางประวัติศาสตร์มีการเปลี่ยนแปลงของแต่ละช่วงเวลาที่ผ่านมามีเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการท่องเที่ยวด้วยการสร้างเรื่องราวทางการท่องเที่ยวภายใต้งานส่งเสริมการท่องเที่ยวของเทศบาลนครลำปาง ได้ตระหนักถึงการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวที่มีความงดงามทรงคุณค่าต่อจิตใจและการได้สร้างภาพลักษณ์ทางการท่องเที่ยวจากความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมผ่านทางวิถีชีวิตชุมชน สถาปัตยกรรม วัด บ้านโบราณ ภูมิปัญญา สินค้าท้องถิ่น เผยแพร่สู่สาธารณะแก่ผู้สนใจและเป็นสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอีกทางหนึ่ง ทั้งนี้จากสิ่งที่เป็นตัวแทนทางวัฒนธรรมดังที่กล่าวจังหวัดลำปางประกอบด้วยหน่วยงานรัฐ เอกชน และชุมชนจึงใช้ความพยายามจัดกิจกรรมรำลึกถึงสะท้อนวัฒนธรรมในสถานที่อันเป็นจุดกำเนิดของเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ โดยเฉพาะ “รถไฟ รถม้า สะพานรัษฎาภิเศก” เพื่อกระตุ้นให้ผู้คนในจังหวัดลำปางได้ตระหนักถึงความสำคัญของร่องรอยทางประวัติศาสตร์ของจังหวัดลำปางที่ยังคงคุณค่าให้ได้รับการอนุรักษ์สืบต่อไป จนกลายเป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยว (Landmark) สำหรับการจัดงานท่องเที่ยวเมืองเก่าเขลางค์นครลำปาง เมื่อปีพ.ศ. 2561 ซึ่งมีลักษณะการออกแบบงานเป็น 3 ยุคของการสร้างเมืองในอดีต โดยมีจุดศูนย์กลางของแต่ละยุคเป็นสถานที่ในการจัดงาน คือ ยุคที่ 1 เขลางค์นคร มีจุดศูนย์กลางอยู่ที่วัดพระแก้วดอนเต้า (ตำบลเวียงเหนือ) ยุคที่ 2 เวียงลคอร มีจุดศูนย์กลางอยู่ที่วัดปงสนุก (ตำบลเวียงเหนือ) และยุคที่ 3 นครลำปางมีจุดศูนย์กลางอยู่ที่วัดบุญวาทย์วิหาร (ตำบลหัวเวียง) และที่มิวเซียมลำปาง (ตำบลพระบาท) เนื่องจากมีความน่าสนใจของพื้นที่และนิทรรศการจัด

แสดงภายในห้อง ทั้งนี้รูปแบบการจัดกิจกรรมภายในงานสามารถเดินขึ้นชมนิทรรศการภาพถ่ายเรื่องราวในอดีต เวทีแลกเปลี่ยนร่วมกับคนในชุมชน การแสดงสินค้าชุมชน การแสดงดนตรี การสาธิตงานฝีมือจากภูมิปัญญาท้องถิ่น และการทานอาหารแบบขันโตกจากชุมชนที่มาร่วมในงาน ดังภาพ 18

ภาพที่ 18 แผนที่ท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปางตามการแบ่งเป็นยุคสมัย (ดัดแปลงจากแผนที่ท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปางของเทศบาลนครลำปาง)

การส่งเสริมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปางในปัจจุบันที่ปรากฏในแผนที่ท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปาง ในภาพที่ 16 และการแสดงถึงพัฒนาการเปลี่ยนผ่านของพื้นที่จังหวัดลำปางที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ของสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ก่อให้เกิดวัฒนธรรมที่สามารถจับต้องได้ ผ่านอาคาร สถาปัตยกรรม โบราณวัตถุ โบราณสถาน ร่องรอยทางประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมที่ไม่สามารถจับต้องได้แต่ยังคงหลงเหลือผ่านความทรงจำ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ความระลึกถึงวันวานในอดีตที่ผ่านมา ซึ่งจากการทบทวนเอกสารและการสำรวจพื้นที่ในเขตเทศบาลนครลำปาง พบว่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีนักท่องเที่ยวชาวไทยเข้าไปดำเนินกิจกรรม เช่น การชื่นชมความสวยงามของสถานที่ทางศาสนา อาคาร บ้านเรือน สถาปัตยกรรม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิถีชีวิตวัฒนธรรมท้องถิ่น การชิมอาหารท้องถิ่น การอุดหนุนสินค้าที่ระลึกที่มีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม การถ่ายภาพเชิงวัฒนธรรม การใช้บริการการขนส่งที่มีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ คือ 1) แหล่งท่องเที่ยวทางศาสนา 2) แหล่งท่องเที่ยววิถีชุมชนท้องถิ่น และ 3) แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1) แหล่งท่องเที่ยวทางศาสนา

นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวมีลักษณะการทำกิจกรรมในหลายลักษณะ เช่น การศึกษาและชื่นชมงานพุทธศิลป์และสถาปัตยกรรม เรียนรู้ประวัติศาสตร์ ประกอบกิจกรรมทางศาสนา และกิจกรรมที่ถูกจัดขึ้นตามเทศกาล งานประเพณี ความเชื่อ และกิจกรรมพิเศษ ในวัดและสถานปฏิบัติธรรมลักษณะของการทำกิจกรรมที่สามารถทำได้ทุกวันตามเวลาการเปิด-ปิด ตั้งแต่เวลา 08.00-16.00 น. สำหรับวัดที่อยู่ใกล้กับถนนคนเดินทั้งถนนสายวัฒนธรรมและกาดกองต้าที่เปิดให้บริการทุกวันศุกร์-อาทิตย์ ทางวัดจะขยายระยะเวลาการปิดไปเป็นช่วงเวลา 17.00-22.00 น. ภายในเขตเทศบาลนครลำปางในอดีตมีผู้คนหลากหลายเชื้อชาติ (ไทย ล้านนา อังกฤษ พม่า ไทใหญ่ จีน อเมริกัน ขมุ) เข้ามาตั้งถิ่นฐานและทำการค้าทำให้มีการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม (Cultural Diffusion) ในสังคมจึงทำให้สถานที่ทางศาสนามีความแตกต่างทางด้านสถาปัตยกรรมด้วย ดังจากการปรากฏวัดที่มีสถาปัตยกรรมแบบล้านนา วัดที่มีสถาปัตยกรรมแบบพม่าและวัดพม่าที่ผสมกับฝรั่ง ซึ่งได้กลายเป็นจุดท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่มีความโดดเด่นด้วยเอกลักษณ์เฉพาะและยังคงมีการอนุรักษ์ให้มีสภาพที่ดีต่อไป รายละเอียดดังนี้

วัดปงสนุก ตั้งอยู่ที่ตำบลเวียงเหนือ อำเภอเมืองลำปาง เป็นวัดโบราณที่มีการผสมผสานศิลปกรรมระหว่างล้านนา พม่า และจีน จากฝีมือช่างเชียงแสนมีเพียงแห่งเดียวในประเทศไทย จนในปี พ.ศ. 2551 ได้รับรางวัล Award of merit ด้านการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก (2008 Asia-Pacific Heritage Awards of Cultural Heritage Conservation) จากองค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ภายในมี 2 วัดที่อยู่ติดกัน คือ วัดปงสนุกเหนือและวัดปงสนุกใต้ ปัจจุบันมีการจัดพื้นที่บางส่วนเป็นพิพิธภัณฑ์จัดแสดงโบราณวัตถุและสิ่งของเครื่องสักการะที่เคยใช้ในพิธีกรรมต่างๆสำหรับให้เข้าชมและศึกษาเรียนรู้ และมีอนุสรณ์สถานเสาหลักเมืองหลักแรกของจังหวัดลำปางซึ่งตรงกับหลักฐานทางประวัติศาสตร์ของการย้ายเมืองในยุคที่ 2 เวียงลคอร ดังภาพ 19

ภาพที่ 19 วัดปงสนุก

วัดพระแก้วดอนเต้า หรือวัดพระแก้วดอนเต้าสุชาดาราม ตั้งอยู่ที่ตำบลเวียงเหนือ อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง เป็นวัดโบราณนับตั้งแต่การเป็นจุดศูนย์กลางของเมืองในยุคที่ 1 เขตแดนนคร ที่มีการอนุรักษ์ไว้อย่างสวยงามและยังคงเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปหามณีรัตนปฏิมากร หรือพระแก้วมรกต ตั้งแต่ปี พ.ศ. 1979 รวมระยะเวลาจนถึง 32 ปี ซึ่งปัจจุบันพระแก้วมรกตถูกนำไปประดิษฐานที่วัดพระศรีรัตนศาสดาราม ณ กรุงเทพมหานคร บริเวณวัดปรากฏสถาปัตยกรรมและศิลปกรรมแบบพม่าและล้านนา รวมทั้งพิพิธภัณฑสถานแห่งล้านนาที่จัดแสดงสิ่งของเครื่องใช้โบราณวัตถุและผลงานแกะสลักฝีมือละเอียดสำหรับให้เข้าชมและศึกษาเรียนรู้ ดังภาพ 20

ภาพที่ 20 วัดพระแก้วดอนเต้า

วัดเชียงราย ตั้งอยู่ที่ตำบลสวนดอก อำเภอเมืองลำปาง เป็นวัดที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อเป็นเกียรติประวัติแก่วงศ์ตระกูลชาวเชียงราย เมื่อปีพ.ศ. 2200 ได้รับการบูรณะปี พ.ศ. 2555 ภายในปรากฏศิลปะล้านนาประยุกต์กับศิลปะภาคกลาง และมีการจัดพื้นที่สำหรับเป็นพิพิธภัณฑสถานเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมและการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ของเจ้าอาวาสในแต่ละช่วงสมัย ภายในวัดมีลักษณะเด่นด้วยการทาสีขาวทั้งส่วนของวิหารและพระพุทธรูปปางประทานพรประกอบกับการแกะสลักลวดลายสวยงาม ดังภาพ 21

ภาพที่ 21 วัดเชียงราย

วัดศรีรองเมือง ตั้งอยู่ที่ตำบลสบตุ๋ย อำเภอเมืองลำปาง เป็นวัดที่ถูกสร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2448 โดยคหบดีชาวพม่าเมื่อสมัยที่เข้ามารับจ้างทำไม้ในเมืองลำปาง บริเวณด้านหลังของวัดอยู่ติดกับแม่น้ำวังซึ่งเป็นเส้นทางลำเลียงไม้ในอดีตเมื่อครั้งที่มีบริษัทต่างชาติเข้ามาสัมปทานทำไม้ของภาคเหนือ สถาปัตยกรรมของวิหารและพระพุทธรูปทำด้วยไม้สักที่ยังหลงเหลือเป็นศิลปะพม่าแบบมณฑลพะเยา ดังภาพ 22

ภาพที่ 22 วัดศรีรองเมือง

วัดประตูปอง ตั้งอยู่ที่ตำบลเวียงเหนือ อำเภอเมืองลำปาง เป็นวัดโบราณที่มีสถาปัตยกรรมแบบสิบสองปันนาและแบบจีนผสมถูกสร้างขึ้นประมาณปี พ.ศ. 2120 และเนื่องจากมีที่ตั้งอยู่ตรงประตูเมืองเก่าของยุคที่ 2 เวียงลครหรือเวียงละกอน (ชื่อเมืองลำปางในอดีต) จึงใช้ชื่อวัดตามลักษณะของที่ตั้งดังกล่าว ภายในปรากฏแนวกำแพงเมืองโบราณ ปูชนียวัตถุ หอระบเก่าที่เคยถูกใช้เป็นปราการสู้รบกับทัพพม่า และสถาปัตยกรรมแบบล้านนาพื้นบ้านและแบบพม่าสำหรับให้เจ้าชมและศึกษาเรียนรู้ด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของความเป็นมาเกี่ยวกับเมืองลำปาง ดังภาพ 23

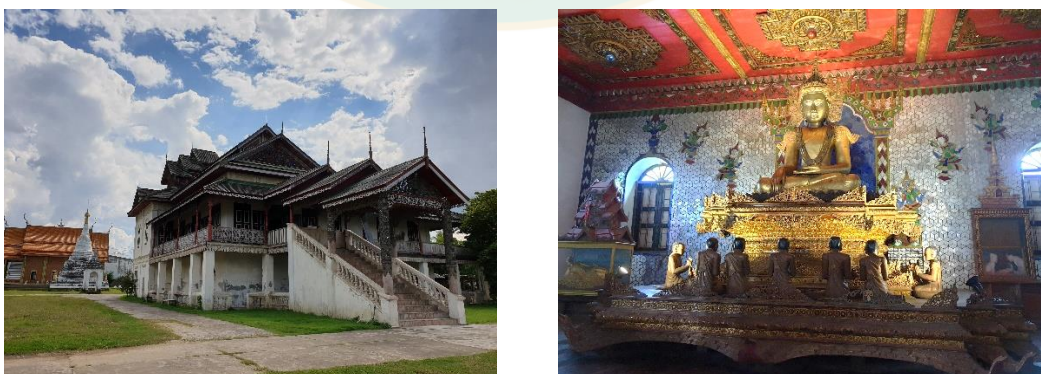
ภาพที่ 23 วัดประตูปอง

วัดบุญวาทย์วิหาร ตั้งอยู่ที่ตำบลหัวเวียง อำเภอเมืองลำปาง เป็นวัดโบราณที่ถูกสร้างขึ้นมาก่อนและมีการบูรณะตั้งแต่ปีพ.ศ. 2347 ต่อมาได้ถูกใช้เป็นสถานประกอบพิธีถือน้ำพิพัฒน์สัตยาของเจ้านาย ต่อมาจึงได้ยกฐานะเป็นวัดหลวงแห่งแรกของจังหวัดลำปาง ภายในปรากฏจิตรกรรมฝาผนัง ศิลปกรรมและสถาปัตยกรรมแบบลายไทยภาคกลางประณีตงดงาม ดังภาพ 24

ภาพที่ 24 วัดบุญวาทย์วิหาร

วัดไชยมงคล (จองคา) ตั้งอยู่ที่ตำบลหัวเวียง อำเภอเมืองลำปาง เดิมเป็นพื้นที่รกร้างสำหรับประหารนักโทษและจุดรวมพลของนักรบไทยโบราณ ต่อมาเมื่อคหบดีชาวพม่าซื้อที่ดินและสร้างเป็นสำนักสงฆ์ (วัดจองคม) แล้วเสร็จในปีพ.ศ. 2450 และได้อัญเชิญพระพุทธรูปจากเมืองมณฑลพะเยา ประเทศพม่า จึงได้ยกฐานะเป็นวัดชื่อว่า วัดไชยมงคล ภายในปรากฏสถาปัตยกรรมและการแกะสลักลวดลายแบบพม่า และได้รับรางวัลอนุรักษ์ศิลปสถาปัตยกรรมดีเด่น ประเภทอาคารศาสนสถาน ในปีพ.ศ. 2559 จากสมาคมสถาปนิกสยาม ในพระราชนิพนธ์ ดังภาพ 25

ภาพที่ 25 วัดไชยมงคล (จองคา)

สถานปฏิบัติธรรมและสุสานไตรลักษณ์ ตั้งอยู่ที่ตำบลเวียงเหนือ อำเภอเมืองลำปาง เป็นสถานที่หลวงพ่อกษม เขมโก (พระเถรอาจารย์ที่มีชื่อเสียงของประเทศไทยในการปฏิบัติธรรม) เดินทางมาปฏิบัติธรรมตลอดชีพของท่านที่สุสานไตรลักษณ์ นับตั้งแต่ปีพ.ศ. 2492 เป็นต้นมา ปัจจุบันได้รับการดูแลในฐานะเป็นสถานปฏิบัติธรรม สถานที่ระลึกถึงคำสอนของพุทธศาสนา และสถานประกอบพิธีทางศาสนาของจังหวัดลำปาง ภายในปรากฏมณฑปที่เก็บสังขารของหลวงพ่อกษมในโลงแก้ว อาคารทรงไทยประยุกต์ และนิทรรศการความรู้เกี่ยวกับชีวประวัติและคำสอนตามหลักของพระพุทธศาสนา สำหรับเข้าชมและศึกษาเรียนรู้ ดังภาพ 26

ภาพที่ 26 สถานปฏิบัติธรรมและสุสานไตรลักษณ์

2) แหล่งท่องเที่ยววิถีชีวิตชุมชนท้องถิ่น

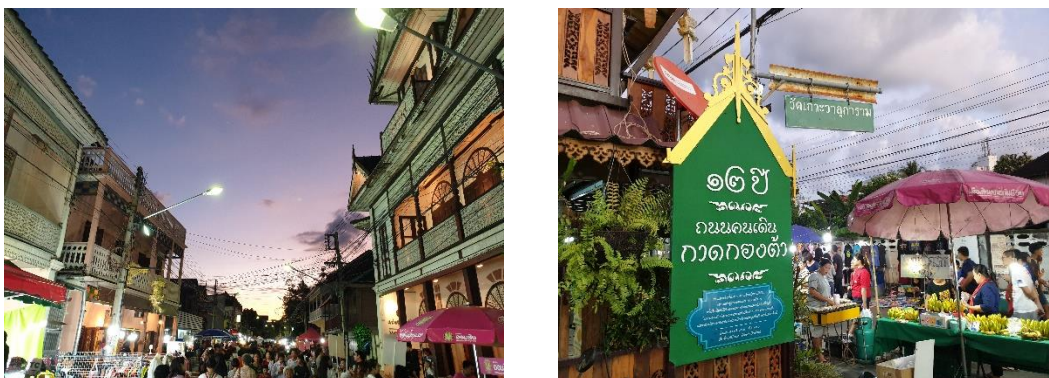
นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวมีลักษณะการทำกิจกรรมในหลายลักษณะ เช่น การศึกษาเรียนรู้วิถีวัฒนธรรมชุมชน การตกบาตรที่ตลาดเช้า การสร้างประสบการณ์ท่องเที่ยวในชุมชนท้องถิ่นร่วมกับผู้ร่วมเดินทาง การปั่นจักรยานชมวิถีชีวิต การนั่งรถรางและฟังบรรยายเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของชุมชน การลองชิมอาหารท้องถิ่น การอุดหนุนสินค้าชุมชน การถ่ายภาพกับสัญลักษณ์ของเมืองลำปางและจิตรกรรมในท้องถิ่น และการท่องเที่ยวในตลาดทั้งช่วงเช้า-เย็น การท่องเที่ยวในรูปแบบดังกล่าวเริ่มได้รับความนิยมเนื่องจากทำให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสถึงวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่นซึ่งส่งผลให้คนในชุมชนและหน่วยงานภาครัฐในจังหวัดลำปางรวมกลุ่มเพื่อจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเดินทางมาท่องเที่ยวได้ในช่วงวันศุกร์-อาทิตย์ ตามเวลาให้บริการของแต่ละสถานที่ที่มีการจัดกิจกรรมในลักษณะของถนนคนเดิน ส่วนการท่องเที่ยวตามความสนใจเฉพาะของนักท่องเที่ยวที่ต้องการมีส่วนร่วมกับชุมชนโดยตรงต้องมีการติดต่อกับกลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มีให้บริการในพื้นที่เพื่อให้ได้รับประสบการณ์ที่ต่างจากการท่องเที่ยวแบบทั่วไป รายละเอียดดังนี้

ชุมชนท่ามะโอ ตั้งอยู่ที่ตำบลเวียงเหนือ อำเภอเมืองลำปาง เป็นชุมชนที่มีประวัติยาวนานคู่กับวัดเก่าของชุมชน (วัดประตูป่อง) ประกอบกับสถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่ปรากฏอยู่ในชุมชนมีความโดดเด่นหลายแห่งจนทำให้คนในชุมชนมีการรวมตัวก่อตั้งกลุ่มทำการท่องเที่ยวชุมชนโดยใช้แหล่งท่องเที่ยวและของดีที่ซ่อนอยู่ในชุมชนสร้างสรรค์เป็นผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว เช่น การนั่งรถรางชุมชนชมตามเส้นทางท่องเที่ยววิถีชีวิต การตักบาตรด้วยอาหารพื้นถิ่น การทำขนมโบราณ การพักแบบโฮมสเตย์ และกิจกรรมที่ถูกจัดขึ้นโดยคนในชุมชนในถนนสายวัฒนธรรมที่มีทุกวันศุกร์ เป็นต้น

ภาพที่ 27 ชุมชนท่ามะโอ

กาดกองต้า หรือชุมชนตลาดท่าจีน ตั้งอยู่ที่ตำบลสวนดอก อำเภอเมืองลำปาง เป็นถนนตลาดเก่าที่อยู่ใกล้กับท่าน้ำวังซึ่งในอดีตเป็นจุดศูนย์กลางขนส่งทางน้ำและการค้าไม้ในยุคที่เมืองลำปางรุ่งเรืองจากการสัมปทานไม้ให้กับบริษัทต่างชาติ ปัจจุบันทุกวันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 17.00-22.00 น. ได้มีการจัดพื้นที่เป็นถนนคนเดิน ภายในมีสถาปัตยกรรมที่ได้รับการอนุรักษ์ไว้ให้คงความสวยงาม และมีการใช้พื้นที่บางส่วนเปิดเป็นร้านค้า ร้านอาหารและเครื่องดื่ม ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก ร้านจำหน่ายอุปกรณ์และเครื่องใช้เก่า ที่ผสมผสานลักษณะความดั้งเดิมและความทันสมัยทั้งแบบยุโรป จีน พม่า สำหรับเข้าชมและเรียนรู้วิถีชีวิตวัฒนธรรมของจังหวัดลำปาง ดังภาพ 28

ภาพที่ 28 กาดกอดัว

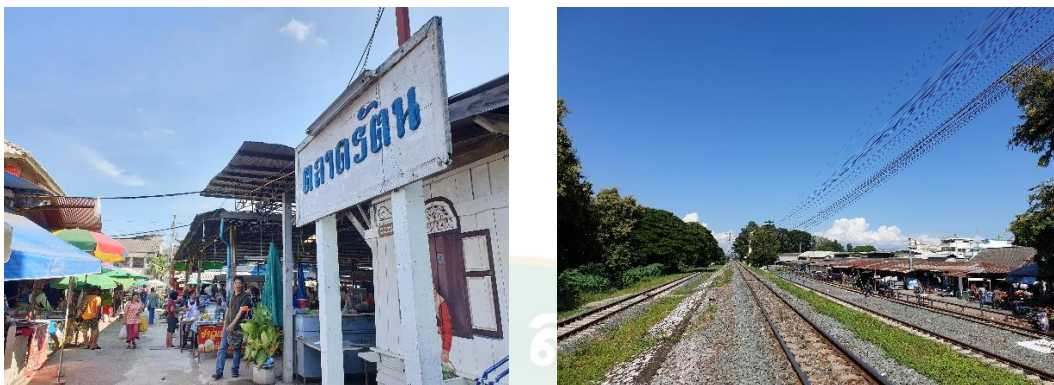
ถนนวัฒนธรรม ตั้งอยู่ที่ตำบลเวียงเหนือ อำเภอเมืองลำปาง บริเวณกำแพงเมืองเก่าและปรากฏโบราณสถานที่มีสถาปัตยกรรมแบบล้านนา และทุกวันศุกร์ เวลา 17.00-22.00 น. ถนนสายนี้จะมีการจัดพื้นที่ให้เป็นถนนคนเดินหรือกาดมั่วควแลง ซึ่งมีผู้คนในพื้นที่นำสินค้า อาหาร เครื่องดื่ม ขนมโบราณ ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นมาจำหน่าย โดยในช่วงต้นเดือน ปลายเดือน ช่วงเทศกาลและวันสำคัญทางศาสนา คนในชุมชนและกลุ่มการท่องเที่ยวมีการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม งานแสดงศิลปะการป้องกันตัว งานดนตรีพื้นเมือง สำหรับนักท่องเที่ยวได้เที่ยวชมและมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมดังกล่าว ดังภาพ 29

ภาพที่ 29 ถนนวัฒนธรรม

ตลาดรัตน หรือกาดเก้าจาว ตั้งอยู่ที่ตำบลสบตุ๋ย อำเภอเมืองลำปาง เป็นตลาดเก่าที่มีพื้นที่ใกล้กับเส้นทางของรถไฟและสถานีรถไฟนครลำปางที่เกิดขึ้นในช่วงปลายสงครามโลกครั้งที่ 2 ในปี พ.ศ. 2453 ปัจจุบันได้กลายเป็นตลาดเช้าที่คงวิถีชีวิตของคนเมืองที่อาศัยอยู่ริมทางรถไฟตลาดรัตนเปิดทุกวันตั้งแต่เวลาประมาณ 04.00-11.00 น. ส่วนใหญ่จำหน่ายอาหารสดที่ผลิตในท้องถิ่น ราคาถูก

ขนม สิ้นค้าท้องถิ่น เป็นจุดแลกเปลี่ยนความคิดของคนรุ่นเก่า ภายในปรากฏอาคารไม้ในสมัยอดีตและสถาปัตยกรรมแบบล้านนา ดังภาพ 30

ภาพที่ 30 ตลาดรัตน

3) แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์

นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวมีลักษณะการทำกิจกรรมในหลายลักษณะ เช่น การเรียนรู้ความเป็นมาของการก่อเกิดทางวัฒนธรรม การชมพื้นที่ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ การศึกษาร่องรอยจากโบราณสถานในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การถ่ายรูปในสถานที่ที่มีสถาปัตยกรรมสวยงามแบบดั้งเดิม การเข้าร่วมงานกิจกรรมพิเศษรำลึกด้านประวัติศาสตร์ การเข้าร่วมงานเสวนาเล่าความหลังผ่านความทรงจำ ซึ่งในเขตเทศบาลนครลำปางมีสถานที่ท่องเที่ยวที่สามารถร่วมกิจกรรมดังกล่าวได้ทั้งในส่วนที่มีการดูแลรับผิดชอบของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน บางสถานที่มีการกำหนดช่วงเวลาการเปิด-ปิด และบางสถานที่สามารถเดินทางท่องเที่ยวในทุกช่วงเวลา ทั้งนี้ในช่วงที่ตรงกับวันสำคัญทางประวัติศาสตร์ทั้งงานรำลึกวันรถไฟ รถม้า สะพานรัชฎาภิเศก วันหยุดนักขัตฤกษ์ หรืองานเทศกาลของจังหวัดลำปาง เส้นทางเข้าถึงและสถานที่ท่องเที่ยวบางจุดจะถูกเปลี่ยนให้เป็นสถานที่ในการจัดงานเพื่อเผยแพร่เรื่องราวทางประวัติศาสตร์และส่งเสริมการท่องเที่ยวทางหนึ่ง รายละเอียดดังนี้

บ้านแสนัก ตั้งอยู่ที่ตำบลเวียงเหนือ อำเภอเมืองลำปาง เป็นบ้านที่สร้างขึ้นเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2539 ตัวอาคารทำด้วยไม้สักศิลปะแบบล้านนาผสมพม่า โดยชาวพม่า สำหรับต้อนรับแขกบ้านแขกเมือง สถานที่จัดขันโตก และงานพิธีมงคล ตั้งแต่ในอดีตเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ลักษณะเด่นคือมีเสาจำนวนมากถึง 116 ต้น จนกลายเป็นที่มาของชื่อบ้าน (คำว่า นัก ภาษาเหนือหมายถึง มาก) และเป็นพิพิธภัณฑ์ด้านศิลปวัฒนธรรมของจังหวัดลำปาง ภายในจัดแสดงของใช้โบราณและภาพของเจ้านาย รวมถึงลักษณะทางสถาปัตยกรรมที่โดดเด่นจนในปีพ.ศ. 2548 ได้รับรางวัลอนุรักษ์

ศิลปวัฒนธรรม ดีเด่น ประเภทเคหสถานบ้านเรือนเอกชน จากสมาคมสถาปนิกสยาม ในพระ
ราชูปถัมภ์ ดังภาพ 31

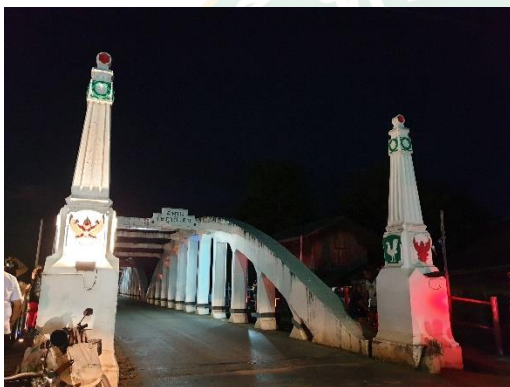
ภาพที่ 31 บ้านแสนัก

บ้านหลุยส์ ที เลียวโนเวนส์ ตั้งอยู่ที่ตำบลเวียงเหนือ อำเภอเมืองลำปาง เคยเป็น
สถานที่ตั้งของบริษัททำไม้ถูกสร้างขึ้นในปีพ.ศ. 2448 โดยชาวอังกฤษ ปัจจุบันอยู่ในความรับผิดชอบ
องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ (ออป.) ได้มีการปรับปรุงทัศนียภาพโดยรอบและอนุรักษ์บ้านเก่าหลังนี้ให้มีความ
สวยงามของสถาปัตยกรรมแบบตะวันตก และมีการปรับพื้นที่บางส่วนเป็นนิทรรศการภาพถ่ายใน
สมัยก่อนและกิจกรรมที่เคยใช้เป็นสถานที่ในการจัดงานรำลึกประวัติศาสตร์ครั้งสำคัญที่ผ่านมา ดัง
ภาพ 32

ภาพที่ 32 บ้านหลุยส์ ที เลียวโนเวนส์

สะพานรัชฎาภิเศก หรือสะพานขาว ตั้งอยู่ที่ตำบลหัวเวียง อำเภอเมืองลำปาง เป็นสะพานข้ามแม่น้ำวัง ถูกสร้างขึ้นในปีพ.ศ. 2436 เพื่อถวายในพระราชพิธีรัชมังคลาภิเษกของรัชกาลที่ 5 และได้รับพระราชทานนาม “รัชฎาภิเศก” แก่สะพานแห่งนี้เป็นต้นมา รวมถึงความสำคัญทางประวัติศาสตร์ที่รอดพ้นจากการถูกโจมตีในสงครามโลกครั้งที่ 1 และ 2 มีการสื่อความหมายของสัญลักษณ์ที่ปรากฏบนสะพานโดยเฉพาะไก่ขาว ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของจังหวัดลำปาง เป็นจุดนัดพบและถ่ายภาพของนักท่องเที่ยว เป็นสถานที่ในความทรงจำของผู้คนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดลำปางมาอย่างยาวนานและยังคงใช้เป็นเส้นทางสัญจรของการคมนาคมจนถึงปัจจุบัน และในวันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 19.00-22.00 น. มีการกั้นพื้นที่ห้ามพาหนะทุกชนิดผ่านทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าไปถ่ายรูปบริเวณสะพานได้ ดังภาพ 33

ภาพที่ 33 สะพานรัชฎาภิเศก

สะพานดำ หรือสะพานรถไฟ ตั้งอยู่ที่ตำบลสบตุ๋ย อำเภอเมืองลำปาง เป็นสะพานเหล็กข้ามแม่น้ำวังอยู่ระหว่างสถานีรถไฟนครลำปางและสถานีรถไฟบ่อแฮ้ว สร้างขึ้นในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 เมื่อครั้งที่กองทัพญี่ปุ่นเดินทางเข้ามาเพื่อผ่านประเทศไทย ลักษณะของสะพานถูกทาสีดำเพื่ออำพรางไม่ให้โดนระเบิดในช่วงสงครามฯ จนเป็นที่มาของการตั้งชื่อสะพาน ปัจจุบันยังคงถูกใช้เป็นเส้นทางรถไฟและมีนักท่องเที่ยวเข้ามาชมและถ่ายภาพไว้เป็นความทรงจำเมื่อครั้งเดินทางมาท่องเที่ยวที่จังหวัดลำปาง ดังภาพ 34

ภาพที่ 34 สะพานดำ

ในส่วนของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่นอกเหนือจากวัดยังปรากฏในรูปแบบของแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ซึ่งยังคงอยู่ในความทรงจำของคนในท้องถิ่นและยังคงความรักและห่วงใยในการอนุรักษ์ให้คงอยู่และเพื่อการท่องเที่ยว โดยเฉพาะการถูกใช้เป็นสถานที่จัดงานเทศกาล งานประเพณีและกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชน เช่น บ้านหลุยส์ ที เลียวโนเวนส์ สะพานรัชฎาภิเศก สะพานดำ บ้านเสานัก เป็นต้น และในแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถเรียนรู้วิถีชีวิตวัฒนธรรมในส่วนของถนนคนเดินและตลาดพบว่ามีย่านท่องเที่ยวที่อาศัยอยู่ในจังหวัดลำปางและต่างจังหวัดนิยมเข้าไปท่องเที่ยว อดหนุนสินค้า อาหารเครื่องดื่ม ทดลองระบายสีบนเซรามิค และกิจกรรมอื่นตามเทศกาลงานประเพณีและงานในโอกาสพิเศษทั้งส่วนที่มีการดูแลรับผิดชอบโดยชุมชน หน่วยงานเอกชน และหน่วยงานราชการ ซึ่งนักท่องเที่ยวมีการกระจายอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีความโดดเด่นจากที่กล่าวมาและดำเนินกิจกรรมตามช่วงเวลาที่เปิดให้บริการดังตาราง 5

ตารางที่ 5 ข้อมูลสรุปแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดดเด่นที่อยู่ในเขตเทศบาลนครลำปาง

ที่	ชื่อแหล่งท่องเที่ยว	ที่ตั้ง (ตำบล)	เวลาเปิด-ปิด	ค่าใช้จ่าย (บาท)	จุดเด่น
1	วัดปงสนุก	เวียงเหนือ	ทุกวัน เวลา 05.30-20.30น.	-	ศิลปกรรมและงานพุทธศิลป์
2	วัดพระแก้วดอนเต้า	เวียงเหนือ	ทุกวัน เวลา 09.00-17.00น.	-	พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ
3	วัดเชียงราย	สวนดอก	ทุกวัน เวลา 08.00-17.00น.	-	วิหารและพระพุทธรูปสีขาว
4	วัดศรีรองเมือง	สบตุ๋ย	ทุกวัน เวลา 08.00-16.00น.	-	อาคารไม้สักศิลปะแบบพม่า
5	วัดประตูป่อง	เวียงเหนือ	ทุกวัน เวลา 07.00-18.00น. (เฉพาะวันศุกร์ปิด เวลา 21.00 น.)	-	ประตูเมืองโบราณและโบสถ์ศิลปะแบบสิบสองปันนา
6	วัดบุญวาทย์	หัวเวียง	ทุกวัน เวลา 07.00-18.00น.	-	วิหารเก่าแก่
7	วัดไชยมงคล (จองคา)	หัวเวียง	ทุกวัน เวลา 06.00-18.00น.	-	งานพุทธศิลป์และอาคารศิลปะแบบพม่า
8	สถานปฏิบัติธรรมและสุสานไตรลักษณ์	เวียงเหนือ	ทุกวัน เวลา 06.00-18.00น.	-	มณฑปหลวงพ่อกษม เขมโก
9	ชุมชนท่ามะโอ	เวียงเหนือ	ติดต่อชุมชนก่อนท่องเที่ยว		เส้นทางท่องเที่ยวในชุมชน
10	กาดกองต้า	สวนดอก	ทุกวันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 17.00-22.00 น.	-	สถาปัตยกรรมตลอดเส้นทางถนนคนเดิน อาหารพื้นถิ่น
11	ถนนสายวัฒนธรรม	เวียงเหนือ	ทุกวันศุกร์ เวลา 17.00-22.00 น.	-	โบราณสถาน อาหารและขนมโบราณพื้นถิ่น

ที่	ชื่อแหล่ง ท่องเที่ยว	ที่ตั้ง (ตำบล)	เวลาเปิด-ปิด	ค่าใช้จ่าย (บาท)	จุดเด่น
12	ตลาดรัตน	สบตุ๋ย	ทุกวันเวลา 04.00-11.00 น.	-	ภาพวาดบนฝาผนังอาคาร ไม้
13	บ้านแสนัก	เวียง เหนือ	ทุกวัน เวลา 10.00-17.00น.	50	บ้านไม้สักและเครื่องใช้ โบราณ
14	บ้านหลุยส์ ที เลียวโนเวนส์	เวียง เหนือ	ทุกวัน เวลา 08.30-17.00 น.		สถาปัตยกรรมแบบ ตะวันตก
15	สะพานรัชฎา ภิเศก	หัวเวียง	ทุกวัน ตลอดเวลา	-	เรื่องราวทางประวัติศาสตร์
16	สะพานดำ	สบตุ๋ย	ทุกวัน ตลอดเวลา	-	เรื่องราวทางประวัติศาสตร์

จากข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดลำปางที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น พบว่าพื้นที่ที่มีการจัดการท่องเที่ยวที่อยู่ในความรับผิดชอบของเขตเทศบาลนครลำปางมีการเชื่อมโยงกับเรื่องราวทางประวัติศาสตร์กับวิถีวัฒนธรรมชุมชนให้กลายเป็นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมซึ่งถือเป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวทางเลือกโดยที่เป็นการเดินทางไปยังจุดท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นโดยมีลักษณะของกิจกรรมในการชื่นชมสิ่งที่มีคุณค่าทางจิตใจผ่านสถาปัตยกรรมที่อยู่อาศัยและทางศาสนาเรียนรู้และแลกเปลี่ยนภูมิปัญญาที่สร้างความภาคภูมิใจของชุมชนท้องถิ่น วิถีชีวิต อาหารในท้องถิ่น ซึ่งปรากฏความหลากหลายทางวัฒนธรรมดังจากประวัติความเป็นมาจากยุคที่มีความรุ่งเรืองทางด้าน การแลกเปลี่ยนและย่านที่ทำการค้าของผู้คนหลากหลายเชื้อชาติกับจังหวัดลำปางในสมัยอดีต (พิพิธภัณฑ หอปุมละกอน ได้ระบุข้อมูลของชนชาติที่เข้ามาอยู่ในจังหวัดลำปางเมื่อ 100 ปีก่อน อาทิ ชาวล้านนา ชาวอังกฤษ ชาวพม่า ชาวไทใหญ่ ชาวจีน ชาวอเมริกัน ชาวกำมูหรือขมุ) ยังหลงเหลือร่องรอยความ สวยงามเสริมให้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวในปัจจุบัน รวมถึงการใช้กระบวนการสร้างสรรค์ให้เป็น สินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวที่มีคุณค่าดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยวอันมุ่งสู่การสร้างข้อได้เปรียบ ทางการแข่งขันสำหรับการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดลำปาง ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถมาเยี่ยม เยียนและลองทำกิจกรรมภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง รายละเอียด ดังตาราง 6 และภาพที่ 35

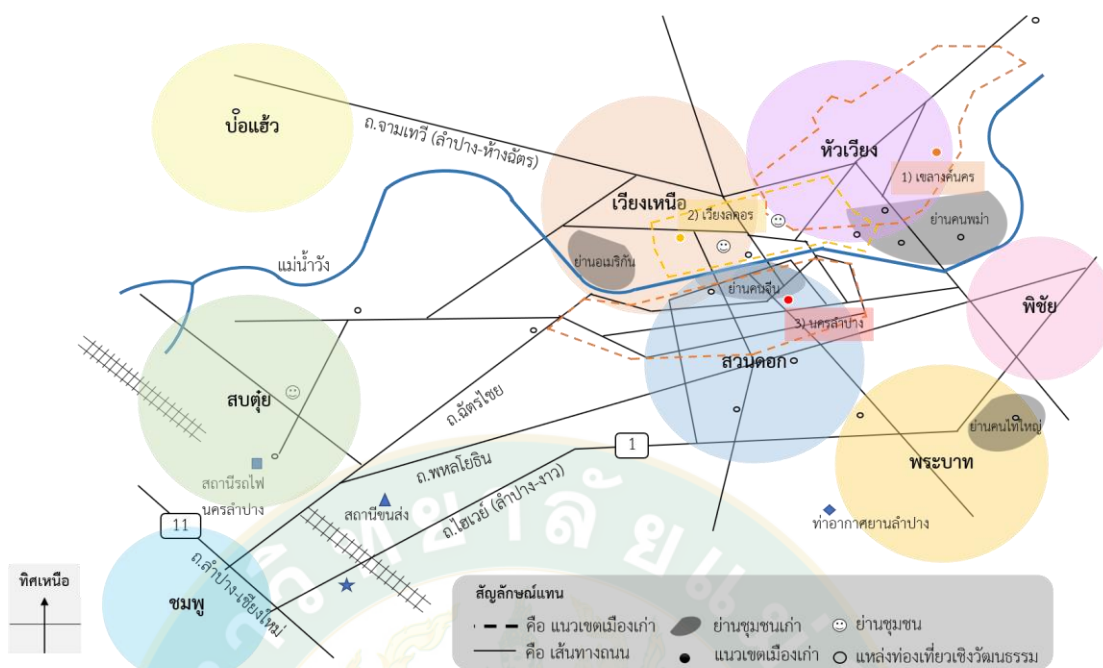
ตารางที่ 6 ตัวอย่างกิจกรรมและแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง

แหล่งท่องเที่ยว	จุดเด่น	กิจกรรม
กาดเก้าจาว (ตลาดรัตน)	ย่านชุมชนเก่าริมทาง รถไฟ	เยี่ยมชมวิถีชีวิตย่านชุมชนเก่าริมทางรถไฟ อุดหนุนสินค้าและอาหารพื้นถิ่น เก็บภาพที่ระลึก กับภาพวาดบนฝาผนังอาคารไม้ที่เคยเป็นโกดัง พักสินค้าจากการขนส่งทางรถไฟในอดีต (ปัจจุบัน ปรับเป็นร้านค้า) เมื่อเดินต่อไปอีกประมาณ 800 เมตร สามารถถ่ายภาพกับสะพานดำ ที่มี ความสำคัญทางประวัติศาสตร์ถูกสร้างขึ้นตั้งแต่ สมัยสงครามโลกที่ 2
วัดศรีรองเมือง	พระพุทธรูปและอาคาร ไม้สัก ศิลปะแบบพม่า	เยี่ยมชมและสักการะพระพุทธรูป ในวิหารที่มี สถาปัตยกรรมการแกะสลักด้วยไม้สักที่ยัง หลงเหลือเป็นศิลปะพม่าแบบมณฑลพะเยา
วัดปงสนุก	สถาปัตยกรรมผสม ระหว่างล้านนา พม่า และจีน แห่งเดียวใน ประเทศไทย	เยี่ยมชมความงดงามทางศิลปะแบบผสมจาก ความหลากหลายทางวัฒนธรรมและเรียนรู้งาน พุทธศิลป์ โบราณวัตถุที่ถูกเก็บรวบรวมใน พิพิธภัณฑ์ภายในวัด
วัดพระแก้วดอนเต้า	จุดศูนย์กลางของเมือง ในยุคที่ 1 เหลืองคันทน์ และเคยเป็นที่ ประดิษฐานพระพุท ธมหายานรัตนปฎิมากร หรือพระแก้วมรกต	เยี่ยมชมและสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่มีการอนุรักษ์ ไว้ อย่างสวยงาม และสามารถเรียนรู้ ประวัติศาสตร์ของล้านนาผ่านพิพิธภัณฑ์ที่จัดแสดง ภายในวัด
ถนนวัฒนธรรม	แนวกำแพงเมืองเก่า และโบราณสถาน	เที่ยวชมแนวกำแพงเมืองเก่า โบราณสถานที่มี สถาปัตยกรรมแบบล้านนา และในช่วงเย็นทุกวัน ศุกร์ ตั้งแต่เวลา 17.00 น. มีการปรับเส้นทางให้ เป็นกาดหมั้วครัวแลง สำหรับนักท่องเที่ยว อุดหนุนอาหารพื้นถิ่น สินค้าท้องถิ่น และรับชม กิจกรรมแสดงงานศิลปะ ดนตรี และการละเล่น พื้นบ้านของชาวเหนือ

แหล่งท่องเที่ยว	จุดเด่น	กิจกรรม
บ้านท่ามะโอ	แนวกำแพงเมืองเก่า และโบราณสถาน	เที่ยวชมแนวกำแพงเมืองเก่า โบราณสถานที่มีสถาปัตยกรรมแบบล้านนา และในช่วงเย็นทุกวันศุกร์ ตั้งแต่เวลา 17.00 น. มีการปรับเส้นทางให้เป็นกาตหมั้วครัวแลง สำหรับนักท่องเที่ยวอุดหนุนอาหารพื้นถิ่น สินค้าท้องถิ่น และรับชมกิจกรรมแสดงงานศิลปะ ดนตรี และการละเล่นพื้นบ้านของชาวเหนือ ถนนสายวัฒนธรรม
บ้านแสนัก	บ้านไม้สักโบราณ ศิลปะ แบบล้านนาผสมพม่า	เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์ด้านศิลปวัฒนธรรมของจังหวัดลำปาง ภายในจัดแสดงของใช้โบราณและภาพของเจ้านายในสมัยที่มีการปกครองโดยเจ้าเมือง (ค่าเข้าชม 50 บาท สำหรับบำรุงสถานที่และมีอาหารว่างบริการ)
บ้านหลุยส์ ที. เลียว โนเวนส์	บ้านเก่าซึ่งเคยเป็น สถานที่ตั้งของบริษัททำ ไม้ โดยชาวอังกฤษ	เที่ยวชมและถ่ายภาพความทรงจำร่วมกับสถาปัตยกรรมแบบตะวันตก ภายในตัวบ้านจัดแสดงภาพถ่ายเล่าความเป็นมาของการก่อสร้างบ้านและพัฒนาการทางประวัติศาสตร์การทำไม้ของจังหวัดลำปางในอดีต
พิพิธภัณฑ์มิวเซียม ลำปาง	พิพิธภัณฑ์จัดแสดง ข้อมูลพัฒนาการ เปลี่ยนแปลงของ จังหวัดลำปาง	เยี่ยมชมและเรียนรู้ประวัติศาสตร์ความเป็นมาและพัฒนาการเปลี่ยนแปลงของจังหวัดลำปาง บริเวณด้านหน้าตึกมีสถานีรถม้านำเที่ยวให้บริการ
หอปทุมละคอน	พิพิธภัณฑ์จัดแสดง ข้อมูลพัฒนาการ เปลี่ยนแปลงของ จังหวัดลำปาง	เยี่ยมชมและเรียนรู้ประวัติศาสตร์ความเป็นมาและพัฒนาการเปลี่ยนแปลงของจังหวัดลำปาง
กาดกองต้า	ย่านเมืองเก่า	เยี่ยมชมสถาปัตยกรรมตลอดเส้นทางบน ถ.ตลาดเก่า อุดหนุนอาหารพื้นถิ่นและเครื่องดื่มภายในอาคารเก่าซึ่งปรับเป็นจุดแวะและแหล่งท่องเที่ยวเมื่อเดินต่อไปอีกประมาณ 800 เมตร สามารถ

แหล่งท่องเที่ยว	จุดเด่น	กิจกรรม
		ถ่ายภาพกับภาพเขียนสีบนกำแพงบ้านเก่าริมแม่น้ำวังและสะพานรัชฎาภิเศก (สะพานสีขาว) ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์และจุด landmark ของจังหวัดลำปาง
วัดบุญวาทย์วิหาร	จุดศูนย์กลางของเมืองในยุคที่ 3 นครลำปาง และถูกยกฐานะเป็นวัดหลวงแห่งแรกของจังหวัดลำปาง	เยี่ยมชมจิตรกรรมฝาผนัง ศิลปกรรมและสถาปัตยกรรมแบบลายไทยภาคกลางประณีตงดงาม

ภาพที่ 35 แผนที่ทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวและขอบเขตจำลองพื้นที่รับผิดชอบในเขตเทศบาลนครลำปาง (ดัดแปลงจากแผนที่ท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปางของเทศบาลนครลำปาง)

การรวมกลุ่มในสังคมล้วนมีลักษณะของเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่สามารถถ่ายทอดผ่านวิถีชีวิต อาหาร เครื่องแต่งกาย งานศิลป์ สถาปัตยกรรม การตั้งเรือนที่อยู่อาศัย อาคารพาณิชย์ เมื่อเปรียบเทียบกับย่านชุมชนเก่าจากภาพส่งผลให้เห็นถึงการตั้งถิ่นฐานของชาวต่างประเทศในอดีตที่เคยเดินทางมาเพื่อวัตถุประสงค์ทางการค้า การอพยพย้ายถิ่นที่อยู่อาศัย และการว่าจ้างเข้ามาทำงาน มีรายละเอียดดังนี้ ย่านชาวจีน เป็นกลุ่มที่เดินทางอพยพย้ายถิ่นมาตั้งรกรากและประกอบธุรกิจการค้า โดยปรากฏสัญลักษณ์ตามความเชื่อในลักษณะของสถาปัตยกรรม การวาดลวดลายบนขาม “ตราไก่ และดอกโบตั๋น” อาหารที่มีเส้นเป็นส่วนประกอบส่วนใหญ่ อาหารหวานและเครื่องดื่ม ในชุมชนตลาดจีน (กาดกองต้าในปัจจุบัน) ย่านชาวอเมริกัน เป็นกลุ่มที่เดินทางมาเพื่อเผยแพร่ศาสนา โดยปรากฏสัญลักษณ์แห่งความรักตามความเชื่อทางศาสนาคริสต์ หรือเรียกว่า “คิ่วปิต” ในจังหวัดลำปาง ส่วนย่านชาวพม่า เป็นกลุ่มที่เดินทางมาเพื่อรับจ้างงานเกี่ยวกับธุรกิจไม้ที่มีการว่าจ้างโดยบริษัทของชาวอังกฤษ จึงส่งผลให้บรรยากาศของแต่พื้นที่ที่กระจายอยู่ในเขตเทศบาลนครลำปางมีความแตกต่างทางวัฒนธรรม ตามสังคมที่เคยมีการอพยพและตั้งถิ่นฐานอยู่ ซึ่งปัจจุบันพื้นที่ย่านชุมชนเก่าได้รับการอนุรักษ์และจัดการพื้นที่ให้คงความเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและใช้เป็นจุดเด่นในการดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเยี่ยมชม จากการจัดการพื้นที่ของจังหวัดลำปาง พบว่า มีการรวมกลุ่มเป็นชุมชนอาศัยอยู่ใน 4 บริเวณ (ข้อมูลจากเทศบาลนครลำปาง) คือ 1) บริเวณคูเมืองฝั่งทิศใต้ เป็นย่าน

ธุรกิจการค้าหลักของชุมชน 2) บริเวณหน้าสถานีรถไฟนครลำปางเป็นย่านพาณิชย์กรรมและที่อยู่อาศัย 3) บริเวณฝั่งทิศเหนือของแม่น้ำวัง ภายในคูเมืองบริเวณถนนปงสนุกและถนนรัชฎาภิเศกเป็นเขตที่พักอาศัย และ 4) บริเวณเขตตำบลชมพู เป็นแหล่งอุตสาหกรรมเซรามิคและเป็นเขตที่พักอาศัย ดังภาพ 33 นับว่าจังหวัดลำปางมีทรัพยากรที่ยังคงความเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่สามารถนำมาใช้เป็นจุดดึงดูดทางการท่องเที่ยวได้ตามย่านชุมชนที่กล่าวไว้ข้างต้น

1.2 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง

ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 400 คน เป็นเพศหญิง จำนวน 222 คน คิดเป็นร้อยละ 55.5 เพศชาย จำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 44.50 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 47.30 รองลงมาคือมีอายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 23 และมีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 51 ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมาคือ สถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 45.30 และสถานภาพหม้าย/หย่าร้าง คิดเป็นร้อยละ 4.80 ประกอบอาชีพรับราชการ คิดเป็นร้อยละ 21.00 รองลงมาคือนักเรียน/นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 18.00 และพนักงานบริษัท คิดเป็นร้อยละ 17.80 ตามลำดับ ส่วนการประกอบอาชีพอื่นๆ ที่นักท่องเที่ยวชาวไทยระบุไว้ได้แก่ เกษตรกร แม่บ้าน ว่างาน เกษียณ และพนักงานของรัฐ ซึ่งมีรายได้โดยเฉลี่ยก่อนหักค่าใช้จ่ายต่อเดือน ระหว่าง 10,001-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 43.00 รองลงมามีรายได้ไม่น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 32.50 และมีรายได้ระหว่าง 20,001-30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 15.80 ตามลำดับ สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีภูมิลำเนา อยู่ในภาคเหนือ คิดเป็นร้อยละ 67.8 โดยส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวที่อาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ แพร่ และพิษณุโลก รองลงมาคือภาคกลาง คิดเป็นร้อยละ 20.50 ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวที่อาศัยอยู่ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ระยอง และชลบุรี ตามลำดับ ดังรายละเอียดในตารางที่ 8

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละลักษณะทั่วไปของนักท่องเที่ยวชาวไทย

ลักษณะทั่วไปของนักท่องเที่ยวชาวไทย	จำนวน	ร้อยละ
	n=400	
เพศ		
ชาย	178	44.50
หญิง	222	55.50
อายุ		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20	51	12.80
21-30	189	47.30
31-40	92	23.00
41-50	43	10.80
มากกว่าหรือเท่ากับ 51	25	6.30
Min.= 16.00 Max. = 63.00 $\bar{x}$ = 31.40 S.D.= 10.02		
สถานภาพสมรส		
โสด	200	50.00
สมรส	181	45.30
หม้าย/หย่าร้าง	19	4.80
อาชีพ		
รับราชการ	84	21.00
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	47	11.80
พนักงานบริษัท	71	17.80
ทำธุรกิจส่วนตัว	66	16.50
นักเรียน/นักศึกษา	72	18.00
รับจ้างทั่วไป	32	8.00
เกษตรกร แม่บ้าน ว่างงาน เกษียณ และพนักงานของรัฐ	28	7.00
รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท	130	32.50
10,001-20,000 บาท	172	43.00
20,001-30,000 บาท	63	15.80

ลักษณะทั่วไปของนักท่องเที่ยวชาวไทย	จำนวน	ร้อยละ
	n=400	
30,001-40,000 บาท	30	7.50
มากกว่าหรือเท่ากับ 40,001	5	1.30
Min.= 2,800 Max. = 46,500 $\bar{x}$ = 16,238.55 S.D.= 9,560.19		
ภูมิสำเนา (จังหวัด)		
ภาคเหนือ	271	67.80
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	36	9.00
ภาคกลาง	82	20.50
ภาคใต้	11	2.80

ผลการศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่ พบว่า จุดหมายหลักของการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อน/คลายเครียด คิดเป็นร้อยละ 43.80 รองลงมาคือเพื่อเข้าร่วมเทศกาลและงานประเพณี คิดเป็นร้อยละ 14 และเพื่อศึกษางานพุทธศิลป์ คิดเป็นร้อยละ 9.80 ส่วนจุดหมายหลักของการเดินทางท่องเที่ยวอื่นๆ ที่นักท่องเที่ยวชาวไทยระบุ ได้แก่ เพื่อพบเพื่อนใหม่ เพื่อรำลึกความหลัง และเพื่อมาเที่ยวถนนคนเดินโดยเฉพาะ ซึ่งในช่วง 5 ปีที่ผ่านมานักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปางเป็นครั้งแรก คิดเป็นร้อยละ 28 รองลงมาคือมีความถี่ในการเดินทางเป็นครั้งที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 27 และครั้งที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 24.50 ตามลำดับ ส่วนความถี่ในการเดินทางมากกว่า 4 ครั้ง ได้แก่ ครั้งที่ 5-7 เนื่องจากนักท่องเที่ยวบางส่วนเดินทางมาเพื่อศึกษาลักษณะของสถาปัตยกรรม งานศิลป์ ประกอบการเก็บข้อมูลประกอบการงานทางวิชาการ และทัศนศึกษาดูงานกับโรงเรียน/มหาวิทยาลัย ซึ่งมีการเดินทางมากับเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 33.30 รองลงมาคือมากับครอบครัว/ญาติ คิดเป็นร้อยละ 24 และมากับคู่รัก คิดเป็นร้อยละ 21.80 ตามลำดับ โดยมีการใช้ระยะเวลาในการท่องเที่ยวมากที่สุด จำนวน 2 วัน (ค้าง 1 คืน) คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมาคือ จำนวน 1 วัน คิดเป็นร้อยละ 22 และจำนวน 3 วัน (ค้าง 2 คืน) คิดเป็นร้อยละ 20 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ระบุระยะเวลาในการท่องเที่ยวอื่นๆ ได้แก่ การใช้ระยะเวลาในการท่องเที่ยว จำนวน 4 วัน (ค้าง 3 คืน) และการแวะพัก/ท่องเที่ยวก่อนเดินทางไปและกลับจังหวัดอื่นโดยไม่พักค้างคืนในจังหวัดลำปาง สำหรับการพักแบบค้างคืน คิดเป็นร้อยละ 70.25 โดยมีสถานที่พักตั้งอยู่ในเขตเทศบาลนครลำปาง คิดเป็นร้อยละ 73.30 และสถานที่พักตั้งอยู่นอกเขตเทศบาลนครลำปาง คิดเป็นร้อยละ 26.69 ซึ่งสามารถระบุลักษณะที่พักส่วนใหญ่เป็นโรงแรม/รีสอร์ท คิดเป็นร้อยละ 58.71 รองลงมาคือที่พักของญาติหรือเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 29.89 และที่พักแบบโฮมสเตย์ คิด

เป็นร้อยละ 29.89 ส่วนลักษณะที่พักแบบอื่นๆ ได้แก่ ที่พักแบบประหยัดสำหรับนักท่องเที่ยว (Hostel) และห้องพักแบบรายวัน (Service Apartment) และไม่ได้พักในเขตเทศบาลนครลำปาง คิดเป็นร้อยละ 29.75 สำหรับวิธีที่นักท่องเที่ยวชาวไทยใช้ในการเดินทางมาท่องเที่ยวโดยใช้รถยนต์ส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 49 รองลงมาคือรถโดยสารประจำทาง/รถทัวร์ คิดเป็นร้อยละ 22.80 และเครื่องบิน คิดเป็นร้อยละ 12.30 ส่วนวิธีการใช้ในการเดินทางมาท่องเที่ยวอื่นๆ ได้แก่ รถตู้ รถยนต์เช่า ดังรายละเอียดในตารางที่ 7

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย

พฤติกรรมการท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
	n=400	
จุดหมายหลักของการเดินทางท่องเที่ยว		
เพื่อพักผ่อน/คลายเครียด	175	43.80
เพื่อศึกษางานพุทธศิลป์	39	9.80
เพื่อประชุม/สัมมนา	31	7.80
เพื่อศึกษางานสถาปัตยกรรมและอาคารบ้านเรือน	29	7.20
เพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตชุมชน	30	7.50
เพื่อเข้าร่วมเทศกาลและงานประเพณี	56	14.00
เพื่อลองชิมอาหารท้องถิ่น	19	4.80
เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ร่วมเดินทาง	11	2.80
เพื่อพบเพื่อนใหม่ เพื่อรำลึกความหลัง และเพื่อมาเที่ยว	10	2.50
ถนนคนเดินโดยเฉพาะ		
ความถี่ในการเดินทาง		
ครั้งแรก	112	28.00
ครั้งที่ 2	108	27.00
ครั้งที่ 3	86	21.50
ครั้งที่ 4	65	16.30
มากกว่า 4 ครั้ง	29	7.20
ผู้ร่วมเดินทางท่องเที่ยว		
มาคนเดียว	66	16.50
มากับเพื่อน	133	33.30

พฤติกรรมการท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
	n=400	
มากับครอบครัว/ญาติ	96	24.00
มากับคู่รัก	87	21.80
มากับบริษัททัวร์	17	4.30
มากับนายจ้างที่ทำงาน	1	0.30
ระยะเวลาในการท่องเที่ยว		
ไม่น้อยกว่า 5 ชั่วโมง (ครึ่งวัน)	29	7.20
1 วัน	88	22.00
2 วัน (ค้าง 1 คืน)	200	50.00
3 วัน (ค้าง 2 คืน)	80	20.00
4 วัน (ค้าง 3 คืน)	3	0.80
การพักแบบค้างคืน		
สถานที่พักตั้ง		
อยู่นอกเขตเทศบาลนครลำปาง	75	26.69
อยู่ในเขตเทศบาลนครลำปาง	206	73.30
ลักษณะที่พัก		
โรงแรม/รีสอร์ท	165	58.71
ที่พักแบบโฮมสเตย์	23	8.18
ที่พักของญาติหรือเพื่อน	84	29.89
ที่พักแบบประหยัดสำหรับนักท่องเที่ยว และห้องพัก	9	3.20
แบบรายวัน		
วิธีที่ใช้ในการเดินทางมาท่องเที่ยว		
รถยนต์ส่วนตัว	196	49.00
รถโดยสารประจำทาง/รถทัวร์	91	22.80
เครื่องบิน	49	12.30
รถไฟ	29	7.20
พาหนะที่จัดโดยบริษัทนำเที่ยว	17	4.30
รถตู้ รถยนต์เช่า	18	4.50

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง

การก่อตั้งหน่วยงานด้านการท่องเที่ยวในระดับประเทศมีผลการขับเคลื่อนจากการขยายการพัฒนาประเทศและการติดต่อการค้าเชื่อมโยงระหว่างประเทศเพิ่มมากขึ้นประกอบกับการคมนาคมที่เอื้อต่อวิถีชีวิตของสังคมในประเทศให้เกิดความสะดวกสบาย ความรวดเร็ว และเชื่อมต่อกับพื้นที่อื่นๆ ได้ทำให้การขยายโอกาสในการพัฒนาประเทศเพิ่มมากขึ้น รวมถึงการขยายตัวของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวตั้งแต่แรกเริ่มที่มีการจัดตั้งสำนักงานการท่องเที่ยวและการร่างพระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยนับว่ามีพัฒนาการท่องเที่ยวในเชิงนโยบายที่สำคัญอันเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาประเทศให้มีขีดความสามารถทางการแข่งขันด้วยการมุ่งสร้างความเติบโตเชิงเศรษฐกิจในมิติด้านการท่องเที่ยวจึงได้กลายเป็นทางเลือกหนึ่งของหน่วยงานภาครัฐในการกระตุ้นเศรษฐกิจให้เติบโตทั้งในระดับประเทศ ระดับภูมิภาคเรื่อยมาสู่การพัฒนาในระดับจังหวัดให้เกิดความสามารถในการแข่งขัน จากการสอดรับนโยบายระดับประเทศที่มุ่งให้การส่งเสริมการท่องเที่ยวครอบคลุมถึงระดับจังหวัดจึงได้มีการกระจายความรับผิดชอบในการดูแลมิติด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดทั้งทางตรงและ ทางอ้อม ดังจากนโยบายการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดที่ปรากฏในยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการพัฒนาจังหวัด

การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปางมีความสำคัญต่อการทำให้เศรษฐกิจเติบโต โดยเน้นให้ความสำคัญต่อการจัดการทรัพยากรทางวัฒนธรรม การบริการ และการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ในการให้นักท่องเที่ยวเกิดความสะดวกสบายในช่วงที่มีการท่องเที่ยวเริ่มตั้งแต่จุดต้นทางไปยังจุดหมายปลายทางโดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับโลจิสติกส์กับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมาใช้ในการจัดการการเคลื่อนไหวที่อำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวในการสร้างความพึงพอใจที่จะส่งผลต่อแนวโน้มของพฤติกรรมที่พึงใจจะมาเที่ยวซ้ำอีกครั้ง รวมทั้งการใช้แนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ในการคาดหมายความเต็มใจที่จะจ่ายสำหรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ดังนั้นการศึกษาในครั้งนี้จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการบูรณาการแนวคิดในหลายศาสตร์สำหรับช่วยในการปรับปรุงระบบต่างๆภายในเขตเทศบาลนครลำปางให้ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและตามวัตถุประสงค์ของการพัฒนาเชิงพื้นที่ในระดับจังหวัดต่อไปซึ่งการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง

การจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปางด้านกายภาพ ผลการวิจัย พบว่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปางได้มีการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจากหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และชุมชน ส่วนใหญ่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางศาสนาเนื่องด้วยจำนวนของวัดที่ปรากฏอยู่ในพื้นที่ โดยประมาณจำนวน 60 วัด จากฐานข้อมูลวัดในเขตเทศบาล

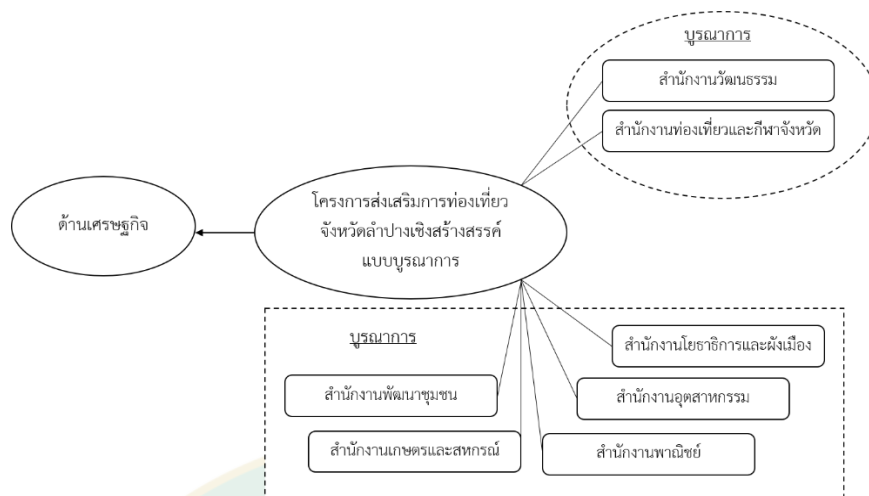
นครลำปาง สามารถใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ทั้งนี้จากการส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรอง ตลอดปีที่ผ่านมาได้มีการคัดเลือกเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของจังหวัดลำปาง สร้างเรื่องราวให้แก่แหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับรางวัลจากหน่วยงานที่มีชื่อเสียงในระดับนานาชาติ ดังในปีพ.ศ. 2551 ที่วัดปงสนุกได้รับรางวัล Award of merit ด้านการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกจากองค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization: UNESCO) ทำให้มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องเสริมเป็นสิ่งดึงดูดใจเพื่อการท่องเที่ยว อีกทั้งยังปรากฏวัดที่มีความโดดเด่นด้านศิลปกรรมและสถาปัตยกรรมที่มีชื่อเสียงส่วนใหญ่ได้รับความสนใจจากสถาบันทางการศึกษาและผู้ที่มีความสนใจเฉพาะเข้าไปศึกษาประวัติศาสตร์และความเป็นมาในเชิงวิชาการมากกว่าที่มินิกท่องเที่ยวทั่วไปเข้าไปเยี่ยมชม เช่น วัดพระแก้วดอนเต้า วัดบุญวาทย์ วัดไชยมงคล (จองคา) เป็นต้น และวัดที่มินิกท่องเที่ยวเข้าไปท่องเที่ยวส่วนใหญ่ได้รับคำแนะนำจากคนในท้องถิ่นและการมีที่ตั้งอยู่ใกล้กับร้านอาหารและเครื่องดื่มทำให้มีจุดสังเกตและสามารถเข้าถึงได้ง่าย เช่น วัดศรีรองเมือง วัดเชียงราย วัดประตูปอง และสถานปฏิบัติธรรมและสุสานไตรลักษณ์ เป็นต้น โดยวัดที่มินิกท่องเที่ยวเข้าไปส่วนใหญ่มิบรรยากาศที่เงียบสงบและมีจุดจุดพาหนะที่เดินทางเข้ามาได้สะดวก

ส่วนแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มินิกท่องเที่ยวชาวไทยนิยมเดินทางไปเพื่อจับจ่ายใช้สอยในวันธรรมดา ช่วงเช้า คือ ตลาดสด เช่น ตลาดอัสวิน ตลาดสดเทศบาล เป็นต้น และทำให้สามารถสัมผัสวิถีชีวิตของชาวลำปางที่อยู่ในเขตเมือง ซึ่งที่ตั้งของตลาดสดอยู่ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวได้รับการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์จึงทำให้พื้นที่มีการจัดการขนส่งสาธารณะให้บริการทั้งประชาชนและมินิกท่องเที่ยวที่สนใจ และในส่วนของวันศุกร์-วันอาทิตย์ สามารถท่องเที่ยวบริเวณตลาดเก่าที่มีการปรับปรุงแบบเป็นถนนคนเดิน ในช่วงเย็น จะมีการตั้งร้านจำหน่ายอาหาร เครื่องดื่ม สินค้าที่ระลึก เสื้อผ้า สินค้าพื้นถิ่น ท่ามกลางบรรยากาศของอาคารและบ้านเรือนทรงสถาปัตยกรรมโบราณที่ได้รับการอนุรักษ์อย่างสวยงาม ประกอบกับเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ที่ช่วยเสริมให้แหล่งท่องเที่ยวมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่น สำหรับเป็นช่องทางให้บริการประชาชนในพื้นที่และยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่หนาแน่นด้วยนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ซึ่งการจัดการในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวถนนคนเดินในช่วงเย็น วันศุกร์ ถนนสายวัฒนธรรมบ้านท่ามะโอ จะมีคนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ร้านค้าต่างๆ การให้ข้อมูลแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว รวมถึงการนำเที่ยวชมรอบหมู่บ้านตามเส้นทางท่องเที่ยววัฒนธรรมของชุมชนท่ามะโอ

การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือที่ก่อให้เกิดความสามารถในการแข่งขันส่วนหนึ่งมาจากการกระจายรายได้โดยการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่นำเงินมาใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยว และการได้รับรายได้จากปริมาณที่เพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวต่างชาติในแต่ละปีอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เกิดนโยบายส่งเสริมจากส่วนของภาครัฐ จังหวัดต่างๆ ในประเทศไทยและคนที่อยู่ในพื้นที่ มีความ

ต้นตัวให้การท่องเที่ยวเป็นตัวชี้วัดหนึ่งควบคู่ไปกับการเพิ่มมูลค่าเชิงเศรษฐกิจด้วย ซึ่งในการตัดสินใจเลือกเส้นทางมายังจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวจะมุ่งหาสถานที่ที่มีความพร้อมในการให้บริการความสะดวกสบายและโลจิสติกส์ที่ดีเป็นสิ่งสำคัญ ทางด้านของพื้นที่ในส่วนที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวและทรัพยากรทางการท่องเที่ยวจึงต้องเสนอสิ่งที่มีอยู่ให้เป็นสินค้าและบริการได้อย่างตรงตามความต้องการ ทั้งนี้การจัดการท่องเที่ยวที่สามารถรักษาประสบการณ์ที่น่าประทับใจของนักท่องเที่ยวช่วยให้เกิดความตั้งใจที่จะมาเที่ยวซ้ำอีกครั้งได้ต้องใช้การจัดการทรัพยากรที่เป็นระบบภายใต้กระบวนการเคลื่อนไหวของสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวที่ช่วยอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวจากจุดต้นทางไปยังปลายทาง อันจะสามารถช่วยส่งผลกระทบทางบวกให้ตัวชี้วัดเชิงเศรษฐกิจมีความต่อเนื่อง นั่นคือโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยว ในการมุ่งให้การพัฒนาการท่องเที่ยวมีการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อีกทั้งยังเสริมให้แหล่งท่องเที่ยวคงรักษาคุณภาพในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวที่มีความพึงพอใจในระดับสูงที่สุด

จังหวัดลำปาง มีพัฒนาการของการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม นับตั้งแต่ในอดีตด้วยสภาพทางภูมิศาสตร์อันมีที่ตั้งอยู่ตรงกลางเส้นทางคมนาคมทางบกสามารถเชื่อมโยงการเดินทางระหว่างจังหวัดที่สำคัญของภาคเหนือจึงส่งผลให้อัตราการเดินทางเพื่อทำการค้าและการลงทุนต่อไปยังจังหวัดที่มีอาณาเขตติดต่อโดยรอบ การเดินทางเข้าถึงจังหวัดลำปางได้ง่าย และเกิดการพัฒนาด้านอื่นเพื่ออำนวยความสะดวกรองรับผู้คน ทั้งในมิติของการตั้งถิ่นฐานและมิติการเดินทางเข้ามาทำการค้า สู่การขยายตัวของสังคมเมืองสมัยใหม่ที่มีความหลากหลายของวัฒนธรรมต่างถิ่นและขนาดพื้นที่ในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในเขตเมืองที่ใหญ่ขึ้น กล่าวคือโครงสร้างพื้นฐานที่อยู่ในเขตเมืองนครลำปางมีความพร้อมในการรองรับวิถีชีวิตผู้คนท่ามกลางระยะเวลาที่ล่วงผ่านเรื่อยมาถึงปัจจุบันที่มีการให้ความสำคัญกับการใช้การท่องเที่ยวในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจควบคู่ไปกับการพัฒนาสังคมวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม โดยที่การจัดการท่องเที่ยวของจังหวัดลำปางได้รับการส่งเสริมและขับเคลื่อนการดำเนินงานจากภาคส่วนสำคัญทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคชุมชน ในการใช้เป็นเครื่องมือสร้างขีดความสามารถทางการแข่งขันแก่ด้านเศรษฐกิจเติบโตขึ้น บนฐานการใช้ทรัพยากรที่ได้รับการอนุรักษ์ส่วนใหญ่ด้วยสถานที่ท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว รวมถึงสัญลักษณ์ที่บ่งบอกถึงเอกลักษณ์ของจังหวัดลำปางล้วนมีที่ตั้งอยู่ในเขตเมือง แต่ยังคงพบว่าการดำเนินโครงการด้านการท่องเที่ยว ดังตัวอย่างในปีพ.ศ. 2561 ยังขาดการบูรณาการระหว่างหน่วยงานในภาพใหญ่ ซึ่งยังเป็นการดำเนินงานแบบแยกส่วน หากว่าในภายหน้าหน่วยงานสามารถบูรณาการดำเนินงานจากส่วนงานย่อยได้ทุกภาคส่วนจะสามารถออกแบบการท่องเที่ยวของจังหวัดลำปางในภาพใหญ่ได้อย่างเป็นระบบสามารถนำไปสู่การรองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างรอบด้าน ดังภาพ 36

ภาพที่ 36 ตัวอย่างโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดลำปาง

สภาพพื้นที่โดยรวมจึงทำให้ความสำคัญของการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานอำนวยความสะดวกผู้คนหลากหลายให้มีความสะดวกสบายต่อการเดินทางมายังจังหวัดลำปาง จึงมีการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกรองรับการขยายตัวของผู้คนก่อให้เกิดการสร้างเมืองที่มีขนาดใหญ่ขึ้นตามมา บ้านเรือน อาคาร สำนักงาน จุดแวะพัก ร้านค้า จุดจอดรถ ห้องน้ำ มีความพร้อมในการให้บริการ แหล่งท่องเที่ยวหรือแม้แต่สถานที่ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และชุมชนยังมีความงดงามในเชิงสถาปัตยกรรมได้รับการอนุรักษ์ให้คงความเป็นเอกลักษณ์และมีการปรับใช้เป็นจุดดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยวด้วย สถานที่พักอาศัยมีการปรับให้เป็นสถานที่พักชั่วคราว การให้บริการอาหารและเครื่องดื่มรวมถึงมีการปรับให้เป็นสถานที่ถ่ายภาพแก่ผู้สนใจและมีการใช้ความโดดเด่นทางวัฒนธรรมสถาปัตยกรรมเป็นสัญลักษณ์สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับแหล่งท่องเที่ยวเช่นเดียวกันกับสินค้าของที่ระลึก

การจัดการด้านสารสนเทศได้มีการติดตามและดูแลตามขอบเขตรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการก่อตั้งหน่วยงาน ในส่วนของข้อมูลแนะนำจังหวัดและข้อมูลด้านการท่องเที่ยวที่อยู่ในเขตเทศบาลนครลำปางมีหน่วยงานมีการดูแลรับผิดชอบโดย ผ่านเอกสารเผยแพร่ ทั้งคู่มือการท่องเที่ยว แผ่นพับ เว็บไซต์ของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนเสนอเนื้อหาภาพโดยรวมของจังหวัดและภาคชุมชนที่มีการประชาสัมพันธ์ชุมชนในฐานะที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวและมีการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวของชุมชนเครือข่าย ป้ายประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของจังหวัด ทั้งในด้านของดีของจังหวัดลำปาง กิจกรรมการท่องเที่ยว สถานที่พัก สถานที่แวะพักผ่อนชั่วคราว กิจกรรมมรดกการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ป้ายสื่อความหมาย ป้ายบอกทาง ตั้งอยู่ตลอดเส้นทางเดินทางเข้าสู่จังหวัดลำปางและภายในตัวเมือง รวมถึงในเขตเทศบาลนครลำปาง

การจัดการด้านการเดินทางเข้าสู่จังหวัดลำปางมีทั้งวิธีการเดินทางได้จากทางอากาศโดยมีสายการบินภายในประเทศเปิดให้บริการทุกวันและเส้นทางคมนาคมทางบกสามารถขับรถยนต์มาได้เองหรือใช้บริการรถยนต์โดยสารสาธารณะไม่ว่าจะเป็นถนนหรือทางรถไฟที่มีการปรับปรุงให้มีความพร้อมต่อการให้บริการและมีแผนรองรับการขยายขอบเขตการก่อสร้างในระยะยาว ส่วนการจัดการขนส่งภายในเขตเทศบาลนครลำปางมีทั้งการขนส่งที่รองรับวิถีชีวิตผู้คนที่ให้บริการแบบสาธารณะ เชื่อมเส้นทางภายในและภายนอกเขตเทศบาลนครลำปางและการขนส่งที่ปรับใช้เพื่อการท่องเที่ยวมีจุดให้บริการในแหล่งที่มีผู้คนพลุกพล่านเพื่อให้มีความสะดวกต่อการเข้าถึงได้ง่าย โดยมุ่งสู่การตอบสนองความพึงพอใจแก่ผู้รับบริการได้อย่างสูงสุด ล้วนถูกออกแบบเพื่อให้เกิดการช่องทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมตลอดมา

หน่วยงานและชุมชนที่อยู่ในเขตเทศบาลนครลำปางมีการจัดการสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมตามบทบาทหน้าที่หลักในเรื่องของการรักษาบรรยากาศของสิ่งแวดล้อมให้น่าอยู่ มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย และยังช่วยส่งเสริมให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีของจังหวัดรวมถึงการท่องเที่ยวด้วยกัน ทางด้านวัฒนธรรมที่คงเอกลักษณ์ความงามแบบดั้งเดิมได้รับการอนุรักษ์และสืบทอดต่อชนรุ่นต่อไป ทางด้านวัฒนธรรมเดิมที่ผสมผสานกับสังคมสมัยใหม่ถูกกระตุ้นด้วยความคิดสร้างสรรค์สามารถช่วยเสริมให้เกิดคุณค่าและนวัตกรรมสำหรับเป็นทางเลือกในการช่วยกระตุ้นให้เศรษฐกิจเติบโต ทั้งนี้ผลกระทบจากนโยบายพัฒนาการท่องเที่ยวของหน่วยงานภาครัฐให้การสนับสนุนอย่างจริงจังยิ่งขึ้น มุ่งให้เกิดความตระหนักของการทดแทนทรัพยากรและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะในแหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งที่ให้ความสำคัญโดยมีการปรับเปลี่ยนให้พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวทางอ้อมผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวและการใช้ชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมยิ่งขึ้น

การท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปาง เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่กระจายตัวอยู่ในเขตเมืองท่ามกลางสังคมที่มีวิถีการดำรงชีพและได้รับการสืบทอดแบบแผนการใช้ชีวิตก่อให้เกิดเป็นวัฒนธรรมที่ปรากฏให้จับต้องได้และที่ไม่สามารถจับต้องได้ จึงทำให้พื้นที่ตั้งอยู่ในเขตเมือง ตั้งบ้านเรือนที่ผสมผสานสถาปัตยกรรมวัฒนธรรมของถิ่นลำปางและวัฒนธรรมต่างถิ่น แนวกำแพงเมืองเก่า โบราณสถาน วัดวาอาราม ย่านประตูเมืองเก่า ย่านตลาดเก่า ได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวที่มียุทธศาสตร์เพิ่มมูลค่าด้วยการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งความโดดเด่นของทรัพยากรดังกล่าวส่วนใหญ่เป็นสถานที่ที่สามารถจับต้องได้จึงทำให้การส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดลำปางต้องมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงเรื่องราวทางประวัติศาสตร์และทางวัฒนธรรมเป็นทางเลือกเสริมสำหรับนักท่องเที่ยว

การจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นกระบวนการเคลื่อนย้ายทรัพยากรซึ่งเป็นสินค้าและบริการที่อยู่ภายในเขตเทศบาลนครลำปางแก่นักท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่งภายใต้เงื่อนไขที่มุ่งให้เกิดความสะดวกสบาย สามารถเข้าถึงการใช้

ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวจนเกิดเป็นประสบการณ์ที่น่าประทับใจและนักท่องเที่ยวได้รับความพึงพอใจสูงสุด โดยการวิจัยครั้งนี้ได้ตรวจเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสำรวจในพื้นที่จริงสำหรับใช้วิเคราะห์แนวทางในการนำมาปรับปรุงระบบการจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้ครอบคลุมถึงความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยจึงมีการจัดหมวดหมู่ตัวแปรสำหรับใช้ในวิเคราะห์ตามประเด็นที่ศึกษาแยกตามรายองค์ประกอบของโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ด้านกายภาพ ด้านสารสนเทศ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการเดินทาง และการขนส่ง และด้านความยั่งยืน ซึ่งปรากฏแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีความหลากหลายซึ่งสามารถจับต้องได้และจับต้องไม่ได้ผ่านสถาปัตยกรรม บ้านเรือน วัด โบราณสถาน สินค้าท้องถิ่น อาหาร ความเชื่อ ประเพณี องค์กรความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งได้รับการดูแลจากหน่วยงานและมีการแสดงข้อมูลในสื่อประชาสัมพันธ์ที่มีรูปแบบต่างๆ และน่าเชื่อถือ ประกอบกับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้นเรื่อยมา นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางเข้าสู่จังหวัดลำปางได้หลายวิธีทั้งทางบกและทางอากาศแล้วยังสามารถเชื่อมต่อไปยังการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปางสู่การกระจายรายได้ให้กับเศรษฐกิจท้องถิ่นควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ทรัพยากรทางวัฒนธรรมให้คงอยู่ต่อไป

การศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวจังหวัดลำปาง พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 400 คน ได้แสดงความคิดเห็นต่อองค์ประกอบของโลจิสติกส์การท่องเที่ยวในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านทั้ง 5 ด้าน ด้านกายภาพ ด้านสารสนเทศ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการเดินทางและขนส่ง และด้านความยั่งยืน พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทย มีการแสดงความคิดเห็นในระดับมากเช่นกัน ดังรายละเอียดในตารางที่ 10

ตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปางในภาพรวม

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อ การจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านกายภาพ	4.08	0.65	มาก
2. ด้านสารสนเทศ	4.02	0.68	มาก
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	3.94	0.69	มาก
4. ด้านการเดินทางและขนส่ง	4.00	0.66	มาก
5. ด้านความยั่งยืน	3.98	0.73	มาก
รวม	4.00	0.68	มาก

การจัดการตามองค์ประกอบของโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ดังที่ได้กล่าวแล้วข้างต้นพบว่าในเขตเทศบาลนครลำปางมีการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวจากทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนเรื่อยมาแล้วจนถึงปัจจุบันซึ่งเพื่อให้สามารถทราบถึงการจัดการดำเนินงานในทุกขั้นตอนอย่างละเอียดในการศึกษาครั้งนี้จึงใช้การวิเคราะห์ที่มุ่งสร้างให้เกิดประสิทธิผลของการดำเนินงานจึงใช้วิธีวิเคราะห์จากการประยุกต์ใช้ระบบการจัดการด้วยวงจรเดมมิง (Deming Circle) ในการอธิบายการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในภาพรวมและรายด้าน ครอบคลุมถึง 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Plan) การปฏิบัติ (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุง (Act) เพื่อเกิดการจัดการอย่างมีคุณภาพ มีกระบวนการดำเนินงานที่ต่อเนื่องโดยผลที่เกิดขึ้นมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ แยกเป็นรายด้านตามองค์ประกอบของโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อันเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนในฐานะที่เป็นผู้ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่มีอยู่ให้เกิดมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐกิจแก่จังหวัดลำปาง ตามการขับเคลื่อนการดำเนินงานที่ต่อเนื่องตลอดมา

2.1 การจัดการระบบโลจิสติกส์และความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในภาพรวม

การท่องเที่ยวของจังหวัดลำปางได้มีการเปลี่ยนแปลงตามนโยบายการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของหน่วยงานภาครัฐ ทุกระยะ 2-3 ปี จึงทำให้ขาดความต่อเนื่องในส่วนของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง ทั้งส่วนของการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนปรับปรุงภูมิทัศน์ในแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ห้องน้ำ จุดจอดรถ ป้ายสื่อความหมาย ป้ายบอกทาง รวมถึงการปรับเปลี่ยนแนวคิดและรูปแบบการท่องเที่ยวในจังหวัด ที่อาจส่งผลต่อภาพลักษณ์ของการท่องเที่ยวในระยะยาว ในส่วนของตัวเมืองนครลำปางพบว่าระบบโลจิสติกส์ยังไม่ดีเท่าที่ควรโดยเฉพาะการขนส่งทางบกทำให้การเดินทางภายในตัวเมืองสามารถเข้าถึงได้บางจุดและแหล่งท่องเที่ยวที่กระจายอยู่ในตัวเมืองที่เข้าถึงได้ยากในบางแหล่งท่องเที่ยวเนื่องจากถนนบางสายมีลักษณะแคบและมีรถยนต์จอดล้ำเส้นถนนซึ่งไม่ค่อยสะดวกสบายต่อการจราจร โดยเฉพาะในช่วงเวลาทำงานตามเวลาราชการที่มีปริมาณรถยนต์ค่อนข้างมากและช่วงของการจัดงานเทศกาลในตัวเมือง ในส่วนของระบบขนส่งสาธารณะระหว่างแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ภายในตัวเมืองกับแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ต่างอำเภอยังไม่เชื่อมโยงกันทำให้นักท่องเที่ยวที่ต้องการเดินทางท่องเที่ยวโดยรถยนต์สองแถวแบบสาธารณะที่ออกไปต่างอำเภอมีความยากและต้องใช้เวลาในการหาข้อมูลเพิ่มที่ค่อนข้างนานประกอบกับจุดรับ-ส่งผู้โดยสารยังกระจายอยู่ต่างที่จึงทำให้ต้องเสียราคาค่าขนส่งหลายครั้งและราคาค่าโดยสารสำหรับเดินทางไปยังต่างอำเภอยังไม่เป็นธรรมซึ่งสามารถนำมาสู่ความไม่พึงพอใจของนักท่องเที่ยวเมื่อมาใช้บริการ

การขับเคลื่อนการท่องเที่ยวของจังหวัดลำปางเมื่อทบทวนข้อมูลจากรายงานผลการดำเนินงานของหน่วยงานยังมีแนวโน้มเติบโตต่อเนื่อง ในอีก 5 ปีข้างหน้า ส่วนหนึ่งที่มีความจำเป็นต้องใช้วิสัยทัศน์ของผู้นำที่มีความต้องการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง ซึ่งจากการประชุมระหว่างหน่วยงานสำคัญทางด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดลำปาง ได้ยกประเด็นเรื่องความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว ความสะอาดของภูมิทัศน์และการจัดการขยะภายในตัวเมือง และการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวระหว่างอำเภอและจังหวัดข้างเคียง ให้เป็นเรื่องสำคัญที่นำมาสู่แผนปฏิบัติการของการพัฒนาการท่องเที่ยวในปีต่อไป นอกจากนี้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวได้มีการแบ่งพื้นที่การดำเนินงานตามกลุ่มจังหวัด ระดับจังหวัด และเขตพัฒนาการท่องเที่ยว จึงทำให้การประชาสัมพันธ์และการสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยวขึ้นอยู่กับแนวคิดในการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่แตกต่างกันไปในแต่ละปี โดยในปีพ.ศ. 2563 ยังใช้แนวคิดการท่องเที่ยวในท้องถิ่นในการประชาสัมพันธ์ทำให้หน่วยงานด้านการท่องเที่ยวเล็งเห็นผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวที่อยู่ในชุมชนทั้งจุดท่องเที่ยวใหม่ที่ยังไม่ได้รับการส่งเสริม สินค้าชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สามารถนำมาออกแบบเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยว ตลอดจนการส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนที่เคยส่งเสริมมาก่อนพบว่าหลาย

ชุมชนมีการออกแบบกิจกรรมและสินค้าชุมชนด้วยความคิดสร้างสรรค์และใช้วัสดุในท้องถิ่นที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเสริมเป็นจุดดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชน เช่น งานหัตถกรรมจากเชรามิกที่นักท่องเที่ยวสามารถทำได้ (Do It by Yourself) ผ้าทอลวดลายโบราณและลายประยุกต์ งานแกะสลักไม้ หรืองานปั้นดินเผา เป็นต้น

การพัฒนาการท่องเที่ยวในภาพรวมของจังหวัดลำปาง ในช่วงระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา มีการขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างต่อเนื่องซึ่งเป็นไปตามนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรอง ภายใต้แนวคิด 12 เมืองต้องห้าม...พลาด มาตรการลดหย่อนภาษีท่องเที่ยวเมืองรอง อีกทั้งนโยบายของรัฐบาลในการปลูกจิตสำนึกให้อนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นและชุมชนและการกระตุ้นการใช้จ่ายในโครงการชิม ช้อป ใช้ โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี การประกาศให้ปีพ.ศ. 2561 เป็นปีการท่องเที่ยวลำปาง รวมถึงการปฏิบัติงานการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ของกลุ่มจังหวัด แผนงานระดับจังหวัด และแผนพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดลำปาง ตลอดจนส่วนงานสถาบันทางการศึกษาได้ใช้องค์ความรู้ที่ได้จากผลงานวิจัยในการเสนอวิธีการกระตุ้นให้เกิดกระแสการเดินทางของนักท่องเที่ยว ภายใต้ความรับผิดชอบหลักของภาระกิจที่ได้รับมอบหมายของหน่วยงาน ทั้งปรากฏกิจกรรม/โครงการในยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาจังหวัดในด้านการพัฒนา ส่งเสริม และประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวครอบคลุมถึงการดำเนินงานที่ต่อเนื่องผู้วิจัยจึงได้รวบรวมข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะแนวทางในการกำหนดทิศทางต่อไปได้อย่างเหมาะสมกับบริบทของจังหวัดลำปาง จากการสัมภาษณ์และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับหน่วยงานภาครัฐที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนทางด้านท่องเที่ยวในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการ ประกอบกับข้อมูลที่ปรากฏในรายงานผลการดำเนินงาน แผนพัฒนาจังหวัด ตลอดจนแผนพัฒนาท้องถิ่น สามารถสรุปรายละเอียดดังภาพที่ 36

การวางแผน

การจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง มีภาคีเครือข่ายภายในจังหวัดให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยว สำหรับหน่วยงานภาครัฐ มีการประชุมจัดเตรียมความพร้อมสำหรับการจัดสรรงบประมาณระหว่างหน่วยงาน ซึ่งภาคเอกชนและภาคประชาชน มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเฉพาะช่วงเวลาที่มิประเด็นพิเศษ เช่น การจัดงานกิจกรรมพิเศษ การรักษาแหล่งท่องเที่ยวให้คงความเป็นเอกลักษณ์อย่างความสวยงาม การประชาสัมพันธ์สินค้าเด่น การกำหนดมาตรการความปลอดภัยของสถานที่พัก การจัดระเบียบระบบขนส่งทางบก การอนุรักษ์วัฒนธรรมและฟื้นฟูขนบธรรมเนียม การจัดการขยะและการรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อส่งเสริม และภาพลักษณ์ให้การท่องเที่ยว

การปฏิบัติ

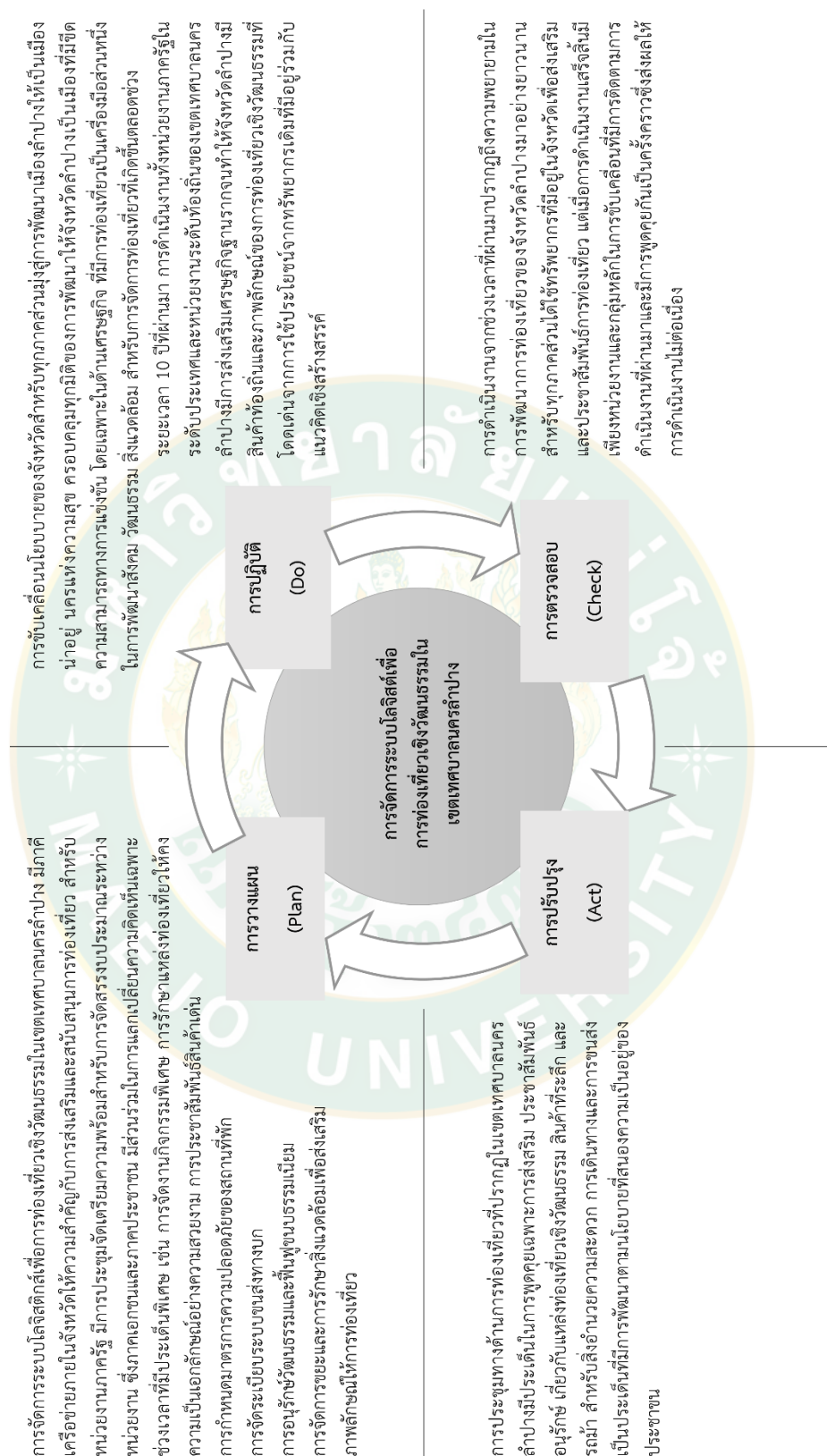
การขับเคลื่อนนโยบายของจังหวัดสำหรับทุกภาคส่วนมุ่งสู่การพัฒนาเมืองลำปางให้เป็นเมืองน่าอยู่ นครแห่งความสุข ครอบคลุมทุกมิติของการพัฒนาให้จังหวัดลำปางเป็นเมืองที่มีขีดความสามารถทางการแข่งขัน โดยเฉพาะในด้านเศรษฐกิจ ที่มีการท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือส่วนหนึ่งในการพัฒนาสังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม สำหรับการจัดการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นตลอดช่วงระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา การดำเนินงานทั้งหน่วยงานภาครัฐในระดับประเทศและหน่วยงานระดับท้องถิ่นของเขตเทศบาลนครลำปางมีการส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากจนทำให้จังหวัดลำปางมีสินค้าท้องถิ่นและภาพลักษณ์ของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่โดดเด่นจากการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรเดิมที่มีอยู่ร่วมกับแนวคิดเชิงสร้างสรรค์

การตรวจสอบ

การดำเนินงานจากช่วงเวลาที่ผ่านมาปรากฏถึงความพยายามในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดลำปางมาอย่างยาวนาน สำหรับทุกภาคส่วนได้ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในจังหวัดเพื่อส่งเสริมและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว แต่เมื่อการดำเนินงานเสร็จสิ้นมีเพียงหน่วยงานและกลุ่มหลักในการขับเคลื่อนที่มีการติดตามการดำเนินงานที่ผ่านมาและมีการพูดคุยกันเป็นครั้งคราวซึ่งส่งผลให้การดำเนินงานไม่ต่อเนื่อง

การปรับปรุง

การประชุมทางด้านการท่องเที่ยวที่ปรากฏในเขตเทศบาลนครลำปางมีประเด็นในการพูดคุยเฉพาะการส่งเสริม ประชาสัมพันธ์ อนุรักษ์ เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม สินค้าที่ระลึก และรถม้าสำหรับสิ่งอำนวยความสะดวก การเดินทางและการขนส่ง เป็นประเด็นที่มีการพัฒนาตามนโยบายที่สนองความเป็นอยู่ของประชาชน

ภาพที่ 37 ระบบการจัดการด้วยวงจรเดมมิง (Deming Circle) ในการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในภาพรวม

2.2 การจัดการโลจิสติกส์ด้านกายภาพ (Physical Flow)

การจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปางด้านกายภาพ เป็นการจัดการเคลื่อนไหวของแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมที่อำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นการจัดการแหล่งต้นทางโดยมีหน่วยงานและผู้ประสานทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชนในพื้นที่ทำหน้าที่ช่วยสร้างและสนับสนุนให้ต้นทางนั้นกลายเป็นจุดหมายปลายทางแบบชั่วคราวให้กับนักท่องเที่ยวด้วยการใช้จุดเด่นหรือเอกลักษณ์ที่สะท้อนถึงวัฒนธรรมจากการเดินทางไปยังจุดท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อทำกิจกรรมชื่นชมสิ่งที่มีคุณค่าทางจิตใจและเป็นตัวแทนของความภาคภูมิใจของชุมชนท้องถิ่น โดยให้เกิดความพึงพอใจสูงสุด

การท่องเที่ยวของจังหวัดลำปางมีทรัพยากรทั้งธรรมชาติและวัฒนธรรมที่โดดเด่นและมีชื่อเสียงในระดับนานาชาติ ทำให้มีแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมที่หลากหลายและการจัดตั้งหน่วยงานเครือข่ายความร่วมมือทางด้านการท่องเที่ยวตั้งแต่ระดับนโยบายจนถึงระดับชุมชนมีภาระกิจในการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวที่สร้างชื่อเสียงแก่จังหวัดลำปางตลอดมา ผ่านการประชาสัมพันธ์ในสื่อสังคมออนไลน์ ภาพยนตร์ รายการโทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ ทั้งที่แหล่งท่องเที่ยวตั้งอยู่ในเขตเทศบาลนคร เช่น วัดปงสนุก วัดพระแก้วดอนเต้า กาดกองต้า บ้านเสานัก ถนนสายวัฒนธรรมท่ามะโอ และแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่น ความเชื่อ สถาปัตยกรรม ที่ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาลนครลำปาง เช่น วัดพระธาตุลำปางหลวง วัดเฉลิมพระเกียรติ น้ำพุร้อนแจ้ซ้อน เขื่อนกิ่วลม หล่มภูเขียว สามารถเชื่อมโยงเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนาและแหล่งท่องเที่ยววิถีชีวิตซึ่งเป็นอีกทางเลือกสำหรับนักท่องเที่ยว

จังหวัดลำปางมีทรัพยากรท่องเที่ยวที่หลากหลายและได้รับการส่งเสริมการท่องเที่ยวตลอดมา จึงทำให้นักท่องเที่ยวรู้จักและเลือกเดินทางมาท่องเที่ยว นอกจากนี้สัญลักษณ์และของดีในจังหวัดมีส่วนทำให้นักท่องเที่ยวจดจำนครลำปางได้ดีในลักษณะของสิ่งแทน (landmark) มีการนำมาใช้ประชาสัมพันธ์จังหวัดและการท่องเที่ยวของจังหวัดลำปางทำให้นักท่องเที่ยวสามารถใช้เป็นส่วนหนึ่งในการตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวด้วย ได้แก่ 1) รถม้า ซึ่งในปัจจุบัน จังหวัดลำปางได้มีการอนุรักษ์ไว้สำหรับการท่องเที่ยวและเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญสมกับคำขวัญของจังหวัดลำปางตลอดมา 2) รถไฟ ที่มีชื่อเสียงในส่วนของทัศนียภาพระหว่างการเดินทางและสถาปัตยกรรมของสถานีรถไฟที่ยังคงเอกลักษณ์งดงามดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเยี่ยมชม 3) สะพานรัษฎาภิเศก ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์กลายเป็นจุดนัดพบของนักท่องเที่ยวและเป็นสถานที่ถ่ายภาพที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวเมื่อได้มีโอกาสเดินทางมายังจังหวัดลำปาง และ 4) กาดกองต้า ที่นอกจากเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่รวมอาหาร เครื่องดื่ม สินค้าที่ระลึก ภาพวาดที่เป็นจุดถ่ายภาพ ยังมีสถาปัตยกรรมที่ได้รับ

รางวัลจากการอนุรักษ์ให้คงไว้ได้อย่างสวยงามได้กลายเป็นสถานที่นัดพบของผู้คนในพื้นที่และนักท่องเที่ยวด้วย รายละเอียดดังภาพ 38

การวางแผน

ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในพื้นที่ตามที่ได้กล่าวทั้งที่เคยปรากฏตั้งแต่ในอดีต ร่องรอยความสวยงามที่ยังคงหลงเหลือ ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวและส่งผลให้เกิดการดำเนินงานในการอนุรักษ์ทรัพยากรให้คงอยู่ควบคู่ไปกับการใช้เป็นปัจจัยเสริมสร้างเศรษฐกิจ นับตั้งแต่ได้มีการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2504-2509) โดยมีแนวคิดยกระดับลุ่มน้ำให้เป็นศูนย์กลางภาคเหนือตอนบน ส่งผลให้เกิดการพัฒนาจังหวัดลำปาง ยกระดับสู่ความเป็นเมืองประกอบด้วยโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค การคมนาคมขนส่ง อาคาร สำนักงาน อาคารอุตสาหกรรม อาคารพาณิชย์ (เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทย สาขาภาค แห่งแรก จัดตั้งที่จังหวัดลำปาง ซึ่งปัจจุบันกลายเป็นพิพิธภัณฑ์และเป็นอีกสถานที่ท่องเที่ยว เป็นต้น) และในปี พ.ศ. 2520 มีการบรรจุแผนพัฒนาการท่องเที่ยวในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ.2520-2524) ซึ่งกลายเป็นประเด็นสำคัญสำหรับทุกภาคส่วนในการมุ่งสนองนโยบายของประเทศ ดังนั้นสำหรับจังหวัดลำปางจึงได้ยึดโยงการดำเนินงานที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ระดับประเทศในมิติ ด้านการท่องเที่ยว ซึ่งปรากฏเป็นแผนตั้งแต่ระดับภาค ดังตัวอย่างภาพที่ 37 เรื่อยลงมาถึงแผนระดับ จังหวัดจนถึงแผนพัฒนาท้องถิ่น นับว่าพัฒนาการของหน่วยงานและภาคส่วนที่อยู่ในพื้นที่มีความ พยายามปรับตัวในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และในด้านการท่องเที่ยวเช่นกัน

ปีพ.ศ.	2553	2554	2555	2558	2559	2560
	แผนแม่บท เสนอ 4 จังหวัด ภาคเหนือขึ้น ทะเบียนมรดก โลก	พัฒนาผลิตภัณฑ์ และส่งเสริม สินค้าหัตถกรรม กลุ่มจังหวัด ภาคเหนือ ตอนบน	พิจารณาขอ ขึ้นทะเบียน มรดกล้านนา	พัฒนา ผลิตภัณฑ์ที่ มีเอกลักษณ์เพื่อ การท่องเที่ยว	พัฒนากิจกรรม และผลิตภัณฑ์ เพื่อการ ท่องเที่ยว	พัฒนาเมือง ล้านน่านามอง ยกระดับสินค้า เกษตร

ภาพที่ 38 โครงการตามยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคเหนือในจังหวัดลำปางด้านการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวกลายเป็นประเด็นสำคัญของที่ประชุมในระดับจังหวัดจากการขับเคลื่อนด้าน การท่องเที่ยวในการตอบสนองนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวในระดับประเทศเรื่อยมาสู่ระดับ ปฏิบัติการดังปรากฏยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวในแผนพัฒนาจังหวัดลำปาง พ.ศ. 2561-2564 ที่ให้

ความสำคัญในประเด็นการท่องเที่ยวเป็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานของเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์และการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับประชาชนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง และกลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาคุณภาพโครงสร้างพื้นฐาน แหล่งท่องเที่ยว บริการด้านการท่องเที่ยว ตลอดจนพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวที่เน้นอัตลักษณ์ชุมชนที่สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจและความยั่งยืนให้กับสิ่งแวดล้อม ชุมชน เจ้าของพื้นที่ตลอดจนการพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรและสร้างจิตสำนึกด้านการท่องเที่ยวให้กับประชาชนในพื้นที่ สำหรับการจัดทำแผนพัฒนาเชิงพื้นที่ได้มีการเชิญผู้เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นวางแผนแนวทางการดำเนินงานร่วมกันและมอบหมายงานให้ดำเนินการจัดโครงการด้านการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับภารกิจหลัก

หน่วยงานภาครัฐมีบทบาทดำเนินการสนับสนุนหลักในการจัดเทศกาลและการจัดทำโครงการตามภารกิจของการส่งเสริมการท่องเที่ยว เน้นในส่วนของการปรับแต่งภูมิทัศน์ในแหล่งท่องเที่ยว การตกแต่งเพิ่มบรรยากาศภายในเขตให้สอดคล้องกับลักษณะของเทศกาลและกิจกรรมพิเศษ การสร้างจุดถ่ายภาพ การสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวด้วยการสัทธิภูมิปัญญาท้องถิ่น งานฝีมือ การแสดงพื้นบ้าน ผลิตภัณฑ์ชุมชน ซึ่งจัดให้มีขึ้นทุกเดือนๆ ละ 2 ครั้ง (ช่วงต้นเดือนและปลายเดือน) โดยมีพื้นที่ในการจัดอยู่ภายในชุมชนที่สนับสนุนหลัก คือ ถนนสายวัฒนธรรมท่ามะโอ และการถ่ายทอดวัฒนธรรมท้องถิ่นของชาวลำปางผ่านภาพถ่ายและการจัดนิทรรศการ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของชุมชน การเล่าเรื่องราวความเป็นมาของสถาปัตยกรรมและทิศทางของการท่องเที่ยวผ่านเวทีเสวนา ซึ่งจัดขึ้นที่กาดกองต้า แต่ในส่วนของการบูรณาการทำงานระหว่างหน่วยงานภายในจังหวัดลำปางยังพบน้อย ดังการรายงานผลการดำเนินงานตัวอย่างในปี พ.ศ. 2561 (แผนพัฒนาจังหวัดลำปาง พ.ศ. 2561-2564) ที่มีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการส่งเสริมให้เป็นปีของการท่องเที่ยวจังหวัดลำปางจากหน่วยงานด้านการท่องเที่ยวและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยอ้อม ซึ่งจากการวิเคราะห์แผนพัฒนาจังหวัดและการสนับสนุนการจัดสรรงบประมาณผ่านหน่วยงานมีลักษณะของโครงการด้านการท่องเที่ยวปรากฏประเด็นการพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปาง ในด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การส่งเสริมกิจกรรมท่องเที่ยว การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว การอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม มีรายละเอียดดังนี้

- งบประมาณ (เช่น พัฒนาและส่งเสริมสินค้าเซรามิค ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบบูรณาการ ส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เป็นต้น)
- งบประมาณ/กรม (เช่น เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว พัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวสู่อาเซียน ส่งเสริมการเป็นเจ้าบ้านที่ดี/ปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น)

- งบประมาณการปกครองส่วนท้องถิ่น (เช่น จัดงานเทศกาลและงานรำลึกประวัติศาสตร์ สนับสนุนถนนสายวัฒนธรรม ส่งเสริมท่องเที่ยวภาคองต้า เป็นต้น)

การปฏิบัติ

การขับเคลื่อนงานด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวตามบทบาทที่ได้รับมอบหมายงานให้ ดำเนินการจัดโครงการด้านการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับภารกิจหลักของ หน่วยงาน ซึ่งลักษณะของโครงการด้านการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปางมีการจัดสรร งบประมาณผ่านหน่วยงานในสังกัดผ่านภูมิภาค งบจังหวัด งบกระทรวง/กรม และงบองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนการรวมกลุ่มในภาคของเอกชนได้มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการ ส่งเสริมธุรกิจ/การค้า การประชาสัมพันธ์และส่งเสริมช่องทางการตลาด การมีส่วนร่วมในการ ดำเนินงานตลอดถึงการจัดงานกิจกรรมในจังหวัดลำปาง ภาคประชาชนได้มีการรวมกลุ่มในชุมชนและ ชุมชนเครือข่ายด้านการท่องเที่ยวที่มีพื้นที่ภายนอกชุมชน ร่วมออกแบบและจัดการท่องเที่ยวโดยเน้น การจัดกิจกรรมส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนโดยเฉพาะวิถีชีวิต ความเชื่อ ประเพณีวัฒนธรรมเชื่อม กับประวัติศาสตร์ ตลอดถึงการดูแลและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนคร ลำปาง โดยมีหน่วยงานความร่วมมือด้านการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้เชิงวิชาการผ่านการดำเนินงาน ร่วมกับสถาบันการศึกษาในจังหวัดลำปาง (มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง มหาวิทยาลัยเนชั่น วิทยาลัย อินเตอร์เทคลำปาง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ศูนย์ลำปาง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา วิทยาเขตลำปาง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา สถาบันวิจัยและฝึกอบรมการเกษตรลำปาง สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตลำปาง) และสถาบันการศึกษาที่ไม่ได้ตั้งอยู่ในจังหวัดลำปาง สามารถ สรุปรูปหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนด้านการท่องเที่ยว ดังนี้

หน่วยงานรัฐที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวในภาพรวมของจังหวัด

- สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา
- สำนักงานอุตสาหกรรม
- สำนักงานวัฒนธรรม
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานลำปาง
- สำนักงานพาณิชย์

สมาคมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปาง

- สมาคมผู้ประกอบการนำเที่ยว
- สมาคมรถม้า
- สมาคมการท่องเที่ยวโดยชุมชน

หน่วยงานรัฐที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปาง

- เทศบาลนครลำปาง

กลุ่มของชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปาง

- ชุมชนท่ามะโอ

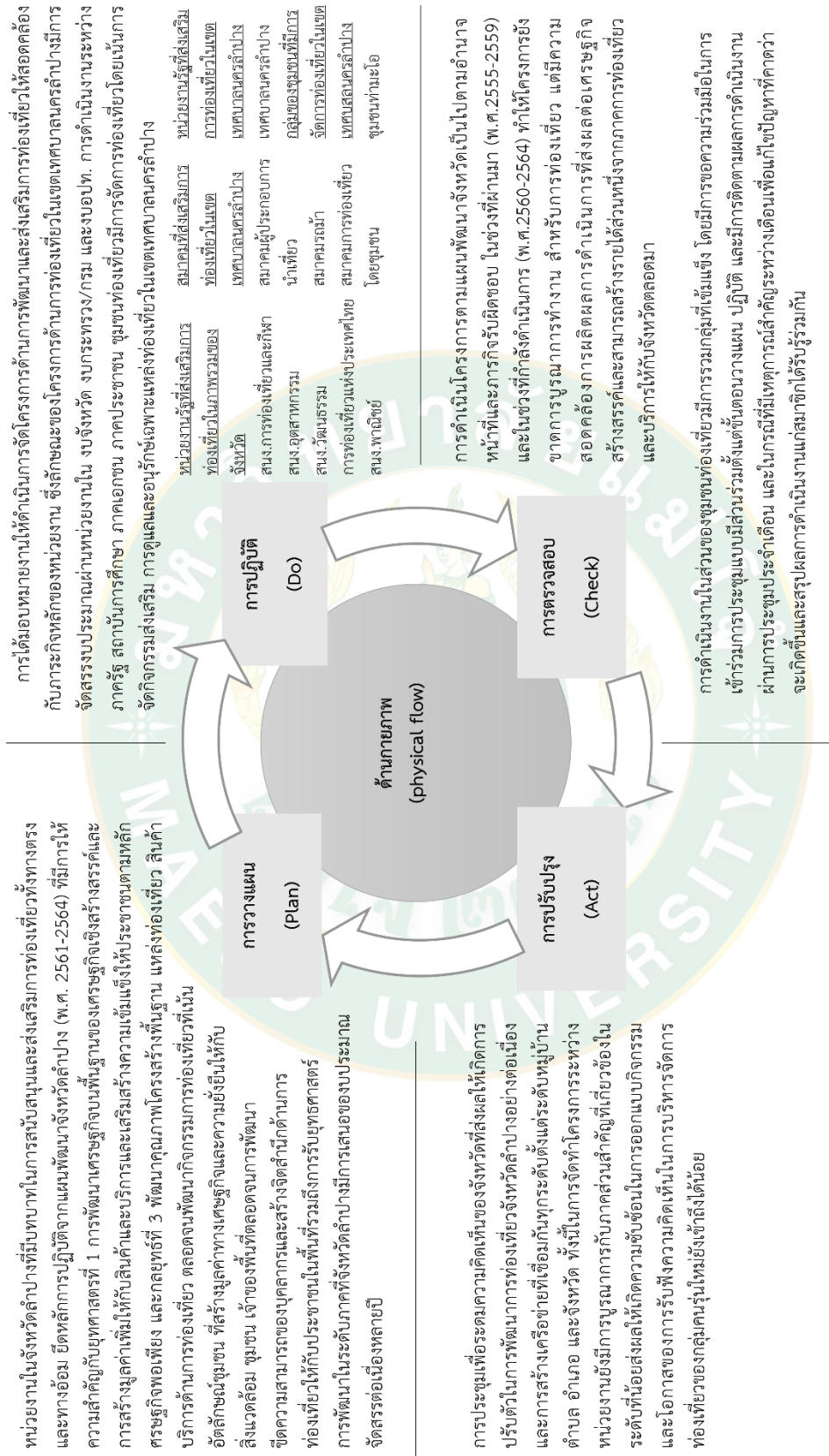
การรวมกลุ่มของชุมชนท่องเที่ยวมีส่วนสำคัญในด้านมีการจัดการท่องเที่ยวมีการดำเนินงานตามการแบ่งความรับผิดชอบตามโครงสร้างการทำงานของกลุ่ม ส่งผลให้ชุมชนเป็นอีกส่วนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปาง โดยมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีที่ตั้งอยู่ในชุมชนเชื่อมเป็นเส้นทางท่องเที่ยวและเป็นหน่วยในการประสานที่พักรของชุมชน การบริการพาหนะสำหรับเดินทาง การจ้ดนำเที่ยว การเผยแพร่ข้อมูลความเป็นมาของชุมชนและการท่องเที่ยวในชุมชน ล้วนเสริมสร้างความตระหนักถึงการใช้ทรัพยากรแวดล้อมและวัฒนธรรมเพื่อประโยชน์ด้านการท่องเที่ยวและส่งผลให้เกิดการรักษาแหล่งท่องเที่ยวให้คงเอกลักษณ์ดั้งเดิมอย่างสวยงาม รวมถึงการสืบทอดสิ่งดีงามทางวัฒนธรรมและถ่ายทอดองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นแผ่ขยายให้กว้างขึ้น

การตรวจสอบ

การดำเนินโครงการตามแผนพัฒนาจังหวัดเป็นไปตามอำนาจหน้าที่และภารกิจรับผิดชอบในช่วงที่ผ่านมา (พ.ศ.2555-2559) และในช่วงที่กำลังดำเนินการ (พ.ศ.2560-2564) ทำให้โครงการยังขาดการบูรณาการทำงาน สำหรับการท่องเที่ยว แต่มีความสอดคล้องการผลิตผลการดำเนินการที่ส่งผลต่อเศรษฐกิจสร้างสรรค์และสามารถสร้างรายได้ส่วนหนึ่งจากภาคการท่องเที่ยวและบริการให้กับจังหวัดตลอดมา การดำเนินงานในส่วนของชุมชนท่องเที่ยวมีการรวมกลุ่มที่เข้มแข็ง โดยมีการขอความร่วมมือในการเข้าร่วมการประชุมแบบมีส่วนร่วมตั้งแต่ขั้นตอนวางแผน ปฏิบัติ และมีการติดตามผลการดำเนินงานผ่านการประชุมประจำเดือน และในกรณีที่มีเหตุการณ์สำคัญระหว่างเดือนเพื่อแก้ไขปัญหาที่คาดว่าจะเกิดขึ้นและสรุปผลการดำเนินงานแก่สมาชิกได้รับรู้ร่วมกัน

การปรับปรุง

การประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นของจังหวัดที่ส่งผลให้เกิดการปรับตัวในการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดลำปางอย่างต่อเนื่อง และการสร้างเครือข่ายที่เชื่อมกันทุกระดับตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และจังหวัด ทั้งนี้ในการจัดทำโครงการระหว่างหน่วยงานยังมีการบูรณาการกับภาคส่วนสำคัญที่เกี่ยวข้องในระดับที่น้อยส่งผลให้เกิดความซับซ้อนในการออกแบบกิจกรรมและโอกาสของการรับฟังความคิดเห็นในการบริหารจัดการท่องเที่ยวของกลุ่มคนรุ่นใหม่ยังเข้าถึงได้น้อย

ภาพที่ 39 ระบบการจัดการด้วยวงจรเดมมิง (Deming Circle) ในการจัดการโลจิสติกส์ด้านกายภาพ

2.2.1 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการจัดการโลจิสติกส์ด้านกายภาพ

ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง ด้านกายภาพโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.08$, S.D.=0.65) ซึ่งเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง เข้าถึงได้ง่าย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.25$, S.D.=0.62) รองลงมา คือ กิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใช้เวลาเรียนรู้ ($\bar{X}=4.09$, S.D.=0.61) และสถานที่จัดงานเทศกาลและงานประเพณีวัฒนธรรมสามารถรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้น ($\bar{X}=4.09$, S.D.=0.68) สำหรับสาธารณูปโภคพื้นฐาน (ไฟฟ้า/น้ำ) สามารถใช้ได้ดีในสถานที่ท่องเที่ยว ($\bar{X}=4.00$, S.D.=0.65) และท่านสามารถลงทะเบียนเข้าชมและเสนอแนะการปรับปรุงในสถานที่ท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปาง ($\bar{X}=3.97$, S.D.=0.72) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากตามลำดับ

ตารางที่ 10 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการจัดการโลจิสติกส์ด้านกายภาพ

n=400								
การจัดการโลจิสติกส์ ด้านกายภาพ	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน			
	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)			
1. แหล่งท่องเที่ยวทาง วัฒนธรรมในเขตเทศบาลนคร ลำปางเข้าถึงได้ง่าย	138 (34.50)	227 (56.80)	33 (8.30)	2 (0.50)	0 (0.00)	4.25	0.62	มากที่สุด
2. กิจกรรมท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมใช้เวลาเรียนรู้	93 (23.30)	257 (64.30)	46 (11.50)	4 (1.00)	0 (0.00)	4.09	0.61	มาก
3. สถานที่จัดงานเทศกาลและ งานประเพณีวัฒนธรรม สามารถรองรับจำนวน นักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้น	111 (27.80)	216 (54.00)	71 (17.80)	2 (0.50)	0 (0.00)	4.09	0.68	มาก
4. สาธารณูปโภคพื้นฐาน (ไฟฟ้า/น้ำ) สามารถใช้ได้ ดีในสถานที่ท่องเที่ยว	84 (21.00)	263 (59.00)	77 (19.30)	3 (0.80)	0 (0.00)	4.00	0.65	มาก

การจัดการโลจิสติกส์ ด้านกายภาพ	ระดับความคิดเห็น					$\bar{x}$	S.D.	แปล ผล
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
5. ท่านสามารถลงทะเบียน เข้าชมและเสนอแนะการ ปรับปรุงในสถานที่ท่องเที่ยว ในเขตเทศบาลนครลำปาง	87 (21.80)	224 (56.00)	81 (20.30)	6 (1.50)	2 (0.50)	3.97	0.72	มาก
รวม						4.08	0.65	มาก

2.3 การจัดการโลจิสติกส์ด้านสารสนเทศ (Information Flow)

การจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปางด้านสารสนเทศเป็นการจัดการเคลื่อนไหวของข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวและข้อมูลการเดินทางที่อยู่ในเขตเทศบาลนครลำปางที่อำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว โดยมีหน่วยงานและผู้ประสานทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชนในพื้นที่ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์และสนับสนุนการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในภาพรวมของจังหวัดลำปางและการท่องเที่ยวในตัวเองและโดยเฉพาะการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปาง ประกอบกับการสร้างข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวจากนักท่องเที่ยวในช่องทางการสื่อสารในระบบออนไลน์ส่งผลให้ผู้สนใจสามารถค้นหาข้อมูลด้านการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปางได้กว้างขวางยิ่งขึ้น โดยเปรียบเสมือนช่องทางการติดต่อซื้อ-ขายสินค้าและบริการ ซึ่งช่องทางที่มีความน่าเชื่อถือของข้อมูลยังเป็นส่วนเสริมให้ผู้ซื้อหรือนักท่องเที่ยวตัดสินใจเลือกเดินทางมาท่องเที่ยว เพื่อให้แก่นักท่องเที่ยวได้รับข้อมูลด้านการท่องเที่ยวครอบคลุมถึงความต้องการสูงสุด

แหล่งที่มาของข้อมูลด้านการท่องเที่ยวจากการทบทวนเอกสารและการสำรวจพื้นที่ในเขตเทศบาลนครลำปาง พบว่า แหล่งข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวและข้อมูลการเดินทางที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว มีประเด็นครอบคลุมตั้งแต่ความพร้อมในการให้บริการที่เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว ลักษณะของสถานที่ตั้ง ลักษณะของข้อมูลการท่องเที่ยวที่เผยแพร่ มีรายละเอียดดังนี้

การให้บริการข้อมูลของป้ายบอกทางในเขตเทศบาลนครลำปางตั้งอยู่ในจุดที่สามารถสังเกตเห็นได้ง่าย มีการติดตั้งเพื่อแนะนำสถานที่สำคัญของหน่วยงานภายในจังหวัดลำปาง อีกทั้งป้ายบอกทาง

สำหรับแนะนำเส้นทางมายังจังหวัดลำปางและต่อไปยังอำเภอต่างๆ และป้ายบอกทางสำหรับแนะนำแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงเส้นทางในการเดินทางเข้าไปท่องเที่ยว เช่น แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ โบราณสถาน แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ถนนสายวัฒนธรรม ชุมชนท่องเที่ยว แต่มีป้ายบอกทางในบางจุดที่มีอายุการใช้งานอย่างยาวนานทำให้เกิดการชำรุดและทรุดโทรม ดังภาพ 40

ภาพที่ 40 ป้ายบอกทาง

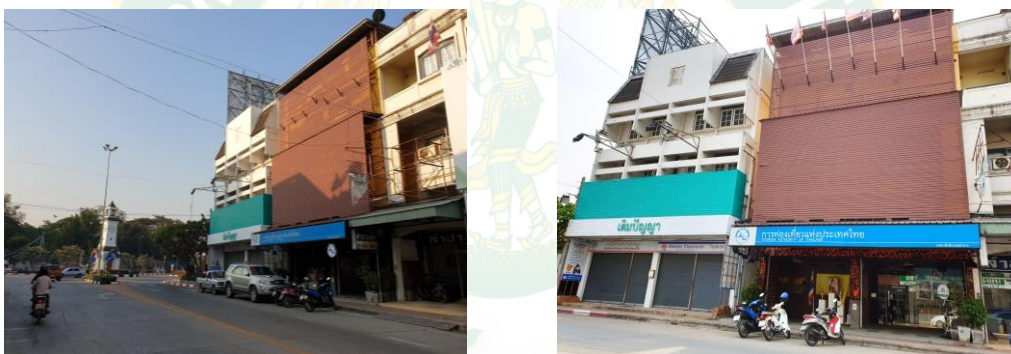
การให้บริการข้อมูลของป้ายประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวตั้งอยู่ในจุดที่สามารถสังเกตเห็นได้ง่าย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความต้องการของหน่วยงานหรือผู้ที่ต้องการประชาสัมพันธ์ในส่วนของการเลือกจุดสำหรับประชาสัมพันธ์อีกด้วย ส่วนใหญ่การประชาสัมพันธ์ข้อมูลการท่องเที่ยวของจังหวัดลำปางสอดคล้องกับนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของหน่วยงานภาครัฐและตามแนวคิดการส่งเสริมการท่องเที่ยวในระดับจังหวัด มีให้บริการทั้งส่วนของแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับการส่งเสริมของแต่ละปี งานเทศกาล งานกิจกรรมพิเศษ กิจกรรมที่จัดขึ้นโดยหน่วยงานแบบเฉพาะกิจ งานมีถูกจัดขึ้นเป็นประจำทุกปีสามารถใช้บริการในจุดที่เป็นพื้นที่สาธารณะประโยชน์ ส่วนการประชาสัมพันธ์ข้อมูลทางการตลาดการท่องเที่ยวสามารถขออนุญาตเข้าพื้นที่สำหรับโฆษณาในจุดที่ให้บริการ เส้นทางเดินทางเข้าถึงสถานที่จัดประชาสัมพันธ์ และภายในแหล่งท่องเที่ยว ดังภาพ 41

ภาพที่ 41 ป้ายประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว

การให้บริการข้อมูลด้านการท่องเที่ยวภายใต้ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสื่อสารในปัจจุบันมีส่วนทำให้ศูนย์บริการท่องเที่ยวต้องปรับตัวตามเนื่องด้วยการเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารด้านท่องเที่ยวทำได้ง่ายมากขึ้นสำหรับศูนย์บริการนักท่องเที่ยวที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลนครลำปางที่สามารถสร้างความน่าเชื่อถือแก่นักท่องเที่ยวอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของหน่วยงานภาครัฐและชุมชนในฐานะที่เป็นเจ้าของท้องถิ่น มีจำนวน 3 แห่ง รายละเอียดดังนี้

การให้บริการของศูนย์บริการนักท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานลำปาง ตั้งอยู่ที่เลขที่ 358/3-4 ถนนบ้านเชียงราย อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง ผู้ให้ข้อมูลประจำอยู่ในจุดบริการข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาสอบถามข้อมูลทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ เปิดเฉพาะวันจันทร์-วันศุกร์ เวลา 08.30-16.30 น. ส่วนข้อมูลด้านการท่องเที่ยวมีลักษณะเป็นแบบภาพรวมของจังหวัดลำปางและแหล่งท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับแนวคิดการท่องเที่ยวของแต่ละปี ดังภาพ 42

ภาพที่ 42 ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานลำปาง

การให้บริการของศูนย์บริการนักท่องเที่ยวของเทศบาลนครลำปาง ตั้งอยู่ที่เลขที่ 246 ถนนฉัตรชัย ตำบลสบตุ๋ย อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง ผู้ให้ข้อมูลประจำอยู่ในจุดบริการข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาสอบถามข้อมูลทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ เปิดเฉพาะวันจันทร์-วันศุกร์ เวลา 08.00-17.00 น. ส่วนข้อมูลด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ครอบคลุมในเขตเทศบาลนครลำปางและการท่องเที่ยวของจังหวัดลำปางที่มีแหล่งท่องเที่ยวและช่วงที่มีการจัดกิจกรรมพิเศษกระจายอยู่ในสถานที่ต่างอำเภอ ดังภาพ 43

ภาพที่ 43 เทศบาลนครลำปาง (งานส่งเสริมการท่องเที่ยว)

การให้บริการของศูนย์บริการนักท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวชุมชนท่ามะโอ ตั้งอยู่ที่ศาลาอเนกประสงค์วัดประตูป่อง ถนนป่าไม้ ตำบลเวียงเหนือ อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง ผู้ให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาสอบถามข้อมูลทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเป็นคณะกรรมการของกลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชนและคนในชุมชน เวลาเปิดบริการเฉพาะวันศุกร์ เวลา 16.00-19.00 น. โดยประมาณ เนื่องจากกลุ่มฯมีการแบ่งจำนวนสมาชิกประจำอยู่ที่ลานวัฒนธรรม ในช่วงที่มีถนนสายวัฒนธรรม หากนักท่องเที่ยวสนใจติดต่อการท่องเที่ยวของชุมชนต้องประสานงานล่วงหน้ากับกรรมการกลุ่มฯ ส่วนข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเน้นในส่วนของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่ามะโอให้บริการตามรายการนำเที่ยวและเส้นทางท่องเที่ยวโดยชุมชน ดังภาพ 44

ภาพที่ 44 ที่ทำการชุมชนท่ามะโอ-ประตูป่อง

การให้บริการในส่วนของเว็บไซต์หน่วยงานที่เป็นทางการของจังหวัดในด้านของการท่องเที่ยวที่มีความทันสมัยในด้านการออกแบบอย่างสวยงามและการแนะนำข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวที่

เป็นปัจจุบัน มีจำนวน 2 หน่วยงาน คือ เทศบาลนครลำปาง มีบทบาทดูแลรับผิดชอบตามเว็บไซต์ www.lampangcitymap.com โดยเน้นการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่อยู่ภายในเขตเทศบาลนครลำปาง และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย มีบทบาทดูแลรับผิดชอบตามเว็บไซต์ www.thai.tourismthailand.org โดยเน้นการส่งเสริมการท่องเที่ยวในภาพรวมของจังหวัดลำปางซึ่งจะเชื่อมโยงไปยังการท่องเที่ยวที่กระจายอยู่ในแต่ละอำเภอและการเชื่อมโยงไปยังการท่องเที่ยวที่อยู่ในจังหวัดใกล้เคียง นอกจากนี้มีเว็บไซต์หน่วยงานที่เป็นทางการของจังหวัดให้บริการข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของจังหวัดลำปางแต่เนื่องจากไม่ได้มีภารกิจหลักในด้านการพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวจึงมีความทันสมัยในการออกแบบอย่างสวยงามและการดูแลข้อมูลแนะนำการท่องเที่ยวที่เป็นปัจจุบันได้น้อยกว่าเว็บไซต์หน่วยงานดังกล่าวมา ดังภาพ 45

ภาพที่ 45 เอกสารเผยแพร่

การให้บริการข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวของหน่วยงานที่เป็นทางการของจังหวัดจากการสัมภาษณ์หน่วยงานที่มีบทบาทในการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวให้ความคิดเห็นที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันว่า “ปัจจุบันในส่วนของการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยนิยมใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ คือ เฟซบุ๊ก (Facebook Fanpage) และ อินสตาแกรม (Instagram) มากกว่าการค้นหาข้อมูลด้านการท่องเที่ยวจากเว็บไซต์ที่เป็นทางการของจังหวัด เนื่องจากเครือข่ายสังคมออนไลน์มีภาพถ่ายในหลากหลายมุมมองซึ่งเป็นสิ่งดึงดูดใจและการถ่ายทอดเกี่ยวกับประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวที่เคยมาท่องเที่ยวในจังหวัดลำปางส่งผลต่อการตัดสินใจที่ทำให้ต้องการเดินทางมาท่องเที่ยวอีกด้วย” ดังนั้นในการแนะนำข้อมูลข่าวสารความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของจังหวัดลำปางทั้งหมดจึงให้ความสำคัญกับการดูแลรับผิดชอบผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์และสามารถได้ตอบข้อคำถามของนักท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกสบาย

รวมถึงการได้รับข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์จากนักท่องเที่ยวทั่วไปสำหรับพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวให้มีภาพลักษณ์ที่ดีต่อไป

การให้บริการข้อมูลด้านการท่องเที่ยวในส่วนของการซื้อขายสินค้าออนไลน์ต้องเข้าใช้งานผ่านระบบออนไลน์ ในส่วนของพื้นที่จังหวัดลำปางและในเขตเทศบาลนครลำปางยังไม่มีจุดให้บริการสัญญาณเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตแบบไร้สาย (Wifi) แบบสาธารณะ เมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปางต้องใช้บริการเชื่อมต่อข้อมูลผ่านระบบเครือข่ายสัญญาณโทรศัพท์ของเฉพาะบุคคล ทั้งนี้จะยกเว้นการเชื่อมต่อดังกล่าวในที่พัก ร้านอาหารและเครื่องดื่ม จุดเติมน้ำมัน เชื้อเพลิงบางแห่ง สำหรับการให้บริการเครือข่ายสินค้าออนไลน์ข้อมูลแนะนำการท่องเที่ยวและเส้นทางท่องเที่ยวของจังหวัดลำปางและเฉพาะในเขตเทศบาลนครลำปางอยู่ในความดูแลรับผิดชอบโดยหน่วยงานด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดลำปางและชุมชนท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีการประชาสัมพันธ์แบบเจาะกลุ่มตลาดเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยผ่าน 2 ช่องทาง คือ เฟซบุ๊กและอินสตาแกรม สามารถสืบค้นได้จากรายชื่อดังนี้

- ศูนย์บริการการท่องเที่ยวเทศบาลนครลำปาง : Lampang Tourist Thailand
- Lampang Tourist Thailand
- ททท.สำนักงานลำปาง

การให้บริการในส่วนของกลุ่มบุคคล หน่วยงานเอกชน บริษัทนำเที่ยว บริษัทสายการบินและผู้แนะนำการท่องเที่ยวในระบบออนไลน์อื่นๆ มีการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวที่คล้ายคลึงกับหน่วยงานในพื้นที่ดังกล่าวและผ่านช่องทางเครือข่ายออนไลน์แบบส่วนตัว เช่น Blog Vlog Youtube รวมถึงเครือข่ายสินค้าออนไลน์ของบริษัทหรือหน่วยงานเฉพาะที่สร้างขึ้นเพื่อเป็นช่องทางอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว เช่น Wongnai Tripadvisor Traveloka Kapook

การให้บริการในส่วนของการเอกสารที่มีการจัดพิมพ์เพื่อเผยแพร่สำหรับส่งเสริมและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในลักษณะของคู่มือ แผ่นพับ ใบปลิว แผนที่แนะนำการท่องเที่ยวเป็นไปในรูปแบบของการให้ข้อมูลภาพรวมทั้งจังหวัดลำปางและแบบแยกเป็นรายอำเภออยู่ในความดูแลรับผิดชอบของหน่วยงานภาครัฐทั้งการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สถาบันการศึกษาในพื้นที่ หน่วยงานภาคเอกชน ได้มีการออกแบบและจัดพิมพ์ตามงบประมาณของแต่ละปีและบางปีที่ไม่มีงบประมาณสนับสนุนการจัดพิมพ์เอกสารก็ถูกระงับตามไปด้วยทำให้ขาดความสม่ำเสมอของการพัฒนาการท่องเที่ยวและข้อมูลบางส่วนไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน สำหรับวางไว้ในศูนย์บริการนักท่องเที่ยว โรงแรม และแหล่งท่องเที่ยวทั่วไป และการจัดพิมพ์เอกสารเผยแพร่การท่องเที่ยวเฉพาะในเขตเทศบาลนครลำปาง อยู่ในความดูแลรับผิดชอบของเทศบาลนครลำปาง ซึ่งมีการออกแบบและจัดพิมพ์เอกสารแผ่นพับและแผนที่แนะนำแหล่งท่องเที่ยว ทุกระยะ 2 เดือน สำหรับ

วางไว้ในศูนย์บริการนักท่องเที่ยวและภายในแหล่งท่องเที่ยวที่มีผู้ดูแลประจำจุดให้บริการข้อมูลด้านการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปาง เช่น พิพิธภัณฑ์มิวเซียมลำปาง พิพิธภัณฑ์หอปทุมละคอน

หน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนในการจัดการและการส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวในภาพรวมของจังหวัดลำปางมีความตื่นตัวในการจัดการท่องเที่ยวมากกว่า 10 ปี เนื่องด้วยทรัพยากรที่มากมายจึงได้มีการเรียกร้องให้มีหน่วยงานสนับสนุนการส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อให้มีสื่อกลางประชาสัมพันธ์และการจัดตั้งกลุ่มชุมชนในการใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือหนุนเสริมให้เกิดการขยายรายได้เพิ่มขึ้นในระดับจังหวัดและชุมชน ซึ่งสามารถอนุมานจากจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาจังหวัดลำปางเติบโตขึ้นในทุกๆ ปีถึงร้อยละ 5-10 นับว่าเป็นอัตราเพิ่มขึ้นที่ดีบนฐานการใช้ทรัพยากรทางวัฒนธรรมในการจัดเทศกาลและกิจกรรมพิเศษซึ่งได้รับการสนับสนุนการจัดงานโดยเฉพาะการปรับภูมิทัศน์ภายในเขตเทศบาลนครลำปางจากหน่วยงานอย่างจริงจัง ในส่วนของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวมีการให้ความสำคัญในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในเขตเทศบาลนครลำปางและนอกเขตเทศบาลนครลำปางอย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่วนใหญ่เมื่อนักท่องเที่ยวใช้เวลาในการมาเที่ยวในเขตฯ แล้วมีการติดต่อสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่นอกเขตฯ เพิ่มเป็นทางเลือกสำหรับวางแผนการท่องเที่ยวต่อไปดังที่กล่าว เช่น วัดป่าสุทธาวาส หล่มภูเขียว น้ำพุร้อนแจ้ซ้อน เป็นต้น สามารถสรุปรายละเอียดดังภาพที่ 46

การวางแผน

การท่องเที่ยวของจังหวัดลำปางขับเคลื่อนด้วยกลุ่มคนจากหลายภาคส่วนทั้งในส่วนของหน่วยงานรัฐที่มีบทบาทในการพัฒนาการท่องเที่ยว ด้วยการเสนอแผนพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว การดำเนินงานเชิงพื้นที่ที่ตามนโยบายและยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวในระดับประเทศ และปฏิบัติงานภายใต้โครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยว ผ่านงบประมาณหน่วยงานระดับกระทรวง/กรม/กอง คือ สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดลำปาง ตลอดจนการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวในภาพรวมของจังหวัดลำปาง ด้วยสื่อสิ่งพิมพ์และช่องทางประชาสัมพันธ์ทางระบบออนไลน์ การแนะนำแนวคิดการท่องเที่ยวที่แตกต่างในแต่ละปีและแหล่งท่องเที่ยวที่ขาดการประชาสัมพันธ์อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งคล้ายคลึงกับการผลักดันข้อมูลทางการตลาดท่องเที่ยวและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของจังหวัดลำปางในภาพรวมที่เพิ่มมากขึ้นพบว่าส่วนหนึ่งมาจากการจัดตั้งสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดลำปาง จึงเป็นการเพิ่มช่องทางในการติดต่อและเผยแพร่ข้อมูลการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวในวงกว้าง สำหรับเทศบาลนครลำปาง มีบทบาทในการเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งจึงมีหน้าที่รับผิดชอบต่อประชาชน ซึ่งรวมถึงการท่องเที่ยวด้วยเช่นกัน จากโครงสร้างองค์กรได้มีการแบ่งส่วนงานให้ดูแลรับผิดชอบด้าน

การท่องเที่ยว (ฝ่ายส่งเสริมการท่องเที่ยวและฝ่ายประชาสัมพันธ์) ครอบคลุมถึงการส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปางเป็นภาระงานหลักและการท่องเที่ยวนอกเขตพื้นที่ที่เป็นภาระงานรอง การเก็บรวบรวมข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนประกอบการรายงาน การให้คำแนะนำและประชาสัมพันธ์ในสื่อออนไลน์ภายใต้หน่วยงาน และจัดทำเอกสารเผยแพร่ทุกระยะ 2 เดือน ประกอบกับการประสานการดำเนินงานร่วมกับภาคประชาชน โดยมีกลุ่มของการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่ามะโอ มีการดูแลแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเส้นทางท่องเที่ยวของชุมชน การร่วมอนุรักษ์และจัดงานเทศกาล งานประเพณี และกิจกรรมการท่องเที่ยว การจัดทำสิ่งพิมพ์และสื่อออนไลน์การท่องเที่ยวในพื้นที่ท่ามะโอและชุมชนใกล้เคียง

การปฏิบัติ

การเผยแพร่ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปางได้มีการนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวที่เคยประชาสัมพันธ์มาก่อนหน้าและแหล่งท่องเที่ยวใหม่ที่ยังไม่เคยมีการนำเสนอมาก่อน กิจกรรมการท่องเที่ยว เส้นทางท่องเที่ยวจากนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรอง จังหวัดลำปาง การจัดงานเทศกาล ประเพณี งานรำลึก กิจกรรมพิเศษเฉพาะช่วงเวลา ซึ่งส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานผ่านระบบออนไลน์ซึ่งสามารถอำนวยความสะดวกแก่ผู้ให้บริการในพื้นที่สำหรับแนะนำ ปรับปรุง จัดทำข้อมูลให้ทันสมัยและมีความสม่ำเสมอโดยที่นักท่องเที่ยวที่เคยมาท่องเที่ยวยังสามารถแสดงความคิดเห็นและแบ่งปันข้อมูลการท่องเที่ยวบนสังคมออนไลน์ซึ่งเป็นโอกาสสำหรับนักท่องเที่ยวใหม่ที่ยังไม่เคยมาและนักท่องเที่ยวกลุ่มเดิมให้มาเที่ยวซ้ำ สำหรับสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้ถูกจัดทำขึ้นตามงบประมาณหน่วยงานพื้นที่ที่ได้รับการจัดสรร รวมถึงการสนับสนุนคู่มือหรือแผ่นพับแนะนำการท่องเที่ยวจากโครงการที่มีนักวิจัยและนักวิชาการดำเนินการเสร็จสิ้น ทั้งนี้ในด้านสารสนเทศที่เป็นสิ่งปลูกสร้างหรือวัสดุใช้สำหรับแนะนำข้อมูลด้านการท่องเที่ยวในภาพรวมและที่ปรากฏในแหล่งท่องเที่ยวได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงาน โดยส่วนใหญ่ เช่น ป้ายบอกทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว ป้ายประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ป้ายแสดงข้อมูลในแหล่งท่องเที่ยว ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว

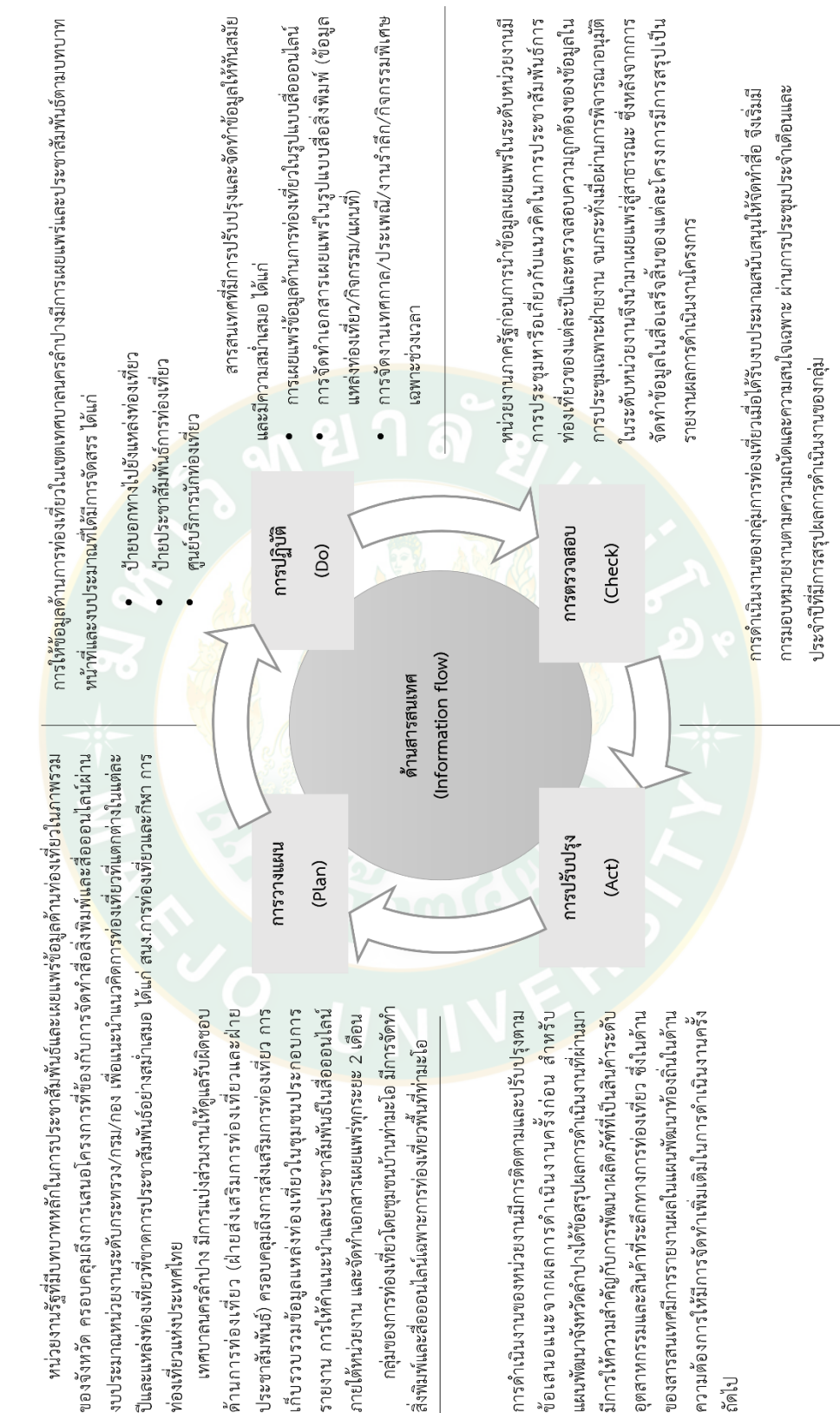
การตรวจสอบ

การดำเนินงานด้านสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวสำหรับหน่วยงานภาครัฐก่อนที่จะมีการนำข้อมูลเผยแพร่ในระดับหน่วยงานได้มีการประชุมหารือเกี่ยวกับแนวคิดในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของแต่ละปีและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลในการประชุมเฉพาะฝ่ายงาน จนกระทั่งเมื่อผ่านการพิจารณาอนุมัติในระดับหน่วยงานจึงนำมาเผยแพร่สู่สาธารณะและสรุปเป็นรายงานผล

การดำเนินงานโครงการของแต่ละครั้ง ซึ่งจากการสรุปรายงานผลการดำเนินงานครั้งที่ผ่านมามีส่วน
ใหญ่แสดงผลลัพธ์ในเชิงปริมาณ ในขณะที่เดียวกันในภาคของประชาชนปรากฏการดำเนินงานของกลุ่ม
การท่องเที่ยวเมื่อได้รับงบประมาณสนับสนุนให้จัดทำสื่อ จึงเริ่มมีการมอบหมายงานตามความถนัด
และความสนใจเฉพาะ ผ่านการประชุมประจำเดือนและประจำปีที่มีการสรุปผลการดำเนินงานของ
กลุ่ม หากจังหวัดลำปางมอบหมายให้มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดงานหรือการเปิด
เส้นทางท่องเที่ยวทางเลือกใหม่ สามารถสรุปได้ว่าจังหวัดลำปางมีหน่วยงานและกลุ่มคนที่ช่วยในการ
เผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศทางการท่องเที่ยวที่หลากหลายสามารถใช้เป็นวิธีการในการประชาสัมพันธ์
การท่องเที่ยวทางหนึ่ง

การปรับปรุง

การดำเนินงานของหน่วยงานมีการติดตามและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะจากผลการ
ดำเนินงานครั้งที่ผ่านมาในที่ประชุมหน่วยงานและรายงานผลการดำเนินงานประจำปี รวมถึงปรากฏ
ในแผนพัฒนาจังหวัดลำปาง แผนพัฒนาท้องถิ่นในด้านความต้องการให้มีการจัดทำสื่อที่มีความ
หลากหลายเพิ่มในการดำเนินงานครั้งถัดไปอย่างสม่ำเสมอ สำหรับเนื้อหาในสื่อประชาสัมพันธ์ที่มีอยู่
ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้ถูกจัดทำขึ้นตามงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร เช่น แหล่ง
ท่องเที่ยว กิจกรรม งานเทศกาล ประเพณี ร้านอาหารและเครื่องดื่ม การเดินทาง พาหนะส่งเสริมการ
ท่องเที่ยวในเขตเมือง ปรากฏดังที่มีการประชาสัมพันธ์ในครั้งที่ผ่านมาและพบว่าการปรับปรุงเนื้อหา
ให้มีความทันสมัยไม่บ่อยครั้งเท่าที่ควร จึงทำให้สื่อประชาสัมพันธ์ดังกล่าวขาดความน่าสนใจ สำหรับ
ป้ายบอกทาง ป้ายสื่อความหมาย ป้ายแนะนำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว มีจำนวนมากซึ่งเพิ่มความซับซ้อน
แก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวประกอบกับการไม่ได้รับการดูแลจึงทำให้มีความเก่าซึ่งสีและ
ตัวอักษรมีลักษณะซีดและเลือนลาง สำหรับการส่งเสริมสินค้าที่ระลึกทางการท่องเที่ยวที่เป็นเซรามิค
ยังขาดการบูรณาการระหว่างหน่วยงานและประชาชนในจังหวัดลำปาง เนื่องจากเซรามิคเป็นสินค้าใน
ระดับอุตสาหกรรมที่มีการประชาสัมพันธ์ให้เป็นของดีและของฝากเมื่อเดินทางมาท่องเที่ยวที่จังหวัด
ลำปางแต่สินค้าหลายชิ้นยังขาดเอกลักษณ์ในการออกแบบ สินค้าแตกหักได้ง่ายและมีน้ำหนักมากซึ่ง
ทำให้ยากต่อการขนส่งสำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาด้วยระบบขนส่งสาธารณะ และการ
ประชาสัมพันธ์เซรามิคในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและจัดงานมหกรรมจำหน่ายมีช่องทางการ
เข้าถึงข้อมูลที่ยังไม่หลากหลายเท่าที่ควร

ภาพที่ 46 ระบบการจัดการด้วยวงจรเดมมิง (Deming Circle) ในการจัดการโลจิสติกส์ด้าน

สารสนเทศ

2.3.1 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการจัดการโลจิสติกส์ด้านสารสนเทศ

ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง ด้านสารสนเทศโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.02$, S.D.=0.68) ซึ่งเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ป้ายบอกทางในเขตเทศบาลนครลำปางตั้งอยู่ในสถานที่สามารถสังเกตเห็นได้ง่าย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.07$, S.D.=0.69) รองลงมา คือ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในระบบออนไลน์สามารถเปิดใช้งานกับโทรศัพท์เคลื่อนที่ได้ดี ($\bar{X}=4.05$, S.D.=0.64) สำหรับศูนย์บริการข้อมูลด้านการท่องเที่ยวสามารถให้บริการได้ทุกวัน ($\bar{X}=4.04$, S.D.=0.67) ท่านสามารถสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปางได้จากคนในชุมชน ($\bar{X}=3.98$, S.D.=0.70) และเอกสารแนะนำและเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวมีเพียงพอกับความต้องการของนักท่องเที่ยว ($\bar{X}=3.97$, S.D.=0.71) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากตามลำดับ

ตารางที่ 11 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการจัดการโลจิสติกส์ด้านสารสนเทศ

n=400								
การจัดการโลจิสติกส์ ด้านสารสนเทศ	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน			
	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)			
1. ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการ ท่องเที่ยวในระบบออนไลน์ สามารถเปิดใช้งานกับ โทรศัพท์เคลื่อนที่ได้ดี	85 (21.30)	258 (64.50)	53 (13.30)	1 (0.30)	3 (0.80)	4.05	0.64	มาก
2. ศูนย์บริการข้อมูลด้านการ ท่องเที่ยวสามารถให้บริการได้ทุกวัน	94 (23.50)	232 (58.00)	70 (17.50)	4 (1.00)	0 (0.00)	4.04	0.67	มาก
3. ป้ายบอกทางในเขตเทศบาล นครลำปางตั้งอยู่ในสถานที่ สามารถสังเกตเห็นได้ง่าย	107 (26.80)	222 (55.50)	66 (16.50)	5 (1.30)	0 (0.00)	4.07	0.69	มาก
4. ท่านสามารถสอบถามข้อมูลเพิ่ม เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิง	90 (22.50)	223 (55.80)	79 (19.80)	8 (2.00)	0 (0.00)	3.98	0.70	มาก

การจัดการโลจิสติกส์ ด้านสารสนเทศ	ระดับความคิดเห็น					$\bar{x}$	S.D.	แปล ผล
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน			
	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)			
วัฒนธรรมในเขตเทศบาลนคร ลำปางได้จากคนในชุมชน								
5. เอกสารแนะนำและเผยแพร่	88	221	84	6	1	3.97	0.71	มาก
ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวมี	(22.00)	(55.30)	(21.00)	(1.50)	(0.30)			
เพียงพอกับความต้องการของ นักท่องเที่ยว								
รวม						4.02	0.68	มาก

2.4 การจัดการโลจิสติกส์ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities Flow)

การจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปางด้านสิ่งอำนวยความสะดวกเป็นการจัดการเคลื่อนไหวของสิ่งสนับสนุนการท่องเที่ยวที่มีให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปาง โดยมีหน่วยงานและผู้ประสานทั้งภาครัฐ ที่สนับสนุนหลักในส่วนของโครงสร้างพื้นฐานสำหรับดำรงชีพของคนในท้องถิ่นและสำหรับนักท่องเที่ยวที่มาใช้เวลาอยู่ในจังหวัดลำปางและในเขตเทศบาลนครลำปางเพียงชั่วคราว ภาคเอกชน มีส่วนช่วยสนับสนุนในส่วนของธุรกิจสนับสนุนการท่องเที่ยว และชุมชนในพื้นที่ทำหน้าที่สนับสนุนทางเลือกสำหรับการท่องเที่ยวที่แตกต่างจากการท่องเที่ยวแบบทั่วไป ซึ่งนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปาง มีลักษณะของการท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน เช่น นักท่องเที่ยวที่ไม่นิยมพักค้างคืนสามารถใช้บริการและใช้จ่ายสำหรับแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมทั้งถนนคนเดิน ตลาด วัด บ้านโบราณ พิพิธภัณฑ์ ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก ร้านอาหารและเครื่องดื่ม และนักท่องเที่ยวที่นิยมพักค้างคืนสามารถใช้บริการและใช้จ่ายสำหรับสถานที่พัก บริษัทนำเที่ยว เป็นต้น ทำให้การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกจึงต้องเพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวในแต่ละกลุ่มที่มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นในแต่ละปี ซึ่งการตัดสินใจจะเดินทางมาท่องเที่ยวยังต้องคำนึงถึงความปลอดภัยทั้งในส่วนของชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวในช่วงที่มีการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปาง ด้านประเภทของสิ่งอำนวยความสะดวกที่มี

ให้บริการและด้านราคาที่นักท่องเที่ยวสามารถเลือกใช้บริการได้อย่างหลากหลายที่ตรงกับความต้องการได้ รายละเอียดมีดังนี้

สิ่งอำนวยความสะดวกที่มีให้บริการในระหว่างที่มีการท่องเที่ยวเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยเสริมให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจเลือกเดินทาง เพราะแหล่งท่องเที่ยวแม้ว่าจะเป็นองค์ประกอบสำคัญก็ยังคงต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมของการรองรับที่มีความสะดวกสบายและบรรยากาศที่เอื้อประโยชน์ต่อการพักผ่อนหย่อนใจ และสามารถสร้างเป็นความประทับใจได้ ครอบคลุมในส่วนของสถานที่พัก ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก สถานที่จอดรถ มีรายละเอียดดังนี้

การให้บริการในส่วนของสถานที่พักมีผู้ประกอบการเปิดให้บริการในหลากหลายรูปแบบและกระจายอยู่ในเขตเทศบาลนครลำปาง นักท่องเที่ยวที่ซื้อรายการนำเที่ยวผ่านบริษัทนำเที่ยวส่วนใหญ่มีการใช้บริการในลักษณะของโรงแรมขนาดเล็ก รีสอร์ท และโฮสเทล ในส่วนของนักท่องเที่ยวทั่วไปสามารถเดินทางสำรวจได้ด้วยตนเองหรือค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่พัก ราคา เส้นทาง การเข้าถึง ช่องทางการติดต่อ วิธีการชำระเงิน และรายละเอียดอื่นๆ ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์สำหรับเผยแพร่และระบบสารสนเทศได้ก่อนการเดินทาง เช่น โรงแรมระดับ 1-4 ดาว รีสอร์ท เกสต์เฮาส์ โฮมสเตย์ โฮสเทล โรงแรมบูติก เป็นต้น ซึ่งมีทั้งสถานที่พักที่เปิดให้บริการ ระยะเวลา มากกว่า 10 ปี และมีสถานที่พักแรมเปิดให้บริการใหม่ ระยะเวลา น้อยกว่า 5 ปี ซึ่งสามารถรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ ดังภาพ 47

ภาพที่ 47 สถานที่พัก

การให้บริการในส่วนของร้านอาหารมีผู้ประกอบการเปิดให้บริการจำนวนมากทั้งในช่วงกลางวันและกลางคืน การดำเนินธุรกิจมีลักษณะเป็นธุรกิจส่วนตัวที่มีจำนวนมากกว่า 100 ร้าน ประเภทของอาหารและเครื่องดื่มมีทั้งอาหารแบบทั่วไปและอาหารที่มีอยู่เฉพาะในท้องถิ่น ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม เช่น วัฒนธรรมอาหารของชาวล้านนา พม่า จีน เป็นต้น มีสถานที่ตั้งใกล้

กับแหล่งท่องเที่ยว สถานีขนส่ง สถานีรถไฟ ท่าอากาศยาน ทำให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเองสามารถ เข้าถึงการบริการได้ และในส่วนของ การใช้บริการผ่านบริษัทนำเที่ยวร้านอาหารและเครื่องดื่มจะถูก จัดเตรียมไว้ตามรายการนำเที่ยวที่เสนอไว้ของแต่ละบริษัท ดังภาพ 48

ภาพที่ 48 ร้านอาหาร

การให้บริการในส่วน of ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึกมีสถานประกอบการให้บริการใกล้เคียงกับ แหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปางและเขตชุมชนที่มีผู้คนพลุกพล่าน ทั้งนี้มีบางสถาน ประกอบการที่ได้รับการสนับสนุนการประชาสัมพันธ์และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ตรงกับความต้องการ of นักท่องเที่ยวทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคชุมชน สำหรับสินค้าที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น เมืองลำปางที่นักท่องเที่ยวนิยมซื้อกลับไป เช่น ข้าวแต่น ข้าวตัง แคบหมู น้ำพริก แก้วเซรามิค ชาม ลายไก่ เซรามิคชิ้นเล็กที่สามารถระบายสีได้เอง เป็นต้น สำหรับศูนย์รวบรวมสินค้าของจังหวัดลำปาง ไว้ในสถานที่เดียวแบบเบ็ดเสร็จมีให้บริการซึ่งตั้งอยู่ภายนอกเขตเทศบาลนครลำปาง ดังภาพ 49

ภาพที่ 49 ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก

การให้บริการในส่วนของสถานที่จอดรถสำหรับรถยนต์ส่วนตัว รถจักรยานยนต์ รถยนต์และรถจักรยานยนต์แบบเช่า จักรยาน รถม้า รถสองแถวแบบเช่าเหมาคัน ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปางที่มีเพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้าไปสามารถจอดในพื้นที่ได้ เช่น วัดศรีรองเมือง วัดเชียงราย กาดกองต้า ถนนสายวัฒนธรรม เป็นต้น ส่วนแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปางที่มีไม่เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้าไปท่องเที่ยวและโดยเฉพาะในช่วงที่เป็นฤดูกาลท่องเที่ยว เช่น วัดพระแก้วดอนเต้า บ้านแสนรัก บ้านหลุยส์ ทีเลียวโนเวนส์ ชุมชนท่ามะโอ เป็นต้น ดังภาพ 50

ภาพที่ 50 สถานที่จอดรถ

การมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ให้บริการในพื้นที่จังหวัดลำปางช่วยให้ภาคธุรกิจที่ประกอบการอยู่ในจังหวัดลำปางเกิดรายได้และการจ้างงานทางหนึ่งประกอบกับการท่องเที่ยวยังสามารถกระตุ้นให้ภาคธุรกิจมีแนวโน้มในการประกอบการธุรกิจเพิ่มมากยิ่งขึ้นเนื่องจากการเดินทางเข้ามาเพื่อวัตถุประสงค์หลักของผู้คนและนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ที่มีทางเลือกในการใช้บริการซึ่งสามารถส่งผลเชิงบวกในการกระตุ้นเศรษฐกิจจากธุรกิจสนับสนุนการท่องเที่ยว ตั้งแต่ธุรกิจที่พัก ธุรกิจอาหาร ธุรกิจเครื่องดื่ม ธุรกิจสินค้าที่ระลึก ธุรกิจนำเที่ยว และการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ของหน่วยงานที่ไม่ได้มีบทบาทหลักการส่งเสริมการท่องเที่ยว สามารถสรุปรายละเอียดดังภาพที่ 51

การวางแผน

การประกอบกิจการของผู้ประกอบการในจังหวัดลำปางมีส่วนช่วยดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวได้ส่วนหนึ่ง แม้ว่าการประกอบการจะเป็นการดำเนินงานส่วนบุคคลถึงกระนั้นพบว่าในเขตเทศบาลนครลำปางมีการรวมกลุ่มเครือข่ายเป็นสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวซึ่งเป็นช่องทางใน

การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและกระจายข่าวกิจกรรม การส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดลำปาง รวมถึงการเข้าเป็นส่วนหนึ่งในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกับภาคีอื่นในการประชุมของหน่วยงานในจังหวัดลำปางตลอดมา ทั้งนี้การอำนวยความสะดวกของหน่วยงานภาครัฐต่อภาคเอกชน เมื่อมีการจัดงานประชุม การจัดกิจกรรมในจังหวัดลำปางได้มีการประสานขอความร่วมมือกับธุรกิจสนับสนุนการท่องเที่ยวที่สนใจในการเข้าร่วมจัดกิจกรรมเพื่อเป็นการบูรณาการเครือข่ายทางการท่องเที่ยว และในส่วน of เทศบาลนครลำปาง สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดลำปาง การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานลำปาง สำนักงานวัฒนธรรม รวมถึงหน่วยงานภาครัฐที่สนับสนุนด้านการท่องเที่ยวอื่นได้มีส่วนร่วมสนับสนุนในการประชาสัมพันธ์สิ่งอำนวยความสะดวกลงในสื่อทั้งในระบบออนไลน์ สื่อสิ่งพิมพ์ หรือแม้แต่สำนักงานโยธาธิการและผังเมือง มีส่วนในการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานในการอำนวยความสะดวกพื้นที่ที่เป็นสาธารณะ

การปฏิบัติ

การอำนวยความสะดวกในเขตเทศบาลนครลำปางมีการสนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานจากหน่วยงานรัฐในจังหวัดลำปาง ที่นอกจากการอำนวยความสะดวกให้วิถีชีวิตของผู้นในพื้นที่ยังสามารถช่วยสนับสนุนให้ภาคธุรกิจสามารถประกอบการให้บริการทั้งที่อยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยวและย่านชุมชน และนักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงการบริการ ครอบคลุมถึงสถานที่พัก ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก สถานที่จอดรถ จนส่งผลให้จำนวนธุรกิจบริการมีแนวโน้มที่เพิ่มมากขึ้น สำหรับธุรกิจรายย่อยในจังหวัดลำปางบางส่วนได้เข้าร่วมเป็นเครือข่ายสมาชิกของสมาคมที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยว เช่น สมาคมธุรกิจท่องเที่ยว สมาคมรถม้า ชมรมร้านอาหารและแผลงลอย สมาคมเครื่องปั้นดินเผาลำปาง เพื่อรองรับการขยายตัวของเมืองในวงกว้างและรองรับกับจำนวนนักท่องเที่ยวที่มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงการบริการทางการท่องเที่ยวช่วยให้เกิดความทรงจำที่ดีในการเดินทางมาท่องเที่ยวและเป็นภาพลักษณ์ที่สามารถช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดลำปางทางหนึ่ง ดังนั้นในการดูแลรักษาสิ่งอำนวยความสะดวกจึงได้รับการดูแลจากการจ้างงานผ่านหน่วยงาน ผู้ประกอบการและผู้คนในพื้นที่ให้มีความพร้อมในการให้บริการนักท่องเที่ยวตลอดมา

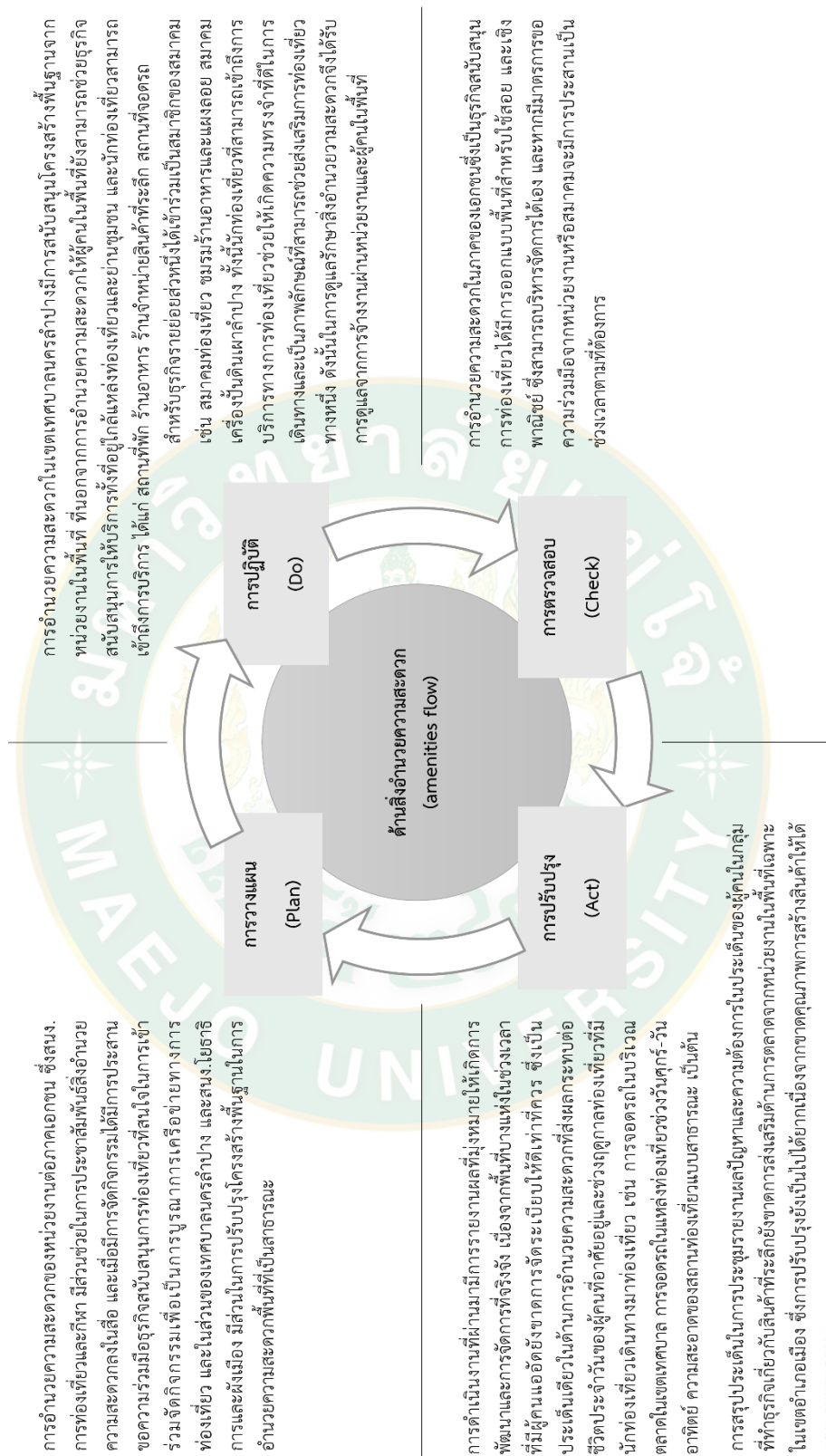
การตรวจสอบ

การอำนวยความสะดวกในภาคของเอกชนซึ่งเป็นธุรกิจสนับสนุนการท่องเที่ยวได้มีการออกแบบพื้นที่สำหรับใช้สอยและเชิงพาณิชย์ที่สามารถบริหารจัดการได้เองและได้รายงานผลการดำเนินงานต่อหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่เป็นประจำทุกปี สามารถตรวจสอบหรือเปรียบเทียบผลการดำเนินงานในภาพรวมซึ่งปรากฏในแผนพัฒนาจังหวัดลำปางในส่วนของการจัดเก็บข้อมูลลงในระบบ

ฐานข้อมูลและการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกของจังหวัดลำปางในด้านของสิ่งแวดล้อมและความสะดวกและธุรกิจบริการเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการร่วมเป็นเครือข่ายขับเคลื่อนการดำเนินงานในระดับจังหวัดและการประชาสัมพันธ์เพื่อการท่องเที่ยว ทั้งนี้หากมีมาตรการขอความร่วมมือจากหน่วยงานหรือสมาคมจะมีการประสานระหว่างหน่วยงานและภาคเอกชนตามช่วงเวลาที่มีการจัดกิจกรรม เทศกาล งานประเพณีของจังหวัดลำปาง

การปรับปรุง

การดำเนินงานที่ผ่านมาได้มีการรายงานผลการติดตามที่มุ่งหมายให้เกิดการพัฒนาและการจัดการสิ่งแวดล้อมและสุขภาพรองรับผู้คนในจังหวัดลำปางและนักท่องเที่ยวที่จริงจัง เนื่องจากพื้นที่บางแห่งในช่วงเวลาที่มีผู้คนแออัดยังขาดการจัดระเบียบให้ดีเท่าที่ควร ซึ่งส่งผลกระทบต่อชีวิตประจำวันของผู้คนที่อาศัยและช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยว เช่น การจอดรถในบริเวณตลาดในเขตเทศบาล การจอดรถในแหล่งท่องเที่ยวช่วงวันศุกร์-วันอาทิตย์ ความสะอาดของสถานที่ท่องเที่ยวแบบสาธารณะ เป็นต้น รวมถึงการสรุปประเด็นในการประชุมรายงานผลปัญหาและความต้องการในประเด็นของผู้คนในกลุ่มที่ทำธุรกิจเกี่ยวกับสินค้าที่ระลึกยังขาดการส่งเสริมด้านการตลาดจากหน่วยงานในพื้นที่เฉพาะในเขตอำเภอเมือง ซึ่งการปรับปรุงยังเป็นไปได้ยากเนื่องจากขาดคุณภาพการสร้างสินค้าให้ได้ตรงตามมาตรฐาน

ภาพที่ 51 ระบบการจัดการด้วยวงจรเดมมิง (Deming Circle) ในการจัดการโลจิสติกส์ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

2.4.1 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการจัดการโลจิสติกส์ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.94$, S.D.=0.69) ซึ่งเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ร้านอาหารและเครื่องดื่มสามารถเดินทางเข้าถึงได้ง่าย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.08$, S.D.=0.68) รองลงมา คือ ร้านจำหน่ายของที่ระลึกมีให้เลือกใช้บริการในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X}=4.00$, S.D.=0.60) สำหรับสถานที่พักมีให้เลือกใช้บริการที่หลากหลายตามความต้องการของนักท่องเที่ยว ($\bar{X}=3.97$, S.D.=0.68) ท่านสามารถใช้คูปองส่วนลดในการใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปาง ($\bar{X}=3.87$, S.D.=0.74) และท่านสามารถเลือกซื้อบริการนำเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปางได้จากที่พักของท่าน ($\bar{X}=3.80$, S.D.=0.79)

ตารางที่ 12 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการจัดการโลจิสติกส์ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

การจัดการโลจิสติกส์ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน			
	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)			
	ละ)	ละ)	ละ)	ละ)	ละ)			
1. ร้านจำหน่ายของที่ระลึกมีให้เลือกใช้บริการในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว	71 (17.80)	259 (64.80)	69 (17.30)	1 (0.30)	0 (0.00)	4.00	0.60	มาก
2. สถานที่พักมีให้เลือกใช้บริการที่หลากหลายตามความต้องการของนักท่องเที่ยว	83 (20.80)	232 (58.00)	78 (19.50)	7 (1.80)	0 (0.00)	3.97	0.68	มาก
3. ร้านอาหารและเครื่องดื่มสามารถเดินทางเข้าถึงได้ง่าย	112 (28.00)	212 (53.00)	75 (18.80)	1 (0.30)	0 (0.00)	4.08	0.68	มาก
4. ท่านสามารถใช้คูปองส่วนลดในการใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปาง	69 (17.30)	226 (56.50)	91 (22.80)	12 (3.00)	2 (0.50)	3.87	0.74	มาก

การจัดการโลจิสติกส์ ด้านสิ่งแวดล้อมความสะดวก	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน			
	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)			
5. ท่านสามารถเลือกซื้อบริการ นำเที่ยวในเขตเทศบาลนคร ลำปางได้จากที่พักของท่าน	76 (19.00)	190 (47.50)	116 (29.00)	17 (4.30)	1 (0.30)	3.80	0.79	มาก
รวม						3.94	0.69	มาก

2.5 การจัดการโลจิสติกส์ด้านการเดินทางและการขนส่ง (Travel and Transport Flow)

การจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปางด้านการเดินทางและการขนส่งเป็นการจัดการการเคลื่อนไหวของวิธีการที่ใช้ในการเดินทางมาถึงจังหวัดลำปาง วิธีการที่ใช้สำหรับท่องเที่ยวระหว่างที่อยู่ในเขตเทศบาลนครลำปาง รวมถึงเส้นทางการท่องเที่ยวและพาหนะที่อำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปาง

การเดินทางเข้ามาที่จังหวัดลำปางสามารถเดินทางได้ทั้งจากการขนส่งทางบกและทางอากาศ โดยมีหน่วยงานให้บริการนักท่องเที่ยวสามารถใช้พาหนะส่วนบุคคลหรือใช้บริการพาหนะขนส่งแบบสาธารณะตามความต้องการในส่วนที่มีราคากำหนดไว้อย่างชัดเจนจะเป็นการให้บริการในลักษณะของธุรกิจเอกชนในส่วนของบริษัทแบบส่วนบุคคลยังไม่มีราคากลางที่แน่นอนจึงต้องมีวิธีการเจรจาระหว่างผู้ให้บริการและผู้รับบริการ รวมถึงนักท่องเที่ยวที่ต้องการเดินทางท่องเที่ยวตามเส้นทางการเดินทาง การออกแบบตารางเวลาสำหรับพาหนะขนส่งทางบกแบบสาธารณะทุกประเภทที่ต้องการเดินทางออกและเข้ามาในจังหวัดลำปางมีความสอดคล้องกับสถานการณ์การท่องเที่ยวโดยที่สามารถให้บริการได้ทุกวัน ตามเส้นทางการเดินทางที่กำหนดไว้ สามารถแยกลักษณะการเดินทางและขนส่งออกเป็น 3 ประเด็น ดังนี้

1) วิธีการเดินทางและการขนส่งมายังจังหวัดลำปาง สามารถใช้วิธีการขนส่งด้วยการขับรถยนต์ส่วนบุคคลตามเส้นทางขนส่งทางบก และสามารถใช้บริการขนส่งแบบสาธารณะเดินทางมายังจังหวัดลำปาง ซึ่งทางบกมีการให้บริการรถโดยสารประจำทางและรถไฟ สามารถเลือกจุดหมายปลายทางได้ตามเส้นทางการเดินทางหรือสิ้นสุดปลายทางที่สถานีให้บริการ และการขนส่งทางอากาศสามารถให้บริการเที่ยวบินที่เปิดให้บริการจากต้นทางยังสนามบินลำปางซึ่งเป็นจุดหมายปลายทางของการให้บริการ โดยมีรายละเอียดของวิธีการเดินทางและการขนส่งมายังจังหวัดลำปาง ดังนี้

การเดินทางโดยรถยนต์สามารถใช้เส้นทางถนนจากกรุงเทพมหานครไปยังจังหวัดลำปางโดยทางหลวงหมายเลข 1 จากนั้นใช้เส้นทางหลวงหมายเลข 32 ผ่านจังหวัดสิงห์บุรี ชัยนาท นครสวรรค์ แล้วใช้เส้นทางหมายเลข 1 ผ่านจังหวัดกำแพงเพชร ตาก เข้าสู่จังหวัดลำปาง รวมระยะทางทั้งสิ้น 635 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ 7-8 ชั่วโมง ดังภาพ 52

ภาพที่ 52 การเดินทางโดยรถยนต์

การเดินทางโดยรถโดยสารประจำทางจากต่างจังหวัดต้องวิ่งผ่านจังหวัดลำปางเป็นจังหวัดแรกก่อนวิ่งไปยังจังหวัดอื่นในภาคเหนือ มีจุดศูนย์รวมการให้บริการรถโดยสารอยู่ที่สถานีขนส่งลำปาง ให้บริการรถโดยสารแบบธรรมดาและแบบปรับอากาศทุกวัน ตารางเวลาการเดินทางจากกรุงเทพมหานครมายังจังหวัดลำปาง เริ่มเที่ยวแรกตั้งแต่ช่วงเวลา 05.40-21.40 น. ใช้เวลาเดินทางประมาณ 9-10 ชั่วโมง และราคาประมาณ 356-711 บาท (เวลาและราคาอ้างอิงโดยประมาณการตามนโยบายการให้บริการของบริษัทขนส่งในจังหวัดลำปาง) บริษัทขนส่งที่ให้บริการด้านการเดินทางและขนส่งในจังหวัดลำปาง เช่น บริษัท ขนส่ง จำกัด วิริยะทัวร์ นิววิริยะทัวร์ พรพิริยะทัวร์ สมบัติทัวร์ นครชัยแอร์ เป็นต้น ดังภาพ 53

ภาพที่ 53 การเดินทางรถโดยสารประจำทาง

การเดินทางโดยเครื่องบินมีธุรกิจสายการบินให้บริการทั้งจากท่าอากาศยานนานาชาติดอนเมืองและท่าอากาศยานสุวรรณภูมิยังท่าอากาศยานลำปาง จำนวน 2 สายการบิน ราคาประมาณ 1,800-3,400 บาท (ในช่วงวันธรรมดา) และราคาประมาณ 2,500-4,500 บาท (ในช่วงวันเสาร์-อาทิตย์ และช่วงวันหยุดนักขัตฤกษ์) ในส่วนของตารางการบินให้บริการทุกวัน เช่น สายการบินบางกอกแอร์ ให้บริการจำนวน 3 เที่ยวบินต่อวัน ระยะเวลาที่ให้บริการตั้งแต่ 08.15-16.55 น. ใช้เวลาเดินทางประมาณ 1 ชั่วโมง 35 นาที และสายการบินนกแอร์ ให้บริการ จำนวน 4 เที่ยวบินต่อวัน ระยะเวลาที่ให้บริการตั้งแต่ 07.20-17.30 น. ใช้เวลาเดินทางประมาณ 1 ชั่วโมง 15 นาที ทั้งนี้ข้อมูลของสายการบินและตารางการบินอาจมีการปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถตรวจสอบข้อมูลผ่านช่องทางในระบบออนไลน์หรือโทรสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมจากสายการบินหรือตัวแทนจำหน่ายได้โดยตรง ดังภาพ 54

ภาพที่ 54 การเดินทางโดยเครื่องบิน

การเดินทางโดยรถไฟมีการให้บริการภายใต้ความรับผิดชอบของการรถไฟแห่งประเทศไทย ทุกวันสามารถเลือกใช้บริการตามเวลาการเดินทางเที่ยวแรกจากกรุงเทพมหานครมายังสถานีรถไฟนครลำปาง ซึ่งตั้งอยู่ภายในเขตเทศบาลนครลำปาง เริ่มตั้งแต่เวลา 08.30-22.00 น. ราคาประมาณ 286-634 บาท ตามลักษณะของขบวนรถโดยสารที่มีให้บริการทั้งแบบรถธรรมดา รถด่วน และรถเร็ว สถานีรถไฟที่ให้บริการภายในจังหวัดลำปางมีจำนวนทั้งสิ้น 11 สถานี ได้แก่ 1) สถานีรถไฟแม่ตานน้อย 2) สถานีรถไฟห้วยเรี่ยน 3) สถานีรถไฟบางม่วง 4) สถานีรถไฟห้างฉัตร 5) สถานีรถไฟนครลำปาง 6) สถานีรถไฟตำบลชมพู 7) สถานีรถไฟแม่ทะ 8) สถานีรถไฟพาลาด 9) สถานีรถไฟแม่เมาะ 10) สถานีรถไฟแม่จาง และ 11) สถานีรถไฟปางป๋วย ในแต่ละสถานีมีที่ตั้งใกล้กับแหล่งท่องเที่ยวและได้รับการพัฒนาพื้นที่ให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน ดังภาพ 55

ภาพที่ 55 การเดินทางโดยรถไฟ

2) วิธีการเดินทางและการขนส่งเพื่อการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปาง สามารถเลือกใช้บริการได้โดยรถยนต์ส่วนบุคคล และสามารถเลือกใช้การขนส่งแบบสาธารณะที่ให้บริการสำหรับการเดินทางในตัวเมืองลำปางทั้งรถเช่า รถแท็กซี่ รถสองแถว รถราง และจักรยาน ซึ่งการขนส่งเพื่อการท่องเที่ยวด้วยรถม้า รถสองแถว และรถราง ได้ถูกนำไปใช้ในการส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวจนกลายเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดส่วนหนึ่งเมื่อได้มีโอกาสเดินทางมาถึงจังหวัดลำปางแล้วควรเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวและส่งผลให้เกิดการอนุรักษ์เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมให้คงอยู่และเสริมภาพลักษณ์ทางการท่องเที่ยวของจังหวัดลำปาง โดยมีรายละเอียดของวิธีการเดินทางและการขนส่งเพื่อการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปาง ดังนี้

การเดินทางและการขนส่งเพื่อการท่องเที่ยวด้วยรถม้า อยู่ในความรับผิดชอบของสมาคมรถม้าจังหวัดลำปาง มีจุดให้บริการหลัก จำนวน 3 จุด ได้แก่ 1) บริเวณโรงแรมเวียงทอง 2) บริเวณศาลากลางเก่าหรือมิวเซียมลำปาง และ 3) บริเวณตลาดเทศบาล 4 สำหรับอัตราค่าบริการสำหรับชมเมืองเที่ยวละ 300 บาท และอัตราค่าบริการเหมาเที่ยว 1 ชั่วโมง เที่ยวละ 400 บาท โดยมีผู้บังคับรถม้าทำหน้าที่เป็นมัคคุเทศก์นำเที่ยวตลอดเส้นทางท่องเที่ยวรถม้า สามารถใช้บริการระยะเวลาตั้งแต่ 06.00-18.00 น. และในช่วงต้นปีพ.ศ. 2563 สภาอุตสาหกรรมและหน่วยงานเอกชนในพื้นที่เปิดให้บริการจุดบริการรถม้านำเที่ยวอีกจุดสามารถติดต่อได้ที่จุดประชาสัมพันธ์ ชั้น 1 ศูนย์การค้าเซ็นทรัล พลาซาลำปาง อัตราค่าบริการเหมารอบวิ่งชั่วโมงละ 400 บาท เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยรถม้าในเขตเมืองของจังหวัดลำปาง ดังภาพ 56

ภาพที่ 56 การเดินทางโดยรถม้า

การเดินทางและการขนส่งเพื่อการท่องเที่ยวด้วยรถสองแถวหรือรถสี่ล้อ (ภาษาท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง) ที่มีเอกลักษณ์ของรถยนต์รุ่นคลาสสิกยังมีการอนุรักษ์ในการใช้งาน “มาสด้า 1000” อยู่ในความรับผิดชอบของสหกรณ์เดินรถนครลำปาง จำกัด มีจุดให้บริการหลักอยู่บริเวณหน้าสถานีรถไฟนครลำปางและสถานีขนส่งลำปาง ซึ่งจะออกรถทุก 30 นาทีหรือจนกว่าผู้โดยสารเต็มคัน ระยะเวลาตั้งแต่ 05.00-18.00 น. หรือสามารถใช้บริการในจุดรับ-ส่งอื่นตามเส้นทางการเดินรถ สำหรับเส้นทางในการให้บริการ 2 เส้นทาง คือ 1) เส้นทางภายในตัวเมือง ลักษณะของรถที่ให้บริการเป็นสีเหลืองและเขียว อัตราค่าบริการ 20 บาทตลอดสาย และสามารถเช่าเหมารถเพื่อการท่องเที่ยว อัตราค่าบริการขึ้นอยู่กับ การจองกับผู้ขับเป็นรายบุคคล และ 2) เส้นทางระหว่างอำเภอ ลักษณะของรถที่ให้บริการเป็นสีน้ำเงินและสีฟ้า อัตราค่าบริการตามมาตรฐานการเดินรถ ดังภาพ 57

ภาพที่ 57 การเดินทางโดยรถสองแถว

การเดินทางและการขนส่งเพื่อการท่องเที่ยวด้วยรถราง มีให้บริการสำหรับนำเที่ยวเฉพาะในเขตเทศบาลนครลำปาง ตลอดเส้นทางท่องเที่ยวมีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นถ่ายทอดความเป็นมาของเมืองลำปางผ่านวิถีชีวิตและแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีอยู่ในชุมชนบ้านท่ามะโอ ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของวัดและชุมชนซึ่งเป็นเครือข่ายสำหรับการบริการรถรางนำเที่ยว ได้แก่ 1) วัดแสงเมืองมา จำนวน 1 คัน 2) ชุมชนท่ามะโอ จำนวน 1 คัน และ 3) วัดปงสนุก จำนวน 2 คัน รวมทั้งสิ้นจำนวน 4 คัน หากนักท่องเที่ยวหรือผู้สนใจใช้บริการสามารถติดต่อประสานงานได้ตามข้อมูลติดต่อในสื่อประชาสัมพันธ์และจุดบริการรถรางนำเที่ยว ในวันธรรมดาต้องติดต่อล่วงหน้าเพราะเป็นลักษณะแบบเหมาเที่ยว อัตราค่าบริการสำหรับบุคคลทั่วไป 1,000 บาทต่อคันต่อวัน และอัตราค่าบริการสำหรับนักเรียน/นักศึกษา 800 บาทต่อคันต่อวัน ส่วนในวันเสาร์-วันอาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์ ให้บริการเฉพาะรอบเช้าเวลา 09.00 น. และรอบบ่ายเวลา 13.00 น. อัตราค่าบริการสำหรับผู้ใหญ่ 60 บาทต่อคน และเด็ก 30 บาทต่อคน (เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 3 ปีที่มากับผู้ปกครองไม่เสียค่าบริการ) ดังภาพ 58

ภาพที่ 58 การเดินทางโดยรถราง

การเดินทางและการขนส่งเพื่อการท่องเที่ยวด้วยรถแท็กซี่ มีจุดให้บริการหลักอยู่ 2 จุด ได้แก่ 1) บริเวณสถานีขนส่ง และ 2) บริเวณสนามบิน การให้บริการส่วนใหญ่เป็นการอำนวยความสะดวกผู้โดยสารทั่วไปที่ต้องการเดินทางไปยังปลายทางในระยะใกล้ หรือการเดินทางจากจุดที่ให้บริการไปยังสถานที่พัก สถานที่ต่างอำเภอและต่างจังหวัด อัตราค่าบริการคิดตามมิเตอร์ ราคาเริ่มตั้งแต่ 35 บาท จากการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวและคนที่อยู่ในพื้นที่ได้กล่าวว่า “อัตราค่าบริการค่อนข้างแพงจึงไม่เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวในการใช้บริการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ”

การเดินทางและการขนส่งเพื่อการท่องเที่ยวด้วยรถเช่า มีรถยนต์สำหรับเช่าอยู่ในความรับผิดชอบของธุรกิจส่วนบุคคล เช่น AVIS Eddy ThaiRent a car มีจุดให้บริการหลักอยู่ 2 จุด ได้แก่ 1) บริเวณสถานีขนส่ง และ 2) บริเวณสนามบิน หรือสามารถนัดหมายขอรับบริการนอกสถานที่

ดังกล่าว อัตราค่าบริการเริ่มตั้งแต่ 350 ขึ้นไปต่อวัน รถจักรยานยนต์สำหรับเช่ามีจุดให้บริการหลักอยู่บริเวณสถานีขนส่งและสถานประกอบการรถเช่าที่กระจายอยู่ในเขตเทศบาลนครลำปาง อัตราค่าบริการเริ่มตั้งแต่ 200 ขึ้นไปต่อวัน และรถตู้สำหรับเช่าบริการนำเที่ยวในจังหวัดลำปางมีนามบัตรสำหรับติดต่อบริษัทบริเวณสถานีขนส่ง แหล่งท่องเที่ยวและในระบบออนไลน์ อัตราค่าบริการเริ่มตั้งแต่ 2,000 ขึ้นไปต่อวัน ทั้งนี้อัตราค่าบริการของรถเช่าสามารถปรับเปลี่ยนไปตามเงื่อนไขและมาตรฐานการให้บริการตามนโยบายของธุรกิจรถเช่า

การเดินทางและการขนส่งเพื่อการท่องเที่ยวด้วยจักรยาน อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานด้านการท่องเที่ยว ธุรกิจส่วนบุคคล และชุมชนท่องเที่ยว สามารถติดต่อขอใช้บริการได้จากชุมชนท่ามะโอหรือติดต่อผ่านกลุ่มเครือข่ายท่องเที่ยวโดยชุมชน บริเวณวัดประตูป้อง ในวันธรรมดาและวันหยุด ระยะเวลาตั้งแต่ 08.00-16.00 น. อัตราค่าบริการ คิดเป็นชั่วโมงละ 20 บาท หรือแบบเหมาวันละ 50 บาท และหากนักท่องเที่ยวที่พักโฮมสเตย์ของชุมชนท่ามะโอสามารถขอยืมได้จากคนในชุมชนโดยไม่เสียค่าบริการ

3) เส้นทางถนนและเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง อยู่ในความดูแลรับผิดชอบหลักของหน่วยงานเทศบาลนครลำปางซึ่งได้มีการพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่ให้พร้อมสำหรับผู้รับบริการและรองรับทั้งนักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาในเขตเทศบาลนครลำปาง โดยมีประเด็นสำหรับการศึกษาคြွေคลุมตั้งแต่สภาพเส้นทางจราจรและเส้นทางท่องเที่ยวที่ใช้ในการเดินทางไปยังที่พัก ร้านอาหารและเครื่องดื่ม ร้านจำหน่ายของที่ระลึก และแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยมีรายละเอียดดังนี้

การเดินทางและการขนส่งตามเส้นทางถนน สำหรับเส้นทางรถยนต์สามารถเดินทางเข้าสู่จังหวัดลำปางตามถนนไฮเวย์ (ลำปาง-งาว) ถนนพหลโยธิน ถนนฉัตรไชย แลถนนจามเทวี (ลำปาง-ห้างฉัตร) จากนั้นเปลี่ยนเป็นเส้นทางรองเพื่อเข้าสู่ตัวเมืองและเดินทางท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่กระจายอยู่ภายในเขตเทศบาลนครลำปาง ในส่วนของเส้นทางบังคับเดินรถทางเดียว มีจำนวน 11 จุด ตามเส้นทางบริเวณถนนทิพย์ช้าง ถนนทิพย์วรรณ ถนนบุญวาทย์ ถนนสวนดอก และถนนรอบเวียง และซอยเล็กในชุมชนบางจุด และในช่วงที่มีกิจกรรมถนนคนเดินกาตองต้า ในวันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 17.00-22.00 น. พาหนะทุกชนิดไม่สามารถใช้เส้นทางสำหรับข้ามสะพานรัษฎาภิเศก เนื่องจากนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวที่อำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวเข้าไปถ่ายรูปบรรยากาศของเมืองบนสะพานได้อย่างใกล้ชิด วิธีการท่องเที่ยวตามเส้นทางถนนสามารถเดินชมสถาปัตยกรรมที่สวยงาม วิถีชีวิตผู้คน สร้างประสบการณ์แปลกใหม่และน่าสนใจในการท่องเที่ยว นอกจากนี้สามารถใช้บริการพาหนะขนส่งที่ช่วยอำนวยความสะดวกด้านระยะทางของการท่องเที่ยวที่ไกลขึ้น ลักษณะสภาพแวดล้อมของถนนมีการใช้เส้นทางร่วมกันทั้งรถยนต์ รถสองแถว รถม้า รถราง

รถจักรยาน รวมถึงพาหนะอื่นตามที่นักท่องเที่ยวพอใจในการเลือกใช้บริการ จึงทำให้จราจรติดขัด ในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวของภาคเหนือ ดังภาพ 59-60

ภาพที่ 59 เส้นทางถนน

ภาพที่ 60 เส้นทางถนนสำหรับรถยนต์วิ่งทางเดียวและวิ่งได้สองทาง

การเดินทางและการขนส่งตามเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง ตลอดระยะเวลาของการส่งเสริมการท่องเที่ยวจากหน่วยงานหลายภาคส่วนที่ผ่านมา นักท่องเที่ยวสามารถเลือกท่องเที่ยวผ่านบริษัทนำเที่ยวที่ให้บริการรายการนำเที่ยวพร้อมมัคคุเทศก์ทั้งจากต่างจังหวัดเข้ามายังจังหวัดลำปางและการนำเที่ยวที่มีให้บริการในเขตเทศบาลนครลำปาง และการเลือกเที่ยวได้ด้วยตนเองตามความต้องการในการเดินทางมาท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปาง ซึ่งมีทรัพยากรท่องเที่ยวที่สำคัญ ทั้งแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรม และเส้นทาง ที่ใช้ความโดดเด่นทางวัฒนธรรม เช่น เส้นทางท่องเที่ยวเมืองเก่า 3 ยุค เส้นทางท่องเที่ยวโดยชุมชนท่ามะโอ เส้นทางท่องเที่ยววัฒนธรรมโดยรถราง เส้นทางท่องเที่ยวโดยรถม้า เส้นทางท่องเที่ยวทางจักรยาน เส้นทางท่องเที่ยวสถานที่ทางศาสนา เส้นทางท่องเที่ยวร้านอาหาร เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้เกิดโอกาสในการได้รับ

รายได้จากเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสำหรับธุรกิจสนับสนุนการท่องเที่ยว กลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชน หรือผู้ประกอบการอื่นๆ ที่หลากหลายขึ้นในการส่งเสริมเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปางครั้งถัดไปจึงควรมีการสำรวจทรัพยากรที่อยู่โดยรอบอย่างสม่ำเสมอและจัดทำเส้นทางให้สอดคล้องกับสถานการณ์การท่องเที่ยวประกอบกับการหาหรือทำความเข้าใจความต้องการของผู้ให้บริการของแต่ละเส้นทางที่ออกแบบให้ได้มีการหมุนเวียนการประชาสัมพันธ์เส้นทางที่สามารถนำไปสู่การกระจายรายได้เช่นกัน ซึ่งหมายรวมถึงโปรแกรมแนะนำการท่องเที่ยว พาหนะที่ใช้สำหรับการเดินทาง แหล่งท่องเที่ยว ที่พัก ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก ร้านอาหารและเครื่องดื่ม ดังภาพ 61

ภาพที่ 61 เส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง

การเดินทางและการขนส่งเป็นกิจกรรมที่สำคัญสำหรับวิถีการใช้ชีวิตประจำวันของคนในปัจจุบันและสำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยวด้วยเช่นกัน ทำให้การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณูปโภค การคมนาคมระหว่างท้องที่ที่เชื่อมต่อถึงกัน สามารถสนองความต้องการของผู้คนที่อาศัยอยู่และช่วยในการกระจายนักท่องเที่ยวไปยังสถานที่ที่ตรงตามความต้องการ ประกอบกับการพัฒนาจังหวัดลำปางตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาโดยมีจุดศูนย์กลางการรับ-ส่ง ที่ตั้งอยู่ในเขตเมือง ได้ก้าวผ่านเหตุการณ์สำคัญที่มีความเกี่ยวข้องทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่ได้รับการอนุรักษ์จากหลากหลายภาคส่วนในจังหวัดให้คงอยู่ ส่งผลให้ระบบการขนส่งของจังหวัดลำปางมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นกว่าจังหวัดใกล้เคียงที่ตั้งอยู่ในเขตภาคเหนือตอนบนที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในเชิงสัญลักษณ์ของเมือง การส่งเสริมภาพลักษณ์แก่แหล่งท่องเที่ยว การจัดเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยว สามารถสรุปรายละเอียดดังภาพที่ 62

การวางแผน

การดำเนินงานให้บริการด้านการเดินทางและขนส่งได้รับความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน ในการจัดการร่วมกันเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางมายังจังหวัดลำปาง ในส่วนของหน่วยงานได้มีรายงานผลการดำเนินงานประจำปีทั้งผลลัพธ์ที่ได้ดำเนินการเสร็จสิ้นและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนและกำหนดทิศทางการดำเนินงานในปีถัดไป ซึ่งหน่วยงานหลักในการดูแลและพัฒนาการบริการในภาคของผู้ให้บริการจึงต้องมีความพร้อมในการให้บริการ สามารถแยกตามประเภท เช่น สำนักงานขนส่งจังหวัดลำปาง ท่าอากาศยานลำปาง สถานีรถไฟนครลำปาง ประชาสัมพันธ์จังหวัด สมาคมรถม้า กลุ่มการท่องเที่ยวของชุมชน จึงส่งผลให้การท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปางสามารถทำได้หลากหลายวิธีขึ้นอยู่กับความต้องการของนักท่องเที่ยว ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถวางแผนการเดินทางและเลือกใช้บริการขนส่งได้ด้วยตนเอง

การปฏิบัติ

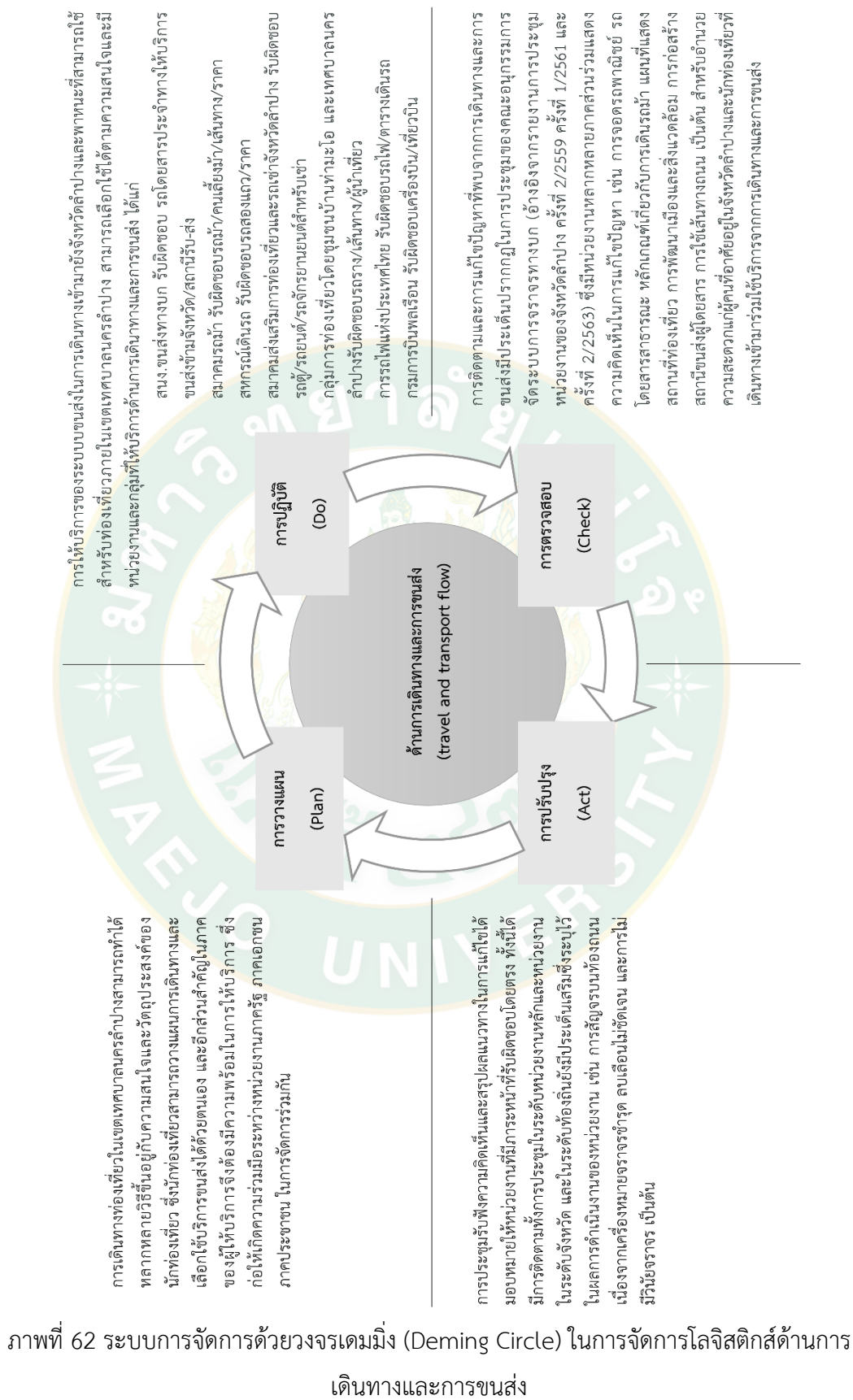
การให้บริการของระบบขนส่งในการเดินทางเข้ามายังจังหวัดลำปางและพาหนะที่สามารถใช้สำหรับท่องเที่ยวภายในเขตเทศบาลนครลำปาง สามารถเลือกใช้ได้ตามความต้องการ หากนักท่องเที่ยวเดินทางมาโดยพาหนะส่วนตัวสามารถเดินทางเข้ามายังจังหวัดลำปางได้ตามเส้นทางการขนส่งทางบก หรือสามารถใช้บริการโดยระบบขนส่งแบบสาธารณะที่มีให้บริการทั้งทางบกและทางอากาศ ซึ่งสามารถเชื่อมต่อกับพาหนะขนส่งเพื่อการเดินทางทั่วไปและท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปางได้ โดยมีหน่วยงานและกลุ่มที่ให้บริการด้านการเดินทางและการขนส่งทำหน้าที่ในการอำนวยความสะดวก ครอบคลุมตั้งแต่ สำนักงานขนส่งทางบก รับผิดชอบรถโดยสารประจำทางให้บริการขนส่งข้ามจังหวัด/สถานีรับ-ส่ง สมาคมรถม้า รับผิดชอบรถม้า/คนเลี้ยงม้า/เส้นทาง/ราคา สหกรณ์เดินรถ รับผิดชอบรถสองแถว/ราคา/เส้นทางการเดินรถ สมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยวและรถเช่าจังหวัดลำปาง รับผิดชอบรถตู้/รถยนต์/รถจักรยานยนต์สำหรับเช่า กลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่ามะโอ และเทศบาลนครลำปางรับผิดชอบรถราง/เส้นทาง/ผู้นำเที่ยว การรถไฟแห่งประเทศไทย รับผิดชอบรถไฟ/ห้องโดยสาร/ตารางเดินรถไฟ กรมการบินพลเรือน รับผิดชอบท่าอากาศยานและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการขนส่งทางอากาศ บริษัทการบินพาณิชย์ที่ให้บริการ รับผิดชอบอากาศยาน/เที่ยวบิน

การตรวจสอบ

การติดตามและการแก้ไขปัญหาที่พบจากการเดินทางและการขนส่งมีประเด็นจากการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏในการประชุมของคณะกรรมการจัดระบบการจราจรทางบก (อ้างอิงจากรายงานการประชุมหน่วยงานของจังหวัดลำปาง ครั้งที่ 2/2559 ครั้งที่ 1/2561 และครั้งที่ 2/2563) ซึ่งมีหน่วยงานหลากหลายภาคส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหา เช่น การจอดรถพาณิชยรถโดยสารสาธารณะ หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเดินรถม้า แผนที่แสดงสถานที่ท่องเที่ยว การพัฒนาเมืองและสิ่งแวดล้อม การก่อสร้างสถานีขนส่งผู้โดยสาร การใช้เส้นทางถนน เป็นต้น สำหรับอำนวยความสะดวกแก่ผู้คนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดลำปางและนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาร่วมใช้บริการจากการเดินทางและการขนส่ง ทั้งนี้ในส่วนของการตรวจสอบยังไม่ปรากฏข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับผลจากการรับบริการด้านการเดินทางและขนส่งจากนักท่องเที่ยวเท่าที่ควรทำให้การพัฒนาในด้านการเดินทางและขนส่งเป็นไปตามผลการดำเนินงานสำหรับหน่วยงานเท่านั้น

การปรับปรุง

การประชุมรับฟังความคิดเห็นและสรุปผลแนวทางในการแก้ไขได้มอบหมายให้หน่วยงานที่มีภาระหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง ทั้งนี้ได้มีการติดตามทั้งการประชุมในระดับหน่วยงานหลักและหน่วยงานในระดับจังหวัด และในระดับท้องถิ่นยังมีประเด็นเสริมซึ่งระบุไว้ในผลการดำเนินงานของหน่วยงาน เช่น การสัญจรบนท้องถนน เนื่องจากเครื่องหมายจราจรชำรุด ลบเลือนไม่ชัดเจน และการไม่มีวินัยจราจร เป็นต้น สำหรับการที่จะพัฒนาด้านการเดินทางและขนส่งที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวในครั้งถัดไปจึงควรมีการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ผลจากการใช้บริการเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาที่ตรงจุดสามารถให้การเดินทางและขนส่งเพื่อรองรับกับทุกกลุ่มคนที่เดินทางมายังจังหวัดลำปาง

2.5.1 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการจัดการโลจิสติกส์ด้านการเดินทางและขนส่ง

ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง ด้านการเดินทางและการขนส่งโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.00$, S.D.=0.66) ซึ่งเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า จุดจอดรถในบริเวณที่แวะพักมีเพียงพอต่อจำนวนพาหนะของนักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.08$, S.D.=0.67) รองลงมา คือ ยานพาหนะที่ให้บริการแบบสาธารณะภายในเขตเทศบาลนครลำปางมีช่องทางถนนสำหรับวิ่งโดยเฉพาะ ($\bar{X}=4.02$, S.D.=0.66) สำหรับเส้นทางหลักและเส้นทางร่วมภายในเขตเทศบาลนครลำปางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวไม่ซับซ้อน ($\bar{X}=3.95$, S.D.=0.65) ท่านสามารถใช้ระยะเวลาในการเดินทางท่องเที่ยวภายในเขตเทศบาลนครลำปางได้ตรงกับแผนก่อนการเดินทาง ($\bar{X}=3.98$, S.D.=0.65) และเขตเทศบาลนครลำปางมีการจัดการเส้นทางจราจรที่ดีในบริเวณที่มีพื้นที่แคบ ($\bar{X}=3.98$, S.D.=0.68)

ตารางที่ 13 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการจัดการโลจิสติกส์ด้านการเดินทางและขนส่ง

n=400								
การจัดการโลจิสติกส์ด้านการเดินทางและขนส่ง	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน			
	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)			
1. เส้นทางหลักและเส้นทางร่วมภายในเขตเทศบาลนครลำปางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวไม่ซับซ้อน	68 (17.00)	252 (63.00)	76 (19.00)	2 (0.50)	2 (0.50)	3.95	0.65	มาก
2. ท่านสามารถใช้ระยะเวลาในการเดินทางท่องเที่ยวภายในเขตเทศบาลนครลำปางได้ตรงกับแผนก่อนการเดินทาง	80 (20.00)	234 (58.5)	85 (21.30)	1 (0.30)	0 (0.00)	3.98	0.65	มาก
3. ยานพาหนะที่ให้บริการแบบสาธารณะภายในเขตเทศบาลนครลำปางมีช่องทางถนนสำหรับวิ่งโดยเฉพาะ	106 (26.50)	225 (56.30)	65 (16.30)	4 (1.00)	0 (0.00)	4.02	0.66	มาก

การจัดการโลจิสติกส์ ด้านการเดินทางและขนส่ง	ระดับความคิดเห็น					$\bar{x}$	S.D.	แปล ผล
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน			
	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)			
4. จุดจอดรถในบริเวณที่แฉะพัก มีเพียงพอต่อจำนวนพาหนะของ นักท่องเที่ยว	106 (26.50)	225 (56.30)	65 (16.30)	4 (1.00)	0 (0.00)	4.08	0.67	มาก
5. เขตเทศบาลนครลำปางมีการ จัดการเส้นทางจราจรที่ดีใน บริเวณที่มีพื้นที่แคบ	89 (22.30)	216 (54.00)	93 (23.30)	2 (0.50)	0 (0.00)	3.98	0.68	มาก
รวม						4.00	0.66	

2.6 การจัดการโลจิสติกส์ด้านความยั่งยืน (Sustainable Flow)

การจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปางด้านความยั่งยืน เป็นการจัดการการเคลื่อนไหวของการจัดการสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นที่อำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปาง ในการใช้ทรัพยากรทางวัฒนธรรมเป็นต้นทุนในการกระตุ้นเศรษฐกิจควบคู่กับการเพิ่มคุณค่าของประสบการณ์นักท่องเที่ยวร่วมกับการก่อให้เกิดความภาคภูมิใจแก่ชุมชนและสังคมที่มีส่วนในการจัดการท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมในการจัดการผลประโยชน์ตอบแทนจากการท่องเที่ยวจากนโยบายสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยวระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคธุรกิจ และชุมชนท้องถิ่นด้านการท่องเที่ยว ซึ่งมีความสอดคล้องกับการรองรับได้ของพื้นที่ที่มีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว รวมถึงลักษณะของการจัดการท่องเที่ยวทั้งในช่วงเวลาที่มีการท่องเที่ยวและในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวในกรณีที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามา มากกว่าวันที่มีการท่องเที่ยวปกติทั่วไป การจัดตั้งกลุ่มสำหรับจัดการด้านท่องเที่ยวในพื้นที่

ความร่วมมือของหน่วยงานในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ได้ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่ที่มีความโดดเด่นในด้านวัฒนธรรมที่รวมถึงวัฒนธรรมที่จับต้องได้ทั้งอาหาร สถาปัตยกรรม ผลิตภัณฑ์ชุมชน และวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ทั้งวิถีชีวิต ประเพณี ความเชื่อ องค์กรความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น มาตรฐานเป็นผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวที่สร้างรายได้และอาชีพให้แก่คนในท้องถิ่น ซึ่งทรัพยากรที่ถูกนำมาใช้ประโยชน์ให้เกิดมูลค่าเชิงเศรษฐกิจของจังหวัดลำปางส่งผลให้คนในชุมชนและหน่วยงานภายในจังหวัดลำปางได้ตระหนักถึงความสำคัญในการรักษาสมดุลของการพัฒนาการ

ท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน โดยเฉพาะในมิติด้านวัฒนธรรมที่หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน นำมาเสนอขายและประชาสัมพันธ์ทั้งแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลเมืองนครลำปาง เช่น วัดศรีรองเมือง วัดปงสนุก วัดเชียงราย พิพิธภัณฑ์หอยปุมละกอน มิวเซียมลำปาง ช่างนครห้าแยกหอนาฬิกา สถานีรถไฟนครลำปาง สะพานรัชฎาภิเศก บ้านแสนัก บ้านหลุยส์ ที่ เลี้ยวโนเวนส์ การเดินชมถนนสายวัฒนธรรม ถนนคนเดินกาตองต้า กิจกรรมการนั่งรถม้าชมย่านเมืองเก่านครลำปาง กิจกรรมทำสะพานในช่วงเทศกาลวันลอยกระทง กิจกรรมการระบายสีบนเซรามิค และเส้นทางท่องเที่ยวตามที่มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวทั้งในส่วนในพื้นที่ในเขตเทศบาลนครลำปางและจังหวัดลำปาง

การจัดการการท่องเที่ยวในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวได้ใช้วิธีการส่งเสริมการท่องเที่ยวของหน่วยงานภาครัฐในจังหวัดลำปางส่งผลให้แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบางแห่งที่อยู่ในเขตเทศบาลนครลำปางมีความหนาแน่นของปริมาณที่เพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวจากวันธรรมดาเพียงเล็กน้อย เพราะลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มาในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวของจังหวัดลำปางจะเดินทางไปยังพื้นที่ที่มีการประชาสัมพันธ์เหมือนกับปีที่ผ่านมาทำให้หน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบด้านการท่องเที่ยวมีการจัดเตรียมเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกนักท่องเที่ยวให้ครอบคลุมความต้องการใช้บริการมากที่สุด เช่น จิตอาสาสมัครเทศก์ท้องถิ่นและรักษาความสะอาดในแหล่งท่องเที่ยว เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ล่าม เจ้าหน้าที่เคลื่อนย้ายนักท่องเที่ยวในกรณีมีเหตุฉุกเฉิน เป็นต้น ทั้งนี้ในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์สามารถขอความช่วยเหลือหรือใช้บริการจากกลุ่มเจ้าหน้าที่หรือจิตอาสาดังกล่าวได้ในกาตองต้า ถนนสายวัฒนธรรม และศูนย์บริการนักท่องเที่ยว

การจัดการขยะในบริเวณที่มีการท่องเที่ยวช่วยสร้างบรรยากาศของเมืองและแหล่งท่องเที่ยวให้มีความสวยงามมีส่วนสำคัญที่ช่วยทำให้นักท่องเที่ยวสนใจและต้องการเดินทางมาท่องเที่ยว ทั้งนี้ความสะอาดสามารถกลายเป็นภาพลักษณ์ที่ดีจูงนำไปสู่การสร้างภาพประทับใจแก่นักท่องเที่ยว ในส่วนของการใช้ชีวิตประจำวันของคนในพื้นที่ได้รับความร่วมมือดูแลความสะอาดและการจัดการขยะของที่อยู่อาศัยส่วนบุคคลและพื้นที่ชุมชนที่อยู่ใกล้เคียงกับแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงการปรับปรุงภูมิทัศน์และประดับตกแต่งสถานที่ด้วยวัสดุที่กลมกลืนกับธรรมชาติและสร้างพื้นที่สีเขียวโดยเฉพาะสวนสาธารณะที่นอกจากจะเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของผู้คนยังกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวและสถานที่จอดรถในช่วงที่มีการจัดการงานรื่นเริง การวางถังขยะที่มีการให้คัดแยกประเภทขยะในแหล่งท่องเที่ยวก่อนนำไปจัดการขยะหรือสิ่งของเน่าเสีย การดูแลความสะอาดในบริเวณชุมชน ที่พักอาศัย แหล่งท่องเที่ยวได้รับความมืออย่างดีจากผู้คนในพื้นที่และมีการรณรงค์ให้นักท่องเที่ยวหรือผู้คนที่ต่างถิ่นลดกิจกรรมที่ก่อให้เกิดขยะจำนวนมาก และสำหรับจุดจัดการปลายทางโดยมีเทศบาลนครลำปางรับดำเนินการต่อไป

การอนุรักษ์วัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปางปรากฏในลักษณะของการกำหนดขอบเขตของการอนุรักษ์ในเขตเมืองเก่าโดยมีการจัดแบ่งหน้าที่รับผิดชอบดูแลให้คงความงดงามควบคู่กับการใช้เป็นทรัพยากรสำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยว การกำหนดขอบเขตพื้นที่ดูแลรับผิดชอบตามภารกิจการก่อตั้งของแต่ละหน่วยงานและชุมชนท้องถิ่นที่มีทรัพยากรวัฒนธรรมเมื่อนำมาใช้ประโยชน์สำหรับการท่องเที่ยวแล้วได้มีการกำหนดข้อปฏิบัติร่วมกันในการพยายามรักษาทรัพยากรวัฒนธรรมที่มีอยู่ในชุมชนสามารถส่งต่อไปยังชนรุ่นหลังได้อย่างยั่งยืน ทั้งนี้ในส่วนของนักท่องเที่ยวสามารถมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรมดังกล่าวโดยการเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ถูกจัดขึ้นโดยหน่วยงาน ชุมชน หรือผู้ประกอบการ ในช่วงเวลาตามปฏิทินการท่องเที่ยว การร่วมทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม การจัดกิจกรรมรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility: CSR) การรับข้อมูลข่าวสารทาง QR code เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เส้นทางท่องเที่ยว กิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวอื่นๆ และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในชุมชน

การขับเคลื่อนของภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนในจังหวัดลำปางภายใต้มิติความยั่งยืนสามารถส่งผลต่อการพัฒนาจังหวัดลำปางที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดียิ่งขึ้น ในการมุ่งมั่นสนองนโยบายตามวิสัยทัศน์ที่เกิดจากกระบวนการมีส่วนร่วมระหว่างภาคีที่มีอยู่ในจังหวัดให้จังหวัดลำปางกลายเป็น “ลำปางเมืองน่าอยู่ นครแห่งความสุข” เมื่อเชื่อมโยงถึงความสมดุลที่เกิดขึ้นจากประเด็นความยั่งยืนของเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ตามหลักการของการพัฒนาอย่างยั่งยืนยังช่วยเอื้อผลประโยชน์ต่อทรัพยากรดังกล่าวในการส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวอีกทางหนึ่ง และสำหรับการขับเคลื่อนด้านการท่องเที่ยวก็ได้ยึดโยงถึงความสำคัญของการรักษาและอนุรักษ์ทรัพยากรให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างต่อเนื่อง สามารถสรุปรายละเอียดดังภาพที่ 63

การวางแผน

หน่วยงานที่มีบทบาทในการพัฒนาการท่องเที่ยวในการกำหนดนโยบายกำกับ ควบคุม ดูแล ส่งเสริม สนับสนุนอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว สนับสนุนงบประมาณและการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานในแหล่งท่องเที่ยว การจัดตั้งสถานที่ท่องเที่ยวในช่วงเทศกาลและกิจกรรมพิเศษอยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานภาครัฐซึ่งมีการดำเนินงานเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในภาพรวมของจังหวัดลำปาง ได้แก่ สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดลำปาง สำนักงานวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ในส่วนของหน่วยงานที่ติดตามและดำเนินการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปาง อยู่ในความรับผิดชอบของเทศบาลนครลำปาง ในขณะที่ภาคเอกชนและกลุ่มคนที่จัดตั้งเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเป็นพันธมิตรสำคัญในการดำเนินการประชาสัมพันธ์และพัฒนาธุรกิจสนับสนุนแก่อุตสาหกรรมท่องเที่ยว เช่น สมาคมธุรกิจท่องเที่ยว

สภาอุตสาหกรรม สมาคมธัญพืช กลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชน อย่างไรก็ตามการดำเนินการแบบแยกส่วนของภาครัฐและภาคเอกชนที่ผ่านมา ทำให้ขาดการบูรณาการการทำงานร่วมกัน เกิดช่องว่างในการพัฒนาที่มีผลต่อทิศทางการทำงานที่ไม่สอดคล้องกัน การขับเคลื่อนมิติด้านความยั่งยืนในเขตเทศบาลนครลำปางได้ให้ความสำคัญกับคนซึ่งเป็นกำลังหลักสำคัญของการพัฒนาจึงได้ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนเพื่อบรรลุถึงยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดลำปาง ซึ่งมีกรอบในการขับเคลื่อนครอบคลุมด้านเศรษฐกิจ ด้านการเกษตร ด้านอุตสาหกรรม ด้านการท่องเที่ยว ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านความมั่นคง และด้านการบริหารจัดการ โดยมีหน่วยงานในจังหวัดสนองนโยบายตามกรอบที่ผ่านความคิดเห็นร่วมกันในที่ประชุมที่เชื่อมโยงกับความยั่งยืนของเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทำให้มีความสมดุลในการพัฒนาในส่วนที่ยึดโยงการรักษาทรัพยากรการอนุรักษ์ให้สามารถใช้ประโยชน์ต่อในวิถีชีวิตและสำหรับการท่องเที่ยว

การปฏิบัติ

การสนองต่อนโยบายการท่องเที่ยวทั้งในส่วนของภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนได้ออกแบบโครงการในการเสริมสร้างความยั่งยืนในพื้นที่ซึ่งเชื่อมโยงถึงการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมให้มีความสวยงาม สะอาด และเป็นระเบียบ เนื่องจากการเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมอนุรักษ์ยังช่วยสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับแหล่งท่องเที่ยวและจังหวัดลำปาง โดยมีหน่วยงานที่มีความรับผิดชอบโดยตรงและหน่วยงานด้านการท่องเที่ยว ครอบคลุมถึงสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา รับผิดชอบในการพัฒนาภูมิทัศน์ในแหล่งท่องเที่ยว การพัฒนาบุคลากรสำหรับการท่องเที่ยว สนับสนุนงานวัฒนธรรม รับผิดชอบในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม เทศบาลนครลำปาง รับผิดชอบพัฒนาภูมิทัศน์ในแหล่งท่องเที่ยว จัดงานเทศกาลในเขตเทศบาลนครลำปาง จัดการขยะ และชุมชนท่ามะโอ รับผิดชอบจัดกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชน อนุรักษ์บ้านโบราณ ส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน สินค้าชุมชน อาหารพื้นถิ่น ซึ่งการดำเนินงานจากทุกภาคส่วนดังกล่าวได้ดำเนินการตามการรักษาสมดุลของเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมหมายถึงทรัพยากรที่ถูกนำมาใช้เพื่อการท่องเที่ยวที่มีเป้าหมายสู่ความยั่งยืนสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาอย่างยั่งยืนของประเทศ

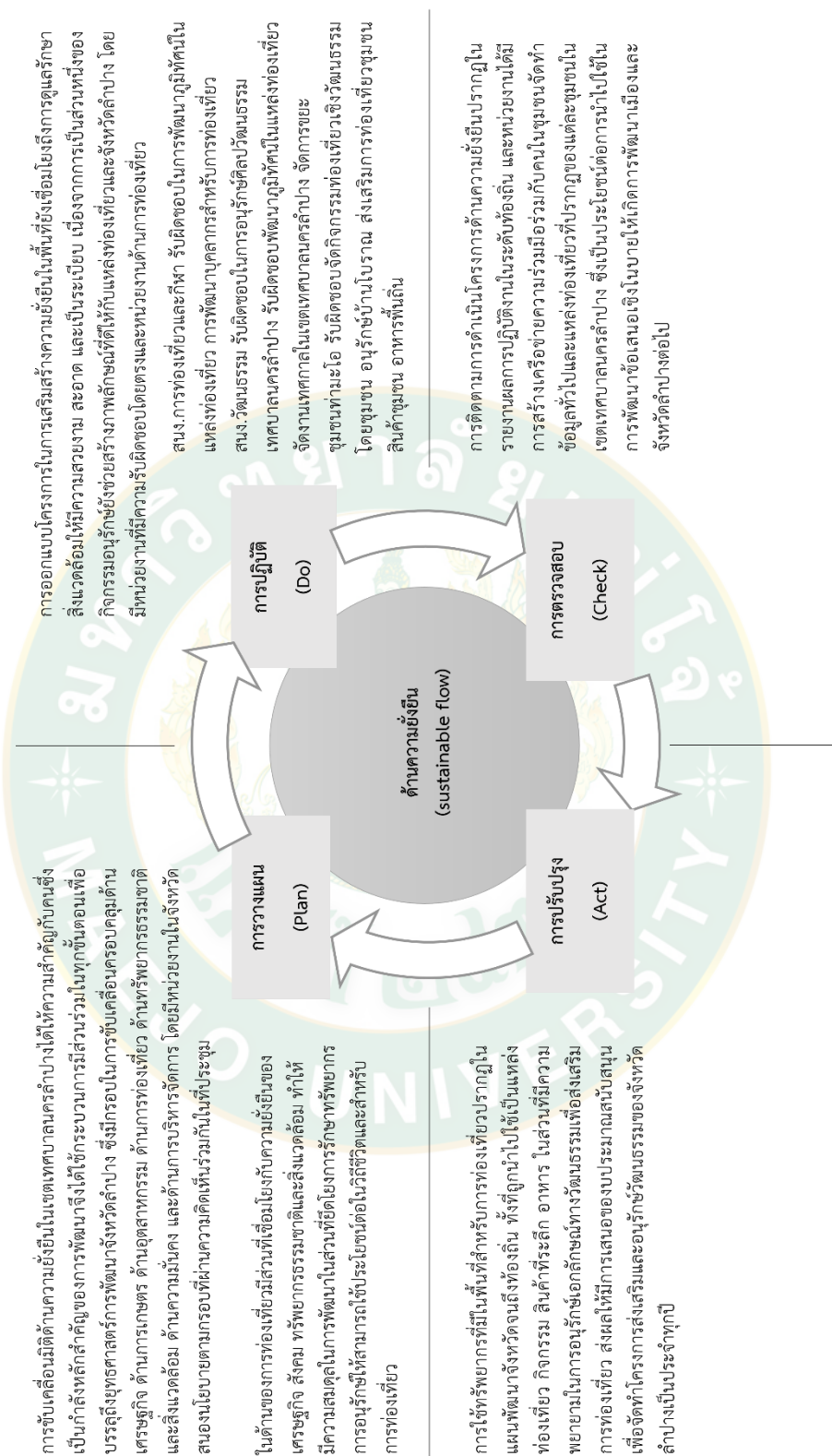
การตรวจสอบ

การติดตามการดำเนินโครงการด้านความยั่งยืนปรากฏในรายงานผลการปฏิบัติงานในระดับท้องถิ่น และหน่วยงานได้มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือร่วมกับคนในชุมชนจัดทำข้อมูลทั่วไปและแหล่งท่องเที่ยวที่ปรากฏของแต่ละชุมชนในเขตเทศบาลนครลำปาง ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายให้เกิดการพัฒนาเมืองและจังหวัดลำปางต่อไป และจากผลการ

ดำเนินงานรอบที่ผ่านมาได้ปรากฏการรักษาสมดุลของเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ประกอบกับสภาพแวดล้อมภายนอกที่ส่งผลกระทบกับการดำเนินงานของจังหวัดลำปางที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์ของการบูรณะอาคารโบราณที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ หรือสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา-19 (COVID-19) ช่วยกระตุ้นให้ผู้คนและหน่วยงานในจังหวัดลำปางมีความรักและหวงแหนทรัพยากรที่มีคุณค่าส่งผลให้แหล่งท่องเที่ยวสำคัญในจังหวัดลำปางได้รับการดูแลและอนุรักษ์ควบคู่ไปกับการใช้เพื่อประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมเยือนจนส่งผลดีในเชิงเศรษฐกิจเช่นกัน

การปรับปรุง

การอนุรักษ์วัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวจากการใช้ทรัพยากรทางวัฒนธรรมเสนอขายเป็นสินค้าและการบริการครอบคลุมถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อาหารท้องถิ่นภาคเหนือและเฉพาะถิ่น การแต่งกายแบบทางล้านนา สถาปัตยกรรม บ้านเรือนโบราณ สถานที่ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม งานรำลึกเหตุการณ์สำคัญในท้องที่ เทศกาลงานประเพณี ที่สร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวได้กลายเป็นกลยุทธ์อย่างหนึ่งในการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้กับภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชนและหน่วยงานด้านการท่องเที่ยว เพราะการที่นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ด้านวัฒนธรรมจากต่างถิ่นช่วยเสริมสร้างความประทับใจและก่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีต่อการท่องเที่ยวทั้งในระดับท้องถิ่นเรื่อยจนถึงระดับจังหวัดเช่นเดียวกับการจัดงานกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมที่ช่วยเผยแพร่วัฒนธรรมท้องถิ่นให้เป็นที่รู้จักแก่ผู้คนมากยิ่งขึ้นและช่วยให้คนในชุมชนในฐานะที่เป็นเจ้าของท้องถิ่นได้ตระหนัก รักและหวงแหนทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่ถูกนำเสนอสร้างสรรคเพื่อการท่องเที่ยวจนนำไปสู่การอนุรักษ์วัฒนธรรมที่คงความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ซึ่งการใช้ทรัพยากรที่มีในพื้นที่สำหรับการท่องเที่ยวดังที่กล่าวปรากฏในแผนพัฒนาจังหวัดจนถึงท้องถิ่น ทั้งที่ถูกนำไปใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรม สินค้าที่ระลึก อาหาร ในส่วนที่มีความพยายามในการอนุรักษ์เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ส่งผลให้มีการเสนอของบประมาณสนับสนุนเพื่อจัดทำโครงการส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมของจังหวัดลำปางเป็นประจำทุกปี

ภาพที่ 63 ระบบการจัดการด้วยวงจรเดมมิง (Deming Circle) ในการจัดการโลจิสติกส์

ด้านความยั่งยืน

2.6.1 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการจัดการโลจิสติกส์ด้านความยั่งยืน

ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง ด้านความยั่งยืนโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.98$, S.D.=0.73) ซึ่งเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปางมีความสะอาดจากการจัดการขยะที่ดี ($\bar{X}=4.04$, S.D.=0.76) รองลงมา คือ แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปางได้รับการดูแลเป็นอย่างดีเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ($\bar{X}=4.03$, S.D.=0.65) สำหรับการจัดระเบียบสายไฟในพื้นที่ท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปางมีความเป็นระเบียบน่ามอง ($\bar{X}=3.98$, S.D.=0.70) ท่านสามารถร่วมกิจกรรมอนุรักษ์วัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X}=3.95$, S.D.=0.79) และแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปางมีการใช้วัสดุที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ($\bar{X}=3.92$, S.D.=0.79)

ตารางที่ 14 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการจัดการโลจิสติกส์ด้านความยั่งยืน

n=400								
การจัดการโลจิสติกส์ ด้านความยั่งยืน	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน			
	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)			
1. แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในเขตเทศบาลนครลำปางมีการ ใช้วัสดุที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	57 (14.20)	266 (66.50)	65 (16.30)	12 (3.00)	0 (0.00)	3.92	0.79	มาก
2. ท่านสามารถร่วมกิจกรรม อนุรักษ์วัฒนธรรมในแหล่ง ท่องเที่ยว	97 (24.30)	205 (51.20)	83 (20.80)	13 (3.30)	2 (0.50)	3.95	0.79	มาก
3. แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในเขตเทศบาลนครลำปางมี ความสะอาดจากการจัดการขยะ ที่ดี	113 (28.20)	199 (49.80)	81 (20.30)	5 (1.30)	2 (0.50)	4.04	0.76	มาก
4. การจัดระเบียบสายไฟใน พื้นที่ท่องเที่ยวในเขตเทศบาล	93 (23.30)	208 (52.00)	98 (24.50)	0 (0.00)	1 (0.30)	3.98	0.70	มาก

การจัดการโลจิสติกส์ ด้านความยั่งยืน	ระดับความคิดเห็น					$\bar{x}$	S.D.	แปล ผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน			
	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)			
	ละ)	ละ)	ละ)	ละ)	ละ)			
นครลำปางมีความเป็นระเบียบ น่ามอง								
5. แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในเขตเทศบาลนครลำปางได้รับ การดูแลเป็นอย่างดีเพื่อส่งเสริม การท่องเที่ยว	93 (23.30)	228 (57.00)	79 (19.80)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.03	0.65	มาก
รวม						3.98	0.73	มาก

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของประสิทธิผลการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง

ผลการศึกษาองค์ประกอบของประสิทธิผลการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง มีดังนี้

3.1 ลักษณะทั่วไปขององค์ประกอบของประสิทธิผลการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง

3.1.1 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการจัดการโลจิสติกส์เพื่อท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง

ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการจัดการโลจิสติกส์เพื่อท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 400 คน มีความพึงพอใจต่อโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง ในระดับมาก ($\bar{x}=4.03$, S.D.=0.65) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า สภาพของสถานที่ท่องเที่ยวจริงตรงกับការวางแผนก่อนที่จะมีการท่องเที่ยว ($\bar{x}=4.14$, S.D.=0.58) มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ยานพาหนะให้บริการแบบสาธารณะมีความโดดเด่นด้านวัฒนธรรม ($\bar{x}=4.11$, S.D.=0.68) สำหรับการเดินทางเข้าสู่เขตเทศบาลนครลำปางสามารถเข้าถึงได้หลายทาง ($\bar{x}=4.09$, S.D.=0.63) ร้านอาหารและเครื่องดื่มมีให้เลือกใช้บริการได้อย่างหลากหลาย ($\bar{x}=4.08$, S.D.=0.70) และเส้นทางการเดินทางภายในเขตเทศบาลนครลำปางมีป้ายบอกทางชัดเจน ($\bar{x}=4.08$, S.D.=0.64) ตามลำดับ รายละเอียดดังตาราง

ตารางที่ 15 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการจัดการโลจิสติกส์เพื่อท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง

ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการ โลจิสติกส์ เพื่อการท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรม	ระดับความพึงพอใจ					$\bar{x}$	S.D.	แปล ผล
	มาก	มาก	ปาน	น้อย	น้อย			
	ที่สุด		กลาง		ที่สุด			
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน			
	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)			
1. สถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ในเขตเทศบาลนครลำปางมีความ สวยงามและเป็นเอกลักษณ์ เฉพาะถิ่น	66 (16.50)	276 (69.00)	58 (14.50)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.02	0.55	มาก
2. สภาพของสถานที่ท่องเที่ยวจริง ตรงกับภาพวางแผนก่อนที่จะมีการ ท่องเที่ยว	100 (25.00)	257 (64.30)	42 (10.50)	1 (0.30)	0 (0.00)	4.14	0.58	มาก
3. กิจกรรมอนุรักษ์วิถีชีวิตชุมชน เชิงวัฒนธรรมในเส้นทางท่องเที่ยว สามารถสร้างประสบการณ์ที่ตรา ตรึงใจแก่ท่าน	62 (15.50)	240 (60.00)	91 (22.80)	7 (1.80)	0 (0.00)	3.89	0.66	มาก
4. สถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในเขตเทศบาลนครลำปางมีความ สะอาดและมีทัศนียภาพที่ดีในการ ท่องเที่ยว	104 (26.00)	224 (56.00)	67 (16.80)	5 (1.30)	0 (0.00)	4.06	0.68	มาก
5. ท่านสามารถค้นหาข้อมูลจาก ระบบฐานข้อมูลออนไลน์ด้านการ ท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนคร ลำปางได้ง่ายและไม่ซับซ้อน	2 (0.50)	77 (19.30)	232 (58.00)	87 (21.80)	4 (1.00)	3.95	0.67	มาก
6. เครือข่ายสังคมออนไลน์ในการ ค้นหาข้อมูลการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมในเขตเทศบาลนคร ลำปางมีความหลากหลาย	99 (24.80)	209 (52.30)	90 (22.50)	2 (0.50)	0 (0.00)	4.01	0.70	มาก
7. พื้นที่เขตเทศบาลนครลำปางมี การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูล	90 (22.50)	216 (54.00)	90 (22.50)	4 (1.00)	0 (0.00)	3.98	0.70	มาก

ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการ โลจิสติกส์ เพื่อการท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรม	ระดับความพึงพอใจ					$\bar{x}$	S.D.	แปล ผล
	มาก	มาก	ปาน	น้อย	น้อย			
	ที่สุด		กลาง		ที่สุด			
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน			
เชิงวัฒนธรรม	(ร้อยละ ละ)	(ร้อยละ ละ)	(ร้อยละ ละ)	(ร้อยละ ละ)	(ร้อยละ ละ)			
เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมที่ดึงดูดใจและทันสมัย								
8. ร้านอาหารและเครื่องดื่มมีให้ เลือกใช้บริการได้อย่างหลากหลาย	107 (26.80)	216 (54.00)	90 (22.50)	4 (1.00)	0 (0.00)	4.08	0.70	มาก
9. ร้านจำหน่ายของที่ระลึกเน้น การขายสินค้าที่มีเอกลักษณ์จาก ภูมิปัญญาท้องถิ่น	84 (21.00)	244 (61.00)	69 (17.30)	3 (0.80)	0 (0.00)	4.02	0.64	มาก
10. สถานที่พักแรมในเขตเทศบาล นครลำปางในสถานที่จริงตรงกับ ความคาดหวังของท่านก่อนจะ เดินทางมา	89 (22.30)	205 (51.20)	103 (25.80)	3 (0.80)	0 (0.00)	3.95	0.03	มาก
11. การจราจรภายในเขตเทศบาล นครลำปางไปยังสถานที่ท่องเที่ยว สถานที่พัก ร้านอาหาร มีความ คล่องตัวและเดินทางได้รวดเร็ว	83 (20.80)	261 (65.30)	55 (13.80)	1 (0.30)	0 (0.00)	4.06	0.59	มาก
12. ยานพาหนะให้บริการแบบ สาธารณะมีความโดดเด่นด้าน วัฒนธรรม	118 (29.5)	210 (52.5)	72 (18.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.11	0.68	มาก
13. ระบบขนส่งสาธารณะในเขต เทศบาลนครลำปางสามารถ เดินทางถึงทุกๆสถานที่ท่องเที่ยวที่ มีการประชาสัมพันธ์	95 (23.80)	230 (57.50)	72 (18.00)	3 (0.80)	0 (0.00)	4.04	0.66	มาก
14. เส้นทางการเดินทางภายใน เขตเทศบาลนครลำปางมีป้ายบอก ทางชัดเจน	100 (25.00)	233 (58.30)	66 (16.50)	1 (0.30)	0 (0.00)	4.08	0.64	มาก
15. การเดินทางเข้าสู่เขตเทศบาล นครลำปางสามารถเข้าถึงได้หลาย ทาง	102 (25.50)	234 (58.50)	64 (16.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.09	0.63	มาก

ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการ โลจิสติกส์ เพื่อการท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรม	ระดับความพึงพอใจ					$\bar{x}$	S.D.	แปล ผล
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน			
	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)			
16. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน เขตเทศบาลนครลำปางสามารถ กระตุ้นเศรษฐกิจแก่จังหวัดได้ทาง หนึ่ง	103 (25.80)	224 (56.00)	71 (17.80)	2 (0.50)	0 (0.00)	4.07	0.67	มาก
17. กิจกรรมท่องเที่ยวในชุมชน เป็นประโยชน์ต่อการสร้างรายได้ แก่ชุมชนท้องถิ่นในเขตเทศบาล นครลำปาง	89 (22.30)	230 (57.50)	78 (19.50)	3 (0.80)	0 (0.00)	4.01	0.66	มาก
18. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน เขตเทศบาลนครลำปางเป็นการ ท่องเที่ยวที่ไม่รบกวนชุมชนท้องถิ่น หรือก่อให้เกิดความเสียหายแก่ สิ่งแวดล้อม	61 (15.30)	254 (63.50)	81 (20.30)	4 (1.00)	0 (0.00)	3.93	0.62	มาก
19. ท่านได้เป็นส่วนหนึ่งในการ อนุรักษ์ทรัพยากรทางวัฒนธรรม จากการท่องเที่ยวในครั้งนี้	98 (24.50)	226 (56.50)	66 (16.50)	10 (2.50)	0 (0.00)	4.03	0.71	มาก
20. ท่านพึงพอใจต่อการท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนคร ลำปางในระดับใด	107 (26.80)	225 (56.30)	65 (16.30)	2 (0.50)	1 (0.30)	4.08	0.68	มาก
รวม						4.03	0.65	มาก

3.1.2 ความตั้งใจในการมาเที่ยวซ้ำในเขตเทศบาลนครลำปาง

ผลการศึกษาความตั้งใจในการมาเที่ยวซ้ำในเขตเทศบาลนครลำปางของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยว จำนวน 400 คน พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความตั้งใจในการกลับมาเที่ยวซ้ำในระดับมาก ($\bar{x}=4.10$, S.D.=0.63) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยตั้งใจที่จะมาเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปางอีกครั้งเมื่อท่านอ่านสื่อออนไลน์เกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวใหม่ที่แตกต่างจากประสบการณ์ในครั้งนี้ ($\bar{x}=4.17$, S.D.=0.65) มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด

รองลงมาคือท่านจะลองไปร้านอาหารและเครื่องดื่มในเขตเทศบาลนครลำปางที่ไม่เคยไปมาก่อน ($\bar{x}=4.16$, S.D.=0.67) สำหรับนักท่องเที่ยวต้องการมาท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปางมากกว่าจุดท่องเที่ยวอื่นๆที่อยู่นอกเขตฯ ($\bar{x}=4.15$, S.D.=0.61) และมีการวางแผนจะกลับมาเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวภายในเขตเทศบาลนครลำปางในอีก 1 ปีข้างหน้า ($\bar{x}=4.15$, S.D.=0.63) ตามลำดับรายละเอียดดังตาราง

ตารางที่ 16 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความตั้งใจในการกลับมาเที่ยวซ้ำของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตเทศบาลนครลำปาง

ความตั้งใจในการกลับมาเที่ยวซ้ำ ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขต เทศบาลนครลำปาง	ระดับความตั้งใจ					$\bar{x}$	S.D.	แปล ผล
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน			
	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)			
1. ท่านจะเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปางที่ใกล้จะมาถึง	67 (16.80)	284 (71.00)	47 (11.80)	2 (0.50)	0 (0.00)	4.04	0.55	มาก
2. ท่านจะลองใช้บริการพาหนะแบบสาธารณะที่หลากหลายยิ่งขึ้นในการเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปาง	125 (31.3)	211 (52.80)	60 (15.00)	4 (1.00)	0 (0.00)	4.14	0.69	มาก
3. ท่านจะลองไปสถานที่ท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปางตามที่คนในพื้นที่แนะนำ	92 (23.00)	237 (59.30)	70 (17.50)	1 (0.30)	0 (0.00)	4.05	0.64	มาก
4. ท่านจะลองไปร้านอาหารและเครื่องดื่มในเขตเทศบาลนครลำปางที่ไม่เคยไปมาก่อน	129 (32.30)	208 (52.00)	63 (15.80)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.16	0.67	มาก
5. ท่านมีเครือข่ายสำหรับติดต่อเกี่ยวกับร้านค้าของที่ระลึกที่มีจำหน่ายเฉพาะในเขตเทศบาลนครลำปาง	110 (27.50)	217 (54.30)	70 (17.50)	3 (0.80)	0 (0.00)	4.08	0.68	มาก

ความตั้งใจในการกลับมาเที่ยวซ้ำ ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขต เทศบาลนครลำปาง	ระดับความตั้งใจ					$\bar{x}$	S.D.	แปล ผล
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน			
	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)			
6. ท่านเปรียบเทียบประสบการณ์ จริงกับข้อมูลการท่องเที่ยวของผู้ที่ เคยมาก่อนเพิ่มมากขึ้น	109 (27.30)	218 (54.50)	69 (17.30)	4 (1.00)	0 (0.00)	4.08	0.69	มาก
7. ท่านมีการคำนวณค่าใช้จ่าย สำหรับการท่องเที่ยวในเขต เทศบาลนครลำปางในครั้งถัดไป	107 (26.80)	232 (58.00)	56 (14.00)	5 (1.30)	0 (0.00)	4.10	0.66	มาก
8. ท่านต้องการถ่ายทอด ประสบการณ์ท่องเที่ยวในครั้งนี้แก่ ครอบครัวและบุคคลอื่นให้รับรู้	95 (23.80)	247 (61.80)	54 (13.50)	4 (1.00)	0 (0.00)	4.08	0.63	มาก
9 ท่านจะเชิญชวนบุคคลอื่นที่ไม่ เคยมาที่นี้ร่วมเดินทางท่องเที่ยว ครั้งถัดไปในเขตเทศบาลนคร ลำปาง	81 (20.30)	254 (63.50)	64 (16.00)	1 (0.30)	0 (0.00)	4.03	0.60	มาก
10. ท่านต้องการมาท่องเที่ยวใน เขตเทศบาลนครลำปางมากกว่าจุด ท่องเที่ยวอื่นๆที่อยู่นอกเขตฯ	109 (27.30)	247 (61.80)	41 (10.30)	3 (0.80)	0 (0.00)	4.15	0.61	มาก
11. ท่านจะกลับมาเที่ยวในสถานที่ ท่องเที่ยวใหม่ที่ไม่เคยไปมาก่อนใน เขตเทศบาลนครลำปาง	102 (25.50)	239 (59.80)	56 (14.00)	3 (0.80)	0 (0.00)	4.10	0.64	มาก
12. ท่านตั้งใจที่จะมาเที่ยวในเขต เทศบาลนครลำปางอีกครั้งเมื่อ ท่านอ่านสื่อออนไลน์เกี่ยวกับ กิจกรรมการท่องเที่ยวใหม่ที่ แตกต่างจากประสบการณ์ในครั้งนี้	125 (31.30)	223 (55.80)	50 (12.50)	2 (0.50)	0 (0.00)	4.17	0.65	มาก
13. เมื่อมีวันหยุดยาวในครั้งหน้า ท่านจะมองหากิจกรรมที่สร้าง ประสบการณ์แปลกใหม่ในเขต เทศบาลนครลำปาง	97 (24.30)	242 (60.50)	61 (15.30)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.09	0.62	มาก

ความตั้งใจในการกลับมาเที่ยวซ้ำ ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขต เทศบาลนครลำปาง	ระดับความตั้งใจ					$\bar{x}$	S.D.	แปล ผล
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
14. ท่านวางแผนจะกลับมาเที่ยว ในสถานที่ท่องเที่ยวภายในเขต เทศบาลนครลำปางในอีก 1 ปี ข้างหน้า	116 (29.00)	230 (57.50)	54 (13.50)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.15	0.63	มาก
15. ท่านตั้งใจจะกลับมาเที่ยวซ้ำใน เขตเทศบาลนครลำปางในอีก 5 ปี ข้างหน้า	115 (28.70)	232 (58.00)	53 (13.30)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.15	0.63	มาก
รวม						4.10	0.63	มาก

3.1.3 ความเต็มใจที่นักท่องเที่ยวจะจ่ายเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง

การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับมูลค่าสูงสุดของราคาที่นักท่องเที่ยวชาวไทยยินดีและพร้อมที่จะจ่ายเป็นจำนวนเงินสำหรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในเขตเทศบาลนครลำปาง โดยเนื้อหาครอบคลุมถึงจำนวนเงินที่คาดว่าจะสามารถจ่ายได้สูงสุดสำหรับแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรม พาหนะขนส่ง ที่พัก อาหารและเครื่องดื่ม สินค้าที่ระลึก และค่าบำรุงสถานที่ต่างๆในการรักษาความสะอาดและความสวยงามในแหล่งท่องเที่ยว ลักษณะของแบบวัดได้ประยุกต์ใช้วิธีการทางเศรษฐศาสตร์ด้วยเทคนิคการสมมติเหตุการณ์ (Contingent Valuation Method: CVM) ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 4 สถานการณ์ มีรูปแบบคำถามแบบปลายเปิด โดยให้นักท่องเที่ยวชาวไทยเลือกตอบคำถามที่ตรงกับความคิดเห็นเมื่อพิจารณาตามสถานการณ์ที่ 1 และ 2 จากนั้นจึงใช้ข้อคำถามแยกประเภทของจำนวนเงินสูงสุดที่ยินดีจะจ่ายตามสถานการณ์ที่ 3 และสำหรับสถานการณ์ที่ 4 ได้ให้นักท่องเที่ยวชาวไทยเขียนจำนวนเงินสูงสุดที่ยินดีจะจ่ายสำหรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดลำปาง ในภาพรวมซึ่งผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยด้วยวิธีการบรรยายแบบความเรียงและตารางแสดงผล ปรากฏดังนี้

การให้ข้อมูลของนักท่องเที่ยวชาวไทยจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน ได้แสดงความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในภาพรวมในระดับที่น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 60 รองลงมามีความเต็มใจที่จะจ่ายในจำนวน 1,501-2,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 12.50

และมีความเต็มใจที่จะจ่ายในจำนวนมากกว่าหรือเท่ากับ 2,501 บาท คิดเป็นร้อยละ 12 ตามลำดับ
ดังรายละเอียดในตาราง

ตารางที่ 17 จำนวนและร้อยละของความเต็มใจที่นักท่องเที่ยวจะจ่ายเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
ในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง

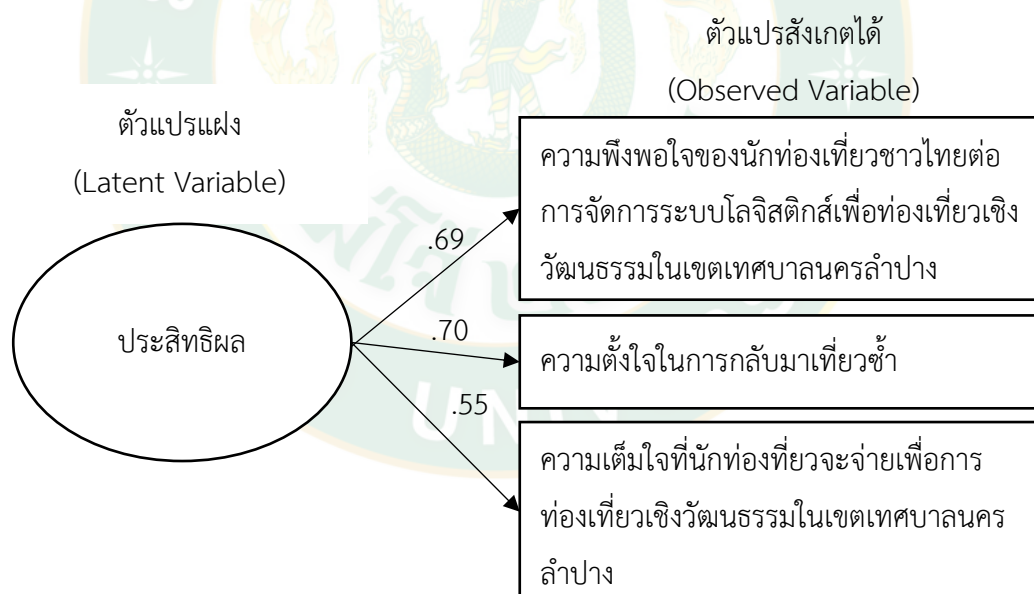
ความเต็มใจที่นักท่องเที่ยวจะจ่ายเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	จำนวน	ร้อยละ
สถานการณ์ที่ 1 ในเขตเทศบาลนครลำปางมีสินค้าทางการท่องเที่ยวที่ปรากฏในรูปแบบของสถานที่ สินค้าที่ระลึก ท้องถิ่น และกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนได้รับการส่งเสริมการ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อเชิญชวนให้เกิดการท่องเที่ยวและการจับจ่ายใช้สอยขึ้น กรณีจากข้อมูลในปี 2561 ของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พบว่า การใช้จ่ายแบบประมาณการของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการ ท่องเที่ยว ต่อคนต่อวัน ในพื้นที่แต่ละจังหวัดโดยเฉลี่ยเท่ากับ 1,637 บาท ถ้าทำมาเที่ยวลำปางท่านคิดว่า สำหรับความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง ควรเท่ากับจำนวนโดย เฉลี่ยที่ได้กล่าวมาข้างต้นหรือมากกว่าเดิมเท่าไร		
เห็นด้วยกับจำนวนโดยเฉลี่ยสำหรับการจ่ายเท่าเดิม	258	64.50
ไม่เห็นด้วย เพราะควรมีการจ่ายมากกว่าเดิม	142	35.50
รวม	400	100.0
สถานการณ์ที่ 2 กรณีจากข้อมูลการใช้จ่ายในปี 2561 ของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พบว่า การใช้จ่ายของ นักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดลำปาง อยู่ที่ประมาณ 1,501-2,000 บาท ถ้าในเขตเทศบาลนครลำปางที่มีแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่หลากหลาย เช่น วัดปงสนุก วัดพระแก้วดอนเต้า กาดกองต้า ถนนสายวัฒนธรรม ชุมชน ท่ามะโอ บ้านแสนรัก บ้านหลุยส์ ที เลียวโนเวนส์ สะพานรัษฎาภิเศก ท่านกำหนดที่จะจ่ายสำหรับการท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรม ต่อคนต่อวัน จำนวน 2,500 บาท คิดว่าเป็นจำนวนมากหรือน้อยเกินไป		
เป็นจำนวนที่มากเกินไป	333	83.30
เป็นจำนวนที่น้อยเกินไป	67	16.80
รวม	400	100.0
สถานการณ์ที่ 3 ท่านคิดว่าจะมีค่าใช้จ่ายสำหรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกับสิ่งใดมากที่สุด		
แหล่งท่องเที่ยว	72	18.00
กิจกรรมการท่องเที่ยว	48	12.00
ที่พัก	39	9.80
ร้านอาหารและเครื่องดื่ม	93	23.30
สินค้าของที่ระลึก	81	20.30
การเดินทางและขนส่ง	66	16.50
ขนมของฝาก	1	0.30
รวม	400	100.0

ความเต็มใจที่นักท่องเที่ยวจะจ่ายเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	จำนวน	ร้อยละ
สถานการณ์ที่ 4 ท่านคิดว่าความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1,000	240	60.00
1,001-1,500	31	7.80
1,501-2,000	50	12.50
2,001-2,500	31	7.80
มากกว่าหรือเท่ากับ 2,501	48	12.00
Min.= 100 Max. = 4,000 $\bar{x}$ = 1,227.42 S.D.= 968.86		
รวม	400	100.00

3.2 ประสิทธิภาพการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของประสิทธิภาพการจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง ซึ่งประกอบด้วย 3 ด้าน พบว่า มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง 0.55-0.70 เมื่อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ 1) ด้านความตั้งใจในการมาเที่ยวซ้ำ (0.70) 2) ด้านความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง (0.69) และ 3) ด้านความเต็มใจที่นักท่องเที่ยวจะจ่ายเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง (0.55) ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพบว่า ค่า Chi-square (χ^2) มีค่าเท่ากับ 33.250, Degree of Freedom (df) เท่ากับ 22, ค่า p-value เท่ากับ 0.05, ค่า RMSEA เท่ากับ 0.036, ค่า GFI เท่ากับ 0.981, ค่า CMIN/DF เท่ากับ 1.511 แสดงให้เห็นว่าโมเดลการวัดมีความเหมาะสมสอดคล้องกับโมเดลเชิงทฤษฎีตามกรอบแนวคิดการวัดรายละเอียดดังภาพ

ภาพที่ 64 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของประสิทธิภาพการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง

ผลของการใช้สถิติวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันปรากฏโมเดลการวิเคราะห์โดยภาพรวมมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งสามารถยอมรับสมมติฐานที่ 1 ความพึงพอใจ ความตั้งใจในการมาเที่ยวซ้ำ และความเต็มใจที่จะจ่าย เป็นองค์ประกอบร่วมในการอธิบายประสิทธิผลการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เมื่อพิจารณาจากค่าน้ำหนักขององค์ประกอบตามลำดับสามารถอธิบายได้ว่าองค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน คือ 1) ความพึงพอใจ 2) ความตั้งใจในการมาเที่ยวซ้ำ และ 3) ความเต็มใจที่จะจ่าย ส่งผลให้เกิดประสิทธิผลการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งสามารถเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบายและเป็นข้อเสนอพิจารณาวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว

ตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของประสิทธิผลการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ (ตัวแปรสังเกตได้)	ค่าสถิติ		
	Factor Loading	R ²	Sig.
ประสิทธิผลการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง			
1. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง	0.697	0.486	.001
2. ความตั้งใจในการกลับมาเที่ยวซ้ำ	0.708	0.502	.001
3. ความเต็มใจที่นักท่องเที่ยวจะจ่ายเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง	0.557	0.310	.001
Goodness of fit Index : $\chi^2 = 33.250$, df = 22, p < 0.05, RMSEA = 0.036, GFI = 0.981, CMIN/DF = 1.511			

ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ว่าความตั้งใจในการมาเที่ยวซ้ำ มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในเขตเทศบาลนครลำปาง มากที่สุด และนับเป็นพฤติกรรมที่ส่งผลทางบวกยังมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในเขตเทศบาลนครลำปาง เนื่องจากนักท่องเที่ยวมีเครือข่ายสำหรับติดต่อเกี่ยวกับร้านสินค้าของที่ระลึกที่มีจำหน่ายเฉพาะในเขตเทศบาลนครลำปาง ประกอบกับการเปรียบเทียบประสบการณ์จริงกับข้อมูลการท่องเที่ยวของผู้ที่เคยมาก่อนเพิ่มมากขึ้น และมีการคำนวณค่าใช้จ่ายสำหรับการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปางในครั้งถัดไป ซึ่งเป็นความมุ่งมั่นจะกระทำ

สามารถช่วยให้ทราบแนวโน้มการเกิดพฤติกรรมในครั้งต่อไป ซึ่งการที่จะทำให้แนวโน้มของการมาเที่ยวซ้ำอีกครั้งได้ยังอาศัย ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการจัดการโลจิสติกส์เพื่อท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง เนื่องจากกิจกรรมเชิงวัฒนธรรมสร้างประสบการณ์ที่ตราตรึงใจ ความสะอาดในแหล่งท่องเที่ยวมีผลต่อการได้รับประสบการณ์ที่ตราตรึงใจ การค้นหาข้อมูลด้านการเดินทางท่องเที่ยวจากระบบฐานข้อมูลออนไลน์ที่ง่าย ไม่ซับซ้อนและมีเครือข่ายสังคมออนไลน์ในการค้นหาข้อมูลความหลากหลายในการเลือกใช้บริการ และความคาดหวังของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานที่พักผ่อนตรงกับสถานที่จริง มีส่วนสำคัญต่อการจัดการท่องเที่ยวที่มุ่งให้นักท่องเที่ยวชาวไทยเกิดความพึงพอใจ อีกทั้งมีความเต็มใจที่นักท่องเที่ยวจะจ่ายเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ครอบคลุมถึงค่าที่พัก ค่าเดินทาง ค่าอาหาร และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ซึ่งมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในเขตเทศบาลนครลำปาง เนื่องจากจำนวนเงินโดยเฉลี่ยที่สามารถจ่ายเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมต่อคนต่อวัน และจำนวนเงินโดยเฉลี่ยที่สามารถจ่ายในภาพรวมต่อคนต่อวัน

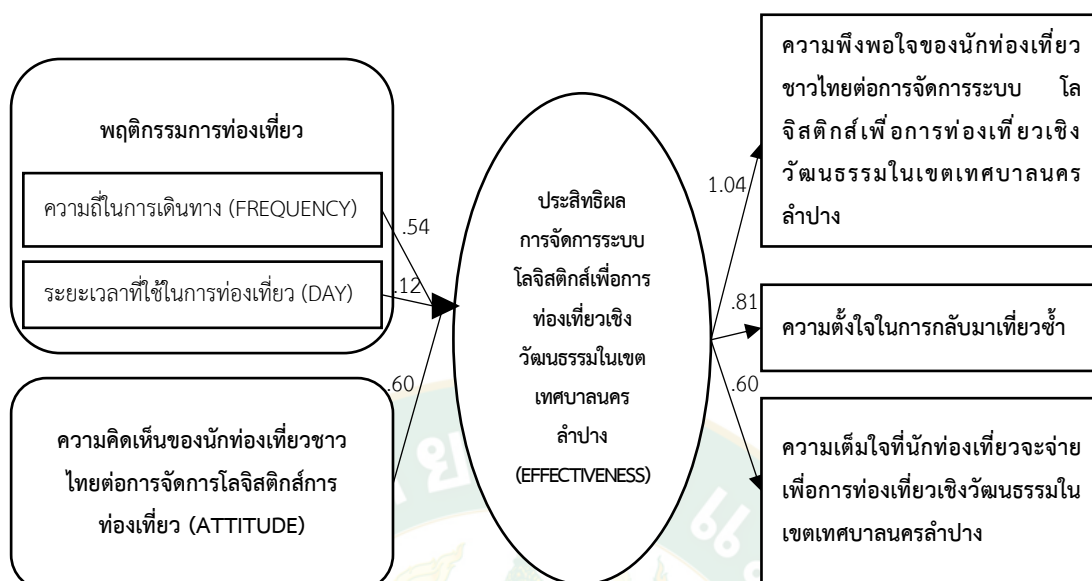
ตอนที่ 4 รูปแบบของปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิภาพการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง

ข้อมูลสำหรับนำมาวิเคราะห์ตามข้อตกลงเบื้องต้น (Assumption) ต้องเป็นตัวแปรเชิงปริมาณ (Quantitative Variable) หรือตัวแปรต่อเนื่อง (Continuous Variable) ซึ่งมีระดับการวัดเป็นระดับช่วง (Interval Scale) หรือ ระดับอัตราส่วน (Ratio Scale) ทั้งนี้ในกรณีที่จำเป็นต้องมีตัวแปรอิสระที่ใช้ระดับการวัดแบบกลุ่ม (Nominal Scale) หรือระดับอันดับ (Ordinal Scale) จะต้องแปลงข้อมูลให้เป็นตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) ให้มีระดับเป็น 1 กับ 0 ก่อนนำไปวิเคราะห์ (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2551: 444) ผู้วิจัยได้นำตัวแปรอิสระทุกตัวในกรอบแนวคิดเข้าสมการในขั้นแรก จากนั้นทำการตัดตัวแปรที่มีค่าไม่มีนัยยะสำคัญทางสถิติ แล้ววิเคราะห์ในโปรแกรม AMOS ซึ่งพบว่าตัวแปรที่มีค่านัยสำคัญทางสถิติ จึงคัดเลือกตัวแปรเข้าสู่สมการ โดยที่ x^2 มีค่ามากกว่า 0.05 อย่างไรก็ตามตัวแปรอิสระในกรอบแนวคิดการวิจัยที่เป็นตัวแปรเชิงคุณภาพนั้น ผู้วิจัยได้ใช้ประกอบการเขียนอธิบายผลการวิจัยแบบบรรยายลักษณะทั่วไปและพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย โดยอาศัยทฤษฎีทางพฤติกรรมศาสตร์ แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสนับสนุนตัวแปรในรูปของปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิภาพการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง รายละเอียดดังตาราง 20

ตารางที่ 19 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง

สัญลักษณ์	ตัวแปรอิสระ	ค่าสถิติ			
		B	S.E.	t	Sig.
FREQUENCY	ความถี่ในการเดินทาง	0.541	0.012	6.373	0.01
DAY	ระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทาง	0.119	0.012	2.372	0.02
ATTITUDE	ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยว	0.604	0.050	6.283	0.01
$R^2=0.729$, $\chi^2=50.606$, $F=95.63$, $p<0.05$, $df=41$, $p=0.145$, $CMIN/DF=1.234$, $GFI=0.980$, $RMSEA=0.024$					

ผลการวิเคราะห์พบว่า ตัวแปรในสมการวิเคราะห์มีปัจจัยที่สัมพันธ์กันจึงยอมรับ สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านพฤติกรรมการท่องเที่ยวและความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาด้านความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยว (ATTITUDE) มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง ในระดับมากที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่าเมื่อนักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยว (ATTITUDE) มากขึ้น ประสิทธิผลการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง (EFFECTIVENESS) จะเพิ่มมากขึ้นด้วย เช่นเดียวกันกับผลการวิเคราะห์ด้านความถี่ในการเดินทาง (FREQUENCY) มีอิทธิพลในระดับรองลงมา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่าเมื่อนักท่องเที่ยวมีความถี่ในการเดินทาง (FREQUENCY) มากขึ้น ประสิทธิผลการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง (EFFECTIVENESS) ก็จะเพิ่มมากขึ้นด้วย และเมื่อนักท่องเที่ยวมีระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทาง (DAY) มากขึ้น ประสิทธิผลการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง (EFFECTIVENESS) ก็จะเพิ่มมากขึ้นด้วย มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.02 ด้วยตามลำดับ รายละเอียดดังภาพ 65

ภาพที่ 65 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง

สามารถสรุปได้ว่าการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแสดงให้เห็นถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในด้านความถี่ในการเดินทาง (FREQUENCY) ระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทาง (DAY) ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยว (ATTITUDE) กับประสิทธิผลการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง ซึ่งสามารถอธิบายการผันแปรระหว่างปัจจัยต่างๆ

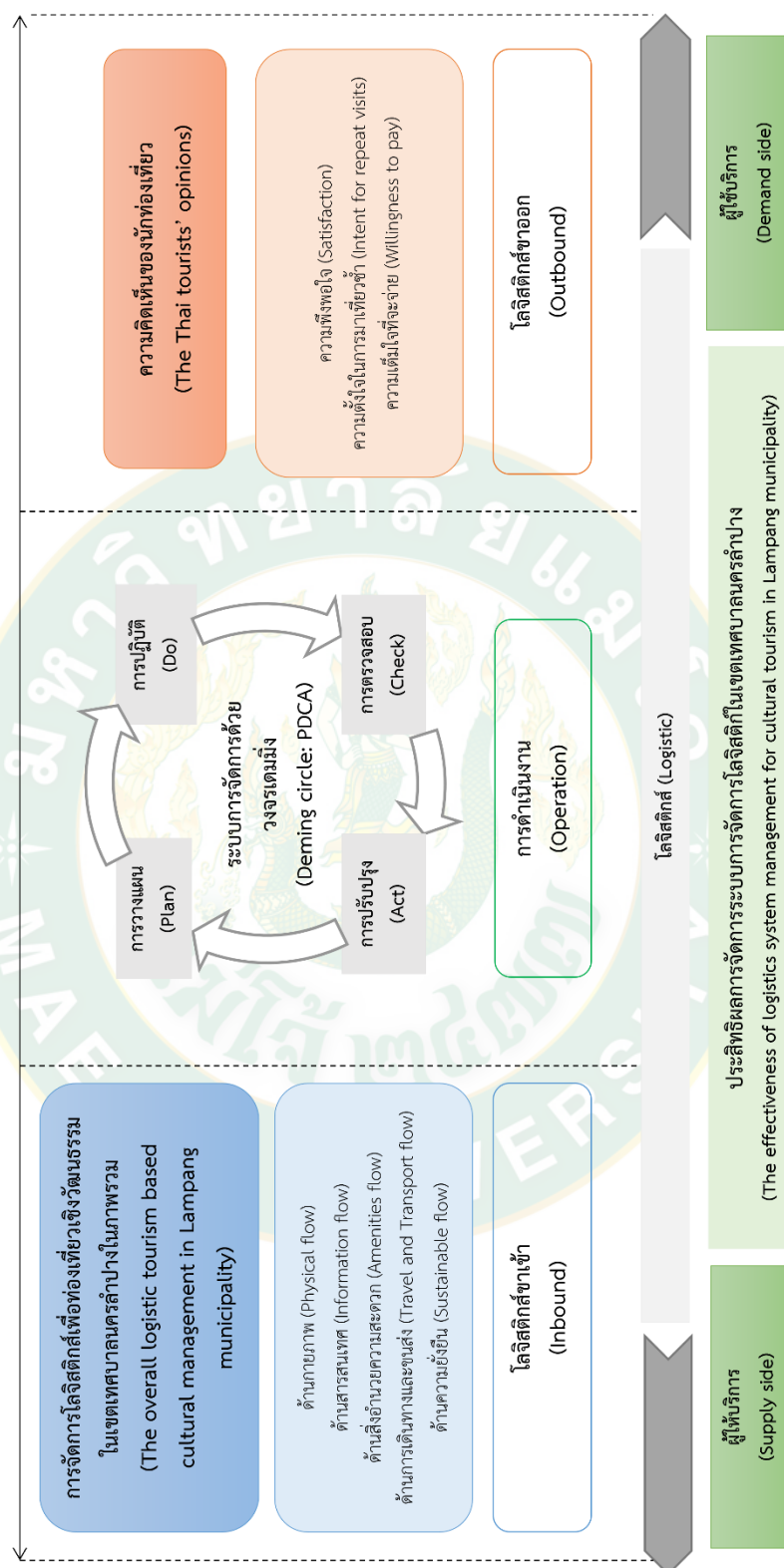
ตอนที่ 5 ผลการสังเคราะห์และออกแบบระบบการจัดการโลจิสติกส์เพื่อเพิ่มประสิทธิผลการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง

การส่งเสริมและพัฒนากการท่องเที่ยวเมืองรองในด้านของจังหวัดลำปางมีการขับเคลื่อนการดำเนินงานที่เกื้อหนุนให้มูลค่าเชิงเศรษฐกิจของประเทศไทยเติบโต ซึ่งสามารถพิจารณาได้จากจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาในจังหวัดลำปางในแต่ละปี การเพิ่มปริมาณเที่ยวบิน การจัดกิจกรรมตามนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวประกอบกับการใช้จ่ายเงินสำหรับการท่องเที่ยวครอบคลุมตั้งแต่ขั้นตอนวางแผนการเดินทางทั้งการจองที่พัก กิจกรรมการท่องเที่ยว เรื่อยมาจนถึงช่วงที่มีการท่องเที่ยวทั้งการใช้ระบบขนส่งสาธารณะ การอุดหนุนสินค้าที่ระลึก การใช้บริการร้านอาหารและเครื่องดื่ม การร่วมใช้วัสดุที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมตลอดระยะเวลาที่มีการท่องเที่ยวเกิดขึ้น ซึ่ง

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการนี้ยังกลายเป็นอีกตัวชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดลำปาง ดังที่เริ่มมีการผลักดันให้ประเด็นการท่องเที่ยวเข้าสู่ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดลำปางนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 เป็นต้นมา สำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยวในภาพรวมของจังหวัดลำปาง ในช่วงระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา มีการขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างต่อเนื่องซึ่งเป็นไปตามนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวของหน่วยงานภาครัฐด้านการท่องเที่ยว เช่น แนวคิด 12 เมืองต้องห้าม...พลาด มาตรการลดหย่อนภาษีท่องเที่ยวเมืองรอง อีกทั้งนโยบายของรัฐบาลในการปลูกจิตสำนึกให้อนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นและชุมชนและการกระตุ้นการใช้จ่ายในโครงการชิม ช้อป ใช้ โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี การประกาศให้ปีพ.ศ. 2561 เป็นปีการท่องเที่ยวลำปาง ซึ่งเป็นปรากฏการณ์กระตุ้นให้เกิดกระแสการเดินทางของนักท่องเที่ยวชาวไทยให้เดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ ซึ่งสามารถสังเคราะห์และออกแบบระบบการจัดการโลจิสติกส์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปางดังนี้

5.1 การสังเคราะห์ระบบการจัดการโลจิสติกส์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง

ระบบการจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวจึงสามารถเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างข้อได้เปรียบทางการแข่งขันให้กับจังหวัดลำปาง ภายใต้การมีกระบวนการดำเนินงานในการเคลื่อนย้ายทรัพยากรซึ่งเป็นสินค้าและบริการตามองค์ประกอบของโลจิสติกส์ในด้านกายภาพ ด้านสารสนเทศ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการเดินทางและการขนส่ง และด้านความยั่งยืนตลอดขั้นตอนอย่างมีระบบจากจุดต้นทางไปยังจุดหมายปลายทาง ภายใต้เงื่อนไขของการที่สามารถอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวได้อย่างตรงจุดและในการรักษาระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเป็นครั้งแรกและนักท่องเที่ยวที่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวที่มากกว่า 1 ครั้ง ให้มีความใกล้เคียงกับผลของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่ที่มีต่อองค์ประกอบของโลจิสติกส์การท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปางในภาพรวม โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.00$, $S.D.=0.68$) ให้เกิดความพึงพอใจจนนำมาสู่ความตั้งใจในการมาเที่ยวซ้ำ รวมถึงความเต็มใจที่นักท่องเที่ยวจะจ่ายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการท่องเที่ยวสำหรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง ดังรายละเอียดในภาพ 66

ภาพที่ 66 ผลการสังเคราะห์ระบบการจัดการโลจิสติกส์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง

การจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวของเขตเทศบาลนครลำปางเมื่ออธิบายตามหลักการจัดการโลจิสติกส์ที่มี**ขั้นตอนแรกในด้านโลจิสติกส์ขาเข้า** (Inbound Logistics) ในการมุ่งจัดการการเคลื่อนย้ายวัตถุดิบ รวมถึงสินค้าและบริการจากต้นทางมายังแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้น โดยมีหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน ที่จัดตั้งกลุ่มสำหรับการท่องเที่ยว เป็นผู้ให้บริการ มีบทบาทในการจัดสรรทรัพยากรในพื้นที่เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว ทั้งการพัฒนาและส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยเน้นแหล่งท่องเที่ยวทางศาสนา (เช่น วัดปงสนุก วัดศรีทองเมือง วัดพระแก้วดอนเต้า วัดเชียงราย) แหล่งท่องเที่ยววิถีชีวิตชุมชนท้องถิ่น (เช่น กาดกองต้า ถนนสายวัฒนธรรม ตลาดรัตน ชุมชนท่องเที่ยวบ้านท่ามะโอ) และแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ (เช่น บ้านเสานัก บ้านหลุยส์ ที่ เลี้ยวโนเวนส์ สะพานรัชฎาภิเศก สะพานดำ) ซึ่งชี้ให้เห็นสภาพพื้นที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และชุมชนยังมีความงดงามในเชิงสถาปัตยกรรมได้รับการอนุรักษ์ให้คงความเป็นเอกลักษณ์และมีการปรับใช้เป็นจุดดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยวด้วย

ในส่วนของคุณภาพแนะนำจังหวัด และข้อมูลด้านการท่องเที่ยวที่อยู่ในเขตเทศบาลนครลำปาง มีหน่วยงานมีการดูแลรับผิดชอบโดย ผ่านเอกสารเผยแพร่ ทั้งคู่มือการท่องเที่ยว แผ่นพับ เว็บไซต์ของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนเสนอเนื้อหาภาพโดยรวมของจังหวัดและภาคชุมชนที่มีการประชาสัมพันธ์ชุมชนในฐานะที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวและมีการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวของชุมชนเครือข่าย ป้ายประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของจังหวัด ทั้งในด้านของดีของจังหวัดลำปาง กิจกรรมการท่องเที่ยว สถานที่พัก สถานที่แวะพักผ่อนชั่วคราว กิจกรรมรณรงค์การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ป้ายสื่อความหมาย ป้ายบอกทาง ตั้งอยู่ตลอดเส้นทางเดินทางเข้าสู่จังหวัดลำปางและภายในตัวเมือง รวมถึงในเขตเทศบาลนครลำปาง การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่อำนวยความสะดวกผู้คนหลากหลายให้มีความสะดวกสบายต่อการเดินทางมายังจังหวัดลำปาง การสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกรองรับการขยายตัวของผู้คนก่อให้เกิดการสร้างเมืองที่มีขนาดใหญ่ขึ้นตามมา บ้านเรือน อาคารสำนักงาน จุดแวะพัก ร้านค้า ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก จุดจอดรถ มีความพร้อมในการให้บริการ สถานที่พักอาศัยมีการปรับให้เป็นสถานที่พักชั่วคราว การให้บริการอาหารและเครื่องดื่มรวมถึงมีการปรับให้เป็นสถานที่ถ่ายภาพแก่ผู้สนใจและมีการใช้ความโดดเด่นทางวัฒนธรรมสถาปัตยกรรมเป็นสัญลักษณ์สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับแหล่งท่องเที่ยวเช่นเดียวกันกับสินค้าของที่ระลึก

การจัดการด้านการเดินทางนักท่องเที่ยวหากมีจุดเริ่มต้นที่กรุงเทพมหานครสามารถเดินทางเข้าสู่จังหวัดลำปาง ทั้งวิธีการเดินทางได้จากทางอากาศโดยมีสายการบินภายในประเทศเปิดให้บริการทุกวัน จำนวน 2 สายการบิน และเส้นทางคมนาคมทางบกสามารถขับรถยนต์มาได้เองหรือใช้บริการรถยนต์โดยสารสาธารณะไม่ว่าทางรถไฟที่มีการปรับปรุงให้มีความพร้อมต่อการให้บริการเริ่มตั้งแต่วันที่ 08.30-02.00 น. ราคาประมาณ 286-634 บาท ทางถนนโดยรถโดยสารประจำทาง

เริ่มตั้งแต่เวลา 08.30-22.00 น. ราคาประมาณ 457-800 บาท ส่วนการจัดการขนส่งภายในเขตเทศบาลนครลำปางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมีทั้งการขนส่งที่รองรับวิถีชีวิตผู้คนที่ให้บริการแบบสาธารณะเชื่อมเส้นทางภายใน-ภายนอกเขตเทศบาลนครลำปาง และการขนส่งที่ปรับใช้เพื่อการท่องเที่ยว เช่น รถราง จักรยาน รถสองแถว รถแท็กซี่ รถม้า มีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและยังคงให้บริการอยู่แต่เพียงในประเทศไทย สำหรับจุดให้บริการรับ-ส่งตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีผู้คนพลุกพล่านเพื่อให้มีความสะดวกต่อการเข้าถึงได้ง่าย โดยมุ่งสู่การตอบสนองความพึงพอใจแก่ผู้รับบริการได้อย่างสูงสุด

การจัดการสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปางเป็นไปตามบทบาทหน้าที่หลักของหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ผู้ประกอบการ ตลอดจนประชาชนในพื้นที่โดยมีส่วนร่วมกันในการรักษาสภาพแวดล้อมหรือบรรยากาศของพื้นที่ให้น่าอยู่ มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย มีการลดการใช้ขยะหรือพลาสติก โดยมุ่งเน้นให้เกิดการใช้ผลิตภัณฑ์ทางเลือกอื่นๆ ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นการลดและหมุนเวียนให้เกิดการนำมาใช้ซ้ำอีกครั้ง ทำให้เกิดความยั่งยืนในด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ในส่วนของการอนุรักษ์และฟื้นฟูวัฒนธรรม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตลอดถึงประชาชนในพื้นที่ได้มีส่วนร่วมสำคัญในการร่วมอนุรักษ์ ฟื้นฟู สืบสาน คุณค่าและความงดงามทางวัฒนธรรมสู่รุ่นลูกหลาน แม้จะมีการนำแนวคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism) เข้ามาประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เน้นการอนุรักษ์และให้ความรู้ทางการท่องเที่ยวควบคู่กับการจัดการของเสีย ซึ่งเป็นผลทางบวกที่ทำให้เกิดคุณค่าและนวัตกรรม เกิดการกระตุ้นให้เกิดการท่องเที่ยวที่สามารถยกระดับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้เป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยวจนเกิดความต้องการเดินทางมาท่องเที่ยวและมีการกลับมาซ้ำสำหรับนักท่องเที่ยวบางกลุ่มและเกิดความยั่งยืนของพื้นที่ด้วย

ขั้นตอนที่สองของการจัดการโลจิสติกส์เป็นกระบวนการดำเนินงาน (Operation) ที่เชื่อมโยงแต่ละขั้นตอนของการดำเนินงานอย่างเป็นระบบทั้งนี้เพื่อให้เกิดประสิทธิผลของการดำเนินงานให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ จึงประยุกต์ใช้ระบบการจัดการด้วยวงจรเดมมิง (Deming Circle) ในการอธิบายการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ครอบคลุมถึง 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Plan) การปฏิบัติ (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุง (Act) และครอบคลุมถึงขั้นตอนตามหลักการจัดการโลจิสติกส์ในการวางแผนการผลิต การวางแผนการกระจายสินค้า การวางแผนจัดหาสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวที่ตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยว ซึ่งผู้ให้บริการ หมายรวมถึงหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคของชุมชนมีความพยายามในการปรับตัวด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวตลอดระยะเวลาหลายปี โดยการรวบรวมข้อมูลสถิติจำนวนของนักท่องเที่ยว จำนวนของสถานประกอบการสนับสนุนการท่องเที่ยว จำนวนของสิ่งอำนวยความสะดวกและธุรกิจท่องเที่ยว การวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว สำหรับเป็นข้อมูล

ประกอบกำหนดยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดลำปางและในเขตเทศบาลนครลำปาง

การดำเนินการจัดโครงการด้านการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวที่มีความสอดคล้องกับภารกิจหลักของหน่วยงาน ทั้งการจัดสรรงบประมาณผ่านหน่วยงานใน จบจังหวัด จบกระทรวง/กรม และงบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนการรวมกลุ่มของชุมชนท่องเที่ยวมีการจัดการท่องเที่ยวโดยเน้นการจัดกิจกรรมส่งเสริม การดูแลและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปาง เช่น การส่งเสริมการตลาด การประชาสัมพันธ์ การพัฒนา การประกอบกิจการของภาคธุรกิจ โดยมีหน่วยงานรัฐที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวในภาพรวมของจังหวัด (สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา สำนักงานอุตสาหกรรม สำนักงานวัฒนธรรม การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานพาณิชย์) สมาคมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปาง (สมาคมผู้ประกอบการนำเที่ยว สมาคมรถม้า สมาคมการท่องเที่ยวโดยชุมชน) หน่วยงานรัฐที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปาง (เทศบาลนครลำปาง กลุ่มของชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปาง ชุมชนท่ามะโอ)

การดำเนินโครงการตามแผนพัฒนาจังหวัดเป็นไปตามอำนาจหน้าที่และภารกิจรับผิดชอบพบว่ายังขาดการบูรณาการทำงานร่วมกันและการประเมินของหน่วยงานและกลุ่มคนที่มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นแบบแยกส่วน ซึ่งยังขาดการประเมินภาพรวมของการท่องเที่ยวเพื่อจะนำไปสู่เป้าหมายของจังหวัดที่ตั้งไว้ร่วมกันแต่มีความสอดคล้องการผลิตผลการดำเนินการที่ส่งผลต่อเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และสามารถสร้างรายได้ส่วนหนึ่งจากภาคการท่องเที่ยวและบริการให้กับจังหวัดตลอดมา ในส่วนของชุมชนท่องเที่ยวมีการรวมกลุ่มที่เข้มแข็ง โดยมีการขอความร่วมมือในการเข้าร่วมการประชุมแบบมีส่วนร่วมตั้งแต่ขั้นตอนวางแผน ปฏิบัติ และมีการติดตามผลการดำเนินงานผ่านการประชุมประจำเดือน และในกรณีที่มีเหตุการณ์สำคัญระหว่างเดือนเพื่อแก้ไขปัญหาค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นและสรุปผลการดำเนินงานแก่สมาชิกได้รับรู้ร่วมกัน และการประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นของจังหวัดที่ส่งผลให้เกิดการปรับตัวในการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดลำปางอย่างต่อเนื่อง และการสร้างเครือข่ายที่เชื่อมกันทุกระดับตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และจังหวัด ทั้งนี้ในการจัดทำโครงการระหว่างหน่วยงานยังมีการบูรณาการกับภาคส่วนสำคัญที่เกี่ยวข้องในระดับที่น้อยส่งผลให้เกิดความซับซ้อนในการออกแบบกิจกรรมและโอกาสของการรับฟังความคิดเห็นในการบริหารจัดการท่องเที่ยวของกลุ่มคนรุ่นใหม่ยังเข้าถึงได้น้อย

ด้านของโลจิสติกส์ขาออก (Outbound Logistics) ที่มีการจัดการเคลื่อนย้ายสินค้าและบริการที่มีความพร้อมส่งต่อไปยังนักท่องเที่ยว ครอบคลุมถึงขั้นตอนการประมวลค่าส่งซื้อจากผู้ให้บริการ การจัดเก็บสินค้า ซึ่งในด้านการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปางมีสินค้าที่จับต้องได้เป็นสินค้าของที่ระลึกและการบริการที่ไม่สามารถจับต้องได้รวมถึงการศึกษา เรียนรู้ การเข้าชมแหล่งท่องเที่ยว การเข้าร่วมงานเทศกาลประเพณี จึงทำให้มีสินค้าที่เก็บไว้ได้ตามช่วงระยะเวลาที่จำกัดและ

ทั้งที่ไม่มีระยะเวลาจำกัด การบรรจุหีบห่อ (Packaging) ที่ดีจะช่วยดึงดูดความสนใจให้เกิดการซื้อขึ้นนั้นสามารถอธิบายกับการท่องเที่ยวด้วยการประชาสัมพันธ์ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดการท่องเที่ยวที่ผู้ให้บริการนำเสนอแก่ผู้ใช้บริการที่มีการเปลี่ยนแปลงตามนโยบายการท่องเที่ยวในแต่ละปีเนื่องจากหีบห่อนั้นเป็นสิ่งที่ผู้คนพบเห็นหากสามารถเสนอขายที่ตรงตามความต้องการสามารถเป็นโอกาสในการสร้างความประทับใจแรกจนนำไปสู่การซื้อ-ขายเช่นกัน และการขนส่งซึ่งเป็นกิจกรรมสำคัญต่อการจัดการโลจิสติกส์รวมถึงการท่องเที่ยวที่มีความเกี่ยวข้องกับการเดินทางในการเชื่อมต่อระหว่างที่มีการท่องเที่ยวรวมถึงกระจายนักท่องเที่ยวไปยังจุดแวะพักหรือจุดหมายปลายทาง การบริการนักท่องเที่ยวกลายเป็นสิ่งสำคัญที่ขาดออกจากการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวไม่ได้ และเมื่อเชื่อมโยงในมิติจากการใช้เทคนิคทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวสามารถเจาะลึกลงรายละเอียดที่นักท่องเที่ยวชาวไทยให้ความสำคัญกับองค์ประกอบด้านความพึงพอใจสูงสุดโดยที่นักท่องเที่ยวสามารถได้รับความพึงพอใจส่วนหนึ่งจากการได้รับการตอบสนองความต้องการและการได้รับประสบการณ์ที่ดีน่าประทับใจจากการท่องเที่ยวประกอบกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวโดยเฉพาะในด้านความถี่ในการเดินทาง จำนวนวันที่ใช้สำหรับการท่องเที่ยวมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง

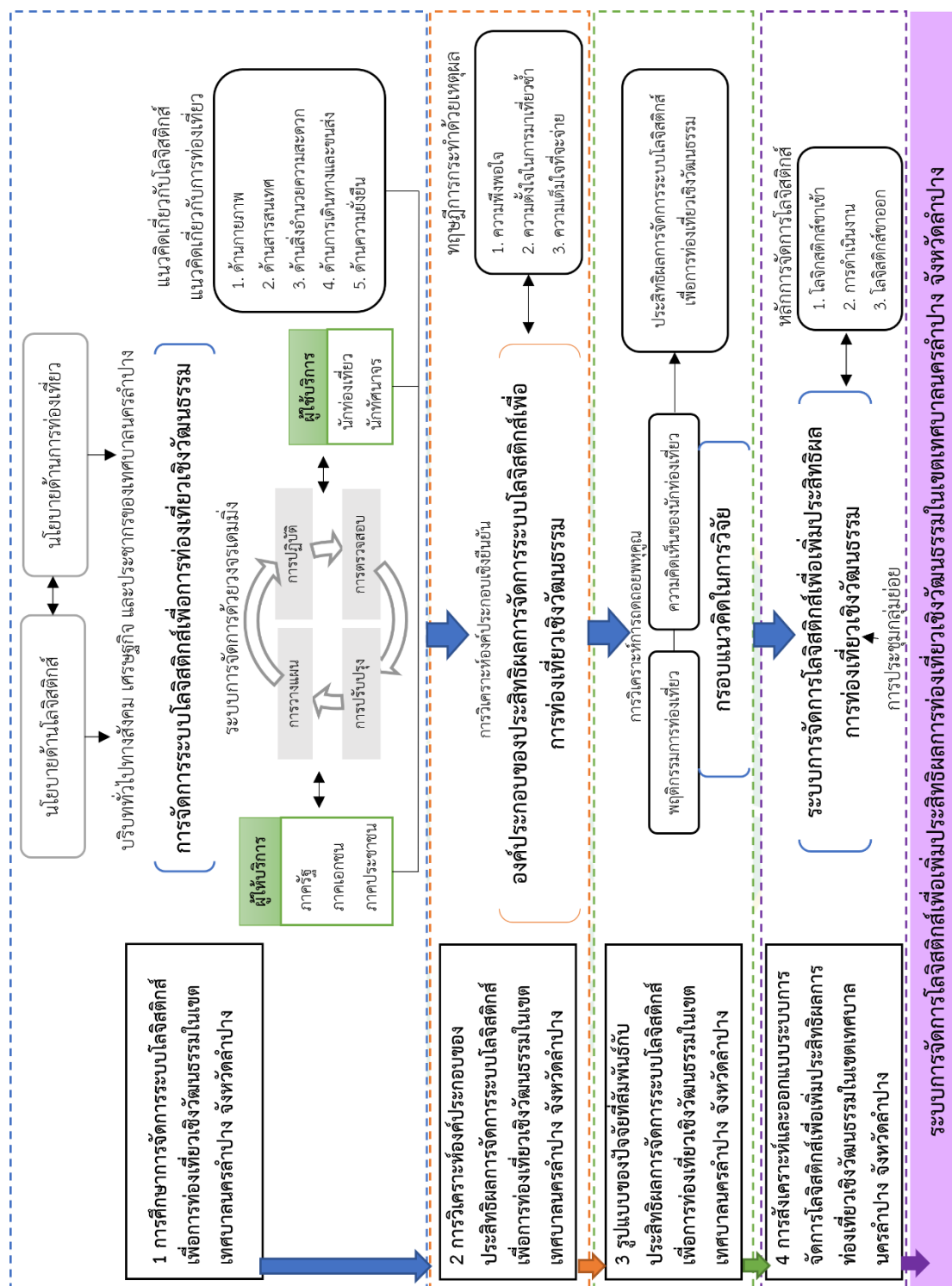
อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวแม้จะมีความอ่อนไหวต่อปัจจัยแวดล้อมที่สามารถส่งผลกระทบทั้งเชิงบวกและเชิงลบซึ่งสามารถกลายเป็นข้อได้เปรียบหรือข้อเสียเปรียบต่อการพัฒนาจึงสามารถสรุปได้ว่าประสิทธิผลที่เกิดขึ้นนั้นต้องตอบสนองความต้องการทั้งในด้านของผู้ให้บริการและผู้ให้บริการท่ามกลางทรัพยากรที่มีความโดดเด่นแต่หากขาดการจัดการที่ดีและเป็นระบบก็สามารถสูญเสียโอกาสในการได้รับมูลค่าเพิ่มที่ส่งเสริมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ทำให้การดำเนินงานที่เกิดขึ้นจำเป็นต้องเกื้อหนุนระหว่างกัน ทั้งนี้ผู้ให้บริการต้องมีการจัดการทรัพยากรทางการท่องเที่ยวไปยังผู้ใช้บริการในมิติของโลจิสติกส์การท่องเที่ยวต้องอำนวยความสะดวกครอบคลุมถึงแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงาม กิจกรรมที่ดึงดูดใจ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่เป็นประโยชน์ สิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ที่มีความพร้อมในการให้บริการและสามารถรองรับได้ วิธีการเดินทางเข้ามายังจังหวัดลำปางต้องเชื่อมต่อกับระบบขนส่งไปยังพื้นที่ที่มีการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปางและพื้นที่ใกล้เคียง และการจัดการทรัพยากรที่สามารถเอื้อประโยชน์สำหรับกลุ่มอื่นๆ ตลอดจนการอนุรักษ์ทรัพยากรทางวัฒนธรรมในการนำไปใช้ร่วมกันต่อไป

การจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปางได้ขับเคลื่อนด้วยภาคีเครือข่ายภายในจังหวัดประกอบด้วยหน่วยหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ในการสนับสนุน ส่งเสริมการและร่วมได้รับประโยชน์ที่มาจากการท่องเที่ยวของจังหวัดลำปาง ทั้งในส่วนของการประชาสัมพันธ์ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยว การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมพิเศษ เทศกาล งานประเพณี สิ่งอำนวยความสะดวกที่สนับสนุนการเดินทางและขนส่ง การ

อนุรักษ์ความโดดเด่นทางวัฒนธรรมตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา สำหรับการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวของจังหวัดลำปางตามที่ปรากฏในแผนพัฒนาจังหวัดลำปางและการสรุปประเด็นที่ได้จากตัวแทนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียยังคงมีความคิดเห็นตรงกันในด้านของความจำเป็นที่จะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากหลายภาคส่วนในการกำหนดเป้าหมายของการพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกัน เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวได้ครบทุกมิติ โดยให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีบทบาทในการแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง ตลอดจนการร่วมถอดประเด็นภายหลังที่การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเสร็จสิ้นลง

5.2 การออกแบบระบบการจัดการโลจิสติกส์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง

การจัดการท่องเที่ยวที่เป็นระบบสามารถตอบสนองความต้องการแก่นักท่องเที่ยวเนื่องด้วยพฤติกรรมการท่องเที่ยวในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอจึงทำให้ภาพรวมของการท่องเที่ยวตั้งแต่ระดับประเทศเรื่อยลงสู่ระดับจังหวัดต้องมีการปรับตัวให้สอดคล้องกับสถานการณ์เช่นเดียวกัน สำหรับการศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์ในครั้งนี้ได้มีการทบทวนข้อมูลที่ได้จากเอกสารทางวิชาการทั้งแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วคัดเลือกตัวแปรสำหรับใช้ในการศึกษา และเรียบเรียงประเด็นในการสัมภาษณ์ ประกอบกับรายงานผลการดำเนินงานของหน่วยงานในส่วนนโยบายด้านการท่องเที่ยวและนโยบายด้านโลจิสติกส์ที่มุ่งสร้างข้อเปรียบเทียบทางการแข่งขันสู่การพัฒนาที่เติบโตในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ได้มีการสัมภาษณ์ประเด็นการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากผู้ให้บริการซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการท่องเที่ยว หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการในพื้นที่ ภาคประชาชน กับการสอบถามความคิดเห็นของผู้ใช้บริการ นักท่องเที่ยว นักทัศนจร ที่มีต่อการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมดังกล่าว จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาวิเคราะห์องค์ประกอบของประสิทธิภาพการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง และศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิภาพ เพื่อทำการสังเคราะห์จนนำไปสู่การออกแบบระบบการจัดการโลจิสติกส์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง และยืนยันข้อมูลหรือระบบการจัดการโลจิสติกส์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) ได้แก่ ตัวแทนจากภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนในจังหวัดลำปาง โดยสามารถสรุปกระบวนการสังเคราะห์ ดังภาพ 67

ภาพที่ 67 กระบวนการสังเคราะห์ระบบการจัดการโลจิสติกส์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการท่องเที่ยว
เชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง

การสังเคราะห์ระบบการจัดการโลจิสติกส์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง ในหัวข้อ 5.1 พบว่า องค์ประกอบที่มีส่วนสำคัญในการจัดการระบบโลจิสติกส์ ซึ่งประกอบด้วย 1) โลจิสติกส์ขาเข้า ได้แก่ ด้านกายภาพ ด้านสารสนเทศ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการเดินทางและขนส่ง และด้านความยั่งยืน 2) โลจิสติกส์ขาออก ได้แก่ ความพึงพอใจ ความตั้งใจในการมาเที่ยวซ้ำ และความเต็มใจที่นักท่องเที่ยวจะจ่าย เมื่อได้มีการดำเนินงานตามวงจรของเดมมิง (PDCA) แล้วจะทำให้เกิดประสิทธิผลต่อผู้ให้บริการและผู้ใช้บริการในการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง

มูลค่ามวลรวมของจังหวัดลำปางมีภาคบริการที่มีแนวโน้มเติบโตเป็นลำดับที่สอง รองจากภาคการเกษตรที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐกิจ ส่งผลให้ผู้ประกอบการในจังหวัดมีความเชื่อมั่นในการประกอบธุรกิจซึ่งมีส่วนช่วยสนับสนุนการท่องเที่ยวและบริการอีกทางหนึ่ง ประกอบกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่สามารถตอบสนองกิจกรรมของโลจิสติกส์ที่มีการขับเคลื่อนจากความสำเร็จได้เปรียบทางภูมิศาสตร์ของจังหวัดตลอดมาช่วยสนับสนุนอุตสาหกรรมอื่นที่สร้างรายได้ให้แก่จังหวัดลำปางซึ่งรวมถึงอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเช่นกัน ทั้งนี้ ทางด้านโลจิสติกส์ยังพบจุดอ่อนจากการวิเคราะห์ข้อมูลในแผนจังหวัดลำปาง (พ.ศ. 2560-2564) ในด้านกิจกรรมการขนส่งด้วยระบบการขนส่งสาธารณะที่พบว่ามีไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ การบริหารสินค้าคงคลังอย่างมีประสิทธิภาพ และกระบวนการสั่งซื้อ ล้วนเป็นกิจกรรมที่สำคัญต่อการพัฒนาโลจิสติกส์ของจังหวัดซึ่งในการจัดการระบบโลจิสติกส์ต้องมีการประสานแต่ละกระบวนการดำเนินงานให้สามารถอำนวยความสะดวกเริ่มตั้งแต่โลจิสติกส์ขาเข้า (จุดต้นทาง) กระบวนการดำเนินงาน (กลางทาง) และโลจิสติกส์ขาออก (ปลายทาง) และจากการพัฒนาดังกล่าวจำเป็นต้องมีความสอดคล้องกับแนวโน้มของอุตสาหกรรมที่สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจที่เติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่องทำให้การพัฒนาโลจิสติกส์ต้องมีการเชื่อมโยงกับสินค้าและบริการในภาคของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในการสร้างเป็นข้อได้เปรียบทางการแข่งขันรองรับกับการแข่งขันที่สูงขึ้นทั้งในระดับกลุ่มจังหวัดและในระดับประเทศ

การท่องเที่ยวภายในประเทศถึงแม้ว่าจะมีแนวโน้มที่เติบโตขึ้นจากมาตรการผลักดันและนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวทั้งการทำการตลาด ด้วยการส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่นจากการท่องเที่ยวเมืองรอง (เมื่อเทียบกับช่วงระยะเวลานับตั้งแต่ปีก่อนหน้าที่จะมีสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่เกิดขึ้นในช่วงปลายปีพ.ศ. 2562 ประกอบกับมาตรการป้องกันและรักษาความปลอดภัยที่ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวโดยตรง) ที่สามารถลดขั้นตอนความยุ่งยากที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวได้นับเป็นวิธีการทางหนึ่งที่มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถใช้ประโยชน์ในการกำหนดนโยบายการพัฒนาทั้งด้านโลจิสติกส์และด้านการท่องเที่ยว สำหรับผลของการวิจัยในวัตถุประสงค์ที่ 1-3 ซึ่งให้เห็นถึงผลการดำเนินการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดลำปางได้มีการขับเคลื่อนโดยหน่วยงานและธุรกิจที่มีให้บริการในพื้นที่เขต

เทศบาลนครลำปางตลอดมาอยู่แล้ว เช่น เทศบาลนครลำปาง สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานวัฒนธรรม สำนักงานพัฒนาชุมชน สำนักงานพาณิชย์ สำนักงานอุตสาหกรรม สมาคมรถม้า สมาคมธุรกิจท่องเที่ยว สหกรณ์เดินรถ กลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชน ทั้งการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวไม่ให้เสื่อมโทรม การดำเนินงานระหว่างหน่วยงานร่วมกับชุมชน การอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การประชาสัมพันธ์ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมธุรกิจบริการ เส้นทางท่องเที่ยว แต่เนื่องด้วยพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวในปัจจุบันที่มีความหลากหลายมากขึ้นทำให้การจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมดังกล่าวจำเป็นต้องถูกยกระดับและออกแบบระบบการจัดการโลจิสติกส์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สามารถช่วยอำนวยความสะดวกให้การเดินทางท่องเที่ยวเป็นไปอย่างราบรื่นยิ่งขึ้นและมีความสอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวและสถานการณ์การท่องเที่ยวที่มีการเปลี่ยนแปลง

การตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง สำหรับผู้ให้บริการซึ่งได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และชุมชนที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการท่องเที่ยวสามารถพิจารณาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยเฉพาะกับการรักษาแหล่งท่องเที่ยวให้ตรงกับที่มีการประชาสัมพันธ์ การอนุรักษ์พาหนะที่โดดเด่นทางวัฒนธรรม การประชาสัมพันธ์ร้านอาหารและเครื่องดื่มให้มีความหลากหลายยิ่งขึ้นและการจัดการเส้นทางท่องเที่ยวที่มีข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เช่น ป้ายบอกทาง ป้ายสื่อความหมาย ที่ตั้งของธุรกิจบริการ ตลอดเส้นทางท่องเที่ยวเพื่อประกอบการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวในแต่ละปีได้ และสำหรับการส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวชาวไทยมีพฤติกรรมตั้งใจในการกลับมาเที่ยวซ้ำก็ต่อเมื่อได้อ่านข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวทั้งแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรม ร้านอาหารและเครื่องดื่ม ที่พัก และเส้นทางท่องเที่ยวที่ตั้งอยู่ภายในเขตเทศบาลนครลำปางผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ในระบบออนไลน์ที่ต่างจากประสบการณ์เดิมที่ผ่านมา ทั้งนี้สามารถสรุปประเด็นเร่งด่วนสำหรับการปรับปรุงระบบการจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในด้านการเดินทางและขนส่ง และด้านสารสนเทศในเขตเทศบาลนครลำปาง ให้สามารถรองรับกับพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวที่เดินทางด้วยตนเอง มีรายละเอียดแยกตามหัวข้อดังนี้

5.2.1 การจัดการโลจิสติกส์ด้านการเดินทางและขนส่งเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง

การท่องเที่ยวเป็นการเดินทางจากจุดต้นทางไปยังจุดหมายปลายทางโดยมีการขนส่งเป็นจุดเชื่อมต่อระหว่างจุดต้นทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวหรือสถานที่ที่ดึงดูดใจของนักท่องเที่ยวอื่นตามความ

ต้องการเฉพาะ ในด้านการเดินทางที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปางนั้นจึงต้องมีการออกแบบวิธีการเดินทางและเส้นทางเพื่อการท่องเที่ยวที่ง่าย ไม่ซับซ้อน ซึ่งภายในเขตเทศบาลนครลำปางมีการจัดทำแผนที่เส้นทางท่องเที่ยว ป้ายบอกทาง แต่ถึงกระนั้นยังพบว่ามีแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจำนวนมากกว่าที่มีการประชาสัมพันธ์และยังไม่ได้มีการเพิ่มลงในเส้นทางท่องเที่ยวเท่าที่ควร รวมถึงการปรับข้อมูลในแผนที่ในระบบออนไลน์ให้มีความทันสมัย เนื่องจากพฤติกรรมการท่องเที่ยวเริ่มมีการใช้ข้อมูลที่อยู่ในระบบออนไลน์อำนวยความสะดวกการเดินทางมากขึ้น แต่เมื่อนักท่องเที่ยวใช้ระบบแผนที่ออนไลน์นำทางแล้วต้องเผชิญกับปัญหา เช่น เส้นทางในเมืองที่เชื่อมต่อไปยังแหล่งท่องเที่ยวบางแห่งปิดให้บริการชั่วคราว เส้นทางแนะนำถูกพาไปยังสถานที่อื่นที่ไม่ใช่แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เส้นทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบางแห่งแคบและไม่สามารถพาหนะที่มีขนาดใหญ่เข้าไปได้ หรือการให้บริการของระบบขนส่งสาธารณะที่มีข้อจำกัดในด้านเส้นทางเดินรถที่รองรับกับการเดินทางของผู้คนแต่อาจยังไม่รองรับกับการท่องเที่ยว ซึ่งการให้บริการขนส่งเฉพาะเส้นทางประจำที่วิ่งเท่านั้นซึ่งบางกรณีหากนักท่องเที่ยวเจรจากับผู้ให้บริการขบถยังสามารถเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวบางแห่งได้แต่ต้องจ่ายค่าตอบแทนในระดับที่สูงขึ้นและไม่มีความชัดเจนของราคาที่ต้องจ่ายไปกับการเดินทางแต่ละครั้ง สำหรับการจัดการโลจิสติกส์ด้านการเดินทางและขนส่งที่เหมาะสมกับความต้องการของนักท่องเที่ยวรวมถึงสถานการณ์ในปัจจุบันจึงต้องมีการออกแบบเส้นทางที่เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกับความหลากหลายของวัฒนธรรมที่โดดเด่นที่มีอยู่ในเขตเทศบาลนครลำปาง

การจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ใช้เรื่องราว (Story Telling) ในการเล่าเรื่องราว พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ที่หลากหลาย โดยที่มีการคำนึงถึงจุดเด่นซึ่งจะช่วยกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวสนใจอย่างยิ่งของจุดแวะหรือจุดหมายปลายทาง ซึ่งหมายรวมถึงแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ เรื่องเล่าท้องถิ่น สินค้าที่มีชื่อเสียงทั้งอาหารพื้นถิ่น ข้าวแต่น เซรามิค พาหนะที่ใช้สำหรับขนส่ง รถสองแถวสาธารณะ ที่มีการอนุรักษ์รถรุ่นเก่า และ รถม้า ที่ยังคงอยู่ในวิถีชีวิตของประชาชนในจังหวัดลำปาง ซึ่งในปัจจุบันได้มีการปรับบทบาทการให้บริการสำหรับการท่องเที่ยว ทั้งนี้สำหรับเส้นทางรถม้าที่ให้บริการในเขตเทศบาลนครลำปางยังคงเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวต่างถิ่นแต่ยังมีข้อจำกัดเรื่องเส้นทางรถม้าที่สามารถให้บริการได้เฉพาะเส้นทางรถม้าที่กำหนดไว้เท่านั้นจึงทำให้นักท่องเที่ยวพลาดโอกาสในการเข้าไปเยือนแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกระจายอยู่ในเขตเทศบาลนครลำปาง หากว่าในภายหน้าได้มีการออกแบบเส้นทางรถม้าที่สามารถสร้างรายได้ด้วยการเชื่อมโยงระหว่างผู้ประกอบการรถม้า ผู้ประกอบการหรือเจ้าของแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนท่องเที่ยว หรือธุรกิจบริการที่อยู่ตามเส้นทาง นับว่าเป็นอีกทางเลือกหนึ่งซึ่งสามารถช่วยในการกระตุ้นเศรษฐกิจให้เติบโตและช่วยกระจายรายได้ไปยังกลุ่มต่างๆได้อย่างทั่วถึง สำหรับการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปางดังที่

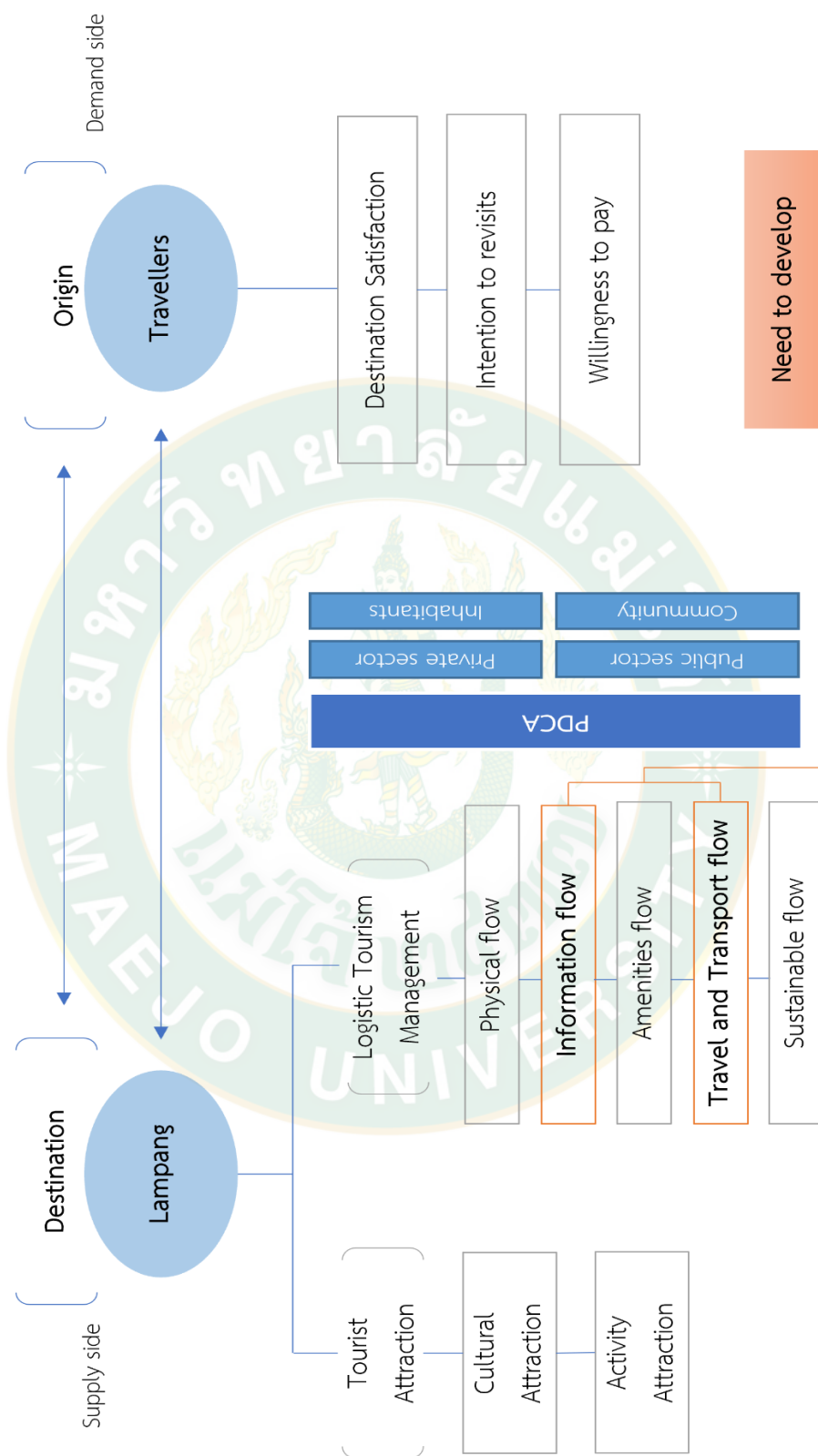
กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการเดินทางและขนส่งทำหน้าที่ในการเชื่อมต่อระหว่างแหล่งท่องเที่ยว จุดแวะ ที่พัก ร้านอาหารและเครื่องดื่ม ตลอดถึงสถานที่ต่างๆ ซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายมากขึ้น หากนักท่องเที่ยวเดินทางมาเป็นกลุ่มหรือเดี่ยว มากับบริษัทนำเที่ยวหรือมาด้วยตนเอง มาเที่ยวด้วยระยะเวลาที่สั้นหรือยาว ทางด้านผู้ให้บริการในพื้นที่ จำเป็นต้องคำนึงถึงการจัดการระบบการเดินทางและขนส่งเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวเช่นกัน

5.2.2 การจัดการโลจิสติกส์ด้านสารสนเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง

การท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นสามารถใช้ความสนใจเฉพาะบุคคลได้ทางหนึ่ง ถึงกระนั้นในทางของพฤติกรรมการท่องเที่ยวยังพบว่า การนำเสนอสิ่งที่น่าสนใจสามารถเชิญชวนให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเช่นกัน สำหรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปางมีที่ตั้งอยู่ภายในตัวเมืองของจังหวัดซึ่งมีสิ่งอำนวยความสะดวกสามารถใช้เป็นจุดเริ่มต้นของการเดินทางท่องเที่ยว จากการดำเนินงานที่ผ่านมา มีการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ด้วยการใช้จุดเด่นซึ่งเป็นทรัพยากรที่เป็นต้นทุนที่มีในจังหวัดเสนอขายให้กับนักท่องเที่ยว จึงทำให้การจัดการด้านสารสนเทศกลายเป็นจุดสำคัญอันดับต้นๆ ที่ต้องมีกระบวนการในการคัดเลือกข้อมูลด้านการท่องเที่ยวสำหรับนำเสนอ นักท่องเที่ยวซึ่งครอบคลุมถึงความทันสมัยของการจัดรูปแบบข้อมูล การจัดหาภาพ ข้อมูลแนะนำในแหล่งท่องเที่ยว ในช่วงเวลาที่มีการจัดงานเทศกาล ประเพณีหรือช่วงเวลาที่มีการประชาสัมพันธ์การส่งเสริมการขายที่สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันและข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับการท่องเที่ยว ที่ถูกต้อง มีความน่าเชื่อถือ โดยเน้นการเผยแพร่ในระบบออนไลน์ผ่านช่องทางเว็บไซต์ สื่อสังคมออนไลน์ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวในการค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปางทุกขั้นตอนเริ่มตั้งแต่การวางแผนเรื่อยจนถึงช่วงที่นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง มีการจัดทำแผ่นพับและคู่มือแนะนำการท่องเที่ยวโดยวางไว้ตามแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง แต่ยังพบว่า มีบางข้อมูลที่เก่าแล้ว รวมถึงข้อมูลในระบบออนไลน์ของหน่วยงานน้อยมาก และข้อมูลความเป็นมา มีความสับสนเนื่องจากไม่สามารถทราบแหล่งที่มาของข้อมูลได้ในบางหน้าของเว็บไซต์หรือเพจต่างๆ ในสื่อสังคมออนไลน์ จากข้อสังเกตตามที่กล่าวมาเป็นข้อควรระวังที่หน่วยงานหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียควรให้ความสำคัญยิ่งต่อการใช้เป็นแนวทางการแก้ไขด้านสารสนเทศเนื่องจากสามารถส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือและภาพลักษณ์ของการท่องเที่ยว

การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปางต้องมีการปรับตัวให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน และพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่มีการใช้เทคโนโลยีอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยวทุกขั้นตอน ด้วยการพัฒนาโปรแกรมที่อำนวยความสะดวกในการเดินทางและการท่องเที่ยว (Application) และข้อมูลแนะนำเฉพาะด้านการท่องเที่ยวที่สามารถสแกน (QR Code หรือ Link) ผ่านอุปกรณ์เคลื่อนที่ที่หลากหลายทั้งโทรศัพท์แบบสมาร์ทโฟน แท็บเล็ต ในระบบออนไลน์และข้อมูลแนะนำนั้นต้องตรงกับที่มีตั้งให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวหรือตามเส้นทางที่มีนักท่องเที่ยวสัญจร ด้วยความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลที่มีความง่ายและสะดวกสบายนับเป็นช่องทางหนึ่งในการทำให้นักท่องเที่ยวรู้จักการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปางและยังเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายจากการประชาสัมพันธ์ในระบบออนไลน์ในการแนะนำข้อมูลและทำให้ทราบเกี่ยวกับข้อคิดเห็นของนักท่องเที่ยวสำหรับนำมาพัฒนาการท่องเที่ยวต่อไป

การเพิ่มประสิทธิภาพระบบการจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปางมีความจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนการพัฒนากระบวนการจัดการที่เชื่อมต่อระหว่างผู้ให้บริการในพื้นที่ (Supply Side) และผู้รับบริการ (Demand Side) กล่าวคือผู้บริการเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ในแหล่งปลายทาง (Destination) ทั้งนี้ในส่วนของแหล่งท่องเที่ยวและการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวจึงดำเนินการครอบคลุมถึงกายภาพ (Physical Flow) สารสนเทศ (Information Flow) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities Flow) การเดินทางและขนส่ง (Travel and Transport Flow) และความยั่งยืน (Sustainable Flow) ในช่วงของพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดลำปางตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาได้มีการใช้ทรัพยากรที่โดดเด่นนำเสนอแก่นักท่องเที่ยวซึ่งปรากฏในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง การประชุมเกี่ยวกับสถานการณ์และแนวโน้มของการพัฒนาการท่องเที่ยว การก่อเกิดเครือข่ายด้านการท่องเที่ยวในทุกระดับ ทั้งนี้สำหรับผลการดำเนินการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ผ่านมาสามารถวัดได้ความพึงพอใจ (Satisfaction) ความตั้งใจในการมาเที่ยวซ้ำ (Intention to Visit) และความเต็มใจที่จะจ่ายจากนักท่องเที่ยว (Willingness To Pay) ซึ่งสามารถทำให้ผู้ให้บริการทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน และประชาชนทั่วไปที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทราบถึงความต้องการของนักท่องเที่ยวได้อย่างตรงจุดและนำไปสู่การวางแผน (Plan) ปฏิบัติการ (Do) ตรวจสอบ (Check) และปรับปรุง (Act) ช่องว่างที่เกิดขึ้นต่อไป รายละเอียดดังภาพที่ 68

ภาพที่ 68 The Model's Effectiveness of Logistics System Management for Cultural Tourism in Lampang Municipality

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปางมีข้อได้เปรียบจากความโดดเด่นทางภูมิศาสตร์และพัฒนาการของการขยายตัวของเมืองส่งผลให้โครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณูปโภค การคมนาคม ได้รับการพัฒนาและปรับปรุงให้มีความพร้อมต่อการใช้ประโยชน์สำหรับประชาชนทั่วไป รวมถึงการประกอบธุรกิจในจังหวัดที่ส่งผลกระทบเชิงบวกต่อธุรกิจรายย่อยที่สนับสนุนการท่องเที่ยว ดังการเติบโตของธุรกิจอาหาร เครื่องดื่ม ที่พัก รถเช่า ร้านค้า ประกอบกับทรัพยากรการท่องเที่ยวทั้งที่จับต้องได้ ทั้งสิ่งปลูกสร้างที่ใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยว วัด อาคารโบราณ บ้านเก่า สถาปัตยกรรม สินค้าที่ระลึก อาหารท้องถิ่น และจับต้องไม่ได้ ดังประเพณี วิถีชีวิต ซึ่งเป็นบรรยากาศและประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่มีการท่องเที่ยว สามารถใช้ดึงดูดนักท่องเที่ยวยิ่งขึ้น สามารถกล่าวโดยสรุปว่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปางประกอบขึ้นจากองค์ประกอบหลายส่วนที่เกื้อหนุนให้การท่องเที่ยวเติบโต ซึ่งล้วนสามารถนำมาจัดการโดยมีการจัดระบบการเดินทางและด้านสารสนเทศเป็นหลักในการช่วยเชื่อมต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวตามที่กล่าวมาข้างต้นกับนักท่องเที่ยวในทุกขั้นตอนได้อย่างสมดุลและสามารถหมุนเวียนการท่องเที่ยวจากการจัดการให้เป็นระบบโดยไม่ติดขัดซึ่งจะนำไปสู่ความยั่งยืนของการพัฒนาการท่องเที่ยวยิ่งขึ้น จากการสังเคราะห์ผลจากการศึกษาการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปางและพฤติกรรมการท่องเที่ยวของผู้ใช้บริการ จึงได้ผลการเปรียบเทียบประเด็นการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปางที่นำไปสู่ข้อค้นพบจากการวิจัยแนวทางในการนำไปพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง มีรายละเอียดดังตาราง

ตารางที่ 20 ผลการเปรียบเทียบประเด็นการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปางที่นำไปสู่แนวทางในการนำไปพัฒนาการท่องเที่ยว

การจัดการโลจิสติกส์ การท่องเที่ยวใน เขตเทศบาลนคร ลำปาง	ผลการศึกษา		แนวทางในการนำไป พัฒนาการท่องเที่ยว
	หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และชุมชน (ผู้ให้บริการ)	นักท่องเที่ยวชาวไทย (ผู้ใช้บริการ)	
ด้านกายภาพ	เขตเทศบาลนครลำปาง มีแหล่งท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมที่หลากหลาย ทั้งในสถานที่ทางศาสนา วิถีชีวิตชุมชนท้องถิ่น แหล่งท่องเที่ยวทาง ประวัติศาสตร์ ซึ่งได้รับ การดูแลโดยหน่วยงานที่ มีบทบาทในการ รับผิดชอบต่างกัน เช่น การพัฒนาแหล่ง ท่องเที่ยว การ ประชาสัมพันธ์ การ ส่งเสริมผลิตภัณฑ์ ท้องถิ่น และกลุ่มคนที่มี ส่วนได้ส่วนเสียจากการ ท่องเที่ยวในการ ขับเคลื่อนการท่องเที่ยว ของจังหวัดลำปาง ร่วมกัน	แหล่งท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมที่ ประชาสัมพันธ์บาง แห่งอยู่ห่างไกล	การออกแบบเส้นทาง และการจัดกิจกรรม กระตุ้นการรับรู้ แนวความคิดท่องเที่ยว ทางเลือกใหม่
		กิจกรรมหรือประเพณี ท้องถิ่นที่มีจัดขึ้นในวัน ธรรมดา (จันทร์-ศุกร์) ทำให้เดินทางไม่ สะดวก	
		การปรับปรุงภูมิทัศน์ ในแหล่งท่องเที่ยวให้ สะอาดและมีความ สวยงามเสมอ	
ด้านสารสนเทศ	เขตเทศบาลนครลำปาง มีการจัดทำป้ายบอก ทาง ป้ายประชาสัมพันธ์	มีการค้นหาข้อมูลด้าน การท่องเที่ยวในระบบ ออนไลน์	ส่งเสริมการ ประชาสัมพันธ์ให้มี ความหลากหลาย

การจัดการโลจิสติกส์ การท่องเที่ยวใน เขตเทศบาลนคร ลำปาง	ผลการศึกษา		แนวทางในการนำไป พัฒนาการท่องเที่ยว
	หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และชุมชน (ผู้ให้บริการ)	นักท่องเที่ยวชาวไทย (ผู้ใช้บริการ)	
	การท่องเที่ยว ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว เอกสารเผยแพร่ เว็บไซต์ และเครือข่ายสังคม ออนไลน์ โดยหน่วยงาน ตามหน้าที่หลักที่เป็น ทางการของจังหวัด ซึ่ง ปัจจุบันได้มีการปรับตัว ด้วยการเน้นให้บริการ ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อ ในระบบออนไลน์จึงทำ ให้สารสนเทศในแหล่ง ท่องเที่ยวมีการเชื่อมโยง โทรมไปตามกาลเวลา		ช่องทางและมีผู้ดูแล ระบบคอยตอบคำถาม หรือแนะนำข้อมูลการ ท่องเที่ยว
		การพัฒนาป้ายสื่อ ความหมายในชุมชน ให้มีเนื้อหาเป็น ปัจจุบันและสวยงาม	การสร้างเครือข่าย ดำเนินงานระ หน่วยงานกับชุมชน และออกแบบข้อมูล การท่องเที่ยวในชุมชน เพิ่มมากขึ้น
		ป้ายบอกทางใน เส้นทางท่องเที่ยว ชำรุดบางจุด	สำรวจและจัดทำป้าย บอกทางในเส้นทาง คมนาคมหลักและ เส้นทางท่องเที่ยว
ด้านสิ่งแวดล้อม ความสะอาด	เขตเทศบาลนครลำปาง มีหน่วยงานรัฐ เอกชน และชุมชนสนับสนุนการ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค การ จัดการพื้นที่สำหรับ แหล่งท่องเที่ยวเมื่อมี กิจกรรมพิเศษ เทศกาล งานประเพณี การสร้าง ความร่วมมือระหว่าง ธุรกิจบริการในการ สนับสนุนการท่องเที่ยว	ดำเนินการจองตัว ห้องพัก ผ่านระบบ ออนไลน์	การสร้างเครือข่าย ความร่วมมือส่งเสริม การขายระหว่างธุรกิจ
		ขาดศูนย์รวบรวม สินค้าและผลิตภัณฑ์ ชุมชน	สำรวจและรวบรวม ข้อมูลสินค้าประจำ จังหวัดและสินค้าที่มี เอกลักษณ์เฉพาะถิ่น

การจัดการโลจิสติกส์ การท่องเที่ยวใน เขตเทศบาลนคร ลำปาง	ผลการศึกษา		แนวทางในการนำไป พัฒนาการท่องเที่ยว
	หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และชุมชน (ผู้ให้บริการ)	นักท่องเที่ยวชาวไทย (ผู้ใช้บริการ)	
	เช่น สถานที่ พัก ร้านอาหาร ร้าน จำหน่ายสินค้าที่ระลึก สถานที่จอดรถ		
		ควรเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่ง ท่องเที่ยวบางแห่ง เช่น เก้าอี้ นั่งพัก ป้าย แนะนำข้อมูลแหล่ง ท่องเที่ยว	จัดตั้งศูนย์รวบรวม สินค้าและผลิตภัณฑ์ ชุมชนและส่งเสริมให้ พื้นที่กลายเป็นจุดแวะ พัก และ แหล่ง ท่องเที่ยว
ด้านการเดินทาง และขนส่ง	เขตเทศบาลนครลำปาง มีวิธีการเดินทางและ การขนส่งมายังจังหวัด ลำปางที่เปิดให้บริการ รองรับนักท่องเที่ยวที่ เดินทางมาด้วยตนเอง และผ่านบริษัทนำเที่ยว ทั้งทางบกและทาง อากาศ เมื่อนักท่องเที่ยว เดินทางเข้ามายังตัว เมืองสามารถใช้ระบบ เดินทางและขนส่ง สาธารณะที่มีให้บริการ ในพื้นที่ เช่น รถสองแถว รถแท็กซี่ รถราง รถจักรยาน รถเช่า รถ	การใช้บริการสายการบิน สามารถเลือกบิน ลงสนามบินเชียงใหม่ เพราะมีความ หลากหลายด้านราคา ตัวโดยสารและ เครื่องบินที่ใหญ่กว่า	สร้างเครือข่ายด้าน การท่องเที่ยวระหว่าง สนามบินจังหวัด ลำปางและสนามบิน จังหวัดอื่นในการ ประชาสัมพันธ์แหล่ง ท่องเที่ยวของจังหวัด ลำปาง
		ถนนบางแห่งมี ลักษณะแคบและ ขรุขระ	ร่างข้อเสนอทำความ ตกลงด้านการใช้ถนน ซึ่งเป็นสาธารณะ ประโยชน์ที่ต้องใช้ ร่วมกัน และ กำหนดการแบ่งโซน พื้นที่สำหรับการขนส่ง ประเภทต่างๆ

การจัดการโลจิสติกส์ การท่องเที่ยวใน เขตเทศบาลนคร ลำปาง	ผลการศึกษา		แนวทางในการนำไป พัฒนาการท่องเที่ยว
	หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และชุมชน (ผู้ให้บริการ)	นักท่องเที่ยวชาวไทย (ผู้ใช้บริการ)	
	มา ตามเส้นทาง ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในเขตเทศบาลนคร ลำปางที่หน่วยงานและ ชุมชนได้จัดทำขึ้นหรือ หากมีนักท่องเที่ยว เดินทางด้วยพาหนะ ส่วนตัวต้องวางแผนการ เดินทางเองด้วยการใช้ แผนที่นำทางทั้งที่เป็น สื่อสิ่งพิมพ์หรือในระบบ ออนไลน์ การสอบถาม ผู้คนในพื้นที่ การค้นหา เส้นทางที่ต้องการใน ป้ายเส้นทางท่องเที่ยว ที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาล นครลำปาง	การเดินทางไปยังต่าง อำเภออย่างแต่กลับมา ยังอำเภอเมืองยาก	ร่างข้อเสนอทำความ ตกลงการให้บริการ ของ การ ขน ส่ง สาธารณะตามเส้นทาง และจัดทำข้อมูล เกี่ยวกับวิธีการ เดินทางและเส้นทาง เผยแพร่แก่ผู้ใช้บริการ
		อัตราค่าบริการของรถ สองแถวยังไม่แน่นอน	กำหนดข้อตกลงร่วม ในการจัดการอัตรา ค่าบริการให้เป็นธรรม
		เส้นทางถนนมีความ ซับซ้อนทำให้ยากต่อ การเดินทางไปยัง แหล่งท่องเที่ยว	ออกแบบเส้นทางที่ ส่งผลให้การเดินทาง ง่ายขึ้นและตรวจสอบ พิกัดตำแหน่งของ แหล่งท่องเที่ยว
		ระบบนำทางไปยัง เส้นทางท่องเที่ยวบาง แห่งในแอปพลิเคชันมี ความแปรปรวนทำให้ ไม่สามารถเข้าถึงแหล่ง ท่องเที่ยวบางแห่งได้	ทดลองใช้เทคโนโลยี นำทางในแอปพลิเคชัน ที่หลากหลายในระบบ ออนไลน์ และ เปรียบเทียบระบบนำ ทางที่เหมาะสมต่อการ นำไปจัดทำเส้นทาง ท่องเที่ยวแนะนำร่อง สำหรับทดสอบ

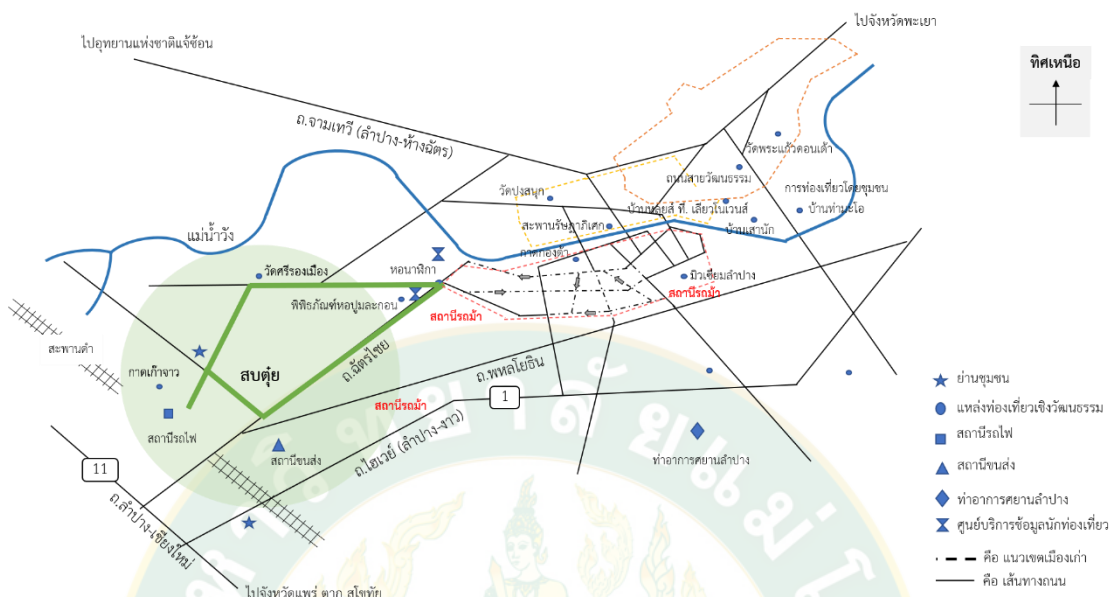
การจัดการโลจิสติกส์ การท่องเที่ยวใน เขตเทศบาลนคร ลำปาง	ผลการศึกษา		แนวทางในการนำไป พัฒนาการท่องเที่ยว
	หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และชุมชน (ผู้ให้บริการ)	นักท่องเที่ยวชาวไทย (ผู้ใช้บริการ)	
			เส้นทางก่อนนำไปใช้ จริง
ด้านความยั่งยืน	เขตเทศบาลนครลำปาง มีการสร้างความร่วมมือ ระหว่างหน่วยงานกับ ชุมชนในการพัฒนาการ ท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ซึ่งมี บทบาทสำคัญในการ มีส่วนร่วมดำเนินการ ตามยุทธศาสตร์จังหวัด การดูแลรักษา สิ่งแวดล้อมให้น่าอยู่ มี การจัดการขยะ การ อนุรักษ์วัฒนธรรม ซึ่งมี ส่วนช่วยให้เกิดภาพ ลักษณ์ที่ดีแก่จังหวัดและ การท่องเที่ยว	รณรงค์ให้มีการ อนุรักษ์วัฒนธรรมด้าน แต่งกาย ด้านอาหาร ท้องถิ่น และสินค้าจาก ภูมิปัญญาท้องถิ่น	จัดกิจกรรมที่เชื่อมโยง วิถีชีวิตวัฒนธรรมใน แหล่งท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมหรือสถานที่ มีความสำคัญทาง ประวัติศาสตร์อย่าง ต่อเนื่อง
		ส่งเสริมให้มีการลด การใช้กล่องโฟมและ ถุงพลาสติก	การรณรงค์การใช้วัสดุ ที่เป็นมิตรกับ สิ่งแวดล้อมอย่าง จริงจังทั้งในระดับ ชุมชน และระดับ จังหวัด

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปางมีผู้ให้บริการที่หลากหลายทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชนซึ่งสามารถใช้ผลสรุปแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวในการวางแผนจัดการท่องเที่ยวให้ครอบคลุมทุกมิติ ในด้านการออกแบบเส้นทางท่องเที่ยวและกิจกรรม สินค้าที่ระลึก เกิดช่องทางในการจัดจำหน่ายยิ่งขึ้น สิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ ธุรกิจบริการสนับสนุนการท่องเที่ยวที่ดึงดูดใจในการรองรับนักท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย การดูแลและอนุรักษ์ทรัพยากรทางวัฒนธรรม ระบบการเดินทางและขนส่งที่ได้รับการจัดการให้สามารถเข้าถึงได้ง่าย การพัฒนาสารสนเทศด้านการท่องเที่ยวที่มีความทันสมัยและสามารถเข้าถึงได้ในวงกว้าง จากที่กล่าวมาทั้งหมด นั้นล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวที่นำไปสู่การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเรื่อยสู่

เป้าหมายของการพัฒนาอย่างยั่งยืนในแง่ของการจัดการทรัพยากรที่ถูกนำมาใช้โดยเฉพาะกับการท่องเที่ยวให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมยังคงได้รับการอนุรักษ์ทรัพยากรให้สามารถย้อนกลับมาใช้ประโยชน์ได้อย่างสมดุล

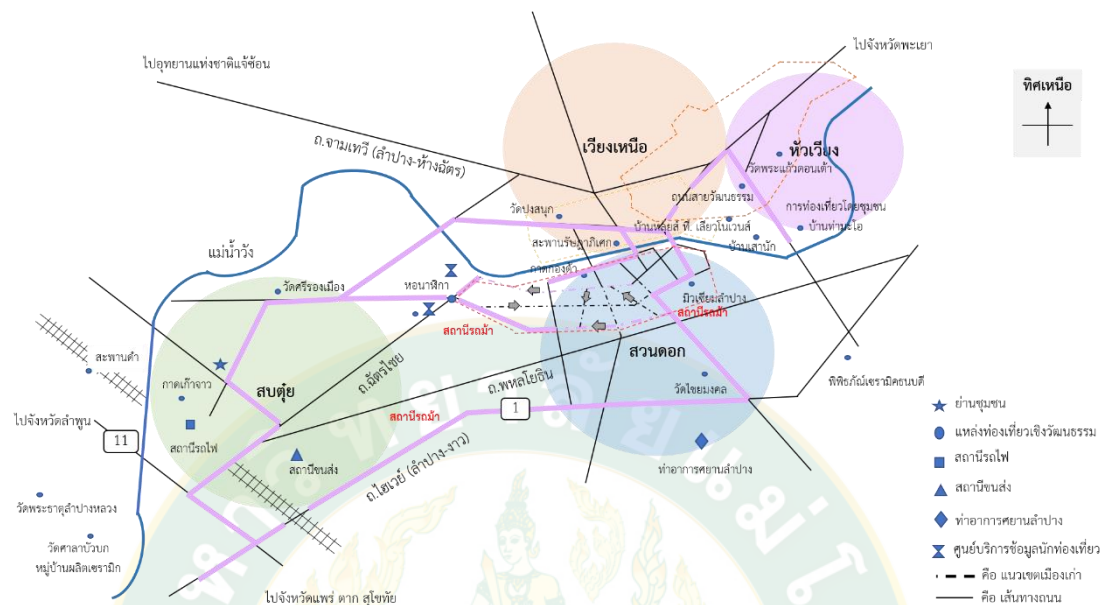
เส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปางที่มีการประชาสัมพันธ์ในปัจจุบันได้มีความพยายามในการเสนอแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมเด่นของจังหวัดลำปางเรื่อยมา สำหรับหน่วยงานในเขตเทศบาลนครลำปางควรมีการวิเคราะห์องค์ประกอบของโลจิสติกส์การท่องเที่ยวและองค์ประกอบของประสิทธิผลการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเส้นทางที่ถูกออกแบบมาอย่างต่อเนื่องเพื่อสนับสนุนการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวครอบคลุมถึงกลุ่มที่เดินทางมาท่องเที่ยวด้วยตนเองจนนำไปสู่ความพึงพอใจ ความตั้งใจในการมาเที่ยวซ้ำ และความเต็มใจที่จะจ่าย เมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง เช่น ตลอดเส้นทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมีการเดินทางและขนส่งใดบ้างที่มีการให้บริการ จุดแวะพักทั้งแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรม เทศกาล ประเพณี ที่พัก ร้านอาหารและเครื่องดื่ม ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก จุดจอดรถที่นักท่องเที่ยวสามารถแวะพักได้ ในพื้นที่ท่องเที่ยวควรมีหน่วยงานที่อนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมที่นำไปสู่ความยั่งยืนของทรัพยากรที่ถูกนำมาใช้ในการท่องเที่ยว ทั้งนี้ผู้วิจัยได้เพิ่มเติมข้อมูลที่มีความจำเป็นต่อการนำไปใช้ในการสนับสนุนการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปางและเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวที่โดดเด่นที่อยู่นอกเขตเทศบาลนครลำปาง รายละเอียดดังนี้ 1) เส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (ครึ่งวัน) 2) เส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (1 วัน) และ 3) เส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (2 วัน 1 คืน)

เส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (ครึ่งวัน)

ชื่อเส้นทาง	เที่ยวลำปางในวันวาน...ริมทางรถไฟ
ระยะเวลา	ครึ่งวัน
ระยะทางโดยรวม	5.9 กิโลเมตร (ใช้เวลาในการเดินทางโดยประมาณ 16 นาที)
เส้นทาง	กาดเก้าจาว วัดศรีทองเมือง หอปุมละกอน กาดกองต้า วัดบุญวาทย์วิหาร
หมายเหตุ (ส่วนเสริม)	การระบุข้อมูลแนะนำเกี่ยวกับเวลาและกิจกรรมสำหรับการท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวที่ยกตัวอย่างควรเพิ่มทางเลือกของกิจกรรมเสริมในกรณีที่นักท่องเที่ยวมีการเดินทางในวันธรรมดาเนื่องจาก นักท่องเที่ยวบางส่วนที่ยังไม่ทราบถึงกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลาปกติเท่าที่ควร สำหรับกาดกองต้าเป็นย่านชุมชนที่มีบรรยากาศของเมืองเก่า สถาปัตยกรรม อาคารโบราณ สามารถเดินทางท่องเที่ยวได้ทั้งในวันปกติ จันทร์-ศุกร์ ช่วงเวลาตั้งแต่ 06.00-17.00 น. และช่วงเย็น เวลาตั้งแต่ 18.00-21.00 น. ซึ่งมีการเปิดร้านอาหาร เครื่องดื่ม สินค้าที่ระลึกสำหรับบริการนักท่องเที่ยว รวมถึงจุดถ่ายรูปตลอดเส้นทาง และทุกวันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 17.00-22.00 น. มีการจัดพื้นที่เป็นถนนคนเดิน
ภาพขนาดเต็ม	เส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (ครึ่งวัน) ดังภาคผนวก ก

เส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (2 วัน 1 คืน)

ชื่อเส้นทาง	เที่ยววิถีวัฒนธรรมลำปาง 2 ฝั่งวัง
ระยะเวลา	2 วัน 1 คืน
ระยะทางโดยรวม	42.8 กิโลเมตร (ใช้เวลาในการเดินทางโดยประมาณ 1 ชั่วโมง 30 นาที)
เส้นทาง	พิพิธภัณฑสถานมิวเซียมลำปาง วัดศรีร่องเมือง กาดแก้วจาว วัดศาลาบัวบก วัดพระธาตุลำปางหลวง กาดกองต้า วัดพระแก้วดอนเต้า บ้านท่ามะโอ บ้านหุลย์สื.ที. เลี้ยวโนเวนส์ บ้านแสนรัก วัดปงสนุก พิพิธภัณฑสถานเชรามิคธนบดี
หมายเหตุ (ส่วนเสริม)	ปัจจุบันนักท่องเที่ยวต้องมีการค้นหาและวางแผนข้อมูลก่อนการเดินทางจึงสามารถใช้เวลาสำหรับการท่องเที่ยวได้อย่างคุ้มค่า ในกรณีที่ไม่ได้มีการวางแผนล่วงหน้าจะส่งผลให้สิ้นเปลืองเวลาในการค้นหาแหล่งท่องเที่ยวที่ตรงกับความต้องการและอาจส่งผลให้เกิดความล้า เนื่องจากไม่ได้รับข้อมูลที่เพียงพอ ครอบคลุมถึงข้อมูลแนะนำและเส้นทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรม สถานที่พัก ร้านอาหาร ร้านบริการเครื่องดื่ม เนื่องจากสถานีด่านทาง และแหล่งท่องเที่ยวบางแห่งยังไม่มีแผนที่หรือข้อมูลประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในเขตเมืองให้บริการที่เพียงพอประกอบกับศูนย์บริการนักท่องเที่ยวมีที่ตั้งอยู่ห่างไกลจากสถานีด่านทาง
ภาพขนาดเต็ม	เส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (2 วัน 1 คืน) ดังภาคผนวก ก

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุป

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่ 1) เพื่อศึกษาการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง 2) เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของประสิทธิผลการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง 3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง และ 4) เพื่อสังเคราะห์และออกแบบระบบการจัดการโลจิสติกส์เพื่อเพิ่มประสิทธิผลการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง ซึ่งใช้การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ครอบคลุมทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อให้ได้ข้อมูลปฐมภูมิจากการลงพื้นที่ภาคสนาม การศึกษาจากเอกสาร การสังเกต การสัมภาษณ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการท่องเที่ยวทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน จากนั้นได้สกัดตัวแปรสำหรับใช้ในการศึกษาและนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา จัดการข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามที่ถูกสร้างขึ้นซึ่งผ่านการตรวจสอบค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง และมีค่าความเชื่อมั่นสูง เมื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจนครบตามจำนวนที่ที่สุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน จึงนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) และวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปร ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) จากนั้นจึงสรุปประเด็นและยืนยันข้อมูลโดยข้อสรุปแบบอุปนัย (Inductive Method) ซึ่งผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. บริบททั่วไปทางสังคม เศรษฐกิจ และประชากรของเทศบาลนครลำปาง มีพัฒนาการของการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ครอบคลุมพื้นที่รับผิดชอบจำนวน 8 ตำบล คือ 1) ตำบลสวนดอก 2) ตำบลเวียงเหนือ 3) ตำบลหัวเวียง 4) ตำบลสบตุ๋ย 5) ตำบลบ่อแก้ว 6) ตำบลชมพู 7) ตำบลพระบาท และ 8) ตำบลพิชัย มีที่ตั้งอยู่บริเวณ 2 ฝั่งของแม่น้ำวัง บริเวณในอำเภอเมืองลำปาง ผู้คนที่อาศัยอยู่มีวิถีชีวิตเป็นสังคมเมืองที่มีความหลากหลายในการประกอบอาชีพ จากการพัฒนาเชิงพื้นที่ปรากฏศูนย์กลางบริหารราชการ พาณิชยกรรม การท่องเที่ยว แหล่งอุตสาหกรรม ย่านธุรกิจเกี่ยวกับสินค้าทางการเกษตรและย่านการค้าเก่า ด้วยพัฒนาการทางประวัติศาสตร์อย่างยาวนานส่งผลให้มีการจัดการพื้นที่ที่สำคัญบางส่วนกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวสามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ คือ 1) แหล่งท่องเที่ยวทางศาสนา ปรากฏดัง วัดปงสนุก วัดพระแก้วดอนเต้า วัดศรีรองเมือง วัดบุญวาทย์วิหาร 2) แหล่งท่องเที่ยววิถีชุมชนท้องถิ่น ปรากฏดัง

ชุมชนท่องเที่ยวบ้านทะโฮ กาดกองต้า ถนนวัฒนธรรม ตลาดรัตน และ 3) แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ปรากฏดั่งบ้านเสานัก บ้านหลุยส์ ที่ เลียวโนเวนส์ สะพานรัชฎาภิเศก สะพานดำ หอ ปูมละกอน พิพิธภัณฑ์มิวเซียมลำปาง ซึ่งหมายรวมถึงภูมิปัญญาและวิถีชีวิตที่ปรากฏในแหล่งท่องเที่ยวในการขับเคลื่อนขีดความสามารถทางการแข่งขันจากความร่วมมือของภาคส่วนสำคัญทั้ง ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคชุมชน ในการอนุรักษ์ ส่งเสริม และประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง

ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการจัดการโลจิสติกส์จากกลุ่ม ตัวอย่างในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.00, S.D. 0.68) ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมา ท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปาง จำนวน 400 คน ผลการศึกษาสรุปได้ว่า เพศหญิงมีส่วนในการ ให้ข้อมูลส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 55.5 มีอายุระหว่าง 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 47.3 สถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 50 การประกอบอาชีพส่วนใหญ่รับราชการ ซึ่งมีรายได้โดยเฉลี่ยก่อนหักค่าใช้จ่าย ระหว่าง 10,001-20,000 บาท/เดือน คิดเป็นร้อยละ 43 มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคเหนือ คิดเป็นร้อยละ 67.8 โดยส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวที่อาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ แพร่ และพิษณุโลก พฤติกรรมการ ท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่ เน้นจุดหมายหลักของการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อน/ คลายเครียด คิดเป็นร้อยละ 43.8 รองลงมาคือเพื่อเข้าร่วมเทศกาลและงานประเพณี คิดเป็นร้อยละ 14 ซึ่งในช่วง 5 ปีที่ผ่านมานักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนคร ลำปางเป็นครั้งที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 28.0 ซึ่งมีการเดินทางมากับเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 33.3 โดยใช้ ระยะเวลาในการท่องเที่ยวมากที่สุด จำนวน 2 วัน (ค่าง 1 คืน) คิดเป็นร้อยละ 50 สำหรับการพัก แบบค้างคืน คิดเป็นร้อยละ 70.2 มีการเลือกสถานที่พักตั้งอยู่ในเขตเทศบาลนครลำปาง คิดเป็นร้อย ละ 73.3 ซึ่งสามารถระบุลักษณะที่พักส่วนใหญ่เป็นโรงแรม/รีสอร์ท คิดเป็นร้อยละ 58.7 และมีวิธีการ เดินทางมาท่องเที่ยวโดยใช้รถยนต์ส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 49

2. การศึกษาการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนคร ลำปาง จังหวัดลำปาง การจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง ได้บูรณาการแนวคิดในหลายศาสตร์สำหรับช่วยในการปรับปรุงระบบต่างๆ ให้เกิดความสะดวกสบาย ในช่วงที่มีการท่องเที่ยวเริ่มตั้งแต่จุดต้นทางไปยังจุดหมายปลายทางในเขตเทศบาลนครลำปางให้ ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและตามวัตถุประสงค์ของการพัฒนาเชิงพื้นที่ในระดับ จังหวัด ซึ่งจากการตรวจสอบและสกัดตัวแปรที่ใช้สำหรับการศึกษาจากการทบทวนทฤษฎี แนวคิด และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้วยการประยุกต์ใช้ตัวแปรจากแนวคิดการจัดการโลจิสติกส์ (Logistic Management) และแนวคิดการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural Based-Tourism) จนได้ เป็นองค์ประกอบของโลจิสติกส์การท่องเที่ยว (Logistics Components) ที่ใช้สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 5 องค์ประกอบ คือ ด้านกายภาพ (Physical Flow) ด้านสารสนเทศ (Information

Flow) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities Flow) ด้านการเดินทางและขนส่ง (Travel and Transport Flows) และ ด้านความยั่งยืน (Sustainable Flow) สามารถสรุปรายละเอียดดังนี้

2.1 การจัดการโลจิสติกส์ด้านกายภาพ เป็นการจัดการเคลื่อนไหวของแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมที่อำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นการจัดการแหล่งต้นทางโดยมีหน่วยงานและผู้ประสานทั้งภาครัฐหน่วยงานรัฐที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวในภาพรวมของจังหวัด (สนง.การท่องเที่ยวและกีฬา สนง.อุตสาหกรรม สนง.วัฒนธรรม การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สนง.พาณิชย์) หน่วยงานรัฐที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปาง (เทศบาลนครลำปาง) ภาคเอกชน สมาคมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปาง (สมาคมผู้ประกอบการนำเที่ยว สมาคมรถม้า สมาคมการท่องเที่ยวโดยชุมชน) กลุ่มของชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปาง และชุมชนในพื้นที่ ทำหน้าที่ช่วยสร้างและสนับสนุนให้ต้นทางนั้นกลายเป็นจุดหมายปลายทางแบบชั่วคราวให้กับนักท่องเที่ยวด้วยการใช้จุดเด่นหรือเอกลักษณ์ที่สะท้อนถึงวัฒนธรรมจากการเดินทางไปยังจุดท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อทำกิจกรรมชื่นชมสิ่งที่มีคุณค่าทางจิตใจและเป็นตัวแทนของความภาคภูมิใจของชุมชนท้องถิ่น โดยให้เกิดความพึงพอใจสูงสุด และสำหรับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการจัดการโลจิสติกส์ด้านกายภาพในภาพรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากเฉลี่ย 4.08

2.2 การจัดการด้านสารสนเทศ ได้มีการติดตามและดูแลตามขอบเขตรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการก่อตั้งหน่วยงาน ในส่วนของข้อมูลแนะนำจังหวัด และข้อมูลด้านการท่องเที่ยวที่อยู่ในเขตเทศบาลนครลำปางมีหน่วยงานมีการดูแลรับผิดชอบโดย ผ่านเอกสารเผยแพร่ ทั้งคู่มือการท่องเที่ยว แผ่นพับ เว็บไซต์ของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนเสนอเนื้อหาภาพโดยรวมของจังหวัดและภาคชุมชนที่มีการประชาสัมพันธ์ชุมชนในฐานะที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวและมีการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวของชุมชนเครือข่าย ป้ายประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของจังหวัด ทั้งในด้านของดีของจังหวัดลำปาง กิจกรรมการท่องเที่ยว สถานที่พัก สถานที่แวะพักผ่อนชั่วคราว กิจกรรมรณรงค์การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ป้ายสื่อความหมาย ป้ายบอกทาง ตั้งอยู่ตลอดเส้นทางเดินทางเข้าสู่จังหวัดลำปางและภายในตัวเมือง รวมถึงในเขตเทศบาลนครลำปาง และสำหรับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการจัดการโลจิสติกส์ด้านสารสนเทศในภาพรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากเฉลี่ย 4.02

2.3 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่อำนวยความสะดวกผู้คนหลากหลายให้มีความสะดวกสบายต่อการเดินทางมายังจังหวัดลำปาง การสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกรองรับการขยายตัวของผู้คนก่อให้เกิดการสร้างเมืองที่มีขนาดใหญ่ขึ้น

ตามมา บ้านเรือน อาคารสำนักงาน จุดแวะพัก ร้านค้า ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก จุดจอดรถ มีความพร้อมในการให้บริการ สถานที่พักอาศัยมีการปรับให้เป็นสถานที่พักชั่วคราว การให้บริการอาหารและเครื่องดื่มรวมถึงมีการปรับให้เป็นสถานที่ถ่ายภาพแก่ผู้สนใจและมีการใช้ความโดดเด่นทางวัฒนธรรมสถาปัตยกรรมเป็นสัญลักษณ์สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับแหล่งท่องเที่ยวเช่นเดียวกันกับสินค้าของที่ระลึก และสำหรับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการจัดการโลจิสติกส์ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในภาพรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากเฉลี่ย 3.9

2.4 ด้านการเดินทางและขนส่ง การจัดการด้านการเดินทางนักท่องเที่ยวที่มีจุดเริ่มต้นที่กรุงเทพมหานครสามารถเดินทางเข้าสู่จังหวัดลำปาง ทั้งวิธีการเดินทางได้จากทางอากาศโดยมีสายการบินภายในประเทศเปิดให้บริการทุกวัน และเส้นทางคมนาคมทางบกสามารถขยับรถยนต์มาได้อเองหรือใช้บริการรถยนต์โดยสารสาธารณะไม่ว่าจะเป็นถนนหรือทางรถไฟที่มีการปรับปรุงให้มีความพร้อมต่อการให้บริการ ส่วนการจัดการขนส่งภายในเขตเทศบาลนครลำปางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมีทั้งการขนส่งที่รองรับวิถีชีวิตผู้คนที่ให้บริการแบบสาธารณะเชื่อมเส้นทางภายใน-ภายนอกเขตเทศบาลนครลำปาง และการขนส่งที่ปรับใช้เพื่อการท่องเที่ยว เช่น รถราง จักรยาน รถสองแถว รถแท็กซี่ รถม้า มีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและยังคงให้บริการอยู่ทีเดียวในประเทศไทย สำหรับจุดให้บริการรับ-ส่งตั้งอยู่ในพื้นที่มีผู้คนพลุกพล่านเพื่อให้มีความสะดวกต่อการเข้าถึงได้ง่าย โดยมุ่งสู่การตอบสนองความพึงพอใจแก่ผู้รับบริการได้อย่างสูงสุด และสำหรับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการจัดการโลจิสติกส์ด้านการเดินทางและขนส่งในภาพรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากเฉลี่ย 4.0

2.5 ด้านความยั่งยืน การจัดการสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมเป็นไปตามบทบาทหน้าที่หลักของหน่วยงานภาครัฐและการผสมผสานความร่วมมือกับผู้ประกอบการรวมถึงประชาชนในพื้นที่ในเรื่องของการรักษาบรรยากาศของสิ่งแวดล้อมให้น่าอยู่ ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และยังช่วยส่งเสริมให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีของจังหวัดรวมถึงการท่องเที่ยวด้วยกันทั้งด้านวัฒนธรรมที่คงเอกลักษณ์ความงดงามแบบดั้งเดิมได้รับการอนุรักษ์และสืบทอดต่อชนรุ่นต่อไป ทางด้านวัฒนธรรมเดิมที่ผสมผสานกับสังคมสมัยใหม่ถูกกระตุ้นด้วยความคิดสร้างสรรค์สามารถช่วยเสริมให้เกิดคุณค่าและนวัตกรรมสำหรับเป็นทางเลือกในการช่วยกระตุ้นให้เศรษฐกิจเติบโต ทั้งนี้ผลกระทบจากนโยบายพัฒนาการท่องเที่ยวของหน่วยงานภาครัฐให้การสนับสนุนอย่างจริงจังยิ่งขึ้น มุ่งให้เกิดความตระหนักของการทดแทนทรัพยากรและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะในแหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งที่ให้ความสำคัญโดยมีการปรับเปลี่ยนให้พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวทางอ้อมผ่านการเข้า

ร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวและการใช้วัสดุที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมยิ่งขึ้น และสำหรับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการจัดการโลจิสติกส์ด้านความยั่งยืน ในภาพรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากเฉลี่ย 3.9

การจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นกระบวนการเคลื่อนย้ายทรัพยากรซึ่งเป็นสินค้าและบริการที่อยู่ภายในเขตเทศบาลนครลำปางแก่นักท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่งภายใต้เงื่อนไขที่มุ่งให้เกิดความสะดวกสบาย สามารถเข้าถึงการให้บริการทางการท่องเที่ยวจนเกิดเป็นประสบการณ์ที่น่าประทับใจและนักท่องเที่ยวได้รับความพึงพอใจสูงสุดมุ่งให้เกิดประสิทธิผลของการดำเนินงาน จากการดำเนินงานผ่านมาระบบโลจิสติกส์ยังไม่ได้เท่าที่ควรโดยเฉพาะการขนส่งทางบกทำให้การเดินทางภายในตัวเมืองสามารถเข้าถึงได้บางจุดและแหล่งท่องเที่ยวที่กระจายอยู่ในตัวเมืองที่เข้าถึงได้ยากในบางแหล่งท่องเที่ยว จึงได้ประยุกต์ใช้ระบบการจัดการด้วยวงจรเดมมิง (Deming Circle) ในการอธิบายการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ครอบคลุมถึง 4 ขั้นตอน เพื่อเกิดการจัดการอย่างมีคุณภาพ ประกอบด้วย 1) การวางแผน (Plan) ได้ยึดหลักการปฏิบัติจากแผนพัฒนาจังหวัดลำปาง (พ.ศ. 2561-2564) ที่มีการให้ความสำคัญกับยุทธศาสตร์ประเด็นการพัฒนาเศรษฐกิจด้วยการท่องเที่ยวบริการ 2) การปฏิบัติ (Do) การขับเคลื่อนการพัฒนาซึ่งเป็นไปตามนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองและนโยบายการท่องเที่ยวในระดับประเทศภายใต้ความรับผิดชอบหลักของภารกิจที่ได้รับมอบหมายของหน่วยงานทั้งปรากฏกิจกรรม/โครงการในยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาจังหวัดในด้านการพัฒนา ส่งเสริม และประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวครอบคลุมถึงการดำเนินงานที่ต่อเนื่องซึ่งแสดงให้เห็นถึงความพยายามในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยาวนาน 3) การตรวจสอบ (Check) ได้ดำเนินโครงการตามแผนพัฒนาจังหวัดเป็นไปตามอำนาจหน้าที่และภารกิจรับผิดชอบ แต่ยังคงการบูรณาการทำงานร่วมกันและการประเมินของหน่วยงานและกลุ่มคนที่มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นแบบแยกส่วนและการประเมินภาพรวมของการท่องเที่ยวเพื่อจะนำไปสู่เป้าหมายของจังหวัดที่ตั้งไว้ร่วมกัน และ 4) การปรับปรุง (Act) ในการจัดทำโครงการระหว่างหน่วยงานยังมีการบูรณาการกับภาคส่วนสำคัญที่เกี่ยวข้องในระดับที่น้อยส่งผลให้เกิดความซับซ้อนในการออกแบบกิจกรรมและโอกาสของการรับฟังความคิดเห็นในการบริหารจัดการท่องเที่ยวของกลุ่มคนรุ่นใหม่ยังเข้าถึงได้น้อย

3. การวิเคราะห์องค์ประกอบของประสิทธิผลการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง ซึ่งใช้เทคนิควิธีวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) ในการตรวจสอบและยืนยันความสัมพันธ์ของตัวแปร ในโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติสำหรับสังคมศาสตร์ (SPSS และ AMOS) ที่ก่อให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง สำหรับประสิทธิผลการจัดการโลจิสติกส์เป็นมโนทัศน์ที่เป็นปัจจัยที่ไม่สามารถวัดได้โดยตรง กล่าวคือเป็นตัวแปรแฝง (Latent Variable) ซึ่งสามารถประเมินหรือวัดได้จากตัวแปรสังเกตได้

(Observed Variable) สามารถสรุปน้ำหนักองค์ประกอบที่มีน้ำหนักสูงสุด รวม 3 องค์ประกอบ คือ 1) ด้านความตั้งใจในการมาเที่ยวซ้ำ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.71 รองลงมาคือ 2) ด้านความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการจัดการโลจิสติกส์เพื่อท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.70 และ 3) ด้านความเต็มใจที่นักท่องเที่ยวจะจ่ายเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.56 โดยที่องค์ประกอบทั้ง 3 ร่วมกันอธิบายประสิทธิภาพการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งสามารถเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบายและเป็นข้อเสนอพิจารณาวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว

4 รูปแบบของปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิภาพการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง ได้ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (MRA) ในการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ที่มีมากกว่า 1 ตัว กับตัวแปรตาม (Dependent Variable) จำนวน 1 ตัว สามารถสรุปได้ว่าตัวแปรในสมการวิเคราะห์ที่มีปัจจัยที่สัมพันธ์กันจึงยอมรับสมมติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านพฤติกรรมการท่องเที่ยวและความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยมีด้านความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยว (ATTITUDE) มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง ในระดับมากที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เช่นเดียวกันกับผลการวิเคราะห์ด้านความถี่ในการเดินทาง (FREQUENCY) มีอิทธิพลในระดับรองลงมา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และเมื่อนักท่องเที่ยวมีระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทาง (DAY) มีอิทธิพล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.02

5 ระบบการจัดการโลจิสติกส์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง จากสภาพพื้นที่ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและลักษณะของการให้บริการด้านการท่องเที่ยวโดยรวมที่มีการจัดการระบบตามองค์ประกอบของโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมครอบคลุมการพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุน และประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวของผู้ให้บริการ นั่นคือหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนในฐานะที่เป็นผู้ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่มีอยู่ให้เกิดมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐกิจแก่จังหวัดลำปาง ตามการขับเคลื่อนการดำเนินงานที่ต่อเนื่องตลอดมา และเพื่อมุ่งให้เกิดประสิทธิผลของระบบการจัดการการท่องเที่ยว จึงต้องสำรวจและรวบรวมความคิดเห็นของผู้รับบริการ นั่นคือนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่เดินทางมาท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปางและไม่ได้มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดลำปาง ให้ทราบถึงความคิดเห็นและความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการระบบโลจิสติกส์ พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่มีความตั้งใจในการกลับมาเที่ยวซ้ำ และความเต็มใจที่นักท่องเที่ยวจะจ่ายเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม สามารถสรุปประสิทธิผล

การจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง ได้ดังนี้

- 5.1 การสังเคราะห์ระบบการจัดการโลจิสติกส์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง อธิบายตามหลักการจัดการโลจิสติกส์ที่มีขั้นตอนแรกในด้านโลจิสติกส์ขาเข้า (Inbound Logistics) ในการมุ่งจัดการการเคลื่อนย้ายวัตถุดิบ รวมถึงสินค้าและบริการจากต้นทางมายังแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้น กระบวนการดำเนินงาน (Operation) ที่เชื่อมโยงแต่ละขั้นตอนของการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ และด้านของโลจิสติกส์ขาออก (Outbound Logistics) ที่มีการจัดการเคลื่อนย้ายสินค้าและบริการที่มีความพร้อมส่งต่อไปยังนักท่องเที่ยว ในประเด็นการท่องเที่ยวในเขตเมืองท่ามกลางสังคมที่มีวิถีการดำรงชีพและได้รับการสืบทอดแบบแผนการใช้ชีวิตก่อให้เกิดเป็นวัฒนธรรมที่ปรากฏให้จับต้องได้และที่ไม่สามารถจับต้องได้ จึงทำให้พื้นที่ตั้งอยู่ในเขตเมือง ดั้งบ้านเรือนที่ผสมสถาปัตยกรรมวัฒนธรรมของถิ่นลำปางและวัฒนธรรมต่างถิ่น แนวกำแพงเมืองเก่า โบราณสถาน วัดวาอาราม ย่านประตูเมืองเก่า ย่านตลาดเก่า ได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวที่มีอยู่เพิ่มมูลค่าด้วยการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งความโดดเด่นของทรัพยากรดังกล่าวส่วนใหญ่เป็นสถานที่ที่สามารถจับต้องได้จึงทำให้การส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดลำปางต้องมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงเรื่องราวทางประวัติศาสตร์และทางวัฒนธรรมเป็นทางเลือกเสริมสำหรับนักท่องเที่ยว สามารถสรุปได้ว่าประสิทธิภาพที่เกิดขึ้นนั้นต้องตอบสนองความต้องการทั้งในด้านของผู้ให้บริการและผู้ใช้บริการ ท่ามกลางทรัพยากรที่มีความโดดเด่นแต่ขาดการจัดการที่ดีและเป็นระบบก็สามารถสูญเสียโอกาสในการได้รับมูลค่าเพิ่มที่ส่งเสริมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ทำให้การดำเนินงานที่เกิดขึ้นจำเป็นต้องเกื้อหนุนระหว่างกัน
- 5.2 การออกแบบระบบการจัดการโลจิสติกส์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง ได้จากการสังเคราะห์เอกสารทางวิชาการทั้งแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประเด็นในการสัมภาษณ์ ประกอบกับรายงานผลการดำเนินงานของหน่วยงานในส่วนของนโยบายด้านการท่องเที่ยว นโยบายด้านโลจิสติกส์ การสัมภาษณ์ประเด็นการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากผู้ให้บริการซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการท่องเที่ยว หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการในพื้นที่ ภาคประชาชน กับการสอบถามความคิดเห็นของผู้ใช้บริการ นักท่องเที่ยว นักทัศนจร ที่มีต่อการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการ

ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมดังกล่าว ซึ่งมีการเดินทางและสารสนเทศเป็นประเด็นที่ต้องมีการจัดการให้เป็นระบบอย่างเร่งด่วนจึงสามารถอำนวยความสะดวกโดยตรงให้กับนักท่องเที่ยวให้สามารถเดินทางได้อย่างราบรื่นและมีโอกาสในการสร้างมูลค่าเพิ่มในเชิงเศรษฐกิจด้วย

โลจิสติกส์กับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้นำมาใช้ในการจัดการการเคลื่อนไหวที่อำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวในการสร้างความพึงพอใจที่จะส่งผลต่อแนวโน้มของพฤติกรรมที่ตั้งใจจะมาเที่ยวซ้ำอีกครั้ง การศึกษาในครั้งนี้จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการปรับปรุงระบบต่างๆภายในเขตเทศบาลนครลำปางให้ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและตามวัตถุประสงค์ของการพัฒนาเชิงพื้นที่ในระดับจังหวัด รวมถึงพื้นที่ท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปาง ซึ่งสามารถออกแบบวิธีการเดินทางและเส้นทางเพื่อการท่องเที่ยวที่มีการใช้เรื่องราว (Story Telling) ในการเล่าเรื่องราวพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เสริมเป็นจุดดึงดูดใจและสร้างความเชื่อมั่นว่าแหล่งท่องเที่ยวนั้นมีความสะดวกทั้งง่ายต่อการเดินทางท่องเที่ยวจริง ประกอบกับการมีแผนรองรับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยว ดังในช่วงปลายปีพ.ศ. 2562 จนถึงปัจจุบันที่เหตุการณ์ของการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ยังคงส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงภาคของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการเช่นกัน

อภิปรายผล

ผลการศึกษาการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของประสิทธิผลการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปาง รูปแบบของปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง และผลการสังเคราะห์และออกแบบระบบการจัดการโลจิสติกส์เพื่อเพิ่มประสิทธิผลการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง มีประเด็นในการอภิปรายดังนี้

1. การจัดการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปางได้มีการเชื่อมโยงเรื่องราวทางประวัติศาสตร์กับวิถีชุมชนให้กลายเป็นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีคุณค่าดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยว จนนำไปสู่การสร้างข้อได้เปรียบทางการแข่งขัน ซึ่งผลจากการศึกษาการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง พบว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในภาพรวม อยู่ในระดับมากและสามารถแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ 1) กลุ่มนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในช่วงวันจันทร์ถึงวันพฤหัสบดี เป็นกลุ่มที่มีจุดมุ่งหมายในการเดินทางมาทัศนศึกษา แลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมผ่านเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ บ้านเรือนโบราณ สถาปัตยกรรม งานพุทธศิลป์ และ 2) กลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไปที่เดินทางมาท่องเที่ยวในช่วงวันศุกร์ถึงวันอาทิตย์เป็นกลุ่มที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อการพักผ่อนและมาเที่ยวชมถนนคนเดินโดยเฉพาะ จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการท่องเที่ยวของจังหวัดลำปางนั้นมีทรัพยากรทางวัฒนธรรมในการดึงดูดนักท่องเที่ยวในภาพรวมในระดับสูง เช่นเดียวกับ นุชนารถ รัตนสุวงศ์ชัย (2554: 32-34) ที่ได้เสริมต่อว่าทรัพยากรวัฒนธรรมที่โดดเด่นนั้นทำให้หน่วยงานภาครัฐธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยว และธุรกิจสนับสนุนการท่องเที่ยวใช้วัฒนธรรมท้องถิ่นเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวที่สร้างมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐกิจได้ สำหรับ Gee C. Y. et al. (1984: 14) ยังมีปัจจัยสนับสนุนจุดหมายปลายทาง (destination) ทั้งการบริหารจัดการการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว การพัฒนาที่พัก สิ่งอำนวยความสะดวก จุดท่องเที่ยวและการขนส่งให้ดีขึ้นก็เป็นส่วนหนึ่งขององค์ประกอบการท่องเที่ยว และ Dong Kai-ling (2017: 1-4) ได้เสริมว่าการพัฒนาระบบการเดินทางจำเป็นต้องรองรับกับกลุ่มคนที่หลากหลายทั้งที่เดินทางมาด้วยตนเองหรือเดินทางโดยผ่านบริษัทนำเที่ยวคล้ายกันกับ พยอม ธรรมบุตร (2559: 1-3) ที่ว่าปัจจัยดังที่กล่าวมีส่วนช่วยในการสนับสนุนงานด้านการท่องเที่ยวและส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว ศรีญา วรากุลวิทย์ (2558: 130-292) ซึ่งปัจจัยต่างๆและการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปางจึงมีความจำเป็นต้องมีการเชื่อมต่อกันอย่างเป็นระบบ และได้รับการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนอย่างต่อเนื่อง

ในส่วนของ ชัยวัช ทงอินทร์ (2549: 361) ได้เน้นย้ำถึงการวางแผนโลจิสติกส์สำหรับการท่องเที่ยวจะไม่สามารถประสบความสำเร็จได้หากยังมีการคิดแบบแยกส่วนของการพัฒนาการท่องเที่ยวหรือการพัฒนากระบวนการขนส่งผู้โดยสารเท่านั้น ในการพัฒนากระบวนการขนส่งที่สมบูรณ์จำเป็นต้องสร้างรูปแบบการดำเนินงานที่ลบทิ้งความคิดแบบเดิมที่เน้นเพียงการเสริมสร้างคุณค่าแก่ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวซึ่งเป็นที่มาของความสามารถในการแข่งขัน ด้วยการสร้างรูปแบบการจัดการโลจิสติกส์สำหรับการท่องเที่ยว และเป็นทางหนึ่งในการเพิ่มประสิทธิภาพให้กับผู้ประกอบการเพิ่มมากขึ้น ซึ่ง Marquez, Pardo, and Nieto (2015: 167) ที่ได้กล่าวว่าไม่เพียงแต่การขายสินค้าและบริการที่จำเป็นสำหรับการสร้างกำไรให้กับองค์กรหรือหน่วยงานเท่านั้น ยังต้องคำนึงถึงการบริหารจัดการเคลื่อนย้ายทรัพยากรที่เป็นสินค้าและบริการ รวมถึงระบบการขนส่งที่เป็นตัวกลางในการเคลื่อนย้ายดังกล่าวจากต้นทางไปถึงมือของลูกค้าตอบสนองความพึงพอใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพนั้นสำหรับ Sonchaem, Phuditthanawong, Hutacharoen, and Hinjiran (2019: 471) ได้ระบุว่านักท่องเที่ยวควรได้รับความอำนวยความสะดวกตลอดการท่องเที่ยวนอกจากการดูแลรักษาความสะอาดในแหล่งท่องเที่ยวและบริเวณโดยรอบของแหล่งท่องเที่ยวที่เหมาะสม ไม่มีความแออัด มีอากาศที่บริสุทธิ์ การให้บริการเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกทั้งห้องน้ำ ลานจอดรถ ถังขยะ ป้ายบอกทาง จุดแวะพัก ช่วยส่งเสริมภาพลักษณ์ของการท่องเที่ยวด้วยเช่นกัน และในการวิจัยของ สุบรรณ ศรีจันทร์รัตน์ (2555) ชี้ให้เห็นว่าการเพิ่มปัจจัยด้านโลจิสติกส์ในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ทั้งจำนวนเที่ยวบิน รถยนต์โดยสารสาธารณะ ห้องพัก งานเทศกาล (Event) สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้นและกระตุ้นให้เกิดความต้องการอยากเดินทางมาท่องเที่ยวที่ส่งผลดีต่อเศรษฐกิจในภาพรวมของการท่องเที่ยว เช่นเดียวกันกับ มนัส สุวรรณ และคณะ (2541: 37-38) ได้แสดงทรรศนะถึงนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีความพึงพอใจต่อคุณภาพของแหล่งนันทนาการยังส่งผลให้เกิดความตั้งใจที่จะกลับมาพักผ่อนอีกครั้งในอนาคต ประกอบกับสุนิดา พิริยะภาดา และอุดมศักดิ์ ศิลปะชาวศ์ (2561: 92) การที่นักท่องเที่ยวมีการรับรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวสามารถสนับสนุนให้มีโอกาสให้เกิดความเต็มใจที่จะจ่ายในระดับที่สูงขึ้น รวมถึง Lee et al. (2007: 176) ที่มุ่งให้การจัดการต้องคำนึงถึงข้อจำกัดต่างๆ ของสังคมและสภาพแวดล้อมที่แท้จริงโดยมีการกำหนดแนวทาง มาตรการ และแผนปฏิบัติการที่ดีต้องคำนึงถึงกรอบความคิดที่ได้กำหนดไว้

การทบทวนวรรณกรรมพบว่าในประเทศไทยได้มีการประยุกต์ใช้องค์ประกอบของการจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวซึ่งมีเพียงองค์ประกอบ ด้านกายภาพ ด้านสารสนเทศ และด้านการเงินในตอนต้น จนกระทั่งภายหลังได้เริ่มมีการพัฒนาองค์ประกอบในเรื่องของโลจิสติกส์การท่องเที่ยว ให้ครอบคลุมถึงการสร้างข้อได้เปรียบทางการแข่งขันของแต่ละพื้นที่ ดังที่ ไพรัช พิบูลย์รุ่งโรจน์ (2557) ที่ได้พัฒนารูปแบบของการศึกษาจากการวิเคราะห์องค์ประกอบการจัดการโลจิสติกส์

กับองค์ประกอบของการท่องเที่ยวที่ได้เพิ่มตัวแปรในด้านของสาธารณูปโภคและด้านความยั่งยืนให้ครอบคลุมกับความต้องการในการพัฒนาการท่องเที่ยวและพื้นที่ที่จะศึกษา ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าการคัดเลือกตัวแปรการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีความสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่และเจาะลึกลงในประเด็นเนื้อหาหลักที่ต้องการจะศึกษาอย่างแท้จริง ดังผลการวิจัยในครั้งนี้ที่ปรากฏในด้านกายภาพ ด้านสารสนเทศ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการเดินทางและขนส่ง และด้านความยั่งยืน ซึ่งนับเป็นองค์ประกอบสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพระบบการจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง

2. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของประสิทธิผลการจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พบว่า ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่มีความตั้งใจในการกลับมาเที่ยวซ้ำ และความเต็มใจที่นักท่องเที่ยวจะจ่ายเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นองค์ประกอบร่วมในการอธิบายประสิทธิผลการจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งมีรายละเอียดในการอภิปรายดังนี้

2.1 ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งจากผลการศึกษาเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านสามารถแสดงให้เห็นว่าสถานที่ท่องเที่ยวทางพาหนะที่มีความโดดเด่นทางวัฒนธรรม การเดินทางที่เข้าถึงได้ง่าย การมีร้านอาหารและเครื่องดื่มที่หลากหลายมีความสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกเดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปางของนักท่องเที่ยวชาวไทย สอดคล้องกับ Theppitak (2018: 8) ที่ว่าแหล่งท่องเที่ยวที่สวงามช่วยเสริมให้ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวมากขึ้นประกอบกับความเป็นระเบียบเรียบร้อยได้รับการดูแลจากหน่วยงานภาครัฐ และยังได้เสริมต่อว่าแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจแม้ว่าจะมีหลายแห่งแต่หากขาดการเชื่อมโยงและระบบสาธารณูปโภคที่ดีก็ไม่สามารถกระจายนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆเช่นกัน กล่าวคือเมื่อจำนวนของนักท่องเที่ยวมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี สิ่งอำนวยความสะดวกก็จำเป็นต้องเพิ่มขึ้นเพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการของกลุ่มนักท่องเที่ยวด้วยกัน ในทำนองเดียวกันกับ Sonchaem et al. (2019: 466) ได้ระบุปัจจัยที่ส่งผลทางบวกต่อนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่คือการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีจุดบริการ เช่น ห้องน้ำ ที่นั่งพักรอถึงขยะ สถานที่จอดรถเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว รวมถึงมาตรฐานการให้บริการทั้งในเรื่องความสะอาดและค่าบริการเป็นอีกปัจจัยที่สำคัญต่อภาพลักษณ์ด้านการท่องเที่ยว สำหรับการเดินทางและขนส่ง ในเรื่องเส้นทางหลักและเส้นทางร่วมภายในเขตเทศบาลนครลำปางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดลำปางมีความซับซ้อน ทำให้การเดินทางท่องเที่ยวบางครั้งต้องใช้ระยะเวลาในการเดินทางนาน ซึ่งเศรษฐวิสุภ พรหมสิทธิ์ และนราศรี ไวนิชกุล (2559: 145) ได้กล่าวถึงภาครัฐควรมีการจัดการพื้นที่จอดรถในแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นระเบียบและมีมาตรการในการกำหนดวิธีการใช้บริการรถโดยสารประจำทาง เช่นเดียวกันกับ Mrnjavac Edna (2002: 102) ที่คำนึงถึงช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวในการ

ขนส่ง (Transport Grow) ควรมีการจัดระเบียบจุดที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวหนาแน่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและการจัดให้มีผู้ให้บริการตามเส้นทางจราจรในการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวให้เกิดความพึงพอใจสูงสุด จนมุ่งสู่ความยั่งยืน ต้องได้รับการจัดการจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคชุมชนอย่างจริงจัง ในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและความสะอาดจากการจัดการขยะที่ดีทำให้สภาพของเมืองมีภาพลักษณ์และสุขอนามัยที่ดีต่อสังคม แต่ในทางกลับกันจากผลการวิจัยพบว่า การใช้วัสดุที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวยังอยู่ในระดับที่น้อยที่สุด ซึ่งหากพิจารณาในประเด็นนี้หากสามารถแก้ไขข้อคิดเห็นดังกล่าวได้จะช่วยเสริมให้แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสามารถดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาเพิ่มมากขึ้น ดังที่ Theppitak (2018: 8) ได้เสนอให้สร้างความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการและชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวด้วยการปรับปรุงแบบการท่องเที่ยวจากเดิมให้มีเอกลักษณ์เฉพาะของพื้นที่ทั้งด้านวัฒนธรรมและการรักษาสีเขียว เช่นเดียวกันกับผลการวิจัยของ อมลินทร์ ศรีบัวนา (2559) นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจมากที่สุดต่อการส่งเสริมการเรียนรู้หรือประสบการณ์แก่นักท่องเที่ยวที่ช่วยในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และความสวยงามของสถานที่ท่องเที่ยว

2.2 ความตั้งใจในการกลับมาเที่ยวซ้ำในภาพรวม อยู่ในระดับมากซึ่งจากผลการศึกษาเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านสามารถแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมจากการอ่านสื่อออนไลน์เกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวใหม่ที่มีความแตกต่างจากประสบการณ์ที่ได้รับ ความต้องการที่จะทดลองไปร้านอาหารและเครื่องดื่มที่ยังไม่เคยไปมาก่อน และการวางแผนกลับมาเที่ยวซ้ำอีกครั้งในแหล่งท่องเที่ยวที่ยังไม่เคยไปมาก่อน ทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวในครั้งถัดไปมีความจำเป็นมุ่งเน้นในด้านสารสนเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแนะนำและเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวมีเพียงพอกับความต้องการของนักท่องเที่ยว ซึ่ง Piboonrunroj and Sangkarn (2013) และ วีริชัญ เลิศไทยตระกูล (2558) ที่เน้นย้ำว่าการให้บริการข้อมูลด้านการท่องเที่ยวและความพร้อมในการให้บริการมีความสำคัญในการพัฒนาจุดหมายปลายทาง (Destination) รวมถึงระบบสนับสนุนการให้บริการอำนวยความสะดวกในพื้นที่ทางด้านการสืบค้น การจองและชำระค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว ประกอบกับชัยฤทธิ์ ทองรอด (2559: 131) ที่สรุปว่าการตลาดออนไลน์มีความจำเป็นในการนำเสนอข้อมูลประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวหรือเทศกาลที่ทันสมัยและน่าเชื่อถือ ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ เว็บไซต์ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว และโฆษณาตามสื่อต่างๆ ที่เสริมให้การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ควรมีการจัดกิจกรรมเชิงรางวัลเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ที่พัก ร้านอาหารและเครื่องดื่ม ซึ่งจะมีส่วนสำคัญในการกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวชาวไทยเดินทางมากยิ่งขึ้น สำหรับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่มีความตั้งใจในการกลับมาเที่ยวซ้ำตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของ Fishbein and Ajzen (1975) ได้อธิบายว่ามนุษย์จะแสดงพฤติกรรมใดๆจะต้องมีความตั้งใจอย่างเป็นระบบในการบรรลุให้เกิดผลสำเร็จจากการตัดสินใจกระทำพฤติกรรมของตน ซึ่งเป็นความเชื่อมโยงระหว่างทัศนคติ กับ

พฤติกรรม ในส่วนของการเดินทางและการท่องเที่ยวมีความเกี่ยวข้องกับผู้คนที่หลากหลายเมื่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาจังหวัดลำปางเพิ่มขึ้น โอกาสในการได้รับรายได้และผลประโยชน์ที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม จึงทำให้ผู้คนมีบทบาทต่อการให้บริการและการรับบริการสำหรับการตอบสนองความต้องการได้อย่างตรงจุด โดยเชื่อว่าทัศนคติสามารถเป็นปัจจัยหนึ่งที่น่าไปสู่การก่อเกิดพฤติกรรมได้ ในเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการจัดการโลจิสติกส์เพื่อท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปางมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในเขตเทศบาลนครลำปาง

2.3 ความเต็มใจที่นักท่องเที่ยวจะจ่ายเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง ผลจากการสอบถามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับจำนวนเงินที่นักท่องเที่ยวเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พบว่า นักท่องเที่ยวมีความเต็มใจที่จะจ่ายในจำนวนที่น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1,000 บาท และปัจจัยทางประชากรศาสตร์มีส่วนสำคัญต่อพฤติกรรมการเต็มใจที่จะจ่ายแตกต่างกัน เช่น รายได้ของนักท่องเที่ยวของแต่ละกลุ่มมีความหลากหลาย จำนวนวันหยุดจากการทำงานมีความสัมพันธ์กับจำนวนวันที่ใช้ในการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปาง ภูมิสำเนาของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับวิธีการที่เลือกใช้ในการเดินทางมาท่องเที่ยว ซึ่งจากที่ได้กล่าวมาความสอดคล้องกับ ภราดร ปริดาศักดิ์ (2556: 75) พร้อมให้ความเห็นว่าความยินดีหรือความเต็มใจของผู้บริโภคที่พร้อมจะจ่ายสำหรับค่าสินค้าหรือบริการชนิดใดชนิดหนึ่ง ซึ่งการจะจ่ายของผู้บริโภคยังขึ้นอยู่กับราคาที่มีการประเมินมูลค่าว่ามีความสามารถที่จะจ่ายเพียงใดตามที่ผู้บริโภคยินดีที่จะจ่ายต่อสินค้าและบริการนั้นๆ และผลการวิจัยสามารถระบุค่าใช้จ่ายสำหรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมต่อร้านอาหารและเครื่องดื่ม สินค้าของที่ระลึก แหล่งท่องเที่ยว การเดินทางและขนส่ง กิจกรรมการท่องเที่ยว ที่พัก และขนมของฝาก คล้ายกับผลการวิจัยของ Rivas and Rivero (2019: 14-16) ซึ่งนักท่องเที่ยวมีความเต็มใจที่จะจ่ายสำหรับแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เป็นมรดก เพื่อสนับสนุนความยั่งยืนของทรัพยากรเชิงวัฒนธรรมรวมถึงที่พักอาศัย ร้านอาหาร พิพิธภัณฑ์ และบริการขนส่งสาธารณะ (Public Transport in the City) ที่อยู่ในแหล่งจุดหมายปลายทางเช่นกัน ซึ่งหากว่าในเขตเทศบาลนครลำปาง สามารถนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวหรือกิจกรรมที่ทำให้นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่าเป็นสิ่งดึงดูดใจที่คุ้มค่าในการเดินทางมาเพื่อใช้จ่ายใช้สอยจะสามารถเพิ่มปริมาณนักท่องเที่ยวมากขึ้นและความต้องการในการใช้จ่ายเงินก็จะมีมูลค่าที่สูงขึ้นเช่นกัน

3. รูปแบบของปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิภาพการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พบว่า ปัจจัยด้านความถี่ในการเดินทาง ระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการจัดการระบบโลจิสติกส์การท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กัน ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แม้จะสามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวได้ แต่สำหรับการสร้างระบบโลจิสติกส์ที่ดีช่วยส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ที่ตราตรึงใจและทำให้เกิดความ

ต้องการกลับมาเที่ยวซ้ำอีกครั้ง การค้นหาข้อมูลด้านการเดินทางท่องเที่ยวที่ง่าย และความคาดหวังของนักท่องเที่ยว มีส่วนสำคัญต่อการจัดการท่องเที่ยวในทำนองเดียวกันกับจิตดินนัท นันทไพบุลย์ (2551: 71-72) ที่กล่าวถึงกลยุทธ์สำคัญสู่ความสำเร็จในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ คือ ความพึงพอใจที่ลูกค้ามีต่อบริการนั้น และตามที่ Moutinho (1987: 5-44) ได้ให้ประเด็นเกี่ยวกับความไม่พึงพอใจของนักท่องเที่ยวสามารถส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแหล่งท่องเที่ยวโดยไปที่อื่น และประเสริฐ ใจสม ศรีปริญา ธูปกระจ่าง ชาญเดช เจริญวิริยะกุล ปริญญา บุญผดุง และเอื้ออัมพร ทิพย์ทิมพร (2563: 133) ได้เน้นถึงภาพลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวที่มีอิทธิพลโดยรวมต่อความยั่งยืนของการท่องเที่ยวเมืองรองหากว่าเมืองรองของประเทศไทยมีความมุ่งมั่นผลักดันพื้นที่ให้เป็นจุดหมายปลายทางยอดนิยมของนักท่องเที่ยว จึงควรเน้นสร้างความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ความตั้งใจในการมาเที่ยวซ้ำ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดแนวโน้มการเกิดพฤติกรรมในครั้งต่อไปและนับเป็นพฤติกรรมที่ส่งผลทางบวก ดังที่ จำรอง เงินดี (2552: 84) ได้กล่าวถึงการแสดงพฤติกรรมใดๆจะต้องมีความตั้งใจหรือเจตนาอย่างเป็นระบบในการบรรลุให้เกิดผลสำเร็จจากการตัดสินใจกระทำพฤติกรรมของตน โดยมีความเชื่อมโยงระหว่างทัศนคติกับพฤติกรรม จากผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมที่ส่งผลทางบวกมาจากพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่มีการเทียบเคียงประสบการณ์จริงกับผู้ที่เคยท่องเที่ยวมาก่อน (Review) มีการค้นหาเครือข่ายติดต่อเกี่ยวกับร้านจำหน่ายสินค้าของที่ระลึกหลังจากเดินทางมาท่องเที่ยวแล้ว ซึ่งยังมีการวางแผนและคำนวณค่าใช้จ่ายสำหรับการท่องเที่ยวในครั้งถัดไป และสามารถสะท้อนผลการศึกษาของ สุบัญญัติ ศรีสง่า และสมยศ วัฒนากมลชัย (2564: 65) ที่เน้นย้ำถึงการดูแลทรัพยากรการท่องเที่ยวโดยเฉพาะสถาปัตยกรรมโบราณ อาคารบ้านเรือนในท้องถิ่น และวิถีชีวิตที่มีเอกลักษณ์สามารถสร้างชื่อเสียงและเป็นสิ่งดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยว รวมถึง ชีรเดช สืบไตรรัตน์ และสุมาลย์ ปานคำ (2563: 84-85) ระบุถึงการรักษาคุณค่าทางวัฒนธรรม การนำเสนอข้อมูลที่นำเสนอใจพร้อมทั้งรูปภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สวยงามทำให้เกิดพฤติกรรมการบอกเล่าประสบการณ์แบบปากต่อปากและส่งเสริมให้เกิดความตั้งใจของนักท่องเที่ยวในการซื้อทัวร์เชิงวัฒนธรรม

4. ผลการสังเคราะห์และออกแบบระบบการจัดการโลจิสติกส์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง พบว่า การท่องเที่ยวเมืองรองจังหวัดลำปางมีการขับเคลื่อนการดำเนินงานจากทุกภาคส่วนในการพัฒนาการท่องเที่ยวตั้งแต่ระดับนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผน แผนงานลงสู่การปฏิบัติตลอดมา แต่เนื่องด้วยสภาพการแข่งขันที่สูงขึ้น หรือผลจากการวิจัยของ Zheng et al. (2021: 1) ที่แสดงมุมมองต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Coronavirus Disease 2019) หรือโควิด 19 (COVID-19) ในช่วงปลายปีพ.ศ. 2562 มีผลสืบเนื่องในการลดความเชื่อมั่นจนทำให้นักท่องเที่ยวบางกลุ่มกลัวการเดินทาง (Travel Fear) คล้ายกับ พงศ์ศิริ คำขันแก้ว พัทธราภรณ์ ลิ้มปึงคนันต์ ธรรมบุญ พ่อคำทอง และสุกฤษฎี ลิ้มโพธิ์ทอง (2563) ที่เสริมต่อถึงการรับรู้ความปลอดภัยแหล่งท่องเที่ยวส่งผลต่อความตั้งใจกลับมาเที่ยวซ้ำของ

นักท่องเที่ยวในจังหวัดเมืองรองกลุ่มภาคเหนือตอนบนประกอบกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวในปัจจุบันที่มีความหลากหลายทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวจำเป็นต้องถูกยกระดับและออกแบบระบบการจัดการโลจิสติกส์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในการสนับสนุนการอำนวยความสะดวกให้การเดินทางเป็นไปอย่างราบรื่น โดยเฉพาะข้อสรุปของ ทวีศักดิ์ เทพพิทักษ์ (2551: 5-9) ชี้ให้เห็นว่าการนำเทคนิคการจัดการโลจิสติกส์สามารถเพิ่มความสามารถในการผลิตได้สูงขึ้นและได้ทำการศึกษาระบบโลจิสติกส์ขาเข้าและระบบโลจิสติกส์ขาออกสำหรับใช้เปรียบเทียบรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสมกับผู้ประกอบการและผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ของประเทศไทยสู่การเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันได้ ดังนั้นจึงทำให้ผู้ให้บริการในพื้นที่หรือจุดหมายปลายทางในการเดินทางมาท่องเที่ยวต้องนำเสนอทรัพยากรทางการท่องเที่ยวรองรับการมาใช้บริการของนักท่องเที่ยว รวมถึง Lee et al. (2007: 176) ที่ระบุถึงการจัดการท่องเที่ยวต้องคำนึงถึงข้อจำกัดต่างๆ ของสังคมและสภาพแวดล้อมที่แท้จริงโดยมีการกำหนดแนวทาง มาตรการ และแผนปฏิบัติการที่ดีต้องคำนึงถึงกรอบความคิดที่ได้กำหนดไว้ ดังที่ มนัส สุวรรณ และคณะ (2541: 37-38) ที่มุ่งให้นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจต่อคุณภาพของแหล่งนันทนาการจนกระทั่งส่งผลให้เกิดความตั้งใจที่จะกลับมาพักผ่อนอีกครั้งในอนาคต ประกอบกับการที่นักท่องเที่ยวมีการรับรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวสามารถสนับสนุนให้มีโอกาสให้เกิดความเต็มใจที่จะจ่ายในระดับที่สูงขึ้น ซึ่งในส่วนของ สุนิดา พิริยะภาดา และอุดมศักดิ์ ศीलประชาวศ์ (2561: 92) สรุปว่าปัจจัยดังที่กล่าวทั้งตอนต้นและระบบการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวที่ดีโดยที่มีความเหมาะสมกับพื้นที่มีส่วนช่วยเพิ่มมูลค่าเชิงเศรษฐกิจร่วมกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันดังที่ปรากฏในผลการศึกษามีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างความขีดความสามารถทางการแข่งขันในภาคของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการซึ่งเป็นไปตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติในการพัฒนาประเทศและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ข้อเสนอแนะ

การพัฒนาการท่องเที่ยวในภาพรวมของจังหวัดลำปาง ในช่วงระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา มีการขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างต่อเนื่องซึ่งเป็นไปตามนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรอง รวมถึงการปฏิบัติงานการพัฒนาการท่องเที่ยวตามยุทธศาสตร์ของกลุ่มจังหวัด แผนงานระดับจังหวัด และแผนพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดลำปาง ซึ่งจากผลการวิจัยในครั้งนี้สามารถใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนให้หน่วยงานขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยเน้นในส่วนของการรักษาระดับความตั้งใจในการมาเที่ยวซ้ำ ซึ่งเป็นแนวโน้มของการสร้างความคิดเห็นและพฤติกรรมทางบวกในการได้รับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ซึ่งหมายรวมถึงแหล่งท่องเที่ยวที่มีทัศนียภาพสวยงามและความสะอาดสามารถทำให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ที่ตราตรึงใจ ประกอบกับการค้นหาข้อมูลการท่องเที่ยวในระบบออนไลน์ที่มีความสะดวกสบายจะนำไปสู่ความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อการท่องเที่ยว คาดว่าสามารถทำได้สูงสุดในภาพรวมครอบคลุมสำหรับแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรม พาหนะขนส่ง ที่พัก อาหารและเครื่องดื่ม สินค้าที่ระลึก และค่าบำรุงสถานที่ต่างๆในการรักษาความสะอาดและความสวยงามในแหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. การท่องเที่ยวของจังหวัดลำปาง ควรมีการจัดการที่เป็นระบบทั้งการจัดเส้นทางท่องเที่ยว เชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวภายในเขตเทศบาลนครลำปางกับแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่นอกเขตฯ และมีการจัดการวิธีการเดินทางที่ดี เนื่องจากปัจจุบันการให้บริการระบบขนส่งสาธารณะสำหรับเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่นอกเขตฯ สามารถทำได้ง่ายแต่ในทางกลับกันหากนักท่องเที่ยวที่ต้องการเดินทางผ่านระบบขนส่งสาธารณะเพื่อเดินทางกลับมาท่องเที่ยวในเขตเมืองนั้นทำได้ยาก ทั้งการจัดการตารางเวลาให้บริการและราคาของการขนส่งสาธารณะ โดยเฉพาะรถสองแถวซึ่งเป็นการขนส่งสาธารณะที่มีความคล่องตัวในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวภายในเขตเทศบาลนครลำปาง จะช่วยเสริมให้กลุ่มของนักท่องเที่ยวที่เดินทางด้วยตนเอง (FIT : Free and Independent Traveller) มากยิ่งขึ้น ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เทศบาลนครลำปาง สำนักงานจังหวัดลำปาง สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดลำปาง การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานลำปาง สำนักงานวัฒนธรรม ควรสนับสนุนการยกระดับการท่องเที่ยวและส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เน้นนักท่องเที่ยวกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 21-30 ปี และมีกลุ่มนักเรียน/นักศึกษา ที่ศึกษาอยู่สถาบันการศึกษาภายในจังหวัดลำปางและจังหวัดข้างเคียงเดินทางท่องเที่ยวเพื่อศึกษางานด้านศิลปะ วัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ทั้งประเพณีวัด อาคารโบราณ บ้านเก่า ย่านเมืองเก่า พิพิธภัณฑ์

2. การท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปาง มีแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกซึ่งเป็นปัจจัยที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว

ส่งผลให้มูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายให้สูงขึ้นและเพิ่มระยะเวลาในการอยู่ภายในจังหวัดลำปางนานขึ้น
หน่วยงาน ได้แก่ เทศบาลนครลำปาง สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดลำปาง การท่องเที่ยว
แห่งประเทศไทย สำนักงานลำปาง จึงควรสนับสนุนประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิง
วัฒนธรรมให้สามารถเที่ยวได้ทุกฤดูกาลท่องเที่ยวเพื่อโอกาสในการกระตุ้นเศรษฐกิจจากการสร้าง
รายได้จากจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้น

3. สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด 19 (COVID-19) ส่งผลให้วิถีชีวิตของผู้คนนั้น
เปลี่ยนแปลงไปและโดยเฉพาะอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากนโยบายของ
ภาครัฐที่มีการจำกัดการเดินทางช่วงระยะเวลามีจำนวนผู้ติดเชื้อที่สูงขึ้นจากสถานการณ์ดังกล่าว แต่
ถึงกระนั้นหากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปางสามารถพลิกวิกฤตให้เป็นโอกาส
จะนำไปสู่รูปแบบการท่องเที่ยวทางเลือกรูปแบบใหม่ (New Alternative Tourism) ที่มีการใช้
เทคโนโลยีในการท่องเที่ยวและการทำการตลาดออนไลน์ (Digital Marketing) หน่วยงานและ
ประชาชนทุกภาคส่วน ควรเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวที่ทันสมัยและโดยเฉพาะการ
ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และกิจกรรมรูปแบบใหม่ๆ เช่น การทำคลิปเผยแพร่อาหารพื้นถิ่น การพาชม
แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การดูแลรถม้าในช่วงโควิด-19 ที่สามารถรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยว So
Lo Mo (Social-Local-Mobile) ที่มีอิสระในเดินทางท่องเที่ยวด้วยตนเอง มีการสืบค้นข้อมูลเพื่อ
วางแผนและดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวในทุกขั้นตอนด้วยตนเองผ่านเทคโนโลยีและเครือข่ายสังคม
ออนไลน์ในอนาคตก้าวหน้าหนึ่ง และเมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางไปยังจังหวัดลำปางยังคงต้องมีการรักษา
ระดับความปลอดภัยเพื่อสร้างความเชื่อมั่นแก่นักท่องเที่ยว ทำให้แหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก
สะดวกทั้งที่พัก ร้านอาหาร ระบบขนส่งสาธารณะ รถม้า รถสองแถว ต้องมีการรักษาความสะอาดมาก
ยิ่งขึ้น ดังนั้นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปางจำเป็นต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับ
สถานการณ์ในปัจจุบันสู่ระบบการท่องเที่ยววิถีใหม่ (New Normal) เช่นกัน

4. ประสิทธิภาพการจัดการระบบโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนคร
ลำปาง ช่วยชี้ให้หน่วยงาน ผู้ประกอบการ ประชาชน ได้ตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรที่ถูก
นำมาใช้เพื่อการท่องเที่ยวที่สามารถใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อเศรษฐกิจที่เติบโตทำให้แหล่งท่องเที่ยว
สำคัญดังที่ยกตัวอย่างในงานวิจัยควรได้รับการคุ้มครองด้วยเช่นกัน ทั้งนี้การอนุรักษ์และคุ้มครอง
แหล่งท่องเที่ยวไม่ให้เสื่อมโทรมหรือสูญหายไปเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยงานควรมีการกำหนดยุทธศาสตร์การ
ท่องเที่ยวที่สามารถนำไปปรับใช้อย่างจริงจังและบูรณาการทำงานร่วมกับประชาชนพื้นที่มุ่งสู่การ
พัฒนาอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. การให้บริการในเรื่องของแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวซึ่งพบข้อสำคัญว่าในเขตเทศบาลนครลำปาง มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์โดดเด่น มีจำนวนมากและมีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวตลอดมา แต่เมื่อนักท่องเที่ยววางแผนที่จะเดินทางเข้าไปกลับพบปัญหาในเรื่องวิธีการเดินทางที่ยุ่งยาก เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับตารางเดินรถโดยสารสาธารณะยังไม่ชัดเจน การเดินทางไปยังต่างอำเภออย่างแต่กลับมายังอำเภอเมืองยาก ไม่ค่อยมีรถให้บริการ เส้นทางท่องเที่ยวที่ถูกออกแบบมีความยากสำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาด้วยตนเอง เป็นต้น ดังนั้นหน่วยงาน ผู้ประกอบ และประชาชนที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในเขตเทศบาลนครลำปางและจังหวัดลำปางควรมีการพัฒนาความร่วมมือระบบการขนส่งกับการจัดการท่องเที่ยวจะช่วยอำนวยความสะดวกนักท่องเที่ยวในทุกขั้นตอนของการเดินทางมาท่องเที่ยวได้

2. การให้บริการของสิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยวครอบคลุมทั้งสถานที่พัก ร้านอาหารและเครื่องดื่ม ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก สถานที่จอดรถ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญสำหรับการท่องเที่ยวในการดึงดูดให้นักท่องเที่ยวใช้ระยะเวลาในจังหวัดลำปางมากยิ่งขึ้น สามารถทำให้จังหวัดลำปางมีโอกาสในการได้รับรายได้จากการใช้จ่ายเงิน กล่าวคือเมื่อจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น สิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยวก็ควรมีจำนวนเพิ่มขึ้นเพื่อรองรับความต้องการที่เพิ่มมากขึ้นเช่นกัน

3. การให้บริการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพบว่าแหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งสามารถอนุรักษ์ความสวยงามที่เป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมได้เป็นอย่างดี ซึ่งหากวิถีชีวิตของคนในพื้นที่และผู้ให้บริการทางการท่องเที่ยวสามารถสร้างความกลมกลืนทางวัฒนธรรมได้จะช่วยส่งเสริมภาพลักษณ์ให้กับจังหวัดลำปางด้วย เช่น การจัดศูนย์รวบรวมสินค้าและผลิตภัณฑ์ชุมชน การสร้างสรรค์สินค้าที่ระลึกที่มีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น การลดการใช้กล่องโฟมและถุงพลาสติกด้วยการปรับมาใช้วัสดุที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมยิ่งขึ้น เป็นต้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

1. การจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง ทำให้ทราบการดำเนินงานของหน่วยงาน ผู้ประกอบการ และประชาชนในพื้นที่ และพบว่ามีประเด็นความต้องการให้มีการศึกษาและเปรียบเทียบอย่างต่อเนื่องให้ได้ถึงรูปแบบที่เหมาะสมของการจัดการระบบด้านการเดินทางและขนส่งเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวแบบเจาะจง ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาประสิทธิผลเพื่อให้ทราบถึงข้อมูลเชิงลึกสำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดลำปางต่อไป

2. การศึกษาองค์ประกอบของประสิทธิผลการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง โดยวัดจากตัวแปรแฝง ประกอบด้วย ความพึงพอใจ ความตั้งใจ และความเต็มใจที่จะจ่าย สำหรับการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษากับขนาดของกลุ่มตัวอย่างในระดับที่กว้างขึ้นเพื่อให้ข้อมูลมีความหลากหลายและสามารถเปรียบเทียบกับพื้นที่อื่น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกวรรณ โสภักดี. (2558). ความเต็มใจจ่ายและความคาดหวังในธุรกิจการของห้องพักรออนไลน
ในประเทศไทย. (บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กวรรณ สังขกร. (2551). กลยุทธ์การแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของไทยและ GMS ภายใต้การ
ขยายตัวของตลาดท่องเที่ยวจีน. เชียงใหม่.
- กาญจน์วชิ ธานี รุ่งสาทิศ. (2557). ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโลจิสติกส์ขนส่งชาวไทยใน
เส้นทางขนส่งจากจังหวัดนครสวรรค์-ส่งออกต่างประเทศ. Suthiparithat, 28(88), 309-
341.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2021). คาดการณ์แนวโน้มสถานการณ์ท่องเที่ยว. TAT Review.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2558). การท่องเที่ยวโลก ท่องเที่ยวกันต่อไป ไม่สนใจวิกฤติ. การ
ประชุม 23rd World Travel Trend Forum 27-28 ตุลาคม 2558: TAT review 2/2016.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2564). หลังจากนั้นเราจะไปไหนกันและคาดการณ์แนวโน้ม
สถานการณ์ท่องเที่ยว. TAT Review, 7(4).
- คมสัน สุริยะ และมิ่งสรรพ ขาวสะอาด. (2561). แนวคิดโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยว. แหล่งที่มา
[ระบบออนไลน์] <http://www.tourismlogistics.com>.
- คมสัน สุริยะ. (2548). อุตสาหกรรมขนส่งผู้โดยสารในจังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: เอกสารภายใต้
ชุดโครงการมูลค่าเพิ่มในประเทศไทยของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวรายสาขา สถาบันวิจัย สังคม
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ค่านาย อภิปรัชญาสกุล. (2550). โลจิสติกส์และการจัดการซัพพลายเชน กลยุทธ์สำหรับลดต้นทุน
และเพิ่มกำไร. นนทบุรี: ห.จ.ก.. ซี.วาย. ซี.เอ็ม. พรินติ้ง.
- จำรอง เงินดี. (2552). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- จิตตินันท์ นันทไพบูลย์. (2551). จิตวิทยาการบริการ. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- จินดาลักษณ์ วัฒนสินธุ์. (2550). การจัดการทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร
ศาสตร์.
- เจริญชัย โขมพัตราภรณ์ และคณะ. (2551). การศึกษาเพื่อพัฒนาระบบโลจิสติกส์ของการค้าไทย-
จีน เพื่อรองรับข้อตกลงการค้าเสรีอาเซียน-จีน กรณีศึกษา สินค้าส่งออกไปยังจีน.
กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- ฉลองศรี พิมลสมพงศ์ และเรณูมาศ มาอุ่น. (2553). การประเมินประสิทธิผลด้านการบริการ
นักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในภาคเหนือของประเทศไทย. วารสาร
เทคโนโลยีภาคใต้, 3(2).

- ชัยวัช ทองอินทร์. (2549). **กระบวนการทัศน์ของการจัดการโลจิสติกส์สำหรับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทย**. การประชุมสัมมนาเชิงวิชาการประจำปี 2549 การจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน ครั้งที่ 6 มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง.
- ชัยฤทธิ์ ทองรอด. (2559). **การจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม จังหวัดนครปฐม**. วารสารดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์ ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 6(1), 124-134.
- ชูสิทธิ์ ชูชาติ และคณะ. (2547). **รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตลุ่มแม่น้ำวาว**. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ฐิติพัฒน์ พิษุธาตพงศ์. (2549). **พฤติกรรมแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ : กรณีศึกษาบริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน)**. วารสารดำรงราชานุภาพ, 6(21).
- ณภัทร ทิพย์ศรี ขจีโณม เจียรตระกูล และคณะ. (2558). **การจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวของธุรกิจนำเที่ยวในจังหวัดเชียงราย**. วารสารการบริการและการท่องเที่ยวไทย, 10(2), 60-70.
- ณัฐชัย บุรณะวิมลวรรณ และเกศรา สุขเพชร. (2561). **บริบทโลจิสติกส์การท่องเที่ยว : การไหลทางกายภาพบนเส้นทางตาก - แม่สอ**. Dusit Thani College Journal 12(2), 80-96.
- ณัฏฐิกา โตจินดา. (2553). **แบบจำลองโลจิสติกส์การถ่ายทอดความรู้ทางสิ่งแวดล้อมของชุมชน**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ทวีศักดิ์ เทพพิทักษ์. (2551). **บทบาทของโลจิสติกส์และการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหมู่เกาะล้านอย่างยั่งยืน**. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- เทศบาลนครลำปาง ศูนย์วิทย์พัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ลำปาง และกลุ่มลูกหลานสืบสายสกุลเจ้าเจ็ดตน. (2551). **2 ฟากแม่ว้าง 2 ฝั่งนครลำปาง**. คู่มือประวัติศาสตร์นครลำปางเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม: หจก.พิมพ์ดีดจิตรอลพรีนติ้งแอนด์มัลติมีเดีย.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2537). **ทฤษฎีองค์การและการออกแบบ**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ธनिया ปัญญาแก้ว. (2541). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในงานของข้าราชการครูในจังหวัดเชียงใหม่**. (รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธีรเดช สืบไตรรัตน์ และสุมาลย์ ปานคำ. (2563). **โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความตั้งใจซื้อทัวร์เชิงวัฒนธรรมในประเทศไทยผ่านเพชบุรีของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล**. วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 37(2), 84-109.
- ธีระพร อวรรณโณ. (2535). **เจตคติ: การศึกษาตามแนวทฤษฎีหลัก**. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิศดา ศิลปเสรรฐ. (2560). **อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- นุชนารถ รัตนสุวงศ์ชัย. (2554). **กลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม**. บทความนำเสนอในการประชุมวิชาการระดับชาติ “มนุษยศาสตร์ในทศวรรษใหม่: พลวัตแห่งองค์ความรู้กับพหุลักษณะทางวัฒนธรรม” วันที่ 18-19 สิงหาคม 2554 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). **อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวธุรกิจที่ไม่มีวันตายของประเทศไทย**. สำนักพิมพ์ ซี.พี.บุ๊ค สแตนดาร์ด: กรุงเทพฯ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ. (2551). **ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์**. กรุงเทพฯ: จามจุรีโปรดักท์.
- ประเสริฐ ใจสม ศรีปริญญา ฐประจ่าง ชาญเดช เจริญวิริยะกุล ปริญญา บุญผดุง และเอื้ออัมพร ทิพย์ทิมพร. (2563). **บุพปัจจัยของความยั่งยืนของการท่องเที่ยวเมืองรอง**. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร. , 8(1), 133-144.
- เปรมสุริย์ เชื้อมทอง. (2536). **จิตลักษณะของผู้บริหารและสภาวะการณ์ของกลุ่มเกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของโรงเรียน**. ปรัญญาดุสิตบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- พงศ์ศิริ คำชื่นแก้ว พัทธราภรณ์ ลิ้มปိုင်คนันต์ ธรรมบุญ พ่อคำทอง และสุกฤษฎ์ ลิ้มโพธิ์ทอง. (2563). **อิทธิพลของภาพลักษณ์การท่องเที่ยว และการรับรู้ความปลอดภัยแหล่งท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อความตั้งใจกลับมาเที่ยวซ้ำของนักท่องเที่ยว ในจังหวัดเมืองรองกลุ่มภาคเหนือตอนบน**. วารสารวิชาการตลาดและการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, 7(12).
- พจนา ดวงชาทม. (2548). **ประสิทธิผลการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพของสถานอนามัยในจังหวัดมหาสาร**. (สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พยอม ธรรมบุตร. (2559). **เอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชา การจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยว**. วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา: กรุงเทพฯ.
- พรเทพ ผดุงถิ่น. (2552). **การวิเคราะห์แนวทางพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านโลจิสติกส์และโซ่อุปทานสำหรับผู้ประกอบการ SMEs ในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี**. วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต (วิศวกรรมอุตสาหกรรม). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์: กรุงเทพฯ.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). **วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. กรุงเทพฯ: สำนักงานทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- พัทธวรรณ เลิศสุชาตวนิช. (2559). **การพัฒนาแบบจำลองสำหรับการประเมินความวิกฤตจากการท่องเที่ยวประเภทภูเขาสูงโดด : กรณีศึกษาเขากระโจม อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- พิภพ วังเงิน. (2547). **พฤติกรรมองค์กร**. กรุงเทพฯ: บริษัทรวมสาร.

- ไพรัช พิบูลย์รุ่งโรจน์. (2556). องค์ประกอบของการจัดการโลจิสติกส์ของแหล่งท่องเที่ยว (PIFFS Analysis) The Five Core Components of Logistics of Tourist Attractions). แหล่งที่มา [ระบบออนไลน์] <https://pairach.com/piffs/>. <https://pairach.com/piffs/>
- ไพรัช พิบูลย์รุ่งโรจน์. (2557). แนวคิดและเทคนิคการจัดการโลจิสติกส์ในการท่องเที่ยว (Tourism Logistics : Concepts and Technique). คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ tatjournal ฉบับที่ 1/2557.
- ภราดร ปริดาศักดิ์. (2549). **หลักเศรษฐศาสตร์จุลภาค**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ภราดร ปริดาศักดิ์. (2556). **หลักเศรษฐศาสตร์จุลภาค**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- มนัส สุวรรณ และคณะ. (2541). **การจัดการการท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (2560). รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวสุดยอด อารยธรรมล้านนาเพื่อคัดเลือกศักยภาพเส้นทางต้นแบบ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559. สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเชียงใหม่. ศูนย์วิจัยและพัฒนาการท่องเที่ยว สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มะลิวัลย์ ปินนะ. (2558). ผลกระทบของโลจิสติกส์การท่องเที่ยวต่อความภักดีของนักท่องเที่ยวใน **จังหวัดแพร่**. (เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มิ่งสรรพ ขาวสะอาด และคณะ. (2551). การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการที่ยั่งยืนในลุ่มแม่น้ำ **โขง 3**. สถาบันวิจัยสังคม: เชียงใหม่.
- รวีพร คูเจริญไพศาล. (2549). **การกระจายช่องทางการตลาดและลอจิสติกส์**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตสถาน. (2546). **ความหมายของประสิทธิผล**. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- เลิศพร ภาระสกุล. (2556). **พฤติกรรมนักท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรรณนา วงษ์วานิช. (2539). **ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วรารุณ เรือนคำ และฉัตรฤดี จอสงุริยภาส. (2559). **วิเคราะห์ผลประโยชน์จากโครงการก่อสร้างรถไฟรางคู่สายเด่นชัย-เชียงราย-เชียงของ: มุมมองจังหวัดเชียงราย**. วารสารเศรษฐศาสตร์รามคำแหง, 2(2).
- วาสนา จริญญาโชติกำจร, สุภาภรณ์ หมั่นหา, การันต์ เจริญสุวรรณ, กนิษฐา ศรีภิรมย์, วรารค์ งามบุตร, & ชลธิชา แสงงาม. (2560). **ประสิทธิภาพการจัดการโลจิสติกส์ของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดกำแพงเพชร**. วารสารการจัดการสมัยใหม่, 10(2), 213-229.
- วิเชียร วิทยอดม. (2547). **พฤติกรรมองค์การ**. กรุงเทพฯ: ชีระฟิล์มและโซเท็กซ์

- วิษณุศุทธิ์ เมาระพงษ์. (2561). **กิจกรรมหลักในการจัดการโลจิสติกส์**. แหล่งที่มา [ระบบออนไลน์]
<http://library.dip.go.th/multim6/edoc/2556/21700.pdf>.
- วิฑูรย์ สิมะโชติ. (2542). **TQM วิธียุทธศาสตร์คุณภาพ ยุค 2000**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิทยา สุทธิพิตร. (2546). **วิธีแห่งโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน**. กรุงเทพฯ: อี.ไอ สแควร์ พับลิชชิง.
- วินิจ วีรยางกุล. (2532). **การจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ: คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ ภาควิชาบริหารธุรกิจ.
- วิรุฬ พรรณเทวี. (2542). **ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของหน่วยงานกระทรวงมหาดไทยในอำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน**. (วิทยาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วีรวิทย์ เลิศไทยตระกูล. (2558). **การศึกษาประสิทธิภาพระบบการขนส่งเพื่อการท่องเที่ยวเกาะสีชัง จังหวัดชลบุรี**. การประชุมวิชาการมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ครั้งที่ 5.
- วีระพล บดีรัฐ. (2543). **PDCA วงจรสู่ความสำเร็จ**. กรุงเทพฯ: บริษัท อินโนกราฟฟิกส์.
- เศรษฐวิทย์ พรหมสิทธิ์ และนราศรี ไวนิชกุล. (2559). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวในเขตกรุงเทพมหานคร**. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 35(4), 138-147.
- ศรัญญา วรากุลวิทย์. (2558). **อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (tourism industry)**. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดแฉะแฉะ แฉะ.
- ศรีศุภร์ นิลกรรณ. (2558). **บทบาทของพระสงฆ์ในเมืองต้องห้ามพลาต...ลำปางกับการก้าวเข้าสู่ความเป็นประชาคมอาเซียน**. วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง, 4(1).
- ศักดิ์ รัตนชัย. (2534). **ประวัติศาสตร์การศึกษา ยุทธเวทาลำปาง**. ลำปาง: ลำปางการพิมพ์.
- ศิริ ฮามสุโพธิ์. (2543). **สังคมวิทยาการท่องเที่ยว**. เลย: สถาบันราชภัฏเลย.
- สลิลทิพย์ ทิพย์ไกรสร. (2553). **โลจิสติกส์กับการพัฒนาขีดความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการไทย**. *Executive Journal*.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. (2556). **การท่องเที่ยวทางเลือก (alternative tourism)**. TRF Policy Bulletin. โครงการกิจกรรมการเชื่อมโยงงานวิจัยกับภาคนโยบาย, 3(11).
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). **แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ระบบโลจิสติกส์ของประเทศไทย พ.ศ. 2550-2554**.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). **แนวทางการแปลงแผนยุทธศาสตร์ไปสู่แผนปฏิบัติการ**. แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ของประเทศไทย ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2560-2564).

- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). **โครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์เพื่ออนาคตประเทศไทย**. เอกสารประกอบการประชุมประจำปี 2560 ของ สศช. เรื่อง “ขับเคลื่อนแผนฯ 12 สู่อนาคตประเทศไทย” วันจันทร์ที่ 3 กรกฎาคม 2560.
- สำนักงานจังหวัดลำปาง. (2560). **แผนพัฒนาจังหวัดลำปาง พ.ศ. 2561 – 2564**. กลุ่มงาน ยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด.
- สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน). (2561). **ศักยภาพเมืองลำปางกับการเป็นต้นแบบเมืองเศรษฐกิจความรู้**. The Knowledge, 2(8).
- สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2560). **แนวโน้มสถานการณ์การท่องเที่ยวไทย ปี พ.ศ. 2560**. รายงานภาวะเศรษฐกิจท่องเที่ยว (Tourism Economic Review), 6.
- เสรี ชัดเข้ม. (2547). **การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน**. วารสารวิจัยและวัดผลการศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา, 2(1), 14-28.
- สุทธภา อมรวิวัฒน์ และคณะ. (2561). **เศรษฐกิจไทยปี 2018: อาชีพมาแรงแห่งยุค**. รายงานเศรษฐกิจ ไตรมาส 1/2018 ศูนย์วิจัยเศรษฐกิจและธุรกิจของธนาคารไทยพาณิชย์.
- สุธิชา เชญชาญ สุมาลี สว่าง และอัมพล ชูสนุก. (2563). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อความตั้งใจมาเที่ยวซ้ำและความยินดีแนะนำของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวมรดกทางประวัติศาสตร์ในจังหวัดลพบุรี**. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร., 9(4), 1485-1496.
- สุนิดา พิริยะภาดา และอุดมศักดิ์ ศิลประชาวงศ์. (2561). **มูลค่าความเต็มใจจะจ่ายของนักท่องเที่ยวเพื่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำ: กรณีศึกษาเกาะล้าน จังหวัดชลบุรี**. พัฒนาการเศรษฐกิจปริทรรศน์, 12(2), 80-102.
- สุบรรณ ศรีจันทร์รัตน์. (2555). **ปัจจัยทางด้านโลจิสติกส์ที่มีอิทธิพลต่อจำนวนนักท่องเที่ยวในจังหวัดอุบลราชธานี**. (วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, บัณฑิตวิทยาลัย.
- สุบัญญัติ ศรีสง่า และสมยศ วัฒนาภรณ์ชัย. (2564). **โมเดลเชิงสาเหตุของความตั้งใจกลับมาท่องเที่ยวแบบเนิบช้าโดยมีพฤติกรรมเป็นตัวแปรส่งผ่าน**. วารสารการบริการและการท่องเที่ยวไทย 16(1), 56-66.
- สุบัญญัติ ศรีสง่า. (2561). **โมเดลเชิงสาเหตุของความตั้งใจกลับมาท่องเที่ยวแบบเนิบช้าโดยมีพฤติกรรมเป็นตัวแปรส่งผ่าน**. (ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, กรุงเทพฯ.
- สุปรียา ตันสกุล. (2550). **ทฤษฎีทางพฤติกรรมศาสตร์ : แนวทางการดำเนินงานในงานสุขศึกษาและส่งเสริมสุขภาพ**. Journal of Health Education, 30(105).
- สุวรรณ จันทร์ประเสริฐ. (2538). **ปัจจัยที่สัมพันธ์กับเจตคติและพฤติกรรมในการเลือกสถานพยาบาลคู่สัญญาหลัก ของผู้ประกันตนในอำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา**. (สาธารณสุขบัณฑิตวิทยาลัย). มหาวิทยาลัยมหิดล.

- อมลธิ์ศรี ศิริบัวนา. (2559). **การจัดการโลจิสติกส์สำหรับการท่องเที่ยวในวัดศรีสุพรรณ อำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่**. มหาวิทยาลัยแม่โจ้, เชียงใหม่.
- อรรถพันธ์ สารวงศ์. (2555). **ความพึงพอใจและยินดีจะจ่ายเพื่อยกระดับคุณภาพบริการสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดเชียงใหม่ แห่งที่ 3**. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อรุณ รักธรรม. (2525). **ทฤษฎีองค์การสมัยใหม่: การบริหารองค์การ**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- อารีย์ นัยพินิจ และฐิรชญา มณีเนตร. (2551). **การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวหมู่บ้านบุไทรโฮมสเตย์ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา**. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Ajzen Icek, & Martin Fishbein. (1980). **Understanding Attitudes and Predicting Social Behavioral**. Englewood Cliffs, NJ Prentice-Hall.
- Australia, T. W. (2008). **Five A's of tourism**. Retrieved from http://www.tourism.wa.gov.au/jumpstartguide/pdf/Quickstart_five%20A's%20of%20TourismLOW.pdf.
- Branka, B. R., & Lorena, B. (2007). **The logistics of selling a destination's tourism product**. *Tourism and Hospitality Management*, 13(3), 725-732. doi:10.20867/thm.13.3.18.
- Breidert, C., Hahsler, M., & Reutter, T. (2006). **A Review of Methods for Measuring Willingness-To-Pay**. *Innovation Marketing*, 2(4), 8-32.
- Carlos, J.-R., & Marcelino, S.-R. (2019). **Willingness to Pay for More Sustainable Tourism Destinations in World Heritage Cities: The Case of Caceres, Spain**. *Sustainability*, 11(21), 1-21. doi:10.3390/su11215880.
- Cooper, M. C., D. M. Lambert, & Pagh, J. D. (1997). **Supply Chain Management: More a New Name for Logistics**. *The International Journal of Logistics Management* 8(1), 1-14.
- Deming, W. E. (1986). **Out of the crisis**. MIT Press.
- Donald Waters. (2013). **Logistics an Introduction to Supply Chain Management**. Great Britain: Ashford Colour Press Ltd, Gosport.
- Dong Kai-ling. (2017). **A Study of Relationship between Tourism Logistics and Domestic Self-driving Tour**. *International Journal of Managerial Studies and Research*, 5(4), 1-4.

- Edna, M. (2002). **Logistics of tourist destination**. *Technology and Management of Traffic* 14(2), 97-102.
- Edna, M., & Sasa, I. (2007). **Logistics and Logistics processes In a Tourism destination**. Original scientific paper *Tourism and Hospitality Management*, 13(3).
- Fishbein, M., & Ajzen, I. (1975). **Belief, Attitude, Intention, and Behavior: An Introduction to Theory and Research**. Reading, MA: Addison-Wesley.
- García Márquez, Fausto Pedro, García-Pardo, Isidro, & Nieto, M. (2013). **Competitiveness based on logistic management: a real case study**.
- Gee C. Y., Dexter J. L., Choy J., & C., a. M. (1984). **The Travel Industry**. U.S.A.: The AVI Publishing Company, Inc.
- Goeldner, C. a. R., B. (2012). **Tourism. Principles, Practices, Philosophies**. New Jersey: John Wiley&Sons.
- Ishikawa, K. (1985). **What Is Total Quality Control? The Japanese Way**. New Jersey: Prentice-Hall, Englewood Cliffs.
- Jamie M. Chen, Jesper de Groote, James F. Petrick, Tracy Lu, & Peter Nijkamp. (2020). **Travellers' willingness to pay and perceived value of time in ride-sharing: an experiment on China**. *Taylor & Francis Online*, 23(23), 2972-2985. doi:10.1080/13683500.2020.1779190.
- John Mangan, & Chandra Lalwani. (2016). **Global Logistics and Supply chain management**. Great Britain: International Padstow, Cornwall.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). **Determining Sample Size for Research Activities**. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610. doi:10.1177/001316447003000308.
- Lambert, D. M., Stock, J. R., & M., E. L. (1998). **Fundamentals of Logistics Management**. Singapore: McGraw-Hill.
- Lee, W., Yoo, K. H., & U., G. (2007, June 17-20). **Effectiveness Of Community-Based Visitor Information Centers**. *Travel and Tourism Research Association: Advancing Tourism Research Globally*. Paper presented at the ttra International Conference, Las Vegas, Nevada, USA.

- Logistics, T. I. S. o. (1974). **Logistics management professionalization guide**. Retrieved from <http://bookfreenow.com/download/logistics-management-professionalization-guide/>.
- Marquez, F., Pardo, I., & Nieto, M. (2015). **Competitiveness based on logistic management: a real case study**. *Annals of Operations Research*, 233, 157-169. doi:10.1007/s10479-013-1508-z.
- Megha Aggarwal. (2013). **Role of logistics in tourism**. Affiliated to Guru Gobind Singh Indrapratha University, Maharaja surajmal institute.
- Mill, R., & Morrison, A. M. (1992). **The Tourism System.: and Introductory Text**. New Jersey: Prince - Hall Intentional Inc.
- Moutinho, L. (1987). **Consumer behavior in tourism**. *European Journal of Marketing* 21(10).
- Oriade, A., & Cameron, H. (2016). **Logistics and Supply Chain management in travel operation**. U.K.: CAB International.
- Paulraj A., & J., C. I. (2007). **Strategic Buyer-Supplier Relationships, Information Technology and External Logistics Integration**. *Journal of Supply chain Management* 43(2), 2-14.
- Piboonrunroj, P., & Sangkakorn, K. (2013). **Tourism logistics management: A case of cultural creative tourism in Thailand**. Paper presented at the World Conference on Hospitality, Tourism, and Event Research 2013, Bangkok.
- Quinn, R. E., & Rohrbaugh, J. (1983). **A Spatial Model of Effectiveness Criteria: Towards a Competing Values Approach to Organizational Analysis**. *Management Science*, 29(3), 363-377. doi:10.1287/mnsc.29.3.363.
- Quinton, F. (2013). **The influence of inbound and outbound logistics on the competitiveness of the South African automobile industry**. Nelson Mandela Metropolitan University.
- Rivas, C., & Rivero, J. S. (2019). **Willingness to Pay for More Sustainable Tourism Destinations in World Heritage Cities: The Case of Caceres, Spain**. *Sustainability*, 11(21), 5880. doi:10.3390/su11215880.
- Ronald Moen. (2009). **Foundation and History of the PDSA Cycle**. Paper presented at the The 7th Asian Network for Quality Conference, Tokyo.

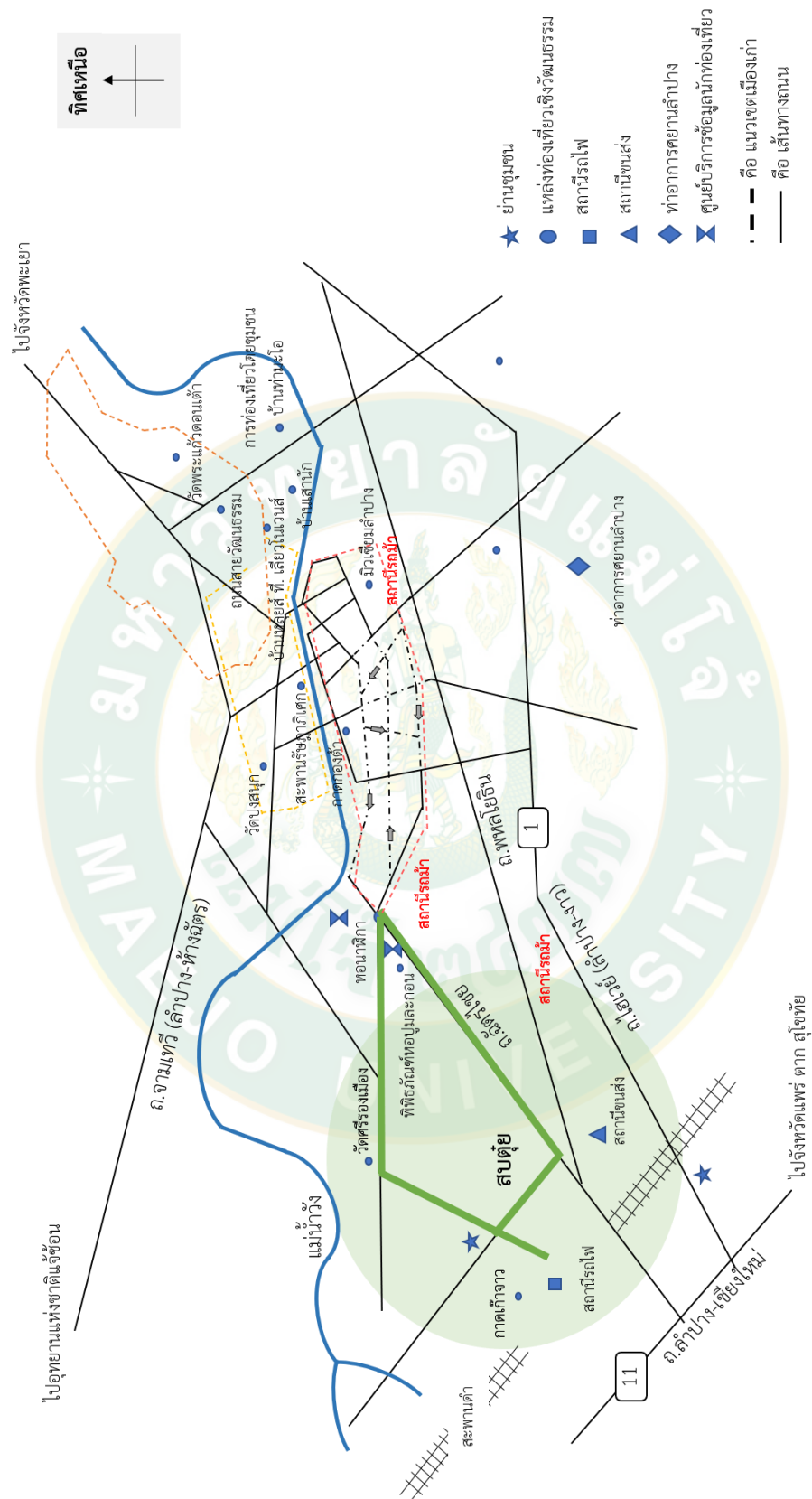
- Sarah Isniah, Humiras Hardi Purba, & Debora, F. (2020). **Plan do check action (PDCA) method: literature review and research issues**. Jurnal Sistem dan Manajemen Industri, 4(1), 72-81.
- Short, L. M. (1995). MILLETT, JOHN D. **Management in the Public Service**. Pp. xi, 417. New York : McGraw-Hill Company, 1954. *The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science*, 297(1), 132-133. doi:10.1177/000271625529700125.
- Sonchaem, W., Phuditthanawong, W., Hutacharoen, R., & Hinjiran, P. (2019). **Influential factors on tourism potential of Buddhist temples: Case study of Buddhist temples in cultural conservation zone of Bangkok Metropolitan Administration (Rattanakosin and Thonburi)**. Kasetsart Journal of Social Sciences, 40(2), 466-471.
- Steers, & Richard, M. (1997). **Antecedents and Outcomes of Organization Commitment**. Administrative Science Quarterly, 22(1), 46-56.
- Sunetra, R., Archana, B., & and Vandana, J. (2009). **Operations and Management**. U.K.: Oxford University Press.
- Tairova Farmon Shukrullaevich, Asadov Farmon Shukrullaevich, & Aminova Niginabonu Bakhriddinovna. (2021). **The Logistics Approach in Managing a Tourism Company**. ResearchJet Journal of Analysis and Inventions. ResearchJet Journal of Anaysis and Inventions, 2(4), 231-236.
- Theppitak, T. (2018). **Managing tourism logistics with sustainable Development of eco-tourism**. International Journal of Advanced Scientific Research & Development, 5(8), 1-11.
- UNWTO. (2018). **Tourism and the Sustainable Development Goals – Journey to 2030, Highlights**. Spain: September 07, 2018.
- Zheng, D., Luo, Q., & Ritchie, B., W., . (2021). **Afraid to travel after COVID-19? Self-protection, coping and resilience against pandemic ‘travel fear’**. Tourism Management, 83, 104261. doi:10.1016/j.tourman.2020.104261.
- Zhiyang Jin, Kunhao Dai, Guohua Fu, & Yang Li. (2017). **Discussion on Tourism Logistics Based on the Separation and Combination of Tourists and Items Theory**. Scientific Research, 7(4), 537-547. doi:10.4236/ajibm.2017.74039.

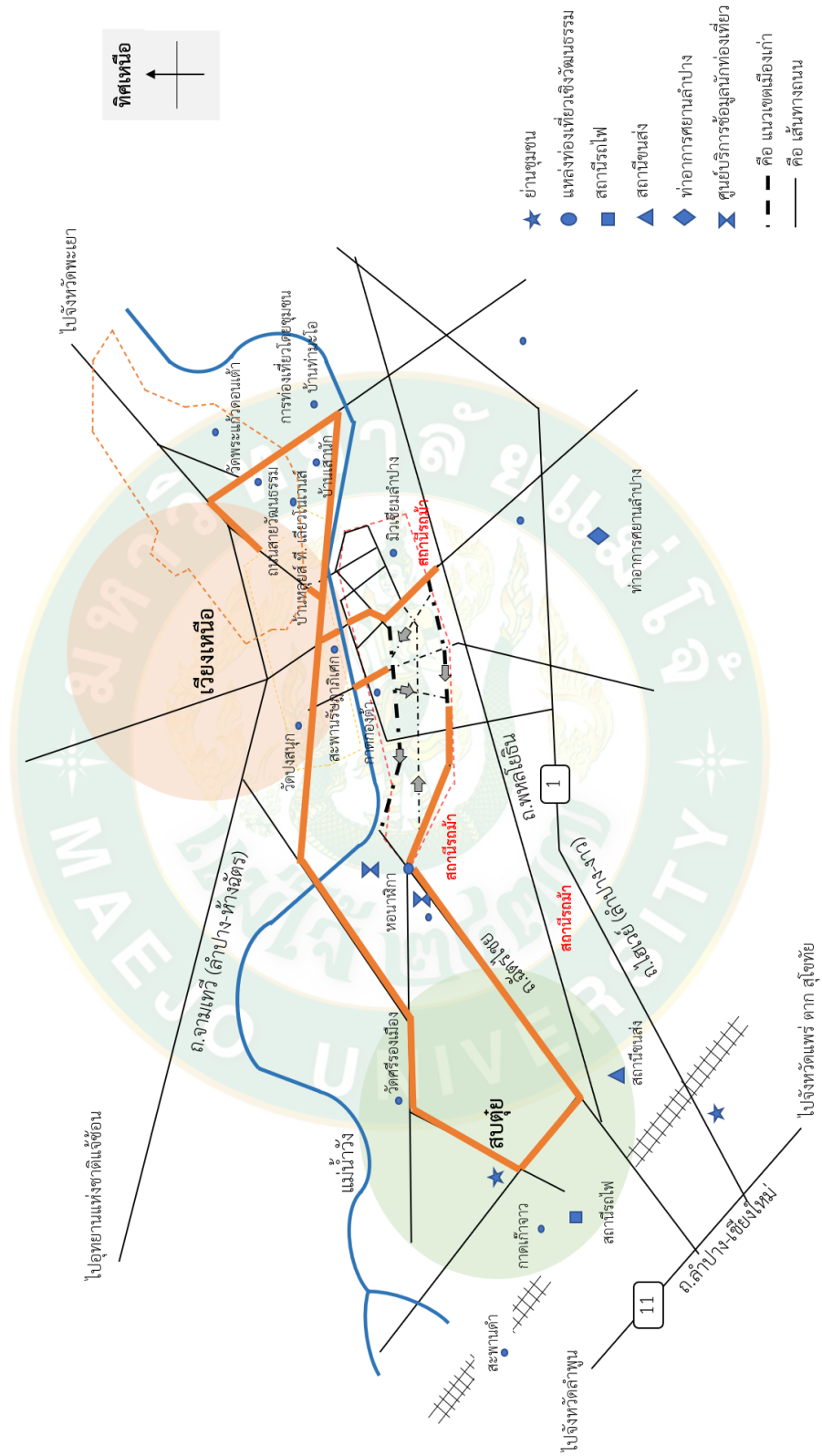

ภาคผนวก

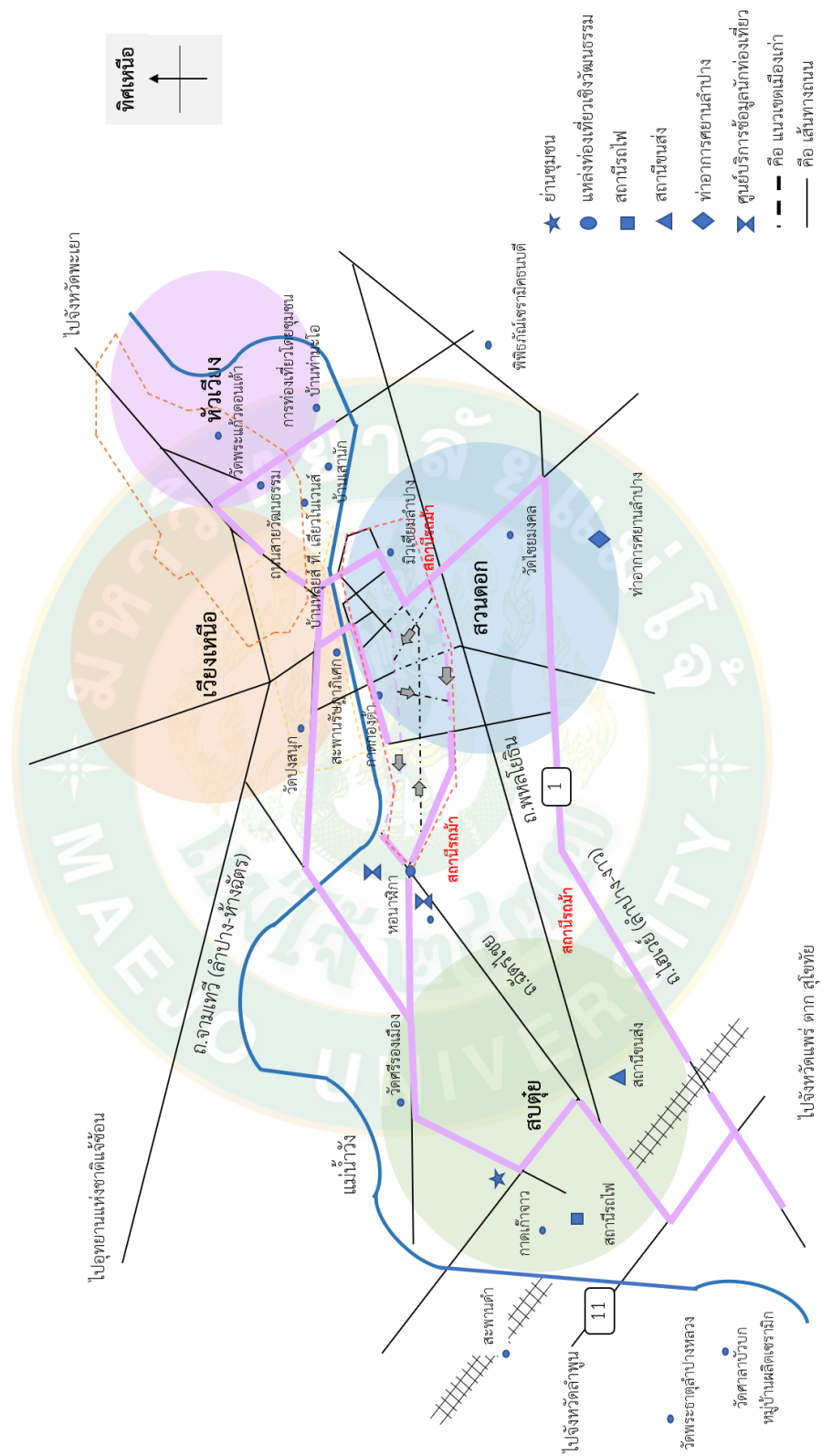

ภาคผนวก ก เส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ย่านเมืองเก่าเล่าเรื่องราว “นครลำปาง”
เส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (1 วัน)

เที่ยววิถีวัฒนธรรมลำปาง 2 ฟังวัง
เส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (2 วัน 1 คืน)

ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง ประสิทธิภาพระบบการจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง สำหรับใช้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับบริบทการท่องเที่ยวของจังหวัดลำปาง และระบบการจัดการด้านโลจิสติกส์ในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง รายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

- ☐ ผู้อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลนครลำปาง
- ☐ ผู้ประกอบการที่พักในเขตเทศบาลนครลำปาง
- ☐ ผู้ประกอบการขนส่งในเขตเทศบาลนครลำปาง
- ☐ ผู้ประกอบการร้านอาหารในเขตเทศบาลนครลำปาง
- ☐ ผู้ที่อยู่ในหน่วยงานภาครัฐและเอกชน
- ☐ ผู้ที่อยู่ในกลุ่มเครือข่ายชุมชนที่จัดการการท่องเที่ยว
- ☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....

ส่วนที่ 2 บริบททั่วไปของการท่องเที่ยวจังหวัดลำปาง

- 2.1 ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวในภาพรวมตลอดช่วงระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมาอย่างไร
- 2.2 ท่านคิดว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เลือกเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดลำปางเพราะอะไร
- 2.3 ท่านคิดว่าช่วงเวลาใดที่ควรใช้สำหรับการท่องเที่ยว จังหวัดลำปางมากที่สุด
- 2.4 ปัญหาและอุปสรรคของการจัดการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปาง
- 2.5 ท่านคิดว่าแนวโน้มของการท่องเที่ยว ในอีก 5 ปีข้างหน้าควรจะเป็นอย่างไร

ส่วนที่ 3 ระบบการจัดการด้านโลจิสติกส์ในเขตเทศบาลนครลำปาง

ด้านกายภาพ

- 3.1 ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปางตลอดช่วงระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมาอย่างไร
- 3.2 ท่านคิดว่าการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปางมีจุดเด่นหรือเอกลักษณ์ที่สะท้อนถึงวัฒนธรรมหรือไม่ อย่างไร
- 3.3 ท่านคิดว่ามีแหล่งท่องเที่ยวหรือกิจกรรมในเขตเทศบาลนครลำปางใดที่ควรได้รับการส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมากยิ่งขึ้น

ด้านสารสนเทศ

3.4 ท่านคิดเห็นอย่างไรต่อแหล่งการให้ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปางในปัจจุบัน ครอบคลุมตั้งแต่ความพร้อมในการให้บริการ/จำนวน/สถานที่ตั้ง/ข้อมูลการท่องเที่ยวที่เผยแพร่

- ป้ายบอกทาง
- ป้ายประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว
- ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว
- เอกสารเผยแพร่
- เว็บไซต์หน่วยงานที่เป็นทางการของจังหวัด
- เครือข่ายสังคมออนไลน์

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

3.5 ท่านคิดเห็นอย่างไรต่อสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีให้บริการในเขตเทศบาลนครลำปาง ครอบคลุมตั้งแต่ความปลอดภัย/ราคา/ประเภทที่มีให้บริการ/การเดินทางไปยังสถานที่บริการสิ่งอำนวยความสะดวก

- ที่พัก
- ร้านอาหาร
- ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก
- สถานที่จอดรถ

ด้านการเดินทางและการขนส่ง

3.6 ท่านคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการเดินทางเข้ามาที่จังหวัดลำปาง ครอบคลุมตั้งแต่การให้บริการของขนส่งสาธารณะ/ความสม่ำเสมอ/ราคา/เวลาในการให้บริการ

- รถยนต์
- เครื่องบิน
- รถไฟ

3.7 ท่านคิดเห็นอย่างไรต่อรูปแบบการเดินทางในเขตเทศบาลนครลำปาง ครอบคลุมตั้งแต่การให้บริการของขนส่งสาธารณะ/ความหลากหลายของประเภทพาหนะ/ความสม่ำเสมอ/ความปลอดภัย/ราคา/เวลาในการให้บริการ

- รถม้า
- รถสองแถว
- รถเช่า
- จักรยาน
- การเดิน

3.8 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อเส้นทางถนนในเขตเทศบาลนครลำปาง ครอบคลุมตั้งแต่สภาพเส้นทางที่ใช้ในการเดินทางไปยังที่พัก/ร้านอาหาร/ร้านจำหน่ายของที่ระลึก/แหล่งท่องเที่ยว

- เส้นทางจราจร
- เส้นทางท่องเที่ยว

ด้านความยั่งยืน

3.9 ในเขตเทศบาลนครลำปางมีวิธีการจัดการการท่องเที่ยวในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวอย่างไรบ้าง

3.10 ในเขตเทศบาลนครลำปางมีวิธีการจัดการขยะในบริเวณที่มีการท่องเที่ยวอย่างไรบ้าง

3.11 ในเขตเทศบาลนครลำปางได้รับงบประมาณสนับสนุนและมีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างไรบ้าง

3.12 ในเขตเทศบาลนครลำปางมีหน่วยงานที่สนับสนุนการท่องเที่ยวอย่างไรบ้าง

3.13 ในเขตเทศบาลนครลำปางกลุ่มชุมชนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างไรบ้าง

3.14 ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปางอย่างไร

แบบสอบถาม

เรื่อง ประสิทธิภาพระบบการจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง

การท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจซึ่งสร้างรายได้ให้แก่ประเทศเรื่อยมาจนถึงระดับจังหวัดจึงต้องมีการในการรองรับการขยายตัวของกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีแนวโน้มในการเดินทางเข้ามาสูงขึ้นในแต่ละปีให้ได้รับความพึงพอใจในการท่องเที่ยวประกอบกับหน่วยงานในพื้นที่ผู้ประกอบการ และชุมชนมีความพยายามในการปรับตัวต่อการจัดการการท่องเที่ยว โดยเฉพาะในเขตเทศบาลนครลำปาง ประกอบด้วย ตำบลสวนดอก ตำบลเวียงเหนือ ตำบลหัวเวียง ตำบลสบตุ๋ย ตำบลบ่อแฮ้ว ตำบลชมพู ตำบลพระบาท และตำบลพิชัย ที่ใช้ความโดดเด่นด้านวัฒนธรรมในการส่งเสริมและพัฒนากการท่องเที่ยวตลอดมา

การมีระบบการจัดการด้านโลจิสติกส์ที่ดีจะช่วยทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวจังหวัดลำปางยิ่งขึ้น ดังนั้นเพื่อให้การบรรลุวัตถุประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้สร้างแบบสอบถามชุดนี้ขึ้นมา สามารถแบ่งรายละเอียด ดังนี้

- 1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- 1.2 พฤติกรรมการท่องเที่ยว
- 1.3 ความคิดเห็นต่อองค์ประกอบของโลจิสติกส์การท่องเที่ยว
- 1.4 ความพึงพอใจที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง
- 1.5 ความตั้งใจในการมาเที่ยวซ้ำในเขตเทศบาลนครลำปาง
- 1.6 ความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง
- 1.7 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

สำหรับใช้ในการนำเสนอข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อองค์ความรู้ในเชิงวิชาการและสำหรับการประยุกต์ใช้ในการออกแบบระบบการจัดการโลจิสติกส์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง ผู้วิจัยจึงใคร่ขอความกรุณาท่านให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามชุดนี้ตามความจริง ทั้งนี้ข้อมูลส่วนบุคคลของท่านจะถูกปกปิดและไม่มีผลกระทบใดต่อท่าน

ผู้วิจัย

พิรณันท์ จันทาพูน

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ ปี (หากเกิน 6 เดือน นับเป็น 1 ปี)
3. สถานภาพสมรส
โสด สมรส หม้าย/หย่าร้าง อื่นๆ โปรดระบุ.....

4. อาชีพ

รับราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานบริษัท
ทำธุรกิจส่วนตัว นักเรียน/นักศึกษา รับจ้างทั่วไป
อื่นๆ โปรดระบุ.....

5. รายได้โดยเฉลี่ยก่อนหักค่าใช้จ่ายต่อเดือน จำนวน บาท

6. ภูมิลำเนา (จังหวัด)

1.2 พฤติกรรมการท่องเที่ยว

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

1. ท่านมีจุดหมายหลักของการเดินทางท่องเที่ยวในครั้งนี้อย่างไร

เพื่อพักผ่อน/คลายเครียด เพื่อศึกษางานพุทธศิลป์
เพื่อประชุม/สัมมนา เพื่อศึกษางานสถาปัตยกรรมและอาคารบ้านเรือน
เพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตชุมชน เพื่อเข้าร่วมเทศกาลและงานประเพณี
เพื่อลองชิมอาหารท้องถิ่น เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ร่วมเดินทาง
อื่นๆ โปรดระบุ.....

2. ท่านเดินทางมาท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปางเป็นครั้งที่เท่าไร ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา

ครั้งที่ 1 ครั้งที่ 2 ครั้งที่ 3 ครั้งที่ 4
มากกว่าครั้งที่ 4 โปรดระบุ.....

3. ท่านเดินทางมาท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปางในครั้งนี้กับใคร

มาคนเดียว มากับเพื่อน มากับครอบครัว/ญาติ
มากับคู่รัก มากับบริษัททัวร์ อื่นๆ โปรดระบุ.....

4. ท่านใช้ระยะเวลาในการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปางกี่วัน

ไม่น้อยกว่า 5 ชั่วโมง (ครึ่งวัน) 1 วัน 2 วัน (ค้าง 1 คืน)

3 วัน (ค้าง 2 คืน) อื่นๆ โปรดระบุ.....

กรณีที่ท่านมีการพักแบบค้างคืน โปรดระบุข้อมูลเกี่ยวกับที่พัก ดังนี้

- สถานที่พักของท่านตั้งอยู่ที่ใด

() อยู่นอกเขตเทศบาลนครลำปาง

() อยู่ในเขตเทศบาลนครลำปาง (ต.สวนดอก/ต.เวียงเหนือ/ต.หัวเวียง/ต.สบตุ๋ย/ต.บ่อแฮ้ว/ต.

ชมพู/ต.พระบาท/ต.พิชัย)

- ลักษณะที่พักของท่านเป็นรูปแบบใด

() โรงแรม/รีสอร์ท () ที่พักแบบโฮมสเตย์ () ที่พักของญาติหรือเพื่อน

() อื่นๆ โปรดระบุ.....

5. ท่านเดินทางมายังเขตเทศบาลนครลำปางด้วยวิธีการใด

รถยนต์ส่วนตัว รถโดยสารประจำทาง/รถทัวร์ เครื่องบิน

รถไฟ พาหนะที่จัดโดยบริษัทนำเที่ยว

อื่นๆ โปรดระบุ.....

1.3 ความคิดเห็นต่อองค์ประกอบของโลจิสติกส์การท่องเที่ยว

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

เมื่อให้ 5 = ดีที่สุด 4 = ดีมาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยที่สุด

องค์ประกอบตามโลจิสติกส์การท่องเที่ยว	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. ด้านกายภาพ					
1.1 แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปางเข้าถึงได้ง่าย					
1.2 กิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใช้เวลาเรียนรู้ยาวนาน เช่น การเดินถนนกาตองดำ การนั่งรถม้าชมเมือง การปั้นและวาดลวดลายบนเซรามิค					
1.3 สถานที่จัดงานเทศกาลและงานประเพณีวัฒนธรรมสามารถรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้น					

องค์ประกอบตามโลจิสติกส์การท่องเที่ยว	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1.4 สาธารณูปโภคพื้นฐาน (ไฟฟ้า/น้ำ) สามารถใช้ได้ ดีในสถานที่ท่องเที่ยว					
1.5 ท่านสามารถลงทะเบียนเข้าชมและเสนอแนะการ ปรับปรุงในสถานที่ท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปาง					
2. ด้านสารสนเทศ					
2.1 ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในระบบ ออนไลน์สามารถเปิดใช้งานกับโทรศัพท์เคลื่อนที่ได้ดี					
2.2 ศูนย์บริการข้อมูลด้านการท่องเที่ยวสามารถ ให้บริการได้ทุกวัน					
2.3 ป้ายบอกทางในเขตเทศบาลนครลำปางตั้งอยู่ใน สถานที่สามารถสังเกตได้ง่าย					
2.4 ท่านสามารถสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปางได้จากคน ในชุมชน					
2.5 เอกสารแนะนำและเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ ท่องเที่ยวมีเพียงพอกับความต้องการของนักท่องเที่ยว (เช่น แผ่นพับ คู่มือ ใบปลิว)					
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก					
3.1 ร้านจำหน่ายของที่ระลึกมีให้เลือกใช้บริการใน บริเวณแหล่งท่องเที่ยว					
3.2 สถานที่พักมีให้เลือกใช้บริการที่หลากหลายตาม ความต้องการของนักท่องเที่ยว					
3.3 ร้านอาหารและเครื่องดื่มสามารถเดินทางเข้าถึงได้ง่าย					
3.4 ท่านสามารถใช้จุดจอดรถในการใช้จ่ายเพื่อการ ท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปาง					
3.5 ท่านสามารถเลือกซื้อบริการนำเที่ยวในเขตเทศบาล นครลำปางได้จากที่พักของท่าน					
4. ด้านการเดินทางและการขนส่ง					

องค์ประกอบตามโลจิสติกส์การท่องเที่ยว	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
4.1 เส้นทางหลักและเส้นทางร่วมภายในเขตเทศบาลนครลำปางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวไม่ซับซ้อน					
4.2 ท่านสามารถใช้ระยะเวลาในการเดินทางท่องเที่ยวภายในเขตเทศบาลนครลำปางได้ตรงกับแผนก่อนการเดินทาง					
4.3 ยานพาหนะที่ให้บริการแบบสาธารณะภายในเขตเทศบาลนครลำปางมีช่องทางถนนสำหรับวิ่งโดยเฉพาะ					
4.4 จุดจอดรถในบริเวณที่แวะพักมีเพียงพอต่อจำนวนพาหนะของนักท่องเที่ยว (เช่น ปั้มน้ำมัน จุดถ่ายรูปรูปเช็คอิน สถานที่ท่องเที่ยว)					
4.5 เขตเทศบาลนครลำปางมีการจัดการเส้นทางจราจรที่ดีในบริเวณที่มีพื้นที่แคบ					
5. ด้านความยั่งยืน					
5.1 แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปางมีการใช้วัสดุที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม					
5.2 ท่านสามารถร่วมกิจกรรมอนุรักษ์วัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยว					
5.3 แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปางมีความสะอาดจากการจัดการขยะที่ดี					
5.4 การจัดระเบียบสายไฟในพื้นที่ท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปางมีความเป็นระเบียบน่ามอง					
5.5 แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปางได้รับการดูแลเป็นอย่างดีเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว					

1.4 ความพึงพอใจที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

เมื่อให้ 5 = ดีที่สุด 4 = ดีมาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยที่สุด

ความพึงพอใจที่มีต่อโลจิสติกส์การท่องเที่ยว	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
1 สถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปางมีความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น					
2 สภาพของสถานที่ท่องเที่ยวจริงตรงกับការวางแผนก่อนที่จะมีการท่องเที่ยว					
3 กิจกรรมอนุรักษ์วิถีชีวิตชุมชนเชิงวัฒนธรรมในเส้นทางท่องเที่ยวสามารถสร้างประสบการณ์ที่ตราตรึงใจแก่ท่าน					
4 สถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปางมีความสะอาดและมีทัศนียภาพที่ดีในการท่องเที่ยว					
5 ท่านสามารถค้นหาข้อมูลจากระบบฐานข้อมูลออนไลน์ด้านการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปางได้ง่ายและไม่ซับซ้อน					
6 เครือข่ายสังคมออนไลน์ในการค้นหาข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปางมีความหลากหลาย					
7 พื้นที่เขตเทศบาลนครลำปางมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ดึงดูดใจและทันสมัย					
8 ร้านอาหารและเครื่องดื่มมีให้เลือกใช้บริการได้อย่างหลากหลาย					
9 ร้านจำหน่ายของที่ระลึกเน้นการขายสินค้าที่มีเอกลักษณ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น					
10 สถานที่พักผ่อนในเขตเทศบาลนครลำปางในสถานที่จริงตรงกับความคาดหวังของท่านก่อนจะเดินทางมา					
11 การจราจรภายในเขตเทศบาลนครลำปางไปยังสถานที่ท่องเที่ยว สถานที่พัก ร้านอาหาร มีความคล่องตัวและเดินทางได้รวดเร็ว					
12 ยานพาหนะให้บริการแบบสาธารณะมีความโดดเด่นด้านวัฒนธรรม (เช่น รถม้า รถราง รถจักรยานสามล้อ)					

ความพึงพอใจที่มีต่อโลจิสติกส์การท่องเที่ยว	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
13 ระบบขนส่งสาธารณะในเขตเทศบาลนครลำปางสามารถเดินทางถึงทุกๆสถานที่ท่องเที่ยวที่มีการประชาสัมพันธ์					
14 เส้นทางการเดินทางภายในเขตเทศบาลนครลำปางมีป้ายบอกทางชัดเจน					
15 การเดินทางเข้าสู่เขตเทศบาลนครลำปางสามารถเข้าถึงได้หลายทาง					
16 การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปางสามารถกระตุ้นเศรษฐกิจแก่จังหวัดได้ทางหนึ่ง					
17 กิจกรรมท่องเที่ยวในชุมชนเป็นประโยชน์ต่อการสร้างรายได้แก่ชุมชนท้องถิ่นในเขตเทศบาลนครลำปาง					
18 การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปางเป็นการท่องเที่ยวที่ไม่รบกวนชุมชนท้องถิ่นหรือก่อให้เกิดความเสียหายแก่สิ่งแวดล้อม					
19 ท่านได้เป็นส่วนหนึ่งในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางวัฒนธรรมจากการท่องเที่ยวในครั้งนี้					
20 ท่านพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปางในระดับใด					

1.5 ความตั้งใจในการกลับมาเที่ยวซ้ำในเขตเทศบาลนครลำปาง

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

เมื่อให้ 5 = ดีที่สุด 4 = ดีมาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยที่สุด

ความตั้งใจในการกลับมาเที่ยวซ้ำ	ระดับความตั้งใจ				
	5	4	3	2	1
1 ท่านจะเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปางที่ใกล้จะมาถึง					

ความตั้งใจในการกลับมาเที่ยวซ้ำ	ระดับความตั้งใจ				
	5	4	3	2	1
2 ท่านจะลองใช้บริการพาหนะแบบสาธารณะที่ หลากหลายยิ่งขึ้นในการเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวในเขต เทศบาลนครลำปาง					
3 ท่านจะลองไปสถานที่ท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนคร ลำปางตามที่คนในพื้นที่แนะนำ					
4 ท่านจะลองไปร้านอาหารและเครื่องดื่มในเขต เทศบาลนครลำปางที่ไม่เคยไปมาก่อน					
5 ท่านมีเครือข่ายสำหรับติดต่อเกี่ยวกับร้านค้าของ ที่ระลึกที่มีจำหน่ายเฉพาะในเขตเทศบาลนครลำปาง					
6 ท่านเปรียบเทียบประสบการณ์จริงกับข้อมูลการ ท่องเที่ยวของผู้ที่เคยมาก่อนเพิ่มมากขึ้น					
7 ท่านมีการคำนวณค่าใช้จ่ายสำหรับการท่องเที่ยวใน เขตเทศบาลนครลำปางในครั้งถัดไป					
8 ท่านต้องการถ่ายทอดประสบการณ์ท่องเที่ยวในครั้ง นี้แก่ครอบครัวและบุคคลอื่นให้รับรู้					
9 ท่านจะเชิญชวนบุคคลอื่นที่ไม่เคยมาที่นี่ร่วมเดินทาง ท่องเที่ยวครั้งถัดไปในเขตเทศบาลนครลำปาง					
10 ท่านต้องการมาท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปาง มากกว่าจุดท่องเที่ยวอื่นๆที่อยู่นอกเขตฯ					
11 ท่านจะกลับมาเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวใหม่ที่ไม่เคย ไปมาก่อนในเขตเทศบาลนครลำปาง					
12 ท่านตั้งใจที่จะมาเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปางอีก ครั้งเมื่อท่านอ่านสื่อออนไลน์เกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยว ใหม่ที่แตกต่างจากประสบการณ์ในครั้งนี้					
13 เมื่อมีวันหยุดยาวในครั้งหน้า ท่านจะมองหากิจกรรม ที่สร้างประสบการณ์แปลกใหม่ในเขตเทศบาลนครลำปาง					
14 ท่านวางแผนจะกลับมาเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยว ภายในเขตเทศบาลนครลำปางในอีก 1 ปีข้างหน้า					

ความตั้งใจในการกลับมาเที่ยวซ้ำ	ระดับความตั้งใจ				
	5	4	3	2	1
15 ท่านตั้งใจจะกลับมาเที่ยวซ้ำในเขตเทศบาลนครลำปางในอีก 5 ปีข้างหน้า					

1.6 ความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง

(กรุณาอ่านและพิจารณาบทความเพื่อตอบคำถามต่อไปนี้)

จังหวัดลำปางมีการส่งเสริมและเพิ่มมูลค่าจากภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยให้การท่องเที่ยวเป็นส่วนเสริมในการกระตุ้นเศรษฐกิจจากฐานรากผ่านการประชาสัมพันธ์ในโครงการท่องเที่ยวเมืองรอง พิจารณาได้จากข้อมูลสถิติของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา แยกเป็นรายจังหวัด ระบุว่า ปี 2559 มีนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 982,728 คน และในปี 2560 จำนวน 1,159,670 คน ซึ่งมีการเดินทางท่องเที่ยวมากที่สุดในช่วงเดือนเมษายน-มิถุนายน ส่งผลให้การท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปางมีการจัดทำโปรแกรมนำเที่ยวและกิจกรรมที่เน้นด้านวัฒนธรรมมากขึ้น ทั้งการปั่นจักรยาน ตามเส้นทางสัมผัสวิถีชีวิตและชุมชนเก่า การนั่งรถม้าชมเมือง การนั่งรถรางเรียนรู้ประวัติศาสตร์และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวได้ชื่นชมสิ่งที่มีคุณค่าทางจิตใจและเป็นตัวแทนของความภาคภูมิใจของชุมชนท้องถิ่น ทั้งนี้ในแหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งในเขตเทศบาลนครลำปางที่มีชื่อเสียงในระดับสากลกลับถูกมองข้าม ปัญหาดังกล่าวมาจากขาดระบบการจัดการโลจิสติกส์ที่จะช่วยสนับสนุนการเคลื่อนไหวของกระบวนการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวใน 5 ด้าน คือ 1) ด้านกายภาพ 2) ด้านสารสนเทศ 3) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก 4) ด้านการเดินทางและขนส่ง และ 5) ด้านความยั่งยืน

ทั้งนี้การท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปางจึงต้องมีการออกแบบระบบการจัดการโลจิสติกส์เพื่อเชื่อมโยงกิจกรรมระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวให้เป็นไปอย่างสะดวกสบายจนเกิดเป็นความพึงพอใจที่จะนำไปสู่ความตั้งใจในการเดินทางมาเที่ยวซ้ำ และเพื่อเป้าหมายในการกระตุ้นการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง ดังนั้นการทราบมูลค่าสูงสุดของราคาที่นักท่องเที่ยวยินดีและพร้อมที่จะจ่ายเมื่อท่านเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง โดยการพิจารณาข้อคำถามดังนี้

หมายเหตุ: สถานการณ์ดังกล่าวได้ถูกสมมติขึ้นสำหรับนำมาวิเคราะห์และสรุปเป็นข้อมูลในการออกแบบระบบการจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอความร่วมมือท่านโปรดพิจารณามูลค่าสูงสุดที่ท่านมีความเต็มใจจะจ่ายเป็นจำนวนเงินได้

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

สถานการณ์ที่ 1 ในเขตเทศบาลนครลำปางมีสินค้าทางการท่องเที่ยวที่ปรากฏในรูปแบบของสถานที่ สินค้าที่ระลึกท้องถิ่น และกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนได้รับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อเชิญชวนให้เกิดการท่องเที่ยวและการใช้จ่ายใช้สอยขึ้น กรณีจากข้อมูลในปี 2561 ของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พบว่า การใช้จ่ายแบบประมาณการของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยว ต่อคนต่อวัน ในพื้นที่แต่ละจังหวัดโดยเฉลี่ยเท่ากับ 1,637 บาท ถ้าท่านมาเที่ยวลำปางท่านคิดว่าสำหรับความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง ควรเท่ากับจำนวนโดยเฉลี่ยที่ได้กล่าวมาข้างต้นหรือมากกว่าเดิมเท่าไร

เห็นด้วยกับจำนวนโดยเฉลี่ยสำหรับการจ่ายเท่าเดิม โปรดระบุเหตุผล.....

ไม่เห็นด้วย เพราะควรมีการจ่ายมากกว่าเดิม โปรดระบุจำนวนที่ท่านยินดีที่จะจ่าย

สถานการณ์ที่ 2 กรณีจากข้อมูลการใช้จ่ายในปี 2561 ของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พบว่า การใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดลำปาง อยู่ที่ประมาณ 1,501-2,000 บาท ถ้าในเขตเทศบาลนครลำปางที่มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่หลากหลาย เช่น วัดปงสนุก วัดพระแก้วดอนเต้า กาดกองต้า ถนนสายวัฒนธรรม ชุมชนท่ามะโอ บ้านเสานัก บ้านหลุยส์ ที เลียวโนเวนส์ สะพานรัชฎาภิเศก ท่านกำหนดที่จะจ่ายสำหรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ต่อคนต่อวัน จำนวน 2,500 บาท คิดว่าเป็นจำนวนมากหรือน้อยเกินไป

เป็นจำนวนที่มากเกินไป โปรดระบุเหตุผลและจำนวนที่ท่านยินดีที่จะจ่าย.....

เป็นจำนวนที่น้อยเกินไป โปรดระบุเหตุผลและจำนวนที่ท่านยินดีที่จะจ่าย.....

สถานการณ์ที่ 3 ท่านคิดว่าจะมีค่าใช้จ่ายสำหรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกับสิ่งใดมากที่สุด

แหล่งท่องเที่ยว จำนวนที่ท่านเต็มใจที่จะจ่าย.....

กิจกรรมการท่องเที่ยว จำนวนที่ท่านเต็มใจที่จะจ่าย.....

ที่พัก โปรดระบุประเภทและจำนวนที่ท่านเต็มใจที่จะจ่าย.....

ร้านอาหารและเครื่องดื่ม จำนวนที่ท่านเต็มใจที่จะจ่าย.....

สินค้าของที่ระลึก จำนวนที่ท่านเต็มใจที่จะจ่าย.....

การเดินทางและขนส่ง จำนวนที่ท่านเต็มใจที่จะจ่าย.....

อื่นๆ โปรดระบุ.....

สถานการณ์ที่ 4 ท่านคิดว่าความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง ในภาพรวมต่อคนต่อวันควรประมาณ.....บาท/วัน

1.7 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

1.7.1 ท่านคิดว่าการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง ควรมีการพัฒนาหรือปรับปรุงเร่งด่วนในด้านใด (สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

มีการปรับปรุงภูมิทัศน์ในแหล่งท่องเที่ยว	มีสถานที่จอดรถเพิ่มขึ้น
มีการจัดงานกิจกรรม เทศกาลเพิ่มขึ้น	มีสถานที่พักผ่อนในจุดท่องเที่ยว
มีสถานที่แวะเที่ยวเพิ่มขึ้น	มีป้ายบอกทางมากขึ้น
มีเอกสารเผยแพร่ในแต่ละจุดท่องเที่ยว	มีป้ายบอกจุดแวะเที่ยวมากขึ้น
มีการประชาสัมพันธ์ทางอินเทอร์เน็ตมากขึ้น	มีบริการข้อมูลระหว่างทางมากขึ้น
มีร้านอาหารท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น	มีร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึกมากขึ้น
มีสินค้าจากภูมิปัญญาและเฉพาะถิ่น	มีที่พักใกล้แหล่งท่องเที่ยวมากขึ้น
มีเส้นทางท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น	มีสภาพถนนดีขึ้น
มีการให้บริการขนส่งสาธารณะเพิ่มมากขึ้น	มีจุดทิ้งขยะเพิ่มมากขึ้น
มีการรณรงค์การใช้วัสดุย่อยยาก	มีกิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
อื่นๆ โปรดระบุ.....	

1.7.2 ท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไรต่อการจัดการระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง

.....

ภาคผนวก ค ภาพการลงพื้นที่เก็บข้อมูล

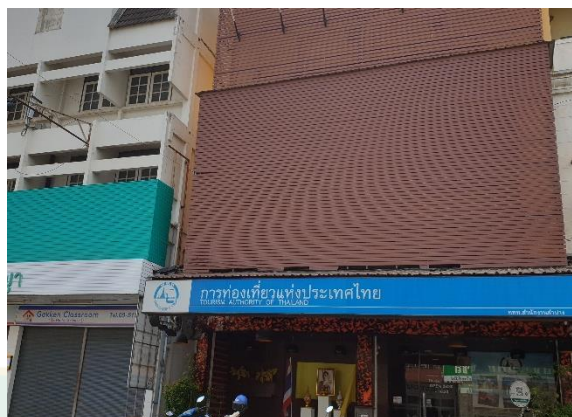
ประชุมชี้แจงและกำหนดขอบเขตการเก็บรวบรวมข้อมูลร่วมกับคณะทำงาน

ลงพื้นที่สัมภาษณ์ผู้ให้บริการในพื้นที่ (หน่วยงาน)

ลงพื้นที่สัมภาษณ์ผู้ให้บริการในพื้นที่ (ชุมชนท่องเที่ยว)

ลงพื้นที่สัมภาษณ์ผู้ให้บริการในพื้นที่ (หน่วยงาน)

ลงพื้นที่สัมภาษณ์ผู้ให้บริการในพื้นที่ (หน่วยงาน)

ลงพื้นที่สัมภาษณ์ผู้ให้บริการในพื้นที่ (สมาคม)

บรรยากาศและวิถีชีวิตของเมืองลำปางยามเช้า

บรรยากาศของเมืองลำปางช่วงที่มีการจัดงานเทศกาล

การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและช่วยส่งเสริมให้เกิดกิจกรรม

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง

เส้นทางรม้าเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง

เอกลักษณ์ของสถาปัตยกรรมช่วยส่งเสริมให้สถานที่ให้บริการขนส่งโดยรถไฟกลายเป็นแหล่ง
ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลนครลำปาง

เอกลักษณ์ของสถาปัตยกรรมช่วยส่งเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
ในเขตเทศบาลนครลำปาง

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	พิรณันท์ จันทาพูน
เกิดเมื่อ	7 สิงหาคม 2534
ประวัติการศึกษา	ปริญญาตรี โปรแกรมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ (ธุรกิจการบิน) มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ศูนย์หัวหิน ปริญญาโท สาขาวิชาพัฒนาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ปริญญาเอก สาขาวิชาพัฒนาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยแม่โจ้
ประวัติการทำงาน	ปีพ.ศ. 2558-2560 ผู้ช่วยนักวิจัย ปีพ.ศ. 2561-ปัจจุบัน อาจารย์ประจำสาขาวิชาพัฒนาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ

